

2817
ΜΕΓΑΛΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΗΣ

ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΥΠΟ

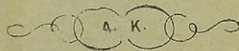
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΖΗΚΙΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

«Οὐδὲ γὰρ αὐτάρκης ἀνθρώπου φύσις οὐτ' ἐν λόγοις
οὐτ' ἐν ἔργοις ἀναμάρτητος εἶναι· κρατίστη δ' ἢ
πλεῖστα μὲν ἐπιτυχάνουσα, ἐλάχιστα δ' ἀ-
στοχούσα.»
(Διονύς. Ἰλικαρν. Θεουκλ. Χαρακτ. 103).

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΑΝΕΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1901

2217

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΜΕΓΑΛΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΖΗΚΙΔΟΥ

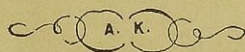
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

«Οὐδεμία αὐτάρχεις ἀνθρώπου φύσις οὐτ' ἐν λόγοις
οὐτ' ἐν ἔργοις ἀναμάρτητος εἶναι· κρατίστη δ' ἢ
πλεῖστα μὲν ἐπιτυγχάνουσα, ἐλάχιστα δ' ἀ-
στοχοῦσα.»

(Διονύσ. Ἀλικαρν. Θουκυδ. Χαρακτ. 103).

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΑΝΕΣΤΗ Σ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1900

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τῶν Κατα-
στημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οὗτ' ἄλλο τι βιβλίον τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εὐρίσκεται ἔχον τοσούτους συγγραφεῖς ὅσους ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ οὗτ' ἔστιν ἄλλο ὥσως καθ' ὕλην καὶ εἶδος τοσοῦτον ἀτελὲς καὶ ἀδόκιμον ὅσον αὕτη. Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ αἰοδίδμου Κοραῆ πειραθέντος νὰ καθάρῃ καὶ διορθώσῃ τὴν Ἑλλ. Γραμματικὴν ἐξεδόθησαν μὲν μέχρι τῆς σήμερον ἄπειροι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματικαί, οὐδεμία ὅμως αὐτῶν ἐστὶ γενναῖον βιβλίον καὶ κηρῶν ἀπηλλαγμένη. Πᾶσαι γέμουσι σφαλμάτων τυπικῶν καὶ διδασμάτων ἀναλήθων κάκιστα ἐπιδρώντων ἐπὶ τῆς τρυφερᾶς νεολαίας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ψευδῶν πληρουμένης διδασμάτων καὶ δι' αὐτὰ ταῦτα ἀτρύτους καταβαλλούσης πόνους οὐδὲν μὲν ὠφελοῦντας, μέγιστον δὲ βλάπτοντας.

Τῆς ἀτελείας τῶν παρ' ἡμῖν Ἑλλ. Γραμματικῶν πολλάκις ἐπείρασθαι, ἐπὶ πολλὰ ἔτη Ἑλλ. Γραμματικὴν διδάξαντες καὶ ἀναγκασθέντες ἄλλοτε ἄλλας νὰ μεταχειρίζωμεθα, ἅτε ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀνεύρωμεν ἐν τινι αὐτῶν τροφήν διὰ μαθητὰς ὑγιᾶ καὶ διδάγματα ἀληθῆ. Δυστυχῶς ὅμως καθ' ὅδετος ἐγράφομεν, τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ ἐν τῇ ἀναζητήσει ταύτῃ περιεπίπτομεν ἀπὸ τῆς Σκύλλης τῇ Χάρυβδι, διότι ἐν ἀπάσαις, ὡς οἱ παροιμιαζόμενοι λέγουσι, μία Μύκονος ἦν ἐφ' ᾧ καὶ ἠναγκάσθημεν διὰ τῶν ἡμετέρων «Γραμματικῶν Παρατηρήσεων εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν» νυν δὲ ἐκδοθεισῶν νὰ ἐλέγξωμεν τὰ μυρία αὐτῶν σφάλματα καὶ διδάξωμεν πῶς τὸ ὀρθὸν ἔχει.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ ἵνα ἀνυσιμώτερον ὠφελήσωμεν ὅσον ἐφ' ἡμῖν τοὺς παῖδας καὶ ἀπαλλάξωμεν αὐτοὺς τῆς δυσχερείας, ἣν κατὰ τὰ πρῶτα βήματα αὐτῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς αἰσθάνονται καὶ δι' ἣν τὴν θείαν τῶν πατέρων ἡμῶν γλῶσσαν ἀποτροπιάζονται, πρὸς δὲ ἵνα παράσχωμεν τῇ πατρίδι καὶ εὐδόκιμόν τινα Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν, ἥς τὴν ἑλλειψιν πάντες ἀνομολογοῦσι, συνετάξαμεν

τὴν ἀνὰ χεῖρας Γραμματικὴν, περὶ ἧς ἀνάγκη νὰ εἰπωμέν τινα ἐκ προοιμίων ἐνταῦθα.

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔσχε διαφόρους περιόδους. Τῶν περιόδων αὐτῆς λαμπροτάτη καὶ ἀκμαιοτάτη ἦν ἡ τοῦ Περικλέους λεγομένη, παραγαγοῦσα τὰ τελειότατα τεχνικὰ καὶ διανοητικὰ ἔργα, δι' ὧν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν κατέστη διδάσκαλος πάσης τῆς Ἑλλάδος (Θουκυδ. Β'. 41). Ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ἀνεπτύχθη καὶ ὁ καλλιμορφότατος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τύπος, ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος, ἥς τὸ κάλλος, ἡ ἐκφρασις, ἡ σεμνότης καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια ἦσαν ἀνάλογα πρὸς τὰ τελειότατα ἔργα τῆς γλυφίδος τοῦ Φειδίου. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν Γραμματικὴ ὀφείλει ἰδίᾳ νὰ περιλαμβάνῃ τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς Ἀττικῆς περιόδου, καὶ ταύτης μόνον τὸ πεζολογικόν, ἅτε περιεχούσης τὸν κανονικώτατον καὶ τελειότατον τύπον καὶ τὰ γονιμώτατα καὶ παιδευτικώτατα συγγράμματα, ἐν οἷς ἡ Ἑλληνικὴ νεότης ὀφείλει νὰ παιδευθῇ καὶ αὐξηθῇ ἀναπτύσσουσα τὴν ἐαυτοῦ καρδίαν καὶ διάνοιαν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν νεολαίαν μεγαλόφρον φιλότιμον καὶ τῶν πατρῶων ἀρετῶν μέτοχον. Στάθμη καὶ κανὼν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὀφείλει νὰ ᾖ ἡ Ἀττικὴ πεζολογικὴ διάλεκτος, ἐξ ἧς ὁρμώμενοι δυνάμεθα νὰ σταθμώμεθα καὶ διακρίνωμεν τᾶλλα τῆς γλώσσης ἰδιώματα, τὰ ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα, ὥσπερ πρὸς τὰ γλυπτικὰ ἔργα τῶν χρόνων τοῦ Φειδίου παραμετρούμενα ἀναγνωρίζονται τὰ τῶν ἄλλων περιόδων καλλιτεχνήματα. Τὰ δὲ ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα ἡ Ἑλλ. Γραμματικὴ λίαν φειδωλῶς ὀφείλει νὰ παραλαμβάνῃ· διότι οἱ τε μεταγενέστεροι καὶ οἱ ποιηταὶ ἔχουσι πλείονα περὶ τοὺς τύπους ἄδειαν καὶ ἐκτρέπονται συχνότατα τοῦ ὁρθοῦ καὶ κανονικοῦ κατὰ τὰς ἐκάστοτε χρείας. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ Ἑλλ. Γραμματικὴ ταῦτα καθόλου περιλαμβάνουσα ἔσται λίαν ἀνώμαλος οὐδὲ θὰ παρέχῃ ποτὲ τῷ μαθητῇ ὕλην εὐπερίληπτον, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλως ἔχουσιν καὶ πολλὰς ἀνωμαλίας ἐμφανίζουσιν, ἐν ᾧ τὸναντίον αὕτη ὀφείλει νὰ παρέχῃ αὐτῷ τὰ κυριώτατα καὶ κανονικώτατα γλωσσικὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ὁρμώμενος νὰ δύνῃται καὶ ἄφ' αὐτοῦ ὕστερον νὰ ἐποικοδομῇ δι' ἰδίας μελέτης. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς τύπους μὲν παρελάβομεν ἀκριβῶς μόνον τοὺς παρ' Ἀττικοῖς πεζολόγοις ἀπαντῶντας, τοὺς δὲ ποιητικοὺς καὶ μεταγενεστέρους, ὅπου παρελάβομεν, σημειούμεθα ἐν ἀγκύλαις ἢ μνημονεύομεν αὐτῶν ὡς ποιητικῶν καὶ μεταγενεστέρων, περὶ δὲ τὴν ἄλ-

λην γλωσσικήν ὕλην παρελάβομεν καὶ ποιητικὰ καὶ μεταγενεστερα, ἀφ' ὧν ἐνίοτε κατερχόμεθα καὶ εἰς τινὰ τῆς δημόδους ιδιώματα, ὅπως φαίνηται ἡ ἱστορικὴ πορεία τῆς γλώσσης καὶ μὴ περιορίζεται ἐντὸς στενωπῶν ὁρίων τῆς Ἀττικῆς μόνης περιόδου ἢ Ἑλλ. Γραμματικῆς. Πολλαχοῦ δὲ περὶ τοὺς τύπους ἐποιησάμεθα καὶ διάκρισιν τῆς παρ' Ἀττικοῖς καὶ μεταγενεστέροις χρήσεως. Ἀλλαχοῦ δὲ πολλοὺς τύπους τῇ μεταγενεστέρᾳ Ἑλληνικῇ ἰδιόζοντας, οὓς οἱ βιβλιογράφοι τῷ κανόνι τῶν μεταγενεστέρων στοιχοῦντες εἰσήγαγον καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις, ἐπηνωρθώσαμεν ὁδηγὸν εἰς τοῦτο προσθησάμενοι τὸν κριτικώτατον Cobet καὶ ἄλλους ἀσφαλεῖς περὶ τὰ τοιαῦτα γνώμονας ὄντας, περὶ ὧν ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσιν ἐκάστοτε σημειούμεθα.

Ταῦτα μὲν γενικώτερον ἔστωσαν εἰρημένα. Εἰδικώτερον δὲ περὶ τῆς Γραμματικῆς ἡμῶν τὸν λόγον ποιούμενοι παρατηροῦμεν τὰδε·

α') Τὴν Γραμματικὴν διαιροῦμεν εἰς τρία τμήματα, τὸ Φθολογικόν, ἥτοι περὶ τῶν γραμμάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ Τυπικόν καὶ Ἑτυμολογικόν. Τοῦ φθολογικοῦ προετάρξαμεν Εἰσαγωγικὰς τινὰς γνώσεις, ἀναγκασιότατας τυγχανούσας πρὸς κατανόησιν ὅλης τῆς Γραμματικῆς καὶ τῆς εἰς τρία διαιρέσεως αὐτῆς, ὅπως μὴ γένηται ἀπότομος καὶ μηχανικὴ ἢ διαίρεσις. Ἐν ταύταις ἐποιησάμεθα λόγον καὶ περὶ προτάσεως συντακτικῆς καὶ λόγου καὶ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου νομιζόντες ταῦτα τῷ μαθητῇ ἀναγκαῖα, ὅπως ἐν τοῖς ἐπομένοις βραῖνῃ εὐκολώτερον καὶ μὴ μανθάνῃ τὰ πράγματα μηχανικῶς· διότι ἀγνοῶν τί λέγεται πρότασις καὶ λόγος δὲν θὰ κατανοήσῃ καλῶς τὰ περὶ στίξεως, τί λέγονται καὶ διὰ τί αἱ διαφοροὶ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεις καλοῦνται μέρη τοῦ λόγου. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς λόγους τὰ στοιχειώδη ταῦτα τῆς συντάξεώς εἰσιν ἀναγκαῖα, διότι ὁ μαθητὴς ἀπὸ εὐρυτέρου τινός, τῆς προτάσεως, ὀφείλει ἀρχόμενος νὰ μεταβαίνει εἰς τὰς λέξεις, ἀπ' αὐτῶν δὲ εἰς τὰς συλλαβὰς καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὰ στοιχεῖα γινώσκων ἔτι τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον δύναται κάλλιον νὰ αὐτενεργῇ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ καὶ διακρίνῃ εὐκολώτερον τινὰ τῶν ῥημάτων εἰς ἐνεργητικά, παθητικά, μέσα καὶ οὐδέτερα. Αἱ εἰσαγωγικαὶ αὗται γνώσεις εἰσὶ τοσοῦτον σύντομοι, ἐν δυσὶ σχεδὸν σελίσιν, καὶ σαφεῖς, ὥστε οὐδαμῶς μέγα τι καὶ δυσχερές ἐστὶν ἵνα μάθῃ ταύτας ὁ μαθητής.

β') Ἀπανταχοῦ ἐφροντίσαμεν νὰ ἐρμηνεύσωμεν τοὺς γραμματικούς ὄρους, νομίζοντες τοῦτο ἀναγκαιότατον ὅπως μὴ γίνηται μηχανικὴ ἐκστήθις πραγμάτων ἀγνοουμένων. «Ἀρχὴ παιδεύσεως ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις... τί σημαίνει ἕκαστον» (Ἀρριαν. Ἐπικτ. Διατριβ. Γ', ιζ', 12), ἔλεγον οἱ παλαιοί, καὶ «Ὅς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῇ, εἴσεται καὶ τὰ πράγματα.» (Πλάτ. Κρατύλ. σ. 435 ε'). Πρὸς τοῦτο δὲ καθὰ καὶ ἀπανταχοῦ τῆς Γραμματικῆς συμβούλους μετεχειρισάμεθα τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς, ὧν ἐν σημειώσειςι καὶ ὑποσημειώσειςι ἀναφέρονται ἰδίαις λέξεσι τὰς περικοπὰς ἢ ἀπλῶς παραπέμπομεν εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν.

γ') Τὴν γραμματικὴν ὕλην ἐξετυπώσαμεν διὰ μεγάλων γραμμάτων, διὰ σημειώσεων καὶ ὑποσημειώσεων. Καὶ οἱ μὲν κανόνες οἱ διὰ μεγάλων γραμμάτων ἐκτετυπωμένοι εἰσὶ προσωρισμένοι διὰ τοὺς τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων μαθητάς, οἱ δὲ διὰ σημειώσεων διὰ τοὺς τῶν γυμνασίων καὶ σπανίως διὰ τοὺς τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, — τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν διδασκάλων, — αἱ δὲ ὑποσημειώσεις εἰσὶν ἰδίαι διὰ τοὺς διδασκάλους. Οὕτω δὲ δι' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου παρέχομεν ὕλην γραμματικὴν διὰ πάντας καὶ προσφέρομεν πληρὲς τι καὶ τέλειον γραμματικὸν σύστημα.

δ') Οἱ κανόνες προσεπαθήσαμεν νὰ ᾧσι σαφεῖς, σύντομοι, ἀκριθεῖς καὶ περιληπτικοί, νὰ βαίνει δὲ ὁ μαθητὴς δι' αὐτῶν ἀπὸ τῶν γνωστῶν εἰς τὰ ἄγνωστα· διότι ἡ μάθησις εἶναι νόησις, γίνεται δὲ αὕτη ἐκ προγινωσκομένου. Ἐὰν περὶ παντὸς διδακτικοῦ βιβλίου ἀρμόζῃ νὰ τίθεται ὡς ἀρχὴ αὐτὸ ἐν ὀλίγαις λέξεσι πολλὺν νοῦν ὑπάρχειν», τοῦτο ἀρμόζει μάλιστα νὰ γίνηται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ· ἐφ' ᾧ πολλοῦ συνετέρομεν τοὺς κανόνας ἀναγαγόντες πολλὰ γραμματικὰ φαινόμενα εἰς μίαν κοινὴν ἀρχήν, ὡς ἀπέδειξεν ἡ συγκριτικὴ γλωσσολογία.

ε') Ἀντὶ τῶν ὄρων συστοίχων καὶ ἀντιστοιχίων, εἰς ἃ διαιροῦνται τὰ ἄφωνα κατὰ τὸ φωνητικὸν ὄργανον, μεθ' οὗ προφέρονται, καὶ τὸν πνευματισμὸν αὐτῶν, προεκρίναμεν τοὺς ὄρους ὁμόφωνα (καὶ ἀντίθετον ἑτερόφωνα) καὶ ὁμόπνοα (καὶ ἀντίθετον ἑτερόπνοα)· διότι αἱ λέξεις ἀντιστοιχα καὶ σύστοιχα εἶναι ὅροι συμπτωματικοὶ καὶ οὐδὲν περὶ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος δηλοῦσιν, ὅπερ ἐμφανίζουσι κάλλιστα αἱ λέξεις ὁμόφωνα καὶ ὁμόπνοα. Δεύτερον διὰ τῶν ἀντιστοιχίων καὶ συστοί-

χων δὲν θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἐξενέγκωμεν ἀκριβῶς καὶ συντόμως τὸν ἐξῆς κανόνα. « Ἐὰν πρὸ τῆς δασείας ὑπάρχωσι δύο ἐτερόφωνα ψιλὰ σύμφωνα, τρέπονται ἀμφότερα εἰς τὰ ὁμόφωνα δασέα (νύκτα ὄλην) νύχθ' ὄλην. Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι πρὸ τῆς δασείας δύο ὁμόφωνα ψιλὰ σύμφωνα, τρέπεται μόνον τὸ τελευταῖον εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, ὡς [σακκ-υφάντης] σακχυφάντης» ("Ορα Γραμματ. § 112, Σημ. 2).

ς') Μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν μερῶν τοῦ λόγου εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα, προστάξαμεν τῶν κλιτῶν τὰ ἄκλιτα, ἥτοι τὰς προθέσεις, τὰ ἐπιρρήματα, τοὺς συνδέσμους καὶ τὰ ἐπιφώνηματα, ἅτινα καὶ πραγματευόμεθα σαφέστατα καὶ ἀκριβέστατα ἐν τέσσαρσι μόνον σελίσιν. Ἐνομίσαμεν δ' ἀναγκαιοτάτην τὴν πρόταξιν αὐτῶν, διότι ὁ μαθητὴς κατὰ πᾶν βῆμα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ ἀπαντᾷ τούτοις. Εἶναι δ' ὅλως ἄτοπον καὶ οὐχὶ παιδαγωγικὸν νὰ μάθῃ ταῦτα ἐν τῇ τέλει τῆς Γραμματικῆς, ἐν ᾧ ὁ διδασκόμενος τὰ περὶ αὐξήσεως καὶ ἀναδιπλώσεως τῶν ἐκ προθέσεων συνθέτων ῥημάτων θὰ ἀγνοῇ τί εἶναι αἱ προθέσεις, θὰ λέγῃ δὲ μηχανικῶς ὅτι πρὸ τῆς κλητικῆς προτάσσεται τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ, κτλ. Τὰ δὲ ἐπιρρήματα διαιροῦμεν εἰς 4 μόνον εἶδη, τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσωτικά, οὕτω δὲ συντέμνομεν τὰ πολλὰ εἶδη, εἰς 2 ἄλλοι τὰ ἐπιρρήματα διαιροῦσιν. Τὰ δὲ ἐπιθετικά καὶ παραθετικά ἐπιρρήματα ἐπετάξαμεν ἐν παραρτήματι ἐν τοῖς παραθετικοῖς ἐπιθέτοις, τὰ δὲ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα κεῖνται ἐν τοῖς ἀριθμητικοῖς, τὰ δὲ ἐξ ἀντωνυμιῶν γενομένα ἀνταποδοτικὰ ἐπιρρήματα ὑπάρχουσι μετὰ τὰς ἀνταποδοτικὰς ἀντωνυμίας καὶ τελευταῖον τὰ ἐκ πτωτικῶν καὶ ῥημάτων παραχθέντα ἐπιρρήματα ἀποτελοῦσιν ἰδιαίτερον κεφάλαιον ἐν τῇ παραγωγῇ. Οὕτω δὲ καὶ χῶρος πολὺς οἰκονομεῖται καὶ ἡ συγγένεια αὐτῶν καταφανεστέρα γίνεται.

ζ') Ἐν τῇ πρώτῃ, δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ κλίσει καὶ ἐν τοῖς παραθετικοῖς ἐπιθέτοις ἔχομεν πολλὰ ὀνόματα κατελεγμένα μετὰ διχρόνου μακροῦ ἐν τῇ παραληγοῦσῃ, νομίζοντες τοῦτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀρθὴν γραφὴν τῶν λέξεων καὶ τὴν τόνωσιν. Τοῦτο πράττομεν καὶ ἐν τοῖς ἀφωνολήκτοις καὶ φωνηεντολήκτοις ῥήμασιν.

η') Ὁ παρακείμενος παραδεχόμεθα ὅτι δέχεται μόνον ἀναδιπλώσιν καὶ οὐχὶ αὐξήσιν. Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη τῶν γλωσσολόγων, ἥτις

εύρσκεται οὔσα ὀρθή καὶ ἀπλούστερά πως τὰ πράγματα καθίστησιν.
 "Ὡστε τὸ ἐ-ζήλωκα, κτλ. καὶ ἡ-γάπηκα κτλ. ἔχουσιν ἀναδιπλωσιν,
 ἐκεῖνο μὲν διὰ μόνου τοῦ ε ἄνευ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου διὰ τὸ κα-
 κόφωνον, τοῦτο δὲ δι' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέως φωνήεντος εἰς
 μακρόν. Δέον νὰ γινώσκωμεν καλῶς ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ
 δὲν ἔμεινε στάσιμος καὶ οἷονεὶ συμπεπηγυῖα μάθησις, ἀλλὰ προήχθη
 εἰς ἀληθὴ ἐπιστήμην. "Ὅθεν ὠφείλομεν καὶ ἐν τούτῳ νὰ παρακολου-
 θήσωμεν τῇ καθόλου προόδῳ αὐτῆς, καὶ τοι ὁ ὅρος ἀναδιπλωσις
 τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν δὲν συνῆδε κατὰ τὰς δύο ταύτας περιστά-
 σεις. «Ἀναδιπλωσις ἡ τῶν πρώτων ἢ δευτέρων συλ-
 λαβῶν διὰ τῶν αὐτῶν συμφώνων ἢ ἀντιστοίχων
 ἐπ' ἀλλήλους ἐκφορά» (Τρύφων).

θ') Τὴν εὐκτικήν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου
 παρατάσσομεν ἐν τῇ παρατατικῇ καὶ ὑπερσυντελικῇ, διότι
 ἡ εὐκτικὴ ἀναφέρεται ἀείποτε εἰς τὸ παρελθόν καὶ ἐνίστη εἰς τὸ μέλ-
 λον ἐπὶ εὐχῆς. ὅθεν κατ' ἐννοιαν ἀνήκει τῇ παρατατικῇ καὶ ὑπερ-
 συντελικῇ. Τὸ δ' ἀπαρέμφαιον καὶ τὴν μετοχήν τοῦ ἐνε-
 στῶτος καὶ παρακειμένου τάσσομεν καὶ ἐν τῇ παρατατικῇ καὶ ὑπερ-
 συντελικῇ ὡς ἀνήκοντα καὶ αὐτοῖς.

ι') Ἐν τοῖς συνηρημένοις ῥήμασι καὶ τοῖς εἰς-μι πρώτῃν συζυ-
 γίαν θεωροῦμεν τὴν ἔχουσαν χαρακτῆρα ε, δευτέραν τὴν ἔχου-
 σαν α καὶ τρίτην τὴν ἔχουσαν ο. Ταύτην τὴν τάξιν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι
 γραμματικοί. «Περὶ σπωμένων δὲ ῥημάτων συζυγίαι
 τρεῖς, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐκφέρεται ἐπὶ δευτέρου καὶ
 τρίτου προσώπου διὰ τῆς εἰ διφθόγγου, οἶον νοῶ,
 νοεῖς, νοεῖ· ἡ δὲ δευτέρα διὰ τῆς α διφθόγγου, οἶον
 βοῶ, βοᾷς, βοᾷ· ἡ δὲ τρίτη διὰ τῆς οἰ διφθόγγου,
 οἶον χρυσῶ, χρυσοῖς, χρυσοῖ» (Διονύς. Θραξὲς παρὰ Βεκκέρ.
 Ἀνέκδ. 639, 11. Πρὸβλ. καὶ σ. 895, 3). «Τῶν δὲ εἰς-μι λη-
 γόντων ῥημάτων συζυγίαι εἰσὶ τέσσαρες, ὧν ἡ μὲν
 πρώτη ἐκφέρεται ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν περισπωμέ-
 νων, ὡς ἀπὸ τοῦ τιθῶ γέγονε τίθημι· ἡ δὲ δευτέρα
 ἀπὸ τῆς δευτέρας, ὡς ἀπὸ τοῦ ἴστω γέγονεν ἴσθημι·
 ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ τῆς τρίτης, ὡς ἀπὸ τοῦ διδῶ γέγονε
 δίδωμι» (Διονύς. Θραξὲς παρὰ Βεκκέρ. Ἀνέκδ. 639, 20. Πρὸβλ.
 καὶ σ. 896, 8). "Ὡστε κατὰ ταῦτα ἡ γυν ἐπικρατοῦσα τάξις

περί τὰς συζυγίας, καθ' ἣν πρώτη μὲν θεωρεῖται ἡ ἔχουσα χαρακτῆρα α καὶ δευτέρα ἡ ἔχουσα ε, εἶναι νεωτέρα καινοτομία γενομένη, — ἄγνωστον πότε καὶ ὑπὸ τίνος —, διὰ τὴν ἀλφαθητικὴν τάξιν τῶν γραμμάτων. Ὅθεν καθῆκον ἡμῶν ἐθεωρήσαμεν νὰ ἐπαναγάγωμεν ἐν ταῖς συζυγίαις τὴν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν τάξιν, ὅπως μὴ διαφωνῶμεν αὐτοῖς μηδὲ περιπίπτωμεν ἁμαρτήμασι δεινῶς ἐσθ' ὅτε ἀπατώμενοι, ὥσπερ καὶ τις καθηγῆτής ποτε ἐσφάλη, διότι ἀναγνοὺς ὅσα περὶ τοῦ [ἀτιμάω] ἀτιμῶ ὁ Εὐστάθιος λέγει: «Ὅρα ὅτι οὐ λέγει κατὰ τοὺς ὕστερον ἀτιμῶ ἀτιμῶσω ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ, ἀλλ' ἀτιμῆσω κατὰ δευτέραν συζυγίαν» (σελ. 24, 13, Πρὸλ. καὶ 650, 18. 705, 6. 735, 38. 738, 51. 1886, 49. 1937, 60), ὑπέλαβεν ὅτι τὸ βῆμα εἶναι [ἀτιμέ] ἀτιμῶ, κτλ.

1α') Ἀπανταχοῦ ἐφροντίσαμεν νὰ ἐρμηνεύσωμεν πᾶν γραμματικὸν φαινόμενον καὶ ἐπαναγάγωμεν τὰς ὁρθὰς ἐκφράς πολλῶν λέξεων παραφθαισῶν ὑπ' ἁμαθῶν βιβλιογράφων. Περὶ τούτων, ὅπου τὰ ὅρια τῆς Γραμματικῆς δὲν ἐπέτρεπον πλείονα ἔκτασιν, παραπέμπομεν εἰς ἄλλα συγγράμματα καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας «Γραμματικὰς Παρατηρήσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν».

1β') Τὰ ἀνωμαλὰ ὀνόματα καὶ ῥήματα κατατάσσομεν κατὰ τὰς ἀνωμαλίας, εἰς ἃς ἀνήκουσι· διότι εἶναι ὅλως ἐξωτερικὴ καὶ ὀσχοπος ἡ κατ' ἀλφαθητικὴν τάξιν παράταξις αὐτῶν ἀλλὰ μὴ κατὰ κοινὴν τινα ἀνωμαλίαν διάταξις. Τοῦτο δὲ νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ γίνηται· διότι ἡ Γραμματικὴ οὔτε κατάλογος ἀνωμάλων ῥημάτων εἶναι οὔτε μηχανικῶς σκοπεῖ νὰ διδάξῃ. Ἵνα δὲ εὐκόλως ταῦτα εὐρίσκη τις, ἐπιτάσσομεν ἐν τέλει ἀλφαθητικὸν πίνακα.

1γ') Ὅπου ἐν τοῖς ῥήμασι λέγομεν ὅτι δὲν ἀπαντᾷ ὁ παρατατικὸς ἢ ὁ ὑπερσυντέλικος, ὑπάρχοντος τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου, δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ἦσαν ἀχρηστοὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἀλλ' ὅτι τυχαίως δὲν εὐρίσκονται ἢ δὲν σφῆζονται ἐν τοῖς περισωθεῖσι συγγράμμασιν.

1δ') Μεγάλως δὲ τελευταῖον προσέσχομεν τὸν νοῦν ἵνα καταστήσωμεν ἀπλοῦν καὶ ἅμα τέλειον τὸ περὶ Παραγωγῆς καὶ Συνθέσεως μέρος τῆς Γραμματικῆς, καθ' ὃ ἅπασαι αἱ παρ' ἡμῖν Γραμματικαὶ χωλαίνουσιν.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμετέρα Γραμματικὴ καὶ οὕτω συντεταγμένη, ἣν τῷ κοινῷ τῆς πατρίδος ἐπὶ χρῆσταῖς ἐλπίσι προσφέρομεν. Οὔτε μετάφρα-

σις εἶναι οὐτ' ἐράνισμα καὶ ἀντιγραφὴ τις εἶναι, ἀλλὰ προῖον ἐνδελεχοῦς μελέτης καὶ πολυετοῦς διδασκαλίας, ἐξ ἧς κατηρτίσαμεν ἡμέτερον γραμματικὸν σύστημα, τείνον πρὸς ἀπλότητα τῶν κανόνων καὶ περιλαμβάνον ἐν τῇ σαφηνείᾳ τέλειόν τι καὶ πλῆρες. Ἐὰν δὲ ἐπετύχομεν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἄλλοι κρινέτωσαν. Ἡμεῖς ὅμως καὶ ἄνευ εὐμενοῦς κρίσεως περὶ τῆςδε τῆς βίβλου ὡς ἀμοιβὴν ἡμῶν θεωροῦμεν τὴν ἡθικὴν συνείδησιν ὅτι ἐπονήσαμεν πρὸς βελτίωσιν τῶν τῆς Ἑλλ. Γραμματικῆς καὶ διόρθωσιν τῶν πολλῶν αὐτῆς σφαλμάτων, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τοῦ Ἰσοκράτους «Τὰς ἐπιδόσεις ἔσμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας ἀεί τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων» (Εὐαγόρ. 7).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΖΗΚΙΔΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΗΣ

ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

§ 1. Ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ διδάσκει τοὺς κανόνας, διὰ τῶν ὁποίων μαθάνομεν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

§ 2. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα κατὰ τὰς λαλούσας αὐτὴν φυλὰς διηρεῖτο εἰς Αἰολικὴν, Δωρικὴν, Ἰωνικὴν καὶ Ἀττικὴν διάλεκτον.

§ 3. Διάλεκτος λέγεται ἰδίωμα γλῶσσης.

§ 4. Ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ ἐκ τῶν ἰδιωμάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσης πραγματεύεται ἰδίᾳ περὶ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, ἥτις ἐλαλεῖτο ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις.

§ 5. Ἡ Ἑλληνικὴ γραμματικὴ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη·

α') εἰς τὴν ἰδίως Γραμματικὴν, ἥτις πραγματεύεται περὶ τῶν λέξεων καὶ τῶν εἰς αὐτὰς συμβαινόντων·

β') εἰς τὸ Συντακτικόν⁽¹⁾, ὅπου πραγματεύεται περὶ τῆς διὰ λέξεων ἐκφράσεως τελείου νοήματος.

ΣΗΜ. 1. Ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις τελείου νοήματος λέγεται πρότασις καὶ λόγος. Ὁ Θεός ἐστι δικαίος.

ΣΗΜ. 2. Πᾶσα πρότασις σύγκειται ἐκ λέξεων. Πᾶσα δὲ λέξις ἐκφράζει ἔννοιάν τινα.

§ 6. Πᾶσα λέξις ἔχει μίαν ἢ πολλὰς μερικὰς φωνάς, ὡς ἄνθρωπος ἔχει 3 μερικὰς φωνάς.

1) Τὸ Συντακτικὸν διδάσκει τὴν σύνταξιν· σύνταξις δὲ εἶναι ἡ εὐάρμοστος συμπλοκὴ τῶν λέξεων, ἥτις ἐκφράζει τέλειον νόημα.

§ 7. Πᾶσα μερικὴ φωνὴ ἐκάστης λέξεως περιέχει μίαν ἕως ἐξ ἀπλῶς φωνᾶς, ὡς ἄν-θρ-ω-πος (αν=2, θρω=3, ποσ=3), στρί-γξ, στρά-γξ.

§ 8. Αἱ μὲν ἀπλᾶι φωναὶ τῶν λέξεων λέγονται στοιχεῖα, τὰ δὲ γραπτὰ σημεῖα αὐτῶν γράμματα. Καὶ τὰ μὲν στοιχεῖα ὡς φωναὶ (φθόγγοι) ἀκούονται μόνον, τὰ δὲ γράμματα ὡς σημεῖα βλέπονται ⁽¹⁾.

ΣΗΜ. Στοιχεῖα καλοῦνται, διότι ἔχουσι στοῖχόν τινα καὶ τάξιν⁽²⁾.

§ 9. Αἱ λέξεις ἐν τῇ προτάσει λαμβάνουσι διαφόρους μορφὰς πρὸς δεῖξιν τῶν σχέσεων αὐτῶν. Ὁ Σωκράτης ἦν φιλόσοφος. Ὁ Λαμ-προκλῆς ἦν υἱὸς τοῦ Σωκράτους. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτειναν τὸν Σωκράτην.

§ 10. Αἱ διάφοροι μορφαὶ τῶν λέξεων ἐν τῇ προτάσει πρὸς δεῖξιν τῶν σχέσεων αὐτῶν λέγονται τύποι.

ΣΗΜ. Τὺπος ὀνομάσθη μεταφορικῶς ἐκ τῶν εἰς τὰς τέχνας τύπων (καλου-πίων), κατὰ τοὺς ὁποίους σχηματίζονται πλεῖστα ὅμοια πράγματα.

§ 11. Ἐκ τῶν λέξεων τῆς προτάσεως μία σημαίνουσα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦμεν, εἶναι ἡ βάσις τῆς προτάσεως. Ἀλλῇ δὲ τις σημαίνει τὴν ιδιότητα (λογὴν) τοῦ προσώπου ἢ πράγ-ματος.

§ 12. Τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ οὗ ὁμιλοῦμεν, λέγεται ὑπο-κείμενον. Ὁ Σωκράτης ἐστὶ σοφός.

ΣΗΜ. Ὑποκειμένον=κείμενον ὑποκάτω ὡς βάσις εἰς τὸν ὁμιλοῦντα.

§ 13. Λέξεις σημαίνουσα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὀνομάζονται οὐσια-στικόν, ὡς ἄνθρωπος, ζῶον, ὄρος, μῦλον.

ΣΗΜ. Οὐσιαστικόν=ἐπιτήδειον πρὸς δήλωσιν τῶν οὐσιῶν ἢ τῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα ἐκτὸς ἡμῶν ὑπάρχουσιν.

§ 14. Λέξεις σημαίνουσα ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου λέγεται κατη-γορούμενον.

ΣΗΜ. Κατηγορεῖται τι κατὰ τινος=λέγεται τι περὶ τινος.

§ 15. Λέξεις σημαίνουσα τὴν ποιότητα ἢ τὴν ιδιότητα προσώπου ἢ πράγματος ὀνομάζονται ἐπίθετον, σοφός, δίκαιος, ἀγαθός.

ΣΗΜ. Ἐπίθετον=ἐπιτεθειμένον ἢ κείμενον ἐπάνω τινός, ὡς ἡ λευκότης ἐπὶ τοῦ τοίχου ἢ ἐπὶ τῆς χιόνης, κτλ.

§ 16. Λέξεις σημαίνουσα, τί κάμνει τὸ ὑποκείμενον καὶ πότε κά-μνει ἢ τί ὑποφέρει ἢ εἰς τίνα κατάστασιν εὐρίσκεται, λέγεται ῥῆμα.

(1) «Στοιχεῖον μὲν ἐστὶν αὐτὴ ἡ ἐκφώνησις καὶ ὁ φθόγγος, οὗ τὸ γράμμα σημεῖον ἢ τύπος, σχῆμα» (Ἀμμώνιος).

(2) «Στοιχεῖα καλεῖται διὰ τὸ ἔχειν στοῖχόν τινα καὶ τάξιν» (Διονύσιος. Θερᾶ παρὰ Βεχκ. Ἀνεκδ. σ. 7). «Λέγεται στοιχεῖον ἢ παρὰ τὸ στεῖχω τὸ πορεύο-μαι ἢ ἀπὸ τοῦ στοίχου τοῦ σημαίνοντος τάξιν» (ἄλλοι δὲ ἄλλως. αὐτόθ. σ. 790-795).

Τὸ παιδίον παίζει. Ἡ περιστέρα συλλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ παιδός.
Τὸ νήπιον κοιμάται. Τὸ παιδίον ἐστὶν ἐπιμελής.

ΣΗΜ. Ῥῆμα=λόγος ἥτοι κατ' ἐξοχὴν λέξις, διότι τὸ ῥῆμα εἶναι τὸ ἐμφυχότατον μέρος τῆς προτάσεως. Λέγοντες Σωκράτης μόνον οὐδὲν σημαίνομεν ἄνευ ῥήματος οὐδὲ ἔχομεν πρότασιν, ψάλλω ὁμως μόνον ἀποτελεῖ πρότασιν,

§ 17. Λέξεις τινὲς γίνονται ἐξ ἄλλων, ὡς τεχνίτης ἐκ τοῦ τέχνη, ἀπέρχομαι ἐκ τοῦ ἀπὸ καὶ ἔρχομαι.

§ 18. Λέξις μὴ γινομένη ἐξ ἄλλης λέγεται πρωτότυπος, ὡς λέγω, ἄνω.

§ 19. Λέξις παραγομένη ἐξ ἄλλης (πρωτοτύπου ἢ καὶ παραγώγου) λέγεται παράγωγος, ὡς λόγος ἐκ τοῦ λέγω.

§ 20. Λέξις αποτελουμένη ἐκ δύο (ἢ τριῶν) λέξεων λέγεται σύνθετος, ὡς ἀπέρχομαι (ἀπὸ καὶ ἔρχομαι).

ΣΗΜ. Σύνθετος=ὁμοῦ τεθειμένη, κειμένη.

§ 21. Λέξις παραγομένη ἐκ συνθέτου λέγεται παρασύνθετος, ὡς παραλογισμὸς ἐκ τοῦ παρα-λογίζομαι.

ΣΗΜ. Παρασύνθετος=παρὰ συνθέτου γινομένη.

§ 22. Ἡ ἰδίως γραμματικὴ διαιρεῖται εἰς 3 τμήματα.

α') Εἰς τὸ Φθογγολογικόν, ὅπερ πραγματεύεται περὶ τῶν φθόγων (ἢ γραμμάτων) τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ περὶ τῶν συμβαινόντων εἰς αὐτοὺς.

β') Εἰς τὸ Τυπικόν, ὅπερ πραγματεύεται περὶ τῶν τύπων ἥτοι τῶν μορφῶν τῶν λέξεων.

γ') Εἰς τὸ Ἑτυμολογικόν, ὅπερ διδάσκει πῶς γίνονται αἱ παράγωγοι καὶ σύνθετοι λέξεις.

ΣΗΜ. Ἑτυμολογικὸν=μέρος τῆς Γραμματικῆς πραγματευόμενον περὶ ἐτυμολογίας. Ἑτυμολογία δὲ=ἀληθινολογία περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν λέξεων, διότι ἔτυμον=ἀληθές (¹).

¹) α' Ἑτυμολογία ἐστὶν ἀνάπτυξις τῶν λέξεων, δι' ἧς τὸ ἀληθὲς σαφηνίζεται· ἔτυμον γὰρ λέγεται τὸ ἀληθές... ἔτυμολογία ὡς ἂν εἴ τις εἴποι ἀληθινολογία (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 740, 6).

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΑΛΦΑΒΗΤΟΣ

§ 23. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει 24 γράμματα, μικρὰ α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, (ς), τ, υ, φ, χ, ψ, ω, ἢ κεφαλαῖα Α, Β, Γ, Δ, Ε, κ.τ.λ. (1).

§ 24. Τὸ σύνολον τῶν γραμμάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὀνομάζεται Ἀλφάβητος (ἄ, ἦ), ἐκ τῶν ὀνομάτων ἄλφα καὶ βῆτα.

§ 25. Τὸς γράφεται ἐν τῷ τέλει τῶν λέξεων καὶ λέγεται τελικὸν ς.

ΣΗΜ. Τὸ τελικὸν ς γράφεται καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρους συνθέτου λέξεως παρὰ τινων, ὡς εἰσδέχομαι.

§ 26. Ἀρχαιοτάτα οἱ παλαιοὶ Ἑλληνες μετεχειρίζοντο μόνον τὰ κεφαλαῖα γράμματα. Νῦν δὲ διὰ κεφαλαίων γράφεται μόνον ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου (τῆς περιόδου), τῶν κυρίων ὀνομάτων, τῶν ἐθνικῶν καὶ πατρωνυμικῶν.

ΣΗΜ. Κύρια λέγονται οὐσιαστικὰ ἰδίων προσώπων καὶ πραγμάτων, ὡς Ἀθῆναι, Σωκράτης. Ἑθνικὰ δὲ λέγονται τὰ σημαίνοντα τὸ ἔθνος ἢ τὴν πατρίδα τινός, ὡς Σπαρτιάτης (Σπάρτη), Ἀθηναῖος (Ἀθῆναι). Πατρωνυμικὰ δὲ τὰ σημαίνοντα τὸν υἱὸν ἢ τὸν ἀπόγονόν τινος, ὡς Ταυταλίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου), Πελοπίδας (= υἱοὶ ἢ ἀπόγονοι τοῦ Πέλοπος).

§ 27. Τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διαιροῦνται εἰς φωνήεντα καὶ εἰς σύμφωνα. Καὶ φωνήεντα μὲν εἶναι 7, τὰ ἐξῆς, α, ε, η, ι, ο, υ, ω (2). Σύμφωνα δὲ 17 τὰ λοιπὰ· β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ (ς), τ, φ, χ, ψ.

1) Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον τὸν ἀλφάβητον ἐν στίχοις·

» Ἐστ' ἄλφα, βῆτα, γάμμα, δέλτα, θεοῦ πάρ' εἴ,

ζῆτ', ἦτα, θῆτ', ἰῶτα, κάππα, λάβδα, μῦ,

νῦ. ξῦ, τὸ οὔ, πι, βῶ, τὸ σάν, ταῦ, ὁ παρόν,

φι, χί τε τὸ ψι, εἰς τὸ ῶ» (Ἀθῆν. Γ', § 79).

1) * Ἀλφα, εἰ, ἦτα, ἰῶτα, οὔ, ὦ, τὸ ῶ» (Ἀθῆν. Γ', § 79). Σημ. τὸ Ε ἦν σημεῖον οὐ μόνον τοῦ φθόγγου ε ἀλλὰ καὶ τοῦ φθόγγου ει καὶ ἔκαλετο τὸ γράμμα εἶ (Πλάτ. Θεαίτ. σ. 207, ε' Κρατύλ. 418, ε' — γ' 426. γ'. Ἀθῆν. ΙΑ', σ. 467, α'. Πλούταρχ. περὶ τοῦ εἶ ἐν Δελφ. ΙΙΙ. Γαλην. εἰς Ἱπποκρ. Ἐπιδμη. σ'. ὑπόμνη γ'. τέλ.), ἄφ' οὗ δὲ διὰ τὸν φθόγγον εἰ ἐτέθη ἡ διφθογγος, διὰ δὲ τὸ εἶ ἢ εε τὸ διπλοῦν ε (ΕΕ) ἢ Η, ἔμεινε τὸ ε ὡς σημεῖον τῆς ἀπλῆς φωνῆς ε μετονομασθὲν εἰς ψιλόν, δηλ. γυνὸν καὶ ἀμιγῆς πάσης ἄλλης φωνῆς. Τὸ δὲ ο ἐδήλον τὸν φθόγγον ο καὶ ου (Γαλην. ἐνθ' ἄνωγ., Ἀθῆν. ΙΑ', 467, α. Γ. 454, σ'). ἄφ' οὗ δὲ ὕστερον ἐτέθη ἡ διφθογγος ου, ὠνομάσθη ὁ μικρὸν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ῶ μέγα. Τὸ δὲ ὦ ψιλὸν ὠνομάσθη οὔτω πρὸς διάκρισιν τοῦ συμφώνου υ, διασωθέντος ἐν τῇ Λατινικῇ Velia = Ἰέλη, καὶ τοῦ διφθογογραφουμένου υι, ὧν κατ' ἀρχὰς ἦν σημεῖον τὸ ὦ, καὶ οὐχί ἴσως πρὸς διάκρισιν τοῦ δασινομένου ὠ ὠνομάσθη ὦ ψιλόν.

§ 28. Φωνήεντα λέγονται, διότι φωνήν ἀφ' ἐαυτῶν ἀποτελοῦσι. Σύμφωνα δὲ λέγονται, διότι αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ φωνήν δὲν ἔχουσι, συνεκφωνούμενα δὲ μετὰ τῶν φωνηέντων ἀποτελοῦσι φωνήν.

§ 29. Τῶν φωνηέντων τὸ μὲν ε καὶ ο λέγονται βραχέα, διότι προσφέροντο ἐν βραχεῖ (ὀλίγῳ) χρόνῳ, τὰ δὲ η καὶ ω λέγονται μακρά, διότι ἐν μακρῷ χρόνῳ προσφέροντο, τὸ δὲ α, ι καὶ υ λέγονται δίχρονα, διότι ἔχουσι καὶ τοὺς δύο χρόνους, ὡς λαμβανόμενα εἰς τινὰς μὲν λέξεις μακρά, εἰς ἄλλας δὲ βραχέα.

§ 30. Ἡ μακρὰ καὶ βραχεῖα προφορά τῶν φωνηέντων λέγεται χρόνος (διότι γίνεται ἐν χρόνῳ ἥτοι ἐν καιρῷ τινι). Καὶ τὸ μὲν βραχὺ φωνήν περιέχει ἓνα χρόνον, τὸ δὲ μακρόν δύο.

§ 31. Σημεῖον τοῦ μὲν μακροῦ χρόνου εἶναι εὐθεῖα γραμμὴ —, τοῦ δὲ βραχείας καμπύλη —, ὡς ἰσχυρός, ἐρυθρός, καθίσταμαι (1).

§ 32. Ἡ μονόφωνος προφορά δύο φωνηέντων λέγεται δίφθογγος.

ΣΗΜ. Φθόγγος = φωνήν, δίφθογος δὲ = δύο φωνήεντα. (2).

§ 33. Αἱ δίφθογγοι εἶναι δώδεκα αἰ, αι, αυ, α, ει, ευ, η, ηυ, οι, ου, υι, φ (ου, μόνον παρὰ τοῖς Ἰωσιν).

§ 34. Τὸ ι εἰς τὰ μακρὰ ᾱ, η, ω ὑπογράφεται α, η, φ, καὶ λέγεται ὑπογεγραμμένον, εἰς δὲ τὰ κεφαλαῖα προσγράφεται, ἀλλὰ δὲν προσφέρεται, ὡς ΑἰΔΗΣ = ἄδης (3).

§ 35. Τὸ πρῶτον φωνήν τῶν διφθόγγων λέγεται προτακτικόν, τὸ δὲ δεύτερον ὑποτακτικόν. Καὶ προτακτικὰ μὲν εἶναι πέντε, α, ε, η, ο, ω, ὑποτακτικὰ δὲ δύο, ι καὶ υ.

ΣΗΜ. Προτακτικὰ λέγονται, διότι προτάσσονται τοῦ ι καὶ τοῦ υ, ὑποτακτικὰ δὲ, διότι τάσσονται ὑποκάτω καὶ ὅπισθεν (ὅρα Διονυσ. Θρακ. παρὰ Βεκκ. Ἀνεκδ. σ. 631).

§ 36. Τὰ ὑποτακτικὰ φωνήεντα ι καὶ υ περιστίζονται διὰ σημείου, ὅπερ καλεῖται διαλυτικόν, ὅταν μετὰ τοῦ προηγουμένου φωνήεντος ἀποτελῶσι μὲν δίφθογγον, διαλύονται δὲ ἐν τῇ προφορᾷ, ὡς αὔλος.

1) Τὸ μὲν μακρόν σημεῖον — ἐλήφθη ἐκ τῆς εὐθείας γραμμῆς τῶν γεωμετρῶν περιστάσεως ἔκτασιν τόπου ἢ χρόνου, τὸ δὲ — τοῦ βραχείας ἐκ τοῦ ὀφίλου, πρὸς δ' ἔχει ὁμοιότητα, διότι τὸ ὀφίλον προφέρεται κατὰ Διονυσίον τὸν Ἀλικαρνασσεᾶ συστολῆς ἀξιολόγου γινομένης περὶ τὰ χεῖλη διὸ σημαίνει καὶ τὴν συστολὴν καὶ βραχύτητα τῶν φωνηέντων. Πρὸβ. Προφρῶ. παρὰ Βιλλοισ. σ. 113. Βεκκ. Ἀνεκδ. 691, 20. Ἄλλοι δὲ ἀποδιδάσκουσιν ἄλλην ἀρχήν. Ὅρα Χοιροβοσ. παρὰ Βεκκ. Ἀνεκδ. σ. 706, 15. 712, 10.

(2) Δίφθογγος ὠνομάσθη ὡς ἐκ δύο φωνηέντων γραμμάτων συνισταμένη (Σχολ. Διονυσ. Θρακ. παρὰ Βεκκ. Ἀνεκδ. σ. 803, 6). Διὰ τοῦτο ὁ Πλάτων τὰ μὲν σύμφωνα καλεῖ ἄφωνα καὶ ἄφθογγα, τὰ δὲ ἡμίφωνα οὔτε φωνήεντα οὔτε πάλιν ἄφθογγα (Πλάτ. Κρατύλ. § 35).

(3) Τὸ ι τοῦτο πρότερον προσφέρετο, ἀλλ' ἄσθενες ὄν δὲν ἤκουστο ὅταν ἐτίθετο μετὰ μακρῶν φωνηέντων διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, ὅπως δὲν ἔξακούεται ὁ ἦχος αὐλοῦ πλησίον τυμπάνου (Πρὸβ. Χοιροβ. παρὰ Βεκκ. Ἀνεκδ. σ. 1186). Ἡ παντελής παῦσις τῆς ἐκφωνήσεως αὐτοῦ μετετόπισεν αὐτὸ ὑπὸ τὰ φωνήεντα.

§ 37. "Ολοι αἱ δίφθογγοι εἶναι μακραί, ἐξαιρούνται αἱ τελικαὶ τῶν λέξεων δίφθογγοι αἱ καὶ οἱ, αἵτινες εἶναι βραχεῖαι ὡς πρὸς τὸν τονισμόν. Καὶ αἱ δίφθογγοι ὅμως αἱ καὶ οἱ εἶναι μακραί εἰς τὰς εὐκτικὰς ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων, ὡς ποιήσαι, ποιήσοι. 2) εἰς τὰς ἀντωνυμίας, ἐμοί, μοί, σοί, οἷ. 3) εἰς τὰ εἰς οἱ στάσεις ἐπιρρήματα, οἴκοι, Ἰσθμοῖ, Μεγαροῖ, ποῖ. 4) εἰς τὰ εὐοῖ, παπαῖ, βαβαί, χαμαί. 5) εἰς τὰ σύνθετα οἶμοι, ἥτοι. 6) εἰς τὰς κλητικὰς ἡχοῖ, αἰδοῖ, κτλ.

ΣΗΜ. Ἐγκλίσεις εἶναι τύποι τῶν ῥημάτων σημαίνοντες τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἡ δὲ εὐκτική πρὸς τοῖς ἄλλοις σημαίνει καὶ εὐχήν ὡς γένοιτο=εἴθε νὰ γένη. Ἐπίρρημα εἶνε λέξις διορίζουσα τὸ ῥῆμα κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον καὶ ποσόν. Ἀντωνυμία εἶνε λέξις ἀντὶ ὀνόματος τιθεμένη τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων.

§ 38. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς τρία διπλᾶ, ζ, ξ, ψ καὶ εἰς 14 ἀπλᾶ.

§ 39. Τὰ ζ, ξ, ψ, εἶναι ταχυγραφικὰ σημεῖα δύο γραμμάτων, τὸ μὲν ζ τοῦ δι, γι, τὸ δὲ ξ τοῦ γς, κς, χς, τὸ δὲ ψ τοῦ βς, πς, φς.

§ 40. Τὰ 14 ἀπλᾶ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς 9 ᾄφωνα καὶ 5 ἡμίφωνα.

§ 41. Σύμφωνα οὐδεμίαν καθ' ἑαυτὰ φωνὴν ἀποτελοῦντα λέγονται ᾄφωνα. Εἶνε δὲ ταῦτα, β, γ, δ, κ, π, τ, χ, φ, θ.

ΣΗΜ. Ἄφωνον=κακόφωνον (Διονύς. Θρηξ καὶ παρὰ Βεακέρ. Ἀνεκδ. σ. 631 καὶ σ. 808, 15) ἢ μάλλον=ᾄφθογον.

§ 42. Σύμφωνα ἀποτελουμένα τινα φωνὴν (ἡμίσειαν) λέγονται ἡμίφωνα. Εἶναι δὲ ταῦτα, λ, μ, ν, ρ καὶ σ.

§ 43. Ἐκ τῶν 9 ᾄφωνων τινὰ μὲν προφέρονται διὰ τῶν χειλέων καὶ λέγονται χειλεόφωνα, τινὰ δὲ διὰ τῆς γλώσσης καὶ λέγονται γλωσσόφωνα, τινὰ δὲ διὰ τοῦ λάρυγγος καὶ λέγονται λαρυγγόφωνα.

Λαρυγγόφωνα εἶναι τρία, κ, γ, χ.

Χειλεόφωνα εἶναι τρία, π, β, φ.

Γλωσσόφωνα εἶναι τρία, τ, δ, θ.

§ 44. Ἄφωνα προφερόμενα διὰ τοῦ αὐτοῦ φωνητικοῦ ὀργάνου λέγονται ὁμόφωνα (1), δι' ἑτέρου δὲ ἑτερόφωνα.

§ 45. Τὰ ὁμόφωνα ᾄφωνα ἔχουσιν ἐν τῇ προφορᾷ τινὰ μὲν λεπτὴν πνὴν ἀπὸ τοῦ λάρυγγος ἐξερχομένην καὶ λέγονται ψιλά, τινὰ δὲ παχίαν καὶ λέγονται δασέα, τινὰ δὲ μέσην μεταξὺ ψιλῆς καὶ παχείας καὶ λέγονται μέσα, ὡς χρόνος, Κρόνος (χρο-κρο).

Ψιλὰ ᾄφωνα εἶναι τρία, κ, π, τ.

Μέσα ᾄφωνα εἶναι τρία, γ, β, δ.

Δασέα ᾄφωνα εἶναι τρία, χ, φ, θ.

(1) Ταῦτα ἐκαλοῦντο καὶ «ἀντίστοιχα».

§ 46. Ἀφωνα προσφερόμενα διὰ τῆς αὐτῆς πνοῆς λέγονται ὁμό-
πνοα (1), μετὰ δὲ ἐτέρας ἐτεροπνοα.

	Ψιλὰ	Μέσα	Δασέα	
Λαρυγγόφωνα	κ,	γ,	χ.	Ὅμοφωνα
Χειλέόφωνα	π,	β,	φ.	
Γλωσσόφωνα	τ,	δ,	θ.	

Ὅμοφωνα.

§ 47. Τῶν ἡμιφώνων τὰ λ, μ, ν, ρ, λέγονται ὑγρά, διότι κατὰ τὴν προφορὰν τῶν μετ' ἄλλων συμφώνων ῥέοντα ὡς τὰ ρευστὰ (υγρά) προσφέρονται εὐκόλως.

§ 48. Τὸ σ διὰ τὴν συριστικὴν αὐτοῦ προφορὰν λέγεται συριστικόν.

ΣΗΜ. Τὸ σ ἐχρησίμευε καὶ ὡς πνεῦμα, ἕξ (=sex), ἑπτὰ (=septem), κτλ.

§ 49. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχεν ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις καὶ ἄλλα τινὰ γράμματα καὶ φθόγγους, Ἡ (θαυφώνον), j (ἰώτ), F (Βαῦ ἢ Δίγαμμα), ζ (Κόππα) καὶ ϑ (Σαμπί) (2).

ΣΥΛΛΑΒΗ

§ 50. Ἡ συνένωσις φωνήεντος μετὰ συμφώνου ἢ συμφώνων καὶ ἢ συνεκφώνησις αὐτῶν διὰ μιᾶς πνοῆς λέγεται συλλαβή.

ΣΗΜ. Συλλαβή=σύλληψις συμφώνου μετὰ φωνήεντος (3).

§ 51. Αἱ συλλαβαὶ εἶναι κύριαί καὶ καταχρηστικάί. Κύριαί μὲν

(1) Ταῦτα ἐκαλοῦντο καὶ «σύστοιχα».

(2) Τὸ μὲν Η ἐχρησίμευεν ὡς σημεῖον τοῦ δασέος πνεύματος (ᾶρα Ἀθήν.Θ', § 57. Σχολ. Διονυσ. Θρακ. παρὰ Βεχκ. Ἀνεκδ. σ. 692, 25), ὡς ΗΙΠΠΟΣ (=ἵππος), ΗΟΔΟΣ (=ὅλος) καὶ ἔτρεπε τὰ ψιλὰ σύμφωνα εἰς δασέα ΚΗ, ΠΗ, ΤΗ εἰς Χ, Φ, Θ, ὡς ἔγραφον ταῦτα πρὸ τῆς εὑρέσεως τῶν χ, φ, θ καὶ ὡς γράφουσιν αὐτὰ οἱ Λατῖνοι ch, ph, th. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐξηφανίσθη, διέμεινε δὲ ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον=100 (=ἑκατόν). Ἡ Λατινικὴ διέσωσε τὸ γράμμα ὡς δασὺ πνεῦμα.

Τὸ δὲ j διεσώθη μόνον ἐν τῇ Λατινικῇ ὡς γράμμα, ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ἢ φθόγγος παλαιότατος μόνον οὐχὶ γράμμα.

Τὸ δὲ F εὑρήται ἐν τῇ Αἰολικῇ διαλέκτῳ, ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ, ἐν δὲ Ἑλληνικῇ διέμεινε ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον (=6) μεταποιηθὲν εἰς ς. Προϋφέρετο δὲ ὡς β συνήθως, διὸ καὶ βαῦ ἐλέγετο, δίγαμμα δὲ διὰ τὸ σχῆμα F ὡς 2 Γ.

Τὸ δὲ ζ ἢ Q εὐρίσκεται ἐν ἐπιγραφαῖς (ᾶρα Οἰκονόμ. Ἐποικ. Δοκρ. γράμμ. σ. 7—8) καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ μετὰ τὸ π. Προϋφέρετο δὲ ὡς κ καὶ ἔγραφετο συνήθως πρὸ τοῦ σ, ὡς ἐν τῇ Λατινικῇ πρὸ τοῦ u, ὡς Qzrinθος, ἄρqrς, Συραγοσίων. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ περὶλαβεθὲν ἐκ τῶν γραμμάτων διέμεινε ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον=90.

Τὸ δὲ ϑ εἶναι μόνον ὡς ἀριθμητικὸν=900. Ἐκ τοῦ σὰν (=σίγμα. Ἡρόδ. Α', 139. Ἀθήν. Γ', σ. 454. ς'. 455, γ'. ΙΑ', 467, α') καὶ πῖ.

(3) «Συλλαβὴ ἐστὶ κυρίως σύλληψις συμφώνου μετὰ φωνήεντος ἢ φωνήεντων... καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἡ ἐξ ἑνὸς φωνήεντος» (Βεχκ. Ἀνεκδ. σ. 632). «Συλλαβὴ ἐστὶ κυρίως σύλληψις συμφώνων μετὰ φωνήεντος ἢ φωνήεντων, ὅφ' ἑνα τόνον καὶ ἐν πνεύμα ἀδιαστάτως ἀγομένη» (Βεχκ. Ἀνεκδ. σ. 819, § 8).

εἶναι αἱ γινόμεναι ἐκ φωνήεντος καὶ διφθογγου μεθ' ἑνὸς ἢ πλειόνων συμφώνων. Καταχρηστικάι δὲ αἱ γινόμεναι ἐξ ἑνὸς φωνήεντος.

§ 52. Ἡ συλλαβὴ περιέχει ἐν μέτρῳ ἐξ γραμμάτων (§ 7).

§ 53. Λέξις μετὰ μιᾶς συλλαβῆς λέγεται μονοσύλλαβος, μετὰ δύο δὲ δισύλλαβος, μετὰ τριῶν δὲ τρισύλλαβος, κ.τ.λ. καὶ μετὰ πολλῶν πολυσύλλαβος.

§ 54. Συλλαβὴ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένη μετὰ φωνῆεν λέγεται καθαρὰ, ὡς ἄ-γι-ος, ἄ-γί-α, θε-ός, ἄ-λι-εύς.

§ 55. Συλλαβὴ μετὰ μακροῦ φωνήεντος ἢ διφθογγου λέγεται μακρά, μετὰ βραχείας δὲ βραχεῖα, ὡς σῶ-μᾶ, ποι-νή, ἰ-σχυ-ρός, φό-νος.

§ 56. Συλλαβὴ μετὰ βραχείας φωνήεντος πρὸ δύο συμφώνων ἢ πρὸ διπλοῦ λέγεται θέσει μακρά, ὡς λέξις, ἀγρός, ὀρθός.

ΣΗΜ. Θέσει μακρά=κατὰ συνθήκην μακρά, οἱ μεταγενέστεροι ἡμίηνευσαν κακῶς=ἐνεκα τῆς θέσεως.

§ 57. Συλλαβὴ δὲ μετὰ βραχείας φωνήεντος ἀκολουθουμένου ὑπὸ δύο συμφώνων, ὧν τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον, τὸ δὲ δευτέρον ὑγρὸν, λέγεται κοινὴ (μακρά καὶ βραχεῖα), εὐτεκνος, ἐρῦθρός, ἄροτρον.

§ 58. Ἡ τελευταία συλλαβὴ λέγεται λήγουσα, ἢ πρὸ αὐτῆς παραλήγουσα καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ τοῦ τέλους προπαραλήγουσα.

ΣΗΜ. Λήγουσα=τελειώνουσα, παραλήγουσα=ἡ πλησίον τῆς ληγούσης (=παρὰ τῇ ληγούσῃ).

§ 59. Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ, ὡς ἄ-γι-ος.

§ 60. Δύο ἢ τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος ἐν μέσῳ λέξεως, ὅταν εἶναι ἀρκτικά λέξεως Ἑλληνικῆς, ὡς κό-σμος (σμήχω), ἄ-κρος (κρίνω), ἄ-στρον (στρῶμα). εἰ δὲ μή, χωρίζονται, ἄν-δρα, λάμ-πω.

§ 61. Τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, καὶ ὅταν δὲν εἶναι ὅλα ὁμοῦ ἀρκτικά λέξεως Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ ζευγος μόνον ἐκ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου καὶ ζευγος ἐκ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, ὡς ἐ-χθρός (χθών, θραύω), αἰ-σχρός (σχίζω, χρῆσις), ἐ-σθλός (σθένος, θλῶ), θέλ-κτρον (κτίζω, τρέχω), κάμ-πτρα (πτῆσις, τρέχω).

§ 62. Δύο ὁμοία σύμφωνα χωρίζονται, ἔπ-πος, βάλ-λω.

§ 63. Ἄφωνον πρὸ τοῦ μ ἢ ν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ὅταν ὑπάρχῃ λέξις ἐξ ὁμοφώνου ἄφωνου μετὰ τοῦ μ ἢ ν ἀρχομένη· δά-φνη (πνέω), πρᾶ-γμα (κμητός), φά-τνη (θνήσκω), ἄ-σθμα (σθένος, τμήσις).

§ 64. Αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ μέρη αὐτῶν, ὡς προσ-δέχομαι, δυσ-τυχής.

§ 65. ΣΗΜ. Ἐξαίρουνται ἐκεῖναι αἱ λέξεις, τῶν ὁποίων ἀποβάλλεται τὸ τε-

λικὸν φωνῆν κατὰ τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, ὡς συλλαβιζόμεναι ὡς ἀπλαῖ, ὡς πα-ρα-κούω (=παρα-ακούω), ὁ-ση-μέραι (ὅσαι ἡμέραι).

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

§ 66. Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, ἡ δασεῖα (') καὶ ψιλὴ ('). Ἡ δασεῖα ἦτο σημεῖον τῆς μετὰ παχείας πνοῆς προφορᾶς τῶν ἀρτι-κτῶν φωνηέντων τῶν λέξεων καὶ τοῦ ἀρτιτικοῦ ρ.

ΣΗΜ. Ἡ δασεῖα σήμερον δὲν προφέρεται καταντήσασα ὁμοίᾳ τῇ ψιλῇ.

§ 67. Δέξεις μετὰ δασείας ἐπὶ τοῦ ἀρτιτικοῦ φωνήεντος λέγονται δασυνόμεναι, λέξεις δὲ μετὰ ψιλῆς λέγονται ψιλούμεναι.

§ 68. Τὰ πνεύματα τίθενται ἐπὶ τοῦ ἀρτιτικοῦ φωνήεντος τῆς λέξεως ἢ ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ τῆς ἀρτιτικῆς διφθόγγου. Ἐπὶ δὲ τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν διφθόγγων Αἰ, Ηἰ, Ωἰ τίθενται ἔμπροσθεν πρὸς τὴν κορυφὴν αὕτη, Ἑλένη, Ἄιδης.

§ 69. Δασύνονται αἱ ἐπόμεναι λέξεις.

α') Πᾶσα λέξις ἀπὸ υ καὶ ρ ἀρχομένη, ὅμεις, ῥῆμα.

β') Οἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενοι τύποι τοῦ ἄρθρου, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ.

ΣΗΜ. Ἀρθρον εἶναι μονοσύλλαβος λέξις τιθεμένη πρὸ τῶν ὀνομάτων τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων, ἵνα ὀρίσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος ἐργάζεται (=εἰς ἄνθρωπος), ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται (=ὁ γνωστὸς ἄνθρωπος).

γ') Ἀντωνυμῖαι, προσωπικαὶ καλούμεναι, ἡμεῖς, οὓ, οἱ, ἔ, καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμεναι ἡμέτερος, ἐαυτοῦ.

δ') Ἀντωνυμῖαι, ἀναφορικαὶ καλούμεναι, καὶ τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα, ὅς, ὅστις, οἷος, ὁποῖος, ὁπόσος, ὁπότερος, ὅσος, ὥς, ὅπως, ὁπότε, ὁσάκις, κτλ.

ε') Αἱ δεκτικαὶ ἀντωνυμῖαι οὗτος, αὕτη, οὗτοι, αὗται, ὅδε, ἥδε, οἷδε, αἷδε.

ς') Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος.

ζ') Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα εἷς, ἕν, ἐπτά, ἑκατὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα.

η') Αἱ ἀκόλουθοι λέξεις μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ παραγῶγων

Ἄδρα, ἄγριος, ἄγνός, ἄδης, ἄδρός, ἄθρός, ἄθροίζω (κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς), αἶμα, αἷμος, αἰμύλος, αἰρῶ, ἄλεις (πληθ.). Ἀλικαρνασσός, ἄλις, ἀλίσκομαι, ἄλλομαι, ἄλυσσις, ἄλως, ἄμα, ἄμαξα, ἄμαρτάνω, ἄμις, ἄνυω (κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς), ἀπαῖ, ἀπτω, ἄρμα, ἄρμίζω, ἀρπάζω καὶ ἄρκυς (καὶ ἄρκυς).

Ἐδραῖος, ἔδρα, εἶργω—νυμι (=ἐμποδίζω τὴν ἔξοδον, εἶργω δὲ=ἐμποδίζω τὴν εἴσοδον), Ἐκάβη, Ἐκάτη, ἐκάν, Ἑλένη, Ἑλλάς, Ἑλλη, ἐλιξ, ἔλκω, ἔλμινς, ἔλος, ἐνεκα, ἐορτή, ἐπομαι, ἔρμα, Ἑρμῆς, ἔρω, ἐστῶ, ἐταῖρος, ἐτοιμος, εὐ-ρῖσχω, ἐφθός, ἔψω, ἔως (ἡ) καὶ ἔως (ἐπὶ ῥήματι).

Ἡβη, ἡγούμαι, ἡδομαι, ἡκιστα, ἡκω, ἡλῖξ, ἡλιος, ἡλος, ἡμέρα, ἡμερος, ἡμῖς, ἡνία, ἡπαρ, Ἡρα, ἥρως, Ἡσίοδος, ἥσυχος, ἥττων, Ἡφαιστος.

Ἰδρῶν, ἰδρώς, ἰεράξ, ἱημι, ἱκανός, ἱκέτης, ἱλαρός, ἱλεως, ἱμάς, ἱνα, ἵππος, ἰστημι, ἱστορῶ.

Ὀδός, ὄλμος, Ὀμηρος, ὁμοῦ, ὁμοιος, ὁμως, ὄπλον, ὄρκος, ὄρμος, ὄρος (ὁ, τὸ ὄρος ὁμως), ὄρῳ, ὄσιος.

Ὡδε, ὦρα καὶ ὥς.

ΣΤΙΒΕΙΣ

§ 70. Αἱ προτάσεις ποτὲ μὲν σημαίνουσιν ὅλως τέλειον νόημα μὴ ἔχον ἀνάγκην συμπληρώσεως, ποτὲ δὲ μέρος τελείου νοήματος, ποτὲ δὲ ἄγνωστόν τι, ὅπερ δι' ἐρωτήσεως ζητοῦμεν νὰ μάθωμεν. Ὁ Σωκράτης ἐστὶ δίκαιος. Ἐπιμελοῦ τῶν μαθημάτων· οὕτω γὰρ μαθήσει γράμματα. Ἐὰν ᾗς ἐπιμελής, ἔσει καὶ πολυμαθής. Τίς ταῦτα ἐποίησεν;

§ 71. Πρότασις ἢ λόγος ὅλως τέλειον νόημα σημαίνων καλεῖται περίοδος. Τὸ δὲ τέλος τῆς περιόδου εἶναι ἡ τελεία στιγμὴ εἰς τὸ τέλος τῆς γραμμῆς στιζομένη (.).

ΣΗΜ. Περίοδος=ἡ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου (τελείας στιγμῆς) εἰς αὐτὸ ἐπ' αὐτοῦ, κυκλοφορία.

§ 72. Πρότασις ἢ λόγος σημαίνων μέρος τελείου νοήματος λέγεται κῶλον. Σημεῖον δὲ τοῦ τέλους τοῦ κώλου εἶναι ἡ μέση στιγμὴ (·) εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς γραμμῆς στιζομένη.

ΣΗΜ. Κῶλον=μέρος, τμήμα περιόδου, ἐκ μεταφορᾶς τῶν κώλων (ἄνω καὶ κάτω κώλων) τοῦ σώματος.

§ 73. Πρότασις ἢ μέρος προτάσεως εἷς τε τὰς περιόδους καὶ τὰ κῶλα στίζεται διὰ τοῦ κόμματος ἢ τῆς ὑποστιγμῆς (,).

§ 74. Προτάσεις σημαίνουσιν ἄγνωστόν τι, ὅπερ ζητοῦμεν νὰ μάθωμεν δι' ἐρωτήσεως, στίζονται διὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου(;) .

§ 75. Ἡ τελεία στιγμὴ, ἡ μέση στιγμὴ, τὸ κόμμα ἢ ἡ ὑποστιγμὴ καὶ τὸ ἐρωτηματικὸν εἶναι τὰ 4 σημεῖα τῆς στίξεως, ἅτινα καὶ θέσεις καλοῦνται (1).

§ 76. ΣΗΜ. Σήμερον ἔχομεν καὶ ἄλλα σημεῖα διὰ τὴν γραπτὴν ἡμῶν γλῶσσαν· εἶνε δὲ ταῦτα·

α') Τὸ ἐπιφωνηματικόν(1), δι' οὗ σημαίνουμεν θαυμασμόν, λύπην, χαράν, κτλ. οἶμοι! φεῦ!

β') Ἡ παρένθεσις (...), δι' ἧς περιχλείονται λέξεις ἢ προτάσεις διακόπτουσαι τὴν σειρὰν τῆς ὁμιλίας ἢ διασαφεύσαι λέξεις ἄλλας.

γ') Ἡ παύλα—διακόπτουσα τὴν σειρὰν τοῦ λόγου.

δ') Τὸ εἰσαγωγικὸν «...», δι' οὗ εἰσαγομένον αὐτολεξεῖ λόγον τρίτου τινός.

ε') Ἡ ἀγκύλη [...], ἐν ᾗ τίθενται τὰ νόθα ἢ ἄχρηστα ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ, ὡς [νόος] νοῦς, [τίμας] τίμα.

ΣΗΜ. Ἀγκύλη=ἡ καμπὴ τοῦ ἀγκῶνος.

ς') Τὸ ἀποσιωπητικόν... δι' οὗ παραλείπονται τινα εὐκόλως ἐννοούμενα ἢ αἰσχρὰ ὄντα καὶ δυσάρεστα.

(1) «Tres sunt positurae vel distinctiones, quas θέσεις Graeci vocant.» (Donatus Gramm. σ. 180 Lips).

ζ') Τὸ ὑφ' ἐν ἡ ὑφ' ἐν —, δι' οὗ οἱ παλαιοὶ εἰδείκνυσαν τὴν ἐν μιᾷ λέξει συνθετὴν ἔκθεσιν δύο λέξεων, ὡς δακρυχέουσα (καὶ οὐχὶ δάκρυ χέουσα). Ὅρα Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 675. 683—684. 699, 4. 705, 20. Σήμερον δὲ σημαίνει τὴν συνιζήσιν δύο συλλαβῶν, παιδιὰ, καρδιά.

ΣΗΜ. Ὑφ' ἐν=ὑφ' ἐν ποιοῦσα τὰς δύο λέξεις. Συνιζήσις δὲ=συχάθι-σις ἥτοι συνεκωφώνησις ἀλλεπαλλήλων φωνηέντων εἰς μίαν συλλαβὴν (Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 835, 30).

η') Ἡ παράγραφος ζ, δι' ἧς ὅλον τι χωρίζεται εἰς μικρότερα μέρη. ΣΗΜ. Παράγραφος (δὴλ. γραμμὴ)=ἡ πλησίον (=παρὰ) γραφομένη.

TONOI

§ 77. Τόνος λέγεται ἡ ἔντασις τῆς φωνῆς, διὰ τῆς ὁποίας μίαν συλλαβὴν προφέρομεν τῶν ἄλλων ἰσχυρότερον.

ΣΗΜ. Τόνος=κυρίως τέντωμα τῆς φωνῆς, ἐκ μεταφορᾶς τῶν τῆς κιθάρας τεινομένων χορδῶν (ὅρα Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 630, 3. 1165—1166).

§ 78. Οἱ τόνοι κυρίως εἶναι δύο, ἡ ὀξεῖα καὶ ἡ βαρεῖα. Καὶ ἡ μὲν ὀξεῖα, γραμμὴ τις πρὸς ἄριστερά κλίνουσα ('), ἥτο σημεῖον τῆς ὑψηλοτέρας (ὀξυτέρας) φωνῆς, ἡ δὲ βαρεῖα, γραμμὴ τις πρὸς τὰ δεξιὰ κλίνουσα ('), ἥτο σημεῖον τῆς χαμηλοτέρας φωνῆς.

§ 79. Ἡ βαρεῖα ἐλέγετο τόνος συλλαβικός, διότι ἐτίθετο ἐπὶ πάσης συλλαβῆς τῆς μὴ ἐχούσης ὀξεῖαν. Σωκράτης διδάσκει γράμματα.

§ 80. Ἡ βαρεῖα νῦν τίθεται ἀντὶ τῆς ἐν τῇ ληγοῦσῃ ὀξεῖας, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἀκολουθοῦσας διὰ μιᾶς τῶν 4 στίξεων (1). Ἐξαίρεται ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς καὶ τί, ἥτις πάντοτε ὀξύνεται.

ΣΗΜ. Ὀξεῖα μὲν ὠνομάσθη ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὀξέως τρεχόντων δρομέων, ὅτινες φέρονται εἰς τὰ ἄνω. ὅπως καὶ ἡ ὀξεῖα εἰς τὰ ἄνω κλίνει (Βεκκ. Ἀνέκδ. 704, 3. 755—756), ἡ δὲ βαρεῖα ἀπὸ τῶν βασταζόντων φορτίων, ὁτίτινες ὁμοίως τῇ βαρεῖᾳ κάτω κλίνουν (αὐτ. 704, 5. 756).

§ 81. Ἐκ τῆς ὀξεῖας καὶ βαρεῖας (') προέκυψε καὶ τρίτος μικτὸς τόνος, ἡ περισπωμένη, ἥτις ὕστερον ἀπὸ τοῦ'' ἐγένετο ~, ὡς [νόος] νοῦς (2).

§ 82. Ἡ περισπωμένη τίθεται μόνον ἐπὶ μακρᾷ συλλαβῇ. Ἡ δὲ μακρὰ συλλαβὴ κατὰ τὸν χρόνον ἰσοῦται μὲ δύο βραχείας, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη προεφέρετο μετὰ ὀξεῖας, ἡ δὲ δευτέρα μετὰ βαρεῖας, ὡς σῶμα (=σύμμα).

§ 83. Ἡ περισπωμένη σήμερον δὲν προφέρεται ὡς μικτὸς τόνος, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ὀξεῖα.

(1) «Πᾶσα ὀξεῖα ἐπὶ τέλους λέξεως οὔσα, εἰ μὴ ἐπιφέροιο μετ' αὐτὴν στιγμὴ πάντως ἐν τῇ συμφορᾷ κοιμίζεται εἰς βαρεῖαν» (Ἡρωδιαν. σ. 10, 3).

(2) Χοιροβοσκ. σ. 18, 11.

§ 84. ΣΗΜ. Περισπῶ=περικλῶ, συγκαμπῶ εἰς τὸν τρόπον τῶς ἧ ῥά-
βδου. Περισπῶμένη=περικεκλασμένη καὶ συγκαμπτομένη εἰς σχῆμα τῶς
διὰ τὸν ἀναδιπασμὸν καὶ καταδιπασμὸν τῆς φωνῆς (Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 204, 10.
756, 15).

§ 85. Οἱ τόνοι τίθενται ἐπὶ τῶν φωνηέντων ἢ ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ
φωνήεντος τῆς διφθόγου.

2) Λέξεις ἔντονοι.

§ 86. Λέξεις μετὰ τόνου λέγονται ἔντονοι.

§ 87. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ
προπαραληγούσης.

§ 88. Λέξεις μετὰ ὀξεῖας ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται ὀξύτονος. Λέ-
ξεις μετὰ ὀξεῖας ἐπὶ τῆς παραληγούσης λέγεται παροξύτονος. Λέ-
ξεις μετὰ ὀξεῖας ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης λέγεται προπαροξύτονος.

§ 89. Λέξεις ἄτονος ἐν τῇ ληγούσῃ λέγεται βαρύτονος (§ 79),
ὡς ἄνθρωπος, λόγος, σῶμα.

§ 90. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ μακρᾶς ληγούσης καὶ παρα-
ληγούσης μόνον.

§ 91. Λέξεις μετὰ περισπωμένης ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται περι-
σπωμένη, καλῶ. Λέξεις μετὰ περισπωμένης ἐπὶ τῆς παραληγούσης
λέγεται, προπερισπωμένη, σῶμα.

ΣΗΜ. 1. Ἡ ὀξεῖα δὲν τίθεται ἐπὶ τῆς τετάρτης συλλαβῆς ἀπὸ τοῦ τέλους
διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς νὰ προσφέρῃ τέσσαρας κατὰ σειράν
συλλαβὰς ὑφ' ἑνὰ τόνον συνεχῶς.

ΣΗΜ. 2. Ἡ περισπωμένη δὲν τίθεται ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, διότι
τότε ἔπρεπε νὰ ὑπάρξῃ ὀξεῖα ἐπὶ τῆς τετάρτης συλλαβῆς ἀπὸ τοῦ τέλους, ἥτις
μετὰ τῆς βαρεῖας τῆς προπαραληγούσης θὰ παρῆγε περισπωμένην.

3) Γενικοὶ κανόνες περὶ τόνων.

§ 92. Λέξεις βαρύτονος μετὰ μακρᾶς ληγούσης παροξύνεται, ὡς
ἄνθρωπος, ἄνθρωπου. Ἐξαιροῦνται τὰ ἀπτικὰ Μενέλεως, εὐ-
γεως, ἴλεως κ.τ.λ. πόλεως, πύχεως κ.τ.λ.

§ 93. Λέξεις μακροπαράληκτος μετὰ βραχείας ληγούσης προ-
περισπᾶται, ὡς ποιεῖτε, σῶμα. Ἐξαιροῦνται αἱ λέξεις εἶθε, ναίχι,
καὶ αἱ σύνθετοι ἐκ δύο λέξεων εἶτε, οὔτε, ὥςπερ, ὥστε, ἥτις,
τῆνδε, μήτε.

§ 94. Λέξεις μακροπαράληκτος μετὰ μακρᾶς ληγούσης παρο-
ξύνεται τῆς νήσου, τῶν νήσων.

§ 95. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται, λόγος, κα-
λός, λέξις.

§ 96. Λέξεις αὐξάνουσα ἐν τῇ ἀρχῇ ἐπὶ μὲν τῶν ῥημάτων πάγ-

τοτε αναβιβάζει τὸν τόνον, ὅταν ἡ λήγουσα συγχωρῇ, ἐπὶ δὲ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων συνήθως, ὡς λέγω ἔλεγον, δῶρα ἄδωρα, στρατηγός συστράτης, πούς διπούς, παῖς εὐπαις, χθὼν αὐτόχθων, ἀλλ' ἀγωγός παιδαγωγός, ἀντίος ἐναντίος, κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Οἱ εἰδικοί κανόνες περὶ τόνων ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἀρμοδίοις μέρεσι τοῦ Τυπικοῦ καὶ Ἑτυμολογικοῦ.

4) Λέξεις ἄτονοι.

§ 97. Λέξεις ἄνευ τόνου λέγονται ἄτονοι.

§ 98. Λέξεις ἄτονοι εἶναι α') 4 τύποι τοῦ ἄρθρου ὁ, οἱ, ἡ, αἱ. β') 3 προθέσεις, ἐν, εἰς (καὶ ἐς), ἐκ καὶ ἐξ (πρὸ φωνηέντος). γ') τὰ ἐπιρρήματα ὡς καὶ οὐ (οὐκ, οὐχ). δ') ὁ σύνδεσμος εἰ.

§ 99. Τὸ οὐ γίνεται ἔντονον ἐν τέλει προτάσεως· πῶς γὰρ οὐ; Προσεῖπε οὐ μὲν οὐ, Ἑρμογένῃ δὲ (Πλάτ. Κρατύλ. σ. 429, ε'.).

§ 100. Τὸ ὡς γίνεται ἔντονον, ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ οὕτως. Τοῦτο δὲ γίνεται συνήθως εἰς τὰς φράσεις, ὡς οὖν, οὐδ' ὡς, μὴδ' ὡς, καὶ ὡς.

✓ 5) Λέξεις ἐγκλιτικάι.

§ 101. Λέξεις ἀποβάλλουσαι ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου τὸν τόνον αὐτῶν ἢ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέγονται ἐγκλιτικάι, ὡς ὁ Θεός ἐστι ποιητὴς οὐρανοῦ τε καὶ γῆς· ἦλθεν ἄνθρωπος τις.

ΣΗΜ. Ἐγκλιτικαὶ λέγονται ἀπὸ τῶν ἐγκλινόντων εἰς τὰ ὀπίσω τὰ σώματα αὐτῶν ἀνθρώπων. Ἐγκλίνω δὲ κυρίως=πλαγιάζω τι εἰς τι.

§ 102. Ἐγκλιτικάι λέξεις εἶνε αἱ ἀκόλουθοι.

1) Αἱ ἀντωνυμίαι (προσωπικαὶ ὀνομαζόμεναι) μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὐ, οἱ, ἐ.

2) Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις καθ' ὅλους αὐτῆς τοὺς τύπους πλὴν τοῦ ἄττα.

3) Τὰ ῥήματα εἰμὶ καὶ φημὶ εἰς τοὺς ἐξῆς τύπους, εἰμὶ, ἐστί, ἐστόν, ἐσμέν, ἐστέ, εἰσὶ, φημὶ, φησὶ, φατόν, φαμέν, φατέ, φασὶ (ν). (1).

4) Τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα, ποῦ, ποί, πῆ, πῶς, πῶ, ποθέν, ποτέ.

5. Αἱ λέξεις γέ, τοί, τέ, καὶ αἱ ἀχώριστοι πἔρ καὶ δέ.

§ 103. Ἡ ἐγκλισις τοῦ τόνου γίνεται κατὰ τοὺς ἀκόλουθους κανόνας.

1) Μετὰ λέξιν ὀξύτονον αἱ ἐγκλιτικάι ἀποβάλλουσι τὸν τόνον αὐτῶν καὶ τρέπουσι τὴν βαρεῖαν τῆς προηγουμένης εἰς ὀξεῖαν· καλός ἐστιν ὁ πατήρ μου.

2) Μετὰ λέξιν περισπωμένην αἱ ἐγκλιτικάι ἀποβάλλουσι ἀπλῶς τὸν τόνον· φῶς ἐστι μέγα καὶ οὐ φῶς τι μικρόν.

(1) Εἰς ὅλους τοὺς δισυλλάβους τύπους τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος.

3) Μετὰ λέξιν παροξύτονον ἢ μὲν μονοσύλλαβος ἐγκλιτικὴ ἀποβάλλει τὸν τόνον, ἢ δὲ δισύλλαβος φυλάττει αὐτόν· φίλος τις ἢ φίλοι τινὲς ἦλθον.

4) Μετὰ λέξιν προπαροξύτονον, προπερισπωμένην, ἄτονον καὶ ἐγκλιτικὴν αἰἐγκλιτικὰ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον των. Ἀνθρωπός τις ἐστὶν ὁ τὸ σῶμά μου τραυματίσας. Εἴ τις τινα ἀδικεῖ, κολαζέσθω.

ΣΗΜ. 1. Μετὰ λέξεις προπερισπωμένας καὶ εἰς ξ καὶ ψ ληγουσας μόνον αἱ δισύλλαβοι ἐγκλιτικὰ φυλάττουσι τὸν τόνον αὐτῶν· κῆρυξ τις ἀγγέλλει. Ὁ κῆρυξ ἐστὶν ἀγαθός. Ἡ λαῖλαψ ἐστὶ μεγάλη.

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν ἐγκλιτικῶν παρατιθεμένων εἰς ἄλλας γίνονται παράθετοι λέξεις. Αἱ παρατιθέμεναι ἐγκλιτικαὶ εἶναι γέ, τοί, τέ, τίς, πέρ καὶ δέ· εἶτε, οὔτε, μήτε, ἦτοι, ὅγε, ὅστις, ὥσπερ, τοιάδε.

ΣΗΜ. 3. Αἱ παράθετοι λέξεις τονίζονται ὡς δύο λέξεις χωρισταί, δὲν δέονται δὲ καὶ τὸν τόνον τῆς ἀκολουθοῦ ἐγκλιτικῆς· οὔτε, μήτε, ὥστε, τήνδε· ὅστις ἐστὶν ἀγαθός, ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· εἶτε τίς ἐστὶν ἀγαθός εἶτε μή, τήν ἀρετὴν ὁφείλει ἀγαπᾶν.

ΣΗΜ. Παράθετος = λέξις τιθεμένη πλησίον ἄλλης.

§ 104. Αἱ ἐγκλιτικαὶ λέξεις πολλάκις εἶνε ἔντονοι. Αἱ δὲ ἐγκλιτικαὶ ἔντονοι λέξεις λέγονται ὀρθότονοι (1).

§ 105. Αἱ ἐγκλιτικαὶ εἶναι ὀρθότονοι εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις.

1) Αἱ ἐγκλιτικαὶ οοῦ, σοί, σὲ γίνονται ὀρθότονοι, ὅταν τίθενται μετ' ἐμφάσεως ἢ ἀντιθέσεως ἢ μετὰ προθέσεων. Ἐγὼ καὶ σὲ καὶ ἑμαυτὸν τῶν καλλίστων ἤξιώσα. Σοὶ λέγω καὶ οὐκ ἐκείνῳ. Παρὰ σοῦ ταῦτα ἔμαθον.

ΣΗΜ. Λέγεται ὅμως καὶ πρὸς με, πρὸς σε, καὶ ὅταν ἡ πρόθεσις ἀνήκῃ εἰς τὸ ῥῆμα, ὡς κατὰ σε χῶσομεν τοῖς λίθοις (Ἀριστοφ. Ἀχ. 295), σὺν μοι γενέσθαι = καταχῶσομέν σε, συγγενέσθαι μοι.

2) Ἡ ἀρίστος τῆς ὀρθοτονεῖται, ὅταν εἶναι ἐν ἀρχῇ ἢ μετὰ στίξιν ἢ λέγηται μετ' ἀντιθέσεως, ὡς τινὲς μὲν ἔκλαιον, τινὲς δὲ ἐγέλων.

3) Τὸ εἰμὶ ὀρθοτονεῖται, ὅταν εἶναι ἐν ἀρχῇ ἢ μετ' ὑποστιγμῆν ἢ μετ' ἀποβολὴν φωνήεντος (μετ' ἐκθλιψιν)· εἰσὶ Θεοί, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Πολλοὶ δ' εἰσὶν οἱ κακοί. Σοφὸς ταῦτ' ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐστὶ ἰδίᾳ ὅταν σημαίνῃ ὑπάρχει ἢ εἶναι δυνατόν, ἀναβιβάζει τὸν τόνον· ἐστὶ Θεός, οὐκ ἐστὶ μαθεῖν.

ΣΗΜ. Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου ὀνομάζεται ἀναστροφή. Ἀναστρέφω = στρέφω τὰ κάτω ἄνω· ἀναστροφή = ἡ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω στροφή.

4) Τὸ φημὶ ὀρθοτονεῖται ἐν ἀρχῇ ὑπάρχον ἢ μετὰ στίξιν. Φημὶ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον.

5) Τὸ ποτὲ ὀρθοτονεῖται ἐπὶ ἀντιθέσεων, ποτὲ μὲν γελᾷ, ποτὲ δὲ κλαίει.

(1) α' Ὀρθοτονεῖσθαι φαμεν, ὅτε τὸν ἀνάλογον κατὰ φύσιν τόνον φυλάττει» (Χοιροβοσκ. σ. 19, 20).

6) Πᾶσαι αἱ ἐγγλιτιναι γινόμεναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ὀμίλιας ἡμῶν ὀρθοτονοῦνται, ὡς τὸ πῆρ ἐπίρρημά ἐστιν, κτλ.

ΕΚΘΛΙΨΙΣ

§ 106. Ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεως προηγούμενης πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης ὀνομάζεται ἐκθλίψις, ὡς ταῦτ' εἰσὶν ἀγαθὰ.

§ 107. Τὰ ἐκθλιβόμενα βραχέα φωνήεντα εἶναι α, ε, ι καὶ ο.

§ 108. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος (ὁμοία πρὸς τὴν ψιλὴν).

ΣΗΜ. Ἐκθλίβω=θλίβω (πιέζων) ἐκθάλλω τι· ἐκθλίψις=ἡ διὰ θλίψεως ἐκβολὴ γράμματός τινος. Ἀπόστροφος δὲ ὀνομάσθη ἡ ἐκ τῆς θέσεως ὡς οὖσα ἐστραμμένη εἰς τὰ ἔσω ἢ ὅτι τίθεται εἰς τὰς λέξεις τὰς ἀποστρεφόμενας τὴν ἄλλεπαλλήλιαν τῶν φωνηέντων.

§ 109. Ἐκθλίβεται καὶ ἡ βραχεῖα διφθογγος αἰ, ὡς ἔπειτ' αὐτοῖς (=ἔπειται), φαίνεται ἄρ' ἡμῖν (1). Σπανίως δὲ ἡ οἰ καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς.

§ 110. Καὶ ἐν συνθέσει γίνεται ἐκθλίψις, ἀλλ' ἄνευ ἀποστροφῆς, ὡς μετέχω (=μεταέχω).

§ 111. Ἐν συνθέσει ἐκθλίβονται τὰ τελικὰ βραχέα φωνήεντα τῶν δισυλλάβων προθέσεων, πλὴν τῆς περὶ πάντοτε, τῆς ἀμφὶ ἐνίοτε καὶ τῆς ἐπὶ εἰς τὰ ἐπίορκος, ἐπιεικῆς καὶ ἐπιέσασθαι (Ξενοφ. Παιδ. Σ', δ' 7).

§ 112. Μετὰ τὴν ἐκθλίψιν τὸ ψιλὸν σύμφωνον πρὸ τῆς δασείας τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, ὡς (μετὰ ἡμῶν) μεθ' ἡμῶν.

ΣΗΜ. 1. Ἐξαίρουνται ἰωνικαὶ τινες συνθέσεις, Κράτιππος, Λεῦκιππος, Ἰππαρμόστης, Ἀπηλιώτης (καὶ Ἀφηλιώτης).

ΣΗΜ. 2. Ἐὰν πρὸ τῆς δασείας ὑπάρχωσι δύο ἐτερόφωνα ψιλὰ σύμφωνα, τρέπονται ἀμφοτέρω εἰς τὰ ὁμόφωνα δασέα (νόκτα δλην) νύχθ' ὀλην. Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι πρὸ τῆς δασείας δύο ὁμόφωνα ψιλὰ σύμφωνα, τρέπεται μόνον τὸ τελευταῖον εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, ὡς [σακx-υφάντης] σαχὺ φάντης (Δημοσθ. 48, 12, 13).

ΣΗΜ. 3. Ἐνίοτε καὶ γραμμάτων παρεπιπτόντων ἐν συνθέσει πρὸ τῆς δασείας τρέπεται τὸ ψιλὸν εἰς δασύ, ὡς [τέρπ-ιππος] τέθριππος. Πρὸβλ. καὶ φρουρός [=πρὸ-όραω], φρούδος [πρὸ-δόος] (2).

§ 113. Αἱ προθέσεις, οἱ σύνδεσμοι, τὸ ἐπίρρημα ποτὲ καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τινὰ μετὰ τὴν ἐκθλίψιν ἀποβάλλουσι τὸν τόνον αὐτῶν, αἱ δὲ ἄλλαι λέξεις ἀναριθμοῦσιν αὐτὸν εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὡς ἀλλ' ἐγὼ πόλλ' ἀγάθ' ἔχω. Μεθ' ὑμῶν αὐτ' ἐποίησα (=αὐτά). ἔπειτ' ἐτῶν (=ἐπτά). ὅστις ποτ' ἂν ᾗ· ἔσχον τιν' ἀγαθὰ (=τινὰ).

(1) «Ψεῦδesh' ὁ ποιητής» (Πλάτ. Δῶσ 212. ε').

(2) Καὶ φροῖμιον (πρὸ καὶ οἶμος, ὅπερ καὶ οἶμος), πρὸβλ. καὶ ὑφαμμος, καθαμμίζω (ἄμμος), ἀφελπίζω (ἐπιγρ. ἐλπίζω) καὶ τὰ δημῶδη ἐφέτος (ἔτος) μεθαύριον (αὐρίον).

ΑΦΑΙΡΕΣΙΣ

§ 114. Ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος λέξεως ἀκολουθοῦ-
της μετὰ συλλαβὴν μακρὰν λέγεται ἀφαίρεσις, ὡς ἡ 'κείνος(=ἡ
ἐκείνος). Ποῦ 'στιν ἡ Λυσιστράτη ;

ἢ μὴ 'πιδιδόναι 'μαυτὸν ὠφελόν ποτε ('Αριστοφ. Θεσμ. 217).
ἄρ' ἐστὶ που 'νταῦθ' ἡ Χάδης ὁ Φλυεύς ('Αριστοφ. Σφήκ. 234).

ΣΥΝΑΙΡΕΣΙΣ

§ 115. Ἡ συγχώνευσις δύο φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθογ-
γου ἐν μιᾷ λέξει εἰς μακρὸν φωνῆεν ἢ εἰς διφθογγον λέγεται συναί-
ρεσις· ὡς [ἀπλόος] ἀπλοῦς, ['Αθηνάα] 'Αθηνᾶ, [ἀπλόοι] ἀπλοῖ.

Σημ. Συναίρεω=ἀμοῦ λαμβάνω, συνάγω. Συναίρεσις=ἡ σύλληψις
καὶ συναγωγή τῶν κεχωρισμένων φωνηέντων εἰς ἓν φωνῆεν ἢ διφθογγον.

§ 116. Συλλαβὴ ἢ λέξις συναίρεσιν πάσχουσα λέγεται συννηρη-
μένη.

§ 117. Ἡ συνηρημένη συλλαβὴ εἶναι πάντοτε μακρά, ὡς ['Αθη-
νάα] 'Αθηνᾶ, πλὴν τοῦ [εὔνοοι] εὔνοι κατλ. καὶ τοῦ κρέα [κρέα-α].

§ 118. Ἡ συνηρημένη λέγουσα περισπᾶται, ἐὰν ἡ λέξις πρὸ τῆς
συναίρεσεως ἦτο βαρύτονος, ὡς 'Αθηνάα] 'Αθηνᾶ, ['Ερμείας] 'Ερ-
μῆς, κατλ. ἀλλὰ δᾶς [=δαΐς], προῖξ [=προΐξ], ἐστὼς [ἐσταῶς],
φῶς [=φῶϊς], κλήης [=κλήϊς].

ΣΗΜ. Ἐξαιροῦνται τὰ, τὴν Δ η τὼ [=Δητόα], τὴν ἡ χ ὼ [=ἡχόα], τὴν
Κ λ ε ι ὦ [=Κλειόα], κατλ. 2) τὰ, τὼ ν ὦ [=νόω], τὼ ὁ σ τ ὼ [=ὁστέω], κατλ.

§ 119. Συναίρουνται δὲ τὰ φωνήεντα ὡς ἐξῆς·

1) Τὸ ι μετὰ μὲν βραχέων φωνηέντων ἀποτελεῖ διφθογγον εἰς ι
λήγουσαν, μετὰ δὲ μακρῶν ὑπογράφεται [τείχε-ι] τείχει, [αἰδῶ-ι]
αἰδοῖ, [κλή-ις] κλήϊς, [ἥρω-ι] ἥρω.

2) Τὰ ᾱ ᾶ καὶ ᾰ συναίρουνται εἰς ᾱ καὶ ῑ, τὸ δὲ εε εἰς ει καὶ
τὸ οο εἰς ου, ὡς [κέρα-α] κέρᾱ, [Χί-ιος] Χίος, [ποίη-ε] ποίει,
[πλό-ος] πλοῦς.

3) Βραχέα φωνήεντα πρὸ μακρῶν ἀφανίζονται (μνά-ας] μνᾶς,
[πλό-ους] πλοῦς, [ποιέ-εις] ποιεῖς, [μνά-αι] μναῖ, [πλό-οι] πλοῖ.

4) Τὰ δὲ ἐξῆς συναίρουνται οὕτως.

αο	} εἰς ω	[τιμᾶ-ομεν] τιμῶμεν.
οα		[αἰδῶ-α] αἰδῶ.
ηο		[νῆ-δδύνη] νῶδυνος.
ση		[δηλό-ητε] δηλῶτε.
αω		[τιμᾶ-ω] τιμῶ.
εω		[ποιέ-ω] ποιῶ.
ηω	}	[πρη-ὼν] πρῶν.
ωα		[ἥρω-α] ἥρω.

οε	{	εἰς ου	[ὀήλο-ε]	ὀήλου.
εο			[γένε-ος]	γένους.
εου			[χρυσῆ-ου]	χρυσοῦ.
αου	{	εἰς ω	[τιμά-ου]	τιμῶ.
ηου			[μή-οῦν]	μῶν.
αοι	{	εἰς φ	[τιμά-οιμι]	τιμῶμι.
εφ			[ὀστέ-φ]	ὀστέφ.
εοι	{	εἰς οι	[χρύσε-οι]	χρυσοῖ.
οει			[δηλό-ει]	δηλοῖ.
οη			[δηλό-η]	δηλοῖ.
αε	{	εἰς ᾱ	[τίμα-ε]	τίμα.
αη			[τιμά-ητε]	τιμᾶτε.
αει	{	εἰς α	[τιμά-εις]	τιμᾶς.
αη			[τιμά-ης]	τιμᾶς.
εα		εἰς η	[τείχε-α]	τείχη.

ΚΡΑΣΙΣ

§ 120. Ἡ συγχώνευσις φωνήεντος ἢ διφθόγγου λέξεως προηγούμενης μετὰ τοῦ ἀρκτικού φωνήεντος ἢ διφθόγγου λέξεως ἀκολουθούσης εἰς μακρὸν φωνήεν ἢ διφθόγγον λέγεται κρᾶσις, ὡς τὰγαθὰ (=τὰ ἀγαθὰ).

§ 121. Σημεῖον τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς (1). Διὰ δὲ τῆς κράσεως αἱ δύο λέξεις γίνονται μία.

§ 122. Ἡ κορωνίς τίθεται ἐπὶ τοῦ φωνήεντος τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς κράσεως ἢ ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος τῆς διφθόγγου.

§ 123. Τὰ ἐκ τῆς κράσεως προερχόμενα φωνήεντα εἶνε μακρά, ὡς τᾶλλα (=τὰ ἄλλα), τᾶργα (=τὰ ἔργα).

ΣΗΜ. Κ ρ ᾱ σις=μίξις. Κορωνίς=πᾶν κυρτὸν καὶ καμπύλον.

§ 124. Ἐν τῇ κράσει τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου φυλάττεται, παραλείπεται δὲ τότε ἡ κορωνίς, ὡς ἀνὴρ (=ὁ ἀνὴρ), ἄνθρωπος (=ὁ ἄνθρωπος).

§ 125. Τὰ φωνήεντα τοῦ ἄρθρου πρὸ τοῦ ἐπομένου α ἀποβάλλονται, ὡς τάνδρως (=τοῦ ἀνδρός), τάνθρώπῳ (=τῷ ἀνθρώπῳ).

§ 126. Ἐν τῇ κράσει τὰ ψιλὰ ἄφωνα πρὸ τῆς δασείας τρέπονται εἰς τὰ ὀμόφωνα δασέα, ὡς θοιμάτιον (=τὸ ἱμάτιον, καὶ φωνήεντος παρεμπόπτοντος § 112, σημ. 3).

(1) Ἡ κορωνίς δὲν τίθεται εἰς ὅσα δὲν δύνανται νὰ διαλυθῶσιν, ὡς προῦργου (=πρὸ ἔργου), ἀλλὰ προυργιότερον, —τατα, ταῦτό (=τὸ αὐτό), ἀλλὰ ταυτίζω, καλὸς κάγαθος, ἀλλὰ καλοκαγαθία.

ΣΗΜ. Ἡ ἀντωνυμία ἑτερος δωρικῶς λέγεται ἄτερος καὶ κατὰ κράσιν (ὁ ἄτερος) ἄτερος, (τοῦ ἀτέρου) θ' ἄτερου κτλ. (1).

§ 127. Ἐν τῇ κράσει ὑπογράφεται τὸ ἰ μόνον, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ, ὡς (καὶ εἶτα) κᾷτα, (καὶ ἔπειτα) κᾷπειτα, (καὶ ἐγὼ) κᾷγώ.

§ 128. Κράσεις συμβαίνει εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις.

1) Εἰς τὰ ἄρθρα καὶ τὸ ὦ, ὡς ὠνθρωπε (=ὦ ἄνθρωπε), ὠριστε (=ὦ ἄριστε), οὐμός (=ὁ ἐμός), τοῦνομα (=τὸ ὄνομα), τάν (=τὰ ἐν), τάνκ (=τὰ ἐκ).

2) Εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ὅς, ὡς οὐγὼ (=ὁ ἐγὼ), ἄν (=ὁ ἄν).

3) Εἰς τὸν σύνδεσμον καί, ὡς κᾷν (=καὶ ἄν), κᾷν (=καὶ ἐν), κᾷκ (=καὶ ἐκ).

4) Εἰς τὴν πρόθεσιν πρό, ὡς προῦργου (=πρὸ ἔργου).

5) Εἰς τὸ ἐγὼ, μετὰ τοῦ οἶμαι καὶ οἶδα, ὡς ἐγῶμαι, ἐγῶδα.

6) Εἰς τὸ μέντοι μετὰ τοῦ ἄν, ὡς μέντᾱν (=μέντοι ἄν).

7) Εἰς τὸ τοί μετὰ τοῦ ἄν, τάν (Πλάτ. Γοργ. σ. 452, β').

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

§ 129. Ἡ πρότασις ἢ ὁ λόγος ἀποτελεῖται ἐκ πολυειδῶν κατὰ τὴν σημασίαν λέξεων.

§ 130. Τὰ εἶδη τῶν λέξεων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται λόγος, λέγονται μέρη τοῦ λόγου.

§ 131. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε ἑνέα, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἄρθρον, ἀντωνυμία, ῥῆμα, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

§ 132. Ἐκ τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, τὸ ἄρθρον, ἢ ἀντωνυμία καὶ τὸ ῥῆμα λέγονται κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου. Ἡ δὲ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα λέγονται ἀκλιτα.

§ 133. Τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι μεταβλητὰ κατὰ τὸ τέλος ἢ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, τὰ δὲ ἀκλιτα ἀμετάβλητα.

ΣΗΜ. Κλίνω=κινῶ, κλιτὸς=κινήτος, ἀκλιτὸς=ἀκίνητος (Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 932, 4).

§ 134. Λέξεις σημαίνουσα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὀνομάζεται οὐσιαστικόν (§ 13).

§ 135. Λέξεις σημαίνουσα τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα προσώπου ἢ πράγματος ὀνομάζεται ἐπίθετον (§ 15).

(1) Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 7.

§ 136. Λέξις μονοσύλλαβος τιθεμένη πρὸ τῶν ὀνομάτων τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων, ἵνα ὀρίση αὐτά, ὀνομάζεται ἄρθρον (§ 69, β'. σημ.).

ΣΗΜ. Ἄρθρον=συναρμογὴ καὶ σύνδεσις δύο τινῶν πρὸς ἄλληλα. (1)

§ 137. Λέξις τιθεμένη ἀντὶ τῶν ὀνομάτων τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων λέγεται ἀντωνυμία (§ 37, σημ.).

§ 138. Λέξις σημαίνουσα, τί κάμνει τὸ ὑποκείμενον καὶ πότε κάμνει ἢ τί ὑποφέρει ἢ εἰς τίνα κατὰστασιν εὐρίσκεται, λέγεται ῥῆμα (§ 16).

§ 139. Λέξις προτιθεμένη τῶν ὀνομάτων καὶ δεικνύουσα μετ' αὐτῶν διαφόρους σχέσεις, στάσιν ἐν τόπῳ, κίνησιν, αἰτίαν, χρόνον, σκοπόν κτλ. λέγεται πρόθεσις.

§ 140. Λέξις διορίζουσα τὸ ῥῆμα κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον καὶ ποσὸν λέγεται ἐπιρρημα.

ΣΗΜ. Τὰ ἐπιρρήματα διορίζουσι καὶ ἐπίθετα καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα. Ἰδίως ὁμοῦ διορίζουσι τὰ ῥήματα, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἐπιρρήματα λέγονται ὡς ἐπὶ ῥημάτων λεγόμενα (2).

§ 141. Λέξις συνδέουσα πρότασιν μετ' ἄλλης προτάσεως λέγεται σύνδεσμος.

§ 142. Ἐναρθρος φωνή, παριστάνουσα ψυχικὸν πάθημα, λέγεται ἐπιφώνημα.

ΣΗΜ. Ἐπιφώνημα=φωνεῖν ἐπὶ τινι. Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐκάλουν τὰ ἐπιφωνήματα ἐπιρρήματα καὶ ἐπιφθέγματα ('Αθῆν. ΙΕ', § 52, Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 100) (3).

Α'. ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (4)

§ 143. Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου εἶναι 4, πρόθεσις, ἐπιρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

(1) Ἡ ὀνομασία ἄρθρον κατανοεῖται καλῶς, ὅταν καὶ τὸ ὁ, ἡ, τὸ καὶ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν δε, ἦ, ἐ, καλέσωμεν ἄρθρον, ὡς ἐποιοῦν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ καλοῦντες τὸ μὲν ὁ, ἡ, τό, προτακτικόν, τὸ δὲ δε, ἦ, ἐ ὑποτακτικόν. Ἀμφότερα δὲ συναρθροῦσι καὶ συναρμολοῦσι δύο λόγους, ὡς πάρεστιν ὁ διδάσκαλος, ὅς τοὺς μαθητὰς διδάξει. Ὅρα Ἀθῆν. ΙΑ', § 84. Βεκκέρ. Ἀνέκδ. 640. 898—900. Ἄνευ δὲ τῆς δε ἡ λέξις ἄρθρον σημαίνει μόνον λέξιν συνδεομένην μετ' ὀνομάτων, ἐνυπολανθάνει δὲ εἰς τὸ ἄρθρον ἡ ἀναφορικὴ δε, ὡς ὁ ἄνθρωπος=ὁ ἄνθρωπος δε γνωστός ἐστίν. Ἡ τῶν ἄρθρων σημασία . . . ἐπαγγέλλεται ἀναφοράν, δὲ ἐστὶν ἀναπολούμενον πρόσωπον» ('Απολλῶν. Περὶ Συντάξε.). Ὅρα Ἀσωπ. Εἰσαγ. Συν. 134, § 41—45. Π. Β', 184, § 169.

(2) Ἡ ἐπιρρημα κατὰ ῥήματος λεγόμενον ἢ ἐπιλεγόμενον ῥήμασιν (Διονύς. Θωρξ παρὰ Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 641). «Ἐπὶκειται αἰεὶ τῷ ῥήματι· ἄνευ γὰρ ῥημάτων οὐ συγκατακλείει διάνοιαν» (αὐτόθ. σ. 933, 26).

(3) «Αἱ ἀναφωνήσεις αὗται φυγῆς πασχούσης εἰσίν» (Βεκκ. Ἀνέκδοτ. σ. 933, 30). Ὅρα Ἀσωπ. Περίοδ. Α', σ. 118, § 17—18.

(4) Προτάσσονται τὰ ἄκλιτα μέρη τῶν κλιτῶν διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτῶν καὶ τὴν συχνὴν τῶν χρῆσιν.

1) Προθέσεις.

§ 144. Αἱ προθέσεις τίθενται καὶ ἐν συντάξει (ἐπὶ γῆς) καὶ ἐν συνθέσει (ἐπιγίαιος), τινὲς δὲ μόνον ἐν συντάξει (ἄνευ ἐλπίδος).

§ 145. Προθέσεις τιθέμεναι μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει λέγονται κύριαι.

§ 146. Προθέσεις τιθέμεναι μόνον ἐν συντάξει λέγονται καταχρηστικαί.

§ 147. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶναι 18, ἐν, εἰς (καὶ ἐς), ἐκ (καὶ ἐξ πρὸ φωνήεντος), ξὺν καὶ σὺν, πρὸς, πρό, ἀνά, διά, κατά, μετὰ, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

§ 148. Αἱ προθέσεις ἐν, εἰς (καὶ ἐς), ἐξ καὶ ἐκ, εἶναι ἄτονοι.

§ 149. Τῶν κυρίων προθέσεων ἀναστροφὴν τόνου (§ 105, 3, σημ.) πάσχουσιν αἱ περί, ἐπὶ καὶ ὑπέρ, ὅταν δὲν προτίθενται τῶν ὀνομάτων, ἀλλ' ἔπονται εἰς αὐτά· τίνων πέρι λέγομεν ταύτης ἐπὶ (Δημοσθ. 19, 249), οὐρανοῦ ὑπέρ (Πλάτ. Θεαίτ. σ. 173, ε'). 2) ἡ παρά, ὅταν σημαίνῃ πάρεστιν ἢ πάρεισιν· οὐ φόβος πάρα (Πλάτ. Χαρμ. σ. 165, α'), καὶ ἡ ἐν, ἥτις ποιητικῶς λέγεται ἐνί, ὅταν=ἐνεστιν ἢ ἐνεῖσιν· οὐκ ἐνὶ νοῦς (πολλὰκις).

§ 150. Ἡ ἐν καὶ σὺν ἢ ξὺν ἐν συνθέσει τρέπουσι τὸ ν ὡς ἀκολουθῶς.

1) Πρὸ μὲν τῶν χειλεοφώνων εἰς μ· ἐμπειρος, ἐμβάλλω, ἐμφρων, σύμπλους, συμβαδίζω, συμφορά.

2) Πρὸ τῶν λαρυγγοφώνων εἰς γ· ἐγγειος, ἐγκριτος, ἐγγέω, συγγενής, συγκρίνω, συγχέω.

3) Πρὸ τῶν ὕγρων ἀφομοιοῦται πλὴν τοῦ ν τῆς ἐν πρὸ τοῦ ρ μὴ τρεπομένου (1)· ἐλλείπω, ἐμμένω, ἐνρhythμος, ἐνράπτω, συλλέγω, συμμένω, συρρέω.

4) Τὸ ν τῆς σὺν ἰδίᾳ πρὸ τοῦ σ ἀπλοῦ ἀφομοιοῦται, πρὸ δὲ τοῦ σ μετ' ἄλλου συμφώνου καὶ πρὸ τοῦ ζ ἀποβάλλεται· σύσσιτος, συστέλλω, συζῶ.

§ 151. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις εἶναι 12, ἄνευ, ἅμα, ἔνεκα καὶ ἔνεκεν, ἄχρι, μέχρι, πλὴν, χωρὶς, χάριν, ἕως, ὥς, νή, μά.

§ 152. Ἡ ἄνευ καὶ ἔνεκα τίθενται καὶ κατόπιν τοῦ ὀνόματος· τούτων ἔνεκα, ὧν ἄνευ.

§ 153. Τῶν καταχρηστικῶν προθέσεων μόνον ἡ πλὴν τίθεται ἐν συνθέσει εἰς τὸ πλημμελὲς (καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ), εἰς τὸ ὅποιον καὶ τὸ τελικὸν ν ἀφομοιοῦται.

(1) Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀφομοιοῦται, ἐρράπτω, ἔρρινος, ἔρρυθμος. Τοῦτο δὲ γίνε-
ται μόνον παρὰ μεταγενετέροις.

2) Ἐπιρρήματα.

§ 154. Τὰ ἐπιρρήματα κατὰ τὴν σημασίαν αὐτῶν εἶναι 4 εἰδῶν, τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσωτικά.

§ 155. Τοπικά ἐπιρρήματα εἶναι τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὰ ἐρωτήματα πόθεν, ποῦ, ποῖ (=εἰς ποῖον μέρος), πῇ (=εἰς ποῖον μέρος καὶ ποῦ) καὶ τὰ ἐρωτήματα αὐτά· ἐνταῦθα, ἐκεῖ, ἔσω, ἔνδον, ἔξω, ἄνω, κάτω, πόρρω, ἐγγύς, εὐθὺ (=κατ' εὐθείαν), ὁμοῦ⁽¹⁾, χαμαί, ἀλλαχοῦ, πανταχοῦ, πανταχόθεν, πανταχῇ, ἐντεῦθεν, οὐρανόθεν, οἰκαδε, Ἀθήναζε, πέραν καὶ πέρα, πρόσθεν καὶ πρόσθε (ἐνίοτε), ἔμπροσθεν καὶ ἔμπροσθε (ἐνίοτε), κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ πέραν καὶ πέρα διαφέρουσιν, ἐπειδὴ τὸ μὲν πέραν=τὸ ἀντικρὺ μέρος, ὡς πέραν τοῦ ποταμοῦ, τὸ δὲ πέρα=τὸ ἐπέκεινα, ὑπεράνω, πλέον, ὡς πέρα τοῦ δέοντος λέγω.

§ 156. Χρονικά ἐπιρρήματα εἶναι τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὰ ἐρωτήματα πότε καὶ πηνίκα (=ποῖαν ὥραν) καὶ τὰ ἐρωτήματα αὐτά· σήμερον, αὔριον, χθὲς ἢ ἐχθές, νύκτωρ, νυχθημερόν, ἅμα⁽²⁾, ἄχρι, μέχρι, ἕως, ἔστε, νῦν, πρόην αἰί, ἔτι, πῶ, πρῶ καὶ πρῶ, ὁψέ, πάλαι, ἄρτι, πρίν, εἴτα, ἔπειτα, νεωστί, πέρσι (ν), εὐθύς, κ.τ.λ.

Πέρσι μὲν λέγεται πρὸ συμφώνου, πέρυσιν δὲ πρὸ φωνήεντος.

ΣΗΜ. Τὸ μὲν εὐθύς εἶναι χρονικόν, τὸ δὲ εὐθὺ τοπικόν (§ 155), ὡς ἐπορευμένη ἐνθὺ Λυκείου (Πλάτ. Λύσ. σ. 203, α'. 6').

§ 157. Τροπικά ἐπιρρήματα εἶναι τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὰ ἐρωτήματα πῶς καὶ πῇ (=διὰ ποίου τρόπου) καὶ τὰ ἐρωτήματα αὐτά· εὖ, ἐξῆς, ὡς, κρύβδην, τάχα, δὴ, δῆθεν, ἦ, ἄρα, μῶν, ἀγεληδόν (καὶ πάντα τὰ εἰς δόν), καλῶς (καὶ πάντα τὰ εἰς ὡς), Ἐλληνιστὶ (καὶ τὰ ὅμοια), τοί, γέ, πέρ, χωρίς, ναί, οὐ μή, παντάπασιν (ν) κ.τ.λ.

1. Τὸ μὲν ναί ἰδίᾳ ἐπονομάζεται καταφατικὸν (βεβαιωτικόν), τὸ δὲ οὐ καὶ μὴ ὁμοῦ μὲν λέγονται ἀποφατικά (ἀρνητικά), ἰδίᾳ δὲ τὸ μὲν οὐ ἀρνητικόν, τὸ δὲ μὴ ἀπαγορευτικόν (ἀποτρεπτικόν).

2. Τὸ οὐ πρὸ φωνήεντος μὲν ψιλουμένου προσλαμβάνει ἐν κ, εὐφωνικὸν λεγόμενον, ὅπερ πρὸ φωνήεντος δασυνομένου γίνεται χ, οὐ, οὐκ, οὐχ. Καὶ τὸ μὴ ἐν συνθέσει εἰς τὸ μικρὲν προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικόν κ.

3. Τὸ οὐ δὲν προσλαμβάνει τὸ κ ἐν τέλει προτάσεως καὶ πρὸ φωνήεντος· προσεῖπε σὲ μὲν οὐ, Ἐρμογένη δέ.

§ 158. Ποσωτικά ἐπιρρήματα εἶναι τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὰ ἐρω-

(1) «Τὸ μὲν ἅμα χρονικόν, τὸ δὲ ὁμοῦ τοπικόν» (Βεσχ. Ἀνέκδ. 948, 23).

(2) Ἐκ τοῦ πέρ—υτ—ι, πέρ—υσ—ι, τὸ δὲ υτ—συνεστάλη ἐκ τοῦ ἑτέος, σασσ. parut, τὸ δὲ περ—πρότερος, ἄλλος, ὅθεν, πάρος, πάλαι.

τήματα πόσον καὶ ποσάκις (= πόσας φορές) καὶ τὰ ἐρωτήματα αὐτά· μάλα, λίαν, ἄγαν, σφόδρα, πάνυ, ἰσχυρῶς, πολὺ, ὀλίγον, μάλιστα, ἥκιστα, τοσούτο(ν), μόνον, ἅπαξ, δὶς, τρίς, τετράκις (καὶ ἅπαντα τὰ εἰς—άκις), πολλάκις, ὀλιγάκις, τοσάκις, κ.τ.λ. ἄλλως, αὖθις, αὖ, πάλιν, κ.τ.λ.

3) Σύνδεσμοι.

§ 159. Οἱ σύνδεσμοι διαφόρως συνδέοντες προτάσεις καὶ λέξεις πρὸς ἀλλήλας εἶναι διάφοροι κατὰ τὴν σημασίαν.

§ 160. Συμπλεκτικοὶ τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.

Συμπλεκτικοὶ λέγονται ὡς συμπλέκοντες λέξεις καὶ προτάσεις ὁμοειδεῖς πρὸς ἀλλήλας, ὡς ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, οὔτε ἄνδρες οὔτε γυναῖκες.

§ 161. Διαζευκτικοὶ εἶναι ἢ, εἴτε—εἴτε, ἄντε—ἄντε, ἐάν τε—ἐάν τε, ἢν τε—ἢν τε.

Διαζευκτικοὶ λέγονται ὡς διαζευγνύοντες (χωρίζοντες) μὲν τὸ σημαίνον, συνδέοντες δὲ τὴν φράσιν, ὡς ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε. Ἡ νῦξ ἢ ἡμέρα ἐστίν.

§ 162. Ἀντιθετικοὶ εἶναι μὲν, δέ, μέντοι, ἀλλά, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, ὅμως, αὖ, ἀτὰρ καὶ πλὴν.

Ἀντιθετικοὶ λέγονται ὡς συνδέοντες λέξεις καὶ προτάσεις ἀντιθέτους πρὸς ἀλλήλας, ὡς τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰσχρόν. Μιμοῦ μὲν τάγαθά, φεῦγε δὲ τὰ κακά. Μικρὸς μὲν ἀλλὰ μαχητής.

§ 163. Συλλογιστικοὶ εἶναι ἄρα, οὖν, τοίνυν, δὴ, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, ὥστε, ὥς.

Συλλογιστικοὶ λέγονται ὡς συνάγοντες τοὺς λόγους καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ τῶν προηγουμένων προτάσεων, ὡς Σωκράτης ἐγένετο ἀνὴρ σοφὸς καὶ ἀγαθός· εἰκότως οὖν θανατάζεται.

§ 164. Αἰτιολογικοὶ εἶναι γάρ, ὅτι, διότι, ὥς, ἐπεί, ἐπειδὴ.

Αἰτιολογικοὶ λέγονται ὡς δίδοντες λόγον τῆς αἰτίας, ὥς οὐχ ὀρᾷ, ἐπειδὴ τυφλὸς ἐστίν.

§ 165. Ὑποθετικοὶ εἶναι, εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἢν.

Ὑποθετικοὶ λέγονται ὡς σημαίνοντες τὴν ὑπόθεσιν ἢ τὴν περίστασιν, καθ' ἣν πρότασις τις δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ὡς ἐάν ἦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής.

§ 166. Δυννητικὸς εἶναι μόνον ὁ ἄν.

Δυννητικὸς λέγεται ὡς σημαίων τὸ δυνατόν πράξεώς τινος κατὰ τινὰς ὑποθέσεις ἢ περιστάσεις. Ἦδιστα ἂν ἀκούσαιμὶ σου, εἰ ταῦτα λέγοις.

1. Ὁ δυνητικός ἂν συγχωνευόμενος μετὰ τοῦ εἰ ἀποτελεῖ τὸν ἐάν, ἂν καὶ ἦν, συγχωνευόμενος δὲ μετὰ τῶν ἐπιρρημάτων ὅτε, ὁπότε, καὶ τῶν συνδέσμων ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ, ἀποτελεῖ τὰ ὅταν, ὁπότεν, ἐπὶ καὶ ἐπειδάν.

2. Ὁ δυνητικός ἂν τίθεται μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς παραγομένων χρόνων καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς, τίθεται δὲ καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς, ἀλλὰ τότε καλεῖται ἀοριστολογικός, ὡς σημαίνων ἀοριστίαν.

§ 167. Εἰδικοί εἶναι ὅτι καὶ ὥς.

Εἰδικοί λέγονται ὥς εἰδικεύοντες (μερικεύοντες) γενικὴν λέξιν ἢ πρότασιν, ὡς λέγω ὅτι Κύρος τέθνηκεν.

§ 168. Τελικοί εἶναι ἵνα, ὅπως, ὥς.

Τελικοί λέγονται ὡς σημαίνοντες τὸ τέλος (τὸν σκοπὸν) ἄλλης τινὸς προτάσεως, ὡς τὸν κακὸν δεῖ κολάζειν ἵνα ἀμείνων ᾖ. Πολλὰ με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως πολλὰ ἀκούων μὴδὲ ἐν μάθῳ.

§ 169. Ἐρωτηματικοὶ εἶναι οἱ ὑποθετικοὶ εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἦν, τιθέμενοι μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα ἐρώτησιν, ἀπορίαν καὶ προσοχήν, ὡς σκεψώμεθα, εἰ ὁ ἄριστος εὐδαιμονέστατος. Ἀκουσὸν ἦν τι καὶ γυνὴ λέξη σοφόν.

4) Ἐπιφωνήματα.

§ 170. Τὰ ἐπιφωνήματα ὡς προερχόμενα ἐκ διαφόρων παθημάτων τῆς ψυχῆς εἶναι διάφορα κατὰ τὴν σημασίαν.

1) Θαυμαστικά, ὡς προερχόμενα ἐκ θαυμασμοῦ, ὦ, βαβαί, παπαῖ, φεῦ.

2) Κλητικόν, ὡς χρήσιμον εἰς τὴν πρόσκλησιν τινος μετὰ ζωή-
ροτήτος, ὦ.

3) Σχετλιαστικά, ὡς σημαίνοντα τὴν λύπην, τὸν πόνον καὶ ἀγανάκτησιν, ιού, οὐαί, αἶ, οἴμοι, ιώ.

ΣΗΜ. «Σχετλιαστικά τὰ λυπηρά· σχετλιος γὰρ ὁ ἄθλιος» (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 946, 19).

4) Ἐκπληκτικόν, ὡς προερχόμενον ἐκ τρόμου καὶ ἐκπλήξεως, ἄ.

5) Θειαστικά, ὡς προερχόμενα ἐξ ἐνθουσιασμοῦ, εὐοῖ, εὐάν, σαβοῖ (Δημοσθ. 18, 260).

ΣΗΜ. Θειαστικά = τὰ δηλοῦντα θειασμόν, θειασμός δὲ = ἡ κίνησις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐνθουσιασμός (1).

6) Γελαστικά, ὡς λεγόμενα κατὰ τὸν γέλωτα, ἄ ἄ. (2)

(1) Θειασμοῦ ἐπιρρήματά ἐστί τὰ θείας ἐμφορῆσεως δηλωτικά. . . τὸ ἐνθεοῦ-
σθαι, τοῦτέστι τὸ ὑπὸ Θεοῦ κινεῖσθαι θειασμόν φαιμέν (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 951, 5).

(2) «Εὐρύηται τὸ α μετα δασέος πνεύματος καὶ ὀξείας προφερόμενον . . . ὅτι
ἄ ἄ δασυνθὲν γέλωτα δηλοῖ» (Εὐστάθ. σ. 855, 19).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

§ 171. Τὰ ἄχρι καὶ μέχρι εἶναι καὶ πρόθεσις (§ 151) καὶ χρονικά ἐπίρρηματα (§ 156).

§ 172. Τὸ πλὴν εἶναι καὶ πρόθεσις (§ 151) καὶ ἀντιθετικὸς σύνδεσμος (§ 162).

§ 173. Τὸ χωρὶς εἶναι καὶ πρόθεσις (§ 151) καὶ τροπικὸν ἐπίρρημα = χωρίστα· ἀχίλια τάλαντα χωρὶς θέσθαι (Θουκ. Β', 24).

§ 174. Τὸ ἕως εἶναι πρόθεσις (§ 151) καὶ χρονικὸν ἐπίρρημα (§ 156).

§ 175. Τὸ ἄμα εἶναι καὶ πρόθεσις (§ 151) καὶ χρονικὸν ἐπίρρημα (§ 156).

§ 176. Τὸ ὡς εἶναι καὶ πρόθεσις (§ 151) καὶ τροπικὸν ἐπίρρημα (§ 157) καὶ σύνδεσμος συλλογιστικὸς (§ 163), αἰτιολογικὸς (§ 164), εἰδικὸς (§ 167), τελικὸς (§ 178).

§ 177. Τὸ ὅτι εἶναι σύνδεσμος εἰδικὸς (§ 177) καὶ αἰτιολογικὸς (§ 164).

§ 178. Τὸ ὅπως εἶναι καὶ τροπικὸν ἐπίρρημα (§ 157) καὶ τελικὸς σύνδεσμος (§ 178).

§ 179. Τὸ ἵνα εἶναι καὶ τροπικὸν ἐπίρρημα (= ὅπου) καὶ τελικὸς σύνδεσμος (§ 168).

Β') ΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 180. Ἐκ τῶν κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἄρθρον, τὸ ἐπίθετον καὶ ἡ ἀντωνυμία ἔχουσι παρεπόμενα, γένος, ἀριθμόν, πτώσιν καὶ κλίσιν.

§ 181. Τύποι παρακολουθοῦντες ἀχωρίστως εἰς ἓν κλιτὸν μέρος τοῦ λόγου λέγονται παρεπόμενα αὐτοῦ.

ΣΗΜ. Παρέπεται = παρακολουθεῖ.

ΓΕΝΟΣ

§ 182. Τὸ γένος εἶναι ἡ ἀρσενικὸν (ὁ ἀνὴρ) ἢ θηλυκὸν (ἡ γυνή) ἢ οὐδέτερον (= οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἕτερον) (ξύλον).

§ 183. Τύπος γραμματικὸς ἐκφράζων τὸ ἄρρεν, τὸ θῆλυ καὶ οὐδέτερον λέγεται γένος.

ΣΗΜ. Τὸ γραμματικὸν γένος πολλάκις δὲν συμφωνεῖ τῷ φυσικῷ γένει τῶν ἀντικειμένων, ὡς ὁ ἡλίος (φύσει οὐδέτερον), ἡ σελήνη (φύσει οὐδέτερον), τὸ χοράσιον (φύσει θηλυκόν), τὸ παιδίον (φύσει ἀρσενικόν).

ΑΡΙΘΜΟΣ

§ 184. Τύποι δεικνύοντες τὸ ἓν, τὰ δύο ἢ τὰ πολλὰ ἀντικείμενα λέγονται ἀριθμοί.

§ 185. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς, ἐνικὸς σημαίνων ἓν ἀντικείμενον, δυϊκὸς σημαίνων δύο καὶ πληθυντικὸς πολλά, ὡς ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἀνθρώπου, οἱ ἄνθρωποι.

ΣΗΜ. Καὶ τὰ ῥήματα ἔχουσιν ἀριθμούς.

ΠΤΩΣΙΣ

§ 186. Τύποι δεικνύοντες τὰς διαφορὰς σχέσεις τῶν λέξεων ἐν τῇ προτάσει, ὡς ὑποκειμένων, κατηγορουμένων, κ.τ.λ. λέγονται **πτώσεις**.

§ 187. Πτώσεις λέγονται, ἐπειδὴ ἡ τελευταία συλλαβὴ μεταπίπτει (τρέπεται) ἄλλοτε εἰς ἄλλο (1).

§ 188. Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική.

ΣΗΜ. Ἀρχαῖότατα ἦσαν καὶ τρεῖς ἄλλαι πτώσεις, ἡ τοπική, ὀργανική καὶ ἀφαιρετική, ὧν λείψανα διασφύζονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, τινὲς δὲ συνεχωνεύθησαν τῇ δοτικῇ.

§ 189. Ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι κυρίως πτῶσις τοῦ ὀνομάζειν τὰ ἀντικείμενα, ὡς οὗτος ὀνομάζεται Σωκράτης (2).

§ 190. Ἡ γενικὴ εἶναι κυρίως πτῶσις δηλωτικὴ τοῦ γένους· ὁ Σωκράτης ἦν υἱὸς Σωφρονίσκου.

§ 191. Ἡ δοτικὴ εἶναι κυρίως πτῶσις δηλοῦσα τὸν πρὸς ὃν γίνεται ἡ δόσις. Ὁ Θεὸς δίδωσι τὰγαθὰ τοῖς δικαίοις.

§ 192. Ἡ αἰτιατικὴ εἶναι κυρίως πτῶσις δηλοῦσα τὸ αἰτιατόν, ὅπερ παράγει αἰτίον τι. Ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον.

§ 193. Ἡ κλητικὴ εἶναι κυρίως πτῶσις τῆς προσκλήσεως, πρὸ τῆς ὁποίας προτάσσεται πολλάκις τὸ κλητικὸν ὦ, ὡς ὦ παῖ, ἄπτε τὸν λύχνον, ὅταν ἡ πρόσκλησις εἶναι ζωηρά.

§ 194. Ἡ κλητικὴ εἶναι πτῶσις μόνον τῶν οὐσιαστικῶν, τῶν ἐπιθέτων καὶ τῆς ἀντωνυμίας οὗτος [ἐμὸς καὶ ἡμέτερος].

§ 195. Ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ λέγονται ὀρθαὶ καὶ εὐθεῖαι, διότι εἶναι τὰ ἄμεσα καὶ ἀνεξάρτητα μέρη τῆς προτάσεως, ἡ δὲ γενικὴ, δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ λέγονται πλάγαι, διότι τίθενται ἐν τῇ προτάσει ὡς ἐξαρτήματα.

§ 196. Τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἄρθρον, τὸ ἐπίθετον καὶ ἡ ἀντωνυμία λέγονται **πτωτικά**, διότι ἔχουσι κύριον γνῶρισμα τὴν πτῶσιν.

ΚΛΙΣΕΙΣ

§ 197. Τὸ σύνολον τῶν τύπων, τοὺς ὁποίους δέχονται τὰ πτωτικά κατ' ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, λέγεται **κλίσις**.

(1) «Πτώσεις λέγονται, ἐπειδὴ ἡ φωνὴ ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλο μεταπίπτει. Πτῶσις δ' ἐστὶ πτωτικῆς λέξεως μετασχηματισμὸς τῆς τελευταίας συλλαβῆς ἄλλοτε ἐπ' ἄλλο τρεπομένης» (Βεκχέρ. Ἀνέκδ. σ. 860, 25).

(2) «Ὀνομαστικὴ, ἐπειδὴ δι' αὐτῆς τὰς ὀνομασίας ποιοῦμεθα, οἷον ἀνθρώπος λεγέσθω» (Χοιροδόσκ. σ. 10, 28, σ. 24, 34).

ΣΗΜ. Κλίσεις = κινήσεις, διότι τὰ κλιτὰ (=κινητὰ § 133, σημ.) δὲν ἔχουσιν ἀπενταχοῦ μίαν φωνὴν καὶ ἓνα σχηματισμόν.

§ 198. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς, πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη. Ὅθεν καὶ τὰ πτωτικά ὀνομάζονται πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα.

§ 199. Τὰ πρωτόκλιτα καὶ δευτερόκλιτα λέγονται ἰσοσύλλαβα, διότι ἔχουσιν ἰσαριθμούς συλλαβὰς εἰς πάσας τὰς πτώσεις, τὰ δὲ τριτόκλιτα περιττοσύλλαβα, διότι εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσότεραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

§ 200. Τὰ πτωτικά κατὰ τὴν κλίσιν αὐτῶν εἶναι ὁμαλὰ καὶ ἀνώμαλα.

§ 201. Πτωτικά κλινόμενα κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους πρὸς ἄλλα ὁμοίοκλιτα λέγονται ὁμαλὰ.

ΣΗΜ. Ὅμαλός = εὐθύς, ἴσος (κοιν. ἴσιος).

§ 202. Πτωτικά μὴ κλινόμενα κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους πρὸς ἄλλα ὁμοίοκλιτα λέγονται ἀνώμαλα.

ΡΙΖΑ, ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ

§ 203. Ἡ ἀρχικὴ καὶ ἀπλὴ φωνή, ἐξ ἧς καὶ ὀνόματα καὶ ῥήματα παράγονται, λέγεται ρίζα (1), ὡς βα, ἐξ ἧς βαίνω, βή-σομαι, βά-σις, βή-μα, κτλ.

§ 204. Τὸ ἀμετάβλητον μέρος τῆς λέξεως ἐν τῇ κλίσει λέγεται θέμα (=βάσις), ὡς ἐλπίδ-ἐλπίδ-ος, ἐλπίδ-ι.

ΣΗΜ. Τὸ θέμα εἶναι ἐκτενεστέρα φωνή, ἐκ τῆς ρίζης διὰ προσθήκης γραμμάτων γεγόμενον. Ἡ ρίζα καὶ τὸ θέμα ἐνίοτε συμπίπτουσιν.

§ 205. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται χαρακτήρ.

ΣΗΜ. Χαρακτήρ = γνώρισμα, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν σημείων τῶν χαρασσομένων ἐν τοῖς νομίμασιν.

§ 206. Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνὴν λέγεται θεματικὸν φωνῆν (2).

§ 207. Λέξις μετὰ καθαροῦ χαρακτῆρος λέγεται καθαρόληκτος, μετὰ χαρακτῆρος δὲ φωνηέντος φωνηεντόληκτος καὶ μετὰ χαρακτῆρος συμφώνου συμφωνόληκτος.

§ 208. Ἡ συμφωνόληκτος λέξις μετὰ χαρακτῆρος ἀφώνου λέγεται ἀφωνόληκτος, μετὰ χαρακτῆρος δὲ ὑγροῦ ὑγρόληκτος.

§ 209. Ἡ ἀφωνόληκτος λέξις λέγεται χειλικὴ μὲν μετὰ χαρα-

(1) Ἡ ρίζα εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὸ ἔτυμον τῶν λέξεων.

(2) Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα θεματικὸν φωνῆν εἶναι ὁ χαρακτήρ.

κτῆρος χειλεοφώνου, λαρυγγική δὲ μετὰ χαρακτῆρος λαρυγγοφώνου καὶ γλωσσική μετὰ χαρακτῆρος γλωσσοφώνου.

§ 210. Τὸ μεταβλητὸν μέρος κλιτῆς λέξεως ἐν τῷ τέλει λέγεται κατάληξις.

§ 211. Λέξεις μετὰ καθαρῶς καταλήξεως λέγονται καθαροκατάληκτος.

§ 212. Τὸ θέμα καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἰσοσυλλάβων ζητοῦμεν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, τῶν δὲ περιττοσυλλάβων ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ. Τὸ δὲ θέμα εἶναι ποτὲ μὲν ἰσχυρόν, ποτὲ δὲ ἀσθενές, τὸ δὲ ἀσθενές εἶναι τὸ βραχύτερον, ὡς χαρίεντ-καὶ χαρίετ-, σοφο- καὶ σοφ-.

§ 213. Τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τῆς λέξεως μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν καταλήξεων εἶναι τὸ θέμα αὐτῆς.

ΤΑ ΠΤΩΤΙΚΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΙΝ ΑΥΤΩΝ

§ 214. Πτωτικά μεθ' ἐνὸς γένους καὶ μιᾶς καταλήξεως λέγονται μονογενῆ καὶ μονοκατάληκτα, ὡς ἀνὴρ, γυνή, παιδίον.

§ 215. Πτωτικά μετὰ δύο γενῶν καὶ μιᾶς καταλήξεως λέγονται διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα, ὡς ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἄνθρωπος.

§ 216. Πτωτικά μετὰ δύο γενῶν καὶ δύο καταλήξεων λέγονται διγενῆ καὶ δικατάληκτα, ὁ ποιητής, ἡ ποιήτρια, ὁ πολίτης, ἡ πολίτις.

§ 217. Πτωτικά μετὰ τριῶν γενῶν καὶ δύο καταλήξεων λέγονται τριγενῆ καὶ δικατάληκτα, ὡς τίς (ἄρσεν. καὶ θηλ.), τί (οὐδέτερον).

§ 218. Πτωτικά μετὰ τριῶν γενῶν καὶ τριῶν καταλήξεων λέγονται τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, ὡς λογικός, λογική, λογικόν· αὐτός, αὐτή, αὐτό, κτλ.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 219. Τὰ οὐσιαστικά διαιροῦνται εἰς κύρια (§ 26, σημ.) καὶ προσηγορικά.

§ 220. Οὐσιαστικόν, διὰ τοῦ ὁποίου προσαγορεύομεν (ὀνομάζομεν) ὁμοιοῦ ἄντικείμενα, λέγεται προσηγορικόν, ὡς ἄνθρωπος, ὄρος, δένδρον, ποταμός.

§ 221. Τὰ προσηγορικά διαιροῦνται εἰς συγκεκριμένα καὶ ἀφηρημένα.

§ 222. Προσηγορικόν οὐσιαστικόν, διὰ τοῦ ὁποίου προσαγορεύομεν αἰσθητὰ ἄντικείμενα, λέγεται συγκεκριμένον, ὡς ἄνθρωπος, γυνή, δένδρον, ὄρος.

§ 223. Προσηγορικόν οὐσιαστικόν, διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνομεν ποιό-

τητα ἢ ιδιότητα, διὰ τοῦ νοῦ ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων ἀφρημένην, λέγονται ἀφρημένα, σοφία, ἀνδρεία, θεότης.

ΣΗΜ. 1. Συγχεκριμένα κυρίως εἶναι τὰ ἐπίθετα διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα ἀφρημένα καὶ ὡς σημαίνοντα ποιότητα ἡνωμένην μετὰ τῆς οὐσίας, ὠνομάσθησαν δὲ καὶ τὰ οὐσιαστικά συγχεκριμένα διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα ἀφρημένα, διδασκαλος, διδασκαλία. Ὁ δὲ ὅρος συγχεκριμένον εἶναι νεώτερος ἐκ τοῦ συγκρίνω (ἔχοντας τὴν ἀρχαίαν σημασίαν συνενῶ, καὶ οὐχὶ τὴν μεταγενεστ. τὴν τοῦ παραβάλλω, ἥτις ἀπαντᾷ εἰς τὸ σύγκρισις, συγκριτικόν).

ΣΗΜ. 2. Ἀφρημένα σημαίνοντα ἀριθμητικὴν ποσότητα λέγονται ἀριθμητικά οὐσιαστικά, ὡς μονάς, дуάς, τριάς.

ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

§ 224. Τὰ οὐσιαστικά ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἶναι

- 1) μονογενῆ καὶ μονοκατάληκτα, ἀνὴρ, γυνή, δένδρον.
- 2) διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα, ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἄνθρωπος, ὁ παῖς, ἡ παῖς, ὁ διδάσκαλος, ἡ διδάσκαλος, ὁ ὄνειρόμαντις, ἡ ὄνειρόμαντις.

ΣΗΜ. Τὰ διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα λέγονται κοινοῦ γένους (1).

- 3) Ἐπίκοινα, ὡς δι' ἑνὸς γένους παριστῶντα καὶ τὰ δύο γένη τῶν ζώων, ἡ γαλῆ, ἡ ἄρκτος, ἡ ἀλώπηξ, ὁ ἀετός.

ΣΗΜ. Ἐπίκοινον=ἐπικοινωνίαν ἔχον δι' ἑνὸς ἄρθρου καὶ πρὸς ἕτερον σημαίνόμενον (2).

- 4) Διγενῆ καὶ δικατάληκτα, ὁ ποιητής, ἡ ποιήτρια, ὁ αὐλητής, ἡ αὐλητρίς, ὁ πολίτης, ἡ πολίτις, ὁ θεράπων, ἡ θεράπινα, ὁ ταμίας, ἡ ταμία.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς—πῶλης ἔχουσι τὸ θηλυκὸν προπαροξύτονον εἰς—πῶλις, ὁ λαχανοπώλης, ἡ λαχανόπῳλις,

- 5) Τινὰ διαφοροῦνται· ὁ θεός, ἡ θεός καὶ σπανιώτερον ἡ θεά, ὁ φύλαξ, ἡ φύλαξ καὶ ἡ φυλακίς, ὁ στρατηγός, ἡ στρατηγός καὶ ἡ στρατηγίς (ναῦς), ὁ σύμμαχος, ἡ σύμμαχος καὶ ἡ συμμαχίς (πόλις), ὁ αἰχμάλωτος, ἡ αἰχμάλωτος καὶ ἡ αἰχμάλωτις.

(1) «Κοινόν ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ἀρσενικῶ καὶ θηλυκῶ ἄρθρῳ... ὠνομάσθη δὲ τὸ κοινόν ὅτι κοινόν ἐστὶν ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ». (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 846—847). Χοιροβ. σ. 6, 5.

(2) «Ἐπίκοινόν ἐστὶ τὸ μὴ τοῖς δύο ἄρθροις ἀλλ' ἐνὶ ὑποκείμενον. ὠνομάσθη δὲ ἐπίκοινον ὅτι ἐπικοινωνίαν ἔχει δι' ἑνὸς ἄρθρου πρὸς ἕτερον σημαίνόμενον» (Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 846—847). Χοιροβ. σ. 6. 7. 23, 8.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΥΠΙΚΟΝ

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 225. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ἀρσενικά εἰς ας καὶ εἰς ης καὶ θηλυκά εἰς α καὶ εἰς η. Εἶναι δὲ τὰ πρωτόκλιτα ἀσυναίρετα καὶ συνηρημένα.

Ἑνικός ἀριθμός (1).

Ὀν.	ὁ ποιητ-ής	Ἀτρεΐδ-ης	νεανί-ας	Ἑρμῆς
Γεν.	τοῦ ποιητ-οῦ	Ἀτρεΐδ-ου	νεανί-ου	Ἑρμοῦ
Δοτ.	τῷ ποιητ-ῇ	Ἀτρεΐδ-η	νεανί-α	Ἑρμῇ
Αἰτ.	τόν ποιητ-ήν	Ἀτρεΐδ-ην	νεανί-αν	Ἑρμῆν
Κλ.	ὦ ποιητ-ά.	Ἀτρεΐδ-η	νεανί-α.	Ἑρμῆ.

Δυϊκός ἀριθμός.

Ὀν.	} τὸ ποιητ-ά	Ἀτρεΐδ-α	νεανί-α	Ἑρμᾶ
Αἰτ.		Ἀτρεΐδ-α	νεανί-α	Ἑρμᾶ
Κλ.				
Γεν.	} τοῖν ποιητ-αῖν	Ἀτρεΐδ-αῖν	νεανί-αῖν	Ἑρμαῖν.
Δοτ.				

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὀν.	οἱ ποιητ-αί	Ἀτρεΐδ-αι	νεανί-αι	Ἑρμαῖ
Γεν.	τῶν ποιητ-ῶν	Ἀτρεΐδ-ῶν	νεανί-ῶν	Ἑρμῶν
Δοτ.	τοῖς ποιητ-αῖς	Ἀτρεΐδ-αῖς	νεανί-αῖς	Ἑρμαῖς
Αἰτ.	τούς ποιητ-άς	Ἀτρεΐδ-ας	νεανί-ας	Ἑρμάς
Κλ.	ὦ ποιητ-αί.	Ἀτρεΐδ-αι.	νεανί-αι.	Ἑρμαί.

(1) Ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων μαθέτωσαν οἱ μαθηταὶ τὴν κλίσιν τοῦ ἄρθρου.

Ἑνικός ἀριθμός.

Ὄν.	ἡ τιμή	χρυσή	σκιά	ἀργυρά	μούσα
Γεν.	τῆς τιμῆς	χρυσῆς	σκιάς	ἀργυρᾶς	μούσης
Δοτ.	τῇ τιμῇ	χρυσῇ	σκιά	ἀργυρᾷ	μούσῃ
Αἰτ.	τὴν τιμὴν	χρυσήν	σκιάν	ἀργυρὰν	μούσαν
Κλ.	ὦ τιμή	χρυσή	σκιά	ἀργυρά	μούσα

Δυϊκός ἀριθμός.

Ὄν.	{	τὼ τιμά	χρυσᾶ	σκιά	ἀργυρά	μούσα
Αἰτ.						
Γεν.		ταῖν τιμαῖν	χρυσαῖν	σκιαῖν	ἀργυραῖν	μούσαιν
Δοτ.						
Κλ.		ὦ τιμά.	χρυσᾶ.	σκιά.	ἀργυρά.	μούσα.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄν.	αἱ τιμαί	χρυσαί	σκιαί	ἀργυραί	μούσαι
Γεν.	τῶν τιμῶν	χρυσῶν	σκιῶν	ἀργυρῶν	μουσῶν
Δοτ.	ταῖς τιμαῖς	χρυσαῖς	σκιαῖς	ἀργυραῖς	μούσαις
Αἰτ.	τάς τιμάς	χρυσᾶς	σκιάς	ἀργυρᾶς	μούσας
Κλ.	ὦ τιμαί.	χρυσαῖ.	σκιαί.	ἀργυραῖ.	μούσαι.

§ 226. ΣΗΜ. Πρωτόκλητα εἰς α καὶ ας καταλήγοντα εἶνε ταῦτα·

1) Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ε, ι, ρ, σ, σσ, ττ, ζ, ξ, ψ, λλ, ὡς μηλέα, σοφία, μητραλοῖας, νεανίας, χώρα, ὀρνιθοθήρας, μοῦσα, φύσα, γλώσσα καὶ γλωττα, τράπεζα, δίψα, δόξα, ἄμιλλα, σκύλλα (1). πλὴν τῶν κόρρη, κόρη (2), δέροη, αἶθρη, ἁθάρη, καὶ τῶν—μέτρης (3).

2) Τὰ εἰς αἶνα καὶ ρά, ὡς θεράπεινα καὶ χροά.

3) Αἱ λέξεις ἐλάα, μνᾶ, Ἀθηνᾶ, πόα, στοά, καρύα, ὀστρύα, σικύα, σιπύη καὶ σιπύα, ψύα, ἄκανθα, παῦλα, Θέρμα καὶ -η, τόλμα, Αἴγινα, δέσποινα, εὐθυνα, ἔχιδνα, μέριμνα, πεῖνα καὶ πείνη, πρύμνα καὶ Πύδνα.

4) Δωρικά τινα καὶ ξενικά, Ἑπαμεινώνδας, Λεωνίδας, Μίδας, Ὀρόντας, κτλ. Ἀήδα, Ἀνδρομέδα, Νέδα, Γέλα, Φιλομήλα, Διοτίμα, κτλ.

Πάντα δὲ τᾶλλα λήγουσιν εἰς η καὶ ης.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ἰσχυρὸν θέμα τῶν πρωτοκλίτων· λήγει εἰς—α, —η.

(1) «Διὰ τοῦ η Ἀττικοὶ κίχλην λέγουσι. Καὶ ὁ λόγος οὕτως ἔχει, τὰ γὰρ εἰς λα λήγοντα θηλυκὰ πρὸ τοῦ λ ἕτερον λ ἔχει, σκύλλα, σκίλλα, κόλλα, βδέλλα, ἄμιλλα, ἄμαλλα· τὰ δὲ εἰς λη οὐκ ἔτι, ὀμίχλη, φύτλη, γενέθλη, αἰγλή, τρώγλη» (Ἀθῆν. Ζ', § 71. Πρβλ. καὶ § 125).

(2) Σπανίως καὶ κόρα (Αἰσχίν. κατὰ Τιμάρχ. 182).

(3) Καὶ τῶν Ἰωνικῶν Ἐφύρη καὶ Κύρη. Ὅρα Βεγκ. Ἀνέκδ. σ. 1173.

§ 227. Ἐκ τῶν εἰς ης πρωτόκλιτα εἶναι 1) τὰ εἰς δὲ πατρωνυμικά καὶ κύρια, Ἀτρεΐδης, Μιλτιάδης. 2) τὰ ἐθνικά, Πέρονης, Σκύθης. 3) τὰ εἰς τῆς προσηγορικῆς, πολίτης, ληστής. 4) τὰ ἐκ θηλυκῶν πρωτοκλίτων σύνθετα, ἀρχιδίκης (δίκη), Ὀλυμπιονίκης (νίκη) (1). 5) τὰ λήγοντα εἰς -τρίβης, -μέτρης, -πώλης, τὰ εἰς -άρχης καὶ -ώνης, παιδοτρίβης, γεωμέτρης, βιβλιοπώλης, γυμνασιάρχης καὶ τελώνης.

§ 228. Τὰ εἰς ης πρωτόκλιτα ἔχουσι τὴν κλητικὴν εἰς η, Ἀριστείδης, ὦ Ἀριστείδη. Ἐχουσι δ' αὐτὴν εἰς ἅ τὰ ἐθνικά, τὰ εἰς τῆς προσηγορικῆς καὶ τὰ λήγοντα εἰς -τρίβης, -μέτρης, -πώλης, τὰ εἰς -άρχης καὶ -ώνης, ὡς Πέροσ' πολῖτᾶ, παιδοτρίβᾶ, γεωμέτρᾶ, βιβλιοπώλᾶ, γυμνασιάρχᾶ, τελωνᾶ (2). Τὸ δὲ δεσπότης ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον, δέσποτᾶ.

§ 229. Τὰ ἀρσενικά πρωτόκλιτα ἔχουσιν ἐνικὴν γενικὴν εἰς ου, ποιπτής, ποιπτοῦ, κτλ. Ἐξαιροῦνται 1) ὡς ἔχοντα τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς ἅ τὰ πατραλοίας, μπτραλοίας, ὀρνιθοθήρας, βορρᾶς καὶ μανδραγόρας, καὶ τὰ Δωρικὰ καὶ ξενικά Λεωνίδας, Μίδας, Μισοδόλας, Ὀρόντας, Σκόπας κτλ. 2) ὡς ἔχοντα τὴν ἐν. γενικὴν εἰς εὼ ἰωνικῶς, Θαλῆς, Θάλεω, Τήρεω.

§ 230. Ἐκ τῶν εἰς α πρωτοκλίτων τρέπουσιν αὐτὸ εἰς η ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τὰ συμφωνόληκτα, ὡς μοῦσα, μούσης, μούση, κτλ. Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς -ρα καὶ τὰ Δωρικὰ Λήδα, Γέλα, Ἀνδρομέδα, Νέδα, Φιλομήλα, Διοτίμα.

§ 231. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων εἶναι πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, μοῦσα, ὦ μοῦσα, γραμμῇ, ὦ γραμμῇ.

§ 232. Αἱ εἰς η καὶ α θηλυκαὶ ἀντωνυμίαι δὲν ἔχουσι κλητικὴν (§ 194).

§ 233. Τὸ ἀριθμητικὸν μία ἔχει γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπωμένην, μιᾶς, μιᾶ, μίαν.

§ 234. Τὰ Πλάτεια καὶ Θέσπια κατὰ πληθυντικὸν ὀξύνονται Πλαταιαί, Θεσπιαί.

§ 235. Ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τῶν πρωτοκλίτων τονίζεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ συλλαβὴν, ὡς ὁ νεανίας, οἱ νεανίαί, ἡ ἡμέρα, αἱ ἡμέραι, κτλ. Ἐξαιροῦνται τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς ος ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, ὡς τονιζόμενα ὁμοίως τῇ ὀνομαστικῇ τῶν ἀρσενικῶν, ὡς ἡ ἁγία, αἱ ἁγίαί (ὡς οἱ ἅγιοι), ἡ γραφομένη, αἱ γραφόμεναι (ὡς οἱ γραφόμενοι).

§ 236. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν πρωτοκλίτων περισπᾶται. Ἐξαιροῦνται τὰ οὐσιαστικά (χρήστης) χρήστων, (ἐτησίαι) ἐτησίων,

(1) Σημειωτέον τὸ «μισογύνης» ἐκ τοῦ γυνή.

(2) Ὅρα Χοιροβοσκ. σ. 146, 25, κ. ἐ.

(ἀφύη) ἀφύων, καὶ τὰ θηλυκὰ τῶν εἰς ος ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν ὡς τονιζόμενα ὁμοίως τοῖς ἀρσενικοῖς· (αἱ ἄγναι) τῶν ἀγίων, (αἱ γραφόμεναι) τῶν γραφομένων (1).

ΣΗΜ. 1. Ἡ γενικὴ πληθ. περισπᾶται ὡς συνηρημένη, μουσῶν [=μουσά-ρων ἢ μουσά-(σ)ων=λατ. *musa-rum*, σ=r], θεῶν [=θεά-ρων ἢ θεά-(σ)ων, λατ. *dea-rum*], ποιητῶν [=ποιητά-ρων ἢ ποιητά-(σ)ων=λατ. *poeta-rum*]. Τροπὴ δὲ τοῦ αἰεῖς εὐ τὰ ἰωνικά ἡμερέων ('Ἡρόδ. Α', 32), Σκυθέων (Α', 73), οἰκετέων (Α', 123)), κτλ.

ΣΗΜ. 2. Θηλυκὰ τινα ἐπίθετα ἢ ἐθνικά, οὐσιαστικά γενόμενα, κατ' αὐτὰ τονίζονται, 'Ροδίαι· 'Ροδίῳ (ἰθινά), 'Ροδίαι· 'Ροδίῳ (κύρια)· μέσαι μεσῶν, ὑπάται ὑπατῶν, νεάται νεατῶν, ἐπὶ χορδῶν· χιλιῶν (2), κτλ.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

§ 237. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα συναιροῦνται εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ λέγονται ὀλοπαθῆ.

§ 238. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα ἔχουσι τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων πρωτοκλίτων, ἐξαιροῦνται τὸ μνᾶ καὶ 'Αθηνᾶ ἔχοντα τὰς καταλήξεις τῶν καθαρολήκτων ἀσυναίρετων, ὡς Ἑρμῆς, χρυσῆ, ἀργυρᾶ, ἔρεᾶ, ἀπλῆ, κτλ.

§ 239. Τῶν συνηρημένων πρωτοκλίτων τὸ οη, οη, οαι καὶ εα συναιροῦνται παρὰ τοὺς κανόνας, ἀκολουθοῦντα τὴν ἀπαίτησιν τῆς πτώσεως, ὡς [ἀπλόη] ἀπλῆ, [ἀπλόη] ἀπλῆ, [ἀπλόαι] ἀπλαι, [ἀργυρέα] ἀργυρᾶ, ἀλλὰ [χρυσέα] χρυσῆ.

§ 240. Συνηρημένα πρωτόκλιτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

- 1) Θηλυκὰ ἐπίθετα, χρυσῆ, ἀπλῆ, ἀργυρᾶ κτλ.
- 2) Ὄνόματα φυτῶν, ἀκτῆ, ἀμυγδαλῆ, συκῆ.
- 3) Ὄνόματα δερμάτων, ἀλωπεκῆ, κυνῆ, λεοντῆ, νεβρῆ, παρδαλῆ, κ.τ.λ.
- 4) Θηλυκὰ συγγενικά, ἀδελφιδῆ, ἀνεψιαδῆ, θυγατριδῆ, υἱιδῆ.
- 5) Ἰδιαίτερα τινα ὀνόματα, Ἀπελλῆς Ἑρμῆς, Θαλῆς, βορρᾶς, μνᾶ, Ἀθηνᾶ, γῆ, γαλῆ, κωλῆ (3).

ΣΗΜ. Τὸ βορρᾶς διαφορεῖται καὶ βορέας, βορέου, ἀσυναίρετως καὶ μεθ'

(1) «Σεσημειῶται βχυρόμενα τέσσαρα, χλοῦναι χλοῦνων, ἐτησίαι ἐτησίων, ἀφύαι ἀφύων, χρῆσται χρῆστων διὰ τὸ μὴ συμπεσεῖν τῷ χρηστός, χρηστοί, χρηστῶν. Τὸ ἀφύαι πάλιν βαρέως ἐγένετο, ἵνα μὴ συμπεσῇ τῷ ἀφυσίς τῶν ἀφύων» ('Ἡρωδιαν. σ. 425, 12). «Χλοῦνων. Ὁέλουσι τινες ἀπολογεῖσθαι οὕτως, ἀπὸ τοῦ χλοεῦναι, χλοεῦνων, ἐγένετο χλοῦναι χλοῦνων καὶ ἐφόλαξε τὴν βαρεῖαν τάσιν» (Χοιροδόσκ. 455, 32. Μ. Ἑτυμ. 812, 47. Γουδ. 662, 51). «Τὸ ἐτησίαι ἐτησίων λέγουσιν ὅτι συνέδραμε κατὰ τὴν γενικὴν τῶν πληθυντικῶν τῷ ἐτησίῳ ἐτησίῳ» (Χοιροδ. αὐτ. Πρβλ. Δοδεκ. Παραλειπμ. 269, σημ. 8).

(2) «Τὰ 'Ροδίαι καὶ Σαμίαι καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰ μὲν ἐθνικά εἴη, συμβαρύνει τὰς ἀρσενικάς τὰς γενικάς· εἰ δὲ κύρια . . . τότε περισπᾶται, 'Ροδίῳ καὶ Σαμιῳ» ('Ἡρωδιαν. σ. 425, 29). «Τὸ μέσαι μεσῶν, ὑπάται ὑπατῶν, νεάται νεατῶν, ἐπὶ τῶν χορδῶν περισπᾶται· κύρια γάρ εἰσιν αὐτῶν ὀνόματα καὶ διὰ τοῦτο μονογένη· τὰ μέντοι γε ἐπιθετικά βαρύνονται . . . Τὸ χιλιῶν παρ' Ἀθηναίοις παραλόγως περισπᾶται» (Σουῖδ. Πρβλ. καὶ Σχολιασ. εἰς Ἀριστοφ. Ἰππ. 660. Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. εἰς ἀρχ. Ἑλλ. § 29. 439).

(3) Ὅρα Ἀθην. Θ', § 6. Ἡρωδιαν. Β'. 319, 32. 911. 17. Ξενοφ. Κυνηγ.

ἐνδς ρ, καὶ βορρᾱς, βορρᾱ μετὰ δύο ρ. Βορέας δὲ ὡς ὄνομα Θεοῦ πάντοτε ἀσυναίρετον (Πλάτ. Φαῖδρ. σ. 229, 6'. γ').) (1).

✓ ΧΡΟΝΟΣ ✓

§ 241. Τὸ ας τῶν πρωτοκλίτων εἶναι πάντοτε μακρόν, ὡς ὁ Αἰ-νεΐας, τῆς ἀληθείας, τὰς ἀληθείας.

§ 242. Τὸ δυϊκόν α τῶν πρωτοκλίτων εἶναι πάντοτε μακρόν, ὡς τὸ μούσᾱ τὸ τραπέζᾱ.

§ 243. Πάντα τὰ προπαροξύτονα, τὰ θηλυκὰ τῶν τριτοκλίτων ἀρσενικῶν καὶ τὰ τρέποντα τὸ α εἰς η (ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ) ἔχουσι τὸ α βραχύ, μούσᾱ μούσης, τράπεζᾱ, θάλασσᾱ, (πᾶς) πᾶσᾱ, τυ-φθεῖσᾱ.

§ 244. Τὰ εἰς εἶᾱ, ὁᾱ καὶ ἰᾱ παροξύτονα, τὰ θηλυκὰ τῶν δευ-τεροκλίτων ἀρσενικῶν καὶ τὰ εἰς ᾱ ὀξύτονα ἔχουσι τὰ α μακρόν, μη-λέᾱ, πόᾱ, σοφίᾱ, χαρᾱ', λαλιᾱ', παρειᾱ', (δικαιοῖς) δικαίᾱ, (ἄγιος) ἀγίᾱ (2).

§ 245. Ἐκ τῶν εἰς αἶα ἔχουσι τὸ α βραχύ μόνον τὰ δισύλλαβα, μαῖᾱ, γραῖᾱ, Μαῖᾱ, καὶ τὰ ὑπερδισύλλαβα προπαροξύτονα, Πλά-ταιᾱ, Φώκαιᾱ, Ἰστίαιᾱ, Νίσαιᾱ, μεσόγαιᾱ, ἀλλὰ κεραῖᾱ, περαιᾱ, ἡλιαῖᾱ, νεολαῖᾱ, ἐλαῖᾱ, συρμαῖᾱ, σημαῖᾱ.

§ 246. Ἐκ τῶν εἰς εἶα ἔχουσι τὸ α μακρόν μόνον τὰ δισύλλαβα, μνειᾱ, χρεῖᾱ, λειᾱ, καὶ τὰ ἐκ τῶν εἰς εὔω ῥημάτων παραγόμενα, δουλειᾱ, βασιλειᾱ, κτλ. ἀλλὰ ἱερείᾱ, βασιλειᾱ (= βασιλίсса), Ἀλεξάνδρειᾱ, Ὀδύσσειᾱ, μεσόγειᾱ κτλ.

§ 247. Τὰ εἰς οἶα ἔχουσι τὸ α βραχύ, εὔνοιᾱ, ἄγνοιᾱ, μετά-νοιᾱ, διάνοιᾱ, εὐπλοῖᾱ κτλ.

§ 248. Τὰ εἰς υῖα ἔχουσι τὸ α βραχύ, μυῖα, ἀγυῖᾱ, ὀργυῖᾱ (παρ' Ὀμήρῳ ὄργυια).

§ 249. Ἐκ τῶν εἰς ρα μόνον τὰ Κίρρᾱ, Τάναγρᾱ, σκολό-πενδρᾱ, τὰ παραλήγοντα εἰς υ ἢ εἰς δίφθογγον ἔχουσι τὸ α βραχύ, ὡς γέφυρᾱ, μοῖρᾱ, πεῖρᾱ, μάχαιρᾱ. Ἐξαιροῦνται τὰ παραλή-γοντα εἰς αυ καὶ αἱ λέξεις, λύρᾱ, θύρᾱ, κολλύρᾱ, πορφυρᾱ, σισύρᾱ, Φιλύρᾱ, Τεγύρᾱ, Αἶθρᾱ, Φαῖδρᾱ, παλαιόστρᾱ, ὡς λαύρᾱ, αὐρᾱ, σαύρᾱ.

Ἡ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ἐνικ. τῶν πρωτοκλ. ἔχει τὸν χρό-νον τῆς ὀνομαστικῆς.

§ 250. Τὰ εἰς ᾱ' τῆς ἐθνικά, ἰ' τῆς καὶ τὸ πρεσβύ' τῆς ἔχουσι τὸ δι-χρονον μακρόν, ὡς Σπαρτιᾱται, πολῖται, πρεσβύται, ἢ πολῖτις,

(1) Ἐκ τοῦ βορ-jaς (= Fδρ-jaς, Ἰταλ. tra-montana), ἐξ οὗ κατ' ἀφομοίωσιν βορᾱς, τροπῇ δὲ τοῦ j εἰς ε βορέας, διὰ τοῦτο καὶ πρότβορρος καὶ βόρειος.

(2) Ἐξαιροῦνται τὰ ποιητικά (δῖος) δ ἰ ᾱ, (πέπειρος) π ε π ε ῖ ρ ᾱ, καθ' ἃ καὶ τὸ ἐξ ἀχρήστου ἀρσενικοῦ π ό τ ν ι ᾱ.

ἡ προσδύτις. Ἐξαιροῦνται τὰ Γαλᾶ' της, Δαλμᾶ' της, Σαν-
ρομᾶ' της, Σαρμᾶ' της, Χαρμᾶ' της.

§ 251. Τὰ ἀκόλουθα ἔχουσι τὸ δίχρονον μακρόν, ἐλᾶ' α, ἐλᾶ' αι, μαῶζ α,
κνῖσα, δῖνη, νῖκη, ἐρυσῖβαι, ἰ'λη, πῖνα (ἄστρεον), ῥῖ'νη, ῥῖ'ναι,
(ἰχθύς. Ἀθήν. Ζ', § 26), Βῖσα (πόλις), Βρῖσα (ἄκρα Δέσβου), Νῖσα (πό-
λις), Τῖσα (πόλις), Κρῖσα (πόλις), λύπη, ὕλη, ψῦσα, τρῦπα, σῦ-
λη, σαμβύκη, Νῦσα, (πόλις), οἱ Χρῦσαι κτλ. ζῦμη, λῦμη, κτλ.
σφονδύλη, αἰσχύνη.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 252. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ εἰς ος
καὶ οὐδέτερα εἰς ον. Εἶναι δὲ τὰ δευτερόκλιτα κοινὰ (ἀσυναίρετα καὶ
συνηρημένα) καὶ Ἀττικά.

Ἐνικός.

Ὄν.	ὁ	ἄνθρωπος	ἡ	ὁδός	τὸ	ξύλον
Γεν.	τοῦ	ἀνθρώπου	τῆς	ὁδοῦ	τοῦ	ξύλου
Δοτ.	τῷ	ἀνθρώπῳ	τῇ	ὁδῷ	τῷ	ξύλῳ
Αἰτ.	τόν	ἄνθρωπον	τήν	ὁδόν	τό	ξύλον
Κλ.	ὦ	ἄνθρωπε	ὦ	ὁδὲ	ὦ	ξύλον

Δυϊκός.

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τῷ	ἀνθρώπῳ	τῷ	ὁδῷ	τῷ	ξύλῳ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ἀνθρώποιν	ταῖν	ὁδοῖν	τοῖν	ξύλοιν

Πληθυντικός.

Ὄν.	οἱ	ἄνθρωποι	αἱ	ὁδοί	τὰ	ξύλα
Γεν.	τῶν	ἀνθρώπων	τῶν	ὁδῶν	τῶν	ξύλων
Δοτ.	τοῖς	ἀνθρώποις	ταῖς	ὁδοῖς	τοῖς	ξύλοις
Αἰτ.	τούς	ἀνθρώπους	τάς	ὁδοὺς	τὰ	ξύλα
Κλ.	ὦ	ἄνθρωποι	ὦ	ὁδοί	ὦ	ξύλα

§ 253. Γυναικῶν ἑταίρων ὀνόματά τινα καταλήγουσιν εἰς ἰον μετὰ
θηλυκοῦ ἄρθρου, ἡ Ἀθρότονον, ἡ Λεόντιον, ἡ Γλυκέριον, ἡ
Χρυσίον, ἡ Φάνιον. Δὲν ἔχουσι δὲ καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν (1).

§ 254. ΣΗΜ. 1. Εἰς ος θηλυκὰ εἶναι τὰ ἀκόλουθα: ἄχατος, ἀμαξιτός,
ἄμπελος, ἄργιλος, ἄσφαλος, ἀτραπός, βάλανος, βάσανος,
βίβλος, βύβλος, βύσσος, βῶλος, γέρανος, γνάθος, γύφος,
δέλτος, διάλεκτος, διάμετρος, δοκός, δρόσος, ἡ πειρος, θόλος.

(1) Ἡρωδιαν. Τόμ. Β', 757, 19.

κάρδοπος, κέρκος, κιβωτός, κόπρος, ληνός, μίλτος, νῆσος, νόσος, ὀδός, πλίνθος, πέελος, ῥάβδος, ῥᾶχος, σορός, σποδός, σύγχλητος, τάφρος, ψάμμος, ψήφος κτλ.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ διαφοροῦνται μετὰ διαφορῶν σημασίας, ὁ λίθος (λίθος), ἡ λίθος (πολύτιμον πετράδιον), ὁ ἵππος (τὸ ἄλογον), ἡ ἵππος (=φοράδα σπανίως, συνήθως δὲ=ἱππικόν) (1), ὁ λέκιθος (τὸ χροκῶδες ἔντος (φάβα) ἐκ πίσων), ἡ λέκιθος (=κρόκος τοῦ φύου) κτλ.

§ 255. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς ὅς δευτεροκλίτων ἐνίοτε εἶναι ὁμοίᾳ τῇ ὀνομαστικῇ, ὡς κίναδος (Δημοσθ. 18, 162. Αἰσχίν. 3 167), ὡς φίλος (2), κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ ἰσχυρόν θέμα τῶν δευτεροκλίτων λήγει εἰς -ο.

ΧΡΟΝΟΣ

§ 256. Τὰ εἰς ἑνός ὑπερδυσύλλαβα ἔχουσι τὸ ι μακρόν, ὡς Φαλῖ- νος, κ.τ.λ. πλὴν τοῦ καρκίνος.

2) Αἱ ἐξῆς λέξεις, θᾶκος, Δᾶκος, Λᾶος (ποταμὸς καὶ πόλις Λευκα- νίας), Χνᾶος, ἡ ῥᾶχος (Ξενοφ. Κυνηγ. 1, 7), Λᾶχος, ἄθλος, ἄθλον, Φᾶνος (Δημοσθ. 29, 23), Γρῖος, Θρῖος, Φθῖος, Φλῖος, Κρῖος, Στῖ- μος, ἡ Νῖνος, Βοῖλος, Σπῖνος (ποταμός), ὁ βῖκος (οἰνοδόχον ἀγ- γεῖον. Ξενοφ. Ἀναβ. Α, θ', 25), δῖνος, γρῖφος, μῖμος, σῖτος, ῥῖπος, γρῖπος, πῖνος ἢ πῖνον (κρίθινος οἶνος. Ἀθῆν. Ι', § 67), πῖος, Πῖος, Χῖος (ὁ κάτοικος τῆς Χίου), σπῖλος, πῖλος, μῖλος, τίλος, πρῖνος, θρῖον, σχῖνος, γρῖνος, Σῦρος, Σχυρος, Γρῦνος (πόλις), Θῦνος (ἐθνικόν), Φρῦνος (ἐθν. Σκυθ.), στῦλος, γῦρος, τῦφος, γρῦλος, θρῦλος, πῦον κτλ. φῦλον, σχῦλον, σῦλον, σῦκον.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

Ἑνικός.

Ὀν.	ὁ	χρυσοῦς	πλοῦς	τὸ	ὄστουν
Γεν.	τοῦ	χρυσοῦ	πλοῦ	τοῦ	ὄστοῦ
Δοτ.	τῷ	χρυσῷ	πλῷ	τῷ	ὄστῳ
Αἰτ.	τόν	χρυσοῦν	πλοῦν	τὸ	ὄστουν
Κλ.	ὦ	χρυσοῦ (3)	πλοῦ (3)	ὦ	ὄστουν

Δυνικός.

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	χρυσῶ	πλῶ	τῶ	ὄστῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	χρυσοῖν	πλοῖν	τοῖν	ὄστοιν

(1) Ἐνίοτε ἡ ἵππος καὶ μάλιστα ἐν πληθ. ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 13.

(2) Ἰλ. Φ. 196. Χοιροβοός. σ. 249, 30. Ἀριστοφ. Νεφ. 1168.

(3) Κλητικαὶ δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν γίνονται. «Δύνανται ἀπὸ τοῦ ὁ πλοῦς γενέσθαι ὦ πλοῦ . . νούς ὦ νοῦ» (Χοιροβ. σ. 550. 3. Βεχχ. Ἀνέκδ. σ. 983).

Πληθυντικός.

Ὀν.	οἱ	χρυσοῖ	πλοῖ	τά	ὅστᾱ
Γεν.	τῶν	χρυσῶν	πλῶν	τῶν	ὅστῶν
Δοτ.	τοῖς	χρυσοῖς	πλοῖς	τοῖς	ὅστοις
Αἰτ.	τοῦς	χρυσοῦς	πλοῦς	τά	ὅστᾱ
Κλ.	ὧ	χρυσοῖ	πλοῖ	ῶ	ὅστᾱ

§ 257. Αἱ καταλήξεις τῶν συνηρημένων δευτεροκλίτων εἶναι ὅμοιαι πρὸς τὰς τῶν ἀσυναίρετων, πλὴν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς καὶ κλητικῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἀντὶ τοῦ ο καὶ ε ὑπάρχει ου.

ΣΗΜ. Τὸ εα ἀνωμάλως συναίρεται εἰς α, (ὅστέα) ὅστᾱ.

§ 258. Τὸ δυϊκὸν ω τῶν συνηρημένων δευτεροκλίτων παρὰ τὸν κανόνα ὀξύνεται (§ 118, σημ.), ὡς τῷ [πλώω] πλώ(1).

§ 259. Τὰ εἰς [εος] οὔς, [εον] οὔν ἐπίθετα καὶ τὸ [κάνεον] κανοῦν συναιρούμενα καταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγουσῆς εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν, ὡς [χρύσεος] χρυσοῦς, [χρύσειον] χρυσοῦν, [χρύσειοι] χρυσοῖ, [χρύσεια] χρυσᾶ, [ἀργύρεος] ἀργυροῦς κ.τ.λ. (2).

§ 260. Τὰ εἰς [οος] οὐς σύνθετα συναιρούμενα ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν (καὶ αἰτιατικὴν τοῦ πληθυντ.), ὡς τοῦ [εὔνοου] εὔνου, τῷ [έτεροπλόω] έτερόπλω, τοῦς [εὔχροους] εὔχροους, τῶν [ἀλλοθρόων] ἀλλόθρων, τοῖς [ἐπιπνόοις] ἐπίπνοις, κ.τ.λ. (2).

§ 261. Ἀσυναίρετοι τύποι κανονικῶς εἶναι οἱ εἰς οα τῶν συνθέτων, ὡς έτερόπλοα, ἄχροα, εὔπλοα κ.τ.λ. (3).

§ 262. Ἡ τελικὴ ἀφθογγος οὐ καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν εἶναι βραχεῖα ὡς πρὸς τὸν τονισμόν, ὡς [εὔνοοι] εὔνοι, [εὔπλοοι] εὔπλοι.

§ 263. Τὰ ἐπίθετα κεραμεοῦς καὶ έρεοῦς παρενθέτουσιν ἓν ε πρὸ τῆς καταλήξεως [εος] οὔς.

§ 263. ΣΗΜ. Συνηρημένα δευτερόκλιτα εἶναι τὰκόλουθα.

1) Ἐπίθετα εἰς [εος] οὔς καὶ [οος] οὔς, χρυσοῦς, ἀπλοῦς, εὔνοος, περίπλους, ἀλλόθρους, χειμάρρους, κτλ.

2) Τὰ συγγενικὰ ἀδελφιδοῦς, θυγατριδοῦς, ἀνεψιαδοῦς, ὑδδοῦς, κτλ. (4).

3) Τὰ οὐσιαστικά θροῦς, κνοῦς, μνοῦς, νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, σοῦς, φλοῦς, χλοῦς, χνοῦς (5) καὶ ἡ πρόχους.

(1) «Τὰ γὰρ ω ἐν τοῖς δυϊκοῖς ἀπέστραπται τὴν περισπωμένην τάσιν ὡς τῷ καλώ, τῷ σοφῷ, τῷ ἀγαθῷ» (Χοιροβ. 250, 23. Βεγκέρ. Ἀνέκδ. σ. 1236. 1248).

(2) Ἰνα συμβῇ ἀφρομοῖσις τοῦ τονισμοῦ καθ' ὅλας τὰς πτώσεις.

(3) Εὔρηται καὶ κλητ. ἀσυναίρετος, ὧ σιδήρει (Αἰσίων. 3, 166).

(4) Ὅρα Ἡμετ. Γραμματ. Πασατ. εἰς ἀρχ. Ἑλλ. § 42.

(5) Ὅρα Κόντ. παρὰ Σωκράτ. τόμ. Β'. σ. 55, κ. έ.

- 4) Τὰ σύνθετα ἐκ τῶν πνέω, θέω, ξέω καὶ χροά καὶ τὸ δίκρους διχρόα, δίκρουν (1), εὔπνους, Πάνθους, εὔξους, εὔχρους.
5) Τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικά κανοῦν καὶ ὀστοῦν.

ΑΤΤΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 264. Ἡ Ἀττική δευτέρα κλίσις περιέχει ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ εἰς ὡς καὶ οὐδέτερα εἰς ὦν.

§ 265. Τὰ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δευτέραν κλίσιν κλινόμενα ὀνομάζονται Ἀττικόκλιτα.

§ 266. Τὰ Ἀττικόκλιτα ἔχουσιν ὡ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις καὶ ὑπογράφουσιν αὐτὸ ὅπου καὶ τὰ δευτερόκλιτα καὶ ὅπου ἐκεῖνα ἔχουσιν οἱ.

Ἑνικός.

Ὀν.	ὁ	λεώς	ὁ	κάλως	τὸ	ἀνώγειω
Γεν.	τοῦ	λεῶ	τοῦ	κάλω	τοῦ	ἀνώγειω
Δοτ.	τῷ	λεῶ	τῷ	κάλω	τῷ	ἀνώγειω
Αἰτ.	τόν	λεῶν	τόν	κάλων	τὸ	ἀνώγειω
Κλ.	ῶ	λεῶς	ῶ	κάλως	ῶ	ἀνώγειω

Δυϊκός.

Ὀν.	}	τὸ	λεῶ	τὸ	κάλω	τὸ	ἀνώγειω
Αἰτ.							
Γεν.	}	τοῖν	λεῶν	τοῖν	κάλων	τοῖν	ἀνώγειω
Δοτ.							

Πληθυντικός.

Ὀν.	οἱ	λεῶ	οἱ	κάλω	τὰ	ἀνώγειω
Γεν.	τῶν	λεῶν	τῶν	κάλων	τῶν	ἀνώγειω
Δοτ.	τοῖς	λεῶς	τοῖς	κάλως	τοῖς	ἀνώγειω
Αἰτ.	τούς	λεῶς	τούς	κάλως	τὰ	ἀνώγειω
Κλ.	ῶ	λεῶ	ῶ	κάλω	ῶ	ἀνώγειω

§ 267. Τὰ Ἀττικόκλιτα, ὅσα ἐπὶ τῆς ληγούσης τονίζονται, πανταχοῦ ὀξύνονται. Ἐξαιροῦνται τὰ μονοσύλλαβα, τὰ Περσικά καὶ Αἰγυπτιακὰ κύρια καὶ αἱ λέξεις ταῶς, ὀρθῶς καὶ Τυφῶς, ὡς περισπόμενα ἀπανταχοῦ, ὡς Κῶς, Ταμῶς, Νεκῶς (2).

ΣΗΜ. Τὸ ἰσχυρὸν θέμα τῶν Ἀττικοκλίτων λήγει εἰς—ω.

§ 268. Τὰ Ἀττικόκλιτα, ἐκ κοινῶν δευτεροκλίτων γενόμενα διὰ μεταθέσεως τοῦ χρόνου τῶν φωνηέντων, φυλάττουσι τὸν τόνον ἐπὶ

(1) Ὁρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. εἰς ἀρχ. Ἑλλ. § 46.

(2) Ὁρα Ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. εἰς ἀρχ. Ἑλλ. § 47, Ἡρωδιαν. 37, 14. 224. 21. 245, 2. Β', 625, 38.

τῆς αὐτῆς συλλαβῆς ἐκείνων καὶ μετὰ τὴν μετάθεσιν, ὡς [λαῶς] λεῶς, [Μενέλᾱος] Μενέλεως, [Ἰλαῶς] Ἰλεως, κ.τ.λ. (1).

§ 269. Τινὰ τῶν Ἀττικοκλίτων ἔχουσι ἐνικὴν αἰτιατικὴν ἄνευ τοῦ ν, ἡ ἕως τὴν ξω (πάντοτε), τὸν λαγῶν (ἡ λαγῶν) καὶ τὸν λαγῶ (ἡ λαγῶ), τὸν Ἀθῶν καὶ (Ἀττικ.) τὸν Ἀθῶ, τὴν ἄλων (μεταμενεστ.) καὶ τὴν ἄλω (Ἀττικ.), τὸν Μίνῶ καὶ Μίνων, τὸν ἀγήρων καὶ ἀγήρῳ (2) κ.τ.λ. τὸν Τυφῶ (μόνον), κ.λ.π.

ΣΗΜ. Τὰ Ἀττικοκλίτα ἄνευ τοῦ ν κατὰ τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν.

§ 270. Τινὰ τῶν Ἀττικοκλίτων ἔχουσι καὶ τύπους κατὰ τὴν κοινὴν δευτέραν κλίσιν, ὡς τὸ πλέων τὰ πλέα (πάντοτε), τὸ ἰλεων τὰ ἰlea (Πλάτ. Φαίδ. σ. 95, α'. Ἐπινομ. 991, δ'), τὰ ἐκπλεα (Πλάτ. Φαίδ. σ. 110, γ'), οἱ ἐμπλεοι Πλάτ. Πολ. σ. 411, γ'. σ. 505, γ'), κ.τ.λ. (3).

§ 271. ΣΗΜ. Ἀττικοκλίτα εἶναι τὰ ἀκόλαθα

1) Τὰ οὐσιαστικά ὁ λεῶς, ὁ λαγῶς ἢ λαγῶς (4), ὁ κάλως, ὁ ταῶς, ὁ τυφῶς, ὁ ὀρφῶς ἢ ὀρφῶς (4), ὁ νεῶς (καὶ ναὸς παρ' Ἀττικοῦς (4)), ἡ ἄλω, ἡ ἕως, καὶ ὁ ἥρως (καὶ κατὰ τὴν τρίτην (5)).

2) Τὰ κύρια ὀνόματα, Τλῶς, Κρῶς, Κέως, Τέως, Κῶς, Τυφῶς, Τυνδάρεως, Βριάρεως, Μενέλεως, Ἀθῶς, Μίνως, Τάλως, Κάλως, Ἰάρως καὶ Πετρώς.

3) Τὰ ἐπίθετα σῶς, ἰλεως-ων, πλέως, πλέα, πλέων μετὰ τῶν συνθέτων ἀνάπλεως, ἐμπλεως, κατὰπλεως, κτλ.

4) Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ γῆ, ναῦς, χρέως, κρέας, γῆρας καὶ μνᾶ, εὐγεως, λιπόνεως, περίνεως, ἀξιόχρεως, ὑπέρχρεως, ἀπόκρεως, ἡδύκρεως, ἀγῆρως, δίμνω (6).

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 272. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν 3 γενῶν λήγοντα εἰς τὰ φωνήεντα α, ι, υ, ω, καὶ εἰς τὰ σύμφωνα ν, ρ, σ, ξ, ψ, ἅτινα ἔχουσι μίαν συλλαβὴν ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσι περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

§ 273. Τὰ τριτόκλιτα κατὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν εἶναι συμφωνόληκτα καὶ φωνεντόληκτα, κόραξ, κόρακ-ος, ἰχθὺς ἰχθύ-ος.

§ 274. Τὰ συμφωνόληκτα εἶναι ἀφωνόληκτα καὶ ὑγορόληκτα, τὰ δὲ ἀφωνόληκτα χειρικά, λαρυγγικά καὶ γλωσσικά.

(1) Ἡμετερ. Γραμματ. Παρατηρ. § 47.

(2) Ὅρα Πολυδεύκ. Β', 14.

(3) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατ. § 48.

(4) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 47.

(5) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 51.

(6) Ὅρα Γραμμ. Παρατηρ. ἡμ. § 47.

§ 275. Ἐκ τῶν φωνηεντολήκτων τριτοκλίτων τινὰ μὲν συναιρούνται, τινὰ δὲ εἶναι ἀσυναίρετα.

§ 276. Συνηρημένα φωνηεντόληκτα εἶναι ὅσα συναιροῦσι τὸν χαρακτῆρα μετὰ τῆς καθαρᾶς καταλήξεως. Τῶν δὲ συνηρημένων τινὰ μὲν εἶναι ὀλοπαθῆ (ὀλοσυναίρετα), τινὰ δὲ ὀλιγοπαθῆ (ὀλιγοσυναίρετα).

§ 277. Τριτόκλιτα συναιρούμενα εἰς ὅλας τὰς καθαροκαταλήκτους πτώσεις λέγονται ὀλοπαθῆ, εἰς ὀλίγας δὲ ὀλιγοπαθῆ.

Α') ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

α') Χειλικά.

Ὁ χάλυψ, τοῦ χάλυβ-ος, τῷ χάλυβ-ι, τὸν χάλυβ-α, ᾧ χάλυψ. Δυῖκ. τῷ χάλυβ-ε, τοῖν χαλύβ-οιν. Πληθ. οἱ χάλυβ-ες τῶν χαλύβ-ων, τοῖς χάλυψι(ν), τοὺς χάλυβ-ας, ᾧ χάλυβ-ες.

β') Λαρυγγικά.

Ὁ κόραξ, τοῦ κόρακ-ος, τῷ κόρακ-ι, τὸν κόρακ-α, ᾧ κόραξ. Δυῖκ. τῷ κόρακ-ε, τοῖν κοράκ-οιν. Πληθ. οἱ κόρακ-ες, τῶν κοράκ-ων, τοῖς κόραξι(ν), τοὺς κόρακ-ας, ᾧ κόρακ-ες.

Ἡ ἀλώπηξ, τῆς ἀλώπεκ-ος, τῇ ἀλώπεκ-ι, τὴν ἀλώπεκ-α, ᾧ ἀλώπηξ. Δυῖκ. τῷ ἀλώπεκ-ε, ταῖν ἀλωπέκ-οιν. Πληθ. αἱ ἀλώπεκ-ες, τῶν ἀλωπέκ-ων, ταῖς ἀλώπεξι(ν), τὰς ἀλώπεκ-ας, ᾧ ἀλώπεκ-ες.

γ') Γλωσσικά.

Ἡ λαμπάς, τῆς λαμπάδ-ος, τῇ λαμπάδ-ι, τὴν λαμπάδ-α, ᾧ λαμπάς. Δυῖκ. τῷ λαμπάδ-ε, ταῖν λαμπάδ-οιν. Πληθ. αἱ λαμπάδ-ες, τῶν λαμπάδ-ων, ταῖς λαμπάσι(ν), τὰς λαμπάδ-ας, ᾧ λαμπάδ-ες.

Ὁ γίγας, τοῦ γίγαντ-ος, τῷ γίγαντ-ι, τὸν γίγαντ-α, ᾧ γίγας. Δυῖκ. τῷ γίγαντ-ε, τοῖν γιγάντ-οιν. Πληθ. οἱ γίγαντ-ες, τῶν γιγάντ-ων, τοῖς γίγασι(ν), τοὺς γίγαντ-ας, ᾧ γίγαντ-ες.

Ὁ πλακοῦς, τοῦ πλακοῦντ-ος, τῷ πλακοῦντ-ι, τὸν πλακοῦντ-α, ᾧ πλακοῦς (1). Δυῖκ. τῷ πλακοῦντ-ε, τοῖν πλακοῦντ-οιν. Πληθ. οἱ πλακοῦντ-ες, τῶν πλακοῦντ-ων, τοῖς πλακοῦσι(ν), τοὺς πλακοῦντ-ας, ᾧ πλακοῦντ-ες.

Ὁ λέων, τοῦ λέοντ-ος, τῷ λέοντ-ι, τὸν λέοντ-α, ᾧ λέων. Δυῖκ. τῷ λέοντ-ε, τοῖν λέοντ-οιν. Πληθ. οἱ λέοντ-ες, τῶν λεόντ-ων, τοῖς λέουσι(ν), τοὺς λέοντ-ας, ᾧ λέοντ-ες.

Ὁ λευκός, τοῦ λευκότ-ος (2), τῷ λευκότ-ι, τὸν λευκότ-α, ᾧ λευκός. Δυῖκ. τῷ λευκότ-ε, τοῖν λευκότ-οιν. Πληθ. οἱ λευκότ-ες,

(1) Κατὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικοὺς καὶ ᾧ πλακοῦ § 319.

(2) Κυρίως αἱ εἰς ὡς ὁτ-ος μετοχαὶ εἶχον χαρακτῆρα σ, ὥςτις μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβλήθεις ἀντικατεστάθη ὕστερον διὰ τ. § 307. 381. Σημ.

τῶν λευκότη-ων, τοῖς λευκότη-σι(ν), τοὺς λευκότη-ας, ὃ λευκότη-ες.

Τὸ σῶμα, τοῦ σώματ-ος, τῷ σώματ-ι, τὸ σῶμα, ὃ σῶμα. Δυῖκ. τῷ σώματ-ε, τοῖν σωμάτ-οιν. Πληθ. τὰ σώματ-α, τῶν σωμάτ-ων, τοῖς σώμα-σι(ν), τὰ σώματ-α, ὃ σώματα.

Τὸ πέρας, τοῦ πέρατ-ος, τῷ πέρατ-ι, τὸ πέρας, ὃ πέρας. Δυῖκ. τῷ πέρατ-ε, τοῖν περάτ-οιν. Πληθ. τὰ πέρατ-α, τῶν περάτ-ων, τοῖς πέρα-σι(ν), τὰ πέρατ-α, ὃ πέρατ-α.

Ὁ γέλως, τοῦ γέλωτ-ος, τῷ γέλωτ-ι, τὸν γέλωτ-α, ὃ γέλως. Δυῖκ. τῷ γέλωτ-ε, τοῖν γελώτ-οιν. Πληθ. οἱ γέλωτ-ες, τῶν γελώτ-ων, τοῖς γέλω-σι(ν), τοὺς γέλωτ-ας, ὃ γέλωτ-ες.

§ 278. Κατὰ τὸ γίγας καὶ τὸ ὀξύτονον ἱμάς, ἱμάντος καὶ τὰ περισπώμενα ἰλλᾶς, ἰλλᾶντος (εὐμενής), πελεκᾶς πελεκᾶντος, ἀλλᾶς ἀλλᾶντος, Γλισᾶς Γλισᾶντος (πόλις) (1). Κατὰ δὲ τὸ σῶμα τὸ μέλι τοῦ μέλιτος, ὅπερ εἶναι μοναδικόν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ (2).

279. Τινὰ τῶν εἰς -γέλως καὶ κέρως συνθέτων κλίνονται καὶ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δευτέραν κλίσειν, ὡς ὁ χρυσόκερως, τοὺς χρυσόκερως, οἱ χρυσόκερῳ, φιλόγελως, τὸν φιλόγελων, τοὺς φιλόγελως (3).

δ') Ὑγρόληκτα.

Ὁ ποιμήν, τοῦ ποιμέν-ος, τῷ ποιμέν-ι, τὸν ποιμέν-α, ὃ ποιμήν. Δυῖκ. τῷ ποιμέν-ε, τοῖν ποιμέν-οιν. Πληθ. οἱ ποιμέν-ες, τῶν ποιμέν-ων, τοῖς ποιμέ-σι(ν), τοὺς ποιμέν-ας, ὃ ποιμέν-ες.

Ὁ κρατῆρ, τοῦ κρατῆρ-ος, τῷ κρατῆρ-ι, τὸν κρατῆρ-α, ὃ κρατῆρ. Δυῖκ. τῷ κρατῆρ-ε, τοῖν κρατῆρ-οιν. Πληθ. οἱ κρατῆρ-ες, τῶν κρατῆρ-ων, τοῖς κρατῆρ-σι(ν), τοὺς κρατῆρ-ας, ὃ κρατῆρ-ες.

Ὁ ῥήτωρ, τοῦ ῥήτορ-ος, τῷ ῥήτορ-ι, τὸν ῥήτορ-α, ὃ ῥήτορ. Δυῖκ. τῷ ῥήτορ-ε, τοῖν ῥητόρ-οιν. Πληθ. οἱ ῥήτορ-ες, τῶν ῥητόρ-ων, τοῖς ῥήτορ-σι(ν), τοὺς ῥήτορ-ας, ὃ ῥήτορ-ες.

(1) Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 1186. Ἡρωδιαν. σ. 51, 1.

(2) «Οὐδέτερον ὄνομα οὐδὲν ἐστὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν εἰς ἰλῆγον εἰ μὴ μόνον τὸ μέλι· τὸ γὰρ πέπερι καὶ κόμμι καὶ κοῖφι ξενικά» (Ἀθήν. Β', § 73). «Τὸ μέλι τοῦ μέλιτος· οὐδὲν ἄλλο διὰ τοῦ τος κλίνεται» (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 1208, 77).

(3) Τὰ εἰς ὡς σύνθετα, εἰ μὲν κοινά ἐστί, τὴν τῶν ἀπλῶν φυλάττει κλίσειν οἷον ἰδρῶς λυσίδρως λυσίδρωτος, ἔρως ἔρωτος χρυσέρως χρυσέρωτος, γέλως γέλωτος φιλόγελως φιλογέλωτος· εἰ δὲ Ἀττικά ἐστί, ἀποβολῇ τοῦ σ ποιεῖ τὴν γενικὴν οἷον ὁ δυσερῶς τοῦ δυσερῶ, ὁ ἀξιόχρεως τοῦ ἀξιόχρεῳ, ὁ ἀνάπλεως τοῦ ἀνάπλεω» (Χοιροβόσκ. σ. 65, 29, 259, 8). Εὐρύηται δὲ τοὺς χρυσόκερως (Πλάτ. Ἀλκιβ. Β', σ. 149, γ', Πλουτάρχ. Ἠθικ. σ. 184, ε'), οἱ χρυσόκερῳ (Πλουτάρχ. Παῦλ. Αἰμίλ. 33), τριτοκλίτως δὲ παρ' Εὐρίπ. Ἑλέν. 388. Ἀριστοφ. Νεφέλ. 597. Φιλόγελως Φιλογέλωτος τριτοκλίτως (Πλάτ. Πολ. 388, ε'). Ἀριστοτ. Ῥητ. Β', 12, 13. Διόδωρ. Α', 18, κτλ.), δευτεροκλίτως δὲ (Ἀθήν. ζ', 264, γ'. δ'). «Φιλόγελω Ἀττικοί, φιλογέλωτες Ἕλληνες» (Μοῖρ. σ. 385. Πρβλ. Θωμ. Μάγιστρ. σ. 897). Κλαυσιγελως δὲ (Ξενοφ. Ἑλλ. Ζ', 6', 9. Πολυδ. Β', 64), κλαυσιγέλωτος (Πλουτάρχ. Ἠθικ. σ. 1097, ζ'. Ἀθήν. ΙΓ', 591 γ').

Ὁ ἀγών, τοῦ ἀγῶν-ος, τῷ ἀγῶν-ι, τὸν ἀγῶν-α, ὃ ἀγών. Δυῖκ. τῶ ἀγῶν-ε, τοῖν ἀγῶν-οιν. Πληθ. οἱ ἀγῶν-ες, τῶν ἀγῶν-ων, τοῖς ἀγῶ-σι (ν), τοὺς ἀγῶν-ας, ὃ ἀγῶν-ες.

Ὁ πυρήν, τοῦ πυρῆν-ος, τῷ πυρῆν-ι, τὸν πυρῆν-α, ὃ πυρήν. Δυῖκ. τῶ πυρῆν-ε, τοῖν πυρῆν-οιν. Πληθ. οἱ πυρῆν-ες, τῶν πυρῆν-ων, τοῖς πυρῆ-σι (ν), τοὺς πυρῆν-ας, ὃ πυρῆν-ες.

Ἡ ῥίς, τῆς ῥιν-ός, τῇ ῥιν-ί, τὴν ῥιν-α, ὃ ῥίς. Δυῖκ. τῶ ῥιν-ε, ταῖν ῥιν-οῖν. Πληθ. αἱ ῥιν-ες, τῶν ῥιν-ων, ταῖς ῥι-σί (ν), τὰς ῥιν-ας, ὃ ῥιν-ες.

Β'.) ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

α') Ἀσυναίρετα. √

Ὁ θῶς, τοῦ θω-ός, τῷ θω-ί, τὸν θῶ-α ὃ θῶς. Δυῖκ. τῶ θῶ-ε, τοῖν θῶ-οιν. Πληθ. οἱ θῶ-ες, τῶν θῶ-ων, τοῖς θω-σί (ν), τοὺς θῶ-ας, ὃ θῶ-ες.

Ὁ κίς, τοῦ κι-ός, τῷ κι-ί, τὸν κῖν, ὃ κίς⁽¹⁾. Δυῖκ. τῶ κί-ε, τοῖν κι-οῖν. Πληθ. οἱ κί-ες, τῶν κι-ῶν, τοῖς κι-σί (ν), τοὺς κί-ας, ὃ κί-ες.

§ 280. Ἀσυναίρετα φωνηεντόληκτα εἶναι τὰ εἰς ὠς-ώος καὶ ις-ιός οὐσιαστικά. Ἐξαιρεῖται τὸ οἷς οἶος (πρόβατον) ἔχον αἰτιατικὴν μόνον οἷς παρ' Ἀττικῶς⁽²⁾, καὶ τὸ ἥρωος κλινόμενον καθ' ἐνικὸν καὶ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δευτέραν κλίσιν, γεν. τοῦ ἥρω, δοτ. τῷ ἥρω, αἰτ. τὸν ἥρω (ἥρων δὲ παρ' Ἡροδ. Α', 167)⁽³⁾.

β') Συννηρημένα ὀλιγοπαθῆ.

Ὁ στάχυς, τοῦ στάχυ-ος, τῷ στάχυ-ι, τὸν στάχυν, ὃ στάχυ. Δυῖκ. τῶ στάχυ-ε, τοῖν σταχύ-οιν. Πληθ. οἱ στάχυ-ες, τῶν σταχύ-ων, τοῖς στάχυ-σι (ν), τοὺς στάχῃς, ὃ στάχυες.

Ὁ μῦς, τοῦ μυ-ός, τῷ μυ-ί, τὸν μῦν, ὃ μῦ. Δυῖκ. τῶ μύ-ε, τοῖν μυ-οῖν. Πληθ. οἱ μύ-ες, τῶν μυ-ῶν, τοῖς μυ-σί (ν), τοὺς μῦς, ὃ μύ-ες⁽⁴⁾.

Ὁ (καὶ ἡ) βοῦς, τοῦ βο-ός, τῷ βο-ί, τὸν βοῦν, ὃ βοῦ. Δυῖκ. τῶ βό-ε, τοῖν βο-οῖν. Πληθ. οἱ βό-ες, τῶν βο-ῶν, τοῖς βουσί (ν), τοὺς βοῦς, ὃ βόες.

(1) «Κρῆς ὃ Κρής, Τρώς ὃ Τρώς, δμῶς ὃ δμῶς, ποῦς ὃ πούς, δαῖς ὃ δαῖς (εὐωχία), κίς ὃ κίς (σκόληξ), λῖς ὃ λῖς (λέων), κλείς ὃ κλείς, κτεῖς ὃ κτεῖς. Ταῦτα γὰρ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ὀρθὴν καὶ κλητικὴν» (Χοιροβοσκ. 207, 22). Ὅρα καὶ Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 50.

(2) Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 52.

(3) Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 51. Χοιροβοσκ. 262, 1.

(4) Τὸ μῦς κυρίως δὲν εἶναι φωνηεντόληκτον, ἀλλ' ἔχει θέμα μυσ-, σανσχο. mush (κλέπτειν), λατ. mus mur-is ἀντὶ mus-is, ἐν δὲ τῇ Ἑλλ. τὸ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται.

Ἡ γραῦς, τῆς γρα-ός, τῇ γρα-ῖ, τὴν γραῦ-ν, ᾧ γραῦ. Δυῖκ. τὸ γραῖ-ε, τοῖν γρα-οῖν. Πληθ. αἱ γραῖ-ες, τῶν γρα-ῶν, ταῖς γραυ-σί(ν), τὰς γραῦς, ᾧ γραῖ-ες.

§ 281. Τὰ φωνηεντόληκτα εἰς υς (γεν. υος), ους (γεν. οος) καὶ αυς (γεν. αός) συναιροῦνται μόνον ἐν τῇ πληθ. αἰτιατικῇ. Ἐξαιρεῖται τὸ χοῦς (μέτρον ῥευστῶν) ἔχον τὴν πληθ. αἰτιατικὴν ὁμαλῶς χόας (ἡ δὲ αἰτιατ. τοὺς χοῦς ἀδόκιμος) ⁽¹⁾, καὶ τὸ ἄρκυς ἔχον καὶ ὀνομαστικὴν πληθ. αἱ ἄρκυς ⁽²⁾.

ΣΗΜ. 1. Κυρίως δὲν συμβαίνει συναίσεις, ἀλλ' ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις (3) ἐκ τῶν τύπων στάχυνς, μῦνς, βοῦ-νς (=βοF-νς), γραῦ-νς (=γραF-νς), ἐξ ὧν δι' ἀποβολῆς τοῦ ν ἐγένοντο τοὺς στάχυνς, μῦς, βοῦς, γραῦς, διὰ τροπῆς δὲ τοῦ ν εἰς α τὰ Ἰωνικά τοὺς στάχυνς μῦς, βοῦς, γραῖς.

ΣΗΜ. 2. Τὸ F μεταξὺ μὲν δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται πολλάκις, μεταξὺ δὲ φωνήεντος καὶ συμφώνου μεταβάλλεται εἰς υ. Θέμα (βοF) βοῦς (=βοF-ς), βοός (=βοF-ός), βοῦν (=βοF-ν), (βοF-σί) βοῦσι(ν) ⁽⁴⁾. ΓραF, (γραF-ς) γραῦς, (γραF-ός) γρα-ός, (γραF-ν) γραῦν, (γραF-σί) γραυ-σί(ν).

2) Οὐσιαστικὰ εἰς ευς.

Ὁ βασιλεύς, τοῦ βασιλέ-ως, τῷ βασιλεῖ, τὸν βασιλέα, ᾧ βασιλεῦ. Δυῖκ. τὸ βασιλέ-ε, τοῖν βασιλέ-οιν. Πληθυντ. οἱ βασιλεῖς καὶ βασιλῆς, τῶν βασιλέ-ων, τοῖς βασιλεῦ-σι(ν), τοὺς βασιλέ-ας, ᾧ βασιλεῖς καὶ βασιλῆς.

§ 282. Τὰ εἰς ευς οὐσιαστικὰ συναιροῦνται μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ δοτικῇ καὶ τῇ πληθ. ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς ε υς οὐσιαστικὰ σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἔχοντα τὴν αἰτιατ. πληθ. εἰς εἰς ἀντὶ τοῦ συνήθους ε ας, ὡς τοὺς γονεῖς (Ξενοφ. Ἱερ. γ', 7. Λυκούρ. Λεωκρ. 15. 97) κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Ἡ ὀνομαστικὴ πληθ. τοῦ Θησεὺς εὐρίσκειται ἀσυναίρετος, Θησεῖς (Πλάτ. Θεαῖτ. σ. 169, β').

ΣΗΜ. 3. Ἰωνικῶς λέγεται βασιλῆ-ος (=βασιλέF-ος), βασιλῆ-ες κ.τ.λ. Ἐκ τοῦ βασιλῆ-ος κατὰ μετάθεσιν τοῦ χρόνου πῶν φωνηέντων τὸ βασιλέως (§ 268 β), ἐκ δὲ τοῦ βασιλῆ-ες τὸ βασιλῆς, ὡς τιμῆντες τιμῆντες.

§ 283. Τὰ πρὸ τοῦ ευς φωνῆεν ἔχοντα οὐσιαστικὰ εἶναι ὁλοπαθῆ καθ' ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, πλὴν τοῦ ἀλλεῦς, συνήθως κλινομένου.

Ὁ Εὐβοεύς, τοῦ Εὐβοῶς, τῷ Εὐβοεῖ, τὸν Εὐβοῶ, ᾧ Εὐβοεῦ. Δυῖκ. τὸ Εὐβοέ-ε, τοῖν Εὐβοέ-οιν. Πληθ. οἱ Εὐβοεῖς, τῶν Εὐβοῶν, τοῖς Εὐβοεῦσι(ν), τοὺς Εὐβοῶς, ᾧ Εὐβοεῖς.

(1) Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Περαιτέρ. § 55.

(2) Ξενοφ. Κυνηγ. β', 4. 9. Εἶναι ὁμοῦς ὑποπτος καὶ ἴσως δέον νὰ μετα-γραφή εἰς τὸ ὀρθὸν ἄρκυς. Ὅρα Κόντ. Σωκράτ. τ. Β', σ. 27.

(3) Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 115.

(4) Δατ. βοs, βοn-is, σανσκρ. gau-s «γαῖος ἢ γαῖος ὁ ἐργάτης βοῦς» (Ἡσύχιος).

(5) Ὅρα Ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 47.

§ 284. Τὰ εἰς εὖς καθαρόληκτα συνηθέστερον εἶναι συνηρημένα, ἀπαντῶσι δὲ πλειστάκις καὶ ἀσυναίρετα, ὡς τοῦ Πειραιέως, Κριω-έως, Σουνιέως, Παιανιέως, Ἐρετριέως, Κηφισία, Παιανιέα, Εὐβοέων, Θεσπιέων, Πλαταιέων, Ἐρετριέων, Εὐβοέας, Πλαταιέας, ἀλλὰ καὶ τοὺς Φωκαεῖς (Δημοσθ. 40, 36), κ.τ.λ. (1).

3) Οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα εἰς ις, ι, υς, υ.

Ἡ πόλις, τῆς πόλε-ως, τῇ πόλει, τὴν πόλι-ν, ὡ πόλι καὶ ὦ πόλις. Δυῖκ. τὼ πόλε-ε, τοῖν (ταῖν) πολέ-οιν. Πληθ. αἱ πόλεις, τῶν πόλε-ων, ταῖς πόλε-σι, τὰς πόλεις, ὦ πόλεις.

§ 285. Ἐνίοτε ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ δυϊκοῦ εὐρίσκεται συνηρημένη, ὡς τούτω τῷ φύσει (Πλάτ. Πολιτ. σ. 410, ε'. ὅρα καὶ Βεκκ. Ἀνέκδ. 1190, 8. 1130).

Τὸ ἄστυ, τοῦ ἄστε-ως (2) τῷ ἄστει, τὸ ἄστυ, ὦ ἄστυ. Δυῖκ. τὼ ἄστε-ε, τοῖν ἀστέ-οιν. Πληθ. τὰ [ἄστεα] ἄστη, τῶν ἄστε-ων, τοῖς ἄστε-σι τὰ ἄστη, ὦ ἄστη.

Ὁ ἡδύς, τοῦ ἡδέ-ος, τῷ [ἡδέ-ϊ] ἡδεῖ, τὸν ἡδύν, ὦ ἡδύ. Δυῖκ. τὼ ἡδέ-ε, τοῖν ἡδέ-οιν. Πληθ. οἱ [ἡδέ-ες] ἡδεῖς, τῶν ἡδέ-ων, τοῖς ἡδέ-σι(ν), τοὺς ἡδεῖς, ὦ ἡδεῖς.

Τὸ ἡδύ, τοῦ ἡδέ-ος, τῷ [ἡδέ-ϊ] ἡδε-ῖ, τὸ ἡδύ, ὦ ἡδύ. Δυῖκ. τὼ ἡδέ-ε, τοῖν ἡδέ-οιν. Πληθ. τὰ ἡδέ-α, τῶν ἡδέ-ων, τοῖς ἡδέ-σι(ν), τὰ ἡδέ-α, ὦ ἡδέ-α.

§ 286. Οὐδέτερα εἰς ι εἶναι τὸ σίνηπι (3), τὸ κῖχι (εἶδος ἐλαίου παρ' Αἰγυπτίους), τὸ κόμμι, τὸ κιννάβαρι (εἶδος βάμματος πυρροῦ, ἐξ οὗ γράφει ὁ βασιλεὺς), τὸ στάχι (εἶδος πυρροῦ), τὸ στίμμι (δι' οὗ αἱ γυναῖκες χρίουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς) καὶ τὸ πέπερι, ἅτινα δὲν εἶναι Ἑλληνικά, κλίνονται δὲ εἰς ιος ἢ εως(4), σινήπιος, κίκιος, κόμμιος, σινναβάριος, στάχιος, στίμμιος, πεπέριος καὶ πεπέριως, σινήπειως.

§ 287. Τῶν εἰς ις οὐσιαστικῶν τινα κλίνονται εἰς ιος, Ἀνάχαρις Ἀναχάριος (Ἀναχάριδος μεταγενέστ.), μῆνις, μῆνιος (Πλάτ. Πολ. σ. 390, ε'.), Συνέννησις Συνέννησιος (Ξενοφ. Ἀνάβ. Α', β', 23. 24. 25), τίγρις τίγριος, τύρσις τύρσιος (Ξενοφ. Ἀνάβ. Ζ', η', 12) κτλ. (5)

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 54.

(2) Γράφεται καὶ ἄστεος, ἀλλὰ τὸ ὁρθόν εἶναι ἄστεως, ὅπερ ἀπαντᾷ παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς, ἀμφίβολον δὲ τὸ ἄστεος καίπερ φερόμενον παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς (Θουκ. Β', 13. Δυσί. 12. 92. Πλάτ. Φαῖδρ. 230, δ'. Ἰππαρχ. 228, δ'. Μενέξ. 243, ε'. Νόμ. 746, α'. 881, δ'. 936. γ'). Ὅρα Κόντ. Ἐβδόμ. αρ. 31.

(3) Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον τὸ νῆπυ τοῦ νάπυος (Ἀθην. Θ' § 2. Χοιροβοσ. 375, 27).

(4) Χοιροβοσ. 373, 8. Βεκκ. Ἀνέκδ. 1208, 28. Ὅξ. Ἀνεκδ. Δ', 337, 32. Ἡρωδιαν. 354, 1.

(5) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 69.

§ 288. Τὸ ἄστυ (1), τὰ εἰς ἡς οὐσιαστικά καὶ ὑς ἐπίθετα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν πῆχυς καὶ πέλεκυς συναίρουσιν μόνον εἰς τὴν ἐνικήν δοτικὴν καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, τὰ δὲ εἰς ὑ οὐδέτερα ἐπίθετα συναίρουσιν μόνον ἐν τῇ ἐνική δοτικῇ.

Ὁ πῆχυς, τοῦ πῆχε-ως, τῷ [πῆχε-ι] πῆχει, τὸν πῆχυ-ν, ὃ πῆχυ. Δυῖκ. τὸ πῆχε-ε, τοῖν πῆχε-οιν. Πληθυντ. οἱ [πῆχε-ες] πῆχεις, τῶν πῆχε-ων, τοῖς πῆχε-σι, τοὺς [πῆχε-νες, πῆχε-ας] πῆχεις, ὃ πῆχεις. Ὁμοίως καὶ πέλεκυς.

§ 289. Ἐκ τῶν εἰς ὑ οὐδετέρων ἐπιθέτων ἐξαιροῦνται τὰ ἐκ τοῦ πῆχυς σύνθετα ὡς συναίρουμένα καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, ὡς τὸ δίπνηχυ, τῷ διπῆχει, τὰ διπῆχην (Ξενοφ. Παιδ. Ψ', α', 30, κ.τ.λ.), τριπῆχην (Ξενοφ. Ἀνάβ. Δ', β', 28), κ.τ.λ. (2). Τὸ δὲ ἡμισυς, ἡμίσεος, ἡμισέων κ.τ.λ. ἔχει οὐδέτερον ἡμισυ, ἡμίσεος (3) καὶ πληθυντικὸν παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις πεζολόγοις τὰ ἡμίσεα, παρὰ δὲ τῷ Δημοσθένει (4) καὶ Ὑπερείδῃ (5) καὶ συνηρημ. τὰ ἡμίση.

Γ'.) ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΟΛΟΠΑΘΗ

§ 290. Ὁλοπαθῆ τριτόκλιτα εἶναι τὰ εἰς ἡς καὶ ἐς δικατάληκτα ἐπίθετα καὶ τὰ εἰς ὡς οὐδέτερα οὐσιαστικά.

Ὁ (καὶ ἡ) ἀληθής, τοῦ [ἀληθέ-ος] ἀληθοῦς, τῷ [ἀληθέ-ι] ἀληθεῖ, τὸν [ἀληθέ-α] ἀληθῆ, ὃ ἀληθές. Τῷ [ἀληθέ-ε] ἀληθῇ, τοῖν [ἀληθέ-οιν] ἀληθοῖν. Πληθ. οἱ [ἀληθέ-ες] ἀληθεῖς, τῶν [ἀληθέ-ων] ἀληθῶν, τοῖς ἀληθέ-σι(ν) τοὺς ἀληθέ-νες, ἀληθέ-ας | ἀληθεῖς, ὃ [ἀληθέ-ες] ἀληθεῖς.

Τὸ ἀληθές, τοῦ [ἀληθέ-ος] ἀληθοῦς, τῷ [ἀληθέ-ι] ἀληθεῖ, τὸ ἀληθές, ὃ ἀληθές. Δυῖκ. τὸ ἀληθῇ, τοῖν ἀληθοῖν. Πληθ. τὰ [ἀληθέ-α] ἀληθῇ, τῶν [ἀληθέ-ων] ἀληθῶν, τοῖς ἀληθέ-σι(ν) τὰ [ἀληθέ-α] ἀληθῇ, ὃ [ἀληθέ-α] ἀληθῇ.

Ὁ (καὶ ἡ) συνήθης, τοῦ [συνήθε-ος] συνήθους, τῷ [συνήθε-ι] συνή-

(1) Τάλλα εἰς ὑ ἄχρηστα παρ' Ἀττικοῖς, ὡς πῶυ πάρος (= ποίμνιον). νᾶπυ, υος (σίνηπι), κόνδυ, κάχρυ, φῖτυ, μᾶλυ, τρῆνυ, ἄσχυ, Αἶπυ (πόλις Μεσσηνίας, Ἰλ. Β. 592), ὅντα ποιητικά, πλὴν τῶν ἀνωμάτων γόνυ καὶ δόρυ. Ἡρωιδαν. 354. 15.

(2) Ὅρα Κόντ. Ἐβδου. ἀρ. 31.

(3) Οὕτω πρέπει νὰ γράφηται καὶ οὐχὶ ἡμίσεως (θν ἐπίρρημα. Ὅρα Πλάτ. Πολ. ζ', 604, γ'. Ἀντατικ. παρὰ Βεχκ. Ἀνεκδ. 98, 30). Κακῶς δὲ ἡ γενική γράφεται ἡμίσεως (Πλάτ. Χαρμ. 168, γ'.) ὀφειλουσα διὰ τοῦ ο νὰ γράφηται (Χοιροβ. 219, 2). Ὅρα Ἡροδ. Β', 126. Θευκ. Β', 78. Δ', 83. Πλάτ. Συμπ. 205, ε'. Δημ. 23, 213. Ξενοφ. Οἶκον. ιη', 8. Κακῶς γράφεται καὶ ἡμίσεων (Πλάτ. Συμπ. 194, β'. Νουμ. 743 β'. 928, ε'. 96 α'). ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἡμισέων (Ἰσοκρ. 12. 267).

(4) Δημοσθ. 27, 18. 62. 36. 48, 8. 58, 13.

(5) Ὑπερείδ. κατὰ Δημοσθ. 11. 25.

νει, τὸν [συνήθε-α] συνήθη, ὃ σύνηθες. Δυῖκ. τὼ [συνήθε-ε] συνήθη, τοῖν [συνήθε-οιν] συνήθωιν. Πληθ. οἱ [συνήθε-ες] συνήθεις, τῶν [συνήθε-ων] συνήθων, τοῖς συνήθε-σιν(ν), τοῖς [συνήθε-γς, συνήθεας] συνήθεις, ὧ [συνήθε-ες] συνήθεις.

Τὸ εἶδος, τοῦ [εἶδε-ος] εἶδους, τῷ [εἶδε-ι] εἶδει, τὸ εἶδος, ὃ εἶδος. Δυῖκ. τὼ [εἶδε-ε] εἶδη, τοῖν [εἶδε-οιν] εἶδοιν. Πληθυντ. Τὰ [εἶδε-α] εἶδη, τῶν [εἶδε-ων] εἶδων, τοῖς εἶδε-σι(ν), τὰ [εἶδε-α] εἶδη, ὧ [εἶδε-α] εἶδη.

§ 291. ΣΗΜ. Τὸ δυῖκὸν ἡ δὲν προῆλθεν ἐκ συναϊρέσεως, ἀλλ' ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως (1), ἐκ συναϊρέσεως δὲ εἶναι τὼ γένει (= γένε-ε) Πλάτ. Πολιτ. 547 β'.).

§ 292. ΣΗΜ. Ἐνίοτε εὐρίσκονται καὶ ἀσυναϊρετοὶ τύποι, τοῦ τῷ τῷ γένε (Πλάτ. Πολιτικ. 260, β'), τὼ συγγένε (Πλάτ. Ἐρουζ. 396, δ'), τοῖν εἰδέοιν (Πλάτ. Θεαίτ. 187, γ').

§ 293. Τῶν εἰς ος οὐδετέρων ἡ γενικὴ πληθυντικὴ εὐρίσκεται καὶ ἀσυναϊρετος, ὡς ἀνθέων (σπανίως ἀνθῶν), χελλέων (σπανίως χελῶν μεταγενεστ.), ὀρέων (καὶ ὀρῶν); κερδέων (καὶ κερδῶν), κ.τ.λ. (2).

§ 294. Τὸ εα τῶν ὀλοπαθῶν ἀντὶ τῆς εἰς ἡ συναϊρέσεως συναϊρεῖται εἰς ἁ μετὰ φωνῆν πλὴν τοῦ [σκεύε-α] σκεύη, ὡς [χρέε-α] χρέα, [εὐκλέε-α] εὐκλέα. Διφορεῖται τὸ ὑγιῆς καὶ τὰ λήγοντα εἰς—φυῆς, τὸν ὑγιᾶ καὶ ὑγιῖ, τὸν εὐφυᾶ καὶ εὐφυῖ, κ.τ.λ.

§ 295. Τὰ εἰς ἡς ὀλοπαθῆ σύνθετα καὶ βαρύτονα ἐπίθετα ἔχουσι τὴν γενικὴν πληθ. καὶ γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ δυῖκου βαρύτονον, ὡς [συνήθε ὦν, ἀντὶ συνήθῶν] συνήθων, [συνήθε-οιν] συνήθωιν, αὐτάρκων, αὐτάρκωιν, τριήρων, τριήρωιν, κ.τ.λ. (3).

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΩΝ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΩΝ

§ 296. Ἐκ τῶν ὀλιγοπαθῶν τριτοκλίτων τὰ εἰς εὐς, αὐς, οὐς, τὰ εἰς υ, ι καὶ ἡς οὐσιαστικά καὶ τὰ εἰς υς καὶ υ ἐπίθετα ἔχουσι δύο χαρακτῆρας, ἀρχικὸν μὲν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ (καὶ εἰς τὴν δοτικὴν πληθ. μόνον τὰ λήγοντα εἰς δίφθογγον), παραγόμενον δὲ εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις.

ΣΗΜ. Εἰς τὴν δοτικὴν πληθ. ἀντὶ τοῦ ἀρχικοῦ χαρακτῆρος ἐτέθη ὁ παραγόμενος ἔνεκα ἀφομοιώσεως αὐτῆς πρὸς τὰς λοιπὰς τοῦ πληθ. πτώσεις, ὡς ἀντὶ τοῦ [πόλις(ν)], ἐπειδὴ ἐλέγετο [πόλε-ες], πόλεων, [πόλε-ας], ἔγινε πόλεσι(ν), οὕτω δὲ καὶ τὸ [ἡδύ-σι(ν)], ἡδέ-σι(ν), [γλυκύ-σι(ν)], γλυκέ-σι(ν) [ἄστρ-σι(ν)], ἄστε-σι(ν).

§ 297. Τὰ ὀλοπαθῆ τριτόκλιτα ἔχουσι δύο χαρακτῆρας ἀρχικὸν σ

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 115.

(2) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 57.

(3) Ἡρωδιαν. 428, 13.

καὶ παραγόμενον ε, ὡς ἀληθεσ- καὶ ἀληθε-, γενεσ-, καὶ γενε-, τὸ γένος, γεν. τοῦ [γένεσ-ος (Λατ. generis), ὕστερον γένε-ος] γένους, ἀληθής, τοῦ [ἀληθέσ-ος, ὕστερον ἀληθέ-ος] ἀληθοῦς (πρὸ βλ. τὸ συγ-κριτ. ἀληθέσ-τερος) (1).

ΚΑΤΑΛΗΘΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΩΝ

	Ἀρσενικόν.			Θηλυκόν.			Οὐδέτερον.
	Ἑνικός.						
Ὀν.	ς	ῆ	ἑκτασις	ς	ῆ	ἑκτασις	ἀκατάληκτος
Γεν.	ος	ῆ	ως	ος	ῆ	ως	ος ῆ ως
Δοτ.							
Αἰτ.	ᾶ	ῆ	ν	ᾶ	ῆ	ν	ἀκατάληκτος
Κλ.	ς	ῆ	ἀκατάληκτος ῆ ἑκτασις				ἀκατάληκτος

Δυνικός.

Ὀν. Αἰτ.	{	ε	ε	ε
καὶ Κλ.				
Γεν. καὶ	{	οιν	οιν	οιν
Δοτ.				

Πληθυντικός.

Ὀν.	ες	ες	α
Γεν.	ων	ων	ων
Δοτ.	σι(ν)	σι(ν)	σι(ν)
Αἰτ.	ας	ας	α
Κλ.	ες	ες	α

ΤΡΟΠΑΙ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΩΝ

§ 298. Χειλεόφωνον μετὰ τοῦ σ, γίνεται ψ, ὡς [χάλυβ-ς, χάλυβ-σι(ν)] χάλυψ χάλυψι(ν), [γύπ-ς, γυπ-σι(ν)] γύψ, γυψί(ν).

§ 299. Δαρυγγόφωνον μετὰ τοῦ σ γίνεται ξ, ὡς [κόρακ-ς, κόρακ-σι(ν), κόραξ, κόραξι(ν), [πτέρυγ-ς, πτέρυγ-σι(ν)] πτέρυξ, πτέρυξι(ν).

§ 300. Γλωσσικόν πρὸ τοῦ σ αποβάλλεται, ὡς [χάριτ-ς, χάριτ-σι(ν)] χάρις, χάρισι(ν), [ἐλπιδ-ς, ἐλπιδ-σι(ν)] ἐλπίς, ἐλπίσι(ν).

ΣΗΜ. Τὰ βραχέα φωνήεντα μετὰ τὴν τροπὴν τῶν συμφώνων δὲν ἐκτείνονται εἰς μακρά, ὡς [φλόγ-ς] φλόξ κ.τ.λ. Ἐξαιρεῖται τὸ ἀλώπηξ (=ἀλώπεκ-ς) καὶ ποῦς (=πόδ-ς), ἀλλὰ ταῖς ἀλώπεξι(ν), τοῖς ποσί(ν), καὶ λευκός (=λευκότ-ς), ἀλλὰ λευκόσι(ν), κ.τ.λ.(2).

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 58.

(2) Τὰ εἰς ὡς, εἶχον χαρακτῆρα κυρίως σ, ὡς εἰδὼς εἰδός-ος, ὕστερον δὲ συγκαπνέντος τοῦ σ ἐτέθη τὸ τ. Ἴδ. § 307.

§ 301. Ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται συνήθως μὲν ἄνευ ἐκτάσεως, σπανίως δὲ μετ' ἐκτάσεως, ὡς [δαίμον-σι(ν)] δαίμοσι(ν), [κτεν-σί(ν), κτεσί(ν)], [μέλαν-σι(ν)] μέλασι(ν), [τάλαν-σι(ν)] τάλασι(ν), ἀλλὰ [κτέν-ς] κτεῖς, [έν-ς] εἷς, [μέλαν-ς] μέλας, [τάλαν-ς] τάλας.

§ 302. Ἐνίοτε τὸ ν πρὸ τοῦ σ δὲν ἀποβάλλεται, ὡς ἔλμινες, πεῖρινες καὶ Τίρυνες (1), εἰς τοὺς ῥηματικούς τύπους πέφανσαι, ἐξήρανσαι κ.τ.λ. καὶ εἰς τὰ παράγωγα οὐσιαστικά ἀπόφανσις, πέπανσις (μεταγεν.), ἐξήρανσις (μεταγεν.), κ.τ.λ.

§ 303. Ν μετὰ γλωσσικοῦ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ μὲν ἄ καὶ ὤ εἰς ᾱ καὶ ὕ, τοῦ δὲ ο καὶ ε εἰς ου καὶ ει, ὡς [γίγαντ-ς, γίγαν-ς] γίγας, [δεικνύντ-ς, δεικνύν-ς] δεικνύς, [δεικνύντ-σιν, δεικνύν-σι(ν)] δεικνύ-σι(ν), [ὀδόντ-ς, ὀδόν-ς] ὀδοὺς, [ὀδόντ-σι(ν), ὀδόν-σι(ν)] ὀδοῦσιν, [θέντ-ς, θέν-ς] θεῖς, [θέντ-σι(ν), θέν-σι(ν)] θεῖσι(ν). Ἐξαιρεῖται ἡ δοτικὴ πληθ. τῶν εἰς εις καὶ εν ἐπιθέτων, ὡς χαρίεις, χαρίεσι(ν), φωνήεις, φωνήεσι(ν), κ.τ.λ. (2).

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

§ 304. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ ἔχουσι κατάληξιν ὀνομαστικῆς τοῦ ἐνικοῦ σ, τὸ ὁποῖον μάλιστα ἐν τοῖς μονοσυντάξεσι διασφίζεται, ἐν τοῖς πλείστοις δὲ διὰ τὴν κακοφωνίαν ἀπεβλήθη καὶ ἐξέτεινεν ἀναπληρωτικῶς τὰ φωνήεντα εἰς μακρά, ὡς πατέρ-ος, [πατέρ-ς] πατήρ, μητέρ-ος [μητέρ-ς] μήτηρ, ποιμέν-ος [ποιμέν-ς] ποιμήν, δαίμον-ος [δαίμον-ς] δαίμων, ἀληθέ(σ)ος [ἀληθέ-ς] ἀληθής, λέοντ-ος [λέοντ-ς,λέον-ς] λέων, λέγοντ-ος [λέγοντ-ς,λέγον-ς] λέγων (3).

§ 305. Πάντα τὰ οὐδέτερα τριτόκλιτα ἔχουσιν ὀνομαστικὴν ἄνευ καταλήξεώς τινος, ἀποβάλλουσι δὲ καὶ τὸ ἄφωνον τοῦ θέματος τ, ὡς σώματ-ος σῶμα, λέγοντ-ος λέγον, ποιήσαντ-ος ποιῆσαν, κτλ.

§ 306. Τῶν εἰς ος οὐδετέρων τρέπεται τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο, ὡς [γένεσ-ος, λατ. gener-is ἀντὶ genes-is] γένος, [σάκεσ-ος, σακεσ-φόρος, κ.τ.λ.] σάκος, κ.τ.λ.

§ 307. Τῶν εἰς ας ατος οὐδετέρων τὸ σ τῆς ὀνομαστικῆς εἶναι θεματικόν, ἀποβλήθην δὲ ἐν τῇ κλίσει ἀντικατεστήθη ὕστερον ὑπὸ τοῦ τ, ὡς γῆρας [γῆρασ-ος, γῆρα-ος γῆρως, ὕστερον δὲ γῆρατος],

(1) Παρὰ τῶ Ἡροδιανῶ τονίζεται Τίρυνς (264, 4. Β', 393, 28. 395, 25. 591, 27. 745, 29. 750, 42).

(2) Διότι γίνεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος χαριετ—, [χαρίετ-σιν], φωνηετ—, [φωνήετ-σιν].

(3) Πρὸς τὰ μάκας, δάμας, Σάλας (νῆσος), Περίηρος (παρ' Ἀλκιμαῖν). Ἡροδιαν. 246, 7. χέρς (ἐν ἐπιγραφαῖς), ἔλμινς, Τίρυνς, πεῖρινς, τὰ λατινικά dens, pons, fons κ.τ.λ. τὰς μετοχὰς amans, ducens, legens. κ.τ.λ. τιθένς (Δωρικ. Κρητ. καὶ Ἀργολ.). μάρτυρ=μάρτυρ-ς, ἐξ οὗ τὸ κοινὸν μάρτυς, κτλ. Ὅρα ἡμετέρ. Γραμμ. Παρατηρ. § 58.

πέρας [πέρας-ος, ὕστερον πέρας-τος]ο(1). Ὅμοιος καὶ αἱ οὐδέτ. μετοχαὶ εἰς ὃς ὅτος, εἰδὸς [εἰδός-ος] εἰδότης.

ΓΕΝΙΚΗ

§ 308. Ἡ ἐνικὴ γενικὴ τῶν τριτοκλίτων καταλήγει εἰς ὅς καὶ εἰς ὡς, ὡς (βοῦς) βοός, (ἐλπίς) ἐλπίδ-ος, (πόλις) πόλε-ως, (βασιλεὺς) βασιλέως.

§ 309. Εἰς ὡς καταλήγει μόνον ἡ ἐνικὴ γενικὴ τῶν λέξεων ἄστν, πῆχυς καὶ πέλεκυς καὶ τῶν φωνηεντολήκτων οὐσιαστικῶν εἰς ἰς καὶ εἰς εὖς, ὡς ἄστεως, πῆχεως, πελέκεως, πόλεως, βασιλέως κ.τ.λ. Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ τριτόκλιτα καταλήγουσιν εἰς ὅς.

§ 310. Ἡ ἐνικὴ καὶ πληθυντικὴ γενικὴ τῶν εἰς ἰς γενικὴ εὖς οὐσιαστικῶν μετὰ τῶν λέξεων ἄστν, πῆχυς καὶ πέλεκυς προπαροξύνεται, ὡς πόλεως, πόλεων, ἄστεως, ἄστεων, πῆχεως, πῆχεων, πελέκεως, πελέκεων(2).

ΣΗΜ. Τὸ πόλις, πῆχυς κτλ. προῆλθον ἐκ δύο θεμάτων πόλι- καὶ πόλε-, πῆχ-υ- καὶ πῆχ-ε-, κ.τ.λ. Αἱ δὲ γενικαὶ προῆλθον κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ βασιλέως (ὅπερ ἐκ τοῦ βασιλῆος), κ.τ.λ. ἐκ τῶν παρὰ τοῖς τραγικοῖς ἀπαντῶντων ἀρχαιότερων τύπων πόλεος, πήχεος, κ.τ.λ.

§ 311. Ἡ γενικὴ πληθ. τῶν εἰς ας ἄδος ἀριθμητικῶν οὐσιαστικῶν περισπᾶται, χιλιαδῶν, μυριαδῶν(3).

ΔΟΤΙΚΗ

§ 312. Ἡ κατάληξις τῆς δοτικῆς πληθυντικῆς σι λέγεται σιν μὲν πρὸ φωνήεντος, σι δὲ πρὸ συμφώνου, ὡς πᾶσι λέγει καὶ πᾶσιν ἔλεγεν

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΤΙΚΗ

§ 313. Τὸ γυνὴ καὶ κύων καὶ πάντα τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα τονίζουσι τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὡς μῆν, μινός, μινί, μῆνα, μῆνε μινοῖν, μῆνες, μινῶν, μινσί, μῆνας, κ.τ.λ. Ἐξαιροῦνται

1) Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαὶ ὡς τονίζουσαι τὴν αὐτὴν συλλαβὴν, δούς, δόντος, θείς, θέντος, κ.τλ.

(1) Πρβλ. τὰ σανσκριτ. tēgas (λάμψις, ἰσχύς), γενικ. tēgas-as, apas ἔργον, γενικ. apas-as=Διττιν οὔρις γεν. oper-is, κ.τ.λ. Τὸ μεταγενέστερον εὐφώνικόν ἐπένημα τ φαίνεται ἐκ τῶν φῶς (=φᾶος, ὅπερ ἔδει νὰ κληθῇ φᾶε-ος), γενικ. φω-τός, τέρας γενικ. τέρας-τος, πληθ. τέρας-τα καὶ τέρας, ἀλλὰ τὸ τέρας δὲν ἠδύνατο νὰ γείνη ἐκ τοῦ τέρας-τα ἀλλ' ἐκ τοῦ [τέρας-α τέρας-α] τέρας. Ὅρα ἡμετέρ. Γραμμ. Παρατηρ. § 58.

(2) Ἡρωδιαν. 428, 3.

(3) Κατὰ τοὺς παλαιούς γραμματικούς. Ἡρωδιαν 428, 8. Βεχκ. Ἀνέχδ. σ. 1263. Χοιροβοσ. 458, 26.

2) Ἡ ἐρωτηματικὴ τίς, τίνος, τίνι, κ.τ.λ. καὶ ἡ λέξις ὁ Θῶν, τοῦ Θῶντος (1).

3) Ἡ πληθ. γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν πᾶς καὶ πᾶν, οὐδεὶς καὶ μηδεὶς, ὡς πάντων, πᾶσι(ν), οὐδένων, οὐδέσι(ν), μηδένων, μηδέσι(ν).

4) Αἱ δοικαὶ καὶ πληθ. γενικαὶ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων, δᾶς δάδων, δᾶδοιν, θῶς θῶων, οὖς ὦτων, παῖς παιδῶν, σῆς σέων, Τρώς Τρώων, φῶς φῶδων, φῶς φῶτων (2).

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

§ 314. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τῶν τριτοκλίτων καταλήγει εἰς ν καὶ εἰς α, ὡς ἰχθὺς ἰχθύς, λαμπᾶς λαμπάδα.

§ 315. Τὰ τριτόκλιτα βοῦς, γραῦς, ναῦς καὶ κλείς, τὰ εἰς ις καὶ υς φωνηεντόκλιτα καὶ τὰ εἰς ις καὶ ους γλωσσικὰ βαρύτονα ἔχουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς ν, βοῦν, γραῦν, ναῦν, κλεῖν, πόλιν, μῦν, ἱρὶν, ὠκύπουν, κ.τ.λ. Ἐξαιροῦνται τὸ κάλπις κάλπιδα, τρίπους (οὐσιαστ.) τρίποδα, δίπους δίποδα ἀγέλην, τὸν ἀργυρόποδα δίφρον, τρίποδα γραμμὴν καὶ Χάρις (κύριον) Χάριτα. Πάντα τὰ λοιπὰ τριτόκλιτα ἔχουσιν αἰτιατικὴν εἰς α.

§ 316. Πᾶσα αἰτιατικὴ μονοσύλλαβος εἰς ν λήγουσα περισπᾶται, κλείς κλεῖν, μῦν, δρυῖν, σῦν, λῖν, κῖν (3).

ΚΛΗΤΙΚΗ

§ 317. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τινῶν μὲν τριτοκλίτων εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, τινῶν δὲ τὸ θέμα αὐτό, χάλυψ ὦ χάλυψ, λαμπᾶς ὦ λαμπᾶς, Χάρης ὦ Χάρης, Κέβης ὦ Κέβης, ποὺς ὦ πούς, κίς ὦ κίς, λῖς ὦ λῖς, ῥήτωρ ὦ ῥήτορ, βοῦς ὦ βοῦ, πόλις ὦ πόλι.

§ 318. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ εἶναι αὐτὸ τὸ θέμα εἰς τὰ ἐξῆς τριτόκλιτα: 1) εἰς οὐσιαστικὰ βαρύτονα καὶ τὸ βραχὺ θεματικὸν φωνῆεν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἐκτεταμένον ἔχοντα, ὡς ῥήτωρ ὦ ῥήτορ, Αἶας ὦ Αἶαν, Κάλχας ὦ Κάλχαν, Θῶας ὦ Θόαν, κ.τ.λ. 2) εἰς ἐπίθετα τὸ βραχὺ θεματικὸν φωνῆεν ἐκτεταμένον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἔχοντα, σῶφρων ὦ σῶφρον, ἀληθής ὦ ἀληθές, μέλας ὦ μέλαν, χαρίεις ὦ χαρίεν, εὐδαίμων ὦ εὐδαιμον. Ἐξαιροῦνται αἱ μετοχαὶ ὡς ἔχουσαι τὰς κλητικὰς ὁμοίας τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, λέγων ὦ λέγων, ποιήσας ὦ ποιήσας, γραφεὶς ὦ γραφεῖς, δοὺς ὦ δούς. 3) Εἰς τὰ καταλήγοντα εἰς αυς, ευς, ους, ις καὶ υς πλὴν τῶν εἰς ις, γεν. ἴνος, ὡς ναῦ, γραῦ, βασιλεῦ, βοῦ, πόλι, ἰχθύ, γλυκύ, ἡδύ, χάρι κτλ. ἀλλ' ἄκτις ὦ ἀκτίς, Σαλαμῖς ὦ Σαλαμίς.

(1) Ἡρωδιαν. 395, 23. 410, 9. Β', 629, 3. 721, 5. 937, 18.

(2) Τὰ δμῶς, κρᾶς καὶ λᾶς ποιητικά, Ἡρωδιαν. 426, 23.

(3) Ὅρα Βεγκέρ. Ἀνέκδ. σ. 1161, ιδ'.

§ 319. Πολλάκις ἀποβάλλεται τὸ ν τοῦ θέματος, ὡς Πολυδάμας Πολυδάμαντ-ος ὦ Πολυδάμα, Ἀτλας ὦ Ἀτλα (1).

§ 320. Πολλάκις παρὰ τὸν κανόνα ἡ κλητική εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, ὡς πόλις ὦ πόλις, Φαληρεὺς ὦ Φαληρεῦς, Αἴας ὦ Αἴας, τάλας ὦ τάλας, σωτήρ ὦ σωτήρ, κτλ.

§ 321. Τὸ Ἀπόλλων, Ποσειδῶν καὶ σωτήρ ἔχουσι κλητικὰς παρὰ τὸν κανόνα μετὰ βραχέος θεματικοῦ φωνήεντος, ὦ Ἀπολλων, ὦ Πρόσειδον, ὦ σῶτερ.

§ 322. Τὰ εἰς ὦ καὶ ὡς θηλυκὰ ἔχουσι κλητικὴν εἰς οἶ, ἡ αἰδοῦς ὦ αἰδοῖ, ἡ Δητῶ ὦ Δητοῖ.

§ 323. Ἡ εἰς δίφθογγον καταλήγουσα κλητικὴ περισπᾶται, βοῦ, γραῦ, ναῦ, βασιλεῦ, παῖ, αἰδοῖ, ἦχοι.

§ 324. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὰ ἐξῆς: 1) εἰς τὰ Ἀπόλλων, Ποσειδῶν καὶ σωτήρ. 2) εἰς τὰ βαρύτονα σύνθετα μετὰ θεματικοῦ φωνήεντος ἐκτεταμένου εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, Ἀγαμέμνων ὦ Ἀγάμεμνον, εὐδαίμων ὦ εὐδαιμον, συνήθης ὦ σύννηθες, Ἀριστοφάνης ὦ Ἀριστόφανες, Περικλῆς ὦ Περύκλεις, Ἀριστογείτων ὦ Ἀριστόγειτον (2) κτλ. Ἐξαίρουνται τὰ εἰς φρων, τὰ εἰς ἥρης, ὥδης, ὥκης, ὥλης, ὥρης καὶ τὰ ῥηματικά παρασύνθετα, εὐθύφρων ὦ εὐθύφρον, τριήρης ὦ τριῆρες, εὐῶδης ὦ εὐῶδες, πανώλης ὦ πανῶλες, ποδώκης ὦ ποδῶκες, Διῶρης ὦ Διῶρες (3), ἐπιστήμων (ἐπίσταμαι) ὦ ἐπιστῆμον, ἐπιλήσμων (ἐπιλανθάνομαι) ὦ ἐπιλῆσμον.

§ 325. Τὸν τόνον ἀναβιβάζουσι καὶ τῶν εἰς ἡρ τὰ ἀνὴρ, πατήρ, θυγάτηρ καὶ Δημήτηρ, ὦ ἄνερ, ὦ πάτερ, ὦ θύγατερ, ὦ Δῆμπερ.

ΣΗΜ. Τὸ Λακεδαίμων (4) καὶ Παλαίμων (5) ὡς ἀπλᾶ ἔχουσι τὴν κλητικὴν ὦ Λακεδαῖμον, ὦ Παλαῖμον.

ΤΟΝΟΣ

§ 326. 1. Τὰ τριτόκλιτα εἰς, πᾶς καὶ γλαυῆς περισπῶνται, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ οὐδέτερον πῦρ καὶ πᾶν.

(1) Χοιροβοσκ. 104, 14.

(2) Κατὰ Κόντον (Γλωσσ. Παρατηρ. 157. Σωκράτ. Τόμ. Α', σ. 282), παρὰ Δημοσθένει ὁμοῦ γράφεται ὦ Ἀριστογείτον (κατ' Ἀριστογείτ. Α' 37. 84. 87).

(3) Τοιαῦτα τὰ νεώρης, αὐτόρης, κατώρης, ὑλήωρης, μεσώρης, Διῶρης (ὄνομα κύριον) καὶ Λυκώρης (Ἡρωδιαν. σ. 72, 4). Περί δὲ τῶν κλητικῶν ὅρα Ἡρωδιαν. 418—419. Χοιροβ. 54, 3. 437, 35. Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 1244, ἐν οἷς καὶ Μαχάων ὦ Μαχᾶον, Ἀρετάων ὦ Ἀρετᾶον, Ἰκετάων ὦ Ἰκετᾶον.

(4) Λακεδαίμων, ὦ Λακεδαῖμον (Ἀριστοφ. Ὀλκίσι καὶ Πινδάρ. Πυθιον. Γ', 1).

(5) Παλαίμων ὦ Παλαῖμον (Εὐριπ. Ἰφιγ. Τ. 263).

2. Τὰ εἰς υς μονοσύλλαβα περισπῶνται, μῦς, σῦς, δρυς, ὕς, κατὰ δὲ τοὺς παλαιούς γραμματικούς καὶ τὰ ἰχθύς, ὄφρυς, ὄσφυς (1).

§ 327. Τὰ συναιρούμενα περισπῶνται, [παῖς] παῖς, [φάος] ποιητικόν καὶ παρὰ Ξενοφῶντι (2) φῶς, [οὔας] οὔς, [Θράϊξ] Θραῖξ, τὰ εἰς [έεις] οὔς, πλακοῦς, τυροῦς, σησαμοῦς (3). τὰ εἰς [άων] ὦν, Ξενοφῶν, Ποσειδῶν, κτλ. καὶ τὰ εἰς [άεις] ἄς ἀλλὰς, ἰλᾶς (§ 278) κτλ. (4). Ὁξύνονται δὲ τὰ [προῖξ] προῖξ, [δαῖς] δᾶς, [φωῖς] φῶς, κτλ. (§ 118).

ΧΡΟΝΟΣ

§ 228. Αἱ καταλήξεις ι, α, ας τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν τριτοκλίτων εἶναι βραχεῖαι, ὡς τῇ ἀκτῖνι, τὴν ἀκτῖνᾶ τὰς ἀκτῖνας, κτλ. Ἐξαιρεῖται τὸ α καὶ ας τῶν εἰς εὐς κατὰ τοὺς Ἀττικούς, βασιλέᾱ, βασιλέας.

§. 329. ΣΗΜ. Τὸ θεματικὸν δίχρονον ἔχουσι μακρὸν

α') Ἐκ τῶν εἰς α ξ 1 τὰ μονοσύλλαβα ἄρσενικά, ὡς βλᾶξ, ἐκ δὲ τῶν θηλυκῶν μόνον τὸ ρᾶξ ῥαγός. 2) Τὰ δισύλλαβα ἄρσενικά μετὰ παραληγοῦσης φύσει ἢ θέσει μακρὰς θῶραξ, καύαξ, κόνδαξ, κόρδαξ, λάβραξ, οἶαξ, πήλαξ, πάσσαξ, πλούταξ, πόρπαξ, στόμφαξ, σύρφαξ, φόρταξ, Φαῖαξ, πλὴν τῶν ἀνθράξ, ἄρπαξ, βῶλαξ, δίφραξ, κλωμάξ, κλωνάξ, κρῶμαξ, λειμαξ, μεῖραξ, μύσταξ, ὄμφαξ, πύνδαξ, σαῦταξ, τέτραξ. 3) τὰ εἰς φωνῇεν παραλήγοντα· βάθαξ, νέαξ, ῥυαξ, στόαξ, φέναξ, πλὴν τῶν ἄβαξ, δόναξ, κάμαξ, κόλαξ, κόραξ, λίθαξ, πίναξ, σκύλαξ, σπάλαξ καὶ ἀσπάλαξ, χάραξ καὶ τῶν θηλυκῶν αὐλάξ, θοῖδαξ, θοῖναξ, χλιμαξ, ἡμεῖραξ, πίδαξ, σμιλλάξ. 4) τὰ ὑπερδισύλλαβα, Ἐπιδάυραξ, ἰέραξ, νεόσσαξ, ὀρθίαξ.

β') Ἐκ τῶν εἰς ι ξ 1 τὰ μονοσύλλαβα, ὁ ῖξ, ἡ Φῖξ, ὁ καὶ ἡ ψῖξ καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ δύο συμφώνων ἀρχομένων μονοσυλλάβων μόνον ἡ φρῖξ, τῶν ἄλλων ὄντων βραχέων, ἡ θρῖξ, ἡ πνῖξ (κατ' ἄλλους ἡ πνῖξ), ἡ στῖξ. 2) Τὰ δισύλλαβα μετὰ παραληγοῦσης φύσει ἢ θέσει μακρὰς ἡ ἄιξ, ἡ βέμβριξ, μάστιξ, ὄρνιξ, πέριδιξ, πέμφριξ, σκάνδιξ, ἡ σπάδιξ, ὁ Φοῖνιξ, Φοῖνιχος. πλὴν τῶν ἡ ἀλλιξ, ἡ ἔλιξ, ἡ λίγιξ, ὁ Κίλιγιξ, ἡ κύλιγιξ, ἡ χοῖνιγιξ καὶ τῶν ἐκ βραχέων θεμάτων συνθέτων καλλιθριξ.

γ') Ἐκ τῶν εἰς υ ξ μόνον τὰ κῆρυξ κήρυχος, ὁ κῆρυξ κήρυχος, ὁ δοῖδυξ δοιδυχος, βόμβυξ-υχος, ὁ κόκκυξ-υχος (5).

δ') Ἐκ τῶν εἰς αψ μόνον δραψ (δραπέτης) καὶ λαψ (λιξ. Ταραινίων), πάντων τῶν ἄλλων ἐχόντων τὸ α βραχύ, Ἀρᾶψ, λαῖλαψ, κ.τ.λ.

(1) Ἡρωδιαν. 238, 13. 16. Β'. 625, 11. Χοιροβοσ. 232, 25. 358. 29. Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 1159.

(2) Ξενοφ. Παιδ. Δ', 6', 9. 26. Οἶκον. Θ', 3. Ὅρα καὶ Πλάτ. Κρατύλ. σ. 407, γ'.

(3) Ἀθην. ΙΔ'. σ. 644, 6'. Πρόσθεσι καὶ τὰ ὀνόματα πόλεων, Μυοῦς, Τραπεζοῦς, Ὀποῦς, Ἀμαθοῦς, Σελινοῦς, Ἀλιμοῦς, Ἀγνοῦς, Ῥαμνοῦς, Μυρρινοῦς, Σχοινοῦς, Φλιοῦς.

(4) Ὡς ἀπὸ τῶν ἰλάεις, ἀλλάεις. Ἡρωδιαν. σ. 51, 1.

(5) Τὸ εἰ καὶ υ πρὸ τοῦ ξ οὐδέποτε εἶναι φύσει μακρὰ ὡς συσσελλόμενα διὰ τὸ ἐπιφερόμενον ξ. Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 61, γ'. Σημείωσις, ἐνθα μαρτυρίαι ἀρχ. γραμματικῶν.

ε') 'Εκ τῶν εἰς ψ μόνον τὰ εἰς ιπος σχηματίζοντα τὴν γενικήν μονοσύλλαβα ὁ τῖψ, ὁ καὶ ἡ ρῖψ, κνῖψ, θοῖψ. Τὰ δὲ εἰς ιθος ἢ ιφος ἔχοντα τὴν γενικήν ἔχουσι τὸ ι βραχύ, ὡς λῖψ, χέρνιψ, κατῆλιψ, κ.τ.λ.

ς) 'Εκ τῶν εἰς υψ μόνον τὰ μονοσύλλαβα, ὁ γυῖψ, ὁ γρυψ, ἀλλ' ὁ χά-
λυψ κλπ.

ζ') 'Εκ τῶν εἰς ις 1) τὸ μονοσύλλαβα εἰς τὰς μονοσυλλάβους πτώσεις, κίς, κῖν, λίς, λῖν, πλὴν τοῦ τίς 2) Τὰ εἰς ις ἵνος καὶ ἵθος, ἀκτίς, γλωχίς, θίς, ῖς, ῥίς, Σαλαμίς, κ.τ.λ. ἄγλις, δέλλις, μέρμις πλὴν τοῦ ῥρνις διφορούμενου. 3) 'Εκ τῶν εἰς ις ἴος τὰ ἀκόλουθα, ἀψίς, βαλβίς, βατραχίς, κανονίς, κηκίς, κηλίς, κνημίς, κρηπίς, νησίς, ῥαφανίς, σφραγίς, σχοινίς, τευθίς, φαρκίς, χειρίς, χυ-
τρίς, ψαμαθίς, ψηφίς. Διφοροῦνται τὰ βαθμίς, βλεφαρίς, κε-
ρίς, κεραμίς, μαίνις, νεβρίς, πλοκαμίς καὶ ριπίς, ὅτινα παρὰ
μὲν τοῖς Ἀττικοῖς εἶναι βραχέα, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι μακρά (1).

η') 'Εκ τῶν εἰς υς υος 1) τὰ μονοσύλλαβα καὶ πολυσύλλαβα ὀξύτονα οὐσια-
στικά εἰς τὴν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν, καὶ κλητικήν. δρύς, δρῦν, δρῦ, μῦς,
μῦν, μῦροῦς, σῦν, σῦ, ἰχθύς (ἢ ἰχθύς), νηδύς, ὀφρύς (ἢ ὀφρύς), ὀσφύς
(ἢ ὀσφύς). 2) Τὰ εἰς υς υδος καὶ υθος δαγύς, δαγῦδος καὶ κώμυς κώμῦ
θος (2). 3) Τὰ εἰς υς υνος, Γόρτυς, Γόρτυνος, Φόρκυς, Φόρκυνος,
κτλ.

θ') 'Εκ τῶν εἰς αν τὰ μονοσύλλαβα πᾶν, Πᾶν· 2) δισύλλαβα ἄρσενικά εἰς
αν γεν. ἄνος, παιᾶν, παιᾶνος, Τιτᾶν, Τιτᾶνος, Ἀλκμάν, Ἀλκμᾶ-
νος, κ.τ.λ. καὶ ὑπερδισύλλαβα, Ἀκαρνᾶν, Ἀκαρνᾶνος, μεγιστᾶν
μεγιστᾶνος κ.λ.π. 3) Τὰ ἐκ τοῦ πᾶν σύνθετα διφοροῦνται, σύμπᾶν,
ἁπᾶν (3) πᾶμπᾶν (4).

ί') 'Εκ τῶν εἰς αρ τὰ μονοσύλλαβα μόνον, Κᾶρ, Φᾶρ, καὶ (κατὰ τοὺς ἁ-
ρχαίους γραμματικούς) τῶν ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν τὰ φρέᾶρ καὶ στέᾶρ παρὰ
τοῖς Ἀττικοῖς.

ια') 'Εκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρὴν
τὰ ἀκόλουθα τὸ μῖσος, νῖκος, κλῖτος, πνῖγος, ῥῖγος, σῖνος, στῖ-
φος, τῖφος, πῖσος, κ.τ.λ. τὸ κῦδος, τὸ κῦφος, τὸ κῦρος, τὸ σκῦ-
τος, τὸ φῦκος, τὸ ψῦχος, κ.τ.λ.

ιβ') 'Εκ τῶν εἰς μα τὰ νᾶμα, πρᾶγμα, δρᾶμα, κ.τ.λ. τὰ κλῖμα,
κρῖμα, τρῖμμα, κ.τ.λ. τὰ θῦμα, λῦμα, πλῦμα, φῦμα, κῦμα,
στῦμα, κ.τ.λ.

ιγ') 'Εκ τῶν εἰς σις, θλίψις, ῥῖψις, στῦσις, ψῦξις, ὁ Λῦσις, ὁ
Φᾶσις, Ἰσις, Τῖσις (κτίστης καὶ πόλις Αἰγύπτου), ἡ στῦψις.

ιδ') Τὰ ἐξ ἑξ ὀνόματα Τῖφος υος, Βῖθος υος, Ἴρις, Ἰβις, κῖρις (εἶδος
ὀρνέου), ξῖρις (φυτὸν ἀρωματικόν), Σῖρις (πόλις), Φᾶρις (πόλις), Ἰφίς
(πόλις), κ.τ.λ. ὁ Ἄγρις.

(1) Ὅρα ἡμετέρο. Γραμματ. Παρατηρ. § 61, ζ'.

(2) Ἀλλὰ χλαμύς χλαμῦδος, κόρυς κόρυθος, κ.τ.λ.

(3) Ἡρωδιαν. 534, 1. Β', 12, 16.

(4) Ἡρωδιαν. Β', 12, 30.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΚΛΙΣΕΙΣ

Καταλήξεις.

Α'. Κλίσις.		Β'. Κλίσις.		Γ'. Κλίσις.	
Ἄρσεν. Θηλυκ.		Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.		Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.	
Ὀν. ᾱς	ης ᾱ̃ η	ος	ον	ς	—
Γεν. ου ἢ α(1)	ας ης (2)	ου	ου	ος ἢ ως	ος ἢ ως
Δοτ. α	η α	φ	φ	ι	ι
Αἰτ. ᾱν	ην ᾱν ην	ον	ον	α ἢ ν	—
Κλ. ᾱ	η ᾱ η	ε	ον	—	—

Δυνικός.

Ὀν. Αἰτ. }	ᾱ(3)	ω(3)	ε
καὶ Κλητ. }		οιν	οιν
Γεν. καὶ Δοτ. αιν			

Πληθυντικός.

Ὀν.	αι(4)	οι(4)	ᾱ	ες	ᾱ
Γεν.	ων	ων	ων	ων	ων
Δοτ.	αις(5)	οις(5)	οις(5)	σι(ν)(5)	σι(ν)(5)
Αἰτ.	ᾱς(6)	ους(6)	ᾱ	ᾱς	ᾱ
Κλ.	αι	οι	ᾱ	ες	ᾱ

(1) Ἡ ἐνικὴ γενικὴ τῶν ἀρσεν. πρωτοκλιτῶν ἦν ᾱς, ἐξ ἧς παρ' Ἀρχαίοις καὶ Κυπρίοις ἢ αὐ, τὸ αὐ δὲ Δωρικῶς καὶ Ἀττικῶς συνηρόθη εἰς ᾱ, παρὰ δὲ τοῖς Ἰωσι δι' ἐναλλαγῆς τῶν φωνηέντων ἐγένετο εω, ὅθεν τοῦ βορρᾶ, ὀρνιθοθήρᾶ, κτλ. ὁἴλω κτλ.

(2) Ἦν ᾱ ος καὶ η-ος, ἐξ ἧς ἄγορᾶ-ος-ᾱς, τέχνη-ος τέχνης.

(3) Κατάληξις ἦν ε, ὅθεν [χώρᾱ-ε] χώρᾱ, [ἵππο-ε] ἵππο δι' ἀποβολῆς τοῦ ε καὶ ἀναπληρωτ. ἑκτάσεως τοῦ α καὶ ο εἰς ᾱ καὶ ω.

(4) Ἡ ὀνόμαστικὴ πληθ. ὅλων τῶν κλίσεων ἔληγε πρότερον εἰς ες (σανσφ. ας, Λατ. es), ἀλλ' ἐν τῇ α' καὶ β' κλίσει μετὰ α καὶ ο ἦν τὸ ε ἐπράπη εἰς ι ἀναπληρωτικὴ ἑκτάσις, ὡς [μούσα-ε] Λατ. musae, ἢ ἀπεβλήθη τὸ ες καὶ ἐγένετο ἡ κατ' ἀφομοίωσιν παρὰ ποιηταῖς—σι, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ δι' ἀποβολῆς F ἑκτάσις τοῦ προηγούμενου φωνήεντος, ὡς πολε—σι, μούσαι—σι, λό-γοι—σι. Ἡ δὲ κατάληξις εἰς εὔρηται ἐπὶ τῶν πρωτοκλιτῶν καὶ δευτεροκλιτῶν οὐ μόνον παρὰ ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ Πλάτωνι, ὡς πάσαισι (Νόμ. 801, α').

(5) Ἡ κατάληξις ιῆς δοτ. πληθ. ὅλων τῶν κλίσεων ἦν σφι, ὅθεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡ κατ' ἀφομοίωσιν παρὰ ποιηταῖς—σι, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ δι' ἀποβολῆς F ἑκτάσις τοῦ προηγούμενου φωνήεντος, ὡς πολε—σι, μούσαι—σι, λό-γοι—σι. Ἡ δὲ κατάληξις εἰς εὔρηται ἐπὶ τῶν πρωτοκλιτῶν καὶ δευτεροκλιτῶν οὐ μόνον παρὰ ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ Πλάτωνι, ὡς πάσαισι (Νόμ. 801, α').

(6) Ἡ κατάληξις τῆς αἰτιατικῆς πληθυντικῆς ἦν νς, ὡς μούσα-νς (δωρικ.), νεωτάτοισι (αὐτ. 790, γ'), κλπ.

(7) Ἡ κατάληξις τῆς αἰτιατικῆς πληθυντικῆς ἦν νς, ὡς μούσα-νς (δωρικ.), λυκο-νς (δωρικ.), ἐξ ὧν ἐγένοντο παρὰ μὲν Αἰολεῦσι ταῖς μούσαις (ὅπερ διέσωσε καὶ ἡ δημώδης), παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς τὰς μούσας, τοῖς λύκοις (αἰολικ. καὶ ἄττικ. τοῦ λύκου). Εἰς δὲ τὴν τρίτην κλίσιν τὸ α διέμενε βραχὺ (πλὴν τῶν εἰς εὐς Ἀττικ.).

- § 330. Ἡ πληθ. γενική ὅλων τῶν κλίσεων καταλήγει εἰς ὦν.
 § 331. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν.
 § 332. Ἡ πληθ. κλητική εἶναι πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ.
 § 333. Ὁ δυνικός ἀριθμὸς ἔχει μόνον δύο καταλήξεις.
 § 334. Τὰ δίχρονα ἐν τῷ τέλει τῶν οὐδετέρων, ἐὰν μὴ προέρχωνται ἐκ συναϊρέσεως, εἶναι βραχέα, μῆλ᾽, μέλι, ἄστυ.
 § 335. Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται, ἢ τιμᾷ, ὁ ποιητής, τὰς τιμάς, ὁ πούς, ὁ λιμὴν, κτλ.

ΣΗΜ. Ἐξαιροῦνται τινὰ ἀσυναίρετα ὡς περισπώμενα (δρ. § 267. 316. 326).
 § 336. Ἡ μακροκατάληκτος γενική καὶ δοτική τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται, ὡς τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ, τῶν τιμῶν, ταῖς τιμαῖς, τῶν ποδῶν, τοῖν ποδοῖν, κτλ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἀττικόκλιτα ὡς πανταχοῦ ὀξυτονούμενα, τοῦ λεῶ, τῷ λεῶ, τῶν λεῶν, τοῖς λεῶς, τοῖν λεῶν (§ 267).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- § 337. Τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικά εἶναι 1) συγκοπτικά.
 Συγκοπτικά εἶναι πτωτικά πάσχοντα συγκοπῆν. Συγκοπῆ δὲ εἶναι ἀποβολὴ γράμματος ἐν μέσῳ λέξεως (1), ὡς γένος γεν. [γένε-ος] γένους.
 2) Διπλότυπα. Διπλότυπα εἶναι πτωτικά μετὰ δύο ὁμογενῶν τύπων, ὡς ναὸς καὶ νεώς, Μενέλαος καὶ Μενέλεως.
 3) Διπλογενῆ. Διπλογενῆ εἶναι πτωτικά μετὰ δύο γενῶν, ὡς ὁ ναῦλος καὶ τὸ ναῦλον, ἡ δίψα καὶ τὸ δίψος.
 4) Ἑτερόκλιτα. Ἑτερόκλιτα εἶναι πτωτικά ἐκ μιᾶς ὀνομαστικῆς κατὰ δύο κλίσεις κλινόμενα ἢ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν ἢ ἐν τισιν, ὡς ὁ ἦρως τοῦ ἦρω καὶ ἦρωος.
 5) Μεταπλαστά. Μεταπλαστά εἶναι πτωτικά σχηματιζόμενα κατὰ μεταπλάσμον. Μεταπλάσμος δὲ εἶναι ἡ μεταποίησις τῆς κλίσεως ἀπ' ἄλλου ἀχρήστου κατ' ὀνομαστικήν, ὡς γυνὴ γυναικὸς (ἐξ ἀχρήστου ὀνομαστ. γύναιξ).
 6) Ἰδιόκλιτα. Ἰδιόκλιτα εἶναι πτωτικά κατ' ἰδίαν κλίσιν σχηματιζόμενα, ὡς ὁ Γλοῦς, τοῦ Γλοῦ, τῷ Γλοῦ, τὸν Γλοῦν.
 7) Ἐλλειπτικά. Ἐλλειπτικά εἶναι πτωτικά ἐνὸς ἢ πλειόνων τύπων στερούμενα ὡς ὁ ἀήρ, αἱ Ἀθῆναι.

(1) «Συγκοπῆ ἐστὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τῷ μέσῳ γινόμενον, οἷον ὀπίσσωθεν ὀπίσθεν, πατέρος πατρός, μητέρος μητρός, θυγατέρος θυγατρὸς.» (Χοιροβοσκ. 84, 12).

8) "Ακλιτα. "Ακλιτα είναι πτωτικά μὴ κλινόμενα, ὡς τὸ ἄλφα, τοῦ ἄλφα, τῷ ἄλφα.

1) Συγκοπτικά.

§ 338. Συγκοπτικά οὐσιαστικά εἶναι 3 εἰδῶν· 1) εἰς ας ατος. 2) εἰς ηρ ερος καὶ 3) εἰς ὦν ὠνος.

α') εἰς ας, γεν. ατος.

§ 339. Τὰ εἰς ας, γεν. ατος συγκοπτικά εἶναι 6 τὸν ἀριθμόν, κρέας, γέρας, κνέφας, γῆρας, κέρας καὶ τέρας.

Τὸ κέρας, τοῦ κέρατος καὶ [κέρα-ος] κέρως, τῷ κέρατι καὶ [κέρα-ι] κέρα, τὸ κέρας, ᾧ κέρας. Δυϊκ. τῷ κέρατε καὶ [κέρα-ε] κέρα, τοῖν κεράτοι καὶ [κερά-οιν] κερῶν. Πληθ. τὰ κέρατα καὶ [κέρα-α] κέρα, τῶν κεράτων καὶ [κερά-ων] κερῶν, τοῖς κέρασι(ν), τὰ κέρατα καὶ [κέρα-α] κέρα, ᾧ κέρατα καὶ [κέρα-α] κέρα.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ας ατος κυρίως εἶχον χαρακτῆρα σ, γ ἤ ρ ας [γ ἤ ρ α σ-ος] κτλ. ὅστις συνεκόπη καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐτέθη ὕστερον κατ' ἀναλογίαν τὸ τ (§ 307).

§ 340. Τῶν συγκοπτικῶν τὸ μὲν κρέας, γέρας, γῆρας καὶ κνέφας εἶναι μόνον συγκοπτικά, τὸ δὲ κέρας καὶ τέρας διαφοροῦνται.

§ 341. Τῶν συγκεκομμένων κρέας, γέρας καὶ γῆρας οἱ ἀσύγκοπτοι τύποι, ὡς κρέατος, κρεάτων, κτλ. εἶναι μόνον μεταγενέστεροι, τὸ δὲ κνέφας ἀπαντῶν μόνον καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν ἔχει γενικὴν κνέφους κατὰ μεταπλασμὸν καὶ δοτικ. τῷ κνέφα. Τὸ δὲ τέρας καθ' ἐνικὸν εἶναι ἀσύγκοπτον, εἰς τὸν πληθυντικὸν δὲ διαφορεῖται τέρατα καὶ τέρα, τεράτων καὶ τερῶν.

β'.) Εἰς ηρ γεν. ερος.

§ 342. Τὰ εἰς ηρ ερος εἶναι 6, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, Δημήτηρ καὶ ἀνὴρ.

Ὁ πατήρ, τοῦ πατρός, τῷ πατρί, τὸν πατέρα, ᾧ πάτερ. Δυϊκ. τῷ πατέρε, τοῖν πατέροι. Πληθ. οἱ πατέρες, τῶν πατέρων, τοῖς πατέρας, τοὺς πατέρας, ᾧ πατέρες.

§ 343. Τῶν εἰς ηρ τὰ πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ, τὸ δὲ ἀνὴρ ἐπὶ πάσης γενικῆς καὶ δοτικῆς (πλὴν τῆς πληθ. δοτικῆς) καταβιβάζει τὸν τόνον, τοῦναντίον δὲ τὸ Δημήτηρ ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις.

Ὁ ἀνὴρ, τοῦ ἀνδρός, τῷ ἀνδρί, τὸν ἄνδρα, ᾧ ἄνερ. Δυϊκὸς τῷ ἄνδρε, τοῖν ἀνδροῖν. Πληθ. οἱ ἄνδρες, τῶν ἀνδρῶν, τοῖς ἀνδράσι(ν), τοὺς ἄνδρας, ᾧ ἄνδρες.

ΣΗΜ. Τὸ σύμφωνον δ παρενεβλήθη δι' εὐφωνίαν, ὡς [μεσημερία] μεσημέρια.

Ἡ Δημήτηρ, τῆς Δήμητρος, τῇ Δήμητρι, τὴν Δήμητρα, ὦ Δήμητερ.

§ 344. Τὰ ἀνὴρ καὶ πατήρ, Δημήτηρ καὶ θυγάτηρ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς κλητικῆς ὦ ἄνερ, ὦ πάτερ, ὦ Δημήτερ, ὦ θύγατερ, γαστήρ ὅμως ὦ γαστήρ, ὡς αἰθήρ αἰθέρος ὦ αἰθήρ, ἀστήρ ἀστέρος ὦ ἀστήρ.

§ 345. Τὰ ἀνὴρ, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ ἔχουσι δοτικὴν πληθ. εἰς ἀσι(ν), ἀνδράσι(ν), πατράσι(ν), μητράσι(ν), θυγατράσι(ν), γαστράσι(ν).

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀστήρ ἔχει δοτικὴν ἀστράσι(ν) ('Ἰλ. X, 28, 317), κατὰ δὲ τὸν Ἡρωδιανὸν ἀστράσι(ν) κατὰ μεταπλασμὸν ὡς ἐγκάτοις ἔγκασι, ἀστρείς ἀστράσι, προβάτοις πρόβασι (1).

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς ἡρ κυρίως δὲν εἶναι συγχοπτικά, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον τῆς συγχοπῆς προέρχεται ἐκ τοῦ συνεργοῦ φθόγγου ρ, ὅστις, ὅταν μὲν εἶναι ἄτονος, γίνεταί σύμφωνος ρ, ὅταν δὲ τονίζεται, γίνεταί ἐρ ἢ ρα, ὅθεν (=patr'-os, λατ. pater, patris) πατρά-σι(ν) (=patr'-si), κ. τ. λ. (2).

γ') Εἰς ὧν γεν. ὦνος.

§ 346. Εἰς ὧν γεν. ὦνος εἶναι δύο, τὸ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν, ἔχοντα αἰτιατικὴν Ἀπόλλωνα καὶ (συνηθέστερον) Ἀπόλλω, Ποσειδῶνα καὶ (συνηθέστερον) Ποσειδῶ.

ΣΗΜ. Ταῦτα κατὰ τὸ φαινόμενον εἶναι συγχοπτικά, κυρίως δὲ συμβαίνει μεταπλασμός, ὅστις παρὰ ποιηταῖς συμβαίνει καὶ ἐν ἄλλοις, ὡς κυκεῶνα καὶ (ποιητ.) κυκεῶ, τὸν αἰῶνα καὶ (ποιητ.) αἰῶ (3).

2) Διπλότυπα.

§ 347. Διπλότυπα οὐσιαστικά εἶναι τὰ ἀκόλουθα, ναὸς (4) καὶ νεώς, Μεγέλαος καὶ Μεγέλειος, ἡ Γοργὼ τῆς Γοργῶς καὶ ἡ Γοργὼν τῆς Γοργόνος, ὁ Τυφῶς τοῦ Τυφῶ καὶ ὁ Τυφῶν τοῦ Τυφῶνος (5), ὁ τυφῶς τοῦ τυφῶ καὶ ὁ τυφῶν τυφῶνος, ὁ ἀδόλεσχος καὶ ('Ἀττικ.) ὁ ἀδολέσχης, ὁ γυμνασίαρχος καὶ γυμνασίάρχης, ὁ ἐκατόνταρχος ('Ἀττικ.) καὶ ὁ ἐκατοντάρχης (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ὁ ταξιάρχος ('Ἀττικ.) καὶ ὁ ταξιάρχης (ποιητ. καὶ μεταγεν.), ὁ χιλιάρχος ('Ἀττικ.) καὶ ὁ χιλιάρχης ('Ἡρόδ. καὶ μεταγεν.), ὁ κωμάρχης ('Ἀττικ.) καὶ ὁ κωμαρχος (μεταγενέστ.).

(1) Ἡρωδιαν. 414, 10. Β', 119, 16. 222, 27. 262, 2. Περὶ καὶ Wolf. Anal. 11. σ. 470. Λοβερ. Παραλειπομ. 175. Ἀρχαῖ. 138, 7.

(2) Συνεργοὶ φθόγγου εἶναι ι, κ, λ, ρ, μ, ν, οἵτινες γίνονται καὶ σύμφωνοι καὶ φωνήεντα καὶ πρὸς διάκρισιν σημειοῦνται ρρ.

(3) Οἱ ἄρχαioι γραμματικοὶ ἐνόμιζον τὸ πάθος τοῦτο ἀποκοπὴν. Ἄ' Ἀποκοπὴ ἐστὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τέλει γινόμενον, οἷον Ἀπόλλωνα Ἀπόλλω, Ποσειδῶνα Ποσειδῶ, κυκεῶνα κυκεῶ, δῶμα δῶν (Χοιροβοσκ. 84, 10. 127, 9).

(4) Πλάτ. Πολ. 394, α'. Νόμ. 738, γ'. Ξενοφ. Ἀναβ. Ε', γ', 9. Ὑπερείδ. Ἐπιταφ. Θ', 20.

(5) Τὸ Τυφῶν περισπώμενον (Ἡρωδιαν. 37, 12. 38, 2. Β', 643, 2).

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις εἰς-ἀρχῆς εὔρηται μόνον τὸ γυμνασιάρχῃς καὶ χωμάρχῃς, πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰς-αρχος. Τὰ δὲ εἰς-ἀρχῆς εἶναι μεγαλοπρεπέστερα.

3) Διπλογενῆ.

§ 348. Διπλογενῆ οὐσιαστικὰ εἶναι τὰ ἀκόλουθα ἡ ἄνθη (Πλάτ. Φαῖδρ. 230, 6') καὶ (συνήθ.) τὸ ἄνθος, ἡ ἀμυγδάλῃ (1) καὶ τὸ ἀμύγδαλον, τὸ βλάβος καὶ (συνηθέστ.) ἡ βλάβη, τὸ βράγχος καὶ (Ἀττικ.) ὁ βράγχος, ἡ δίψα καὶ τὸ δίψος, ἡ δρεπάνη καὶ (συνήθ.) τὸ δρέπανον, ὁ ζυγός καὶ τὸ ζυγόν, πληθ. μόνον τὰ ζυγά, ὁ ἦχος καὶ (Ἀττικ.) ἡ ἦχη, ὁ κάκκαθος καὶ ἡ κακκάθη (ἀγγεῖον) (2), ἡ νάπη καὶ τὸ νάπος, ὁ νῶτος καὶ τὸ νῶτον, πληθ. μόνον τὰ νῶτα, ὁ ναῦλος καὶ (συνήθ.) τὸ ναῦλον, ὁ ὄροφος καὶ ἡ ὀροφή, ἡ πληθὺς καὶ (συνηθέστ.) τὸ πληθός, ἡ σκάφη καὶ τὸ σκάφος, ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος, ὁ σκύφος καὶ τὸ σκύφος (3), ὁ τάριχος καὶ τὸ τάριχος (4).

ΣΗΜ. Τινὰ δὲ τούτων καὶ διαφέρουσιν, ὡς ἡ ὄχθη (ποταμοῦ), ὄχθος δὲ = πᾶν ὕψωμα, κἀλαμος (ὡς συνήθως), καλὰμη δὲ ἡ τοῦ σίτου (3), θάλαμος (ἀνθρώπου), θαλάμη δὲ = τρώγλη πολυπόδος, πέτρα = βράχος, ὁ πέτρος δὲ = λίθος κ.τ.λ.

4) Ἑτερόκλιτα.

§ 349. Τὰ ἑτερόκλιτα οὐσιαστικὰ εἶναι διαφόρων εἰδῶν. 1) Κύρια εἰς ης γενικ. ους. 2) οὐσιαστικὰ εἰς ὡς καὶ ὡ γενικ. ους. 3) οὐσιαστικὰ καθ' ἑκάστον.

α') Κύρια εἰς ης γενικ. ους.

Ὁ Σωκράτης, τοῦ [Σωκράτους] Σωκράτους, τῷ [Σωκράτει] Σωκράτει, τὸν Σωκράτη καὶ Σωκράτην, ὃ Σώκρατες. Δυνί. τὸ Σωκράτα, τοῖν Σωκράταιν. Πληθ. οἱ Σωκράται, τῶν Σωκρατῶν, τοῖς Σωκράταις, τοὺς Σωκράτας, ὃ Σωκράται.

§ 350. Τὰ εἰς ης γενικ. ους ἑτερόκλιτα εἶναι ὀλοπαθῇ τριτόκλιτα καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν μετὰ ἐνικῆς αἰτιατικῆς καὶ πρωτοκλίτου, ὁ δὲ δοῦκος καὶ πληθ. ἀριθμὸς εἶναι μόνον πρωτόκλιτοι.

§ 351. Ἑτερόκλιτα εἰς ης γενικ. ους εἶναι 1) σύνθετα κύρια οὐσιαστικὰ εἰς -κράτης, -γέννης, -σθέννης, -νείκης, -μέννης, -κλένης, -μήδης, -φάνης, -λάμπης, -χάρης κτλ. 2) τὰ εἰς -ετης (ἐκ τοῦ ἔτος) σύνθετα ἐπίθετα, ὡς ὁ πεντηκοντούτης, ους,

(1) Ἀμυγδάλῃ ὁ καρπός, ὅς καὶ ἀμύγδαλον λέγεται, ἀμυγδαλῇ δὲ τὸ δένδρον ("Ορα Ἀθῆν. Β', § 40).

(2) Ἀθῆν. Δ', § 68.

(3) "Ορα Ἀθῆν. ΙΑ' § 99.

(4) "Ορα Ἀθῆν. Γ' § 88-89. Πολυδεύχ. ζ', 48-49.

(5) Κοινῶς καλαμιά. "Οθεν καὶ τὸ ἐπὶ καλὰμη ἀρούς = οὐδεμίαν τῇ γῇ ἄνεσιν διδόναι, καὶ καλαμῶμαι = σταχυολογῶ.

τοὺς πεντηκοντούτας, τοὺς ἑξήκοντούτας, τοὺς τριακοντού-
τας, οἱ δωδεκαῆται, οἱ ἑπταῆται (1).

§ 352. Τὰ εἰς -κλής (2) κύρια εἶναι μόνον κατὰ τὴν συναίρεσιν
ἀνῶμαλα, κλινόμενα ὡς ἑξῆς.

Ὁ [Περικλῆς] Περικλῆς, τοῦ [Περικλέε-ος] Περικλέους, τῷ
[Περικλέε-ϊ] [Περικλέει] Περικλεῖ, τὸν [Περικλέε-α] Περικλέα,
ὦ [Περικλέε] Περικλέει. Δυν. τῷ [Περικλέε-ε] Περικλέε, τοῖν
[Περικλέε-οιν] Περικλέοιν. Πληθ. οἱ [Περικλέε-ες] Περικλέες,
τῶν [Περικλέε-ων] Περικλέων, τοῖς [Περικλέε-σι] Περικλέσιν, τοὺς
[Περικλέε-ας] Περικλέας, ὦ [Περικλέε-ες] Περικλέες (3).

§ 353. ΣΗΜ. Τὰ κύρια κλινόνται καὶ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν 1) ὅταν
μόνον κατὰ πληθ. ἀριθμὸν ἀπαντῶσιν, ὡς αἱ Ἀθῆναι, αἱ Θῆβαι, κτλ.
2) ὅταν ἄλλο σημαίῃ ὁ πληθ., ὡς ὁ Ἑρμῆς, πληθ. οἱ Ἑρμαῖ=τὰ
ἄγαλματα αὐτοῦ. 3) ὅταν εἶναι πολλοὶ οἱ φέροντες τὸ ὄνομα, ὡς ὁ Πᾶν
(θεός), οἱ Πᾶνες (Ἀθῆν. Δ', § 5), τοὺς Πᾶνας (Πλάτ. Νόμ. 815, γ').
κτλ. 4) ὅταν εἶναι ὅμοιοι τῷ κυρίῳ (3), ὡς Ἡρακλῆες (Πλάτ. Θεαίτ.,
169, ε'), Ὁ θῆες (Πλάτ. αὐτόθι), τοὺς Οἰδίποδας (Πλάτ. Νόμ. 838, γ'). κτλ.

§ 354. Ἀνῶμαλα ἑτερόκλιτα εἶναι καὶ τὰ ξενικά κύρια, Τισ-
σαφέρνης, γεν. Τισσαφέρνης, δοτ. Τισσαφέρνηι, αἰτ. Τισ-
σαφέρνην, ὦ Τισσαφέρνη. Ἀστυάγης, Ἀστυάγους, Ἀστυ-
άγει, Ἀστυάγην, ἄνευ κλητικῆς. Ἀριοβαρζάνης, τοῦ Ἀριο-
βαρζάνους καὶ Ἀριοβαρζάνου, τῷ Ἀριοβαρζάνει καὶ Ἀριο-
βαρζάνῃ, τὸν Ἀριοβαρζάνην. Μηδοσάδης κατὰ τὴν πρώτην
κλίσιν πληθ. τῆς κλητικῆς τριτοκλίτου οὐσης ὦ Μηδοσάδες (4).

§ 355. Ἑτερόκλιτον καὶ μεταπλαστὸν ἅμα εἶναι καὶ τὸ Ἄρης,
γεν. Ἄρεως [καὶ Ἄρεος (ποιητ)], δοτ. Ἄρει, τὸν Ἄρη (καὶ Ἄ-
ρην (5)), ὦ Ἄρες καὶ ὦ Ἄρης (6).

ΣΗΜ. Θέμα ἌρεF, ἐξ οὗ [ἌρεF-ς] Ἄρης, αἰολ. καὶ δωρικ. Ἄρεως, ἐξ
οὗ ἡ γενική Ἄρεως.

β') Οὐσιαστικὰ εἰς ὡς καὶ ὦ, γεν. ους.

Ἡ αἰδώς, τῆς [αἰδώς] αἰδοῦς, τῇ [αἰδοῖ] αἰδοῖ, τὴν [αἰδῶ] αἰδῶ,
ὦ αἰδοῖ. Δυνῖ τῷ αἰδῶ, ταῖν αἰδοῖν. Πληθ. αἱ αἰδοῖ, τῶν αἰδῶν, ταῖς
αἰδοῖς, τὰς αἰδούς, ὦ αἰδοῖ (7).

(1) Ὅρα Βεχκέρ. Ἀνέκδ. 1191, 18. ἡμετ. Γραμμ. παρατηρ. § 17.

(2) Ἡ ἐν αἰτιατ. ἑτεροκλίτως, Φιλοκλήν, Δυσικλήν ἀδόκιμοι, εὐρηγται ὁ-
μως ἐν ἐπιγραφαῖς (C. I. 108, 115. 129).

(3) Ὅρα Πλάτ. Συμπόσ. 218, α'—β'.

(4) Ὅρα ἡμετέρ. Γραμματ. Παρατηρ. § 66.

(5) Εὐριπ. Φοῖν. 134, ἔθα ἄλλοι γράφουσιν α' Ἄρη. Ἡ μὲν αἰτιατ. Ἄρη
εἶναι βεβασιωτάτη, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ αἰτιατ. Ἄρην.

(6) Εὐριπ. Φοῖν. 783. Παρ. Ὁμήρῳ δὲ ὦ Ἄρες καὶ Ἄρες (Ἰλ. Ε, 31).
παρ' Ἀττικοῖς ὅμως ἔχει τὸ α' βραχὺ (Σοφοκλ. Αἶ. 614. Ἀντιγ. 139).

(7) Ὁ πληθ. σπανίως εὐρηγται (Χοιροβ. 117, 34. 360—361).

ΣΗΜ. Ὁμοίως κλίνεται καὶ ἡ ὥς, ἀπαντῶσα παρὰ ποιηταῖς καὶ Ἡροδότῳ, σπανίως δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις, ὡς τῆς ἡοῦς Πλάτ. Ὅροι σ. 411, α'), ἀμα ἡοῖ (Πλάτ. Ἰππ. Ἐλ. 371, β').

Ἡ ἡχώ, τῆς ἡχοῦς, τῇ ἡχοῖ, τὴν [ἡχώα] ἡχώ, ὦ ἡχοῖ κτλ.

§ 356. Τὰ εἰς ὡς καὶ ὦ θηλυκὰ καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν εἶναι ὀλοπαθῇ τριτόκλιτα, κατὰ δὲ πληθυντικὸν καὶ δυϊκὸν δευτερόκλιτα.

§ 357. Τὸ μὲν αἰδῶς καὶ ἥδως ἔχουσιν αἰτιατ. περισπωμένην, αἰδῶ, ἥδω, τὰ δὲ εἰς ὦ θηλυκὰ ἔχουσιν αἰτιατικὴν ὀξύτονον, τὴν ἡχώ, τὴν Ἀητῶ κτλ. (1).

ΣΗΜ. Θέμα τοῦ ἡῶς εἶναι ἡοσ — [λατ. auror-a ἀντὶ auros-a, σανσκρ. ushos], τοῦ δὲ αἰδῶς - αἰδοσ- [παραβ. αἰδέσ-σεται ποιητ. ἡδέσ-θην], [ἡό(σ)ος] ἡοῦς, [αἰδό(σ)-ος] αἰδοῦς. Τὰ δὲ ἄλλα ἔχουσι χαρακτῆρα F.

3) Ἑτερόκλιτα καθ' ἕκαστον.

§ 358. Ἰδιαίτερα ἑτερόκλιτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1) Τὰ εἰς -γέλως καὶ -κέρως σύνθετα ἐπίθετα (§ 279).

2) Τὰ κύρια ὀνόματα Γύγης, Δάρης, Κόμης, Μύνης, Μέγης καὶ Πύδης κλινόμενα κατὰ τὴν πρώτην καὶ τρίτην κλίσιν, Γύγου καὶ Γύγητος κτλ.

3) Ὁ ἥρως κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, καθ' ἐνικὸν δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δευτέραν (§ 280).

Ἡ κλείς, τῆς κλειδός, τῇ κλειδί, τὴν κλεῖν (μεταγεν. τὴν κλεῖδα), ὦ κλείς. Πληθ. καὶ δυϊκ. ὁμαλῶς, [μόνον δὲ μεταγενεστερῶς λέγεται ἡ αἰτιατ. πληθ. τὰς κλεῖς (2)].

Ὁ Μίνως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις Ἀττικοκλίτως μόνον, παρὰ ποιηταῖς δὲ καὶ μεταγενεστ. καὶ τριτοκλίτως (3).

Ὁ μύκης γεν. τοῦ μύκντος, σπανίως κατὰ τὴν πρώτην τοῦ μύκου (4), τὸν μύκην, οἱ μύκαι, τοῖς μύκαις.

Ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίου, τὸν Οἰδίπουν, ὦ Οἰδίπους καὶ (σπανίως) ὦ Οἰδίου. Πληθ. τῶν Οἰδιπόδων, τοὺς Οἰδίποδας. Οἱ δὲ τύποι Οἰδίποδος, Οἰδίποδα εἶναι μεταγενέστεροι (4).

Ἡ ὄρνις καὶ ὁ ὄρνις, τῆς ὄρνιθος, ὄρνιθι, ὄρνιν καὶ ὄρνιθα, ὦ ὄρνι, ὄρνιθες, ὄρνιθων, ὄρνισι (ν), ὄρνιθας καὶ ὄρνεις καὶ ὄρνις (5).

(1) «Διότι πᾶσα πτῶσις ὁμοφωνήσασα τῇ εὐθείᾳ καὶ τὸν τόνον αὐτῆς ἔχει» (Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 1159).

(2) Ἡμ. Γραμμ. Παρατ. § 68.

(3) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 70.

(4) Ἡμ. Γραμμ. Παρατ. § 71.

(5) Ὁ ὄρνις συνήθως = πᾶν πτηνόν, ἡ ὄρνις δὲ = ἡ ὄρνιθα. Ὅρα Ἀθήν. Θ', § 15—16.

5) Μεταπλαστώ.

§ 359. Μεταπλαστώ είναι τὰ ἀκόλουθα·

ἄλως (ή) παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις μόνον Ἀττικόκλιτον, παρὰ δὲ μεταγενεστ. καὶ τριτόκλιτον ἄλωνος κ.τ.λ.

ἄμνός, τοῦ (καὶ τῆς) ἄρνός, ἄρνί, ἄρνα, ὦ ἄμνέ, ἄρνες [καὶ οἱ ἄμνοι Ἀριστοφάνης Εἰρ. 935], ἄρνων, ἄρνάσι (ν), ἄρνας, ὦ ἄρνες, τῷ ἄρνε, τοῖν ἄρνοϊν.

γάλα (τό), τοῦ γάλακτος κ.τ.λ. τοῖς γάλαξι (ν).

γόνυ (τό), τοῦ γόνατος, κ.τ.λ.

γυνή (ή), γυναῖκος, γυναῖκί, γυναῖκα, ὦ γύναι, τὸ γυναιῖκε, ταῖν γυναικοῖν· αἱ γυναῖκες τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναιξὶ (ν), τὰς γυναικας, ὦ γυναῖκες.

δάκρυον (τό), τοῦ δακρύου κ.τ.λ. ὁμαλῶς πλὴν τῆς δοτικῆς πληθυντικῆς τοῖς δακρύοις καὶ δάκρυσι (ν).

δάμαρ (ή), τῆς δάμαρτος, τῇ δάμαρτι, τὴν δάμαρτα· ποιητικ. πλὴν τῆς ἐνικ. δοτικῆς καὶ αἰτιατ. ἀπαντώσης σπανίως καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις.

δένδρον (τό), τοῦ δένδρου κ.τ.λ. ὁμαλῶς πλὴν τῆς δοτικῆς πληθυντικῆς ἀπαντώσης τοῖς δένδρεσι (ν) καὶ (σπανίως) τοῖς δένδροις.

δεσμός (ό), ὁμαλ. πληθ. ὅμως οἱ δεσμοὶ καὶ (σπανίως) τὰ δεσμά.

δόρυ (τό), τοῦ δόρατος, κ.τ.λ.

ἐγγέλως (ή), τῆς ἐγγέλως, τῇ ἐγγέλῳ, τὴν ἐγγέλῳ, ὦ ἐγγέλῳ, αἱ ἐγγέλεις, τῶν ἐγγέλεων, ταῖς ἐγγέλεσι (ν), τὰς ἐγγέλεις (1).

Ζεύς, Διός, Διί, Δία, Ζεῦ. Σπανίως ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις καὶ τὰ ποιητικὰ γεν. τοῦ Ζηνός (2), τῷ Ζηνί (3), τὸν Ζῆνα (4).

Θαλῆς (ό), τοῦ Θάλεω, τῷ Θαλῇ, τὸν Θαλῆν, ὦ Θαλῆ. Οἱ δὲ τύποι τοῦ Θαλοῦ καὶ τοῦ Θάλπτος, τῷ Θάλπτι, τὸν Θάλπτα εἶναι μεταγενέστεροι.

θρίξ (ή), τριχός, κ.τ.λ. ταῖς θριξὶ (ν).

κνέφας (τό), τοῦ κνέφους, τῷ κνέφῳ, τὸ κνέφας.

κοινωνός (ό καὶ ή) δευτερόκλιτον μετὰ τῶν τριτοκλίτων τύπων κοινωνες, κοινωνῶν, κοινωνας.

κύων (ό καὶ ή) κυνός, κυνί, κύνα, κύον· κύνε, κυνοῖν· κύνες, κυνῶν, κυσί (ν), κύνας, κύνες.

(1) «Οἱ Ἀττικοὶ τὰς ἐνικὰς χρήσεις ἐπιστάμενοι διὰ τοῦ υ τὰς πληθυντικὰς οὐκέτι ἀκολούθως ἐπιφέρουσιν» (Ἀθῆν. Ζ', § 54).

(2) Πλάτ. Πολιτ. σ. 391, ε'.

(3) Πλάτ. Κρατύλ. 396, β'.

(4) Πλάτ. Κρατύλ. 396, α', 410, δ'.

μάρτυς (ὁ καὶ ἡ), μάρτυρος, μάρτυρι, μάρτυρα [μάρτυν μεταγενέστερον], ὁ μάρτυς· μάρτυρες, μαρτύρων, μάρτυσι(ν), μάρτυρας, κτλ.

μόσσυν, (ὁ), τοῦ μόσσυνος, τῷ μόσσυνι, κτλ. ὁμαλῶς πλὴν τῆς δοτικ. Πληθ. ἀπαντώσης δευτεροκλίτως τοῖς μοσσύνοις.

ναῦς (ἡ), τῆς νεώς, τῇ νηϊ. τὴν ναῦν, ὡ ναῦ. Δυϊκ. μόνον ταῖν νεοῖν. Πληθ. αἱ νῆες, τῶν νεῶν, ταῖς ναυσί(ν), τὰς ναῦς, ὡ νῆες.

ὄνειρος (ὁ) δευτερόκλιτον μετὰ καὶ τῶν τύπων ὀνειράτος, ὀνειράτι, ὀνειράτα, ὀνειράτων, ὀνειράσι(ν), ὀνειράτα.

ὄψς, ὥτός, ὥτι κτλ. τὰ ὥτα, τῶν ὥτων, τοῖς ὥσι(ν) κτλ., τὼ ὥτε, τοῖν ὥτοι.

Πνύξ (ἡ), τῆς Πυκνός, τῇ Πυκνί, τὴν Πύκνα, ὡ Πνύξ. Τὰ δὲ Πνυκός, Πνυκί, Πνύκα εἶναι μεταγενέστερα.

πρεσβευτής (ὁ), τοῦ πρεσβευτοῦ, τῷ πρεσβευτῇ, τὸν πρεσβευτήν, ὡ πρεσβευτά. Πληθ. οἱ πρέσβεις, τῶν πρέσβεων, τοῖς πρέσβεσι(ν), τοὺς πρέσβεις, ὡ πρέσβεις, σπανίως δὲ οἱ πρεσβευταί, τῶν πρεσβευτῶν, τοῖς πρεσβευταῖς, τοὺς πρεσβευτάς.

πῦρ, (τό), τοῦ πυρός, τῷ πυρί, τὸ πῦρ. Πληθ. δευτεροκλίτως τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, τὰ πυρά.

ρύπος (ὁ) δευτερόκλιτον, πληθ. οἱ ῥύποι καὶ (ποιητ.) τὰ ῥύπα¹. σῆς (ὁ) καὶ γεν. πληθ. σέων ('Αριστοφ. Λυσιστρ. 730), παρὰ δὲ μεταγενεστ. σιτὸς κτλ. σῆτες, σιτῶν, σῆτας καὶ σέας.

σίτος (ὁ), τοῦ σίτου κτλ. πληθ. τὰ σῖτα, τῶν σίτων, τοῖς σίτοις, τὰ σῖτα.

σκῶρ (τὸ) ἢ σκῶρ, τοῦ σκατός, τῷ σκατί⁽²⁾, παρὰ δὲ μεταγενεστ. τοῦ σκάτους, τῷ σκάτει.

στάδιον (τό), τοῦ σταδίου κτλ. Πληθ. οἱ στάδιοι, καὶ (σπανιώτερον) τὰ στάδια, κτλ.

σταθμός (ὁ), τοῦ σταθμοῦ κτλ. Πληθ. οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμά (=βάρη, παραστάδες τῶν θυρῶν), ἀλλὰ καὶ οἱ σταθμοὶ (=βάρη). 'Εν ἐπιγραφαῖς δὲ 'Αττικαῖς εὔρηται πολλάκις καὶ τὸ οὐδέτερον τὸ σταθμὸν=βάρος.

ταῶς (ὁ), τοῦ ταῶ κτλ. ἀττικοκλίτως, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τριτοκλίτως ταῶνος, ταῶνι, κτλ. Παρὰ δὲ τοῖς 'Αττικοῖς προουφέρετο ταῶς (=ταFῶς=λατ. ραν-ο, δημ. παγῶνι, π=τ) (3).

ὑδωρ (τὸ), τοῦ ὑδατος κ.τ.λ.

(1) 'Ορα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 79.

(2) 'Η λέξις εἶναι ἀχρηστος παρ' Ἀττικοῖς πεζολόγοις. 'Η δὲ ὀνομαστικὴ κατὰ τὸν 'Ηρωδιανὸν περισπᾶται (σ. 399, 3. 'Ορα καὶ Χοιροβ. 383, 6). 'Ορα καὶ Φρόνιχ. σ. 293 καὶ Λοβέκ. αὐτόθι. καὶ ἡμετ. Γραμματ. Παρατ. § 84. Πολυδ. 'Όνομ. Ε', 91.

(3) 'Ορα 'Αθῆν. Θ'. § 57.

υἱός (ό), τοῦ υἱοῦ, δευτερόκλιτον ὁμαλῶς κ.τ.λ. μετὰ καὶ τῶν τριτοκλίτων τύπων γεν. υἱέος, τῇ υἱεῖ. Δυῖκ. τῷ υἱέε, τοῖν υἱέ-
οιν. Πληθ. οἱ υἱεῖς, τῶν υἱέων, τοῖς υἱέσι(ν), τοὺς υἱεῖς, ὧ υἱεῖς (1).

φρέαρ (τό), τοῦ φρέατος, τῇ φρέατι κ.τ.λ. τὰ φρέατα τῶν φρεάτων, τοῖς φρέασι(ν), τὰ φρέατα.

φῶς (τό), τοῦ φωτός κ.τ.λ. τὰ φῶτα, τῶν φώτων κ.τ.λ.

χεῖρ (ή), τῆς χειρός κ.τ.λ. διὰ τοῦ εἰ πανταχοῦ πλὴν τῆς δοτικ.
πληθ. καὶ δυῖκ. διὰ τοῦ εἰ χερσί(ν), χεροῖν.

χοῦς (ό)=χῶμα· γενικ. τοῦ χοός καὶ τοῦ χοῦ παρὰ μεταγε-
νεστέροις, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς εὑρίθται μόνον ἡ ὀνομαστ. καὶ ἡ αἰ-
τιατ. τὸν χοῦν, αἶ δὲ ἄλλαι πτώσεις ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ χῶμα(2).

χοῦς (ό)=μέτρον ὑγρῶν, τοῦ χοός, τῇ χοί, τὸν χόα. Πληθ.
οἱ χόες, τῶν χοῶν, τοῖς χοουσί(ν), τοὺς χόας (3).

χρῶς (ό), τοῦ χρωτός, τῇ χρωτὶ καὶ τῇ χρῶ ἔν τῇ φράσει
«ἐν χρῶ» (κεῖρω, ξυρῶ, παραπλέω), τὸν χρωῶτα. Ἐλλείπουσιν οἱ
ἄλλοι ἀριθμοί, εὑρίθται δὲ μόνον παρὰ μεταγενεστέροις οἱ χρῶτες,
τοὺς χρῶτας (4).

6) Ἰδιόκλιτα.

§ 360. Ἰδιόκλιτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα οὐσιαστικά, ἀπαντῶντα μό-
νον καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν, καταλήγοντα δὲ εἰς τὰς ἐξῆς καταλήξεις.

Ὀν. ἄς, γεν. ἄ, δοτ. ἄ, αἰτιατ. ἄν, κλ. ἄ, ὡς Θεοδᾶς.

» ἦς, » ἦ, » ἦ, » ἦν, » ἦ, ὡς Φιλῆς.

» ῆς, » ῆ, » ῆ, » ῆν, » ῆ, ὡς Διονῆς.

» ὤς, » οῦ, » οῦ, » οῦν, » οῦ, ὡς Γλοῦς.

» ὦς, » ὦ, » ὦ, » ὦν, » ὦ, ὡς Ταμῶς.

ΣΗΜ. 1 Αἱ καταλήξεις ἄς καὶ ῆς συμπίπτουσι πρὸς τὰς τῶν συνηρημένων
πρωτοκλίτων, ἡ δὲ ὡς πρὸς τὰς τῶν Ἀττικοκλίτων.

ΣΗΜ. 2. α') Εἰς ἄς. Θεοδᾶς, Μητρᾶς, Ζηνᾶς, Πυθᾶς, Ἑρμᾶς,
Ἀρτεμᾶς, Ἀργᾶς, κτλ. φαγᾶς, κατωφαγᾶς, χορυζᾶς, ἄτα-
γᾶς, κτλ. β') εἰς ῆς. Δρῆς, Τρῆς, Φιλῆς, κτλ. καθ' ἡ καὶ τὰ μετα-
γενέστερα ἐβραϊκά Μωυσηῆς, Μανασσῆς. γ') εἰς οῦς. Διονῶς, Κλαυ-
σοῦς, Καμμῶς, Λαρδῶς, Ἀποφῶς, κτλ. δ') εἰς οὖς. Ἀμοῦς, Θ-
μοῦς, Γλοῦς, κτλ. καθ' ἡ καὶ τὸ μεταγενέστερον Ἰησοῦς. ε') εἰς ὦς.
Περσικά καὶ Αἰγυπτιακά κύρια ὀνόματα. Ταμῶς, Ἰναρῶς, Παράμι-
ζῶς, Σαβακῶς, Μανεῶς, κτλ.

7) Ἐλλειπτικά.

§ 361. Τὰ ἐλλειπτικά εἶναι ἐλλειπτικά 1) κατ' ἀριθμὸν, 2) κατὰ
πτῶσιν.

(1) Ἡ ἐνικ. αἰτιατ. υἱέα (Ἰλ. N, 350) δὲν ἀπαντᾷ παρ' Ἀττικοῖς.

(2) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 45.

(3) Αὐτ. § 55.

(4) Αὐτ. § 82.

1) 'Ελλειπτικά κατ' ἀριθμόν.

§ 362. 'Ελλειπτικά κατ' ἀριθμόν εἶναι.

1) Τὰ ὀνόματα τῶν ἑορτῶν πληθυντικά μόνον ὄντα. Ὀλύμπια, Παναθήναια, Διονύσια κτλ.

2) Τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν, πλὴν ὅταν εἶναι πολλοὶ ἢ σημαίνωσι τὰ ἀγάλματα αὐτῶν. Ζεὺς, Ἀπόλλων, Πάν, Πάνες, Ἑρμῆς, Ἑρμαῖ, κτλ.

3) Τὰ κύρια ὀνόματα, Ἑλλάς, Κόρινθος, Ἀθῆναι, Θῆβαι, Δελφοί, Διόσκοροι καὶ Διοσκόρων (μόνον), κτλ. πλὴν τοῦ Πλαταιαὶ καὶ Θεσπιαὶ μετὰ καὶ ἐνικοῦ Πλάταια καὶ Θεσπια.

4) Ὀρισμένοι τινὲς λέξεις, αἶθρ (ὁ πληθ. σπανιότατα ἀπαντᾷ τοὺς αἰθέρας Πλάτ. Φαῖδ. 98, γ'), ἀθρ (ὁ πληθ. σπανιότατα τοὺς ἀέρας Πλάτ. Φαῖδ. 98, γ' δ'), οἱ ἄλεις (= τὸ ἄλας), γῆ, αἱ δυσμαί, τὰ ἔγκατα (1), τὰ ἐπιπλά, οἱ ἐτνησῖαι, τὸ ἕαρ τοῦ ἕαρος καὶ (συνήθως) τοῦ ἥρος, τῷ ἕαρι καὶ (συνήθως) τῷ ἥρι.

2) 'Ελλειπτικά κατὰ πτώσιν.

§ 363. 'Ελλειπτικά κατὰ πτώσιν εἶναι.

1) δέλεαρ, κέαρ (καρδία), στέαρ, ὄναρ, ὕπαρ, ὄφελος καὶ σέλας, μόνον κατ' ὀνομαστ. καὶ αἰτιατ. τοῦ ἐνικοῦ ἀπαντῶντα παρὰ τοῖς Ἀπτικοῖς πεζολόγοις.

2) τὸ μάλιν (ὑπὸ μάλης) καὶ τὸ φάος (ποιητ.) ἀπαντῶντα μόνον κατὰ γενικήν, ὑπὸ μάλης καὶ τοῦ φάους (Ξενοφ. Παιδ. Δ', 6', 9. 26. Οἶκον. θ', 3.) [φάος δὲ παρὰ Πλάτωνι Κρατύλ. 407 γ'·].

3) ἡ δοτικὴ χῆται (= σπάνει, ἐνδεία, στερήσει) (2).

4) τὸ λίπτα καὶ νέωτα (εἰς νέωτα) ὡς αἰτιατικά.

5) τὸ ὦ μέλε καὶ ὦ τᾶν ὡς κλητικά.

6) Τὸ χρέος (μόνον) ἔνευ ἄλλων πτώσεων καθ' ἐνικὸν ἀριθμόν, ἀναπληροῦται δὲ ὑπὸ τοῦ ἀκλίτου χρέως (§ 364, 5). Πληθυντ. τὰ χρέα, τῶν χρεῶν καὶ αἰτ. τὰ χρέα.

8) Ἀκλιτα.

§ 364. Ἀκλιτα πτωτικά εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1) Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου ἄλφα, βῆτα, γάμμα, κ.τ.λ.

2) Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν, ἔτι δὲ ἡ μετοχὴ τὸ χρεῶν, τοῦ χρεῶν, τῷ χρεῶν.

(1) Παρὰ μεταγεν. καὶ ἔγκατον (Γ', Βασιλ. ΙΖ', 22. Λουκιαν. Λεξιφ. 3.)

(2) Παρὰ ποιηταῖς καὶ Πλάτωνι (Φαῖδρ. σ. 239, δ') ἐξ ὀνομαστ. μάλλον χῆτις (Ὅρα Τιμαί. λεξ. Πλάτων.), κατ' ἄλλους χῆτος (τὸ).

- 3) Τὰ ἐναρθρα ἀπαρέμφατα, τὸ λέγειν, τοῦ λέγειν, τῷ λέγειν.
 4) Τὸ δεῖνα (ἐνίοτε) καὶ τὸ οὐδὲν ἐν τῇ φράσει «οὐδὲν εἰμί»⁽¹⁾.
 5) Τὸ χρέως, τοῦ χρέως καὶ αἶτ. τὸ χρέως, αἱ ἄλλαι πτώσεις ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ χρέος, καὶ τὸ θέμις, ὅπερ ἐνίοτε ἀπαντᾷ καὶ κλινόμενον, ὄνομ. ἡ θέμις (Σοφοκλ. Οἶδ. Κ. 644) καὶ ἡ αἰτία. τὴν θέμιν (Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 1431. Πλάτ. Συμπ. 188, δ'.).
 6) Ἐπεικὰ τινα ὀνόματα, Θεῦθ ἢ Θεῦθ (Πλάτ. Φαίδρ. 274, γ'.-έ.) καὶ Ἀδάμ, Ἀδραάμ, πάσχα, κ.τ.λ.

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ

§ 365. Τὸ ἄρθρον κλίνεται ὡς ἐξῆς·

Ἄρσεν. ὁ, τοῦ, τῷ, τόν. Δυῖκ. τῶ, τοῖν. Πληθ. οἱ, τῶν, τοῖς, τούς.

Θηλυκ. ἡ, τῆς, τῇ, τήν. Δυῖκ. τῶ [τά], τοῖν (ταῖν). Πληθ. αἱ, τῶν, ταῖς, τὰς.

Οὐδέτ. τό, τοῦ, τῷ, τό. Δυῖκ. τῶ, τοῖν. Πληθ. τά, τῶν, τοῖς, τά.

§ 366. Τὸ ἄρθρον 1) στερεῖται κλητικῆς (2). 2) εἶναι κατὰ μεταπλασμόν ἀνώμαλον. 3) κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ εἶναι τριγενὲς καὶ τρικατάληκτον μετὰ οὐδετέρου ἄνευ ν. 4) τὸ τὰ τοῦ δυϊκοῦ εἶναι σπανιώτατον, ἀντ' αὐτοῦ δὲ οἱ Ἀττικοὶ πεζολόγοι μεταχειρίζονται πάντοτε τὸ τῶ, ὡς τῶ χεῖρε, τῶ ὁδῶ, τῶ θεά, κτλ. (3). 5) ἐπὶ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τοῦ δυϊκοῦ οἱ Ἀττικοὶ πεζολόγοι μεταχειρίζονται τὸ τοῖν καὶ τὸ ταῖν ἐν τῷ θηλυκῷ γένει, ὡς τοῖν χεροῖν καὶ ταῖν χεροῖν (3).

ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 367. Τὰ ἐπίθετα κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν εἶναι 1) τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, ὡς καλός, καλή, καλόν. 2) τριγενῆ καὶ δικατάληκτα, ὁ ἄδικος, ἡ ἄδικος, τὸ ἄδικον. 3) διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα, ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ μόνον, ὡς ὁ αὐτόχειρ, ἡ αὐτόχειρ.

§ 368. Ἡ σημασία τῶν ἐπιθέτων δύναται νὰ εἶναι σχετικὴ ἢ ἄσχετος πρὸς ἄλλα ἀντικείμενα, ὡς ὁ ἥλιος ἐστὶ λαμπρός. Ὁ ἥλιος ἐστὶ λαμπρότερος τῆς σελήνης, πάντων δὲ τῶν ἀστέρων λαμπρότατος.

§ 369. Ἐπίθετον σημαῖνον ποιότητα ἄσχετον πρὸς ὁμοίαν ποιότητα ἄλλου ἀντικειμένου λέγεται θετικόν, ὡς λαμπρὸς ἥλιος.

(1) Παρ' Ἡρόδοτῳ (Θ', 58) εὐρηται «οὐδένες ἐόντες», ἀλλ' ὁ Ἡρόδοτος δὲν μετεχειρίσατο τὸ οὐδένες ἀλλὰ τὸ οὐδαμοί, διὰ τοῦτο ὁ Cobet διώρθωσεν εἰς τὸ «οὐδὲν ἐόντες».

(2) «Τὸ γὰρ ἄρθρον μνήμην προεγνωσμένου καὶ ἀπόντος προσώπου ποιεῖται, ἢ κλητικὴ δὲ πρὸς δεύτερον καὶ παρὸν ποιεῖται τὸν λόγον. Πῶς οὖν εἶδόν τ' ἐστὶν μνημονεύεσθαι ὡς παρόντος καὶ καλεῖν;» (Βεκχέρ. Ἀνέκδ. σ. 902, 33).

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. παρατηρ. § 85.

ΣΗΜ. Ὁ ὅρος θετικὸν εἶναι μεταγενέστερος=βέβαιον, ἤτοι βεβαία ἰδιότης, ὡς καλὸς (positivum λατιν.). Οἱ ἀρχαιότεροι γραμματικοὶ ὀρθότερον ἐκάλουν τὰ θετικὰ ἀπλᾶ, ἀπόλυτα καὶ ἀπολελυμένα (ὡς ἄσχετα πρὸς ἄλλου τινὸς ποιότητα).

§ 370. Ἐπιθετα σημαίνοντα ποιότητα σχετικὴν πρὸς ὁμοίαν ποιότητα ἄλλου ἢ ἄλλων ἀντικειμένων λέγονται **παραθετικά**, ὡς **λαμπρότερος, λαμπρότατος**.

ΣΗΜ. Παράθεσις=θέσις τινὸς πλησίον ἄλλου (ὁμοειδούς), ἐξ οὗ=σύγκρισις. Παράθετικὸν=χρήσιμον πρὸς παράθεσιν (σύγκρισιν).

§ 371. Τὰ παραθετικά εἶναι δύο βαθμῶν, **συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά, λαμπρότερος, λαμπρότατος**.

§ 372. Ἐπιθετον παραθετικὸν σημαῖνον ποιότητα ὑπερτέραν ὁμοειδούς ποιότητος ἄλλου ἀντικειμένου λέγεται **συγκριτικόν, λαμπρότερος** (1).

§ 373. Ἐπιθετον παραθετικὸν σημαῖνον ποιότητα ὑπερτάτην ὁμοειδῶν ποιότητων ἄλλων ἀντικειμένων λέγεται **ὑπερθετικόν, λαμπρότατος**.

ΣΗΜ. Ὑπέρθεσις=ὑπεροχή, ὑπέρτατος βαθμὸς (Βεχκ. Ἀνεκδ. 3,5. Μ. Ἑτυμ. 5,23). Ὑπερθετικὸν=τὸ παραλαμβανόμενον εἰς τὴν σύγκρισιν καθ' ὑπέρθεσιν (ὄρα Διονύσ. Θράκ. Βεχκ. Ἀνεκδ. 635, 11).

ΕΠΙΘΕΤΑ ΘΕΤΙΚΑ

α') Τρικατάληκτα.

§ 374. Τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα 7 εἴδη ἐπιθέτων.

§ 375. α'.) Τὰ εἰς **ος, η, ον** καὶ τὰ συνηρημένα εἰς **οῦς, ῆ, οῦν**, ὡς **καλός, καλή, καλόν, ἀπλοῦς, ῆ, οῦν**.

1. Ἐκ τῶν εἰς **ος, η, ον** καὶ **οῦς, ῆ, οῦν** τριγενῶν καὶ τρικατάληκτων ἐπιθέτων τὰ καθαρόληκτα καὶ τὰ ἔχοντα ρ πρὸ τῆς καταλήξεως ἔχουσι τὸ θηλυκὸν εἰς **ᾶ, ᾱ, ῖος, ῖα, καθαρός, καθαρὰ, γλίσχρος, γλίσχρᾱ, ἀργυρός, ἀργυρᾱ, ἐρεός, ἐρεᾶ, κεραμεός, κεραμεᾶ, κ. τ. λ.** Ἐξαιρεῖται τὸ ὄγδοος ὀγδόη.

2. Κατὰ τὰ εἰς **ος** τρικατάληκτα εἶναι καὶ τὰ παραθετικά καὶ αἱ μετοχαί, **λαμπρότερος, λαμπρότερα, λαμπρότερον, λαμπρότατος, λαμπροτάτη, λαμπρότατον, λυόμενος, λυομένη, λυόμενον**.

3. Ἐκ τῶν εἰς **ος** τρικατάληκτων ἀνώμαλον εἶναι τὸ **πρᾶος, πραιῖα, πρᾶον**.

§ 376. β'.) Τὸ **πλέως, πλέα, πλέων**.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα εἶναι δικατάληκτα, ἐνίοτε δὲ καὶ τρικατάληκτα, ὡς **ἀνάπλεως, ἀναπλέα, ἀναπλέων**.

(1) Ὅρα Διονύσ. Θράκ. παρὰ Βεχκ. Ἀνεκδ. 635. 5.

§ 377. γ'.) Τὰ εἰς -υς, -εῖς, -υ λήγοντα ἐπίθετα, ταχύς, ταχεῖα, ταχύ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς υς, εῖα, υ, ἐπίθετα εἶναι ἐξότονα πλὴν τοῦ ἡμισυς, ἡμισεία (1), ἡμισυ, καὶ θήλυς, θήλεια, θήλυ.

ΣΗΜ. 2. Ἡ κατάληξις εῖα προέκυψεν ἐκ συναϊρέσεως τοῦ ι τῆς καταλήξεως ια μετὰ τοῦ χαρακτῆρος ε τοῦ θέματος γ λ υ κ ές, γεν. (γ λ υ κ έος, [γ λ υ κ έ-ια] γ λ υ κ έ-ια).

ΣΗΜ. 3. Ἐκ τῶν εἰς υς ἀνώμαλον εἶναι τὸ πολύς, πολλή, πολύ.

§ 378. δ'.) Τὰ μέλας, μέλαινα, μέλαν καὶ τάλας, τάλαινα, τάλαν.

ΣΗΜ. Τὸ μέλαινα καὶ τάλαινα ἔγεναν ἐκ τοῦ [μέλαν-ja] καὶ [τάλαν-jz], ἐν οἷς τὸ j γίνεται καὶ μετατίθεται. Πρβλ. [πέρ-jz] πείρα, [ἀγ-jλη] αἴγλη κατὰ τὸ ποιητικὸν χραϊσμέω [=χρασιμ-έω]. Οὕτως ἔγενε καὶ τὸ τέρεην, τέρευνα, τέρεν, ὅπερ εἶναι ποιητικόν.

§ 379. ε'.) Τὸ πίων, πείρα (2), πῖον.

§ 380. ς'.) Τριτόκλιτα ἔχοντα χαρακτῆρα ντ μετὰ θηλυκοῦ εἰς -σα, ὡς πᾶς, πᾶσα, πᾶν, ποιήσας, ποιήσασα, ποιήσαν (μετοχ.). λυθείς, λυθείσα, λυθὲν (μετοχ.), δούς, δοῦσα, δὸν (μετοχ.), δεικνύς, δεικνῦσα, δεικνύν (μετοχ.), χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν (3), κ. τ. λ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ μὲν πᾶσα, κτλ. ἔγενεν ἐκ τοῦ [πάντ-ja], ἐν οἷς τὸ τj μετὰ σύμφωνον γίνεται, πᾶνσα (Θεσσαλ.), ὕστερον (§ 303) πᾶ-σα, (λυθέντ-ja) λυθένσα, λυθείσα, κτλ. Τὸ δὲ χαρίεσσα, κτλ. ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος χαριετ- (ἐξ οὗ καὶ ἡ δοτικ. πληθ. γίνεται ὡς [χαριετ-σι (ν)] χαρίεσι (ν), [χαριετ-jz], ἐνθα τὸ τj μετὰ φωνῆν γίνεται σσ, ὡς (μέλι μέλιτ-ος) μέλισσα [=μέλιτ-jz], (λίτ-ή) [λίτ-jομαι] λίσσομαι, (ἐρετ-, ἐρέτ-ης) ἐρέσσω [=ἐρέτ-jω].

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν εἰς ας τρικαταλήκτων ἐπιθέτων ἀνώμαλον εἶναι τὸ μέγας, μεγάλη, μέγα,

§ 381. ζ'.) Αἱ εἰς ὡς, υῖα, ὅς καὶ ὡς, ὦσα, ὅς, μετοχαί, λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός, ἐστώς, ἐστῶσα, ἐστώς (= ἐστοάς), τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεός.

ΣΗΜ. Τὸ υῖα ἔγενεν ἐκ τοῦ [Fάσ-jα], [Fάσια, ύσια καὶ ύῖα] υῖα. (Ἡ κατάληξις τοῦ ἄρσεν vas συνιεῖσα καὶ βραχυνθεῖσα συνεστάλη εἰς us, 50en usia, τανσ. viduist=Fιδυῖα).

β') Δικατάληκτα.

§ 382. Τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα εἶναι τὰ ἀκόλουθα 7 εἰδῶ.

§ 383. α'.) Ὀρισμένα 21 ἐπίθετα, ἄρρην ἢ ἄρσιν (γενικ. ἄρσενος ἢ ἄρρενος), βᾶναυσος, βάρβαρος, βάσκανος, δάπανος, ἔωλος, ἥμερος, ἥσυχος, ἰλεως, κίδωνλος, κολοβός, λάβρος, λάγνος, λάλος, λίχνος, λοίδωρος, μάχλος, πτηνός, σῶς, τιθασός καὶ χέρσος.

(1) Παρὰ Πλάτωνι φέρεται καὶ ἡμισέα (Μένων σ. 83, γ').

(2) Πλάτ. Κριτί. σ. 111, β'. γ'.

(3) Χάριεν τονίζεται, ὅταν ἡ ἐπίρρημα, χάριεν λέγεις. Ἡρῶδιαν σ. 350, 5.

ΣΗΜ. 1. Δικατάληκτα εἶναι καὶ τὸ γείτων, ἡ γεμὼν καὶ τύραννος (1). Διφοροῦνται δὲ τὰ δίδυμος καὶ νόθος. Μᾶλλον δὲ τρικατάληκτα εἶναι τὰ εἰτοιμος ἢ εἰτοῖμος, ἔτυμος, μόνος (2), ὅλος, τέλει(ι)ος, φαῦλος καὶ χαῦνος. Μᾶλλον δικατάληκτα εἶναι τὰ ἔρημος ἢ ἐρήμους καὶ φειδωλός.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ἄρρηγν ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἄρσην κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ σ εἰς ρ ὡς θάρρος ἐκ τοῦ θάρρος.

§ 384. β'.) Τὰ εἰς ης καὶ ὧν ἐπίθετα, ὅ καὶ ἡ πλήρης τὸ πλῆρες, ὅ καὶ ἡ ἀληθής τὸ ἀληθές (3), ὅ καὶ ἡ νοήμων τὸ νοήμον, ὅ καὶ ἡ εὐδαίμων τὸ εὐδαίμον, ὅ καὶ ἡ βελτίων τὸ βέλτιον.

§ 385. Τὰ εἰς ης καὶ ὧν τριγενῇ καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα, ὅταν εἶναι σύνθετα καὶ βαρύτενα ἢ συγκριτικά, προπαροξύνουσι τὸ οὐδέτερον, πλὴν τῶν εἰς -ῶδης, -ῶκης, ὠλης, -ῶρης καὶ ἥρης, τῶν εἰς -φρων καὶ τῶν εἰς ὧν ῥηματικῶν παραπυνθέτων, ὡς (κακοῦθης) κακότηες, (αὐτάρκης) αὐταρχες (4), (ὁ ἀγνώμων) τὸ ἀγνώμων, (ὁ ἀνεπίστήμων) τὸ ἀνεπίστημον (5), ἀλλὰ (ὁ εὐώδης) τὸ εὐῶδες, (ὁ ποδώκης) τὸ ποδῶκες, (ὁ πανώλης) τὸ πανῶλες, (ὁ νεώρης) τὸ νεῶρες, (ὁ ξιφήρης) τὸ ξιφήρες, (ὁ μονήρης) τὸ μονήρες, (ὁ παράφρων) τὸ παράφρον, (ὁ ἐπίστήμων (ἐπίσταμαι)) τὸ ἐπιστήμον, (ὁ ἐπιλήσμων (ἐπιλανθάνομαι)) τὸ ἐπιλήσιμον.

§ 386. Τὰ εἰς -ετης σύνθετα ἐπίθετα διφοροῦνται ὄντα καὶ δικατάληκτα καὶ τρικατάληκτα, ὅ καὶ ἡ πενταετής, τὸ πενταετές, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξέτης, ἡ ἐξέτις, ἡ δεκέτις, ἡ εἰκοσέτις, ἡ τριακοντοῦτις κ.τ.λ. (6).

§ 387. γ'.) Σύνθετα ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν εἰς ις (γεν. εως, ιδος καί-ιτος), υς (γενικ. εως καί υος), ης (γεν. ερος) καὶ ἐκ τῶν ὁδούς καὶ πούς· εὐπολις, εὐπολι (γεν. -ιδος), εὐελπις εὐελπι (γεν. -ιδος), εὐχαρις εὐχαρι (γεν. -ιτος) δίπνηχυς δίπνηχυ (γεν. -εος), εὐβοτρυς εὐβοτρυ (γεν. -υος), δίπνους δίπουν (γεν. -οδος), μονόδους μονόδουν (γεν. -οντος), ἀπάτωρ ἄπατορ (γεν. -ορος).

§ 388. δ'.) Σύνθετα ἐπίθετα εἰς ὡς, ὧν (γενικ. ὡ), ὡς ὁ καὶ ἡ ἔμπλεως τὸ ἔμπλεων, ὅ καὶ ἡ ἀγύρως τὸ ἀγύρων.

§ 389. ε'.) Σύνθετα ἐπίθετα εἰς ους, ουν (γεν. ου), ὅ καὶ ἡ εὔνους τὸ εὔνουν.

§ 390. ς'.) Πολλὰ τῶν εἰς ιος, ειος, αιος καὶ ιμος, ὡς ἡσύχιος,

(1) "Ορα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 12

(2) Σπανιώτατα δικατάληκτον ἀδυσμόνω μηχανά» (Πλάτ. Νόμ. 777, γ'.).

(3) «Ἀληθες» ὅταν εἶναι ἐπέρρημα, ὡς ἀληθες; Ἡρωδιαν. 350, 8.

(4) Ἀλλὰ ποδώρης ποδάρκης. «Τὸ μέντοι ποδάρκης βαρύτερον ἔχει τὸ ποδάρκης οὐδέτερον ὀξυνόμενον, ἡ δὲ κλητικὴ ποδάρκης ὡς αὐταρχες, τῶν ἄλλων ὁμοφωνούντων τῇ κλητικῇ τοῦ ἄρσενικοῦ» (Ἡρωδιαν. 80, 15, 350, 25. Ἀρκαδ. 117, 26). Ὁμοίως ἀμφήρης ἀμφηρες, ἀλλὰ ξυρήκης ξυρήκης, ὁ ὑπερπαγής, τὸ ὑπερπαγες (Ξενοφ. Κυνηγ. ἡ. 2), κατ' ἄλλους ὑπερπαγές τονίζεται.

(5) Τὸ ἀνεπίστημον παρὰ Πλάτωνι τονίζεται (Νόμ. 795, γ' Ἀξίολ. σ. 370, α'). «Ορα Κόν. Σωκράτ. Τ, Α', σ. 276—277.

(6) "Ορα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 17 καὶ σ. 373.

αίδιος, κτλ. (1), δούλειος κτλ. (2), μάχιμος, δόκιμος (3). Πολλά δε διαφορῶνται, ὡς πάτριος, γυναικεῖος, ἀναγκαῖος, (4), ὠφέλιμος.

§ 391. ζ'). Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς ος συνθέτων καὶ παρασυνθέτων, ὁ καὶ ἡ διάφορος τὸ διάφορον, ὁ καὶ ἡ ἀργός (= ἀ-εργός) τὸ ἀργόν, ὁ καὶ ἡ ἀχρεῖος τὸ ἀχρεῖον, ὁ καὶ ἡ ἐνεργός τὸ ἐνεργόν, ὁ καὶ ἡ κακοποιός τὸ κακοποιόν, ὁ καὶ ἡ ἄγονος τὸ ἄγονον, ὁ καὶ ἡ ἀδιάφορος τὸ ἀδιάφορον, ὁ καὶ ἡ ἀθάνατος τὸ ἀθάνατον.

Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν εἰς ος συνθέτων ὡς τρικατάληκτα.

1) Τὰ ἀθρόος, ἀθρόα, ἀθρόον, αὐτόματος, αὐτομάτη, ἀθάνατος, ἀθανάτη (ἐνίοτε), σύνθετα τινὰ ἐκ τοῦ πᾶς, πάγκαλος, παγκάλη καὶ ἡ πάγκαλος, παμποῖχιλος, παμποικίλη καὶ (συνήθ.) ἡ παμποῖχιλος, παγκάχιστος, παγκάχιστη, παμβδελυρός, παμβδελυρά, πάμπολυς, παμπόλλη, παντοδαπός, παντοδαπή, παμμυσαρός, παμμυσαρά· ἔτι ἡ συνόλη, συμπόλλη, κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ ἀθρόος ἢ Ἀττικ. ἀθρόος καὶ δικατάληκτον (Δημ. 19, 228).

2) Ἐκ τῶν εἰς ιος, εἰος, αἰος καὶ οἰος ὀλίγα ὡς τρικατάληκτα, ἀνταξία, ἐναντία, διαίωνία, ἐνοδία, παραποταμία. Τινὰ δὲ διαφορῶνται, ἀχοῦσιος, α, ἀνάξιος, ἀνόμοιος, παρόμοιος, ἀνόσιος, ἐπιχώριος, παράλιος, ἐπάκτιος, παραθαλαττίδιος, ἐπιθαλαττίδιος καὶ ἐπιθαλάσσιος, κ.τ.λ. Τὰ ἐκ τοῦ αἴτιος σύνθετα, συναίτιος, κ.τ.λ., τὰ εἰς πλάσιος, διπλάσιος, τετραπλάσιος, κ.τ.λ., τὰ εἰς ὀριος, μεθόριος, ὑπερόριος κ.τ.λ., τὰ ὑποχείριος καὶ ἐπικάρσιος.

3) Τὰ εἰς τὸς μετὰ προθέσεως σύνθετα ὡς διαφορούμενα, ἐξαίρετός, ἡ, ὄν.

(1) Ἐκ τῶν εἰς ιος δικατάλ. εἶναι αἰθριος, αἰδῖος, αἰφνίδιος, ἀμυντήριος, γενέθλιος, δεσπόσιος, δραστήριος, ἡσυχίος, καθάρσιος, λυτήριος, ἐγκύκλιος. Διαφορῶνται δὲ πλεῖστα, καὶ μᾶλλον μὲν δικατάληκτα εἶναι τὰ αἰσιος, αἰώνιος, βώμιος, δέσιμος, ἐκούσιος, ἐλευθέριος, ἐνιαύσιος, ἐτήσιος, νύχος, πάτριος, σωτήριος, κ.τ.λ. Μᾶλλον δὲ τρικατάληκτα εἶναι τὰ ἀγριος, ἄθλιος, αἰθέριος, βάκχιος, Γεραστίος, Δήλιος, δόλιος, ἐσπέριος, ἡλίθιος, ἥπιος, θαλάττιος, θαυμάσιος, θεσπέσιος, ἴδιος, ἱκέσιος, καίριος, κεραυνίος, κόσμιος, κρύφιος, κύριος, λοισθίος, μακάριος, μέτριος, ὀλέθριος, Ὀλύμπιος, ὀρθίος, ὄσιος, οὐράνιος, οὐριος, παραλήσιος, πελάγιος, πολέμιος, πολίος, ποτάμιος, ῥάδιος, ῥόδιος, σκότιος, στύγιος, τίμιος, φίλιος, φιλιτήσιος, φοίνιος, χθόνιος, χρηστήριος, χρόνιος, ὠγύγιος.

(2) Τῶν εἰς εἰος δικατάληκτα εἶναι δούλειος, κήδειος, μουσειος, παιδείος, παρθένιος, Ποσιδεῖος, ἐπικήδειος. Μᾶλλον δὲ δικατάληκτα εἶναι τὰ αὐλειος, βασιλείος, βόρειος, βρότειος, ἔλειος, ἐπέτειος, ἔρκειος, νύμφειος. Μᾶλλον τρικατάληκτα τὰ Ἀχιλλεῖος, γυναικεῖος, Ἐκτόρειος, ἐπιτήδειος, Ἡράκλειος, οἰκεῖος, ὄρειος, ταύρειος, τέλειος.

(3) ἀλώσιμος, αὐδῖμος, γόνιμος, δόκιμος, μάχιμος, νόμιμος, θανάσιμος, πένθιμος, πλώγιμος, πορευσίμος, εἰσαγωγίμος, κτλ. Μᾶλλον δικατάληκτα ἀλκιμος, γνώριμος, ἐδωδίμος, μόνιμος, πόμπιμος, χρήσιμος, ὠφέλιμος. Μᾶλλον τρικατάληκτα, ἱππασίμος, κούριμος, λόγιμος.

(4) Τῶν εἰς αἰος μᾶλλον δικατάληκτα εἶναι βέβαιος, βίαιος, λαθραῖος, μάταιος. Μᾶλλον τρικατάληκτα εἶναι τὰ ἀναγκαῖος, ἀρατός, γενναῖος, γηραιός, δίκαιος, δρομαῖος, θυραῖος, τομαῖος.

(=δ δυνάμενος νὰ ἐξαίρεθῇ) καὶ ὁ καὶ ἡ ἐξαίρετος τὸ ἐξαίρετον
(=δ ἐξηρημένος) (1).

γ'. Μονοκατάληκτα.

§ 392. Διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα 8 εἶδη.

§ 393. α'. Σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν ὁμοίως αὐτοῖς κλινόμενα, ἄπαις, αὐτόχειρ, μακροαῖων, ὑψαύχην, κρατεραύχην, μακραύχην, εὐπώγων, βαθυ-χείμων, ἀχίτων, δύσερος, φιλό-γελως, κάθιδρος, εὐθριξ, λευκόχρως.

ΣΗΜ. Ἀξιοσημείωτα εἶναι τὰ φιλόκυνες (Πλάτ. Λῦσ. 212, δ'), φιλό-γύναικες (Πλάτ. Συμπόσ. 191, δ'). κ.τ.λ.

§ 394. β'. Τὰ εἰς ης ντος, ἡμυθνῆς, πλάνης, γυμνῆς.

§ 395. γ'. Τὰ εἰς ας αδος, φυγάς, μιγάς, ἡθάς, μαινάς.

§ 396. δ'. Τὰ εἰς ων, τρίβων (ἐμπειρος), εἴρων, φεΐδων.

§ 397. ε'. Τὰ εἰς ως ωτος, λήγοντα εἰς βρως, γnows, τrows, πτως, στrows καὶ κερως (2), ὡς ἀγnows, ἀπτώς, ἀθρώς, ἀτρώς, ἄκερως, εὐκερως, πολύκερως, κτλ. φυλλοστρώς, ὁμοβρώς, κτλ.

§ 398. ς'. Τὸ ἐπίθ. νῆστις(3) καὶ τὰ εἰς υς υδος, ἔπνλυσ, νέπλυσ.

§ 399. ζ'. Τὰ εἰς ξ, ἄρπαξ, ἥλιξ, φύλαξ, βλάξ, παραπλήξ.

§ 400. η'. Τὰ εἰς νν ννος, ἀπτήν (νεοσσός), ἀχίν, Ἑλλιν στολή (ὡς ἐπιθέτων).

ΣΗΜ. 1. Τινὰ τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων ἔγειναι οὐσιαστικά, ὡς ἐθελοντής, γευνάδας, ἀνθοσμίας, μονίας, ἐκτομίας.

ΣΗΜ. 2. Ἐν ἀνάγκῃ τὸ οὐδέτερον ἐκφέρεται διὰ παραγωγικῆς καταλήξεως, βλάξ βλακικόν, φύλαξ φυλακικόν, παραπλήξ παραπληκτικόν.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΑ

§ 401. Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά ἔχουσι δύο καταλήξεις τερος καὶ τατος ἢ ἴων καὶ ἴστος, λαμπρότερος, λαμπρότατος, ἡδίων ἡδίστος.

Αἱ μὲν τερος καὶ τατος εἶναι συνθέστεραι, αἱ δὲ ἴων καὶ ἴστος σπανιώτεραι.

(1) Ἐκ τῶν εἰς τὸς ἐπιθέτων εἶναι δικατάληκτα καὶ πολλὰ ὀξύτονα, ἡ ἐλεγκτὸς μαῆντεία, ἡ εἰσβάτορ γῆ, ἡ ἀνεκτὸς ὁσμή, ἡ ἐπακτὸς νόσος, ἡ αἰσθητὸς ἀπορροή, ἡ διδακτὸς ἀρετή, ἡ κινητὸς εἰκών, ἡ προσποιητὸς ἐπιτήδευσια. Τοῦναντίον δὲ παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσι τρικατάληκτα καὶ προπαραξύτονα εἰς τὸς, ὡς πολυκλαύτη, περιρύτη. Ὅρα ἡμ. Γραμμ. Παρατηρ. § 18.

(2) Τῶν εἰς -κερως εὐρεται κατ' οὐδέτερον γένος μόνον τὸ «βούκερων ἀγαλμα» (Ἡρόδοτ. Β', 41).

(3) Τὸ νῆστις παρὰ μὲν Ὅμηρῳ νῆστιες (Ὀδ. Σ, 370), νῆστιας (Ἰλ. Τ, 207), παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικαῖς νῆστιδος καὶ μόνον ἄρσεν. καὶ θηλ. νῆστιν, νῆστιδες (Δίσχυλ. Ἀγ. 194. Ἀριστοφ. παρ' Ἀθην. Ζ', 307, ε'), κ.τ.λ. Ὅρα καὶ Βεακκ. Ἀνέκδ. 52, 27.

§ 402. Τὰ τερος, τατος (¹) καὶ ιστος εἶναι τριγενῆ καὶ τρι-
κατάληκτα.

§ 403. Τὰ παραθετικά τερος καὶ τατος γίνονται ἐκ τῶν θε-
τικῶν κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦς 9 τρόπους.

§ 404. 1. Τὰ εἰς ος, ως καὶ υς θετικά πλην τοῦ ταχὺς καὶ
ἡδύς προσθέτουσι τὰς παραθετικάς καταλήξεις εἰς τὸ ἰσχυρὸν θέμα,
ὡς ἐλαφρό-ς ἐλαφρό-τερος, ἐλαφρό-τατος, ἀξιόχρεω-ς ἀξιο-
χρεώ-τερος, γλυκύ-ς γλυκύ-τερος.

ΣΗΜ. Ἀνωμάλως σχηματίζονται τὰ ὑβριστή-ς ὑβριστό-τερος,
ὑβριστό-τατος, βλάξ (βλακ-ός) βλακó-τερος, βλακó-τατος(²).

§ 405. Τὸ τελικὸν ο τοῦ θέματος μένει βραχὺ πρὸ τῶν καταλή-
ξεων τερος καὶ τατος, ὅταν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι μακρὰ ἢ
θέσει μακρὰ (³), ἐκτείνεται δὲ εἰς ω, ὅταν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι
βραχεῖα, ὡς ξηρό-ς ξηρό-τερος ξηρό-τατος, ἐρυθρό-ς ἐρυ-
θρό-τερος ἐρυθρό-τατος, σοφός σοφó-τερος, σοφó-τατος,
κενός κενó-τερος, κενó-τατος, στενός στενó-τερος, στενó-
τατος.

ΣΗΜ. 1. Στενó-τερος καὶ κενó-τερος μόνον παρὰ Γραμματικοῖς
(Βεγκέρ. Ἀνέκδ. 121, 6. Μ. Ἑτυμολ. 275, 50).

ΣΗΜ. 2. Ἡ πρὸ βραχείας συλλαβῆς ἑκτασις τοῦ ο εἰς ω ἔγενενεν ἕνεκα τοῦ
μέτρου, διότι ἄλλως αἱ λέξεις μὲ τέσσαρας ἐφεξῆς βραχείας συλλαβάς θὰ ἄπε-
κλείοντο τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου (ὡς νεó-τερος νεó-τατος). Τὴν χρῆσιν
δὲ τῶν ποιητῶν ἐτήρησαν ἔπειτα καὶ οἱ πεζολόγοι (4).

ΣΗΜ. 3. Ἐκ τῶν εἰς ος ἐπιθέτων γράφονται διὰ τοῦ ο ὡς ἔχοντα τὸ δίχρο-
νον τοῦ θέματος μακρόν τὰ εξῆς·

1) Τὰ ἐκ τοῦ τίμη, ψυχῆ, νίχη καὶ λύπη σύνθετα, ἐντίμóτερος,
εὐψυχóτερος, ἀξιονίχóτερος, ἀλυπότερος.

2) Τὰ ἐκ τοῦ θυμός, χυμός καὶ χίνδυνος σύνθετα, προθυμότερος,
εὐχυμότερος, ἐπικίνδυνóτερος.

3) Τὰ ἐπιθέτα μᾶνός, τρανός καὶ φᾶνός, τὰ ἀνίᾶτος, ἀξιακρόα-
τος, ἀξιοθέᾶτος, δυσφῶρατος, ἐπάρᾶτος, κατάρᾶτος, τὰ ἀνε-
παφρόδιτος, λιτός, σίμός, ψιλός καὶ εὐχίλος καὶ τὰ ἀκῦρος
ἄυλος, ἄτυφος, ἄφῦσος, εὐχῦλος, ἰσχῦρός, γρυπός καὶ καλ-
λίπῦρος.

§ 406. 2. Τὰ εἰς ους συνηρημένα, ἄπλοῦς, εὐνους, κτλ.
προσθέτουσι τὰς παραθετικάς καταλήξεις εἰς τὴν ὀνομαστικήν, ἀπλούσ-

(1) Ἐνίοτε εὐρίσκονται καὶ δικατάληκτα τὰ εἰς τερος καὶ τατος, ὡς βιαι-
ότερος ἢ ἐπικλύσις (Θουκ. Γ', 89), ἀπρώτερος ἢ λῆψις (Θουκ. Ε', 110),
ἐννομώτερος παιδιὰ (Πλάτ. Πολ. 424, ε'), λαμπρότερος μαρμαρυγὴ (Πλάτ.
Πολ. 518, ε'), δυσδολώτατος ἢ Δοκρὶς (Θουκ. Γ', 101), ἢ θολερώτατος
(Πλάτ. Τίμ. 58, δ'), ὀλωτάτος ὀδμή (Ὁδυσ. Δ, 442), ὑπατος ἀρχή
(Πλάτ. Β', 12', 1).

(2) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατ. § 24.

(3) α Τὸ ἐρυθρότερος καὶ ἐλαφρότερος καὶ εὐτεκνότερος καὶ δυσποτμό-
τερος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ διὰ τοῦ ω· (Χοιρῶ. 551, 3.) Ὅρα καὶ ἐρυ-
θρώτερος (Πλάτ. Τίμ. 83, β'), ἐρυθρώτατος (Πλάτ. Ἐπινομ. 987, γ').

(4) Ὅρα Κόντου Δόγμ. Ἑρμ. τόμ. Α', σ. 307, 1.

-τερος, ἀπλούς-τατος, εὐνούς-τερος, κακονούς-τατος, εὐ-
 χρούς-τερος (1), εὐχρούς-τατος (2). Τινὰ δὲ καὶ ὁμαλῶς ἀπλους
 (ναῦς, θάλασσα, πόντος) ἀπλωότερος (νῆες ἀπλωότεραι Θουκ.
 Ζ', 34), εὐχρους εὐχροώτερος (Ξενοφ. Παιδ. Η', α', 41. Οἶκον.
 ε', 11), κτλ.

ΣΗΜ. Τὸ εὐνούς-τερος, κ.τ.λ. γίνεται κυρίως προσθέσει τῶν ἐπεκτετα-
 μένων παραθετικῶν καταλήξεων ἐς-τερος, ἐς-τατος, εἰς τὸ ἀσθενὲς θέμα,
 ὡς εὐνο-ἐς-τερος (Ἡρόδ. Ε', 24) καὶ συναιρέσει εὐνούστερος.

§ 407. 3. Τὸ φίλος προσθέτει τὰς παραθετικὰς καταλήξεις εἰς τὸ
 ἀσθενὲς θέμα φιλ- φίλτερ-ος φίλτατος. Τὸ δὲ γηραιὸς συνήθως
 μὲν εἰς τὸ ἀσθενὲς θέμα (γεραι-) γεραι-τερος, γεραι-τατος, σπα-
 νίως δὲ εἰς τὸ ἰσχυρόν (γεραιο-) γεραιό-τερος (Ἀντιφ. Τετραλογ.
 Γ', α', 6), τὸ δὲ παλαιὸς καὶ σχολαῖος διαφοροῦνται παλαιότε-
 ρος παλαιότατος καὶ παλαιότερος παλαιάτατος, σχολαιότερος
 σχολαιότατος καὶ σχολαίτερος σχολαίτατος (3).

§ 408. Κατ' ἀναλογίαν τῶν σχολαίτερος καὶ σχολαίτατος
 σχηματίζουσι τὰ παραθετικὰ αὐτῶν καὶ τὰ ἐπίθετα εὐδιος, ἴσος,
 μέσος, ὀρθιος, ὄψιος, παραπλήσιος, πλησίον καὶ πρῶος,
 εὐδαιότερος, ἰσαίτερος, μεσαίτερος, μεσαίτατος, ὀρθιαίτερος
 ὀρθιαίτατος, ὀψιαίτερος ὀψιαίτατος, παραπλησιαίτερον, πλη-
 σιαίτερος πλησιαίτατος, προφαίτερον προφαίτατα.

ΣΗΜ. Τὸ ἡσυχος καὶ ἄσμενος ἔχουσι παραθετικὰ διαφορούμενα ἡσυχάι-
 τερος ἡσυχάι-τατος, καὶ ἡσυχώτερος ἡσυχώτατος, ἄσμεναί-
 τατα καὶ ἄσμενέστατα (4). Τὸ δὲ ἴδιος παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς ἔχει
 τὰ παραθετικὰ ἰδιώτερος, ἰδιώτατος, παρὰ δὲ μεταγενεστέροις ἰδαιί-
 τερος, ἰδαιίτατος. Τὸ δὲ προῦργου ἔχει προουργιαίτερος-τατος, τὸ
 δὲ μύχιος μυχαίτερος μυχαίτατος. Τὸ δὲ σύνθετον ἄνισος ἔχει
 παραθετικὰ ὁμαλῶς ἀνισώτερος (Ξενοφ. Παιδ. Β', β', 18, (5)).

§ 409. 4. Τὸ μέλας ἔχει τὰ παραθετικὰ μελάν-τερος μελάν-
 τατος (θέμα μέλαν-ος).

§ 410. 5. Τὰ εἰς ης καὶ εἰς ἐπίθετα προσθέτουσι τὰς παραθετι-
 κὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα (τὰ μὲν ης εἰς τὸ ἰσχυρόν, τὰ δὲ εἰς εἰς
 τὸ ἀσθενὲς), ὡς ἀληθής (θέμα ἀληθεσ-) ἀληθέσ-τερος, ἀληθέσ-
 τατος, χαρίεις (θέμα ἀσθενὲς χαρίετ-) χαριέσ-τερος, [=χαριέτ-
 τερος], χαριέστατος [=χαριέτ-τατος], κτλ.

(1) Ἀριστοτ. Πρβλ. 6', 30.

(2) Ἀθην. ΙΕ', § 28, σ. 682, α'.

(3) Τὸ φίλος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἔχει μόνον τὰ φίλτερος καὶ φίλτατος
 εὐχρηστα, τὸ δὲ φίλων καὶ φίλιστος εἶναι ποιητικά, τὰ δὲ φιλότερος καὶ
 φιλοίτερος εἶναι ἀνάπηκα.

(4) «Ἀσμενιώτερος καὶ ἄσμεναίτατα λέγει» (Βεκκ. Ἀνέκδ. σ. 12).

(5) Τὸ ἴσος παρ' Ὀμήρῳ μὲν ἔχει τὸ ἰμακρόν, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς
 βραχύ, διό καὶ τὸ ἀνισώτερος.

ΣΗΜ. Κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς ἧς καὶ τὸ πέν ἧς ἔχει παραθετικά πενέστερος, πενέστατος.

§ 411. 6. Τὰ εἰς ἰων (ονος) ἐπίθετα προσθέτουσιν εἰς τὸ θέμα τὰς ἐπεκτεταμένας καταλήξεις ἑστέρος, ἑστατος, ὡς σῶφρων (θέμα σῶφρων-) σῶφρον-έστέρος, σῶφρον-ἑστατος, εὐδαιμον-έστέρος, εὐδαιμον-ἑστατος, κ.τ.λ. Ἐξαιρεῖται τὸ πίων πιότερος, πιότατος, πέπων πεπαίτερος, πεπαίτατος καὶ ἀλαζών ἀλαζονίστατος.

§ 412. 7. Τὰ ἐπίθετα ἄκρατος (ἄμικτος), ἀφῆλιξ, ἐπίπεδος, ἀφθονος, τὸ ἐπίρρημα ἡρέμα καὶ ἡ μετοχή ἐρρωμένος ἔχουσι τὰ παραθετικά εἰς ἑστέρος, ἑστατος, ἄκρατος, ἀκρατέστερος, ἀκρατέστατος, ἀφηλικέστερος, ἐπιπεδέστερος⁽¹⁾, ἀφθονέστερος⁽²⁾, ἡρεμέστερος, ἐρρωμενέστερος, ἐρρωμενέστατος.

§ 413. 8. Τὰ ἐπίθετα λάνγνος, λάλος, μονοφάγος, ὄψοφάγος, πτωχός⁽³⁾ καὶ τὸ ἄρπαξ⁽⁴⁾, κλέπτῃς καὶ πλεονέκτης⁽⁵⁾ ἔχουσι τὰ παραθετικά εἰς -ίστερος, -ίστατος, λαλίστερος, λαλίστατος, ὄψοφαγίστατος κ.τ.λ.

§ 414. 9. Τὰ ἐκ τοῦ χάρις σύνθετα προσθέτουσι τὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα, ὡς ἄχαρις (ἀχάριτ-ος) ἀχαρίσ-τερος ('Οδ. Υ', 392). Τινὰ δὲ ἀνωμόλως ἐπίχαρις (ἐπιχάριτ-ος) ἐπιχαριτ-ώ-τερος, ἐπιχαριτ-ώ-τατος· εὐχαρις εὐχαριτ-ώ-τερος, εὐχαριτ-ώ-τατος (μεταγενέστ.).

β') Καταλήξεις ἰων καὶ ἰστος.

§ 415. Ἐκ τῶν παραθετικῶν τῶν λαμβανόντων τὰς καταλήξεις ἰων καὶ ἰστος τινὰ μὲν εἶναι ὁμαλά, τινὰ δὲ ἀνώμαλα.

§ 416. Ὅμαλὰ εἰς ἰων καὶ ἰστος παραθετικά ἔχουσι τὰ ἐπίθετα ἡδύς καὶ ταχύς, αἰσχρὸς καὶ ἐχθρὸς, ἡδίων ἡδίστος, θάσσων τάχιστος, αἰσχίων αἰσχίστος, ἐχθίων ἐχθίστος.

ΣΗΜ. 1. Θάσσων. "Οταν λείπῃ τὸ δεῦτερον δασύ, τότε δασύνεται τὸ πρῶτον, ὡς θρίζ, τριχός, θριξίν, ταχύς, [ταχ-ίων, χι=σσ, ὡς ἐλαχ-ίων ἐλάσσων κ.τ.λ.] θάσσων καὶ οὐδ. θάσσον μετὰ μακροῦ α (6), τάχιστος.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ἐχθρὸς ἔχει καὶ παραθετικά ἐχθρότερος ἐχθρότατος (δρα Δημοσθ. 19, 300, 23, 149. Προσίμ. 40. κ.τ.λ.). Τὸ δὲ οἰκτρος ἔχει οἰκ-

(1) Ξενοφ. Ἑλλην. Ζ', δ', 43.

(2) Πλάτ. Πολιτ. 463, β'. Πάντοτε ἄλλοτε οἱ Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται τὰ ὁμαλὰ ἀφθονώτερος, ἀφθονώτατος.

(3) Καὶ πτωχότερος εὐρηται (Τιμοκλ. παρ' Ἀθην. ζ', § 2) καὶ πτωχότατος (Παλλαδ. 113).

(4) καὶ μισοπόρπαξ, μισοπορπακίστατος ('Αριστοφ. Ἐῖρ. 662).

(5) καὶ πότης καὶ πλήκτης, ποτίστατος ('Αριστοφ. Ὀρν. 375), πληκτίστατος (παρὰ Μ. Ἑτυμ. 31, 16).

(6) Εὐρηται καὶ ταχύτερος ('Ηρόδ. παρὰ Φρυγίχ. Δοξέκ. σ. 77) καὶ ταχύτερον ἐπίρρ. ('Ηρόδ. Δ', 277. Θ', 101. Σέξτ. Ἐμπειρ. β', 152), ταχύτατος (Πίνδαρ. Ὀλυμπ. Α', 77). Τὸ δὲ γλυκύς ἔχει γλυκύτερος γλυκύτατος, ἀρχαιότερα δὲ εἶναι τὰ γλυκίων καὶ γλύκιστος (παρ' Ὀμήρῳ καὶ μεταγενεστέροις ἐνίοτε).

τρότερος οἰκτρότατος, τὸ δὲ οἰκτιστος (Ὅμηρικόν καὶ μεταγενέστερον), τὸ δὲ μακρὸς ἔχει μακρότερος μακρότατος, τὰ δὲ παραθετικά εἰς ἰων καὶ ἰστος εἶναι ποιητικά, εὐρήνται ὁμῶς καὶ παρὰ Ξενοφῶντι μάσσων ὁδὸς (Ξεν. Παιδ. Β'. 8', 27), μήχιστος (Ξεν. Παιδ. Δ', ε', 28. Ἀγῆσ. ι', 4) (1).

§ 417. Τὰ ὁμαλὰ παραθετικά προσθέτουσι τὰς καταλήξεις ἰων καὶ ἰστος εἰς τὴν ὀνομαστικὴν μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν καταλήξεων υς καὶ ρος, ἡδύς, ἡδ-ίων ἡδ-ιστος, αἰσχρὸς αἰσχ-ίων αἰσχ-ιστος.

§ 418. Ἀνώμαλα παραθετικά εἶναι ταῦτα·

ἀγαθός (2)	{	ἀμείνων (3)	ἄριστος (4)
		βελτίων (5)	βέλτιστος
		κρείσσων ἢ κρείττων (6)	κράτιστος
ἀλγεινός	{	λφών (7)	λφστος
		ἀλγεινότερος (πεζολ.)	ἀλγεινότατος
		ἀλγίων (ποιητ.) (8)	ἄλγιστος (ποιητ.)
κακός	{	κακίων	κάκιστος
		χείρων (9)	χείριστος
καλός		καλλίων (10)	κάλλιστος
μέγας		μείζων (11)	μέγιστος
μικρός	{	μικρότερος	μικρότατος
		μείων (12)	
		ἐλάσσων ἢ ἐλάττων (13)	ἐλάχιστος

(1) Τὸ δὲ κυδρὸς (σπάνιον παρ' Ἀττικοῖς Ξενοφ. Ἱππικ. ι', 16), κυδρότερος, κυδρότατος, ἀρχαιότερον κύδιστος.

(2) Τὰ ὁμαλὰ παραθετικά ἀγαθώτερος (παρ' Ἀριστοτέλει πολλαχού. Γρηγόρ. Ναζιανζ. λόγ. ιδ'.) καὶ ἀγαθώτατος (Διόδωρ. Σικελ. ις'. 85. Ἀπολλ. π. τῆς Συντ. Α', 12. Ἡλιοδ. Ε', 15. Δοδεκ. εἰς Φρόνιχ. σ. 93) εἶναι μεταγενέστερα.

(3) Ἐκ θέματος ἀμεν (λατ. amoenus) [ἀμενίων] ἀμείνων.

(4) Ἐκ θέματος ἀρ (=ἀρμόζω), ἐξ ἧς ἀρ-μενος (ἀρμόζων), ἀρ-θρον, ἀρ-θμός (σύνδεσμος) ἀρ-μός, ἀρ-ι (ἀρμοδῖος, καλῶς), ἀρ-ιστος, ἀρ-έσκω, ἀρ-ε-τή, κ.τ.λ.

(5) Ἐκ θέματος βελτ-, ἐξ οὗ καὶ ἀ-βέλτερος, ἀρχαιότερον βελ (=Fελ—), ἐξ οὗ βέλτερος (Αἰσχύλ. Ἰκ. 1070), βέλ-τατος (Αἰσχύλ. Ἰκ. 1055. Εὐμ. 487).

(6) Ἐκ τοῦ [κράτ-γων, κρέτ-γων], ὅθεν ἰωνικ. κρέσσων, ἀττικῶς δὲ κρεῖσσω καὶ κρεῖττων.

(7) Ἐκ θέματος λαF, ἐξ οὗ ἀπο-λαύω, [λαFίων] λωίων λφών, λφστος. Οὕτως ἐκ τοῦ βα-, βῆ-μα, βω-μός.

(8) Ἐκ θέματος ἀλγ-, ἐξ οὗ τὸ ἀλγ-ος.

(9) Ἐκ θέματος χερ-, ἐξ οὗ καὶ χεῖρ, χερ-ίων χείρων (=μᾶλλον ὑποχείριος).

(10) Ἐκ θέματος καλ-j (σανσκρ. Kal-jas=ὕγις, τερπνός, Kal-jā-nas=καλός, εἰσάρετος), ἐξ οὗ κατ' ἀφομοίωσιν τὸ κάλλ-ος, καὶ τὸ δωρικὸν καλλᾶ=καλῶς καὶ τὰ ἐκ τοῦ καλλι- σύνθετα· τὸ δὲ καλὸς ἀπέβαλε τὸ j.

(11) Ἐκ τοῦ [μέγ-γων], ἐξ οὗ ἰων. μέζων, Ἀττικῶς μείζων. Πρβλ. καὶ ὀλίζων (ἐν ἐπιγραφαῖς) ἐκ τοῦ ὀλίγος, ἰωνικῶς ὀλίζων.

(12) Ἐκ τοῦ θέματος μι-, ἐξ οὗ μι-νύ-ω (σμικρύνω), ἐξ οὗ [μι-ίων] καὶ διὰ τοῦ ι εἰς ε [μεῖων] μείων.

(13) Ἐκ τοῦ ποιητικοῦ ἐλαχ-ύς [ἐλαχίων] ἐλάσσων.

ὀλίγος	ἤττων ἢ ἥσσω (1)	ὀλίγιστος, ἥκιστα (ἐπιρ.)
πολύς	πλείων ἢ πλέων (2)	πλείστος
ῥάδιος	ῥάων (3)	ῥάστος
—	—	φείστος (4).

§ 419. Τὸ συγκριτικὸν λέγεται πλείων καὶ πλέων, τὸ πλέον καὶ πλείον (σπανιώτερον), τοῦ πλέονος καὶ πλείονος, κ.τ.λ., τὸ δὲ πλέον μετ' ἀριθμητικῶν λέγεται πλεῖν, ὡς πλεῖν ἢ τριάκοντα ἡμέρας (5).

ΣΗΜ. Τὸ πλεῖν ἔγεινεν ἐκ τοῦ οὐδετέρου πλείον.

§ 420. Παραθετικά ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρημάτων εἶναι τὰ ἀκόλουθα

ἐξ	—	ἔσχατος (6)
πρὸ	πρότερος	—
ὑπὲρ	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὑπατος
—	ὑστερος	ὑστάτος (7)
πλησίον	πλησιαιτέρος	πλησιαιτάτος.

§ 421. Τὰ παραθετικά πολλάκις ἐκφέρονται περιφραστικῶς διὰ τοῦ μάλλον καὶ μάλιστα. Τοῦτο συμβαίνει ἐν τοῖς πλείστοις μονοκαταλήκτοις καὶ ταῖς μετοχαῖς, ὡς μάλλον ἀγνῶς, μάλλον ἀγαπῶν (8) κτλ.

ΣΗΜ. Πολλὰ ἐπίθετα εἶναι ἀνεπίδεκτα παραθετικῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ σημαίνοντα ὕλην, χρὸνον, καταγωγὴν, τελείαν ἢ ἀρνητικὴν ἐννοίαν, χρυσοῦς, ἀργυροῦς, κ.τ.λ. ἔσπερινός, ἑαρινός, χειμερινός, κ.τ.λ. Ἑλληνικός, Περσικός, κτλ. πάνσοφος, θνητός, κτλ. ἀθάνατος, κτλ. (9).

(1) Ἐκ τοῦ ποιητικοῦ ἐπιρρήματος ἥκα (=ἀδυνάτως, ἡσυχῶς, ὀλίγον, σιγά), ἥκ-ων] ἥσσω καὶ ἤττων.

(2) Ἐκ τοῦ ποιητικοῦ θέματος πλεF, ἐξ οὗ πλέ-ες καὶ πλέ-ας ('Ἰλ. Λ, 395. Β, 129), (πλε-ίων) πλείων πλείστος.

(3) Ἀρχικὸν θέμα ρέ-α καὶ ρεῖα ἐπιρρ. ἐπικ. = εὐχερῶς, ῥαδίως (κοινῶς τρεῖς ἄτα ἐκ τοῦ ρέ-ω), ρά-, ποιητ. ῥή-, ῥηΐδιος, συγκριτ. ῥήϊτερος, ῥηΐτατος, ῥηΐδιος (=ῥαΐδιος) ῥάων (=ῥ-ίων). Καὶ ῥαδιεστέρα ('Υπερείδ. παρ' Ἀθην. Γ'. σ. 424, δ'. Εὐστάθ. Ἰλ. σ. 746, 45) καὶ ῥαδιώτερος ('Υπερείδ. παρὰ Πολυδ. Ε'. 107).

(4) Ἐκ θέμ. φερ-, ἐξ οὗ φέρ-τερος, φέρτατος (ποιητ.) καὶ φέριστος (ποιητ. καὶ Πλάτ. Φαῖδρ. 238, δ').

(5) Δημ. 19, 230. 21, 173. 23, 149. 24, 141. 27, 9. 31. 28, 18. κ.τ.λ.

(6) Τοῦτο = [ἔσχατος ἀντὶ τοῦ ἔκ-ατος, ἐξ-ατος] = ἐξώτατος.

(7) Ἐκ τῆς ἐν τῇ σανοκριτ. σωζομένης προθέσ. ut (ἐπί, ἐξ), γοτθ. ut, ἀγγλ. uz (ἐξω), θven ὕσ-τερος (σανσ. ut-taras=ἀνώτερος, βραδυτέρος)=ἐξώ-τερος, ὕσ-τατος (σανσκρ. ut-tamas) = ἐξώτατος.

(8) Ὡς μάλλον φίλος (Αἰσχύλ. Χοηφ. 219), μάλλον γενναῖος (Εὐριπ. Ἡρακλειδ. 537), μάλλον οἰκτρὸς (Εὐριπ. Ἡρ. Μ. 536), ἡλικίαν πλέον προς ἡκουσαν ('Αριστοτ. Πολιτ. Ζ', ιε', 8), πλέον σπουδαῖος ('Ιγνάντ. πρὸς Πολύκαρπ. 3), κ.τ.λ. ἐντεῦθεν καὶ τὰ δημῶδη πλειὸ καλός, πλειὸ μέγας κ.τ.λ.

(9) Καὶ ὅμως εὐρηγνταί τινα. Ἑλληνικώτατος (Δημοσθ. 19, 308), ἀθανάτωτατος (Πλάτ. Φαῖδ. 99, γ'), μονώτατος (Λυκούργ. Λεωκρ. 88. 89 καὶ Π. Δ.), αὐτότερος ('Επίχαρμ. παρ' Ἀπολλ. Ἀντων. σ. 340), αὐτότατος ('Αριστοφ. Πλοῦτ. 83), κ.τ.λ.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΑΝΩΜΑΛΑ ΤΗΝ ΚΛΙΣΙΝ

α') Ἑλλειπτικά.

§ 422. Ἑλλειπτικά ἐπίθετα εἶναι 3, (φροῦδος), πρᾶος καὶ σῶς.

§ 423. Τὸ ἐπίθετον φροῦδος, ἀπαντῶν ἐνίοτε καὶ δικατάληκτον, εἶναι ποιητικὸν καὶ εὐχρηστον μόνον κατὰ τὰς ὀνομαστικὰς τῶν 3 γενῶν καὶ τὴν ἐνικὴν γενικὴν τοῦ οὐδετέρου (Σοφ. Αἷ. 264 «φροῦδου τοῦ κακοῦ μείων δ' λόγος»), παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς πεζογράφοις σπανιότατον «φροῦδος ἦν πλέων» (Ἀντιφῶν Ἡρόδ. φόν. 29).

§ 424. Τὸ πρᾶος, πραεῖα, πρᾶον εἶναι ἑλλειπτικὸν ἅμα καὶ μεταπλαστὸν κατὰ τὸν πληθυντικὸν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου, ὡς ἔχον τύπους καὶ ἐκ τοῦ [πραῦς], ἐξ οὗ σχηματίζεται καὶ τὸ θηλ. πραε-ῖα.

Ἄρσ. οἱ πρᾶοι (Πλάτ. Πολ. 562, δ'. Τίμ. 18, α'. κτλ), τῶν πρᾶων (Δημ. 24, 170) καὶ πραέων (Ξενοφ. Ἀναθ. Α', δ', 9), τοῖς πραεσί(ν) (Πλάτ. Νόμ. 888, α'. 930, α'.), τοῦς πρᾶους (Πλάτ. Πολ. 375, γ'. Δημ. 24, 192. 193).

Οὐδ. τὰ πραέα, τῶν πρᾶων καὶ πραέων, τοῖς πραεσί(ν), τὰ πραέα.

§ 425. Τὸ σῶς εὐρῆται ὡς ἐξῆς, ὁ σῶς, τὸν σῶν, οἱ σῶ, τοὺς σῶς. Θηλ. ἡ σῶς, γεν. τῆς σῶ (Δημοσθ. 19, 78), τὴν σῶν. Οὐδ. τὸ σῶν (ὄνομ. καὶ αἰτιατ.), τὰ σᾶ (ὄνομ. καὶ αἰτιατ.) (1). Αἱ ἄλλαι πτώσεις ἐκ τοῦ σῶος, σῶα, σῶον.

Σημ. Τὸ σῶς ἔγενεν ἐκ τοῦ ποιητικοῦ [σᾶος], ἐξ οὗ καὶ τὸ συγκριτικὸν σαώτερος, ὅπερ ἀπαντᾷ παρὰ ποιηταῖς καὶ τῷ Ξενοφῶντι (Παιδ. ς', γ', 4).

β') Μεταπλαστά.

§ 426. Μεταπλαστά ἐπίθετα εἶναι 1) τὸ μέγας καὶ πολὺς. 2) τὰ εἰς ἰων συγκριτικά.

§ 427. Τὸ μέγας καὶ πολὺς τρεῖς πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου σχηματίζει τριτοκλίτως, τὰς δὲ λοιπὰς καὶ τὸ θηλυκὸν ἐκ τοῦ [μεγάλος] καὶ [πολλός], ὁ μέγας, τὸν μέγαν, ὃ μέγας (2). τὸ μέγα, τὸ μέγα, ὃ μέγα. ὁ πολὺς, τὸν πολύν, [ὃ πολὺ]. τὸ πολὺ, τὸ πολὺ, [ὃ πολὺ].

Σημ. Θέμα πολF-, ἐξ οὗ δι' ἀφρομείωσης (πολλ-ός), δι' ἀποβολῆς δὲ τοῦ F καὶ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τὸ ποιητικὸν πουλ-ύς καὶ πούλυπους (παρ' Ἀττικοῖς).

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 86.

(2) Σοφοκλ. Οἶδ. Κ. 1471. Εὐριπ. Ῥῆσ. 381. Ἀλλὰ καὶ ὃ μεγάλη (Αἰσχύλ. Ἐπτ. 822), ὃ μέγα δὲ παρὰ Γραμματικοῖς. Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. σ. 371.

§ 428. Τὰ εἰς ἰῶν συγκριτικὰ κλίνονται ὡς ἐξῆς.
 Ἄρσεν. Ὁ βελτίων, τοῦ βελτίονος, τῷ βελτίονι, τὸν βελτίονα
 καὶ βελτίῳ, ὃ βέλτιον· τῷ βελτίονε, τοῖν βελτιόνοιν· οἱ βελτίονες
 καὶ βελτίους, τῶν βελτιόνων, τοῖς βελτίοσι(ν), τοὺς βελτίονας καὶ
 βελτίους, ὃ βελτίονες καὶ βελτίους.

Ὁμοίως κλίνεται καὶ τὸ θηλυκὸν γένος ἡ βελτίων.

Οὐδ. Τὸ βέλτιον, τοῦ βελτίονος, τῷ βελτίονι, τὸ βέλτιον, ὃ βέλ-
 τιον. Δυῖκ. τῷ βελτίονε, τοῖν βελτιόνοιν. Τὰ βελτίονα καὶ βελτίῳ,
 τῶν βελτιόνων, τοῖς βελτίοσι(ν), τὰ βελτίονα καὶ βελτίῳ, ὃ βελ-
 τίονα καὶ βελτίῳ.

§ 429. Τὰ εἰς ἰῶν συγκριτικὰ εἶναι ἀνώμαλα μεταπλαστὰ εἰς τὰς
 πτώσεις τὰς ληγούσας εἰς ονα, ονες, ονας, σχηματιζόμενα καὶ ἐκ
 καθαροῦ θέματος κατὰ συναίρεσιν, ὡς ἡ εἰκὼν, τῆς εἰκόνης [καὶ εἰ-
 κοῦς], τὴν εἰκόνα καὶ εἰκῶ, τὰς εἰκόνας [καὶ εἰκοῦς] (1).

§ 430. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς ὦν συγκριτικῶν εἶναι ὅμοια τῇ
 ὀνομαστικῇ τοῦ οὐδετέρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 431. Τὰ παραθετικά ἐπιρρήματα γίνονται ἢ ἐξ ἐπιθέτων ἢ ἐξ
 ἐπιρρημάτων ἢ καὶ ἐκ προθέσεων. Καὶ τὰ μὲν ἐξ ἐπιρρημάτων γινό-
 μενα λέγονται θετικά καὶ παραθετικά ἐπιρρήματα, τὰ δὲ ἐξ ἐπι-
 θέτων ἐπιθετικά θετικά καὶ παραθετικά ἐπιρρήματα.

1) Θετικά καὶ παραθετικά ἐπιρρήματα.

ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πόρρω ἢ πρόσω	πορρωτέρω	πορρωτάτω
μᾶλα	μᾶλλον	μάλιστα
πέρα	περαιτέρω	
ἐγγύς	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω
(ἐπιθετικά)	ἐγγύτερον	ἐγγύτατα (2).
ἀπὸ (πρόθεσις)	ἀπωτέρω	ἀπωτάτω.

§ 432. Τὸ πόρρω ἔγεινεν ἐκ τοῦ πρόσω [πρόσω] κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ σ
 εἰς ρ, ὡς ἄρρη γ' ἐκ τοῦ ἄρση γ'.

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμτ. Παρατηρ. § 116.

(2) Τὸ δὲ ἐγγιον ἐγγιστα εἶναι μεταγενέστερα.

§ 433. Τὸ μᾶλλον ἔγεινεν ἐκ τοῦ μάλιον (1) κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ ἑὶς λ καὶ κατ' ἔκτασιν τοῦ α' βραχέος εἰς α μακρόν.

2) Ἐπιθετικά θετικά καὶ παραθετικά ἐπιρρήματα.

§ 434. Τὰ θετικά ἐπιθετικά ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς ὡς, ἅτινα ἦσαν ἀρχαῖαι ἀφαιρετικά, καλῶς, ἀληθῶς, χαριέντως, ἡδέως.

§ 435. Ὡς συγκριτικὸν ἐπιθετικὸν ἐπιρρήμα εἶναι ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδτετέρου συγκριτικοῦ ἐπιθέτου, ὡς κάλλιον, ἀληθέστερον, χαριέστερον, ἥδιον.

§ 436. Ὡς ὑπερθετικὸν ἐπιθετικὸν ἐπιρρήμα εἶναι ἡ αἰτιατικὴ πληθ. τοῦ οὐδτετέρου ὑπερθετικοῦ ἐπιθέτου, ὡς κάλλιστα, ἀληθέστατα, χαριέστατα, ἥδιστα.

§ 437. Εἰς ὡς θετικά ἐπιρρήματα γίνονται καὶ ἐκ μετοχῶν μόνον, ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου χρόνου, προπόντως, θαρρούντως, ἀνειμένως, τεθορυβημένως, εἰκότως, λεληθότως.

§ 438. Ἐνίοτε τὰ ἐπιθετικά συγκριτικά ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς ὡς, ἡρεμειστέως, βελτιόνως, ἀθυμοτέως, ὑποδεδεστέως, γελοιτοστέως, ἀσθενεστέως. Οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ὑπερθετικά.

§ 439. Ἐνίοτε ὡς θετικὸν ἐπιθετικὸν ἐπιρρήμα εἶναι ἡ ἐνικὴ καὶ μάλιστα ἡ πληθυντ. αἰτιατικὴ τοῦ οὐδτετέρου θετικοῦ ἐπιθέτου, μάλιστα δὲ παρὰ ποιηταῖς, ὡς μέγα (=μεγάλως), ὁμοῖα (=ὁμοίως) (Θουκ. Α', 25, κτλ.), κτλ.

Σημ. Τοῦτο εἶναι ἐν τῇ δημώδει συνηθέστατον, ὡς καὶ ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ Ἑλληνικῇ (2).

§ 440. Ἀνώμαλα παραθετικά ἐπιρρήματα εἶναι ταῦτα.

εὖ	ἄμεινον	ἄριστα
ὀλίγον	ἥσσον ἢ ἥττον	ἥκιστα καὶ ὀλίγιστα
μέγα καὶ μέγας	μεῖζον	μέγιστα
μακρὸν	μακρότερον(3)	μακρότατα
	μακροτέραν(4)	
μικρόν	μικρότερον	μικρότατα
πολύ	πλέον	πλεῖστον-α
κακῶς	κάκιον καὶ χεῖρον	κάκιστα καὶ χεῖριστα
καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
ῥαδίως	ῥᾶον	ῥᾶστα

(1) Τὸ μάλιον εὑρηται παρὰ Τυρταίῳ ('Αποσπ. ιβ', 5—8):

«Οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἴη,
Πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρῳ μάλιον.»

(2) Ὅρα Μαυροφρύδ. Δοκίμ. Ἑλλ. γλ. σ. 684—685.

(3) Ξενοφ. Ἀνάβ. Γ', δ', 16. Πλάτ. Πολ. 487, δ'.

(4) Θουκ. ζ', 98. Πλάτ. Πολιτικ. 263, α'. Πρβλ. Cobet Var. Lect. 600.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 441. Τὰ ἀριθμητικά εἶναι ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρροήματα.

§ 442. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶναι ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, χρονικά καὶ διανεμητικά.

§ 443. Ἀριθμητικά ἐπίθετα σημαίνοντα ἀριθμῶσιν ἀπλὴν καὶ ἄσχετον πρὸς ἄλλα λέγονται ἀπόλυτα (¹), ὡς εἷς, δύο, τρεῖς, δέκα, ἑκατόν, κτλ.

§ 444. Ἀριθμητικά ἐπίθετα σημαίνοντα ἀριθμητικὴν τάξιν τῶν ἀντικειμένων λέγονται τακτικά, ὡς πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, δέκατος, ἑκατοστός, κτλ.

§ 445. Ἀριθμητικά ἐπίθετα σημαίνοντα ἐπανάληψιν τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου πολλάκις λέγονται πολλαπλασιαστικά, ὡς ἀπλοῦς, διπλοῦς, διπλάσιος, τριπλοῦς, τριπλάσιος, δεκαπλοῦς δεκαπλάσιος, κτλ.

§ 446. Ἀριθμητικά ἐπίθετα σημαίνοντα τὸν χρόνον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι, λέγονται χρονικά, ὡς τριταῖος ἦλθεν, τεταρταῖος πυρετός, κτλ.

§ 447. Ἀριθμητικά ἐπίθετα σημαίνοντα πόσα ἀντικείμενα πρᾶτ-
τουσί τι ὁμοῦ κατὰ διανέμησιν (μερισμόν) λέγονται διανεμητικά,
οἱ Πέρσαι σὺνδου ὀρχοῦνται.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΑΠΟΛΥΤΑ

§ 448. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν ἀπολύτων τὸ μὲν εἷς κατὰ τὴν χρῆ-
σιν εἶναι τριγενὲς καὶ τρικατάληκτον ἀπαντῶν μόνον εἰς τὸν ἐνικόν,
τὸ δὲ δύο εἶναι τριγενὲς καὶ μονοκατάληκτον ἀπαντῶν εἰς τὸν δυϊ-
κόν, τὸ δὲ τρεῖς καὶ τέσσαρες εἶναι τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἀπαν-
τῶντα μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ πέντε
μέχρι τοῦ ἑκατὸν εἶναι ἄκλιτα, ἀπὸ δὲ τοῦ διακόσιοι καὶ ἐξῆς εἶναι
τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἀπαντῶντα μόνον εἰς τὸν πληθ. ἀριθμόν,
πλὴν ὅταν ἀποδίδωνται εἰς τὰ περιληπτικά ἵππος, ἀσπίς, ναῦς
καὶ λόγχη (²).

§ 449. Κλίσις τῶν ἀριθμητικῶν ἀπολύτων.

Ἄρσ. εἷς, γεν. ἐνός, δοτ. ἐνί, αἰτ. ἕνα. (³).

Θηλ. μία, γεν. μιᾶς, δοτ. μιᾷ αἰτ. μίαν (³).

Οὐδ. ἓν, γεν. ἐνός, δοτ. ἐνί, αἰτ. ἓν (³).

(1) «Ὁ καθ' ἑαυτὸ δύναται θεωρεῖσθαι, πρὸς ἕτερον οὐ ποιεῖται τὴν σχέσιν»
(Βεχέρ. Ἀνέκδ. σ. 879, 10).

(2) Ἴππος μυρία τετρακοσία = μύριοι τετρακόσιοι ἱππεῖς. χιλία ναῦς = χί-
λιοι ναῦται· μυρία ἀσπίς = μύριοι ἀσπιδοφόροι· μυρία λόγχη (Εὐριπ. Φοῖνισ.
441) = μύριοι στρατιῶται λοχιοφόροι, κ.τ.λ.

(3) Ἐκ βέματος sem (Λατ. sem-el, sim-plex, κτλ.), ἐξ οὗ τὸ οὐδ. ἐν (m=n,
θεὸν=deum), ἄρσ. εἷς (ὄρω. ἦς=ἐν-ς), θηλ. μία (—smiā, ὡς sm—παῖς=
ἄπαῖς, sm—πας=ἄπας sm—πλόος=ἀπλοῦς), ἔνθα τὸ σ ἀποβάλλεται καὶ ἀντ'
αὐτοῦ ἡ δασεῖα.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ. ὄνομ. καὶ αἰτ. δύο, γεν. καὶ δοτ. δυοῖν.

Σημ. Εὐρίσκεται καὶ τύπος δυεῖν, ὅστις ὅμως εἶναι πλημμελής (Cobet Nov. Lect. σ. 696).

Ἄρσ. καὶ Θηλ. τρεῖς, γεν. τριῶν, δοτ. τριοῖ(ν), αἰτ. τρεῖς.

Οὐδ. ὄν. τρία, γεν. τριῶν, δοτ. τριοῖ(ν), αἰτ. τρία.

Ἄρσ. καὶ Θηλ. τέσσαρες καὶ τέτταρες, γεν. τεττάρων καὶ τεσσάρων, δοτ. τέτταροῖ(ν) καὶ τέσσαροῖ(ν), αἰτ. τέσσαρας καὶ τέτταρας.

Οὐδ. τέσσαρα καὶ τέτταρα, γεν. τεσσάρων καὶ τεττάρων, δοτ. τεσσαροῖ(ν) καὶ τέτταροῖ(ν), αἰτ. τέσσαρα καὶ τέτταρα.

§ 450. Τὸ δύο παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις γράφεται πάντοτε διὰ τοῦ ὁ μικροῦ, εὐρίσκεται δ' ἐνίοτε καὶ ἀκλίτως μετὰ πληθυντικῶν ὀνομάτων τιθέμενον.

Σημ. Τὸ θέμα τοῦ τρεῖς εἶναι τρι, ὅθεν τρεῖς (= τρίς, τρέ-ες, κατὰ τὰ πόλι-ες πόλι-ες πόλεις).

§ 451. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν δασύνονται τὸ εἰς, ἕξ, ἑπτὰ, ἑκατόν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παράγωγα.

§ 452. Τὸ ἐννέα γράφεται διὰ δύο ν, πάντα δὲ τὰ ἐξ αὐτοῦ δι' ἐνός, ἐνενήκοντα, ἐνακόσιοι, ἐνάκις κτλ.

§ 453. Μύριοι, μύριαι, μύρια = δεκακισχίλιοι, αἱ, α, μυρίος δὲ μυρία, μυρίον = ἄπειρος.

§ 454. Τὸ εἴκοσι ἐπομένου φωνήεντος λέγεται εἴκοσιν, πρὸ δὲ συμφώνου εἴκοσι.

§ 455. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ καὶ τὰ τακτικὰ ὀνομάζονται ἀπλᾶ μέν, ὅταν σημαίνωσι μόνον ἓνα ἀριθμόν, ὡς πέντε, εἴκοσιν, ἑκατόν, χίλια, κτλ. σύνθετα δέ, ὅταν σημαίνωσι δύο καὶ περισσοτέρους ἀριθμούς, ὡς δέκα, πέντε, πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, κτλ.

✓ § 456. Οἱ ἀρχαῖοι τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου μετεχειρίζοντο καὶ ὡς ἀριθμητικὰ σημεῖα μετὰ καὶ τοῦ Ϛ διὰ τὸ θ, ϛ διὰ τὸ 90 καὶ Ϟ διὰ τὸ 900 (1). Καὶ διὰ μὲν τοὺς ἀριθμούς μέχρι τοῦ 1000 ἐπέγραφον ὀξείαν, διὰ δὲ τοὺς ἀπὸ 1000 ὑπέγραφον αὐτὴν. Εἰς τοὺς συνθέτους ἢ ὀξεία ἐτίθετο μόνον εἰς τὸ τελευταῖον γράμμα ἢ ὑπέγραφετο μόνον εἰς τὸ πρῶτον.

✓ § 457. Οἱ ἀρχαιότεροι Ἀθηναῖοι μετεχειρίζοντο τὰ ἐξῆς γράμματα πρὸς γραφὴν τῶν ἀριθμῶν. Ι (= εἰς = ἴος), Π (= πέντε), Δ (= δέκα), Η (ἑκατόν = Η εκατόν), Χ (= χίλια), Μ (= μύριοι = 10000), ρ = 50, ς = 500, ϙ = 5000, Ϟ = 50000.

Σημ. Τὸ γράμμα Π οἱ ἀρχαῖοι ἔγραφον Γ.

(1) Τὸ Ϛ εἶναι ταχυγραφικὸν σημεῖον τοῦ Γ, ὅρα § 49.

§ 458. Ἀπόλυτα καὶ τακτικά.

1	α'	I	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος (1).
2	β'	II	δύο	δεύτερος (2).
3	γ'	III	τρεις, τρία	τρίτος (3).
4	δ'	IIII	τέττ(σσ)αρες-α	τέταρτος (4).
5	ε'	V	πέντε	πέμπτος (5).
6	ς'	VI	ἕξ	ἕκτος.
7	ζ'	VII	ἐπτὰ	ἑβδομος (6).
8	η'	IIII	ὀκτώ	ὀγδοος (7).
9	θ'	IIII	ἐννέα	ἐνάτος.
10	ι'	Δ	δέκα	δέκατος.
20	κ'	ΔΔ	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός.
30	λ'	ΔΔΔ	τριάκοντα	τριακοστός.
40	μ'	ΔΔΔΔ	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός.
50	ν'	Δ	πεντήκοντα	πεντηκοστός.
60	ξ'	ΔΔ	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός.
70	ο'	ΔΔΔ	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός.
80	π'	ΔΔΔΔ	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός.
90	ζ'	ΔΔΔΔΔ	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός.
100	ρ'	Η	ἐκατὸν (8)	ἐκατοστός.
200	ς'	ΗΗ	διακόσιοι, αι, α	διακοσιοστός.
300	τ'	ΗΗΗ	τριακόσιοι	τριακοσιοστός.
400	υ'	ΗΗΗΗ	τετρακόσιοι	τετρακοσιοστός.
500	φ'	Θ	πεντακόσιοι	πεντακοσιοστός.
600	χ'	ΘΗ	ἑξακόσιοι	ἑξακοσιοστός.
700	ψ'	ΘΗΗ	ἐπτακόσιοι	ἐπτακοσιοστός.
800	ω'	ΘΗΗΗ	ὀκτακόσιοι	ὀκτακοσιοστός.

(1) Τὸ πρῶτος ἔγενεν ἐκ τοῦ πρό-τος κατὰ μήκυνσιν τοῦ θεματικοῦ ο, Δωρ. πρᾶ-τος, ποιητ. πρό-μος σανσρ. pra-thamas, λατ. pri mus. Ἐντεῦθεν καὶ πρότανις (Ἄϊολ. ἐν ἐπιγραφαῖς)=πρύτανις.

(2) Τὸ δεύτερος καὶ ποιητ. δεύ-τατος ἐκ θέματος δυ-(dva), σανσ. dva taras, ἕξ οὐ κατὰ μετάθεσιν.

(3) Τὸ τρί-τος καὶ ποιητ. τρί τατος, ἰολ. τέρ-τος (λατ. ter-tius, τέρτα ἢ τρίτην παρ' Ἑσυχίου) ἐκ θέματος τρι § 450, σημ.

(4) Τὸ τέταρ-τος καὶ τετρ-άς καὶ τὸ ὡς πρῶτον συνθετικὸν τετρα- γίνονται ἐκ τῶν δωρικῶν τέτορ-ες, τέτορα καὶ συγκοπῇ τετρα-, τετρα-έτης, τέταρ-τος, τέτρα-τος (ποιητ.), τετρ-άκτις, κτλ. ἡμετ. Γραμματ. Παρατ. § 36.

(5) Τὸ πέμπ-τος ἐκ τοῦ ἰολ. πέμπε, ἕξ οὐ πεμπ-άς καὶ τὸ πέντε κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ π εἰς τ.

(6) Ἑβδομος ἐκ τοῦ ἑπτο-μος (πρβλ. πρό-μος) κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ πτ εἰς βδ, ποιητ. καὶ ἐβδόματος.

(7) Ὀγδοος ἐκ τοῦ ὀκτοΦος τροπῇ τοῦ κτ εἰς γδ, λατ. octa-vus.

(8) Τὸ ἐκατὸν=ἐν κατὸν=unum centum, ἐντεῦθεν τὰ δωρικά δια-κάτιοι (=διακόσιοι), τριακάτιοι (=τριακοσιοί), κτλ.

900	Ϡ	ϠΗΗΗΗ	ἐνακόσιοι	ἐνακοσιστός.
1000	α	X	χίλιοι	χιλιοστός.
2000	β	XX	δισχίλιοι	δισχιλιοστός.
3000	γ	XXX	τρисχίλιοι	τρισχιλιοστός.
4000	δ	XXXX	τετρακισχίλιοι	τετρακισχιλιοστός.
5000	ε	Ϡ	πεντακισχίλιοι	πεντακισχιλιοστός.
6000	ς	ϠX	ἑξακισχίλιοι	ἑξακισχιλιοστός.
7000	ζ	ϠXX	ἑπτακισχίλιοι	ἑπτακισχιλιοστός.
8000	η	ϠXXX	ὀκτακισχίλιοι	ὀκτακισχιλιοστός.
9000	θ	ϠXXXX	ἐνακισχίλιοι	ἐνακισχιλιοστός.
10000	ι	M	μύριοι	μυριοστός.
50000	ν	Ϡ	πεντακισμύριοι	πεντακισμυριοστός.

§ 459. Σύνθετοι ἀπόλυτοι καὶ τακτικοί.

11	ια'	ΔΙ	ένδεκα	{ ἐνδέκατος πρῶτος καὶ δέκατος
12	ιβ'	ΔΙΙ	δώδεκα (1)	{ δωδέκατος δεύτερος καὶ δέκατος.
13	ιγ'	ΔΙΙΙ	{ τρεῖς, τρία καὶ δέκα τρικαίδεκα	{ τρισκαιδέκατος τρίτος καὶ δέκατος.
14	ιδ'	ΔΙΙΙΙ	{ τέσσαρες, τέσσαρα καὶ δέκα, τεσσαρακαίδεκα	{ τετταρακαιδέκατος τέταρτος καὶ δέκατος.
15	ιε'	ΔΠ	πεντεκαίδεκα	{ πεντεκαιδέκατος πέμπτος καὶ δέκατος.
16	ισ'	ΔΠΙ	ἑκκαίδεκα	{ ἑκκαιδέκατος ἕκτος καὶ δέκατος.
17	ιζ'	ΔΠΙΙ	ἑπτακαίδεκα	{ ἑπτακαιδέκατος ἑβδομος καὶ δέκατος.
18	ιη'	ΔΠΙΙΙ	ὀκτωκαίδεκα	{ ὀκτωκαιδέκατος ὄγδοος καὶ δέκατος.
19	ιθ'	ΔΠΙΙΙΙ	ἐννεακαίδεκα	{ ἐννεακαιδέκατος ἐνάτος καὶ δέκατος.
21	κα'	ΔΔΙ	εἶς καὶ εἴκοσι(ν)	{ εἶς καὶ εἰκοστός πρῶτος καὶ εἰκοστός.

(1) Τὸ δώδεκα προῆλθεν ἐκ τοῦ ποιητικοῦ δυῶδεκα, τὸ δὲ ω τοῦ δυῶδεκα διὰ τὸ μέτρον ἐξετάθη.

- 28 κή ΔΔΠΠΠ { ὀκτὼ καὶ εἴκοσι(ν)⁽¹⁾, { ὀγδοὺς καὶ εἰκοστούς,
 δυοῖν δέοντες τριά- { δυοῖν δέων τριακοστούς
 κοντα ἢ δυοῖν δεόν- { ἢ δυοῖν δεόντων.
 τὸν τριάκοντα
- 29 κθ' ΔΔΠΠΠΠ { ἐννέα καὶ εἴκοσι, { ἑνατὸς καὶ εἰκοστούς
 ἐνὸς δέοντες τριάκοντα⁽¹⁾ { ἐνὸς δέων (ἢ δέοντες)
 τριακοστούς.

§ 460. Εἰς τοὺς συνθέτους ἀριθμούς, ἀπολύτους καὶ τακτικούς, προτάσσονται συνήθως μὲν τὰ μικρότερα τῶν μεγαλειτέρων καὶ συνδέονται διὰ τοῦ καί, ὡς πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, πέμπτος καὶ ἑκατοστός, κτλ. 2) σπανιώτερον τὰ μεγαλείτερα τῶν μικροτέρων, ὡς χίλια καὶ διακόσιαι νῆες, τετρακόσια τάλαντα καὶ ἐξήκοντα, χιλιοστός καὶ διακοσιοστός, κτλ. 3) Σπανιότατα τὰ μεγαλείτερα τῶν μικροτέρων ἀσυνδέτως, ὡς ἱππεῖς μὲν χίλιοι διακόσιοι, πεζοὶ δὲ μύριοι τρισχίλιοι ὀκτακόσιοι πεντήκοντα, δέκατος τρίτος, δέκατος πέμπτος. 4) Προτάσσονται τὰ μικρότερα καὶ ἔπονται τὰ μεγαλείτερα μετὰ τῆς ἐπὶ καὶ πρὸς προθέσεως, μάλιστα ἐπὶ ἡμερομηνίας, ὡς χίλια ἐπὶ μυρίοις, τέτταρας πρὸς τοῖς χιλίοις, ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα, ἕκτῃ ἐπὶ εἰκάδι, δέκα μῆνας πρὸς ἄλλοις πέντε.

§ 461. Ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ μετὰ μεγαλειτέρων τακτικῶν ἀριθμητικῶν πολλάκις συνδέονται πρὸς σχηματισμὸν συνθέτων τακτικῶν ὡς πεντεκαιεικοστός, κτλ.

§ 462. Ἀντὶ τῶν ὀκτὼ καὶ ἐννέα μετὰ τινος δεκάδος οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο προσέτι τὴν ἀμέσως ἐπομένην δεκάδα δι' ἀφαιρέσεως μετὰ τοῦ δέων ὡς πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη (=48), δυοῖν δέουσαι εἴκοσι νῆες (=18), νῆες μᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα (=39), ἐνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος (=19).

ΣΗΜ. Σπανίως καὶ μάλιστα παρὰ μεταγενεστέροις δὲν συμφωνεῖ ἡ μετοχὴ πρὸς τὸ ἀριθμοῦμενον ἀντικείμενον, ἐξ ἣ κ ο ν τ α ἐνὸς δέ ο ν τ ος ἔ τ η (ἀντὶ δέ ο ν τ α), π ὅ λ ε ω ν δυ ο ῖ ν δ ε ο ῦ σ α ι ν ἐ ξ ἣ κ ο ν τ α (ἀντὶ δ ε ο σ ῶ ν) (2).

§ 463. Τὸ τρεῖς, τρία, τέσσαρες, τέσσαρα μετὰ τοῦ δέκα κλίνον-

(1) Τὸ εἴκοσι, Λακ. βείκατι (=αἰολ. καὶ δωρ. F(ε)ίκατι), ἱκάντην (εἴκοσι 'Ἡσύχ.), λατ. viginti, ἦν ἀρχ. δFί-καν-τι=δύο δεκάδες. Τὸ δὲ καν-τι ἐκ τοῦ dakan (δέκα λατ. decem σανκρ. dasan) μετὰ τοῦ ἐπιθέματος la-m, 'Ἑλλ. το-ν, Λατ. lu-m, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐ-κατόν (λατ. centum)=δέκα δεκάδες. 'Ἐκ τοῦ καν-τι ἐγένετο ἡ 'Ελληνικὴ κατάληξις -κοντα, δι' ἧς σημαίνονται αἱ δεκάδες, τ ρ ι ᾠ - κ ο ν τ α, τ ε σ σ α ρ ᾠ - κ ο ν τ α, π ε ν τ ἣ κ ο ν τ α κ.τ.λ. 'Ἐν δὲ τῇ λατινικῇ ἡ -ginta, tri-ginta, quadrā-ginta, quinquā-ginta, sexā-ginta κτλ.

(2) Ἀντὶ τοῦ δέων τίθεται καὶ τὸ λείπειν παρὰ μεταγενεστέροις, λείπειν δυοῖν (Πολύβ. Γ', κθ', 2), λείπειν δυοῖν (Διόδωρ. Α', 5), καὶ ἀπολείπειν αἷτη τρία ἀπολείποντα τῶν ἑκατόν ('Ἰσοκρ. Παναθην. 270). 'Ἐτι δὲ διὰ τῆς παρὰ προθέσεως, ὅπερ εἶναι μᾶλλον μεταγενέστερον καὶ τῇ δημῳδῇ ἴδιον, παρὰ μίαν τεσσαράκοντα (=39).

ται κατὰ τὸ πρῶτον μέρος, ὡς τέσσαρας καὶ δέκα τοὺς ἐλευθέρους ἢ τεσσαρας καὶ δεκα, τεσσάρων καὶ δέκα ἢ τεσσαρων καὶ δεκα, τέσσαρσι καὶ δέκα ἢ τεσσαρσικαὶ δεκα, τρεῖς καὶ δέκα ἄνδρες ἢ τρεῖσκαὶ δεκα, τριῶν καὶ δέκα ἢ τριων καὶ δεκα, τρισὶ καὶ δέκα ἢ τρισικαὶ δεκα. κτλ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀκλίτως, ὡς ἔτη τεσσereς καὶ δεκα καὶ τεσσereσκαὶ δεκα ἡμέρας ('Ηροδ. Α', 86. Ὅρα καὶ Ζ', 36) καὶ τρεῖς καὶ δεκα ('Ιλ. Ε. 387. Ὅδ. Ω, 340. Λοβέκ. εἰς Φρόνυχ. 409).

§ 464. Τὰ τακτικά γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων προσθέσει 1) τῆς συγχρητικῆς καταλήξεως τερος, ὡς δεύ-τερος. 2) τῆς τοσ καὶ στος, πρῶ-τος, τρί-τος, δέκα-τος, ἑκατο-στός, χίλιο-στός, μυριο-στός, διακοσιο-στός, κτλ. (1). 3) τῆς μος, ἑβδο-μος (2).

ΚΛΑΣΜΑΤΙΚΑ

§ 465. Τὰ κλάσματα τὸν μὲν παρονομαστήν ἐκφέρουσιν εἰς γενικὴν ἔναρθρον, τὸν δὲ ἀριθμητὴν εἰς τὴν πῶσιν, τὴν ὁποῖαν ἀπαιτεῖ ἡ πρότασις, εἰς τὴν ἓνα δὲ ἢ τὸν ἄλλον ὅρον προστίθεται ἡ λέξις μέρος ἢ μοῖρα. Τῶν πέντε μοιρῶν τὰ δύο Δημοσθένει δοθήτω (=2]5). Πελοποννήσου τῶν πέντε δύο μοίρας Λακεδαιμόνιοι νέμονται (Θουκ. Α', 10).

§ 466. Ὁ παρονομαστής κατὰ μονάδα μεγαλειότερος ὢν τοῦ ἀριθμητοῦ παραλείπεται· τὰ δύο μέρη τῶν πατρώων ἀπεστερήθη (Δημοσθ. 40, 2)=2]3.

§ 467. Τὸ 1]2 ἐκφέρεται ἢ διὰ τοῦ ἡμισυς ἢ διὰ τοῦ ἡμι- κατὰ σύνθεσιν μετ' ὀνομάτων σημαίνοντων μέτρα, νομίσματα καὶ σταθμά· ἡμισυς λόγος, ἡμίσεια πόλις, ἡμισυτεῖχος, ὁ ἡμισυς τοῦ ἀριθμοῦ, ἡ ἡμίσεια τῆς γῆς, τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ, ἄρτων ἡμίσεια, οἱ ἡμίσεις τῶν ἰππέων κτλ., ἡμιπλεθρον, ἡμιδρακχόν, ἡμιτάλαντον, ἡμιωβόλιον.

§ 468. Αἱ λοιπαὶ κλασματικαὶ μονάδες ἐκφέρονται ἐν συνθέσει μετὰ τῶν τακτικῶν καὶ τοῦ μόριον, τριτημόριον (=1]3), πεμπτημόριον (=1]5), δεκατημόριον (=1]10), κτλ.

§ 469. Ἐκ τῶν μικτῶν ἀριθμῶν ὁ μὲν 1 1]2 λέγεται ἡμιόλιον, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκφέρονται συνθετοὶ διὰ τῆς ἐπὶ προσθέσεως καὶ τῶν τακτικῶν, ἐπίτριτος (=1 1]3), ἐπιτέταρτος (=1 1]4), ἐπίπεμπτος (=1 1]5), ἑφεκτος, (=1 1]6), ἐπόγδοος (=1 1]8).

§ 470. Μικτοὶ ἀριθμοὶ μετὰ κλάσματος 1]2 ἐκφέρονται δι' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν μετὰ τοῦ ἡμι- ἐν συνθέσει, ὡς ἐπὶ τὰ ἡμιτάλαντα (=3 1]2), πέντε ἡμιτάλαντα (=2 1]2), ἐννέα ἡμιωβόλια (=4 1]2), κτλ. 2) Διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν πέμπτον ἡμιτάλαντον (=4 1]2, τὰ τέσσαρα ἀκέραια, τὸ δὲ πέμπτον ἐξ ἡμισείας), ἓνα τον ἡμιτάλαντον (=8 1]2), τρίτον ἡμιδραχμον (=2 1]2), ἑβδομον ἡμιτάλαντον (=6 1]2), τέταρτον ἡμιτάλαντον (=3 1]2), κτλ. (3).

(1) Τὸ δὲ εἰκοσ-τός, τριακοσ-τός, τεσσαρακοσ-τός, πεντηκοσ-τός, κ.τ.λ. φαίνεται ὅτι ἔχουσι κατάληξιν -τός καὶ οὐχι-στός (=τριακοτ-τός ἀντὶ τριακοντ-τός) κτλ.

(2) Καὶ τὸ ποιητικὸν πρό-μος, ἴσως δὲ καὶ τὸ ὀγδοος τῶν ὀγδομος (σανσκρ. st. amā's), ἀλλὰ τὸ μ ἀπεβλήθη διὰ τὸ F, [=ὀγδοF-μος=λατ. octāv-us].

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 32.

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 471. Τὰ πολλαπλασιαστικά ἀριθμητικά εἶναι δύο εἰδῶν. 1) τροπικά πολλαπλασιαστικά ἀποδιδόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα ποσα-πλοῦς (= πόσων εἰδῶν ἢ πόσων τρόπων). 2) ποσωτικά πολλαπλασιαστικά ἀποδιδόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα ποσαπλάσιος (= πόσας φορές τόσος).

§ 472. Τὰ τροπικά πολλαπλασιαστικά ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶναι 1) τὰ μοναδικὰ διττὸς (δισσός) καὶ τριττὸς (τρισός). 2) τὰ λήγοντα εἰς -πλοῦς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, ἀ-πλοῦς, δι-πλοῦς, τρι-πλοῦς, τετρα-πλοῦς, πεντα-πλοῦς, ἑξα-πλοῦς, ἑπτα-πλοῦς, κτλ.

§ 473. Τὰ ποσωτικά πολλαπλασιαστικά ἀριθμητικά ἐπίθετα λήγουσιν εἰς -πλάσιος⁽¹⁾, διπλάσιος, τριπλάσιος, τετραπλάσιος, πενταπλάσιος, ἑξαπλάσιος, ἑπταπλάσιος, κτλ. Ἐνίοτε δὲ 2) λήγουσιν εἰς -πλάσιον (ἅτινα εἶναι συνηθέστερα παρὰ μεταγενεστέροις), ἑκατονταπλάσιον (Ἰσοκρ. π. Ἀντιδόξ. 177).

§ 474. ΣΗΜ. Τὸ μὲν διςσός καὶ τριςσός ἔγειναν ἐκ τῶν [δι-τjος(δφι-τjος)=σανσ. dvi-tjas ἀντὶ dvi-tjas), τρί-τjος (=thri-tja ζενδικ.]]. Ἡ δὲ κατάληξις-τιος σφίζεται ἐν τῷ λατίν. ter-tius (= τρίτος). Οὕτως ἔγεινε καὶ τὸ περιττός ἐκ τοῦ [περί-τιος (κοιν. περίσος ἢ perischos)], ὑπὸ ὑπ-τιος, πρὸς πρόσ-τιος. Τὸ δὲ ἀ-πλοῦς ἐκ τοῦ sem καὶ πλός, sm-πλός (πρὸλ. λατ. simplex, singuli), τὸ δὲ m εἶναι συνεργὸς φθόγγος, ὅστις γίνεται α καὶ διὰ τὸ σ τίθεται ἡ δασεῖα ἄ, πρὸλ. sm-πᾶς ἄπας, sm-παῖς ἄπαῖς), τὸ δὲ πλός εἶναι ἄγνωστον ἐκ τίνος ρίζης ἔγεινεν. (2).

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 475. Τὰ χρονικά ἀριθμητικά γίνονται ἐκ τῶν τακτικῶν διὰ προσθήκης τῆς καταλήξεως -αῖος, δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος, πεμπταῖος, κτλ.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ χρονικά ἀριθμητικά γίνονται καὶ ἄλλα ἐπίθετα χρονικά ὀνομαζόμενα, προτεραῖος, ὑπερταῖος, σκοταῖος κτλ.

ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 476. Τὰ διανεμητικά ἀριθμητικά γίνονται ἐκ συνθέσεως τῶν ἀπολύτων μετὰ τῆς προθέσεως σύν, ὡς σύνδυο, σύντρεις, σύμπεντε, σύννεξ, συνδώδεκα, συνεκκαίδεκα.

§ 477. Τὰ διανεμητικά ἐκφέρονται διὰ τῶν προθέσεων ἀνά καὶ κατὰ προσέτι, ὡς ἀνά τρεῖς, κατὰ τρεῖς, ἀνά πέντε, παρασάγας, κατὰ δύο ἐπορεύθησαν.

§ 478. ΣΗΜ. Τὰ διανεμητικά ἔτι ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀπολύτων διπλασιαζο-

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ σ. 381.

(2) Ὅρα τὰς γνώμας τῶν γλωσσολόγων ἐν ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. σ. 380—381.

μένων, ὡς μίαν μίαν (Σοφοκλ. παρὰ Βεκκ. Ἀνεκδ. σ. 108) = κατὰ μίαν, μυρία μυρία πεμπαστὸν (Δισχύλ. Πέρσ. 954) = κατὰ μυριάδα ἀριθμητόν· δύο δύο ἤρξατο ἀποστέλλειν (Μάρκ. ζ', 7) = ἀνὰ δύο.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 479. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς ἄς (γεν. ἄδος) καὶ ὤς (γενικ. ὤος), ὡς δεκάς, χιλιάς, ἑκατοστύς, κτλ.

§ 480. Τὰ εἰς ἄς ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά γίνονται 1) ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ὡς ἐνὰς (σπανίως) καὶ (συνήθως) μονάς, δυνάς, τριάς, τετράς, πεντάς (μεταγενέστ.) καὶ πεμπάς (Πλάτ. Πολ. 546, γ'. Ξενοφ. Παιδ. Β', α'. 22) (ἐκ τοῦ αἰολ. πέμπε), ἐξάς, δεκάς, ἐνδεκάς, δωδεκάς, ἑκατοντάς, μυριάς, κτλ. 2) ἐκ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν, ὡς ἑβδομάς, ὀγδοάς καὶ πεμπτάς (Πλάτ. Φαίδ. 104, α'.). 3) Τὸ εἰκάς [οὐχὶ εἰκοσάς] καὶ τριακάς [οὐχὶ τριακοντάς] γίνονται ἐξ ἀσθενῶν θεμάτων (1).

§ 481. Τὰ εἰς υς ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά εἶναι 6, τριττύς, τετρακτύς, πεντηκοστής, ἑκατοστής, χιλιοστής, μυριοστής. Καὶ τὸ μὲν τριττύς = $\frac{1}{3}$ τῆς φυλῆς ἐν Ἀττικῇ, τὸ δὲ τετρακτύς = τετράς ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τῶν Πυθαγορείων, τὸ δὲ πεντηκοστής, ἑκατοστής, χιλιοστής καὶ μυριοστής = στρατιωτικὴ μοῖρα ἐκ 50 ἀνδρῶν, 100, 1000 καὶ 10000.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 482. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα εἶναι ποσωτικά ἀπαντῶντα εἰς τὸ ἐρώτημα ποσάκις (= πόσας φορές), ὡς τετράκις, πεντάκις, δεκάκις, εἰκοσάκις, ἑκατοντάκις, χιλιάκις κτλ. 2) τροπικὰ ἀπαντῶντα εἰς τὸ ἐρώτημα ποσαχῇ (= κατὰ πόσους τρόπους), ὡς διχῇ, τριχῇ, τετραχῇ, κτλ. 3) χρονικὰ ἀπαντῶντα εἰς τὸ ἐρώτημα πότε, τὸ πρῶτον ἢ πρῶτον τὸ δεύτερον, τρίτον, τέταρτον, κτλ.

§ 483. Τὰ ποσωτικά ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων διὰ προσθήκης τῆς καταλήξεως -άκις πλὴν τῶν τριῶν πρώτων ἅπαξ, δις καὶ τρίς, ὡς τετράκις, πεντάκις, ἐξάκις, ἐπτάκις, ὀκτάκις, ἐνάκις, δεκάκις, εἰκοσάκις, τριακοντάκις, ἑκατοντάκις, χιλιάκις, μυριάκις, κτλ.

§ 484. Κατὰ ταῦτα ἐγείναν καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιρρήματα, πολ-λάκις, πλειστάκις, ὀλιγάκις, ποσάκις, ὀσάκις, τοσάκις, ἀρτιάκις, περιττάκις (Πλάτ. Παρμεν. 144, α'.), κτλ.

(1) Τὸ εἰκοσι ἐγένετο ἐκ τοῦ [δFι-χαν-τι], τὸ δὲ [χαν-τι] εἶναι τὸ dakan (δέκα) μετὰ τοῦ ἐπιθέματος τι, τὸ ἐπίθεμα δὲ τοῦτο παραλείπεται· εἰς τὸ εἰκάς καὶ τριακάς. Ὅρα § 459, ὑπόσημ. 1.

§ 485. Ποσωτικὸν ἐπίρρημα γίνεται καὶ ἐκ συνθέτων ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων, ἀλλὰ μόνον τὸ τελευταῖον λαμβάνει τὴν κατάληξιν -άκις, ἐννεάκις καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτακοσάκις (ἀντὶ τοῦ ἐνάκις καὶ εἰκοσάκις καὶ ἑπτακοσάκις), ἐννεακαεικοσι καὶ ἑπτακοσάκις (Πλάτ. Πολιτ. 587, ε').

§ 486. ΣΗΜ. Τὸ μὲν ἁ παζ ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἁ -παζ καὶ τὸ μὲν ἁ = sem, ὅπερ ἐν συνθέσει βραχυνόμενον ἀπέβαλε τὸ e = sm -παζ, τὸ δὲ m εἶναι ὁ συνεργὸς φθόγγος ἣ τὸ ἔρρινον φωνῆεν = ἁ, τὸ δὲ παζ ἐκ τοῦ πῆγγυμι ἐπάγην (πρβλ. γερμ. einmal, einfach κτλ.). Τὸ δὲ δις ἐκ τοῦ [δFίς, σανσκρ. dvis, λατ. bis (ἀντὶ dbis) (1)]. Τὸ δὲ τρίς ἐκ θέματος τρι, τρί-ς (Λατ. ter) (§ 450, σημ.). Τὸ δὲ τετρα-κις ἐκ τοῦ ποιητικοῦ τέτορα κατὰ συγκοπὴν τετρα- (§ 458, ὑποσημ. 4.).

§ 487. Τὰ τροπικὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα εἶναι 1) τὰ διπτῶς καὶ τριπτῶς. 2) Τὰ λήγοντα εἰς -χῆ καὶ -χα, ὡς μοναχῆ, διχῆ καὶ δίχα, τριχῆ, τετραχῆ καὶ τέτραχα (Πλάτ. Γοργ. 464, γ'), πενταχῆ καὶ πένταχα, ἑξαχῆ, κτλ. (2). 3) Τὰ εἰς -πλῆ, διπλῆ, τριπλῆ, τετραπλῆ, ἑξαπλῆ, κτλ.

§ 488. Κατὰ τὰ εἰς -χῆ ἀριθμητικὰ ἔγειναν καὶ τὰ ποσαχῆ, πολ-λαχῆ, κτλ.

§ 489. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα ἔγειναν ἐκ τῶν τακτικῶν ἐπιθέτων καὶ τίθενται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑναρθρα, τὸ πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, τέταρτον, κτλ.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 490. Αἱ ἀντωνυμίαι εἶναι διαφόρων εἰδῶν.

1) Ἀντωνυμίαι προσωπικαί, δι' ὧν παριστάνομεν τὸ λαλοῦν πρόσωπον, τὸ ἀκούον καὶ τὸ περὶ οὗ ἡ ὁμιλία, ὡς ἐγώ, σύ.

2) Ἀντωνυμία ὀριστική καὶ ἐπαναληπτική, δι' ἧς ὀρίζομεν ἢ ἐπαναλαμβάνομεν προλεχθέν τι ἀντικείμενον, ὡς αὐτός, αὐτή, αὐτό.

3) Ἀντωνυμίαι αὐτοπαθεῖς, δι' ὧν παριστάνομεν πρόσωπα ἐνεργοῦντα καὶ τὰ αὐτὰ ἅμα πάσχοντα, ἐμαυτόν, ἐαυτόν.

4) Ἀντωνυμίαι κτητικαί, δι' ὧν παριστάνομεν τὸν κτήτορα, ἐμός, ἡμέτερος, σός.

5) Ἀντωνυμία ἀλληλοπαθής, δι' ἧς παριστάνομεν πρόσωπα ἀμοιβαίως (ἐξ ἀλλήλων) πάσχοντα, ἀλλήλους.

6) Ἀντωνυμίαι ἐρωτηματικαί, δι' ὧν ἐρωτῶμεν περὶ τινος ἀντικειμένου, τίς, ποῖος, πότερος, πόσος;

7) Ἀντωνυμίαι ἀόριστοι, δι' ὧν δὲν ὀρίζομεν τὸ ὄνομα τοῦ ἀντικειμένου, τίς, ὡς ἄνθρωπός τις.

(1) Περὶ Ἀριστοφάνει (Ἀπόσπ. παρὰ Βεκκέρ. Ἀνεκδ. σ. 942) ἄπαντ' ἀνάκις καὶ τριάκις.

(2) Τὰ εἰς -χῶς τετραχῶς, πενταχῶς, κ.τ.λ. εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα. Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ πολλαχῶς, κ.τ.λ.

8) Ἀντωνυμιαί δεικτικαί, δι' ὧν δεικνύμεν πρόσωπα ἢ πράγματα, οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος.

9) Ἀντωνυμιαί ἀναφορικαί, δι' ὧν ἐγνωσμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναπολούμεν, ὅς (¹).

§ 491. Αἱ προσωπικαί, ἡ ἐπαναληπτικὴ καὶ ὀριστικὴ, αἱ αὐτοπαθεῖς, αἱ κτητικαὶ καὶ ἡ ἀλληλοπαθὴς λέγονται ἀπόλυτοι, διότι τίθενται ἐν τῷ λόγῳ ἀπολύτως καὶ ἀσχετῶς πρὸς ἄλλας. Αἱ δὲ ἐρωτηματικαί, αἱ ὀριστοί, αἱ δεικτικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ λέγονται ἀνταποδοτικαί, διότι ἔχουσι σχέσιν καὶ ἀνταπόδοσιν πρὸς ἀλλήλας, ὡς τίς; τίς, οὗτος, ὅς.

§ 492. Ἐκ τῶν ἀντωνυμιῶν μόνον αἱ προσωπικαί, αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ κτητικαὶ ἔχουσι παρεπόμενον τὸ πρόσωπον.

Α') ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ ΑΠΟΛΥΤΟΙ

1) ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ.

Α' πρόσωπον	Β' πρόσωπον	Γ' πρόσωπον
Ὄνομ. ἐγὼ	σὺ	
Γεν. ἐμοῦ καὶ μου (²)	σοῦ καὶ σου (²)	οὔ
Δοτ. ἐμοὶ καὶ μοι	σοὶ καὶ σοι	οἷ
Αἰτ. ἐμὲ καὶ με	σὲ καὶ σε	ἐ
Κλ.	σύ (³)	

Δυνάμεις.

Ὄνομ. γὼ	σφῶ
καὶ Αἰτ.	
Γεν. καὶ	
Δοτ. γῶν	σφῶν

Πληθυντικός.

Ὄν. ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς
Γεν. ἡμῶν	ὕμῶν	σφῶν
Δοτ. ἡμῖν	ὕμῖν	σφίσι(ν)
Αἰτ. ἡμᾶς	ὕμᾶς	σφᾶς.

§ 493. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν

(1) «Ἀναφορά ἐστὶν ἐγνωσμένου πράγματος ἀναπόλησις» (Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 373).

(2) Αἱ ὀρθόνομι ἐμοῦ, σοῦ κ.τ.λ. ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ὀνομάζονται σχετικαί, αἱ δὲ μοῦ καὶ σοῦ ἐγκλιτικαὶ ἀπόλυτοι.

(3) «Πρῶτον πρόσωπον οὐ δύναται ἔχειν ἡ κλητικὴ· οὐδεὶς γὰρ ἑαυτὸν καλεῖ· ἀλλ' οὐδὲ μὴν τρίτον· τὸ γὰρ τρίτον ἄπειται, οὐδεὶς δὲ φρονῶν τὸν ἀπόντα καλεῖ. Ἐπειδὴ ἡ κλητικὴ πρὸς δεύτερον πρόσωπον ποιεῖται τὸν λόγον, ἀναγκάτως δεύτερον πρόσωπον ἔσχηκεν» (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 917, 3).

εἶναι ἀγενεῖς, ὡς ἀποδιδόμεναι εἰς ὅλα τὰ γένη, κατὰ δὲ τὴν κλί-
σιν ἀνώμαλα μεταπλαστά.

§ 494. Ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ τρίτου προσώπου ἐλλείπει, ἀναπλη-
ροῦται δὲ διὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων ἢ διὰ τῆς ἀντωνυμίας αὐτός.

§ 495. Οἱ τύποι οὗ καὶ ἔ εἶναι σπάνιοι.

§ 496. ΣΗΜ. Τὰ θέματα τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν εἶναι τοῦ μὲν πρώτου προσώπου με- (ἐκ τοῦ μὲν γενόμενον), τῶν δὲ πρώτων προσώπων ἡ με- (ἐκ τοῦ α-σμε- γενόμενον, σανσκριτ. a-sma-, ἐξ οὗ δι' ἀφομοιώσεως τὰ αἰολικά ἄμμες, κτλ. δι' ἀποβολῆς δὲ καὶ ἐκτάσεως τοῦ α εἰς ᾱ (δωρικῶς ᾱμμες) καὶ εἰς η ('Αττικῶς καὶ Ἰωνικῶς ἡμεῖς), τοῦ δὲ δευτέρου προσώπου σε- (ἐκ τοῦ tFa προ-
ελθόν, σανσκριτ. tvam, ὅθεν αἰολ. καὶ δωρ. τούν-(η), τύν-(η), τῶν δὲ δευτέρων προσώπων ὑ με- (ἐκ τοῦ jusma προελθόν, ἔνθα τὸ j ἀπερρευστώθη εἰς δασεῖαν, τὸ δὲ σ ἀφομοιώθη ἐν τῇ αἰολικῇ ὕ μ με-ς, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς διαλέκτοις συνε-
κόπη καὶ ἐμυκρύνθη τὸ ὕ εἰς ὕ ὕμεις), τοῦ δὲ τρίτου ε- (ἐκ τοῦ σFa, σva προ-
ελθόν, ἔνθα ἐξηφανίσθη τὸ σ καὶ τὸ F, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἀπέμεινε μόνον τὸ δασὺ πνεῦμα), τῶν δὲ τρίτων σφέ- ἐκ τοῦ σFa, ἐν ᾧ τὸ F εἰς φ ἀπεσκληρύνθη.

§ 497. ΣΗΜ. Τὸ ε τῶν τύπων ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμὲ (καὶ τῶν τῆς δημώδους ἐ-σύ, ἐ-σ εἶνα), ἐ-σεῖς, κτλ.) εἶναι πρόθεμα ἐπιτείνον τὴν δύναμιν τῶν θε-
μάτων. Ὅμοιως καὶ τὸ ἐ-γώ (σαν. a-ham ἀντὶ a-gham, τὸ gha=γα, γε) καὶ ἐγὼν ἢ ἔγω (ν = γε, ὅδε), ὅταν ὁ λέγων ἐαυτὸν δεικνύη, ὡς ὁδ' ἀνήρ ("Ὁρα Σοφοκλ. Αἶ. 78. 822. Φίλοκτ. 1375. Ἠλ. 956) = ἐγώ.

§ 498. ΣΗΜ. Ὁ πληθ. ἀριθμὸς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν περισπᾶται ὡς συνηρημένος, ἔχει δὲ καταλήξεις τῆς τρίτης κλίσεως, ὡς ἡ μεῖς (= ἡ μέε-ς), ἡ μῶν (= ἡμέ-ων), ἡ μᾶς (= ἡμέας), κτλ. Ἡ δὲ δοτικὴ συνέκοψε τὸ σ, ὅπερ σφάζεται εἰς τὸ αἰολ. ἄμμε-σιν καὶ εἰς τὸ σφί-σιν (= σφέσιν), ὅστε-
ρον δὲ τὸ ε ἐγένετο ἰ ὡς [ἡμέ-σιν, ἡμέ-ιν, ἡμί-ιν, ἡμῖν] ὡς ἀμί-ων βοιωτι-
κῶς = ἡμέ-ων, κτλ.

§ 499. ΣΗΜ. Ὁ δοτικός ν ὡ ἐγενεῖν ἐκ θέματος νᾱ (λατιν. nō), τὸ δὲ σφῶ
ἐκ τοῦ ἵνα (λατ. nō).

2) ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ

§ 500. Ὅριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία εἶναι ἡ αὐ-
τός, ἥτις κατὰ μὲν τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενῆς καὶ τρικατάλληλος
μετὰ οὐδετέρου ἄνευ ν, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικὸν ὀμαλὸν ἄνευ
κλητικῆς.

§ 501. Ἡ αὐτός εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν ἔχει μόνον ὀριστικὴν
σημασίαν, εἰς δὲ τὰς πλαγίας πτώσεις καὶ ὀριστικὴν καὶ ἐπα-
ναληπτικὴν.

§ 502. Ἡ αὐτός μετὰ τοῦ ἄρθρου=ὁ ἴδιος, ὅτε πᾶσχει καὶ
κρᾶσιν μετὰ οὐδετέρου διφορούμενου μετὰ τοῦ ν καὶ ἄνευ αὐτοῦ, αὐ-
τός (=ὁ αὐτός), αὐτὴ (=ἡ αὐτή), ταῦτό καὶ ταῦτόν (=τὸ
αὐτό), ταῦτοῦ (=τοῦ αὐτοῦ), κτλ. ταῦτά (=τὰ αὐτά), κτλ.

ΣΗΜ. Ἡ αὐτός σύγκεται ἐκ δύο ἀντωνυμικῶν ῥιζῶν, τῆς δεικτικῆς αὐ
(αἶς=οὗτος ἐν τῇ Ζενδικῇ, Σλαβ. оно, ὅθεν καὶ τὸ ἐπιρρ. αὐ=πάλιν χρονι-
κῶς), καὶ πάλιν, ὅπως, ἀπὸ (τοπικῶς. πρὸς. τὸ Σανσκριτ. ανα=ἀπὸ) καὶ τοῦ
δεικτικοῦ τα, ἐξ οὗ καὶ ἄλλα ἀντωνυμία.

3) ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Ένικός.

Α'. πρόσωπον.	Β'. πρόσωπον.	Γ'. πρόσωπον.
Γεν. ἐμαυτοῦ, -ῆς	σ(ε)αυτοῦ, -ῆς	(ἐ)αυτοῦ, ῆς, οῦ
Δοτ. ἐμαυτῶ, -ῇ	σ(ε)αυτῶ, -ῇ	(ἐ)αυτῶ, ῇ, ῶ
Αἰτ. ἐμαυτόν, ἡν.	σ(ε)αυτόν, -ήν.	(ἐ)αυτόν, ἡν, ό.

Πληθυντικός.

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν	σφῶν αὐτῶν καὶ (ἐ)- αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς, αἷς	ὕμῖν αὐτοῖς, αἷς	σφίσιν αὐτοῖς, αἷς, οἷς, καὶ (ἐ)αὐτοῖς, αἷς, οἷς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς, ἄς.	ὕμᾶς αὐτούς, ἄς.	σφᾶς αὐτούς, ἄς, καὶ ἐαυτούς, ἄς, ἄ.

§ 503. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι κατὰ μὲν τὴν χρῆσιν εἶναι 1) διγενεῖς (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ δικατάληκτοι ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ προσώπῳ· 2) τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι ἐν τῷ τρίτῳ. Κατὰ δὲ τὴν κλίσιν εἶναι ἀνώμαλοι ὡς στερούμεναι ὀνομαστικῆς, κλητικῆς καὶ δοῦκοῦ ἀριθμοῦ. Ἐκφέρονται δὲ ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μονολεκτικῶς, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ περιφραστικῶς πλὴν τοῦ τρίτου διαφορουμένου.

§ 504. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι γίνονται ἐκ συνθέσεως τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῆς αὐτός.

§ 505. ΣΗΜ. Αἱ μονολεκτικαὶ αὐτοπαθεῖς εἶναι ἄγνωστοι παρ' Ὀμήρῳ, ἥ δὲ σύνθεσις ἐγένετο ὕστερον.

§ 506. Τὸ σ(ε)αυτοῦ καὶ (ἐ)αὐτοῦ διαφοροῦνται καὶ μετὰ τοῦ ε καὶ ἄνευ αὐτοῦ.

§ 507. ΣΗΜ. Ἡ τριτοπρόσωπος ἐαυτοῦ σπανίως τίθεται καὶ ἀντὶ τῆς πρωτοπροσώπου καὶ δευτεροπροσώπου· σκέψαι καὶ κεῖνο καὶ διελθεὶς πρὸς αὐτόν (= πρὸς σεαυτόν. Ἰσοκρ. Βούσιρ. § 47), αὐτὸς αὐτὸν ἀπώλλυον (= ἐμαυτόν. Ἀνδοκίδ. περὶ Μυστηρ. 114), τὰ αὐτῶν ἐκποριζόμεθα (= τὰ ἡμῶν αὐτῶν. Θουκ. Α'. 82), οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐτούς ἂν ἡδυνήθημεν (Δημοσθ. περὶ Στεφάν. 202) = ἡμᾶς αὐτούς (1).

4) ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ ΚΤΗΤΙΚΑΙ

§ 508. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμῖαι εἶναι αὗται·

Ἐνός κτήτορος α' πρόσωπ. ἐμός, ἡ, ὄν, β' πρόσωπ. σός, ἡ, ὄν, γ' πρόσωπ. ό ἐαυτοῦ, ῆς, οῦ.

(1) Ὅθεν καὶ ἡ δημώδης ἔχει μίαν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν, τὴν ὅποιαν διακρίνει διὰ τῶν προστιθεμένων προσώπων, τοῦ ἐαυτοῦ μου, τοῦ ἐαυτοῦ σου, τοῦ ἐαυτοῦ του, τοῦ ἐαυτοῦ της.

Πολλῶν κτητόρων α' προσώπ. ἡμέτερος, α, ον, β' προσώπ. ὑμέτερος, α, ον, γ' προσώπου σφέτερος, α, ον.

§ 509. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι γίνονται ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν διὰ προσθήκης τῆς καταλήξεως ος εἰς τὰς ἐνικάς ἐκείνων, τῆς τερος δὲ εἰς τὰς πληθυντικάς.

§ 510. Τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν τὸ μὲν θέμα σημαίνει τοὺς κτήτορας, αἱ δὲ πτωτικάι καταλήξεις τὰ κτήματα, ὡς ἐμ-ός, ἐμ-οί, ἡμέ-τερος, ἡμέ-τεροι ⁽¹⁾.

§ 511. Τὸ κανονικὸν τρίτον πρόσωπον ἐ-ός, ἐή, ἐόν, εἶναι ποιητικόν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ οἱ Ἀττικοὶ πεζογράφοι μεταχειρίζονται τὴν γενικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας μετὰ τοῦ ἄρθρου, ὁ ἑαυτοῦ (= ὁ ἐός), κ.τ.λ. ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ ὁ ἐκείνου, ὁ αὐτοῦ, κ.τ.λ.

§ 512. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς-ος καὶ -τερος εἶναι κατὰ τὴν χρῆσιν τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικά ὁμαλὰ ἄνευ κλητικῆς ⁽²⁾.

§ 513. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰς γενικάς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἀλλ' εἶναι ἐμφαντικώτεραι ἐκείνων, ὁ ἐμὸς πατήρ=ὁ πατήρ μου.

ΣΗΜ. Παρὰ ποιηταῖς ὑπάρχουσι καὶ δυϊκαὶν ὀϊτερος, σφωϊτερος.

5) ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΗΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ

§ 514. Ἀλληλοπαθῆς εἶναι ἡ ἀλλήλων.

Δυϊκός.

	Ἀρσενικόν.	Θηλυκόν.	Οὐδέτερον.
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοιν	ἀλλήλοιν	ἀλλήλοιν
Αἰτ.	ἀλλήλω	ἀλλήλω	ἀλλήλω.

Πληθυντικός.

Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα

§ 515. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενὴς καὶ τρικατάληκτος, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικὸν ἀνῶμαλον ὡς στερουμένη ὀνομαστικῆς, κλητικῆς καὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ.

§ 516. Ἀντὶ τῶν θηλυκῶν δυϊκῶν ἀλλήλα, ἀλλήλαιν, οἱ Ἀττικοὶ πεζογράφοι μεταχειρίζονται τὰ ἀρσενικά ἀλλήλω, ἀλλήλοιν ⁽³⁾.

(1) Διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ τὸ ἀμ-ός σημαίνει πολλοὺς κτήτορας ὡς γενόμενον ἐκ θέμ. τοῦ πληθ. τῶν προσωπικῶν (§ 496)=ἡμέτερος (δωρ. ἀμέτερος).

(2) Εὐρύνται δ' ἐνίοτε ἐνικάι κλητικαὶ τοῦ α' προσώπου ὁ ἐμός, ὁ πάτερ ἡμέτερε. Ὅσα Βεακέρ. Ἀνέκδ. σ. 917, 21, κ. ἐ. 918. 4, κ. ἐ.

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 89.

§ 517. Ἡ ἀλλήλοπαθὴς ἀντωνυμία ἐγένετο ἐκ τῶν ἄλλοι ἄλλων, ἄλλοι ἄλλους κτλ. ὡς ἔτυπτον ἄλλήλους (=ἄλλοι ἄλλους), ἄλλήλων τὰ βάρη βασιτάζεστε (=ἄλλοι ἄλλων). Ἐκ δὲ τοῦ ἄλλοι ἄλλων ἐγενήθη [ἀλλᾶλλων, ἐξ οὗ δι' ἀποβολῆς τοῦ ἐνὸς λ τοῦ θ' ζεύγους καὶ δι' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως ἐγενεῖται τὸ] ἄλλήλων.

Β') ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 518. Αἱ ἀνταποδοτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι ἐρωτηματικά, ὀρίστοι, δεικτικά καὶ ἀναφορικά (§ 491).

§ 519. Αἱ ἀνταποδοτικαὶ ἀντωνυμίαι ὑποδιαιροῦνται εἰς οὐσιαστικὰς (σημαίνουσας οὐσίαν), ποιωτικὰς (σημαίνουσας ποιότητα), ποσωτικὰς (σημαίνουσας ποσότητα) καὶ μεγεθυντικὰς (σημαίνουσας μέγεθος).

§ 520. Αἱ οὐσιαστικαὶ ἀνταποδοτικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐπιμεριστικά μὲν δι' αὐτά, ὅταν σημαίνωσιν ἓν ἀντικείμενον ἐκ δύο ἐξαγόμενον, ἐπιμεριστικά δὲ πληθυντικά, ὅταν σημαίνωσιν ἓν ἀντικείμενον ἐκ πολλῶν ἐξαγόμενον.

1) ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 521. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι οὐσιαστικά, ποιωτικά, ποσωτικά καὶ μεγεθυντικά.

§ 522. Αἱ οὐσιαστικαὶ εἶναι 1) ἐπιμεριστικὴ διῆκῃ, ὡς πότερος, α, ον; 2) πληθυντικὴ ἐπιμεριστικὴ, τίς; τί;

§ 523. Ἡ τίς κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενὴς καὶ δικατάληκτος, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν ἀνώμαλόν μεταπλαστόν.

Ἐνικός.

Ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν	Οὐδέτερον
Ὄνομ. τίς;	τί;
Γεν. τίνος; καὶ τοῦ;	τίνος; καὶ τοῦ;
Δοτ. τίνι; καὶ τῷ;	τίνι; καὶ τῷ;
Αἰτιατ. τίνα;	τί;

Διῆκός

Ὄνομ. καὶ αἰτ.	τίνε;
Γενικ. καὶ Δοτ.	τίνοι;

Πληθυντικός.

Ὄνομ.	τίνες;	τίνα;
Γεν.	τίνων;	τίνων;
Δοτ.	τίσι(ν);	τίσι(ν);
Αἰτ.	τίνας;	τίνα;

§ 524. Ἑρωτηματικὴ ποιωτικὴ εἶναι ἡ ποῖος, α, ον.

ΣΗΜ. Ἡ ἐρωτηματικὴ ποῖος παρὰ τοῖς παλαιοῖς, μάλιστα τοῖς ποιηταῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις, τίθεται καὶ ἀντὶ τῆς οὐσιαστικῆς τῆς (1).

§ 525. Ἑρωτηματικὴ ποσωτικὴ εἶναι ἡ πόσος, η, ον ;

§ 526. Ἑρωτηματικὴ μεγεθυντικὴ εἶναι ἡ πηλίκος, η, ον ;

§ 527. Αἱ ἐρωτηματικαὶ πότερος, ποῖος, πόσος καὶ πηλίκος κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικά ὁμαλὰ ἄνευ κλητικῶν.

§ 528. Ὑπάρχει καὶ τοπικὴ τις ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία ποδαπός (= ἀπὸ τίνος τόπου), ἔχουσα ὡς ἀνταποδοτικὰ τὰ παντοδαπός, ἡμεδαπός, ἀλλοδαπός, ὀποδαπός.

2) ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 529. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι εἶναι οὐσιαστικά, ποιωτικά, ποσωτικά καὶ μεγεθυντικά.

§ 530. Αἱ οὐσιαστικαὶ ἀόριστοι εἶναι 1) δυνίκαί ἐπιμεριστικά, πότερος, ἕτερος, ἐκάτερος, ἀμφω, ἀμφότεροι, αἱ, α, οὐδέτερος, μηδέτερος. 2) Πληθυντικά ἐπιμεριστικά, τίς, ἔνιοι, δεῖνα, πᾶς, οὐδεῖς, οὗτις, μηδεῖς, μήτις, ἕκαστος, ἄλλος.

§ 531. Ἡ ἀόριστος τις κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενῆς καὶ δικατάληκτος, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν ἀνώμαλον μεταπλαστόν.

Ἐνικὸς

	Ἀρσενικὸν καὶ Θελυκὸν	Οὐδέτερον
Ὄνομ.	τις	τί
Γεν.	τινὸς καὶ του	τινὸς καὶ του
Δοτ.	τινὶ καὶ τη	τινὶ καὶ τη
Αἰτ.	τινά.	τί.

Δυνικὸς

Ὄνομ. καὶ Αἰτ.	τινὲ
Γεν. καὶ Δοτ.	τινοῖν

Πληθυντικὸς

Ὄνομ.	τινές	τινὰ καὶ ἅττα
Γεν.	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τισὶ(ν)	τισὶ(ν)
Αἰτ.	τινάς.	τινὰ καὶ ἅττα.

(1) Παραδείγματα ὅρα ἐν Μαυροφρύδ. Δοκιμ. Ἱστορ. Ἑλλ. γλώσσ. σ 615—618. Ἡ δημώδης μεταχειρίζεται πάντοτε τὴν ποῖος ἀντὶ τῆς τίς, ποῖος εἶσαι ;

§ 532. Ἡ ἀόριστος τις διαφέρει τῆς ἐρωτηματικῆς τίς· διότι ἡ μὲν ἀόριστος ἐγκλίνεται καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, ἡ δὲ ἐρωτηματικὴ δὲν ἐγκλίνεται καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης.

§ 533. Τῆς ἀόριστου ἀντωνυμίας δὲν ἐγκλίνεται μόνον τὸ ἅττα (= ἅ-τια § 562).

§ 534. Ἡ ἀόριστος ἔνιοι ἀπαντᾷ μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια (¹).

ΣΗΜ. Τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ εὔρηται « ἔνιον τὸ ἐρύθημα » (Ξενοφ. Κυνηγ. ε'. 18).

§ 535. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία δεῖνα κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενῆς καὶ μονοκατάληκτος, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν ἀνώμαλον ἐλλειπτικόν, ὡς στερουμένη δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ δοτικῆς πληθυντικῆς κατ' ἀρσενικόν γένος, κατὰ δὲ τὸ θηλυκόν καὶ οὐδέτερον καὶ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

Ἐνικός, ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα, δεῖνος, δεῖνι, δεῖνα. Πληθ. οἱ δεῖνες, τῶν δείνων, τοὺς δεῖνας.

ΣΗΜ. Ὁ δεῖνα γίνεται κατὰ τινὰς παρὰ τὸ ὅδε καὶ τὸ ἵνα (= ἔνθα) = λατ. hic ubi. Καὶ ἡ δημῶδης μεταχειρίζεται τὸ ἐκ τοῦ ὅδε τὰ δε, ὁ τὰ δε.

§ 536. Τὸ δεῖνα ἐνίοτε εὐρίσκεται καὶ ἄκλιτον, ὡς τὸν δεῖνα, τοῦ δεῖνα (Ἀριστοφ. Θεσμ. 622).

§ 537. Τὸ δεῖνα διαφέρει τοῦ ἀόριστου τίς, διότι δὲν σημαίνει ἀόριστον πρόσωπον ἢ πράγμα, ἀλλ' ὠρισμένον, τοῦ ὁποῖου ὅμως ἡ δὲν γνωρίζομεν τὸ ὄνομα ἢ δὲν θέλομεν νὰ εἰπώμεν.

§ 538. Ἡ ἀντωνυμία ἀμφῷ εἶναι τριγενῆς καὶ μονοκατάληκτος ἀπαντῶσα μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ, ὀνομ. καὶ αἰτ. ἀμφῷ, γεν. καὶ δοτ. ἀμφοῖν.

ΣΗΜ. Παρὰ τοῖς μὴ δοκίμοις εὐρίσκεται ἡ ἀμφῷ καὶ ἄκλιτος.

§ 539. Ἡ ἀντωνυμία ἀμφοτέροι εἶναι τριγενῆς καὶ τρικατάληκτος, ἀπαντῶσα μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ καὶ δυϊκῷ, τοῦ ἐνικοῦ δὲ εὔρηται μόνον τὸ ἀμφοτέρον (ὀνομ. καὶ αἰτ.), καὶ τοῦτο μόνον παρὰ Πλάτωνι (²).

§ 540. Ὁ δυϊκὸς τοῦ θηλυκοῦ εἶναι ἀμφοτέρα, ἀμφοτέροι (τοῖν πόλειον) (³).

§ 541. Αἱ οὐδεῖς καὶ μηδεῖς εἶναι τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν ἀνώμαλοι ἐλλειπτικάι, ὡς στερούμεναι δυϊκοῦ μὲν ἐν τῷ ἀρσενικῷ, πληθυντικοῦ δὲ καὶ δυϊκοῦ ἐν τῷ θηλυκῷ καὶ οὐδέτερῳ.

(¹) Περί τῆς παραγωγῆς ἄλλοι ἄλλα λέγουσιν. Ὅρα ἡμ. Γραμμ. Παρ. § 91.

(²) Γραμμ. Πρακτ. § 92.

(³) αὐτόθι § 92.

	Ἄρσενικόν	Θηλυκόν	Οὐδέτερον
Ὄν.	Οὐδεῖς (μηδεῖς)	Οὐδεμία (μηδεμία)	Οὐδέν (μηδέν, κτλ.
Γεν.	οὐδενός (μηδενός)	οὐδεμιᾶς	οὐδενός
Δοτ.	οὐδενὶ (μηδενὶ)	οὐδεμιᾷ	οὐδενὶ
Αἰτ.	οὐδένα (μηδένα)	οὐδεμίαν	οὐδέν.

Πληθυντικός.

Ὄν. οὐδένες, γεν. οὐδένων, οὐδέσι(ν), οὐδένας.

§ 542. Τὸ οὐδεῖς καὶ μηδεῖς εἶναι σύνθετα ἐκ τῶν οὐδέ, μηδὲ καὶ εἷς. Πολλάκις δὲ χωρίζονται εἰς τὰ μέρη αὐτῶν διὰ προθέσεως παρεντιθεμένης ἢ διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅτε γίνονται ἐντονώτεροι, ὡς οὐδ' ἄν εἷς, οὐδὲ μεθ' ἑνός, οὐδὲ μεθ' ἑνῶν κτλ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ προθέσεως ἢ τοῦ ἄν, οὐδὲ ἓν, κτλ.

§ 543. Τὸ οὗτις οὗτινος καὶ μήτις μήτινος κτλ. σπανίως ἀπαντῶσιν. Τὸ δὲ οὐδέν εἶναι καὶ ἄκλιτον (§ 364, 4).

§ 544. Ἡ ἀντωνυμία ἄλλος [= ἄλλος, λατ. alius] εἶναι κατὰ τὴν χρῆσιν τριγενῆς καὶ τρικατάληκτος μετὰ οὐδετέρου ἄνευ ν, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικὸν ὁμαλὸν ἄνευ κλητικῆς.

§ 545. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι πότερος, οὐδέτερος, μηδέτερος καὶ ἕκαστος εἶναι τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι κατὰ τὴν χρῆσιν, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν ὁμαλαὶ ἄνευ κλητικῶν.

3) ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ

§ 546. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι οὐσιαστικά, ποιωτικά, ποσωτικά καὶ μεγεθυντικά.

§ 547. Αἱ οὐσιαστικαὶ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι 1) ἡ ἐπιμεριστικὴ δυνική, ὁ ἕτερος, α, ον. 2) αἱ ἐπιμεριστικαὶ πληθυντικά, οὗτος, αὕτη, τοῦτο· ὅδε, ἥδε, τότε· ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο· ὁ ἄλλος, η, ο.

§ 548. Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία οὗτος κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενῆς καὶ τρικατάληκτος μετὰ οὐδετέρου ἄνευ ν, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικὸν μεταπλαστόν.

Ἐνικός

	Ἄρσενικόν	Θηλυκόν	Οὐδέτερον
Ὄνομ.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτ.	τούτον	ταύτην	τοῦτο
Κλ.	ὦ οὗτος		

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τούτω	τούτω (¹)	τούτω
Γεν. καὶ Δοτ.	τούτοι	ταύταιν καὶ τούτοι	τούτοι

Πληθυντικός

Ὀνομ.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γεν.	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αἰτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα
Κλ.	ὧ οὗτοι (¹).		

§ 549. Ἡ ὄνομ. καὶ αἰτιατ. τοῦ θηλ. δυϊκοῦ σπανιώτατα ἀπαντᾷ ταῦτα (Ἀριστοφ. Εἰρ. 847).

§ 550. Ἡ δεικτικὴ ὅδε, ἥδε, τόδε, εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δὲ καὶ τοῦ ἄρθρου, κατὰ τὸ ὅποιον καὶ κλίνεται.

Ὁ δυϊκὸς τοῦ θηλυκοῦ εἶναι τῶδε, ταῖνδε (Σοφοκλ. Οἶδ. Κ. 445).

§ 551. Ἡ δεικτικὴ ἐκεῖνος εἶναι κατὰ τὴν χρῆσιν τριγενῆς καὶ τρικατάληκτος μετὰ οὐδετέρου ἄνευ ν, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πτωτικὸν ὁμαλὸν ἄνευ κλητικῆς.

ΣΗΜ. Τὸ ἐκεῖνος ἔγειναι ἐκ τοῦ κεῖνος (αἰολ. κῆνος) μετὰ τοῦ προθέματος ε (2).

§ 552. Δεικτικαὶ ποιωτικαὶ εἶναι ἡ τοῖος (³) (ἐν τῇ φράσει τοῖος καὶ τοῖος, τοῖος ἢ τοῖος), τοιόςδε καὶ τοιοῦτος.

§ 553. Δεικτικαὶ ποσωτικαὶ εἶναι ἡ τόσος (⁴) (ἐν τῇ φράσει τόσος καὶ τόσος, τόσῳ—ὅσῳ), τοσόςδε καὶ τοσοῦτος.

§ 554. Δεικτικαὶ μεγεθυντικαὶ εἶναι ἡ τηλίκος (ποιητικὴ), τηλικόςδε καὶ τηλικούτος.

§ 555. Αἱ δεικτικαὶ τοιόςδε, τοσόςδε, τηλικόςδε, εἶναι σύνθετοι ἐκ τῶν τριγενῶν καὶ τρικαταλήκτων ὁμαλῶν τοῖος, α, ον, τόσος, η, ον, τηλίκος, η, ον καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δέ, κλινόμενοι ὁμαλῶς.

§ 556. Αἱ δεικτικαὶ τοιοῦτος (τοιαύτη, τοιοῦτο, -ν), τοσοῦτος (τοσαύτη, τοσοῦτο, -ν) καὶ τηλικούτος (τηλικαύτη, τηλικούτο, -ν) εἶναι τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι μετὰ οὐδετέρου διαφορουμένου, μετὰ τοῦ ν καὶ ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν εἶναι πτωτικὰ ἀνώμαλα μεταπλαστά, κατὰ τὴν οὗτος κλινόμενα.

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 93.

(2) Ἐκ τοῦ κα καὶ ἀνα ἔγειναι ἡ κῆνος, κεῖνος, κατὰ τινος. Ἐκ δὲ τῆς τα καὶ ἀνα ἡ τῆνος, καὶ τὸ μὲν κα=γενδ. kas, λατ. quae, τὸ δὲ ἀνα=σανσ. anas=λατ. alius.

(3) Ἐκ τοῦ τα, σανσchr. ta-ya-s=τοῖος, πρὸς καὶ τὰ ἐπικά καὶ δωρικά πληθ. τοῖ (σανσchr. tē, γοτθ. tha'i), ταῖ (σανσchr. tās, γοτθ. thōs).

(4) Ἐγειναι ἐκ τοῦ [τό-τιος], ὅθεν τὸ ποιητ. τόσσος, ἐξ οὗ τὸ Ἀττικὸν τόσος.

4) ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ

§ 557. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι οὐσιαστικά, ποιω-
τικά, ποσωτικά καὶ μεγεθυντικά. Τούτων δὲ ἐκάστη εἶναι
ὀριστικὴ (ὀρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναπολοῦσα) καὶ ἀόριστος
(μὴ ὀρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναπολοῦσα).

§ 558. Αἱ ἀναφορικαὶ οὐσιαστικά εἶναι 1) πληθυντικά, ὀριστικὴ
ὅς, ἥ, ὅ, καὶ ἀόριστος ὅστις, ἥτις, ὅτι· 2) διυικά, ὀριστικὴ ἐλ-
λείπει, ἀόριστος ὁπότερος, α, ον.

§ 559. Ἡ ὀριστικὴ ἀναφορικὴ ὅς κατὰ τὴν χρῆσιν εἶναι τριγε-
νὴς καὶ τρικατάληκτος μετὰ οὐδετέρου ἄνευ ν, κατὰ δὲ τὴν κλί-
σιν εἶναι πτωτικὸν ὁμαλὸν ἄνευ κλητικῆς.

ΣΗΜ. Ὁ διυικός τοῦ θηλυκοῦ εἶναι ὦ, οἷ ν (Πλάτ. Φαῖδρ. σ. 237, δ'—).
Ἡ ὅς ἐνίοτε=οὗτος εἰς τὰς φράσεις καὶ ὅς, ἡ δ' ὅς, ἡ δ' ἡ.

§ 560. Ἡ ἀόριστος ἀναφορικὴ ὅστις (ἐκ τῆς ὅς καὶ τις) κατὰ
μὲν τὴν χρῆσιν εἶναι τριγενὴς καὶ τρικατάληκτος, κατὰ δὲ τὴν
κλίσιν πτωτικὸν ἀνώμαλον μεταπλαστόν.

Ἑνικός

	Ἀρσενικὸν	Θηλυκὸν	Οὐδέτερον
Ὀν.	ὅστις	ἥτις	ὅ, τι
Γεν.	οὗτινος καὶ ὅτου	ἥστινος	οὗτινος καὶ ὅτου
Δοτ.	ὅτινι καὶ ὅτῳ	ἥτινι	ὅτινι καὶ ὅτῳ
Αἰτ.	ὄντινα.	ἥντινα.	ὅ, τι

Διυικός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	ὥτινε	ὥτινε	ὥτινε
Γεν. καὶ Δοτ.	οἷντινοιν	αἷντινοιν	οἷντινοιν.

Πληθυντικός

Ὀν.	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα καὶ ἅττα
Γεν.	ὧντινων	ὧντινων	ὧντινων καὶ ὧτων
Δοτ.	οἷςτισι(ν)	αἷςτισι(ν)	οἷςτισι(ν) καὶ ὅτοισι(ν)
Αἰτ.	οὕςτινας	ἄςτινας	ἅτινα καὶ ἅττα.

§ 561. Οἱ τύποι ὧτων καὶ ὅτοισι(ν) εἶναι σπάνιοι (Ἀνδοκίδ. 3, 16.), (1).

(1) Τὸ τις ἐλέγετό ποτε καὶ τέος καὶ τίος, ἐξ οὗ τὸ Αἰολικ. τίς(ις)=τισίν, καὶ [ἄ-τια], ἐξ οὗ ἄσσα καὶ ἅττα, μετὰ δὲ τοῦ ὁ πρώτου μέρους ἀκλίτου μέ-
νοντος προέκυψαν τὰ ὅτις (Ὅμηρ. κτλ.), γεν. ὅτεο (ἰων. ὅτευ), ὅτεψ, ὅτεων,
ὁτέοισιν (παρ' Ὀμήρῳ ἀπαντῶντα), ἐξ ὧν τὰ Ἀττικὰ ὅτου, ὅτῳ, ὅτων,
ῥοίοισι(ν).

§ 562. ΣΗΜ. Τὰ ἄττα ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἄ-τια] (Αἰολ. τίσις=τίσιν, κτλ.), ἐκ δὲ τοῦ ἄττα ἔγεινεν ὕστερον τὸ ἄττα, ὡς ἀνευφήμησεν ἡ Ξανθίπη καὶ τοιαῦτα ἄττα εἶπεν (Πλάτ. Φαίδων 60, α')=καὶ τοιαῦτα ἦσαν, ἄτινα (ἄττα) εἶπεν. Ὑστερον δὲ ἀφ' οὗ ἐσκοτίσθη ἡ πρώτη σημασία, ἥλλαξε καὶ πνεῦμα (1) πρὸς διάκρισιν τοῦ ἄττα.

§ 563. Ἡ ὅστις σπανίως εἶναι ὀριστική, ἡ δὲ ὅς γίνεται ἄοριστος μετὰ τοῦ ἄοριστολογικοῦ ἄν, ὅς ἄν.

§ 564. Εἰς τὸ ὅ,τι τίθεται ἡ διαστολή, δι' ἧς διαστέλλομεν καὶ διακρίνομεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι⁽²⁾. Καθίσταται δὲ περιττή, ὅταν χωριστὰ γραφῶσι τὰ δύο μέρη, ὅ τι.

Ἡ διαστολή εἶναι ὁμοία τῇ ὑποστιγμῇ⁽²⁾.

§ 565. Ἀναφορικὰ ποιωτικά εἶναι ἡ ὀριστικὴ οἶος, α, ον καὶ ἡ ἄοριστος ὁποῖος, α, ον.

§ 566. Ἀναφορικὰ ποσωτικά εἶναι ἡ ὀριστικὴ ὅσος, ν, ον, καὶ ἡ ἄοριστος, ὁπόσος, ν, ον.

§ 567. Ἀναφορικὰ μεγεθυντικά εἶναι ἡ ἡλίκος, ν, ον καὶ ἡ ἄοριστος ὀπηνλίκος, ν, ον.

§ 568. Ἀναφορικὴ τοπικὴ εἶναι ὁ ὁποδαπὸς (§ 528).

§ 569. Πᾶσαι αἱ εἰς ας ἀναφορικὰ ἀντωνυμῖαι εἶναι κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν τριγενεῖς καὶ τρικατάληκτοι, κατὰ δὲ τὴν κλίσιν ὁμαλαὶ ἄνευ κλητικῶν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ
ΟΡΙΣΤΙΚΑΙ. ΑΟΡΙΣΤΟΙ

Οὐσιαστικά. Δύο.

πότερος ;	πότερος, ἕτερος, ἐκάτερος, ἄμφω, ἄμφότεροι, οὐδέτερος, μηδέτερος. ὁ ἕτερος	—	ὁπότερος
-----------	---	---	----------

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατμ. § 90.

(2) «Ἡ διαστολή τίθεται, ὅταν διαστεῖται καὶ διαχωρίσῃ ὀφειλωμένον τινα λέξιν» (Διονύσι. Θραξ. παρὰ Βεγκ. Ἀνεκδ. σ. 675, καὶ σ. 702—703).

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΙ ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ
ΟΡΙΣΤΙΚΑΙ. ΑΟΡΙΣΤΟΙ

Μεγεθυνητ. Ποσωπικαί. Ποιωτικαί. Ουσιαστικαί πληθυντ.

τίς ;	τίς, ἐνιοί, δεῖνα, πᾶς οὐδείς, οὗτις, μηδείς, μήτις, ἐκαστος, ἄλλος. οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος, ὁ ἄλλος.	ὅς, {	ὅστις ὅς ἄν.	
ποῖος ;	ποιός,	τοῖος, τοιόςδε τοιούτος.	οἷος {	ὁποῖος οἷος ἄν.
πόσος ;	ποσός,	τόσος, τοσόςδε, τοσοῦτος,	ὅσος, {	ὁπόσος, ὅσος ἄν.
πηλίκος ;		τηλίκος (ποιητ.), τηλικόςδε. τηλικοῦτος.	ἡλίκος, ὁπηλίκος	

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΣ

§ 570. Πᾶσαι αἱ εἰς ος, η, ον ἀντωνυμίαι στεροῦνται κλητικῆς πλὴν τῆς οὗτος (§ 194), [ἐμὸς καὶ ἡμέτερος (§ 512)].

§ 571. Αἱ εἰς ος ἀντωνυμίαι ἔχουσιν οὐδέτερον εἰς ον, ἐξαιροῦνται αἱ ἀντωνυμίαι ἄλλος, αὐτός, ἐκεῖνος, οὗτος, ὅς (καθ' ὅς καὶ τὸ ἄρθρον ὅ), ἔχουσαι οὐδέτερον ἄνευ ν, ἄλλο, αὐτό, ἐκεῖνο, τοῦτο, ὅ (καὶ τὸ ἄρθρον τό). Διφοροῦνται δὲ 4, ταῦτὸν καὶ ταυτό, τοιοῦτον καὶ τοιοῦτο, τοσοῦτον καὶ τοσοῦτο, τηλικοῦτον καὶ τηλικοῦτο.

§ 572. Πολλαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνουσι προσχηματισμὸν τινα. Προσχηματισμὸς δὲ εἶναι προσθήκη συλλαβῆς κατὰ τὸ τέλος (¹).

§ 573. Προσχηματισμοὶ τῶν ἀντωνυμιῶν εἶναι γέ, πέρ, οῦν, δέ, δῆποτε, δηποτοῦν καὶ τὸ φωνῆεν 1.

§ 574. Τὸ γὰρ προστίθεται 1) εἰς τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας τοῦ α' καὶ β' προσώπου, ὅτε τὸ ἐγὼ καὶ ἐμοὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον, ἔγωγε, ἔμοιγε, ἐμοῦγε, ἐμέγε, σύγε. 2) εἰς τὴν ἀναφορικὴν ὀριστικὴν ὅς, ὅςγε, ἦγε, τόγε. 3) εἰς τὰς δεικτικὰς, τοὔτό γε, ἐκεῖνός γε (¹).

(1) Κατὰ τὸν Γραμματικὸν Τρύφωνα.

§ 575. Τὸ πὲρ προστίθεται εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα, ὅςπερ, ὅστιςπερ, οἷός περ, ὥςπερ, ὅπου περ.

§ 576. Τὸ δὲ προστίθεται εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ δεικτικὰ ἐπιρρήματα, ὅδε, τοσόςδε, τηλικόςδε, ἐνθάδε, τῇδε, κτλ. Καταβιβάζει δὲ καὶ τὸν τόνον.

§ 577. Τὸ οὖν, δῆποτε, δηποτοῦν προστίθεται εἰς τὰς ἀορίστους ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιρρήματα καὶ καθιστᾷ αὐτὰς ἀοριστοτέρας, ὅστιςοῦν, ὅστιςδῆποτε, ὅστιςδηποτοῦν, ὅπουδηποτοῦν.

§ 578. Ὁ προσχηματισμὸς ι προστίθεται εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ δεικτικὰ ἐπιρρήματα καὶ 1) δέχεται τὸν τόνον τῆς λέξεως· 2) ἐκθλίβει τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα· 3) πρὸ φωνήεντος προσλαμβάνει εὐφωνικὸν ν, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ σ· οὕτως ἐκείνος, τοδί, ταυτί, ὀδί, ὠδί, οὕτως(ν), τουτουί, αὐτηί, τουτονί, οὐτοιί, τοσονδί.

§ 579. Πολλάκις τίθενται ὁμοῦ τὸ γέ καὶ ι, ὡς τουτί γε, ταυτί γε, τουτονί γε, αὐτηί γε, κτλ. Καὶ τουτογί, ταυταγί (τῶν ἐκτουτογεί, ταυταγεί) (1).

ΣΗΜ. Καὶ τὸ νῦν ἐπιρρήμα ἔχει τὸ ι, νυνί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 580. Τὰ ἀνταποδοτικὰ ἐπιρρήματα εἶναι τοπικά, τροπικά, χρονικά καὶ ποσωτικά. Τούτων δ' ἕκαστον εἶναι ἐρωτηματικόν, ἀόριστον, δεικτικόν καὶ ἀναφορικόν. Τὸ δὲ ἀναφορικόν εἶναι ὀριστικόν καὶ ἀόριστον.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΑΟΡΙΣΤΑ ΔΕΙΚΤΙΚΑ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ

ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΑΟΡΙΣΤΑ

Τοπικά	πόθεν ;	ποθεν,	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ἐνθεν,} \\ \text{ἐνθένδε,} \\ \text{ἐντεῦθεν,} \\ \text{ἐκεῖθεν} \end{array} \right.$	ἥθεν.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ὅπῃθεν,} \\ \text{ὅθεν ἄν.} \end{array} \right.$
	ποῦ ;	πού,	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ἐνθα,} \\ \text{ἐνθάδε} \\ \text{ἐνταῦθα,} \\ \text{ἐκεῖ.} \end{array} \right.$	οὔ.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ὅπου,} \\ \text{οὔ ἄν.} \end{array} \right.$

(1) Ὅρα Σοφκλ. Οἶδ. Τ. 849. 855. Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 105. 523. Ὅρν. 301. 1571.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ. ΑΟΡΙΣΤΑ.

ΔΕΙΚΤΙΚΑ. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ.

ΟΡΙΣΤΙΚΑ. ΑΟΡΙΣΤΑ.

Τοπικά.	ποῖ ;	ποί,	{ δεῦρο, ἐνθάδε, ἐκεῖσε.	οἷ.	{ ὅποι, οἷ ἄν.
Τροπικά.	πῇ ;	πῆ,	{ τῇδε, ταύτῃ, ἐκείνῃ.	ῇ.	{ ὅπῃ, ῇ ἄν.
	πῶς ;	πώς,	{ ὧδε, οὕτως, ἐκείνως.	ώς.	{ ὅπως, ὡς ἄν.
Χρονικά.	πότε ;	ποτέ,	τότε,	ὅτε,	{ ὅποτε, ὅταν.
	πηνίκα ;	—	{ τηνικάδε τηνικαῦτα	ήνικα	{ ὀπηνίκα, ήνικ' ἄν.
Ποσωτικά.	ποσάκις ;	—	τοσαυτάκις,	ὀσάκις,	ὀποσάκις
	ποσαχῇ ;	—	—	ὀσαχῇ,	ὀποσαχῇ.

§ 581. Τὸ ἐνθα καὶ ἐνθεν σπανίως εἶναι δεικτικά, συνήθως δὲ ἀναφορικά.

§ 582. Τὸ οὕτως λέγεται πρὸ φωνήεντος καὶ ἐνίοτε πρὸ συμφώνου, τὸ δὲ οὕτω πρὸ συμφώνου μόνον.

§ 583. Τὸ ἀναφορικὸν ὥς πολλάκις = οὕτως, ὅτε γίνεται καὶ ἑν-
τονον ὥς (§ 100).

§ 584. Τὰ τότε καὶ ὅτε εἰς τὰς φράσεις τοτὲ μὲν — τοτὲ δέ,
ὅτὲ μὲν — ὅτὲ δέ, ὀξύνονται.

§ 585. Τὰ ἀνταποδοτικά τοπικά ἐπιρροήματα ἐκφράζουσι α')
τὴν μὲν ἀπὸ τόπου κίνησιν διὰ τῆς καταλήξεως -θεν· β') τὴν δὲ
ἐν τόπῳ στάσιν διὰ τῆς -ου· γ') τὴν δὲ εἰς τόπον κίνησιν διὰ
τῆς -οι, -δε καὶ -σε· δ') τὴν δὲ κίνησιν καὶ στάσιν διὰ τῆς -η.

§ 586. ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις δὲ ἐνίοτε δὲν σημαίνει τὴν εἰς τόπον κίνησιν
ἀλλὰ κίνησιν ἀπὸ τόπου, ἐνθάδε, ἡ στάσιν ἐν τόπῳ, ὡς
ἐνθάδε (1).

(1) Περὶ τοῦτου ἀμφιβάλλουσι τινες ὅτι τίθεται καὶ ἐπὶ στάσεως, ὡς οὐκ
ἐσθ' ὅπως ἂν ἐνθάδε μείναιμι (Πλάτ. Συμπόσ. σ. 223), καθ' οὓς τίθεται
μόνον ἐπὶ κινήσεως (ἐπὶ στάσεως συνεπτυγμένον).

§ 587. ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις ἢ πολλάκις μεταπίπτει ἐκ τῆς κινήσεως (διὰ τινος ὁδοῦ) εἰς τροπικὴν ἢ σημασίαν.

§ 588. Τὸ ἐν ταῦθα ἐνίοτε καὶ ἐπὶ κινήσεως (1), συνήθως δὲ ὡς δεικτικὸν χρονικόν (=τότε), τίθεται.

ΡΗΜΑΤΑ

§ 589. Παρεπόμενα τῶν ῥημάτων εἶναι πρόσωπον, ἀριθμός, διάθεσις, χρόνος, ἔγκλισις, φωνὴ καὶ συζυγία.

ΠΡΟΣΩΠΑ

§ 590. Πρόσωπα τοῦ ῥήματος εἶναι τύποι δεικνύοντες τὰ τρία διὰ πᾶσαν ὁμιλίαν ἀπαιτούμενα πρόσωπα, τὸ ὁμιλοῦν πρόσωπον, τὸ ἀκοῦον καὶ τὸ περὶ οὗ ἡ ὁμιλία. Λέγω, λέγεις, λέγει.

ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ

§ 591. Αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων εἶναι 4, ἐνεργητική, παθητική, μέση καὶ οὐδετέρα.

§ 592. Ῥῆμα σημαίνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ λέγεται ἐνεργητικόν, ὡς ἡ μήτηρ λούει τὸν υἱὸν αὐτῆς· σημαίνει δὲ ὅτι πάσχει τι παρ' ἄλλου λέγεται παθητικόν, ὡς ὁ υἱὸς λούεται ὑπὸ τῆς μητρός· σημαίνει δὲ ὅτι ἐνεργεῖ καὶ πάσχει λέγεται μέσον, ὡς ἡ μήτηρ λούεται (=λούει ἑαυτὴν ἢ τὴν ἑαυτῆς κεφαλὴν)· σημαίνει δὲ ὅτι οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' εὐρίσκεται ἐν τινι καταστάσει λέγεται οὐδέτερον, ὡς ἡ μήτηρ καθεύδει καὶ ἡσυχάζει.

ΣΗΜ. Μέσον ὠνομάσθη ὡς κοινὸν ἐνεργείας καὶ πάθους(2).

§ 593. Διάθεσις λέγεται ἡ ιδιότης τοῦ ῥήματος, δι' ἧς φανερώνει ἐνέργειαν, πάθος καὶ κατάστασιν(3).

ΧΡΟΝΟΙ

§ 594. Ὁ χρόνος εἶναι ἢ παρὼν ἢ παρελθὼν ἢ μέλλον, ὡς σήμερον, χθές, αὔριον.

§ 595. Τὸ παρὼν, τὸ παρελθὼν καὶ τὸ μέλλον εἶναι τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου.

§ 596. Πᾶσα πρᾶξις ἐν χρόνῳ συμβαίνουσα εἶναι ἢ παροῦσα ἢ παρελθοῦσα ἢ μέλλουσα.

(1) Ὡς ἐνταῦθα λέγεται Μῆδεια γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν (Ξενοφ. Ἀνάβ. Γ', δ', 11), κτλ.

(2) «Μέσον ἐστὶ τὸ ἐκατέρου μετέχον» (Χοιροβ. 579, 6).

(3) «Διάθεσις ἐστὶ διαίτα ψυχῆς καὶ διοικήσεως· καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ γὰρ διαθεῖναι τὸ οἰκονομῆσαι καὶ διοικῆσαι... θεῖναι ἐστὶ τὸ ποιῆσαι, ὡς τὸ ἄλγε' ἔθηκεν... διάθεσις οὖν τὸ ποιῆσαι καὶ παθεῖν» (Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 884—886).

§ 597. Ἡ παροῦσα ἢ παρελθοῦσα ἢ μέλλουσα πράξις εἶναι ἢ διαρκὴς ἢ ἀκαριαία (στιγμιαία) ἢ συντελική (= τετελειωμένη). Ὅθεν οἱ χρόνοι τῶν ῥημάτων ἔπρεπε νὰ εἶναι 9, ὡς σημαινόντες διάθεσιν 1) διαρκῆ παροῦσαν, 2) ἀκαριαίαν παροῦσαν, 3) συντελικὴν παροῦσαν, 4) διαρκῆ παρελθοῦσαν, 5) ἀκαριαίαν παρελθοῦσαν, 6) συντελικὴν παρελθοῦσαν, 7) διαρκῆ μέλλουσαν, 8) ἀκαριαίαν μέλλουσαν καὶ 9) συντελικὴν μέλλουσαν.

§ 598. Οἱ χρόνοι τῶν ῥημάτων εἶναι 7, διότι ἐλλείπει ἡ ἀκαριαία παροῦσα διάθεσις, ἡ δὲ διαρκὴς καὶ ἀκαριαία μέλλουσα ἔχει ἓνα μόνον τύπον.

1) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν διαρκῆ παροῦσαν λέγεται ἐνεστώς, ὡς γράφω ἐπιστολὴν (1).

2) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν συντελικὴν παροῦσαν λέγεται παρακείμενος, ὡς γέγραφα τὴν ἐπιστολὴν (= ἔχω γράψῃ ἢ ἔχω γραμμῆν).

ΣΗΜ. Παράκειμενος ὀνομάσθη, διότι ἡ πράξις αὐτοῦ εἶναι πλησίον (= παράκειται) τοῦ ἐνεστώτος, διὰ τοῦτο καὶ ἐνεστώς συντελικὸς ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὀνομάζεται (2).

3) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν διαρκῆ παρελθοῦσαν λέγεται παρατατικός, χθὲς ἔγραψον τὴν ἐπιστολὴν (3).

ΣΗΜ. Παρατείνω=πολύ τεντώνω, τραβῶ τι εἰς μάκρος.

4) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν ἀκαριαίαν παρελθοῦσαν λέγεται ἀόριστος. Πρὸ πολλοῦ ἔγραψα τὴν ἐπιστολὴν.

ΣΗΜ. Ἀόριστος ὀνομάσθη, διότι δὲν ὀρίζει, ἐὰν νεωστὶ ἢ πρὸ πολλοῦ ἡ πράξις ἔγενεν (4).

5) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν συντελικὴν παρελθοῦσαν λέγεται ὑπερσυντέλικος, ἔγεγράψην τὴν ἐπιστολὴν (= εἶχον γράψῃ ἢ εἶχον γραμμῆν), ὅτε σὺ ἔγραφες.

ΣΗΜ. Ὑπερσυντέλικος λέγεται ὡς πρὸ πολλοῦ τετελειωμένος (5), διότι συντελικὸς=τετελειωμένος.

(1) «Ἐνισταμένην καὶ ἀπλήρωτον ἔχει τὴν σημασίαν» (Χοιροβ. 480, 22).

(2) «Ἀπὸ τοῦ παρακείσθαι καὶ ἐγγὺς εἶναι τοῦ ἐνεστώτος τὴν πράξιν αὐτοῦ» (Βεχκ. Ἀνέκδ. 889, 23. Ὅρα καὶ Χοιροβ. σ. 479, 25), «καὶ ἐνεστώς συντελικὸς καλεῖται, τούτου δὲ παρῳχημένος ὁ ὑπερσυντέλικος» (Βεχκ. Ἀνέκδ. 891, 19).

(3) «Παρατατικός λέγεται παρὰ τὸ τεταμένην καὶ ἀπλήρωτον ἔχειν τὴν σημασίαν» (Χοιροβ. σκ. 479, 20).

(4) «Ἐὰν τὰ παρελθόντα ἀδηλα ὦσι πότε παρῆλθον, ἀποτελεῖ τὸν ἀόριστον, οἷον ἔτυφα· ἀδηλον γὰρ εἴτε νεωστὶ εἴτε πρὸ πολλοῦ· διὰ τοῦτο καὶ ἀόριστος λέγεται» (Χοιροβ. σκ. 480, 1).

(5) «Ὑπερτελεσμένος, πλέον ἢ τετελεσμένος (plusquamperfectum)· ὑπερσυντέλικος λέγεται παρὰ τὸ πρὸ πολλοῦ πληρωθῆναι· συντελικὸς γὰρ ὁ πληρωμένος» (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 1281. Χοιροβ. 479, 31).

6) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν διαρκῇ καὶ ἀκαριαίαν μέλλουσιν λέγεται μέλλων, ὡς αὖριον γράψω τὴν ἐπιστολήν.

7) Τύπος ῥήματος ἐκφράζων διάθεσιν συντελικὴν μέλλουσιν, λέγεται μέλλων τετελεσμένος ἢ μετ' ὀλίγον μέλλων, λέγε καὶ πεπραγμένος (= θὰ εἶναι πεπραγμένον). γεγράψεται ἡ ἐπιστολή αὖριον (= θὰ εἶναι γεγραμμένη).

§ 599. Χρόνοι τοῦ ῥήματος λέγονται οἱ διάφοροι αὐτοῦ τύποι οἱ ἐκφράζοντες τὰ χρονικὰ τμήματα, κατὰ τὰ ὁποῖα γίνεται ἡ διάθεσις αὐτοῦ.

§ 600. Οἱ χρόνοι τῶν ῥημάτων εἶναι ἀρκτικοὶ καὶ παραγόμενοι. Ἀρκτικοί, ἤτοι χρόνοι παράγοντες ἄλλους, εἶναι 3, ὁ ἐνεστώς, μέλλων καὶ παρακείμενος. Παραγόμενοι δέ, ἤτοι γινόμενοι ἐξ ἄλλων, εἶναι 4, ὁ παρατατικὸς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων ἐκ τοῦ παρακειμένου καὶ ὁ ἀόριστος ἐκ τοῦ μέλλοντος.

§ 601. Ὁ παρατατικὸς, ἀόριστος καὶ ὑπερσυντέλικος λέγονται καὶ ἱστορικοὶ χρόνοι ὡς χρήσιμοι εἰς τὰς ἐξιστορήσεις τῶν γεγονότων καὶ παρωχημένοι ὡς ἐκφράζοντες διάθεσιν παρελθούσαν.

§ 602. Ὁ παρακείμενος, ὑπερσυντέλικος καὶ μετ' ὀλίγον μέλλων λέγονται καὶ συντελικοὶ χρόνοι ὡς ἐκφράζοντες διάθεσιν τετελεσμένην (συντελικήν).

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ

§ 603. Αἱ ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων εἶναι 4, ὀριστική, ὑποτακτική, εὐκτική καὶ προστακτική.

§ 604. Τύπος ῥήματος ἐκφράζων τὴν διάθεσιν ὡς πραγματικὴν λέγεται ὀριστική, ὡς ὁ διδάσκαλος διδάσκει.

§ 605. Τύπος ῥήματος ἐκφράζων τὴν διάθεσιν ὡς δυνατὴν καὶ προσδοκωμένην ἢ ὡς προτροπὴν, ἀπορίαν καὶ δισταγμὸν, λέγεται ὑποτακτική, δὲ ἂν μανθάνῃ γράμματα ἐπαινεῖται. ἄγωμεν· τί εἶπω; ἐὰν εἶπω.

ΣΗΜ. Ὑποτακτικὴ ὀνομάσθη, διότι τίθεται πάντοτε κατ'ὅπιν νοουμένου ἢ λεγομένου συνδέσμου, ἐὰν, ἵνα, ὅταν, τὸ ἑποῖον εἰς τὴν Γραμματικὴν λέγεται ὑποτάσσασθαι (1).

§ 606. Τύπος ῥήματος ἐκφράζων τὴν διάθεσιν ὡς εὐκτικὴν καὶ δυνατὴν ἢ ἀπλῶς νοητὴν καὶ ὡς κρίσιν ὑποκειμενικὴν λέγεται

(1) «Λέγεται ὑποτακτική, ὅτι ὑποτάσσεται μορίοις τῶ ἵνα καὶ τῶ ὅρα καὶ τῶ ὅπως» (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 884, 22). «Ὑγιῶς ἄρα ἀπὸ ἐνὸς τοῦ παρακολουθοῦντος τῇ προκειμένη ἐγκλίσει, τοῦ μὴ συνίστασθαι αὐτὴν εἰ μὴ ὑποταγεῖν τοῖς προκειμένοις συνδέσμοις, εἰρηται ὑποτακτική» (Ἀπολλών. περὶ συντάξ. Γ', 28). Ἄλλοι δὲν θεωροῦσιν ἐπιτυχῇ τὴν ὀνομασίαν τῶν παλαιῶν οὐδὲ τὴν αἰτίαν τῆς ὀνομασίας. Πρβλ. Delbrück Συντακτ. Ερευν. Τόμ. 4, σ. 115.

εὐκτική· μὴ ζῶν μετ' ἀμουσίας. Εἰ ἀναβλέψειας, φεύγοις ἂν τοὺς κακοὺς. Ἐλεγον οὖτι Κύρος ἐπιβουλεύει Ἀρταξέρξη τῷ βασιλεῖ.

§ 607. Τύπος ῥήματος ἐκφράζων τὴν διάθεσιν ὡς ἐπιτακτικὴν, προτρεπτικὴν, παρακλητικὴν καὶ ἀπαγορευτικὴν λέγεται προστακτικὴ ἐλθέ, ἄγετε· θάρρει· εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς Θεοὺς, τίμα τὸν Θεόν. Κύριε, ἐλέησον. Μὴ κλέπτε.

§ 608. Ἐγκλίσεις εἶναι τύποι τοῦ ῥήματος παριστάνοντες τὴν διάθεσιν αὐτοῦ ἢ ὡς πραγματικὴν ἢ ὡς δυνατὴν ἢ ὡς νοητὴν ἢ ὡς ἐπιτακτικὴν, κτλ.

ΣΗΜ. Ἐγκλίσεις = κλίσεις καὶ ῥοπή τῆς ψυχῆς πρὸς ἑκφρασιν τοῦτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως (1).

§ 609. Εἰς τὰ ῥήματα ὑπάρχουσι καὶ τὸ ἀπαρέμφατον, ἡ μετοχὴ καὶ τὰ ῥηματικά ἐπίθετα.

§ 610. Τὸ ἀπαρέμφατον (2) εἶναι τύπος τοῦ ῥήματος χρησιμεύων καὶ ὡς ῥῆμα ἄνευ προσώπου, ἐγκλίσεως καὶ ἀριθμοῦ καὶ ὡς οὐσιαστικὸν ἄκλιτον ἑναρθρον καὶ ἀναρθρον. Ἡδὺ μᾶζα φαγεῖν (ὡς τὸ δημῶδες φαγεῖ). Τὸ πένεσθαι λυπηρόν (ἢ πένια). Χαλεπὸν ἐστὶ λέγειν.

ΣΗΜ. 1. Ἀπαρέμφατον ὀνομάσθη, διότι δὲν παρεμφαίνει (δεικνύει) πρόσωπον, ἐγκλίσιν καὶ ἀριθμόν.

ΣΗΜ. 2. Τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἀπαρέμφατου δὲν δεικνύεται διὰ τῆς γραμματικῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς συντάξεως, ὡς συμφέρει ἕνα ἀπολίσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ = συμφέρει ἵνα ἀπολήται εἰς ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

§ 611. Ἡ μετοχὴ εἶναι τύπος τοῦ ῥήματος χρησιμεύων καὶ ὡς ῥῆμα ἄνευ προσώπου καὶ ὡς ἐπίθετον τριγενὲς καὶ τρικατάληκτον (3), παῖς ἐπιμελούμενος μανθάνει γράμματα (= ἐπιμελής), Ἀνὴρ ῥαθυμῶν οὐ πλουτεῖ (= ῥάθυμος).

ΣΗΜ. 1. Μετοχὴ ὀνομάσθη, διότι μετέχει καὶ τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ ἐπιθέτου.

ΣΗΜ. 2. Ἡ μετοχὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν δεικνύει τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἄνευρίσκειται τοῦτο διὰ τῆς συντάξεως.

ΣΗΜ. 3. Ἡ μετοχὴ παριστᾷ τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος ὡς πραγματικὴν, ὅπως ἡ ὀριστικὴ ἐγκλίσις, σπανίως δὲ ὡς δυνατὴν, ὅπως ἡ ὑποτακτικὴ παῖς ἐπιμελούμενος (= ὅς ἐπιμελεῖται), ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται (= ὅς ἂν ὑπομείνη).

(1) «Ἐγκλίσις ἐστὶν ἡ ψυχικὴ προαίρεσις, καθ' ἣν ἐγκλίνεται ἡ ψυχὴ ἢ εἰς ὃ ῥέπει· ἐγκλίνει γὰρ καὶ ῥέπει εἰς τὸ ὀρίσσει ἢ εἰς τὸ προσταξεί ἢ εἰς τὸ εὐξασθαι· ἢ διστάσει» (Χοιροβ. 471, 17. Βεγκέρ. Ἀνέκδ. σ. 1274). «Ἐγκλίσις ἐστὶ ψυχῆς ἀναπαύσεως ἐπὶ τι τρεπομένης. Προσκλίνεται δὲ ἡ ψυχὴ ἢ ὡς ὀρίζομένη τὰ παρ' αὐτῆς δρώμενα (τύπτω), ἢ ὡς προσταττούσα (τύπτει), ἢ ὡς εὐχομένη (τύπτωμι) ἢ ὡς διστάζουσα (ἐὰν τύπτω), ἢ ὡς οὐδὲν τούτων δηλοῦσα, μόνον δὲ τὸ ὄνομα τοῦ πράγματος δηλοῦσα (τύπτειν)» (Βεγκ. Ἀνέκδ. σ. 884, 7).

(2) Παρὰ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ὀνομάζεται ἡ ἀπαρέμφατος καὶ τὸ ἀπαρέμφατον.

(3) Ἐνίοτε καὶ δικατάληκτος. «Ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄγοντε» (Πλάτ. Φαῖδρ. 237. δ').

§ 612. Ἐπίθετον παριστῶν τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος ὡς δυνατὴν καὶ ἀναγκαίαν λέγεται ῥηματικὸν ἐπίθετον, ὡς ποιητὸς (= δυνατὸς ποιεῖσθαι ἢ ποιηθῆναι), λυτὸς, κτητὸς κτλ. φευκτέον (= δεῖ φεύγειν), ποιητέος (= ὀφείλων ποιεῖσθαι), κτλ.

Αἱ καταλήξεις τῶν ῥηματικῶν ἐπιθέτων εἶναι τὸς καὶ τέος.

ΦΩΝΗ

§ 613. Τὸ σύνολον ὅλων τῶν καταλήξεων πρὸς παράστασιν ἐκάστης διαθέσεως τοῦ ῥήματος καθ' ὅλας τὰς ἐγκλίσεις λέγεται φωνή.

ΣΗΜ. Δι' ἐκάστην διάθεσιν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ἰδιαιτέρα φωνή, ἀλλ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὑπάρχουσι δύο μόνον φωναί, ἡ ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ. Μόνον δὲ ὁ μέσος μέλλων καὶ ὁ μέσος ἄοριστος ἔχουσιν ἰδίαν φωνήν. Οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι τῆς μέσης διαθέσεως εἶναι ὅμοιοι μὲ τοὺς τῆς παθητικῆς φωνῆς. Ἡ δὲ οὐδετέρα διάθεσις ποτὲ μὲν ἐκφράζεται δι' ἐνεργητικῆς φωνῆς, ποτὲ δὲ διὰ παθητικῆς.

ΣΥΖΥΓΙΑ

§ 614. Τὸ σύνολον τῶν τύπων, τοὺς ὁποίους δέχονται τὰ ῥήματα καθ' ὅλα αὐτῶν τὰ παρεπόμενα, λέγεται συζυγία.

ΣΗΜ. Συζυγία λέγεται ἡ κλίσις τῶν ῥημάτων μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ὑποζυγίων, τὰ ὅποια ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγὸν ὄντα ἐξ ἑσῶς τρέχουσιν (1), ἐπομ. συζυγία = ἡ ὁμοιόμορφος κίνησις (κλίσις) τοῦ ῥήματος.

§ 615. Αἱ συζυγίαι τῶν ῥημάτων εἶναι κυρίως δύο, ἡ τῶν εἰς ω καὶ ἡ τῶν εἰς μι (2).

1. Ἡ εἰς ω συζυγία διαιρεῖται εἰς τὴν τῶν βαρυτόνων καὶ εἰς τὴν τῶν περισπωμένων, ὡς βλέπω, λύω, κτλ. [ποιέω] ποιῶ, [τιμάω] τιμῶ, [δηλόω] δηλῶ.

2. Ἡ δὲ τῶν περισπωμένων ὑποδιαιρεῖται εἰς 3, εἰς τὴν τῶν εἰς έω, άω καὶ őω (§ 721).

ΡΙΖΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑ

§ 616. Ῥήματά τινα ἔχουσι ρίζαν καὶ θέμα τὸ αὐτό, ὡς λυ-λύ-ω, μεν-, μέν-ω, κτλ.

(4) «Συζυγία μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ὑποζυγίων, ἃ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγὸν ὄντα ἴσον δρόμον ποιεῖται, ὡς καὶ τούτων ὅσα ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀνάγεται συζυγίαν, μίαν ποιεῖται τὴν κλίσιν» (Βεγκέρ. Ἀνέκδ. σ. 892-893).

(2) Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀνέκαθεν ἦσαν δύο τάξεις ῥημάτων διακεκριμέναι ἡ εἰς ω καὶ ἡ εἰς μι. Καὶ τὰ μὲν εἰς ω μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἔχουσι φωνῆν μεταξὺ τοῦ ε καὶ ο ποικίλλων, ὅπερ θεματικὸν ἢ συνδετικὸν καλεῖται, καὶ τὸ θέμα τηροῦσιν ἀμετάβλητον ἐν πᾶσι τοῖς ἀριθμοῖς, ὡς λύω, λύομεν, λύετε, κτλ. Τὰ δὲ εἰς μι προσάπτουσι τὰς προσωπικάς καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὴν ρίζαν (ἢ παρεμβάλλουσι νυ) ἄνευ φωνήεντος, τὸ δὲ θέμα ποικίλλουσιν, ἰστίμι, ἰστιάμεν, ἰστιάτε, δίδωμι, δίδομεν, τίθημι, τίθετε, κτλ.

§ 617. Πολλά ῥήματα ἔχουσι θέμα διάφορον τῆς ῥίζης, ὡς ρίζα βα-, θέμα βαίν-(ω), ρίζ. λαβ-, θέματα ληβ- καὶ λαμβάν-, ρίζ. χαρ-, θέματα χαιρ-, χαιρε-, ρίζ. βο-, θέματα βοσκ- καὶ βοσκε-, κτλ.

§ 618. Ῥήμα ἔχον θέμα ὁμοιον πρὸς τὴν ρίζαν λέγεται πρωτόθετον ῥήμα, ὡς λύ-ω, δέ-ω, δέρ-ω, μέν-ω.

ΣΗΜ. Πρωτόθετον = πρωτότυπον (ὁ ὅρος δὲ παρ' Εὐσταθίου).

§ 619. Ῥήμα ἔχον θέμα διάφορον τῆς ῥίζης λέγεται παράγωγον, ὡς βαίνω (ρίζ. βα-), κτλ.

§ 620. Τὸ παράγωγον ῥήμα γίνεται ἢ διὰ προσθήκης γραμμάτων ἢ δι' ἐκτάσεως τῶν φωνηέντων εἰς μακρά, ὡς βλαβ-, βλάπ-τ-ω, φθα-, φθά-ν-ω, κτλ. τακ-, τήκ-ω, λιπ-λείπ-ω, φυγ-φεύγ-ω, κτλ.

§ 621. Τὸ θέμα εὐρίσκεται μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων, ὡς λέγ-(λέγω), γραφ-(γράφω).

§ 622. Τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ῥίζης ἢ τοῦ θέματος λέγεται χαρακτήρ (§ 205).

§ 623. Ὁ χαρακτήρ τῶν πρωτοθέτων καὶ τῶν παραγῶγων δι' ἐκτάσεως ῥημάτων εὐρίσκεται μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων, τῶν δὲ διὰ προσθήκης γραμμάτων παραγῶγων ῥημάτων εὐρίσκεται μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν προστεθέντων γραμμάτων ὡς γράφ-ω, τήκ-ω, φεύγ-ω, λείπ-ω κτλ. βλαβ-(βλάπτω), πρᾶγ-(πράττω=πράγ-ω).

§ 624. Ὁ χαρακτήρ τῶν εἰς ω ῥημάτων εἶναι φωνῆεν, ἄφω-νον καὶ ὑγρόν, λύ-ω, γράφ-ω, μέν-ω.

§ 625. Τὰ εἰς ω ῥήματα κατὰ τὸν χαρακτήρα εἶναι 1) φωνεν-τόληκτα, λύ-ω. 2) ἀφωνόληκτα, γράφ-ω. 3) ὑγρόληκτα, μέν-ω, γέμ-ω, νέμ-ω.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΙΣ (1)

§ 626. Ἡ ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος προσθήκη συλλαβῆς ἢ ἡ μεταβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἐν μὲν τῷ παρατατικῷ, ἀορίστῳ καὶ ὑπερσυντελίῳ λέγεται αὐξήσις, ἐν δὲ τῷ παρακ. καὶ μετ' ὀλίγ. μέλλοντι ἀναδίπλωσις, (λύω) ἔ-λυ-ον, ἔ-λυ-σα, λέ-λυ-κα, λε-λύ-σομαι, (ἀγαπῶ) ἡγάπων, ἡγάπησα, ἡγάπηκα, (ζηλῶ) ἐ-ζήλουν, ἐ-ζήλωσα, ἐ-ζήλωκα.

Ὁ ὑπερσυντελικὸς ἐνίοτε λαμβάνει ἀμφοτέρως, ὡς (γράφω) ἐ-γε-γράφειν, κ.τ.λ.

§ 627. Ἡ αὐξήσις εἶναι διττή, συλλαβικὴ καὶ χρονικὴ. Ἡ μὲν συλλαβικὴ εἶναι πρόταξις ἐνός ε, ἡ δὲ χρονικὴ τροπὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν, ὡς (λέγω) ἔλεγον, (ὀμιλῶ) ὤμιλουν.

(1) Παρὰ τοῖς παλαιοῖς γραμματικοῖς καλεῖται ἀναδίπλωσις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

§ 628. Συλλαβικὴν αὔξῃσιν λαμβάνουσι πάντα τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα. Καλεῖται δὲ συλλαβική, διότι δι' αὐτῆς γίνεται προσθήκη μιᾶς συλλαβῆς.

§ 629. Χρονικὴν αὔξῃσιν λαμβάνουσι πάντα τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ῥήματα. Καλεῖται δὲ χρονική, διότι δι' αὐτῆς γίνεται μεταβολὴ τοῦ χρόνου (§ 30).

§ 630. Ἡ ἀναδίπλωσις εἶναι τριττὴ, 1) ἐπαναλήψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου πρὸ ἐνὸς ε, ὡς (γράφω) γέγραφα· 2) πρόταξις μόνον ἐνὸς ε ἐνεκα μὴ ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου, ὡς (φθείρω) ἐφθαρκα, (ζηλῶ) ἐζήλωκα· 3) τροπὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν, ὡς (ἀγαπῶ) ἠγάπηκα, (ἀρπάζω) ἤρπακα, (ἐλευθεροῦμαι) ἠλευθέρωμαι, (ὀμιλῶ) ὠμίληκα.

§ 631. Τὴν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου πρὸ ἐνὸς ε ἀναδίπλωσιν λαμβάνουσι πάντα τὰ ἀπὸ ἐνὸς συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα, ὡς (λύω) λέλυκα, (τιμῶ) τετίμηκα· 2) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ δύο συμφώνων, ἀφώνου πρὸ ὕγρου, ὡς (γράφω) γέγραφα, (πληρῶ) πεπλήρωκα· 3) τὸ μνηνίσκομαι μέμνημαι (1) (ἐκ ρίζ. μνα-)

§ 632. Τὴν διὰ τοῦ ε ἀναδίπλωσιν (ὡς μὴ ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου) λαμβάνουσι 1) τὰ ἀπὸ γν ἀρχόμενα ῥήματα, ὡς (γνωρίζω) ἐγνώρικα, κ.τ.λ. 2) τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ διπλοῦ ἢ ἀπὸ δύο συμφώνων (οὐχί ἀφώνου πρὸ ὕγρου) ἢ ἀπὸ τριῶν, (ζηλῶ) ἐζήλωκα, (φθείρω) ἐφθαρκα, (σκευάζομαι) ἐσκεύασμαι, (στρατεύομαι) ἐστράτευμαι.

ΣΗΜ. Διφορεῖται τὸ κτῶμαι καὶ (σπαν.) ἔκτημα· 2) Τὰ ἀπὸ βλ καὶ γλ ἀρχόμενα, (βλασφημῶ) βεβλάσφημηκα, (βλάπτω) βέβλαφα, (βλαστάνω) ἐβλάστηκα (2), (γλύφωμαι) ἐγλυμμαι, διέγλυμμαι, ἐξέγλυμμαι, ἐνέγλυμμαι· (δόκιμα), τὰ δὲ γέγλυμμαι, διαγέγλυμμαι κ.τ.λ. ἀδόκιμα καὶ μεταγενέστερα.

§ 633. Ἡ ἀναδίπλωσις φυλάττεται καθ' ὅλας τὰς ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν. Ἡ δὲ αὔξῃσις φυλάττεται μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ.

§ 634. Ὁ ὑπερσυντέλικος τῶν διὰ τοῦ ε ἀναδιπλουμένων ῥημάτων δὲν λαμβάνει αὔξῃσιν, ἐζήλωκα ἐζηλώκειν, ἐσκεύασμαι, ἐσκεύασμην.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΕΩΣ

§ 635. Τὸ βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω αὐξάνουσι συλλαβικῶς ποτὲ μὲν διὰ τοῦ ε, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ η, ἐβουλόμην καὶ

(1) Παρὰ μεταγ. καὶ μνηστεύω μεμνήστευκα καὶ μεμνήστευμαι.

(2) Τὸ δὲ βεβλάστηκα μεταγενέστερον. Ὅρα ἡμ. Γραμμ. Παρ. § 182.

ἡδουλόμεν, ἐδυνάμην καὶ ἡδυνάμην, ἔμελλον καὶ ἡμελλον, ἀλλὰ μόνον ἐμέλλησα καὶ ἐδυνάσθην.

§ 636. Τὸ ἀρκτικόν θ μετὰ τὴν αὐξήσιν καὶ ἀναδιπλώσιν διπλασιάζεται, ῥέω ἔρρεον, ἔρρῡνκα (1).

§ 637. Ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις ἐνίοτε παραλείπεται: 1) τοῦ παρατατικοῦ ἐχρῖν, χρῖν· 2) πολλῶν ὑπερσυντελικῶν ἀπλῶν καὶ συνθέτων, οὕτω γεγέννηντο, εὖ πεπόνθεσαν, συμβεδύκει, ἀποδεδράκεσαν, κτλ.

§ 638. Τὰ ἀρκτικά φωνήεντα ἐν τῇ αὐξήσει καὶ τῇ ἀναδιπλώσει τρέπονται ὡς ἀκολούθως.

1) Τὸ ᾠ εἰς η, ἀγαπῶ, ἡγάπων, ἡγάπηκα. Ἐξαιροῦνται ὅσα μετὰ τὸ ἀρκτικόν α ἔχουσι φωνήεν ὡς τρέποντα τὸ ᾠ εἰς ᾠ, ἀηδίζομαι, ἀηδιζόμεν (μεταγενέστερον).

2) Τὸ ε εἰς η, ἐλευθερῶ, ἡλευθέρουν, ἡλευθέρωκα. Ἐξαιροῦνται ὡς τρέποντα τὸ ε εἰς εἰ ἐν τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει 9 ῥήματα, ἔω, ἐθίζω, ἐλίσσω, ἔλκω, ἔπομαι, ἔρω, ἐργάζομαι, ἐστὶν καὶ ἔχω (2).

ΣΗΜ. Κατὰ ταῦτα αὐξάνουσιν οἱ ἄριστοι εἰδόν, εἶλον καὶ εἶμην (3) καὶ ἀναδιπλοῦνται ὁ παρακ. εἴωθα (ἐκ ῥίζ. σφθ-, ἥθος, ἔ-σφθθα, ὡς ῥηγ- ἔρρωγα, § 708, σημ.).

3) Τὸ ο εἰς ω καὶ τὸ ι καὶ ῡ εἰς ι καὶ ῡ, ὀμιλῶ, ὠμίλουν, ἰκετεύω, ἰκέτευον, ἰκέτευκα, ὕβριζω, ὕβριζον, ὕβρικα, ὕβρισθην, ὕβρισμαι.

§ 639. Ἐκ τῶν διφθογγῶν τρέπονται ἐν τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει αἰ αἰ, αὐ καὶ οἰ αἰσθάνομαι, ἡσθάνομην, ἡσθηναι, αὔξω, νῦξον, νῦξηκα, οἰκῶ, ὥκουν, ὥκηκα.

ΣΗΜ. Αἱ διφθογγαὶ αὐ καὶ οἰ ἐπομένῳ φωνήεντος μένουσιν ἄτρεπτοι, αὐ αἰνομαί αὐαῖνόμεν, οἰ ωνίζομαι οἰωνίζομαι. Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ [οἰστρώ] οἰστρῶ, [οἰστρησα] (ποιητ.), πλὴν τοῦ οἰσόμεαι, ὠόμεν, ὠήθη.

ΣΗΜ. 2. Τὸ οἰκουρῶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὑπαντᾷ μόνον κατ' ἐνστώτα, ὁ παρατατ. οἰκούρου μεταγενέστερος. Τὸ οἰνοῦμαι (= μεθύσκομαι), [οἰνωμένος καὶ] ὠνωμένος, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς πεζογράφοις μόνον σύνθετος διφθωμένος (4) καὶ χατφωμένος (5).

(1) Διότι τὰ ἀπὸ ἀρχόμενα εἶχον ἀρκτικόν σ ἢ F, ὅπερ ἀφομοιωθὲν ἐγένετο ρ, (σρέω) ῥέω, (ἔ-σρεον) ἔρρεον, (ε-σρύνηκα), ἔρρῡνηκα, ῤρήγνυμι, ὅθεν αὐρηκτος ἀντὶ ἄρρηκτος, εὐράγη ἀντὶ ἔρραγη (πρβλ. τὸ λατ. frango), ῥοφῶ (= σροφῶ, λατ. sorb-eo), ῥιγῶ (= ῤριγῶ, πρβλ. φρίττω, λατ. frigeo), ῥάπτω (= σράπτω, λατ. sarc-io).

(2) Τὸ εἰ προέκυψεν ἕνεκα τοῦ ἀρκτικοῦ σ ἢ F, ὅπερ τὰ ῥήματα εἶχον, (σέχω) ἔχω (ἔσεχον ἔεγον) εἶχον, ἔεπομαι, ἔερω, σεFῶ (= ἔω, σανσρ. sunatis, λατ. de-sino ἀντὶ desivo), ῤεργάζομαι, σεFεθίζω, ῤελίσσω, ῤέλκω, ῤεστῶ.

(3) ῤιδ, (λατ. vid-eo) ῤεῖδον (ῤεῖδον εἶδον), ῤελ, ῤεFελ-ον εἶλον, σε (λατ. sero, se-men) ἔ-σέ-μην εἶμην.

(4) Πλάτ. Νόμ. 775, γ'.

(5) Πλάτ. Νόμ. 815, γ'. Πρβλ. Ἡροδ. Ε', 18 (οἰνωμένος) καὶ Πολυδεύκ. 5', 21 (παρ' ᾧ γράφεται διοινωμένος, κατοινωμένος).

§ 640. Τὰ μακρὰ φωνήεντα καὶ αἱ λοιπαὶ δίφθογγοι πλὴν τῆς αι, αὐ καὶ οἱ δὲν τρέπονται ἐν τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει. Ἐξαιροῦνται τὰ μακρὸν α ἔχοντα ῥήματα ἄθλω, καὶ ἄργῶ ὡς τρέποντα αὐτὸ εἰς η [ἦθλουν, ἦθλησα], ἦργησα καὶ τὸ ἀνᾶλίσκω ὡς διαφορούμενον, ἀνᾶλῳσα καὶ ἀνᾶλῳσα, ἀνᾶλῳκα καὶ ἀνᾶλῳκα, ἀνᾶλίσκον καὶ ἀνᾶλουν (ὁμοῦ πάντοτε). 2) Ἡ ἀρκτική εἰ τρέπεται ἐν τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει εἰς η μόνον ἐν τῷ εἰκάζω, εἵκαζον καὶ ἥκαζον, εἵκασα καὶ ἥκασα, εἵκασμαι καὶ ἥκασμαι. 3) Ἡ ἀρκτική εὐ τῶν ἀπλῶν ῥημάτων τρέπεται ἐν τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει ἐνίοτε εἰς νυ μόνον ἐν τῷ εὐρίσκω καὶ εὐχουμαι, εὐρίσκον καὶ (σπανίως) νύρίσκον, εὐρον καὶ (σπανίως) νύρον, εὐρηκα καὶ (σπανίως) νύρηκα κτλ., εὐχόμεν καὶ (συνήθως) νύχόμεν, εὐξάμην καὶ νύξάμην, νύγμαι, νύγμην.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπλῶν εὐ δὴ (σπανίως ἀπλῶν συνήθως δὲ σύνθετον καθ'εὐδὴ) ἔχει μόνον ἡ ὕδον (Πλάτ. Συμπόσ. 203, θ'. Ὁ δὲ εὐδὸν εἶναι ποιητικόν), τὸ δὲ σύνθετον ἔχει ἑκ ἄθ-εὐδον καὶ (σπανίως) καθ'ἡ ὕδον.

§ 641. Τὸ ἐορτάζω καὶ ἔοικα ἐν τῇ αὐξήσει τρέπουσι τὸ δευτέρων φωνήεν, ἐ-ώρταζον, ἐ-ώρτασα (οὐχὶ ὁ παρακείμενος εὐχρηστος), ἐώκειν (¹).

§ 642. Τὰ ῥήματα οὐρῶ, ὠθῶ, ὠνοῦμαι, τὸ κατάγνυμι καὶ ἀλίσκομαι, λαμβάνουσιν ε ἐν τε τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει, ἐ-οὔρουν, ἐν-εούρηκα, ἐ-ώθουν, ἔ-ωσα, ἐ-ωσάμην, ἔ-ωσμαι, ἐ-ωνούμην, ἐ-ώνημαι, κατ-ἐ-αξα κατ-ἐ-άγην, κατέαγα, ἐάλων (καὶ ἤλων) ἐάλωκα (καὶ ἤλωκα), ἀλλὰ μόνον ἡλίσκόμεν (²).

§ 643. Τὸ ὀρῶ, ἀν-οίγω καὶ οἶνοχοῶ αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλοῦνται διττῶς, ἐώρων, ἐώρακα καὶ ἐόρακα, ἀνέωγον, ἀνέωξα, ἀνέωχα, [ἐφονόχουν, ἐφονόχησα (³)].

§ 644. Ἐξ ῥήματα, λαμβάνω, λαγχάνω, συλλέγω, λέγω, διαλέγομαι καὶ [μειρομαι], λαμβάνουσιν ἀναδιπλῶσιν εἰ, εἴληφα, εἴληχα, εἴρηκα, συν-εἴδοχα, διείλεγμαί εἵμαρται (μετὰ ἀσπείρας) (⁴).

§ 645. Ὅταν εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβάς ἐπαναλαμβάνηται

(1) Τὰ ῥήματα εἶχον τὸ F, Φορτὴ ὀρτή, σανσ. vnat-am (εὐχή), Fik, ἱκ-ελος = εἰκέλος, εἰκ-ών, Fē-Foik-a.

(2) Τὸ ε τῶν ῥημάτων προέκυψεν ἕνεκα τοῦ ἀρχαίου F, Φουρῶ (σανσκ. vāri = ὕδωρ, ζενδ. vāra = βροχή, λατ. ūr-ina = οὐρον), Fωθῶ (σαν. vāra- vādh = ἀπωθεῖν), Φονοῦμαι (σαν. vāsnas = τιμὴ, λατ. vñn-eo, vñn-do = πωλῶ), Fαγ-, κατ-ἐFαξα, (Fē-Fαγα) κατέαγα, Fαλίσκομαι, Fε Fάλωκα, ἐFάλων.

(3) Τὰ ῥήματα εἶχον τὸ F, ἐξ οὗ ἡ ἑκτασις τοῦ ο εἰς ω, Φορῶ (βῶροι = ὄσθλα μοῖ. Ἡσυχ.), οὔρος = φύλαξ, ἐπίουρος (ἐφορος, ἐπιστάτης), κτλ. — Fοίγω, -ἔFοιγον -ἔFωγον, Fοινοχοῶ (λατ. vinum = οἶνος).

(4) Ἡ ἀρχαία ῥίζα ἦν Fλαβ (σλαβ. grabh, γερμ. greifen), ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐπικός ἀρίστος ἔλλαβον ἐλλαβόμεν (ἀντὶ ἐFλαβον), παρακ. (ἐFληφα) εἴληφα, Fρε (καὶ Fερ, ἐξ οὗ verbum = λόγος, μέλλ. ἐρῶ), παρακ. εἴρηκα (= ἐFρηκα), Διολ. βρήτωρ = ῥήτωρ, σμερ (ἐξ οὗ μείρομαι = σμέρ-ιομαι), ἔμμορα (= ἔσμορα), εἵμαρται (= εἰσέμαρται), λατ. mer-eo (ἡζίζω, λαμβάνω).

τὸ αὐτὸ δασύ, τότε τὸ τῆς προηγουμένης τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνον ψιλόν, φονεύω πε-φόνευκα (ἀντὶ φε-φόνευκα), χωρῶ κε-χώρηκα (ἀντὶ χε-χώρηκα), κτλ.

ΣΗΜ. Ἡ ψίλωσις τῶν δασέων γίνεται 1) ἐπὶ τῶν ἀναδιπλώσεων 2) ἐπὶ τοῦ παθ. μέλλ. καὶ ἁορ. τοῦ θύω καὶ τίθημι. [τυθήσομαι, ἐτύθην], τε-θήσομαι, ἐτέθην· 3) ἐπὶ τινων συνθέτων, ἀμπέχομαι (ἀντὶ ἀμφέχομαι), ἐχεχειρία (ἀντὶ ἐχεχειρία), ἐπαφή (ἀντὶ ἐπαφή), ἄπεφθος (ἀντὶ ἄφεφθος)· 4) ἐπὶ τῆς ἀναδιπλώσεως τῶν εἰς μι ῥημάτων, τίθημι (ἀντὶ θίθημι), χίτρημι (ἀντὶ χίτρημι).

ΑΤΤΙΚΗ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΙΣ

§ 446. Ἀττικὴ ἀναδίπλωσις λέγεται ἡ ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρκτικῶν γραμμάτων τῆς ῥίζης μετὰ τῆς ἐκτάσεως τῆς δευτέρας συλλαβῆς. Λαμβάνουσι δ' αὐτὴν ῥήματα ἀρχόμενα ἀπὸ α, ε καὶ ο, [ὁμόω] ὁμώμοκα, ὁμωμόκειν, ἐμέω ἐμήμεκα, ἐμμημέκειν.

§ 447. Ἐν τῇ Ἀττικῇ ἀναδιπλώσει λαμβάνεται ἡ ῥίζα ἢ τὸ συνεσταλμένον θέμα, ἀκούω ἀκ-ήκο-α, ἀλείφω ἀλ-ήλιμ-μαι, ἀπαλ-ήλιφα, ἐγείρω [ἐγ-ήγερκα (μεταγεν.)], ἐγ-ήγερμαι⁽¹⁾.

ΣΗΜ. Ὁ παρακ. ἐγρήγορα προσλαμβάνει ἐν τῇ ἀναδιπλώσει καὶ τρίτον γράμμα τῆς ῥίζης τὸ ρ.

§ 448. Οἱ ὑπερσυντέλικοι τῶν Ἀττικῶς ἀναδιπλουμένων ῥημάτων δὲν αὐξάνουσι πλὴν τοῦ ἡκηκόειν λεγόμενου καὶ ἀκηκόειν καὶ τῶν ἀπὸ ο ἀρχομένων ῥημάτων, ἅτινα διαφοροῦνται, ἀπολωλέκειν καὶ ἀπωλώλεκειν, ἀπολώλειν καὶ ἀπωλώλειν, ὀρωρύγμην καὶ δι-ωρωρύγμην, ὅμως λέγεται. ⁽²⁾.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΚ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 449. Τὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων ῥήματα καὶ τὰ παρασύνθετα αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλοῦνται ἔσωθεν τῆς προθέσεως, ὡς ἀποβάλλω, ἀπέβαλλον, ἀπο-βέβληκα, συμβουλεύω, συν-εβούλευον, συμ-βεβούλευκα, συνεργῶ [συν-ήργουν, συν-ήργηκα ⁽³⁾], παρανομῶ, παρ-ενόμουν, —ησα, παρα-νενόμηκα, ἀπο-λαύω, ἀπέλαυον, ἀπο-λέλαυκα.

ΣΗΜ. Τὸ ο τῆς πρὸ μετὰ τοῦ ε συναιρεῖται εἰς ου, οὐχὶ ὅμως ὅταν τὸ ε δα-

(1) Ὁρα Βεχκ. Ἀνέκδ. 1013, 20. Ῥήματα δὲ Ἀττικῇ ἀναδίπλωσιν λαμβάνοντα εἶναι ταῦτα· ἀκούω (μόνον ἐνεργ., ὁ δὲ ἤκουσαι μεταγενέστ.), ἀλείφω, ἀρώω, ἐγείρω, ἐλαύνω, ἐλέγχω, ἐμῶ, ἐρείδω, ὀρύσσω, ἀπόλλυμι, καὶ τὰ ἀνώμαλα ἐσθίω, φέρω καὶ ἔρχομαι. Παρὰ τινων λέγεται μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἀγείρω, ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις δὲν εὐρίσκεται παρακείμενος αὐτοῦ.

(2) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 94.

(3) Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις μόνον κατ' ἐνεστώτα εὐχρηστον.

σύνηται, προλέγω προέλεγον και προύλεγον (1), προέστηκα ὅμως και οὐχί προύστηκα, διότι τὸ ἔστηκα δασύνεται.

§ 650. Τὰ σύνθετα ἀμφιέννυμι, ἀμπίσχω, ἐπίσταμαι και καθέζομαι και τὰ παρασύνθετα ἐμπεδῶ και ἐναντιοῦμαι κατ' ἐξαιρέσιν αὐξάνουσι και ἀναδιπλοῦνται ἔξωθεν τῆς προθέσεως, ἡμφίεσα, ἡμφίεσμαι, ἡμπισχον, ἡπιστάμην, ἡπιστήθην, ἐκαθεζόμην, ἡμπέδουν, ἡμπέδωσα, ἡναντιοῦμην, ἡναντιώθην, ἡναντίωμαι.

ΣΗΜ. 1. Τὰ παρασύνθετα ἐμ. πολῶ, ἐνεχυράζω και ἐγγυῶ αὐξάνουσι και ἀναδιπλοῦνται ἔξωθεν ἀπανταχοῦ πλὴν τοῦ ἐνεπόλῃσα (Ἰσαϊ. 11, 13) (2) και ἐγγεγύημαι (Πλάτ. Νόμ. σ. 923, δ.) (3).

ΣΗΜ. 2. Τὸ μὲν ἀνᾱλίσχω λέγεται ἀνᾱλώσα και ἀνήλωσα, ἀνᾱλώκα και ἀνήλωκα, τὸ δὲ καταναλίσχω κατηνάλωσα, κατηνάλωμαι.

§ 651. Τὰ σύνθετα κάθημαι, καθίζω και καθεύδω και τὸ παρασύνθετον ἐκκλησιάζω διαφοροῦνται ἐν τῇ αὐξήσει, ἐκαθήμην και καθήμην, ἐκάθιζον (μόνον), ἐκάθισα και καθίσα, ἐκάθευδον και (σπαν.) καθευῶδον (§ 640 σημ.), ἐξεκκλησιάζον και ἡκκλησιάζον, ἐξεκκλησίασα και ἡκκλησίασα (ἄνευ παρακειμένου).

§ 652. Ἐσῶθεν και ἔξωθεν αὐξάνουσι και ἀναδιπλοῦνται τὰ ἀνέχομαι, ἀμπέχομαι, ἐνοχλῶ, ἐπανορθῶ και παροινῶ, ἡνειχόμην, ἡνεσχόμην, ἡμπειχόμην, [ἡμπεσχόμην (ποιητ.)], ἡνώχλουν, ἐπηνώρθωσα, πεπαρώνηκα, κτλ.

§ 653. Τὰ παρασύνθετα ἀμφιγνοῶ και ἀμφισβητῶ, ἀντιβολῶ και ἀντιδικῶ αὐξάνουσι και ἀναδιπλοῦνται οὕτως, ἡμφεγνόουν, ἡμφεγνόησα, ἡμφεγνόηθην, ἡμφεσβήτουν, ἡμφεσβήτησα, ἡμφεσβήτηκα, ἡντεβόλουν, ἡντεβόλησα, ἡντεδίκουν, ἡντεδίκησα (ἄνευ παρακειμένου) (4).

§ 654. Τὰ ἐκ τοῦ διάκονος και δίαιτα παράγωγα διακονῶ και διαιτῶ αὐξάνουσι και ἀναδιπλοῦνται παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς ἐδιακόνουν, δεδιακόνημαι, κατ-εδιήτων, ἐδιήτησα, δεδιήτηκα, κατεδεδιητήκειν, ἐδιητώμην, ἐδιητησάμην, ἐδιητήθην, δεδιήτημαι, παρὰ δὲ μεταγενεστέροις διηκόνουν, διητώμην, διήτησα; κτλ. (5).

§ 655. Τὰ ἐκ τοῦ ἐπιρροήματος εὔ παρασύνθετα εἰς μὲν ἄρχωνται ἀπὸ βραχέος φωνήεντος, αὐξάνουσι και ἀναδιπλοῦνται μετὰ τὸ εὔ πλὴν

(1) Κακῶς γράφεται κορωνίς εἰς ταῦτα. Ἡμ. Γραμμ. Παρατ. § 6.

(2) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 96.

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 97.

(4) Αὗται αἱ ἐκφοραὶ εἶναι Ἀττικαί, τὰ δὲ ἡμφισβήτουν, ἡμφισβήτησα, ἡμφισβήτηκα, ἡντιβόλουν, ἡντιβόλησα, ἡντιδίκουν, ἡντιδίκησα εἶναι μεταγενέστερα. Ὅρα Cobet, Nov. Lect. σ. 156-157.

(5) «Διακονῶ ἐδιακόνουν οἱ Ἀθηναῖοι και δεδιακόνηκα» οἱ δὲ κοινολεκτοῦντες διηκόνουν» (Βεχ. Ἀνέκδ. σ. 1285). Ὅρα και Cobet, Nov. Lction. σ. 156-157. Βεχ. Ἀνέκδ. 91. 18.

τοῦ εὐεργετῶ διαφορουμένου, εὐεργέτουν (μόνον παρ' Ἀττικοῖς), εὐεργέτησα καὶ εὐηργέτησα, εὐεργέτηκα καὶ εὐηργέτηκα, εὐεργετήκειν ὁμῶς καὶ εὐεργετήθην καὶ εὐεργέτημαι, εὐηργετήμην (μόνον). Ἐὰν δὲ μετὰ τὸ εὐ ὑπάρχῃ μακρὸν φωνῇεν ἢ σύμφωνον, ἔξ ἀνάγκης οὐδὲ ἀναδιπλοῦνται, πλὴν τῶν διαφορουμένων εὐδαιμονίζω, εὐδαιμονῶ, εὐδοκιμῶ, εὐθυμοῦμαι, εὐλαβοῦμαι, εὐπορῶ, εὐτρεπίζω, εὐτυχῶ καὶ εὐφραίνω, ἅτινα τρέπουσιν ἐνίοτε καὶ τὸ εὐ εἰς νῦν ἐν τῇ αὐξήσει καὶ ἀναδιπλώσει (1).

§ 656. Τὰ ἐκ τοῦ δυς- παρασύνθετα αὐξάνουσι καὶ ἀναδιπλοῦνται ἔξωθεν, δυσωποῦμαι, ἐδυσωποῦμην, δυσκολαίνω, ἐδυσκόλαινον, δυστυχῶ, ἐδυστύχουν, δεδυστύχηκα, κτλ. Ἐξαιρεῖται μόνον τὸ μεταγενέστερον δυσαρεστῶ, δυσηρέστουν, δυσηρέστηκα (1).

ΧΡΟΝΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἐνεστώς,	Παρατ.	Μέλλον,	Ἀόριστ.	Παρακ.	Ὑπερσ.
λύ-ω,	ἔλυ-ον	λύ-σω,	ἔλυ-σα,	λέλυ-κα,	ἐλελύκ-ειν
λείπ-ω,	ἔλειπ-ον,	λεί[π-σ]ψω,	ἔλειπ-ον.	λέλοι-πα,	ἐλελοίπ-ειν
φαίν-ω,	ἔφαιν-ον,	φαν[εω]ῶ,	ἔφηνα,	ἀποπέφαγ-κα,	πέφηνα.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ἐνεστ.,	Παρατατ.,	Μέλλ.,	Ἀόριστ.,	Παρακείμεν.,	Ὑπερσυντέλ.
λύ-ομαι,	ἔλυ-όμην,	λυ-θήσομαι,	ἐλύ-θην,	λέλυ-μαι,	ἐλελύ-μην.
γράφ-ομαι,	ἔγραφ-όμην,	γραφ-ήσομαι,	ἐγράφ-ην,	γέγραμ-μαι,	-μην.

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

λύ-ομαι,	ἔλυ-όμην,	λύ-σομαι,	ἔλυ-σάμην,	λέλυ-μαι,	ἐλελύ-μην.
ἀποφαιν-ομαι,	-όμην,	ἀποφانوῦμαι,	ἀπεφην-άμην.		
τρέπ-ομαι,	ἔτρεπ-όμην,	τρέψομαι,	ἔτρεψάμην,	τέτραμμαι,	-μην.
			ἔτραπ-όμην.		

§ 657. Οἱ χρόνοι ἔχουσι τὰς ἐξῆς χρονικάς καταλήξεις:

ΦΩΝΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ.	ΠΑΘΗΤΙΚΗ.	ΜΕΣΗ.
Ἐνεστώς	ω	ομαι
Παρατατικός	ον	ομην
Μέλλον α'.	σω	θήσομαι
» β'.	—	ήσομαι
» συνηρημένος [εω]ῶ	—	[έομαι]οῦμαι.

(1) Ὅρα ἡμ. Γραμμ. Παρατηρ. § 99.

Ἀόριστος α'.	σα	θην	σάμην.
» β'.	σν	ην	όμην.
» α'. ἄνευ σ ἀπο- βληθέντος	α	—	άμην.
Παρακείμενος α'.	κα (1)	μαι	μαι.
» β'.	α	—	—
Ὑπερσυντέλικος α'.	κειν ἤ κη	μην	μην.
» β'.	ειν ἤ η	—	—
Μετ' ὀλίγον μέλλων	σω (2)	σομαι	σομαι.

ΣΗΜ. Οἱ μαθηταὶ καλὸν εἶναι νὰ γνωρίζωσι τὴν κλίσιν τοῦ εἰμί, ὡς ἀνάγκαιου ὄντος διὰ τινὰς ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων.

(1) Εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα λαρυγγόφωνον καὶ χειλεόφωνον ὁ παρακείμενος γίνεται χα καὶ φα. § 745.

(2) Ὁ ἐνεργητικὸς μετ' ὀλίγον μέλλων μονολεκτικῶς ὑπάρχει μόνον ἐν τῷ ἐσθήξω καὶ τεθνήξω.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
Ἐνεστώς	λύ-ω, λύ-εις, λύ-ει λύ-ετον, λύ-ετον λύ-ομεν, λύ-ετε, λύ-ουσι(ν)	λύ-ω, λύ-ης, λύ-η λύ-ητον, λύ-ητον λύ-ωμεν, λύ-ητε, ωσι(ν)
Παρατατικός	ἔλυ-ον, ες, ε(ν) ετον, έτην ἔλύ-ομεν, ετε, ον	
Μέλλων	λύ-σ-ω, εις, ει ετον, ετον λύ-σ-ομεν, ετε, ουσι(ν)	
Ἀόριστος	ἔλυ-σα, ας, ε(ν) ατον, άτην ἔλύ-σ-αμεν, ατε, αν	λύ-σ-ω, ης, η ητον, ητον λύ-σ-ωμεν, ητε, ωσι(ν)
Παρακείμενος	λέλυ-κα, ας, ε(ν) ατον, ατον λελύ-κ-αμεν, ατε, ασι(ν)	λελύ-κ-ω, ης, η ητον, ητον λελύ-κ-ωμεν ητε, ωσι(ν) καί λελυκώς ὦ, ῆς, ῆ
Ὑπερσυντέλ.	ἔλελύ-κειν καί η, εις, ει(ν) ειτον, είτην ειμεν, ειτε, εσαν	
Μετ' ὀλ. μέλ.	λελυκώς ἔσομαι, ἔσει, ἔσται λελυκότε ἔσεσθον, ἔσεσθον λελυκότες ἐσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται	

ΣΗΜ. 1. Ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ ἐλλείπει α' δυϊκὸν πρόσωπον καθ' ὅλας τὰς ἐγχλίσεις.

ΣΗΜ. 2. Τὸ β' δυϊκὸν τῶν ἱστορικῶν χρόνων εὐρίσκεται πολλάκις εἰς τὴν λῆγον ὁμοίως τῷ γ' δυϊκῷ. Κόντ. Λόγ. Ἑρμ. Τόμ. Α'. σ. 29 κ. ε. ὡς ἐποιή-σάτην (β'. δυϊκ.), εἰχέτην, ἡλλαξάτην, εὐρέτην, ἐπεδημησάτην, εἰπέτην, ἐλε-γέτην, ἐκοινωνησάτην, ἐπετελεσάτην.

εἰς Ω

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
	λύ-ε, λυ-έτω λύ-ετον — λύ-ετε, όντων[λύ-έτωσαν]	λύ-ειν	λύ-ων λύ-ουσα λύ-ον
λύ-οιμι, λύ-οις, λύ-οι οιτον, οίτην λύ-οιμεν, οιτε, οιεν		λύ-ειν	λύ-ων λύ-ουσα λύ-ον
λύ-σ-οιμι, οίς, οι οιτον, οίτην λύ-σ-οιμεν, οιτε, οιεν		λύ-σ-ειν	λύ-σ-ων λύ-σ-ουσα λύ-σ-ον
λύ-σ-αιμι, αις, αι καί ειας, ειε(ν) αιτον, αίτην λύ-σ-αιμεν, αιτε, αιεν καί ειαν	λύ-σ-ον, άτω ατον — ατε, άντων[καί άτωσαν]	λύ-σ-αι	λύ-σ-ας λύ-σ-ασα λύ-σ-αν
	λελυκώς ἦσθι, ἔστω λελυκότε ἔστων λελυκότες ἔσθε, ἔστωσαν καί ἔστων	λελυκέναι	λελυκώς λελυκυῖα λελυκός
λελυκώς εἶην, εἶης, εἶη λελυκότε εἶτον, εἶτην λελυκότες, εἶμεν, εἶητε, εἶεν καί εἶησαν καί λελύκοιμι, οίς, οι, λελοί- κοιτον, οίτην, οιμεν, οιτε, οιεν		λελυκέναι	λελυκώς λελυκυῖα λελυκός
λελυκώς ἔσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο λελυκότε ἔσοισθον, ἔσοίσθην λελυκότες ἔσοίμεθα, ἔσοισθε, ἔσονται			λελυκώς ἐσόμενος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 3. Τὸ γ' δοῦκόν τῆς προστακτικῆς καθ' ὅλην τὴν ἐνερρητικὴν φωνὴν δὲν ἅπαντᾷ. Ὅρα ἡμ. Γραμμ. Παρατ. § 100.

ΣΗΜ. 4. Ὡς γ' δοῦκόν τῶν ἱστορικῶν χρόνων εὐρίσκεται καὶ τὸ τον ἀντί τοῦ τῆν, ὡς ἔφατον (Πλάτ. Εὐθύδ. 274, α.), ἢ ληετον (Ἰσαῦ. 4, 7). Ὅρα Κόντ. Λόγ. Ἑρμ. Τόμ. Α', σ. 34.

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
Ἐνεστώς	Λύ-ομαι, λύ-ει, λύ-εται εσθον, εσθον όμεθα, εσθε, ονται	Λύ-ομαι, λύ-η, λύ-ηται ησθον, ησθον όμεθα, ησθε, ονται
Παρατατ.	ἔλυ-όμην, ου, ετο εσθον, ἐσθην όμεθα, εσθε, οντο	
Μέλ. Παθητ.	λυ-θήσονται, ει, εται εσθον, εσθον όμεθα, εσθε, ονται	
Μέλ. μέσος	λύ-σομαι, ει, εται εσθον, εσθον όμεθα, εσθε, ονται	
Ἀόριστ. παθ.	ἐλύ-θην, ης, η ητον, ἥτην ημεν, ητε, ησαν	λυ-θῶ, ῆς, ῆ ῆτον, ῆτον ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)
Ἀόριστ. μέσ.	ἔλυ-σάμην, ἐλύσω, ατο ασθον, ἀσθην όμεθα, ασθε, αντο	λύσωμαι, η, ηται ησθον, ησθον όμεθα, ησθε, ονται
Παρακείμε.	λέλυ-μαι,σαι, ται σθον, σθον μεθα, σθε, νται	λελυμένος ὦ, ῆς, ῆ, —ω ῆτον, ῆτον —οι ὦμεν, ῆτε, ὦσι(ν)
ὑπερσυντέλ.	ἐλελύ-μην, σο το σθον, σθην μεθα, σθε, ντο	
Μετ' ὀλ. μέλ.	λελύ-σομαι, ει, εται, εσθον, εσθον όμεθα, εσθε, ονται	

ΣΗΜ. 1. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ α' διῆκον πρόσωπον δὲν εἶναι εὐχρηστον, διότι τὸ μέσον εἶναι σπανιώτατον. Κόντ. Δ. Ἑρμ. Τ. Α', σ. 66.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἐνεστὼς δὲν ἔχει ἐκτικὴν, διότι αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἐνίοτε εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ εὐχῆς.

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜ.	ΜΕΤΟΧΗ
	λύου, ἐσθω εσθον, ἐσθων εσθε, ἐσθων [καὶ ἐσθωσαν]	λύ-εσθαι	λυ-όμενος, λυ-ομένη, λυ-όμενον
λυ-οίμην, οιο, οίτο οισθον, οίσθην οίμεθα, οισθε, οιντο		λύ-εσθαι	λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον.
λυθησοίμην, οιο, οίτο οισθον, οίσθην οιμεθα, οισθε οιντο		λυ-θήσεσθαι	λυθησόμενος λυθησομένη λυθησόμενον
λυ-σοίμην, οιο, οίτο οισθον, οίσθην οίμεθα, οισθε, οιντο		λύ-σ-εσθαι	λυσόμενος λυσομένη λυσόμενον.
λυθείην, εἴης, εἴη εἴτον, εἴτην εἴμεν, εἴτε, εἴεν ἔειψαν	λύθητι, ἦτω ητον — ητε, ἐντων [καὶ ἦτωσαν]	λυ-θῆναι	λυθείς, λυθεῖσα, λυθέν.
λυσάιμην, αιο, αιτο αισθον, αίσθην αίμεθα, αισθε, αιντο	λῦσαι, ἀσθω ασθον, ἀσθων ασθε, ἀσθων [καὶ ἀσθωσαν]	λύσασθαι	λυσάμενος, λυσαμένη, λυσάμενον.
	λέλυσο, σθω σθον, σθων σθε, σθων [καὶ σθωσαν]	λελύσθαι	λελυμένος, λελυμένη, λελυμένον.
λελυμένος εἶην, εἴης, εἴη λελυμένω εἴτον, εἴτην λελυμένοι εἴμεν, εἴητε, εἴησαν καὶ εἴεν		λελύσθαι	λελυμένος, λελυμένη, λελυμένον.
λελυσοίμην, οιο, οίτο οισθον, οίσθην οίμεθα, οισθε, οιντο		λελύσσεσθαι	λελυσόμενος λελυσομένη, λελυσόμενον

ΣΗΜ. 3. Τοῦ μέλλοντος ἡ ὑποτακτικὴ εἶναι περιττή, διότι αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον, τὴν δὲ τοῦ μέλλοντος ἀναπληρῶναι ἡ τοῦ ἐνεστώτος σημαίνουσα μέλλον ἐν διαρκείᾳ καὶ ἡ τοῦ ἀρίστου σημαίνουσα τὸ ἀχαριστὸν μέλλον. Ὅμοιως δὲ καὶ ἡ προστακτικὴ, ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον.

Μέλλων συννηρημένος ενεργ. καὶ μέσ.

- Ὅριστ. ἀποφανῶ, -εῖς, -εῖ, -εῖτον, -εῖτον, -οῦμεν, -εῖτε, ἀποφανοῦσι(ν).
 Εὐκτ. ἀποφανοῖμι, -φανοῖς, -φανοῖ, -φανοῖτον, -φανοίτην, -φανοῖμεν,
 -φανοίτε, -φανοῖεν, καὶ ἀποφανοίην, -φανοίης, -φανοίη, κλπ.
 Ἀπαρ. ἀποφανεῖν. Μετοχὴ ἀποφανῶν, -φανοῦσα, -φανοῦν.
 Ὅριστ. ἀποφανοῦμαι, -εῖ, -εῖται, -εἴσθον, -εἴσθον, -οῦμεθα, -εἴ-
 σθε, -οῦνται.
 Εὐκτ. ἀποφανοίμην, -οῖο, -οῖτο, -οἴσθον, -οἴσθην, -οἴμεθα, -οἴσθε,
 -οἶντο.
 Ἀπαρ. ἀποφανεῖσθαι. Μετοχὴ ἀποφανούμενος, -η, -ον.

Ἀόριστος δεύτερος ενεργ. καὶ μέσ.

- Ὅριστ. ἔλιπον, -ες, -ε(ν), -ετον, -έτην, -ομεν, -ετε, ον.
 Ὑποτ. λίπω, -ης, -η, -ητον, -ητον, -ωμεν, -ητε, -ωσι(ν).
 Εὐκτ. λίποιμι, -οις, -οι, -οιτον, -οίτην, -οιμεν, -οιτε, -οιεν.
 Προστ. λίπε, -έτω, -ετον, -ετε, -όντων καὶ [-έτωσαν].
 Ἀπαρ. λιπεῖν. Μετοχὴ λιπών, λιποῦσα, λιπόν.
 Ὅριστ. ἐτραπόμην, -ου, -ετο, -εσθον, -έσθην, -όμεθα, -εσθε,
 -οντο.
 Ὑποτ. τράπωμαι, -η, -ηται, -ησθον, -ησθον, -ώμεθα, -ησθε, -ωνται.
 Εὐκτ. τραποίμην, -οιο, -οιτο, -οισθον, -οἴσθην, -οίμεθα, -οισθε,
 -οιντο.
 Προσ. τραποῦ, -έσθω, -εσθον, -έσθων, -εσθε, -έσθων καὶ [-έσθωσαν].
 Ἀπαρ. τραπέσθαι. Μετοχὴ τραπόμενος, -η, -ον.

Ἀόριστος δεύτερος παθητ.

- Ὅριστ. ἐφάνην, -ης, -η, κλπ. ὡς ὁ α'. παθ. ἀόριστος ἐλύθην.
 Παρακείμενος β'. καὶ ὑπερσυντέλικος ενεργ.
 Ὁ β'. παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος κλίνονται ὅπως ὁ α'. παρα-
 κείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος.

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ, ΕΓΚΛΙΤΙΚΟΝ ΦΩΝΗΕΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΛΗΕΙΣ

§ 658. Συνδεδετικὰ φωνήεντα (1) εἶναι τὰ συνδέοντα τὸ θέμα
 μὲ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, ἵνα διευκολύνεται ἡ προφορά, ἥτις διὰ
 τῆς συγκρούσεως πολλῶν συμφώνων θὰ ἐτραχύνετο (2), ὡς λέγ-ο-μεν,
 λέγ-ε-τε (τὰ ὅποια θὰ ἴσαν λέγ-μεν, λέγ-τε).

(1) Οὕτω καλοῦνται δι' ἑλλειψιν καλλιτέρας ὀνομασίας. Παρὰ τινων δὲ κα-
 λοῦντα θεματικά.

(2) Ἡ φθογγικὴ αὕτη ἀνάγκη ἐξετάθη ὑστερον καὶ ἐνθα δὲν συνεχροῦντο

§ 659. Ἑγκλιτικὸν φωνῆεν λέγεται τὸ ἰδιαίτερον φωνῆεν ἐγκλισεώς τινος. Τοιοῦτον ἔχει μόνον ἡ εὐκτική, -ι καὶ -ιη, λέγο-ι-μι, λυθε-ῖν-ν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν τῆς εὐκτικῆς εἶναι ι, ὡς φέρ-ο-ι-μι, φέρ-ο-ι-ς, φέρ-ο-ι-το, λυθε-ῖ-μεν, τιθε-ῖ-μεν, διδο-ί-μην, ἵστα-ί-μην. Ἐν τῷ ἐνικῷ ὅμως ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ ιη, μάλιστα εἰς τὰ εἰς μι, τὸ ὁποῖον ὕστερον ἐκ τοῦ ἐνικοῦ εἰσῆλθε καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, ὡς εἰ-ν, τιθε-ί-η-ν, διδο-ί-η-ς, ἰε-ί-η-ς, [δοκε-ο-ί-η-ν] δοχοί-η-ν, κτλ. ἀλλὰ καὶ βουληθε-ί-η-μεν, δυνηθε-ί-η-μεν, ἡσθε-ί-η-μεν, πεισθε-ί-η-σαν, δοχο-ί-η-μεν, δοχο-ί-η-σαν, κτλ.

§ 660. Προσωπικαὶ καταλήξεις λέγονται αἱ χρησιμεύουσαι πρὸς παράστασιν τῶν προσώπων.

§ 661. Ἡ ὀριστικὴ συνδεδεικτὰ φωνήεντα ἔχει ο καὶ ε (ο μὲν πρὸ τῶν ἑρρίνων μ καὶ ν, ε δὲ πρὸ τῶν λοιπῶν συμφώνων), ἐξαιρεῖται ὁ παρακειμενός καὶ ὁ πρῶτος ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος μετὰ συνδεδεικτῶν φωνήεντος α καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος μετὰ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος ει πλὴν τοῦ πρώτου προσώπου λήγοντος καὶ εἰς η (ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ ε-α ὡς ἥδε-α=ἥδη, ἐπεποιθεα=ἐπεποιθή, κτλ.) καὶ τοῦ τρίτου πληθ. μόνον μετὰ συνδεδεικτοῦ ε, ὡς ἐγεγράψ-ε-σαν.

§ 662. Ἡ ὑποτακτικὴ τῶν εἰς ω ῥημάτων ἔχει συνδεδεικτὰ φωνήεντα η καὶ ω.

§ 663. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει συνδεδεικτὸν φωνῆεν ο, ἐξαιρεῖται ἡ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεργ. πρώτου καὶ μέσου πρώτου ἀόριστου ἔχουσα α, ὡς ποιήσα-ι-μι, ποιήσα-ι-ς, ποιήσα-ι, (ἀντὶ ποιήσαιτ).

ΣΗΜ. Ποιήσοι, ποιήσαι [=ποιήσοιτ, ποιήσαιτ], ὅθεν τὸ οἰ καὶ αἰ μακρά.

§ 664. Τὸ β' καὶ γ' ἐνικ. καὶ τὸ γ' πληθ. τοῦ ἐνεργητ. πρώτου ἀόριστου τῆς εὐκτ. σχηματίζει καὶ τύπους ε-ιας, ε-ιε, ε-ιαν, Αἰολικοὺς καλουμένους μετὰ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος ε, οἵτινες εἶναι συνηθέστεροι τῶν κοινῶν, ποιήσε-ιας, ποιήσε-ιε(ν), ποιήσε-ιαν.

§ 665. Ἡ προστακτικὴ ἔχει συνδεδεικτὸν φωνῆεν ε, ἐξαιρεῖται ἡ προστ. τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου α'. ἀόριστου ἔχουσα α.

§ 666. Τὸ δεῦτερον ἐνικὸν τῆς προστακτ. τοῦ ἐνεργητικοῦ α'. ἀόριστου ἀνωμάλως λήγει εἰς ον(1), γράψον, λῦσον.

δυσπρόφερτα σύμφωνα. Τὰ συνδεδεικτὰ φωνήεντα τίθενται οὐ μόνον ἐν τοῖς ῥήμασιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων, πάντ-ε-σι, πόδ-ε-σι, κορύθ-ε-σι, κτλ. μετὰ τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων, γενέ-της, φέρ-ε-τρον, κτλ. Ἐν τοῖς ῥήμασι συνδεδεικτὰ φωνήεντα ἦσαν κατ' ἀρχὰς τὰ α, ι, υ, ὧν τὸ α ἐπικράτησεν ἐν τῇ ἀνατολῇ, bha'r-a-mi (φέρω), bhar-a-si, δοῖχ. bhar-a-vas bha'r-a-thas, bha'r-a-tas. πληθ. bhar-a-mas, bha'r-a-tha, bha'r-a-nti. Παρατ. α' bhar-a-m, α' bhar-a-s, α' bhar-a-t. δοῖχ. α' bhar-a-va, α' bha'r-a-tam, α' bha'r-a-tam, πληθ. α' bhar-a-ma, α' bhar-a-ta, α' bhar-a-n. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὑπάρχει τὸ α ἐν τῷ α' ἀόριστῳ καὶ παρακειμένῳ, τὸ δὲ ι καὶ υ συνηθως ἐν τῇ λατιν.

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 443.

§ 667. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει συνδετικὸν φωνήεν ε πλὴν τοῦ ἀπαρεμφ. τοῦ ἐνεργητικοῦ α'. καὶ μέσου ἀορίστου ἔχοντος α, λέγ-ε-σθαι.

§ 668. Ἡ μετοχὴ ἔχει συνδετικὸν φωνήεν ο πλὴν τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ α'. καὶ μέσου ἀορίστου ἐχούσης α.

§ 669. Ὁ παθητικὸς (ἢ μέσος) παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος καὶ τὰ ῥηματικά ἐπίθετα στεροῦνται συνδετικῶν φωνηέντων, λέλεγ-μαι, ἐλελύ-μην, λυ-τός, λυ-τέος.

§ 670. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις εἶναι αὗται.

1. Ὀριστικὴ τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ ὑποτακτικῇ. —, ις (ἢ μόνον ς), —, μεν, τε, σι, τον, τον⁽¹⁾.

2. Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ν, ς, —, μεν, τε, ν (ἢ σαν), τον, την⁽²⁾.

3. Παθητ. ὀριστ. ἀρκτικῶν χρόνων καὶ ὑποτακτ. μαι,σαι, ται, μεθα, σθε, νται, σθον, σθων.

4. Ὀριστ. παραγ. χρόνων καὶ τῆς εὐκτικῆς μιν, σο, το, μεθα, σθε, ντο, σθον, σθην.

5. Εὐκτικὴ ἐνεργ. φωνῆς μι, ς, —, μεν, τε, εν, τον, την καὶ ν, ς, —, μεν, τε, σαν, τον, την.

6. Προστακτικὴ θι ἢ ς σπανίως (συνήθως ἄνευ προσωπικῆς καταλήξεως), τω, τε, ντων, [καὶ τωσαν], τον, —, ⁽³⁾.

7. Προστακτικὴ παθητ. καὶ μέση σο, σθω, σθε, σθων [καὶ σθωσαν] σθον, σθων.

8. Ἡ προστακτικὴ στερεῖται πρώτων προσώπων⁽⁴⁾.

(1) Τὸ ις προέκυψεν ἐκ τοῦ σι ἢ κατὰ μετὰθεσιν ἢ κατ' ἀποβολὴν τοῦ ι καὶ ἀναπληρωτικὴν ἔκτασιν τοῦ ε εἰς ει. Ἡ πλήρης κατάληξις σώζεται ἐν τῷ ποιητικῷ ἐσσι καὶ ἐν τῇ σανσκριτικῇ. Συνήθως δὲ γίνεται ς (προβλ. καὶ τὸ σανσκριτ. a' bhar-a-s=ἔφερε, λατ. era-s, ama-s, doce-s, κτλ.). Τὸ δὲ τρίτον ἐν μαιγένετο ἐκ τῆς καταλήξεως τι (σανσκριτ. bhar-a-ti=φέρει, ἐσ-τί), ἐξ ἧς σι (ὡς δίδω-σι, ἴστω-σι), τὸ δὲ σ μετὰξὺ δύο φωνηέντων συνεχόπη (προβλ. τὰ λατ. amat, docet, κτλ.). φέρε-(σ)ι. Τὸ δὲ τρίτον πληθ. εἶχε κατάληξιν ντι σφαιζομένην ἐν τῇ Δωρικῇ (παραβλ. καὶ λατ. ama-nt, dicu-nt, κτλ.), ἐξ ἧς νσι καὶ ἀποβολῇ τοῦ ν καὶ ἀναπληρωτικῇ ἔκτασει τοῦ ο εἰς ου, ἃ εἰς ᾱ τὰ [λέγο-ντι (λέγονσι)] λέγουσι, [λελύχᾱ-ντι] λελύχασιν^(ν).

(2) Τὸ πρῶτον τῶν ἱστορικῶν ν ἀρχαιότατα ἦν μ. (ὡς ἐν τῇ σανσκριτ. a' bharam=ἔφερον, era-m λατίν., κτλ.), ἐξ οὗ καὶ ἐγένετο ὡς θεδ-ν ἀντὶ θεδ-μ ὡς λατ. deum. Τὸ γ'. ἐνικ. ἀπέβαλε τὸ τ (προβλ. σανσκριτ. a' bharat, λατ. erat, κτλ.).

(3) Εὐρηται ἐνίοτε εἰς τὰ εἰς ω καὶ τὸ θι ἐν τῇ προστακτικῇ, πῖθι (=μεταγ. πίε), καὶ εἰς τοὺς παρακειμ. δέδι-θι, τέθναθι, χέχραχθι, κτλ. Τῶν γ'. πληθ. ἀρχαιότεραι προσωπικ. καταλήξεις εἶναι αἰ-ντων καὶ-σθων, αἰ δὲ-τωσαν καὶ-σθωσαν εἶναι μεταγενέστεραι. Cobet V. L. σ. 27. Τὸ ε εἰς τὰ σχέ-ς, θε-ς, δό-ς ἔ-ς, κτλ., Ὅρα ἤμ. Γραμμ. Παρατηρ. § 443.

(4) Διότι «ἡ πρόσταξις πρὸς παρὸν καὶ ἔτερον προσώπων ἐστὶν ἀπότασις. Πᾶς γὰρ ἄνθρωπος ἐτέρῳ παρόντι προστάττει οὐχ ἑαυτῷ. κτλ. Χοιροβοσκ. 738, 15. προβλ. καὶ Ἀπολλών. περὶ συντάξ. Γ', 25. Ὁ Ἑρμαννός δὲ (de Emendanda σ. 215) λέγει ὅτι δὲν ἔχει πρῶτα πρόσωπα, διότι σπανίως τις προστάσσει ἑαυτὸν καὶ διότι τοῦτο ἐκφέρεται δι' ὑποτακτικῆς, φέρε ἰδω, ἄγωμεν. Ἀσωπ. Βίεαγ. Συντ. 339; § 32-33.

§ 671. 1. Ἡ ἀπαρεμφαιτική κατάληξις τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς εἶναι 1) -έναι καὶ -ναι, λελυκ-έναι, εἰδ-έναι, θεῖναι (=θε-έναι), δοῦναι (=δο-έναι), διδόν-ναι, τιθέ-ναι, ιστά-ναι. Ἐκ δὲ τῆς -έναι ἢ [-εν συνήθης τῇ δωρικῇ, πέλεν, κτλ. καὶ ἢ] Ἀττικῇ -ειν πέλειν, κτλ. [καὶ ἢ αἰολικῇ -ην, φέρην, (=φέρειν), λάβην (=λαβεῖν)]. 2) αἱ ἐν τοῖς ἐνεργ. α'. ἀορίστοις, γῆμ-αι, ποιῆσ-αι, κτλ.

ΣΗΜ. Ἡ ἀρχικὴ ἀπαρεμφ. κατάληξις ἦτο -μέναι, ἀχουέμεναι, ἐξ ἧς κατ' ἀποκοπὴν μὲν ἡ-μεῖν (ἐν ἐπιγραφαῖς δόμεῖν =δόμεναι) καὶ ἡ-έναι καὶ-ναι. (1)

2. Ἡ δὲ κατάληξις τοῦ παθητικοῦ καὶ μέσου ἀπαρεμφάτου εἶναι -σθαι, λέγ-ε-σθαι, λαλῶ-σθαι, λύσ-α-σθαι.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ

§ 672.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Λέγ-ω⁽²⁾ λέγ-ε-ις, λέγ-ε-ι,
λέγ-ε-τον, λέγ-ε-τον,
λέγ-ο-μεν, λέγ-ε-τε, λέγουσι(ν).
Λέγ-ο-μαι, [ε-σαι] ει, ε-ται,
ε-σθον, ε-σθον,
λεγ-ό-μεθα, ε-σθε, ο-νται.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

{ λέγ-ω, λέγ-[η-ις] ης⁽³⁾,
λέγ-[η-ι] η⁽³⁾, λέγ-η-τον,
λέγ-ω-μεν, η-τε, -ω-σι(ν).
λέγ-ω-μαι, [η-σαι] η, η-ται,
η-σθον, η-σθον,
λεγ-ώ-μεθα, η-σθε, ω-νται.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐλεγ-ό-μην, [ε-σο] ου, ε-το,
ε-σθον, ἐ-σθην.
ἐ-λεγ-ό-μεθα, ε-σθε, ο-ντο.
Ἐ-λυσ-ά-μην, [α-σο] ω, α-το,
α-σθον, ἀ-σθην,
ἐ-λυσ-ά-μεθα, α-σθε, α-ντο.

{ λέγ-[ε-σο] ου, ἐ-σθω, κτλ.
λῦσαι, λυσάσθω, κ.τ.λ. [ἀντὶ
λύσασο], ποιῆσαι, ποιησάσθω.
[ἀντὶ ποιήσατο].

§ 673. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις σαι καὶ σο συγκόπτουσι τὸ σ μετὰ δύο φωνηέντων καὶ συναϊροῦνται μετὰ τῶν προηγούμενων ὡς ἑξῆς, [η-αι] εἰς η, [ε-ο] εἰς ου καὶ [α-ο] εἰς ω, λέγῃ [=λέγη-(σ)αι] ἐλύου [=ἐλύε-(σ)ο], λύου [=λύε-(σ)ο], ἐλύσω [=ἐλύσα-(σ)ο].

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 104. 131.

(2) Λέγουσιν οἱ τινες ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ [λέγ-ο-μι] (κατ' ἀποκοπὴν τοῦ μι καὶ ἀναπληρωτικὴν ἔκτασιν τοῦ ο εἰς ω, πρὸς τὰ σανσκριτ. bhar-a-mi, bhar-a-si, bhar-a-ti), ἀλλ' οὐδὲν μαρτύριον τούτου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ διεσώθη, τοῦλάχιστον ἐν τῇ ὀριστικῇ, ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ φαίνεται παρὰ ποιηταῖς τὸ μι, ὡς θέλω-μι, κτείνω-μι, τύχω-μι, εἴπω-μι κτλ. ὡς καὶ ἐν τῇ εὐκτικῇ.

(3) Ἐκ τοῦ λέγ-η-σι, λέγ-η-ις, λέγῃς, λέγ-η-τι, λέγ-η-(σ)ι, λέγ-η-ι, λέγῃ.

§ 674. Τὸ [ε-σαι] τῆς ὀριστικῆς μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ σ συνη-
ρέθη εἰς η, ἄλλ' οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ η μετεχειρίζοντο πάντοτε τὴν
διφθογγὸν εἰ εἰς τὰ β' πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς τῶν παθητικῶν ῥημά-
των, λύομαι, λύει, λύεται, κτλ. γράφομαι, γράφει, γράφε-
ται, κτλ. ⁽¹⁾).

§ 675. Τὸ δεῦτερον ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου
ἀορίστου ἀνωμάλως σχηματίζεται εἰς αἰ προπαροξύτονον ἢ προπερι-
σπώμενον ἀντὶ τοῦ κανονικοῦ [α-σο], ὡς ποῖνσαι, λῦσαι, κ.τ.λ. ⁽²⁾).

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 676. Τὰ εἰς ε καὶ σι λήγοντα πρόσωπα τῶν ῥημάτων πρὸ φωνῆ-
εντος λέγονται ἐν καὶ σιν, ἔλεγεν ἐκεῖνος, λέγουσιν αὐτοῖ.

§ 677. Καὶ τὸ γ' ἐνικὸν τοῦ ὑπερσυντελείου εἰ ἐπομένου φωνῆ-
εντος λαμβάνειν ἐνίστε, κατωκίκεν οἶον μῆς οἰκίας κῆπον ⁽³⁾.

§ 678. Ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ ἡ
εὐκτική τοῦ ἐνεργ. ὑπερσυντελείου ἐκφέρονται μονολεκτικῶς καὶ
συνηθέστερον περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς μετὰ τῆς ὑποτακτικῆς
καὶ εὐκτικῆς τοῦ εἰμί, λελυκὼς ὦ, εἶην.

ΣΗΜ. Περιφραστικαὶ εἶναι ἡ διὰ πολλῶν λέξεων ἔκφρασις ἐννοίας δυνά-
μενης νὰ ἐκφρασθῇ διὰ μιᾶς λέξεως.

§ 679. Ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ παθητ. (ἡ μέσου) ὑπερσυντε-
λείου ἐκφέρεται περιφραστικῶς, λελυμένος ὦ, λελυμένος εἶην.
Ἐξαιροῦνται καὶ μονολεκτικῶς ἐκφερόμεναι αἱ ὑποτακτικαὶ τῶν μέ-
μνημαι καὶ κέκτημαι, μεμνῶμαι μεμνήται, μεμνώμεθα (μό-
νον), κεκτῆται καὶ κεκτῆσθε (μόνον), καὶ αἱ εὐκτικαὶ τῶν μέμνη-
μαι, κέκτημαι, κέκλημαι καὶ διαβέβλημαι, μεμνήμην, μεμνήθω,
μεμνήτο, μεμνήσθε (μόνον), κεκτῆμην, κεκτῆτο, κεκτῆμεθα (μό-
νον), [κεκλήθω καὶ κεκλήμεθα (μόνον)], διαβεβλήσθε (μόνον) ⁽⁴⁾.

§ 680. Ἡ προστ. τοῦ ἐνεργ. παρακειμ. παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς
πεζογράφοις ἐκφέρεται πάντοτε περιφραστικῶς, γεγωνὼς ἔστω ⁽⁵⁾.

ΣΗΜ. Μονολεκτικῶς ἐκφέρεται μόνον παρὰ μεταγενεστέροις καὶ ποιηταῖς
ἐνίστε ἡ εἰς ε, ετω κτλ. προστακτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου ⁽⁶⁾.

§ 681 Μονολεκτικῶς ἐκφέρεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς (ποιηταῖς καὶ

(1) Τὸ η βραχυθὲν εἰς ε παρήγαγε τὸ εἰ ἐκ τοῦ η, Ὅμηρ. κληῖς ἔγεινε τὸ
κλεις καὶ ἐκ τοῦ λήϊτον τὸ λεῖτον, λειτουργῶ καὶ ἐκ τοῦ ληΐη τὸ λεῖα κτλ.

(2) Ὁ τύπος οὗτος εἶναι λείψανον ἀρχαίας τινὸς πτώσεως, διότι πολλοὶ τύ-
ποι τῶν προστακτικῶν εἶναι πτώσεις ἀφαιρετικαὶ ἢ ὀργανικαί, ὅστερον δὲ συμ-
πηθεῖς ἐτίθετο ὡς κατάληξις τοῦ β. προσώπου τοῦ μέσου ἀορίστου.

(3) Κόντ. Δ. Ἑρμ. Τ. Α'. σ. 48—58.

(4) Παρ' Εὐριπίδῃ γράφεται καὶ κεκτῶμεθα (Ἑρακλῆδ. 282). Ὅρα ἡμετ.
Γραμμ. Παραττῆρ. § 403.

(5) Ὅρα Πλάτ. Νόμ. 953, γ'. 736, β'. 779, δ'. 951, γ'. Φίληθ. 28, α'.

(6) Ὅρα Κόντ. Δόγ. Ἑρμ. τόμ. Α', σ. 21, κ. ε.

σπανίως τοῖς πεζογράφοις) ἢ εἰς θι, τῷ προστακτικῇ τοῦ παρακειμέ-
νου, [τέθναθι], τεθνάτω, ἔσταθι, [δέδιθι, δεδίτω], [κέκραχθι,
ἐπικεκράχθω, κέκραχθε].

§ 682. Ὁ ἐνεργητικὸς μετ' ὀλίγον μέλλων ἐκφέρεται περιφρα-
στικῶς πλὴν τοῦ τεθνήξω καὶ ἐστήξω, ὡς λελυκῶς ἔσομαι, ὁ δὲ
παθητ. (ἢ μέσος) μετ' ὀλίγον μέλλων ἐκφέρεται περιφραστικῶς,
ἐγγεγράφωμαι καὶ ἐγγεγραμμένος ἔσομαι.

§ 683. Τὸ τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ παθητ. παρα-
κειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ πλὴν τῶν καταλήξεων νται, ντο,
καὶ τῶν Ἰωνικῶν λεγόμενων ἀται καὶ ἀτο ⁽¹⁾ (σπανίως παρὰ τοῖς
Ἀττικαῖς τιθεμένων), ἔχει συχνοτάτην τὴν περίφρασιν, λέλυν-νται,
ἐλέλυ-ντο, καὶ λελυμένοι εἰσὶ καὶ λελυμένοι ἦσαν, τετάχ-
αται, ἐτετάχ-ατο καὶ τεταγμένοι εἰσὶ καὶ τεταγμένοι ἦσαν,
ἐθάρ-αται, τετράφ-αται ⁽²⁾, κ.τ.λ.

ΤΡΟΠΑΙ ΑΦΩΝΩΝ

§ 684. Τὰ ἄφωνα τρέπονται ὡς ἀκολουθῶς.

1) Γλωσσόφωνον πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται, ὡς πείθω [πέπειθ-
κα] πέπεικα.

2) Γλωσσόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ, πείθω [πέπειθ-μαι]
πέπεισμαι

3) Γλωσσόφωνον πρὸ γλωσσοφώνου τρέπεται εἰς σ, πείθω, [πέ-
πειθ-ται] πέπει-σται, [ἐπειθ-θην] ἐπείσ-θην.

4) Λαρυγγόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς γ, πλέκω [πέπλεκ-
μαι] πέπλεγ-μαι.

5) Λαρυγγόφωνον πρὸ γλωσσοφώνου γίνεται ὁμόπουν, βρέχω
[βέβρεχ-ται] βέβρεκ-ται, πλέκω [ἐπλέκ-θην] ἐπλέχθην.

6) Χειλεδόφωνον πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ, τρίβω, [τέτριβ-μαι]
τέτριμμαι, γράφω [γέγραφ-μαι] γέγραμμαι.

7) Χειλεδόφωνον πρὸ γλωσσοφώνου γίνεται ὁμόπουν, τρίβω,
[τέτριβ-ται] τέτριπται, [ἐτρίβ-θην] ἐτρίψθην.

8) Ν μετὰ γλωσσοφώνου ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σ μετ' ἐκτάσεως τοῦ
ε εἰς ει, πρὸ δὲ τοῦ μ, θ, τ τὸ μὲν γλωσσόφωνον τρέπεται εἰς σ, τὸ δὲ
ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται μετ' ἐκτάσεως τοῦ ε εἰς ει, σπένδομαι,
[σπένδ-σμαι] σπείσομαι, [ἔσπενδ-σα, ἐσπενδ-σάμην] ἔσπεισα,
ἔσπεισάμην, [ἔσπενδ-μαι] ἔσπεισμαι, [ἐσπένδ-θην] ἐσπείσθην,
[πένθ-ω] πείσομαι.

(1) Ἡ κατάληξις αὕτη ἔγεινεν ἐκ τῆς ρίζης τοῦ εἶμι ἐς κατ' ἀποβολὴν τοῦ
ε ὡς ἐν τῇ λατιν. sum (ἀντὶ es-um)=s-ntai, τὸ δὲ η εἶναι συνεργὸς φθόγγος
καὶ φωνῆεν καὶ σύμφωνον γινόμενος, ἐξ οὗ ἀται τοῦ σ εἰς δασεῖαν τραπέντος.
Παρ' Ὁμήρῳ ὑπάρχει ἡ κατάληξις αὕτη καὶ κατ' ἐνεστῶτα, παρατατ. καὶ
ἐλκτικὴν, δαινύατο, ἐργάζατο, κτλ.

(2) Κόντ. Δόγ. Ἑρμ. Τόμ. Α', σ. 67—71.

9) Ἐκ τῶν γγ ἢ μμ πρὸ τοῦ μ ἀποβάλλεται τὸ ἐν γ ἢ μ, ἐλέγχω, [ἐλήλεγχ-μαι, ἐλήλεγγ-μαι] ἐλήλεγμα, πέμπω, [πεπεμμ-μένος, πεπεμμ-μένος] πεπεμμένος.

10) Ὁ γλωσσικός χαρακτήρ τοῦ σώζω πρὸ μὲν τοῦ μ καὶ τ καὶ τρέπεται εἰς σ καὶ ἀποβάλλεται, πρὸ δὲ τοῦ θ ἀποβάλλεται, σέσωμαι καὶ σέσωσμαι, σέσωται καὶ σέσωσται, σωθήσομαι, ἐσώθην, [σωστέος], διασωστέον, σω-τήρ ⁽¹⁾.

11) Τὸ σ μεταξὺ δύο συμφώνων ἀποβάλλεται, [γέγραφ-θε] γέγραφ-θε, [ἡγγέλ-θαι] ἡγγέλ-θαι.

12) Τὸ θι τῆς προστακτικῆς τοῦ παθητ. πρώτου ἀορίστου μετὰ θ τρέπεται εἰς τ, [λύθη-θι] λύ-θιτι.

13) Τὰ ῥήματα θάπτω, τρέφω, τρέχω, τύφω καὶ θρύπτω, ὅταν ἐλλείπῃ τὸ δεύτερον δασὺ ἢ εὐρίσκηται πρὸ θ, ἐπαναφέρουσι τὸ δασὺ εἰς τὴν πρώτην, τάψ-ος, θάπτω, θάψω, τεθάψθαι, θρέψω, ἐθρέψθην, τρέχω [τρέξομαι], τύφω, [ἐκθύψω (ποιητ.)], τρυφ-ή, θρύπτω, [θρυφθήσομαι (μτγ.)].

Τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὸ θρήξ καὶ ταχύς, θάσσων [=ταχ-ίων], τάχιος.

1) ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 685. Τὰ ἀφωνόληκτα ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτῶν εἶναι πρωτόθετα καὶ παράγωγα.

§ 686. Τὰ παράγωγα ἀφωνόληκτα γίνονται 1) δι' ἐκτάσεως τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος εἰς μακρόν, τοῦ α εἰς η, τοῦ ἰ εἰς ι καὶ τοῦ ὤ εἰς ου, τακ- (ἐτάκην) τήκω, λιπ- (ἐλιπον) λείπω, τριβ- (ἐτρίβην) τρέβω, φυγ- (ἐφυγον) φεύγω. 2) διὰ προσθήκης ἑνὸς τ, βλαβ- (βλάβη) βλάπτω, κτλ. 3) διὰ προσθήκης τοῦ j, τὸ ὅποῖον μετὰ μὲν λαρυγγοφώνων χαρακτήρες καὶ γλωσσοφώνου ⁽²⁾ (ἐνίοτε) τρέπεται εἰς σσ ἢ ττ, μετὰ δὲ τοῦ δ καὶ (ἐνίοτε) τοῦ γ ⁽³⁾ εἰς ζ, ταραχ- (ταραχ-ή, ταραχ-ῶ) ταράσσω, प्राग- (εὐπραγ-ή, πράγ-ῶ) πράσσω, ἐρετ- (ἐρέτης, ἐρέτ-ῶ) [ἐρέσσω], λιτ- (λιτή) λίσσομαι, παιδ- (παῖς παιδ-ός, παίδ-ῶ) παίζω, κραγ- κραυγ-ή=κραυγ-ή, κραγ-ῶ) κράζω.

(1) «Σέσωται καὶ σεσωμένος. Οἱ παλαιοὶ ἄνευ τοῦ σ, οἱ δὲ νεώτεροι σέσωσμαι» (Φώτι. καὶ Σουίδ.). Ὁ δὲ Cobet ὀρθῶς νομίζει μόνον τὸ σέσωσμαι καὶ σέσωσται (Nov. Lection. σ. 447).

(2) Τοιαῦτα εἶναι τὰ βράσσω, πάσσω, πλάσσω, [ἐρέσσω, πτίσσω], λίσσομαι, βλίπτω. Τοῦ δὲ πέσσω ῥίζα εἶναι πεπ- ἢ πεκ-, σπνσ, rak-amí.

(3) Τοιαῦτα τὰ κράζω, [κρώζω, κοῖζω], στενάζω, ἀλαλάζω, ὀλολύζω, γρύζω, [τρίζω], σφύζω, ἐλελιζώ, στάζω, στίζω, σθηρίζω, διστάζω. Κλάζω καὶ σαλπίζω (γγ). Τὰ ἀρπάζω, βαστάζω, νυστάζω καὶ παίζω (δ καὶ γ). Τὸ δὲ νίζω ἔχει ῥίζαν νιβ- (κοιν. νίδω), χέρνιψ χέρνις, ὡς τὸ ποιητικὸν λάζομαι (=λαμβάνω) ἐκ τοῦ λάβ-ομαι.

§ 687. Αἱ διὰ σσ γραφόμεναι λέξεις Ἀττικῶς λέγονται καὶ διὰ τοῦ ττ, ὡς πρᾶσσω καὶ πρᾶττω, κτλ.

ΣΗΜ Διὰ τοῦ σσ μόνον γράφονται αἱ λέξεις [βύσσορ], [βυσσός], [ἄβυσσος], βασιλίσσα [Ξενοφ. Οἶκον. θ', 15], [σάρισσα], [ἄνασσα], πτήσσω, [πτίσσω], πτύσσω (ἄττικ. σύνθετον ἀνοπτύσσω), [ἐρέσσω], λίσσαμι [καὶ τὰ ποιητ. πτώσσω, αἰθύσσω, ἀφύσσω] καὶ τὰ κύρια Παρνασός, ἄτινα ὀρθότερα δι' ἐνὶ σ. Παρνασός, Κηφισός, Ἰλισός, κτλ. (1). Διὰ δὲ τοῦ ττ, τὰ σφάττω (καὶ σφάζω), ἀρμόττω (καὶ ἀρμόζω), ὕμηττός.

§ 688. Τὰ εἰς -ίζω γράφονται διὰ τοῦ ι πλήν τῶν ἀθροίζω (Ἀττικῶς ἀθροίζω), δανείζω, χρήζω, [κλήζω, (ποιητ.) πεζο-γραφικὸν δὲ] κλήζομαι, λήζομαι, [βλύζω], γρύζω, -κλύζω, ὀλολύζω, [φλύζω (ποιητ.)], σφύζω.

§ 689. Τὰ δίχρονα πρὸ τῶν -ζω καὶ -ττω εἶναι συνήθως βραχεία, μένοντα τοιαῦτα καὶ πρὸ τῶν χρονικῶν καταλήξεων, ὡς φρᾶ'ζω, φρᾶ'σον, πέφρακα, πεφρᾶ'σθαι, κτλ. Ἐξαιροῦνται τὰ πρᾶ'ττω, θρᾶ'ττω, φρῖ'ττω, κηρῦ'ττω, κρᾶ'ζω καὶ γρῦ'ζω.

§ 690. Ἐκ τῶν ἀφωνολήκτων ἔχουσι τὸ δίχρονον μακρόν, τὰ βρῖ'θω, θλι'βω, τρῖ'βω, πῖ'πτω, ῥῖ'πτω, στῦ'φω, ψῦ'χω.

2) ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ.

§ 691. Ἐκ τῶν ὑγρολήκτων πρωτόθετα εἶναι τὰ βρέμω, γέμω, δέρω, μένω, νέμω, στένω καὶ τρέμω. Πάντα δὲ τἄλλα εἶναι παράγωγα.

§ 692. Τὰ παράγωγα ὑγρολήκτα ῥήματα γίνονται διὰ προσθήκης τοῦ j, τὸ ὅποῖον μετὰ μὲν λ ἀφομοιοῦται πλήν τοῦ ὀφείλω, ἔνθα μετατίθεται, μετὰ δὲ ν καὶ ρ ἢ μετατίθεται καὶ συγχωνεύεται εἰς δίφθογγον ἢ ἀποβάλλεται καὶ γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις, ἀγγελ- (ἄγγελος, ἀγγέλ- jω) ἀγγέλ-λω, ὀφελ- (ἄορ. ὤφελ-ον, ὀφέλ- jω) ὀφείλω, καθαρ- (καθάρς, καθάρ- jω) καθαίρω, φθέρ- (φθέρ- jω, αἰολ. φθέρω) φθείρω, κρίν- (κρίν- jω) κρί'νω, πλύν- (πλύν- jω) πλῦ'νω. 2) διὰ προσθήκης τοῦ νω, κάμ-νω τέμ-νω.

§ 693. Πλήν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν ὑγρολήκτων γίνονται ἐκ τῆς ῥίζης ἢ τοῦ ἀρχικοῦ θέματος.

§ 694. Τὰ ὑγρολήκτα ἔχουσι μέλλοντα συνηχμένον, φθείρω φθερῶ, κρί'νω κρίνῶ, σπείρω σπερῶ, καθαίρω καθάρῶ, ἀγγέλλω ἀγγελῶ (2).

§. 695. Τὰ ὑγρολήκτα εἰς τὸν ἐνεργητ. α'. καὶ μέσ. ἀόριστον διὰ τὴν κακοφωνίαν ἀποβάλλουσι τὸ σ τῆς χρονικῆς καταλή-

(1) Ὅσα ἤμ. Γραμμ. Παρτηρ. § 441 καὶ σ 378.

(2) Ἐκ τοῦ ἀγγελέω, ἐξ αὐτοῦ ἀγγελέω ἀγγελῶ.

ξίως (1) καὶ ἐκτείνουσιν ἀναπληρωτικῶς τὰ φωνήεντα τὸ μὲν α εἰς η, μετὰ δὲ ρ καὶ ι εἰς ᾱ, τὸ δὲ ε εἰς ει καὶ τὸ ἰ καὶ ὕ εἰς ι καὶ ὕ, φαίνω, φᾶν, ἀπέφηννα, ἀπεφηνάμην, περαίνω, περᾶν, ἐπέ-
ρανα, διεπερανάμην, μιαίνω, μιᾶν, [ἐμιάνα], νέμω νεμ, ἔνειμα, ἐνειμάμην, κρίνω, κρίν, ἐκρίνα, προεκκρίνάμην, πλύνω πλύν-, ἐξέπλυνα, ἐξεπλυνάμην.

ΣΗΜ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἰσχναίνω (2), κερδαίνω, κοιλαίνω, [λευκαίνω], αἶρω καὶ ἄλλοι μαι ὡς ἐκτείνοντα τὰ α εἰς ᾱ ἀντὶ εἰς η. 2) τὸ καθαίρω ὡς διαφορούμενον ἐκ ἄθηρα καὶ ἐκ ἄθαρα, ἐκαθηράμην (μόνον).

§ 696. Τὸ θεματικὸν φωνῆεν ε τῶν δισυλλάβων ὑγρο-
λήκτων ὁ ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενος, ὁ παθητ. δ'. μέλ-
λων καὶ ἄοριστος τρέπουσιν εἰς α, στέλλω, στελ- ἔσταλλα,
ἔσταλμαι, ἐστάλην, ἀποσταλήσομαι, φθείρω φθερ- ἐφθάρκα,
ἐφθάρμαι, ἐφθάρην διαφθάρήσομαι.

§ 697. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα στεροῦνται μονολεκτικοῦ μετ'
ὀλίγον μέλλοντος, πλὴν τοῦ τεθνήξω καὶ ἐκτετμήσομαι.

§ 698. Τῶν ὑγρολήκτων τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα τὸ ἔρρινον ν
στεροῦνται ἐνεργητικοῦ παρακειμένου, πλὴν τοῦ κρίνω κέκρικα,
τείνω ἀποτέτακα καὶ φαίνω ἀποπέφαγκα.

§ 699. Τὰ ὑγρόληκτα βάλλω, κάμνω, τέμνω, θνήσκω καὶ τὸ
καλῶ (ἐκ ῥίζης καλ-) εἰς τὸν ἐνεργ. καὶ παθ. παρακείμενον καὶ εἰς
τὸν παθ. μέλλ. καὶ ἄοριστον πάσχουσι μετὰθεσιν τοῦ ῥιζικοῦ φωνή-
εντος, βαλ-[βέβαλκα] βέβληκα, [βέβαλμαι] βέβλημαι, [βαλθή-
σομαι] βληθήσομαι, [ἐβάλθην] ἐβλήθην, κτλ.

§ 700. Ὁ ἔρρινος χαρακτῆρ ν εἰς τὰ ῥήματα τείνω, κλίνω,
κρίνω καὶ πλύνω, ἀποβάλλεται πρὸ τῶν χρονικῶν καταλήξεων,
κέκρίκα, κέκρίμαι, ἐκρίθην, ἐτάθην, τέταμαι, ἐκλί-θην,
πέπλυ-μαι, πεπλύσθαι, κεκλί-σθαι κτλ. 2) πρὸ τοῦ μ. τρέπεται
εἰς σ, πέφθασ-μαι, πέφθαν-σαι, πέφθαν-ται, πεφθάν-θαι. 3) σπα-
νίως τὸ ν πρὸ τοῦ μ. ἀφομοιοῦται, παρώξυμ-μαι [ῶξυμαι μετα-
γενέστ.], [ῆσχυμμαι (Ὁμηρ. καὶ μεταγενέστεροι)] (3).

ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

§ 701. Δευτέρους χρόνους ἔχουσι μόνον τὰ ἀφωνόληκτα
καὶ ὑγρόληκτα ῥήματα, οὐχὶ ὅμως πάντα οὐδὲ πάντας.

§ 702. Ἐνεργητικὸν δ' ἄοριστον καὶ μέσον ἔχουσιν ἐκ τῶν

(1) Ἐκ τῶν ἔστελσα, ἔκρινσα, ἔσπερσα, ἐξ ὧν κατ' ἀφομοίωσιν τὰ Αἰολικὰ
ἔστελλα, ἔκριννα, κτλ.

(2) Μόνον παρὰ ποιητῶν ὁ ἰσχνάνα, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις
εἶναι εὐχρηστον μόνον κατ' ἐνεστώτα.

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 127.

ὕγρολῆκτων τὰ βάλλω, καίνω (ἀπλ. ποιητικόν, πεζογραφικόν κατα-
καίνω), θνήσκω, κάμνω, ἐγείρω, ὀφείλω, τέμνω, ἄλλομαι,
[ἐρομαι, εὐχρηστος ἐνεστώς ἐρωτώ], ὀσφραίνομαι καὶ πτάρνυμαι,
ἐβαλον καὶ ἐβαλόμην, ἔκανον (πεζογραφ. κατέκανον), ἀπέ-
θανον, ἔκαμον, ἠγρόμην, ὠφελον, ἔτεμον, ἠλόμην, (σπανίως,
συνήθως δὲ ὁ α' ἠλάμην), ἠρόμην, ὠσφρόμην καὶ ἔπτарον.
2) Τὸν παθητ. δὲ β' μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἔχουσι· μόνον τὰ
δέρω, στέλλω, σπείρω, φθείρω, σφάλλω καὶ μαίνομαι, [δα-
ρῆσομαι (μεταγεν.)], ἀπεδάρην, ἀποσταλήσομαι, ἐστάλνῃ,
[σπαρῆσομαι (μεταγεν.)], ἐσπάρην, φθαρήσομαι (ἀπλοῦς ἀπὸ
Ἀριστοτέλους), ἐφθάρην, σφαλήσομαι (καὶ μέλλ. συνηρημ. σπα-
νίως σφαλοῦμαι), ἐσθάλνῃ, ἐμάννῃ.

§ 703. Οἱ δευτέροι χρόνοι ὑπάρχουσι συνήθως εἰς τὰ παράγωγα
ῥήματα, σπανίως δὲ εἰς τὰ πρωτόθετα, καὶ τότε συνήθως τρέπεται τὸ ρίζι-
κὸν φωνήεν, λείπω, ἔλιπον. βάλλω, ἔβαλον, τρέπω, ἐτρέπων κτλ.

§ 704. Τὰ ῥήματα κλέπτω, πλέκω, στρέφω, τρέπω καὶ τρέ-
φω (1) καὶ τὸ θεματικὸν ἔχοντα δισύλλαβα ὑγρόληκτα (§ 696)
εἰς τοὺς δευτέρους μέλλοντας καὶ ἀόριστους τρέπουσι τὸ εἰς α, ἐκλά-
πην, συνεπλάκην, διεπλάκην, ἐνεπλάκην, ἐστράφην, ἀνα-
στραφῆσομαι, μεταστραφῆσομαι, ἐτράπην (καὶ ἐν τῷ μέσῳ
ἐτραπόμην), τραφῆσομαι, ἐτράφην.

§ 705. Τὸ παράγωγον ἔχει ἀόριστον δευτέρον μετὰ α [ἐτραγον (ποιητικόν
ὄντα καὶ σπανίως ἀπλοῦν)].

§ 706. Ὁ β'. ἀόριστος ἤγαγον καὶ εἶπον λαμβάνουσιν ἀναδί-
πλωσιν καὶ αὐξῆσιν πρὸ αὐτῆς [ἄγ-αγ-ον] ἤγαγον, [ἔειπα (2) ἔειπε-
πον, ἐῖπε-ῖπον, ἐξ οὗ τὸ Ὀμηρικὸν εἶπον] εἶπον.

§ 707. Πολλοὶ δ'. ἀόριστοι συγκόπτουσι τὸ ρίζικόν ε, ὡς ἔσχον
[=ἔσεχον], ἐσπόμην [=ἔσεπόμην], ἠγρόμην [=ἠγερόμην], ἐπτό-
μην (καὶ α'. ἐπτάμην) [=ἐπετόμην, ἐπετάμην].

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ Β

§ 708. Ὁ δ'. παρακείμενος τρέπει τὰ ρίζικὰ φωνήεντα ὡς ἐξῆς,
τὸ μὲν ἄ εἰς η καὶ μετὰ ρ εἰς ᾱ, τὸ δὲ ε εἰς ο, τὰ δὲ ἰ εἰς οἰ καὶ τὸ ὕ

(1) Καὶ τὰ ποιητικὰ δέркоμαι, πέρδομαι καὶ πέρθω, ἔδρακον, ἀποπαρ-
δήσομαι, ἀπέπαρδον, ἔπραθον.

(2) Σανσκρ. vak-jam, Vak-mi (λέγω), λατιν. vox vocis (φωνή), voc are κα-
λεῖν), (κ=π, ὡς τρέπ-ω, ἰωνικ. τράπ-ω, ἀλλὰ καὶ ἄ-τραχ-τος [σανσκρ. tark-us],
ἀτρεχής, λατ. toi queo=τρέπω, στρέφω. κτλ.). Τὸ εἶπον ἔγινε κατὰ συναι-
ρέσιν ἐκ τοῦ Ὀμηρικ. εἶπον, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἀπεβλήθη τὸ ἀρχικόν ε
καὶ ἔμεινε τὸ εἰ. Ἡ ἀναδίπλωσις δὲ τῶν ἀόριστων δ' μετὰ καὶ αὐξήσεως εἶναι
συνήθης πρὸ Ὀμήρῳ, ὡς ἐπέφραδον, ἔπεφνον, ἐκεκλόμην, κτλ.

εἰς ευ, ὡς φαν-, πέφην-α, θαλ- (θάλλω) τέθην-α, κρᾶγ (ἐκρᾶ-
γον) κέκρᾶγα, τεκ- (τίκτω) τέτοκ-α, λιπ- (λείπω, λέλοιπα,
φλυγ- (φεύγω) πέφευγα, κτλ.

Ἐξαιροῦνται 1) οἱ ἀλήλιφα καὶ ἐλήλυθα ὡς φυλάττοντες ἄτρε-
πτον τὸ ῥίζικόν φωνῆεν· 2) οἱ -ἔρρωγα (ἐκ ῥίζ. ῥηγ-) καὶ εἰώθα
(ἐκ ῥίζης σFηθ-, ἔ-σFηθα) ὡς τρέποντες τὸ η εἰς ω (πρβλ. βῆμα,
βωμός, ῥηγ-μα, ῥωγμή, κτλ)· 3) οἱ πέφρικα (ῥίζ. φρικ-), πέπρᾶγα
(ῥ. πρᾶγ) καὶ κατ-ἔαγα (ῥ. Fαγ), ὡς ἔχοντες μακρόν τὸ θεματικόν
φωνῆεν.

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 709. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα εἶναι ἀσυναίρετα καὶ συνη-
ρημένα. Καὶ ἀσυναίρετα μὲν εἶναι τὰ παραλήγοντα εἰς δίφθογγον
καὶ εἰς ι καὶ υ, συνηρημένα δὲ τὰ ἔχοντα θεματικόν φωνῆεν ε, α,
ο· παύω, ἀκούω, κελεύω, παλαίω, κλείω, χρίω, κωλύω,
ἀλλὰ [ποιέω] ποιῶ, [τιμάω] τιμῶ, [δηλόω] δηλῶ κτλ.

§ 710. Τὰ εἰς τ' ω καὶ υ' ω φωνηεντόληκτα ἔχουσι τὸ δίχρονον
μακρόν, πλὴν τῶν ἀνύ' ω [ἀρύ' ω], μεθύ' ω καθ' ὅλους τοὺς χρόνους,
τῶν θύω καὶ λύω πρὸ τῶν χρονικῶν χαρακτήρων κ, μ καὶ θ, τοῦ
δύω πρὸ τοῦ θ καὶ μ, τοῦ μύω καὶ πτύω πρὸ τοῦ σ μετὰ τοῦ εἴλ-
κῡσα, ὡς λέλυκα, τέθυμαι, ἀπεδύθην, ἔμυσα, πτύ' σω, ἔπτῡσα,
καθείλκῡκα, καθείλκῡμαι.

ΣΗΜ. Ἀττικὸς ἐνεστώς εἶναι ἀρύτω καὶ οὐχὶ ἀρύω.

§ 711. Ὁ βραχυὸς χαρακτήρ τῶν φωνηεντολήκτων ε, α καὶ ο,
ὅταν προστεθῇ κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένης, ἐκτείνεται ὡς ἐξῆς,
τὸ μὲν ε εἰς η, τὸ δὲ α εἰς η, μετὰ δὲ ρ, ι, ε εἰς α, καὶ τὸ ο εἰς ω,
ὡς [ποι-έω] ποιήσω, ἐποίησα, πεποίη-κα, ποίη-μα, ποιη-
τός [τιμᾶ' ω] τιμή-σω, ἐτίμη-σα, τετίμη-κα, τιμη-τός, [θη-
ρᾶ' ω], τεθήρα-κα, θηρα'-σω, θηρᾶτός, [ἐᾶ' ω], ἐᾶ'σω, εἰᾶ'-
θην, ἐάτεος, [ἰᾶ'ομαι], ἰᾶ'σομαι, ἰᾶ'θην, ἰασάμην, ἰᾶτός.

Ἐξαιρεῖται τὸ [χρᾶ'ομαι] χρήσομαι καὶ τὸ [ἀκροᾶ'ομαι] ἀ-
κροᾶ'σομαι.

§ 712. Ἐκ τῶν φωνηεντολήκτων φυλάττουσι τὸν χαρακτήρα βρα-
χύν 1) τὸ ε τὰ ζέω, ξέω, τρέω, ἀλῶ, ἀρκῶ, ἐμῶ, τελῶ, αἰ-
δοῦμαι καὶ ἀκούμαι· 2) τὸ ᾱ τὰ γελῶ, ἐρῶ, χαλῶ, θλῶ, κλῶ,
σπῶ, [ἐλῶ (4)] καὶ [ἰλάομαι (2)]· 3) τὸ ο τὰ [ἀρόω] ἀρῶ καὶ
[ὀμόω] (ἐξ ἐνεστώτος ὁμνυμι).

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα κατὰ τὸ φαινόμενον ἐξαιροῦνται, διότι εἶχον χαρα-

(1) Ὁ ἐνεστώς ἐλάω εἶναι ποιητικὸς καὶ παρὰ Ξενοφῶντι τὸ ἀπέλα (Παιδ.
Η', γ', 32), ἀντ' αὐτοῦ δὲ ὁ ἐλαύνω.

(2) Ὁ ἐνεστώς εἶναι ἰλάσκομαι.

κτῆρα σ, τὸ ὁποῖον ἀπεβλήθη μὲν μεταξύ δύο φωνηέντων, παρέμεινε δὲ εἰς τὸν Ὅμηρον, ὡς τελέεσσω, ἡλᾶσσα, ἐκάλεσσα, ἐξέσσα, κτλ, εἰς δὲ τοὺς Ἀττικοὺς πρὸ τῶν χρονικῶν καταλήξεων -μαι -μην, -θην καὶ -θήσομαι, τετέλεσμαι, ἐτετέλεσθην, τετετέλεσθαι κτλ (1). Ὡς δὲ ἐκ τῶν ποιητικῶν μέσσοι, ὁσσοι, ἔσσομαι, κτλ. ἔγειναν τὰ Ἀττικά μέσοι, ὁσσοι, ἔσομαι, οὕτω καὶ ἐκ τῶν τελέεσσω, κτλ. ἔγειναν τὰ τελέεσσω ἄνευ ἐκτάσεως καὶ Ἀττικῶς τελέω, κτλ.

§ 713. Τὰ ῥήματα αἰνῶ, αἰρῶ, δέω, καλῶ, ποθῶ καὶ [πῶω] (ἐξ ἐνεστώτος πίνω) διαφοροῦνται εἰς τινὰς μὲν χρόνους τρέποντα, εἰς ἄλλους δὲ φυλάττοντα βραχὺν τὸν χαρακτήρα, ὡς αἰνῶ πανταχοῦ μέε, πλὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ αἰρῶ αἰρήσω, ἤρηκα κτλ. πλὴν τοῦ αἰρεθήσομαι καὶ ἠρέθην, δέω, δῆσω, ἔδισα, ἔδισάμην, δεδήσομαι, πανταχοῦ δὲ ἀλλαχοῦ μετὰ τοῦ ε, καλῶ ἐκάλεσα, ἐκαλεσάμην, ἀλλὰ κέκληκα, κέκλημαι, κληθήσομαι, ἐκλήθην, ποθῶ, ποθήσω καὶ ποθήσομαι καὶ ποθέσομαι, ἐπόθησα καὶ ἐπόθεσα, [πῶω] πέπωκα, ἀλλὰ καταποθήσομαι, κατεπόθην, προπέποται.

§ 714. Τὰ ῥήματα θέω, νέω, πλέω, πνέω, ῥέω καὶ χέω εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ἔχουσι διφθογγον ευ, -θεύσομαι, -νεύσομαι, διένενυσα, κτλ., πλεύσομαι, ἐπλευσα, κτλ. ἀνέπνευσα, κτλ. [ἔρρευσα], ἐρρύην, ἐρρύηκα, [ἐχευάμην (ποιητ.)], κέχυμαι, συγχυθήσομαι κτλ.

ΣΗΜ. Ἡ ρίζα αὐτῶν ἦν θε F (σαντ. dFav-ami), νε F (ἡ μᾶλλον σνε F, σανσchr. snau-mi=ῥέω, στάζω, snan-as), πλε F (σανσ. plav-é), πνε F (καὶ πνυ, ἐξ οὗ πεπνυμένος ποιητικ.), ῥε F (ἡ μᾶλλον στρε F, σανσchr. sran-ami) καὶ Fpu (=λατ. flu-o, ἡ σφυ), χε F, χυ (= fu-ndo).

§ 715. Τὸ κᾶω καὶ καίω, κλᾶω καὶ κλαίω εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους ἔχουσιν αυ, καύσω, ἔκαυσα, κτλ. κλαύσομαι, ἐκλαυσα, κτλ. (2).

§ 716. Τὰ φυλάττοντα τὸν χαρακτήρα βραχὺν φωνηεντόληκτα πρὸ τῶν παθητικῶν χρονικῶν καταλήξεων -μαι, -μην, θήσομαι καὶ -θην διασφύζουσι τὸ ἀρχικὸν τῆς ρίζης σ (§ 212, σημ.), τελεσθήσομαι, ἐτελέσ-θην, τετέλεσ-μαι. Ἐξαιρεῖται τὸ [ἀρώ] ἀρῶ, [ἐλάω] (ἐξ ἐνεστώτος ἐλαύνω) καὶ ἐμῶ, ἠρόθην, [ἀρηρομένος (ποιητ.)], ἐξηλάθην, ἀπηλάθην, ἐξελάλαμαι, ἀπελάλαμαι, [ἐμεθήσομαι (μεταγ.)].

ΣΗΜ. Τὸ δὲ [ὁμόω] (ἐξ ἐνεστ. ὁμνυμι) διαφορεῖται, ὁμοσθήσομαι, ὁμόθην, ὁμόμοσαι, ὁμόμοσμένος.

§ 717. ΣΗΜ. 1. Κατ' ἀναλογίαν λαμβάνουσι σ πρὸ τῶν παθητικῶν χρονικῶν καταλήξεων καὶ τὰ ῥήματα χρῶ, κνῶ, χῶ, πλέω· πρίω [xυλίω] (3).

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Πρατ. § 110.

(2) Ἡ ρίζα εἶναι καF καὶ κλαF, ἐξ ὧν καύω καὶ κλαύω ἡ καᾶω καὶ κλᾶω. Τὸ δὲ ι συνδέεται ἀμέσως μετὰ τοῦ τελικοῦ φωνήεντος τῶν ριζῶν κλαυ- καὶ καυ-, αἵτινες τότε ἀποβάλλουσι τὸ υ (F) αὐτῶν, κλαίω, καίω, κατὰ Κούρτιον.

(3) Ἐνεστώς κυλίνδω, ὁ δὲ κυλίω σύνθετος, προσκυλίω.

ύω, ξύω. [βύω] (1). παίω, πατίω, παλαίω, ψάύω, σείω, λεύω, κελεύω, ακούω και γινώσκω (ἐκ ῥίζ. γινω)· ἐχρήσθην, [κατέκνησθην, κατακέκνησμαι], [χώσθην, ἐχώσθην, κέχωσμαι, ἐπέκλευσμαι, διαπέπρισμαι, ἐξεκυλίσθην, κατακεκύλισμαι, [ῥύσθην], ἐφύσμαι, ἐπεξύσθην, [βέβυσμαι (ποιητ.)], παράθυστος, [ἐπαίσθην ποιητ.], ἀνάπαιστος ('Αττικ.), ἄπαιστος, [ἐπαλαίσθην (ποιητ.), πεπάλαυσμαι (μεταγ.)], [παρέψαυσμαι (μεταγ.)], ('Αττικ.) ἄψαυστος, ἐσείσθην, [ἐσείσμαι], κατελεύσθην, καταλευσθήσομαι, ἐκελεύσθην, κεκέλευσμαι, γνωσθήσομαι, ἐγνώσθην, ἔγνωσμαι, ἀκουσθήσομαι, ἤκουσθην.

2) Τὰ ῥήματα δρῶ, θράύω, κρούω, οὐχὶ πάντοτε εἰς τὸν παρακείμενον, ἐδράσθην, δέδραμαι καὶ (σπανίως) δέδρασμαι, ἐθράύσθην, παραπεθραυμένος καὶ συντεθραυσμένος, ἐκρούσθην (σύνθετος μόνον ἐξ-, ἀπ-, περι-, παρ-) καὶ παρακέκρουμαι καὶ παρακέκρουσται.

3) Τὰ ῥήματα κλείω, παύω καὶ χρίω, χρῶμαι, ἄχθομαι καὶ μινῆσκομαι οὐχὶ εἰς τὸν παρακείμενον, συγχλείσθην, ἐκλείσθην, κέκλειμαι, ἐχρίσθην, κέχρῃμαι [κέχρισμαι μεταγενέστερον], ἤχθέσθην, μνησθήσομαι, ἐμνήσθην, μέμνημαι, παυθήσομαι, ἐπαύσθην (2), πέπαυμαι, παυστέον, ἄπαυστος.

4) Τὸ νέω (= πλέω) καὶ τὸ γεύω μόνον εἰς τὰ ῥηματικά ἐπίθετα ἔχουσι, νευστέον, γευστέον, ἄγευστος. Τὸ δὲ [νάω] νῶ (= νήω) μόνον παρὰ μεταγενεστέροις, ἐνήθην (Πλάτ. Πολιτικ. 282, ε'), ἐπινένησμαι (Λουκιαν. Φιλοπ. 14), τὸ δὲ νέω (= σπαρεύω) διαφορεῖται, νένημαι ('Αττικ. πεζογρ.) καὶ νένησμαι ('Αριστοφ. καὶ μεταγεν.).

§ 718. Τὰ φωνηεντόληκτα ἔχουσι τοὺς πρώτους χρόνους πάντοτε σχεδὸν καὶ οὐχὶ τοὺς δευτέρους (Πρβλ. § 577).

§ 719. Τὸ φωνηεντόληκτον θέμα οἱ ποτὲ μὲν προσλαμβάνει σύνδετικὰ φωνήεντα κατὰ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς ω, οἶο-μαι, ποτὲ δὲ προσθέτει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὸ θέμα κατὰ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς μι, οἶ-μαι ᾠ-μην καὶ ᾠ-μεθα (Ξενοφ. Ἀνάβ. Γ'. γ'. 25, 26, κατὰ Δινδόρφ.) μόνον κατὰ ταῦτα τὰ πρόσωπα (3).

2) ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

§ 720. Τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ε, α, ο λέγονται συνηρημένα, ὡς συναιρούμενα κατ' ἐνεστώτα καὶ παρα-

(1) Ἐνεστώτως βυνέω

(2) Ὁ δὲ ἐπαύθην μεταγενέστερος (Cobet Nov. Lect. σ. 448, 778).

(3) Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ποιητικὰ σεύομαι καὶ σεῦμαι, στεύομαι καὶ στεῦμαι. Γραμματ. Παρατηρ. § 106

τατικὸν ὅλων τῶν φωνῶν, διότι μετὰ τὸν χαρακτῆρα ἔπεται ἀμέσως συνδετικὸν φωνῆν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους μεσολαβεῖ σύμφωνον τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος.

§ 721. Τὰ συνηρημένα κατὰ τὸ θεματικὸν των φωνῆν εἶναι τριῶν συζυγιῶν, ὧν πρώτη εἶναι ἡ ἔχουσα φωνῆν ε, δευτέρα ἡ ἔχουσα α καὶ τρίτη ἡ ἔχουσα ο.

ΣΗΜ. Ἐφυλάξαμεν τὴν τάξιν τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ὡς πρὸς τὰς συζυγίας τῶν συνηρημένων.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ
			ΚΟΙΝΗ
Ενεστώς	[ποιέω] ποιῶ [ποιέεις] ποιεῖς [ποιέει] ποιεῖ [ποιέετον] ποιεῖτον [ποιέετον] ποιεῖτον [ποιέομεν] ποιούμεν [ποιέετε] ποιεῖτε [ποιέουσι(ν)] ποιοῦσι(ν)	[ποιέω] ποιῶ [ποιέης] ποιῇς [ποιέῃ] ποιῇ [ποιέητον] ποιῇτον [ποιέητον] ποιῇτον [ποιέωμεν] ποιῶμεν [ποιέητε] ποιῇτε [ποιέωσι(ν)] ποιῶσι(ν)	
Παρατατικός	[ἐποιέον] ἐποιοῦν [ἐποιέεις] ἐποιεῖς [ἐποιέει] ἐποιεῖ [ἐποιέετον] ἐποιεῖτον [ἐποιεῖτην] ἐποιεῖτην [ἐποιέομεν] ἐποιοῦμεν [ἐποιέετε] ἐποιεῖτε [ἐποιέον] ἐποιοῦν.		[ποιέοιμι] (-οῖμι) [ποιέοις] (-οῖς) [ποιέοι] -οῖ [ποιέοιτον] -οῖτον [ποιεοίτην] -οίτην [ποιέοιμεν] -οῖμεν [ποιέοιτε] -οῖτε [ποιέοιεν] -οῖεν.
ΠΑΘΗΤΙΚΗ			
Ενεστώς	[ποιέομαι] ποιοῦμαι [ποιέει] ποιεῖ [ποιέεται] ποιεῖται [ποιέεσθον] ποιεῖσθον [ποιέεσθον] ποιεῖσθον [ποιέομεθα] ποιούμεθα [ποιέεσθε] ποιεῖσθε [ποιέονται] ποιοῦνται.	[ποιέωμαι] ποιῶμαι [ποιέῃ] -ῇ [ποιέεται] -ῇται [ποιέεσθον] -ῇσθον [ποιέεσθον] -ῇσθον [ποιέομεθα] -ώμεθα [ποιέεσθε] -ῇσθε [ποιέωνται] -ῶνται.	
Παρατατικός	[ἐποιεόμην] ἐποιοόμην [ἐποιέου] ἐποιοῦ [ἐποιέετο] ἐποιεῖτο [ἐποιέεσθον] ἐποιεῖσθον [ἐποιεῖσθην] ἐποιεῖσθην [ἐποιεόμεθα] ἐποιοόμεθα [ἐποιεῖσθε] ἐποιεῖσθε [ἐποιέοντο] ἐποιοῦντο.		[ποιεοίμην] [ποιέοιο] [ποιέοιτο] [ποιέοισθον] [ποιεοίσθην] [ποιεοίμεθα] [ποιέοισθε] [ποιέοιντο].

ΡΗΜΑΤΑ—Α'. ΣΥΖΥΓΙΑ

ΦΩΝΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜ.	ΜΕΤΟΧΗ
ΑΤΤΙΚΗ			
	[ποίηε ποίει ποιέετω ποιείτω ποιέετον ποιείτον ποιέετε ποιείτε ποιέόντων -ούντων καὶ ποιέετῶσαν ποιείτῶσαν].	[ποιέειν ποιεῖν	[ποιέων ποιῶν, ποιέουσα ποιούσα, [ποιέον ποιούν.
[ποιεοίην -οίην ποιεοίης -οίης ποιεοίη -οίη ποιεοίητον (-οίητον) ποιεοίητην (-οίητην) ποιεοίημεν (-οίημεν) ποιεοίητε (-οίητε) ποιεοίησαν (-οίησαν)		[ποιέειν ποιεῖν.	[ποιέων ποιῶν, ποιέουσα ποιούσα, [ποιέον ποιούν.
ΦΩΝΗ			
	[ποιέου ποιού ποιέεσθω ποιείσθω ποιέεσθον -εῖσθον ποιέεσθων -εῖσθων ποιέεσθε ποιεῖσθε ποιέεσθων -εῖσθων ποιέεσθωσαν [ποι- εῖσθωσαν].	[ποιέεσθαι ποιεῖσθε	[ποιεόμενος ποιούμενος, [ποιεομένη ποιουμένη, [ποιεόμενον ποιούμενον
ποιοίμην ποιούτο ποιούτο ποιούσθον ποιούσθην ποιούμεθα ποιούσθε ποιοῖντο.		[ποιέεσθαι ποιεῖσθαι	[ποιεόμενος ποιούμενος, [ποιεομένη ποιουμένη, [ποιεόμενον ποιούμενον

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ
			ΚΟΙΝΗ
Ενεστώς	τιμάω τιμῶ τιμάεις τιμᾷς τιμάει τιμᾷ τιμάετον τιμᾶτον τιμάετον τιμᾶτον τιμάομεν τιμῶμεν τιμάετε τιμᾶτε τιμάουσι(ν) τιμῶσι(ν)	τιμάω τιμῶ τιμάης τιμᾷς τιμάῃ τιμᾷ τιμάητον τιμᾶτον τιμάητον τιμᾶτον τιμάωμεν τιμῶμεν τιμάητε τιμᾶτε τιμάουσι(ν) τιμῶσι(ν)	
Παρατατικός	ἐτίμαον ἐτίμων ἐτίμαες ἐτίμας ἐτίμαε ἐτίμα ἐτιμάετον ἐτιμᾶτον ἐτιμαέτην ἐτιμᾶτην ἐτιμάομεν ἐτιμῶμεν ἐτιμάετε ἐτιμᾶτε ἐτίμαον ἐτίμων		τιμάοιμι (-ῶμι) τιμάοις (-ῶς) τιμάοι -ῶ τιμάοιτον -ῶτον τιμαοίτην -ῶτην τιμάοιμεν -ῶμεν τιμάοιτε τιμῶτε τιμάοιεν τιμῶεν
ΠΑΘΗΤΙΚΗ			
Ενεστώς	τιμάομαι τιμῶμαι τιμάει τιμᾷ τιμάεται τιμᾶται τιμάεσθον τιμᾶσθον τιμάεσθον τιμᾶσθον τιμαόμεθα τιμῶμεθα τιμάεσθε τιμᾶσθε τιμάονται τιμῶνται	τιμάομαι τιμῶμαι τιμάῃ τιμᾷ τιμάηται τιμᾶται τιμάησθον τιμᾶσθον τιμάησθον τιμᾶσθον τιμαόμεθα τιμῶμεθα τιμάησθε τιμᾶσθε τιμῶνται τιμῶνται	
Παρατατικός	ἐτιμάομην ἐτιμῶμην ἐτιμάου ἐτιμῶ [ἐτιμάετο] ἐτιμᾶτο ἐτιμάεσθον ἐτιμᾶσθον ἐτιμαέσθην ἐτιμᾶσθην ἐτιμαόμεθα ἐτιμῶμεθα ἐτιμάεσθε ἐτιμᾶσθε ἐτιμάοντο ἐτιμῶντο		τιμαοίμην τιμάοιο τιμάοιτο τιμάοισθον τιμαοίσθην τιμαοίμεθα τιμάοισθε τιμάοιντο

ΡΗΜΑΤΑ—Β'. ΣΥΖΥΓΙΑ

ΦΩΝΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜ.	ΜΕΤΟΧΗ
ΑΤΤΙΚΗ			
	[τίμαε] τίμα [τιμάετω] τιμάτω [τιμάεστον] τιμάστον [τιμάετε] τιμάετε [τιμαόντων] όντων [καί τιμαέτωσαν] [τιμάτωσαν].	[τιμάειν] τιμᾶν.	[τιμάων] τιμῶν, [τιμάουσα] τιμῶσα, [τιμάον] τιμῶν.
[τιμαοίην] -όην [τιμαοίης] -όης [τιμαοίη] -όη [τιμαοίητον] (όήτον) [τιμαοιήτην] (όήτην) [τιμαοίημεν] (όήμεν) [τιμαοίητε] (όήτε) [τιμαοίησαν] (όήσαν)		[τιμάειν] τιμᾶν.	[τιμάων] τιμῶν, [τιμάουσα] τιμῶσα, [τιμάον] τιμῶν.
ΦΩΝΗ			
	[τιμάου] τιμῶ [τιμαέσθω] -άσθω [τιμάεσθον] -άσθον [τιμαέσθων] -άσθων [τιμάεσθε] τιμᾶσθε [τιμαέσθων] -άσθων [καί τιμαέσθωσαν] [τιμᾶσθωσαν]	[τιμάεσθαι] τιμᾶσθαι.	[τιμαόμενος] τιμῶμενος [τιμαομένη] τιμωμένη, [τιμαόμενον] τιμῶμενον.
τιμῶμην τιμῶ τιμῶτο τιμῶσθον τιμῶσθην τιμῶμεθα τιμῶσθε τιμῶντο		[τιμάεσθαι] τιμᾶσθαι.	[τιμαόμενος] τιμῶμενος, [τιμαομένη] τιμωμένη, [τιμαόμενον] τιμῶμενον.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ ΚΟΙΝΗ
Ενεστώς	[δηλόω] δηλῶ [δηλόεις] δηλοῖς [δηλόει] δηλοῖ [δηλόετον] δηλοῦτον [δηλόετον] δηλοῦτον [δηλόομεν] δηλοῦμεν [δηλόεστε] δηλοῦτε [δηλόουσι(ν)] δηλοῦσι(ν)	[δηλόω] δηλῶ [δηλόης] δηλοῖς [δηλόῃ] δηλοῖ [δηλόητον] δηλῶτον [δηλόητον] δηλῶτον [δηλώωμεν] δηλῶμεν [δηλόητε] δηλῶτε [δηλώωσι(ν)] δηλῶσι(ν)	
Παρατατικός	[ἐδήλοον] ἐδήλουν [ἐδήλοες] ἐδήλους [ἐδήλοε] ἐδήλου [ἐδηλόετον] ἐδηλοῦτον [ἐδηλοεῖτην] ἐδηλούτην [ἐδηλόομεν] ἐδηλοῦμεν [ἐδηλόεστε] ἐδηλοῦτε [ἐδηλοον] ἐδήλουν.		[δηλόοιμι] -οῖμι [δηλόοις] -οῖς [δηλόοι] -οῖ [δηλόοιτον] -οῖτον [δηλοοῖτην] -οῖτην [δηλόοιμεν] -οῖμεν [δηλόοιτε] -οῖτε [δηλόοιεν] -οῖεν
ΠΑΘΗΤΙΚΗ			
Ενεστώς	[δηλόομαι] δηλοῦμαι [δηλόει] δηλοῖ [δηλόεται] δηλοῦται [δηλόεσθον] δηλοῦσθον [δηλόεσθον] δηλοῦσθον [δηλοόμεθα] δηλούμεθα [δηλόεσθε] δηλοῦσθε [δηλόονται] δηλοῦνται	[δηλώωμαι] δηλῶμαι [δηλόῃ] δηλοῖ [δηλόηται] δηλῶται [δηλόησθον] δηλῶσθον [δηλόησθον] δηλῶσθον [δηλωώμεθα] δηλώμεθα [δηλόησθε] δηλῶσθε [δηλώωνται] δηλῶνται	
Παρατατικός	[ἐδηλοόμην] ἐδηλούμην [ἐδηλόου] ἐδηλοῦ [ἐδηλόετο] ἐδηλοῦτο [ἐδηλόεσθον] ἐδηλοῦσθον [ἐδηλοεῖσθην] ἐδηλούσθην [ἐδηλοόμεθα] -οῦμεθα [ἐδηλόεσθε] ἐδηλοῦσθε [ἐδηλόοντο] ἐδηλοῦντο		[δηλοοίμην] [δηλόοιο] [δηλόοιτο] [δηλόοισθον] [δηλοοίσθην] [δηλοοίμεθα] [δηλόοισθε] [δηλόοιντο]

ΡΗΜΑΤΑ—Γ'. ΣΥΖΥΓΙΑ

ΦΩΝΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜ.	ΜΕΤΟΧΗ
ΑΤΤΙΚΗ			
	(δήλοε) δήλου (δηλοέτω) δηλούτω (δηλόετον) δηλοῦτον (δηλόετε) δηλοῦτε (δηλούντων) δη- λούντων (καί δηλο- έτωσαν) (δηλούτω- σαν).	(δηλόειν) δηλοῦν.	(δηλόων) δηλῶν, (δηλόουσα) δηλοῦσα, (δηλόον) δηλοῦν.
(δηλοοίην) δηλοίην (δηλοοίης) δηλοίης (δηλοοίη) δηλοίη (δηλοοίητον) (-οίητον) (δηλοοιήτην) (-οιήτην) (δηλοοίημεν) (-οίημεν) (δηλοοίητε) (δηλοίητε) (δηλοοίησαν) (-οίησαν)		(δηλόειν) δηλοῦν.	(δηλόων) (δηλῶν), (δηλόουσα) δηλοῦσα, (δηλόον) δηλοῦν.
ΦΩΝΗ			
	(δηλόου) δηλοῦ (δηλοέσθω) -οὔσθω (δηλόεσθον) -οὔσθον (δηλόεσθε) -οὔσθε (δηλοέσθων) δηλού- καί σθων (δηλοέσθωσαν) (δη- λούσθωσαν).	(δηλόεσθαι) δηλοῦσθαι.	(δηλούμενος) δηλούμενος, (δηλοομένη) δηλουμένη, (δηλόόμενον) δηλούμενον.
δηλοίμην δηλοῖο δηλοῖτο δηλοῖσθον δηλοῖσθην δηλοῖμεθα δηλοῖσθε δηλοῖντο.		(δηλόεσθαι) δηλοῦσθαι.	(δηλούμενος) δηλούμενος, (δηλοομένη) δηλουμένη, (δηλόόμενον) δηλούμενον.

§ 722. Τὰ εἰς ἑὼ δισύλλαβα ῥήματα δὲν συναιροῦνται εἰς ἅλα τὰ πρόσωπα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια μετὰ τὸν χαρακτήρα εἰ ἀκολουθεῖ εἴ ηι. Ἐξαίρεται μόνον τὸ ῥ'. ἐνικ. πρόσωπ. τοῦ παθητ. ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς, τὸ ὅποιον δὲν συναιρεῖται, ὡς δέομαι, δέει, δεῖται, κτλ.

§ 723. Τὸ δέ ω (=δένω), σπανίως ἀπλοῦν, συνήθως δὲ σύνθετον, συναιρεῖ τὸν χαρακτήρα καὶ μετὰ τοῦ η, ο καὶ ω, ὡς ξυνδῆ, δῶν, τῶδοῦν, τῶξυνδοῦν, ἐνέδουν, ὑποδοῦνται, ἀναδοῦμενος, περιεδοῦμεθα κτλ. Καὶ τὸ σύνθετον [εἰς-φρέω-ω] (ἄχρηστον κατ' ἐνεστ.), εἰς ἐφρουν, ἐξ ἐφρουν, εἰς ἐφρούμην.

§ 724. Τὰ ῥήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ, κνῶ, [νῶ, (=νῆθω ⁽¹⁾), σμῶ, ψῶ, χρῶ], καὶ χρῶμαι ἀντὶ τῆς εἰς α συναιρέσεως ἔχουσι τὴν εἰς η.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ῥήματα ταῦτα κανονικῶς συναιροῦνται, διότι ἦσαν [διψῆω, διψῆεις, διψῆει, κτλ.], γινόμενα ἐξ Ἰωνικῆς ἐκτάσεως μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ φθόγγου j ἐκ τῶν διψάω, διψάεις, διψάει, κτλ. μετὰ βραχέος ᾱ (Πρβλ. τὰ Ὀμηρ. αἰοιδᾶ'ω, ναιστᾶ'ω κτλ. ἅτινα ἦσαν Αἰολικοὶ τύποι) (2).

ΣΗΜ. 2. Καὶ παρ' Ὀμήρῳ εὑρηνταί τινα ἔχοντα τὴν εἰς η συναιρέσιν, προσαυδήτην, συναντήτην, φοιτήτην, συλήτην.

§ 725. Τὸ [όειν] καὶ [άειν] τῶν ἀπαρεμφάτων συναιρεῖται εἰς ου (καὶ ὅχι εἰς οι, ὡς [δηλόεις] δηλοῖς) καὶ εἰς α ἀνυπόγραφον, διότι τὸ ει εἶναι νόθον ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως προελθόν, ὡς [πλακόεις (=πλακόFeis)] πλακοῦς, κτλ. (3).

§ 726. Ἀντὶ τῶν καταλήξεων τῆς εὐκτικῆς οἰμι, οἰς, οἰ, οἰτον, οἴτην, οἴμεν, οἴτε, οἴεν, ὑπάρχουσι καὶ αἱ Ἀττικαὶ λεγόμεναι οἴην, οἴης, οἴη, οἴητον, οἴητην, οἴημεν, οἴητε, οἴησαν.

§ 727. Ἐν τῇ συνηρημένῃ εὐκτικῇ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν εἶναι εὐχρηστότεραι αἱ Ἀττικαὶ καταλήξεις, πλὴν τοῦ τρίτου ἐνικοῦ ἀπαντῶντος καὶ κοινῶς, εἰς δὲ τὸν δυϊκὸν καὶ πληθ. αἱ κοιναί· ποιοῖην, ποιοῖης, ποιοῖη καὶ ποιοῖ, ποιοῖτον, ποιοῖτην, ποιοῖμεν, ποιοῖτε, ποιοῖεν.

§ 728. Αἱ Ἀττικαὶ καταλήξεις ἀπαντῶσι σπανίως καὶ εἰς τὴν εὐκτικὴν τοῦ συνηρημένου μέλλοντος, διαβαλοῖην, ἐροῖην, κτλ. 2) τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, προεληλυθοῖην, ἐκπεφευγοῖην, κτλ. 8) τοῦ ἀορίστου ἔσχον, σχοῖην.

§ 729. Τὸ λούω παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς εὐρίσκεται μόνον συνηρημένον ὡς ἐξῆς, [ἀπέλου, ἐλοῦμεν, λοῦμαι], λοῦται, [λοῦνται], [ἐλοῦμην, ἐλοῦτο], ἐλοῦντο, λοῦσθαι, λούμενος.

(1) Ὁρα Γραμματ. Παρατηρ. § 114.

(2) Ὁρα Γραμματ. Παρατηρ. § 121. Αὕτη εἶναι ἡ ᾤνμη τῶν γλωσσολόγων

(3) Ὁρα Γραμματ. Παρατηρ. § 104. 117. καὶ ἀνωτ. § 671.

§ 730. Τὸ [ρίγῳ] ῥιγῶ ἀντὶ τοῦ οἱ καὶ οὐ ἔχει φ καὶ ω, ῥιγῶ, ῥιγῶσα, ῥιγῶντος, ῥιγῶν (ἀπαρέμφ.) [ῥιγῶν (μτγ.)]. (1).

ΜΕΛΛΩΝ ΕΝΕΡΓ. ΚΑΙ ΜΕΣΟΣ (2) ΚΑΙ ΔΩΡΙΚΟΣ

§ 731. Τὰ ῥήματα πλέω, πνέω καὶ φεύγω ἔχουσι καὶ μέσον μέλλοντα εἰς -σομαι καὶ τὸν δωρικὸν καλούμενον εἰς -σοῦμαι, πλεύσομαι καὶ πλευσοῦμαι [-πνεύσομαι καὶ πνευσοῦμαι], φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι. Τὸ δὲ παίζω καὶ πίπτω ἔχουσι μόνον δωρικὸν μέλλοντα παιξοῦμαι καὶ πεσοῦμαι (3).

§ 732. Τὰ ἀνώμαλα ἐσθίω καὶ πίνω ἔχουσι μέλλοντα ἄνευ τοῦ σ, ἐσδομαι, πίδομαι. Τὸ δὲ χέω καὶ τὸ μέσον χέομαι ἔχουσι μέλλοντας -χέω καὶ μέσ. χέομαι (4). Τὸ δὲ ἐμῶ, μάχομαι καὶ καθέζομαι ἔχουσι μέλλοντας [έμοῦμαι], μαχοῦμαι, καθεδοῦμαι.

§ 733. Τὰ ῥήματα ἄλῳ, [ἐλῳ] (ένεστ. ἐλαύνω), καλῳ καὶ τελῳ ἔχουσι μέλλοντας ἐνεκα συγκοπῆς τοῦ σ ὁμοίους τῷ ἐνεστῶτι, [ἄλῳ, Μοῖρ. σ. 17], ἐλῳ, ἀπελῳ, ἐξελῳ, προσελῳ, παρελῳ, καλῳ καὶ τελῳ (5).

ΜΕΛΛΩΝ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΟΣ

§ 734. Μέλλοντα συνηρημένον ἔχουσι 1) τὰ ὑγρόληκτα· 2) τὰ φωνηεντόληκτα ἀλῳ, [ἐλῳ], ἐμῳ, καλῳ, τελῳ καὶ τὰ καθέζομαι καὶ μάχομαι σπανίως μετ' εὐκτικῆς (§ 732-733). 3) Τὰ καθ-ίζω, -βιδάζω, ἐξετάζω (σπανίως) καὶ τὰ εἰς -ίζω ὑπερδισύλλαβα σπανίως μετ' εὐκτικῆς συνηρημένης. 4) Τὸ ἀμφιέννυμι, κρεμάννυμι καὶ -σκεδάννυμι, ἄνευ εὐκτικῆς (6).

§ 735. Ὁ μέλλων τοῦ ἐλαύνω, -βιδάζω καὶ ἐξετάζω καὶ τῶν

(1) Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 119. Cobet Nov. Lect. σ. 340.

(2) Ἡ ἀρχικὴ κατάληξις τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσ. μέλλ. ἦτο [εἰσῶ] (σανσ. as-jāmi), [ἐσ-]ομαι, τὸ ὁποῖον ἦτο μέλλων τοῦ εἰμί, καὶ ἐτίθετο εἰς τὰ ὑγρόληκτα καὶ τὰ συνηρημένον μέλλοντα ἔχοντα, ὡς [τεν-έσω] (=έσομαι εἰς τὸ τείνειν, Πρβλ. τὸν μέλλ. τοῦ sum, ero, pot-ero)=[τεν-έω] (κατὰ συγκοπὴν τοῦ σ), τενῳ, μαχ-έσομαι (παρ' Ἡροδότῳ) [μαχ-έομαι] μαχοῦμαι, κτλ. 2) Τὸ [εἰσῶ] ἔγεινε [σῶ] (σανσ. s-jāmi), τοῦ ὁποῖου τὸ j 1) γίνεται εἰς τοὺς δωρικοὺς μέλλοντας, πράξιμες [πραγ-σίομες] κτλ. 2) ε, φευξοῦμαι [=φευγ-σέομαι], κτλ. 3) ἀποβάλλεται καὶ ἐκτείνει τὰ προηγούμενα φωνήεντα εἰς μακρὰ τῶν φωνηεντολήκτων, λείψω [λειπ-σῶ, λείπ-σω], κτλ. τιμήσω [=τι μ' ἄ'-ε]ω], ποιήσω [=ποιε-σῶ], δηλώσω [=δηλό-σῶ], κτλ.

(3) Ὁ δὲ χεσοῦμαι τοῦ χέζω ποιητικός.

(4) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 448.

(5) Εὐρρηται καὶ μέλλ. συγκαλέσειν, ἐγκαλέσει, παρακαλέσουσι, -σειν καὶ διατελέσω (Γραμμ. Παρατ. § 108. 122), ἀλλ' εἶναι γραφαὶ πλημμελεῖς (Cobet Nov. Lect. σ. 61. 538.)

(6) Οἱ μέλλ. αὐτῶν ἀπαντῶσι μόνον παρὰ ποιηταῖς, § 784.

κρεμάννυμι καὶ -σκεδάννυμι κλίνεται ὅπως ὁ ἐνεστώς τῶν εἰς αὐὸ συνηρημένων, τῶν δὲ λοιπῶν ὅπως ὁ ἐνεστώς τῶν εἰς ἐὼ.

§ 736. Τὸ μέσον ἀναδιβάζομαι ἔχει μέλλ. ἀναδιβάσομαι καὶ συνηρημένον ἀναδιβῶμαι.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΣ Α'. (1)

§ 737. Τὰ ῥήματα -χέω, φέρω καὶ λέγω ἔχουσιν ἀόριστον ἄνευ τοῦ σ, -ἔχεα (σύνθετος ἀπαντῶν, καὶ μέσος -ἐχεάμην), ἦνεγκα, εἶπα (καὶ β'. εἶπον).

§ 738. Ὁ α'. ἐνεργητικὸς ἀόριστος εἰς σα λαμβάνει τὸν τύπον τοῦ β'. ἀορίστου. Τοιοῦτος παρ' Ἀττικαῖς εἶναι μόνον ὁ ἔπεσον [ἀντὶ τοῦ ἔπεσα = ἔπετ-σα] (2).

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ Α'. ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

§ 739. Ὁ ἐνεργ. α' παρακείμενος καὶ ὑπερσύντ. τῶν φωνηεντολήκτων, ὑγρολήκτων καὶ γλωσσικῶν ἔχει χρονικὴν κατάληξιν -κα καὶ κειν ἢ κη, τῶν δὲ χειλικῶν καὶ λαρυγγικῶν φα, φειν ἢ φη, χα, χειν ἢ χη (λύω) λέλυνκα, ἐ-λελύκειν ἢ ἐλελύκη, (κρίνω) κέκρικα, ἐκεκρίκειν ἢ ἐκεκρίκη, (πείθω) πέπεικα, (τρίβ-ω) τέτριφα, ἐτετρίφειν ἢ ἐτετρίφην, (πλέκω) πέπλεχα, ἐπεπλέχειν ἢ ἐπεπλέχην.

§ 740. Τὸ φα καὶ χα τῶν χελικῶν καὶ λαρυγγικῶν ἔγεινεν ἐξ ἐπιρροῆς τοῦ παθητ. παρακείμενου, ὡς πεπρᾶχ-θαι πέπραχα, πεφυλάχ-θαι πεφυλάχα, τετράφ-θαι τέτραφα, κατεσκάφ-θαι κατέσκαφα, κτλ. (3).

§ 741. Τὰ ῥήματα κλέπτω, συλλέγω, πέμπω, στρέφω, τρέπω καὶ φέρω τρέπουσιν εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον τὸ θεματικόν ε εἰς ο, κέκλοφα, συνείλοχα, πέπομφα, [ἔστροφα (μεταγενέστ.)], τέτροφα, ἐνήνοχα.

§ 742. Ὁ παρακείμενος τοῦ τρέπω ἀναγινώσκεται καὶ τέτραφα καὶ ἀνατέτραφα, ἀλλ' εἶναι ἐσφαλμένη ἀνάγνωσις (Cobet Var. Lect σ. 251. 643).

(1) Ἡ χρονικὴ κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ πρώτου ἀορίστου ἦτο [—σα] (παρ. τοῦ εἰμί = ἔσ-α(μ), λατινικ. er-am ἀντὶ es-am), ἀποβληθέντος δὲ τοῦ j ἐξετάθη τὸ βραχὺ φωνῆεν τῶν φωνηεντολήκτων, ἐτίμησα [= ἐτίμάσα], ἐποίησα (= ἐποίη-σα, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἔμεινε σα πλὴν τῶν ὑγρολήκτων ὡς [ἔτεν σα] ἔτεινα, [ἔστελ-σα, αἰολ. ἔστελ-λα] ἔστειλα (§ 695.)

(2) Παρὰ ποιηταῖς εἶναι καὶ ἄλλοι, ὡς ἴξον, ἴξες, ἴξε, ἔχesson, οἶσε, οἰσέτω, κτλ. Γραμμ. Παρατηρ. § 209.

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 107. Οὕτω καὶ ὁ μεταγενέστερ. παρακείμ. ἔσπεικα τοῦ σπένδω ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἔσπεισμαι.

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ ΠΑΘΗΤ. Ἡ ΜΕΣΟΣ

§ 743. Τὰ ῥήματα στρέφω, τρέπω καὶ τρέφω τρέπουσιν εἰς τὸν παθητ. παρακείμενον τὸ εἰς α, ἔστραμμαι, τέτραμμαι, τέθραμμαι.

ΤΟΝΟΣ ΤΩΝ ΕΙΣ Ω ΡΗΜΑΤΩΝ ✓

§ 744. Αἱ οὐδέτεραι μετοχαὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ αἱ ἀρσενικαὶ κωλύων, τὸ κωλύον (οὐχὶ κώλυον).

§ 745. Αἱ εἰς ὧς καὶ εἰς μετοχαὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, λελυκώς, λελυκός, λυθείς, λυθὲν (1).

§ 746. Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητ. παρακειμένου τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, λελύσθαι, λελυμένος (1).

§ 747. Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητ. ἀορίστου β'. τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, λιπεῖν, λιπὼν (1).

§ 748. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργ. α'. ἀορίστου καὶ τοῦ παρακειμένου τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, λῦσαι, λελυκέναι (1).

§ 749. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ μέσου ἀορίστου δευτέρου παροξύνεται, λιπέσθαι, τραπέσθαι (1).

§ 750. Τὸ β'. ἐνικ. πρόσωπον τῆς προστακτ. τοῦ β'. ἐνεργητ. ἀορίστου ἐπὶ πέντε ῥημάτων ὀξύνεται, ἐλθέ, εὔρε, εἰπέ, λαβέ καὶ ἰδὲ (ἀλλὰ ἐξελθε, πάριδε).

ΣΗΜ. Τὸ λάβε καὶ ἴδε εἶναι μεταγενέστερα.

§ 751. Τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β'. τὸ β'. ἐνικ. περισπᾶται, πλὴν ὅταν εἶναι μονοσύλλαβον καὶ συντίθεται μετὰ δισυλλάβου προθέσεως ἀνεκθλίπτου, λιποῦ, παραλιποῦ, ἐνθοῦ, ἀπόθου, ἐπίσπου, ἀλλ' ἀφοῦ (τοῦ ἀφίεμαι).

§ 752. Ἡ προστακτικὴ τοῦ ἀορίστου τοῦ ἰκνοῦμαι λέγεται ἰκοῦ (ποιητ.) καὶ σύνθ. ἀφίκοῦ (Ἀριστοφ. Ἰππ. 536) καὶ ἀφίκου (Πλάτ. Λάχ. 201, γ'. Ὅρα καὶ Ἡρόδιαν. σ. 464, 7).

§ 753. Συνθέτου ῥήματος ὁ τόνος δὲν τίθεται ὑπεράνω τῆς αὐξήσεως, παρείχον, προσέσχον (2).

§ 754. Συνθέτου ῥήματος ὁ τόνος δὲν τίθεται ὑπεράνω τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, ἐπίσχες (οὐχὶ ἔπισχες), κατάσχες, μετάσχες, συνέκδος (οὐχὶ σύνεικδος) (2).

§ 755. Μονοσύλλαβοι μετὰ μακροῦ φωνήεντος ῥηματικοὶ τύποι περι-

(1) Ἐκ περισσοῦ ὁ κανὼν εἶναι, διότι οὐδέποτε γίνεται ἐξαίρεσις περὶ τὸν τονισμόν. Τοῦτο δὲ γίνεται χάριν τῶν μαθητῶν.

(2) Καὶ οὗτος ἐκ περισσοῦ κεῖται χάριν τῶν μαθητῶν.

σπῶνται πλὴν τοῦ φῆς, χρῆ καὶ τῶν μετοχῶν, αἵτινες ἀκολουθοῦσιν. τοὺς περὶ τονισμοῦ τῶν ὀνομάτων κανόνας, ὧν, θείς, δούς, κτλ.

ΡΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΜΙ

§ 756. Ἐκ τῶν εἰς μι ῥημάτων τινὲς μὲν χρόνοι εἶναι ὁμοιόκλιτοι πρὸς τοὺς τῶν εἰς ὦ, τινὲς δὲ ἰδιόκλιτοι. Ὁμοιόκλιτοι εἶναι ὁ μέλλων, ἀόριστος α', παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος. Ἰδιόκλιτοι δὲ εἶναι ὁ ἐνεστώς, παρατατικός καὶ ἀόριστος β' ἐνεργητικός καὶ μέσος (ὅστις ὁμοῦς δὲν εἶναι εὐχρηστος εἰς πάντα).

§ 757. Ὁ χαρακτήρ τῶν εἰς μι ῥημάτων εἶναι φωνηεντόκλητος καὶ συμφωνόκλητος. Ὁ φωνηεντόκλητος χαρακτήρ εἶναι ε, α, ο, τίθε-μαι, ἵστα-μαι, δίδο-μαι. Ὁ δὲ συμφωνόκλητος παρεμβάλλει τὴν συλλαβὴν νυ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως, δείκ-νυ-μι. Αἱ δὲ συζυγίαι τῶν εἰς μι εἶναι 4, τρεῖς μὲν τῶν φωνηεντολήκτων (πρώτη ἡ ἔχουσα ε, δευτέρα α, τρίτη ο) καὶ μία τῶν συμφωνολήκτων.

§ 758. Τὰ εἰς μι προσάπτουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα ἀμέσως ἄνευ συνδετικῶν φωνηέντων. Μόνον δὲ ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει συνδετικὰ φωνήεντα.

§ 759. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν εἰς μι διαφέρουσιν ἀπὸ τῶν καταλήξεων τῶν εἰς ὦ κατὰ τὰ ἑξῆς.

1) Ὀριστικὴ ἀρκτικῶν χρόνων ἔχει μι, ς, σι, (ἀρχαιοτέρων τι, ὡς ἐσ-τί, ἐξ οὗ ἔγεινεν), τον, τον, μεν τε, ντι, [ἐκ τοῦ ὁποίου ἔγεινεν ανσι (διότι τὸ ν εἶναι συνεργὸς φθόγγος, ὅστις, ὅταν μὲν τονίζηται, γίνεται αν, ὅταν δὲ εἶναι ἄτονος, α (¹)), ὕστερον δὲ ᾱσι], ὡς (τιθέ-ντι) τιθέᾱσι, (διδό-ντι) διδόᾱσι, (ιστά-ντι) (ιστά-ᾱσι) ἰστᾱσι(ν).

2) Ὀριστικὴ παραγομένων χρόνων ἔχει ν, ς, —, τον, την, μεν, τε, σαν (ἐκ τοῦ σαντι, ὅπερ ἐκ τοῦ s-n'ti § 776, σημ.). 3).

3) Προστακτικὴ εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον ἔχει ε μὲν ἐν τῷ ἐνεστώτι θι, καὶ ς δὲ ἐν τῷ ἀορίστῳ, ἵστη [=ἵστα-ε, ἵστα δωρικ., ἵστη], τίθει [=τίθε-ε], δίδου [=δίδο-ε], δείκνυ [=δείκνυ-ε] κτλ. (²). στῆ-θι, βῆ-θι, γνῶ-θι, δό-ς, θέ-ς, ἔ-ς, ἐκφρε-ς.

§ 760. Ἡ προσωπικὴ κατάληξις σαι δὲν συγκόπτει τὸ σ πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς, ἥτις συγκόπτει αὐτό.

§ 761. Ἡ προσωπικὴ κατάληξις σο συγκόπτει τὸ σ μόνον ἐν τῷ

(1) Ὁδῶς ἐκ τοῦ τν-τός (λατ. ten-tus) ἔγεινε τατός, γέγον-α, ἀλλ' ἐκγεγάτην, φόνος, ἀλλὰ πέφαται.

(2) Ὁδῶ καὶ περίδου παρ' Ἀριστοφάνει (=περίδος) ἐκ τοῦ [περίδο-ε], ἔξει (=ἔξειθι) ἐκ τοῦ [ἔξει-ε] ἐκ ἡέματος εἴω=εἶμι. Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. § 443.

μέσῳ ἀορίστῳ ὅ' τῆς ὀριστικῆς καὶ προστακτικῆς πλὴν τοῦ ἀορίστου ὠνήμην, ὠνησο, ὠνητο. Ἐξαιρεῖται τὸ δύναμαι καὶ κρέμαμαι, ἐδύνω, [ἐκρέμω]. Τὸ δὲ ἐπίσταμαι διαφορεῖται ἐπίστασο καὶ ἐπίστω, ἠπίστασο καὶ ἠπίστω.

§ 762. Ἐκ τῶν φωνηεντολήκτων εἰς μι. ἀναδιπλοῦνται κατ' ἐνεστώτα τὰ ἱ-ν-μι [=σί-ση-μι, (1)], ἱ-στη-μι [σί-στη-μι, λατ. si-sto], δι-δω-μι, κί-χρη-μι, δι-δν-μι, (δέω, δένω), τί-θν-μι, πί-μ-πλη-μι, πί-μ-πρη-μι (μετὰ καὶ μ. παρεντιθεμένου, ὅπερ πάντοτε φυλάττεται), ὀ-νί-νν-μι (ῥ. ὄνα, μετ) ἀναδιπλώσεως ἐν μέσῳ).

(1) ῥίζ. σε, λατ. se-ro (=σπείρω, σκορπίζω) se-men (σπέρμα).

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤ.	ΠΡΟΣΤΑΚ.	ΑΠΑΡΕΜ.	ΜΕΤΟΧΗ
Πυνετώσ	τίθη-μι τιθεῖς τίθη-σι τίθε-τον τίθε-τον τίθε-μεν τίθε-τε τιθέ-ᾱσι (ν)	τιθῶ τιθῆς τιθῆ τιθῆ-τον τιθῆ-τον τιθῶ-μεν τιθῆ-τε τιθῶ-σι(ν)	τίθει τιθέ-τω τίθε-τον τίθε-τε τιθέντων καὶ [τιθέτωσαν]	τιθέ-ναι	τιθείς, τιθεῖσα, τιθέν.
Παρατατικός	ἐτίθη-ν ἐτίθεις ἐτίθει ἐτίθε-τον ἐτιθέ-ιην ἐτίθε-μεν ἐτίθε-τε ἐτίθε-σαν	ΕΥΚΤΙΚΗ τιθε-ίη-ν, τιθε-ίης, τιθε-ίη, τιθε-ῖ-τον (καὶ τιθε-ίη-τον), τιθε-ί-την (καὶ τιθε-ίη-την). τιθε-ῖ-μεν (καὶ τιθε-ίη-μεν), τιθε-ῖ-τε (καὶ τιθε-ίη-τε), τιθε-ῖ-σαν (καὶ τιθε-ίη-σαν).		τιθέ-ναι	τιθείς, τιθεῖσα, τιθέν.
Ἀόριστος β.	[ἔθη-ν] [ἔθη-ς] [ἔθη] ἔθε-τον ἔθε-την ἔθε-μεν ἔθε-τε ἔθε-σαν	θῶ θῆ-ς θῆ θῆ-τον θῆ-τον θῶ-μεν θῆ-τε θῶ-σι(ν).	ΕΥΚΤΙΚΗ θείην, ης, η. θε-ῖ-τον (καὶ θε-ίη-τον), θε-ί- την καὶ (θε-ίη- την), θε-ῖ-μεν καὶ θε-ίη-μεν) θε-ῖ-τε (καὶ θε-ί- η-τε), θε-ῖ-εν καὶ θε-ίη-σαν.	ΠΡΟΣΤΑΚ. θέ-ς θέ-τω θέ-τον θέ-τε θέ-ντων καὶ (θέ-τωσαν).	ΑΠΑΡΕΜ. θεῖ-ναι.

(1) Ταύτην τὴν τάξιν τῶν συζυγιῶν τῶν εἰς μι εἶχον οἱ παλαιοὶ Γραμματικοί.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΕΣΟΝ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ	
ἑνεστώς	τίθε-μαι τίθε-σαι τίθε-ται τίθε-σθον τίθε-σθον τιθέ-μεθα τίθε-σθε τίθε-νται	τιθῶ-μαι τιθῇ τιθῇ-ται τιθῇ-σθον τιθῇ-σθον τιθῶ-μεθα τιθῇ-σθε τιθῶ-νται	τίθε-σο τιθέ-σθω τίθε-σθον τιθέ-σθων τίθε-σθε τιθέ-σθων καὶ (τιθέσθωσαν).	τίθε-σθαι. τιθέ-μενος, η, ον.	
Παράτ.	ἐτίθε-μην, ἐτίθε-σο, ἐτίθε-το, ἐτίθε-σθον, ἐτίθε-σθην, ἐτίθε-μεθα, ἐτίθε-σθε, ἐτίθε-ντο.		τιθε-ί-μην, εἶτο, εἶτο, εἶσθον, -εἶσθην, τιθείμεθα, εἴσθε, εἴντο (1)		
Ἀόριστος μέσος β'.	ἔθε-μην ἔθου ἔθε-το ἔθε-σθον ἔθε-σθην ἔθε-μεθα ἔθε-σθε ἔθε-ντο	θῶ-μαι θῇ θῇ-ται θῇ-σθον θῇ-σθον θῶ-μεθα θῇ-σθε θῶ-νται	θε-ί-μην θε-ῖ-ο θε-ῖ-το θε-ῖ-σθον θε-ῖ-σθον θε-ῖ-σθην θε-ῖ-μεθα θε-ῖ-σθε θε-ῖ-ντο (2)	θοῦ θέ-σθω θέ-σθον θέ-σθων θέ-σθε θέ-σθων καὶ (θέ-σθωσαν)	θέσθαι. θέμενος, η, ον.
ΜΕΛΛΩΝ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝ.	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛ.		
Μέσ. Παθ.	θή-σμαι τε-θήσῃμαι	ἐτέ-θην	τέθει-μαι (3)	ἐτεθεί-μην	

(1) Ἡ εὐκτική λέγεται καὶ τιθοίμην, τιθοῖο, τιθοῖτο κτλ. κατὰ τὰ περὶ σώμενα, ἀλλὰ καὶ βαρυτόνως τιθοίμην, τιθοιο, τιθοιτο κτλ.

(2) Λέγεται καὶ ἐπιθοίμην, ἐπιθοιο, ἐπιθοίμεθα, μετὰθοισθε, ἐπιθοῖντο κτλ. καὶ συνηρημένως ἐπιθοίμην, ἐπιθοῖο, ἐπιθοῖτο, συνθοῖτο, ἐπιθοῖντο, κτλ. Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παράτ. § 137.

(3) Ὁ παρακείμενος ἔγενεν ἢ κατ' ἀναλογίαν τοῦ εἶμαι [=σέ-σεμαι=ἔ-εμαι] ἢ ἐκ ρίζης θεσ- εὐρίσκομένης ἐν τῷ θεσ-μός, [τέθεσ-μαι]=τέθει-μαι, ὡς τὸ ποιητ. ἐπι-ειμένος [=ἐπι-εσ-μένος, ὡς ἡμφι-εσ-μένος].

ΙΣΤΗΜΙ

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
Ἑνεστώς	ἴστη-μι, ἴστη-ς, ἴστη-σι(ν), ἴστα-τον, ἴστα-τον, ἴστα-μεν, ἴστα-τε, ἴσᾱ-σι(ν).	ἰσῶ, ἰσῆς, ἰσῆι, ἰσῆ-τον, ἰσῆ-τον, ἰσῶ-μεν, ἰσῆ-τε, ἰσῶσι(ν).
Παρατ.	ἴστη-ν, ἴστη-ς, ἴστη, ἴστα-τον, ἰστά-την ἴστα-μεν, ἴστα-τε, ἴστα-σαν.	
Ἀόρ. β'.	ἔστη-ν, ἔστη-ς, ἔστη, ἔστη-τον, ἔστή-την ἔστη-μεν, ἔστη-τε, ἔστη-σαν.	στῶ, στῆς, στῆι, στῆ-τον, στῆ-τον, στῶ-μεν, στῆ-τε, στῶσι(ν).
Μέλ.	στήσω	
Ἀόρ.	ἔστησα κτλ.	στήσω, ἦς, ἦ, κτλ.
Παρακ.	ἔστηκα κτλ. (1)	ἐστήκω, ἦς, ἦ, κτλ.
Ὑπερσ.	ἐ(ί)σῆκειν ἢ ἐστήκη κτλ.	
Μ. Μ.	ἐστήξω, κτλ.	ΠΑΘΗΤΙΚΗ
Ἑνεστώς	ἴστα-μαι, ἴστα-σαι, ἴστα-ται, ἴστα-σθον, ἴστα-σθον, ἰστά-μεθα, ἴστα-σθε, ἴστα-νται.	ἰσῶμαι, ἰσῆι, ἰσῆ-ται, ἰσῆ-σθον, ἰσῆ-σθον, ἰσῶ-μεθα, ἰσῆ-σθε, -ῶ-νται
Παρατ.	ἰστά-μην, ἴστα-σο, ἴστα-το, ἴστα-σθον, ἰστά-σθην, ἰστά-μεθα, ἴστα-σθε, ἴστα-ντο.	
Μέλ.	σταθήσομαι κτλ.	
Μέλ. μέσ.	στήσομαι (καὶ ὡς παθητικ.)	
Ἀόρ.	ἐστά-θην κτλ.	σταθῶ, ῆς, ῆ κτλ.
Ἀ.Μ.	ἐστησάμην κτλ.	στήσωμαι, κτλ.
Παρακ.	ἔσταμαι (μεταγενέστερος) (1)	
Ῥημ. ἐπ. ἀνάστατος, περίστατος, ἀκατάστατος, δυσκατάστατος, ἀμετάστατος.		

(1) Ὁ ἔστηκα εἶναι ἀμετάβατος, τιθέμενος [μετὰ παθητικῆς καὶ μέσης διαθέσεως] ἀντὶ τοῦ ἀχρήστου παρ' Ἀττικοῖς ἔσταμαι [Κόντ. Δόγ. Ἑρμ. Τόμ. Α'. σ. 192—195]. Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 140. Παρὰ μεταγενεστέροις ὡς μεταβατικὸς εἶναι ὁ παραχείμενος ἔστακα, ὅστις συνήθως εἶναι σύνθετος, ἀπερι-

ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ

ΦΩΝΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
	ἴστη ἰστά-τω, ἴστα-τον, ἴστα-τε, ἰστά-ντων καὶ [ἰστά-τωσαν]	ἰστά-ναι	ἰστάς, ἰστάσα, ἰσάν.
ἴστα-ίη-ν, ἦς, ἦ, ἴστα-ῖ-τον, τῇν, ἴστα-ῖ-μεν, τε, εν καὶ ἴστα-ίη-μεν κτλ.		ἰστά-ναι	ἰστάς, ἰστάσα ἰσάν.
στα-ί-ην, ἦς, ἦ, στα-ῖ-τον, τῇν, στα-ῖ-μεν, τε, εν καὶ στα-ίη-μεν κτλ.	στή-θι, στή-τω, στή-τον, στή-τε, στά-ντων καὶ [στή-τωσαν]	στή-ναι	στάς, στάσα, σάν.
στήσοιμι κτλ.		στήσειν	στήσων
στήσαιμι κτλ.	στήσον κτλ.	στήσαι	στήσας
	ἑστηκώς ἴσθι κτλ.	ἑστηκέναι	ἑστηκώς
ἑστήχοιμι, οἷς κτλ.		ἑστηκέναι	ἑστηκώς
καὶ ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ			
	ἴστα-σο, σθω, σθον, σθων, ἴστα-σθε, σθων καὶ [ἰστά-σθωσαν]	ἴστα-σθαι	ἰστά-μενος -η, -ον
ἴστα-ί-μην, αἴο, το, -σθον, -σθην, -μεθα, -σθε, -ντο		ἴστα-σθαι	ἰστά-μενος -η, -ον.
σταθησοίμην		σταθήσεσθαι	σταθησόμενος
στησοίμην		στήσεσθαι	στησόμενος
σταθείην κτλ. στησαιμην κτλ.	στάθητι κτλ. στήσαι κτλ. -ἑστασο	σταθῆναι στήσασθαι -ἑστασθαι	σταθεις στησάμενος ἑσταμένος
ἀνυπόστατος, στατέον, καταστατέον, μεταστατέον, ἀποστατέον.			

ἑστακας εἰς τούναντιον με τῷ λόγῳ» [ψ. Πλάτ. Ἀξιολ. σ. 370, δ'.] Ὅρα Κόντου Λόγ. Ἑρμ. Τόμ. Β'. 188—191. Οἱ Ἀττικοὶ τὸν ἐνεργ. παρακείμενον μεταβατικῶς ἐκφέρουσι περιφραστικῶς, στήσας ἔχω (Σοφοκ. Οἶδ. Τ. 701), καταστήσας ἔχω [Δημοῖθ. 19, 288.]

ΔΙΔΩΜΙ (1)

Γ'. ΣΥΖΗΤΙΑ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ
Ένεστ.	δίδω-μι, δίδω-ς, δίδω-σι(ν), δίδο-τον, δίδο-τον, δίδο-μεν, δίδο-τε, δίδό-ασι(ν).	διδῶ, διδῶς, διδῶ, διδῶ-τον, διδῶ-τον, διδῶ-μεν, διδῶ-τε διδῶ-σι(ν).	
Παράτ.	ἐδίδου-ν, ἐδίδου-ς, ἐδίδου, ἐδίδοτον, ἐδιδότην, ἐδίδομεν, ἐδίδοτε, ἐδίδοσαν.		δίδο-ίτη-ν, δίδο-ίτη-τον, δίδο-ίτη-μεν δίδο-ίτη-τε,
Ἀόρ. Ῥ.	[ἔδω-ν, ἔδω-ς, ἔδω], ἔδο-τον ἐδό-την, ἔδο-μεν, ἔδο-τε, ἔδο-σαν.	δῶ, δῶς, δῶ, δῶτον, δῶτον, δῶμεν, δῶτε, δῶσιν.	δο-ίτη-ν, δο-ίτη-τον, δο-ίτη-μεν καὶ δο-ίτη-μεν
Μ.	δώσω		δώσοιμι
Ἀ.	ἔδωκα, ας, ε, κτλ.		
Π.	δέδωκα, ας, ε(ν) κτλ.	δεδώκα καὶ-ὥς ὦ	
Υ.	ἐδεδώκειν, εις, κτλ.		δεδωκώς εἶην
ΠΑΘΗΤΙΚΗ			
Ένεστ.	δίδο-μαι, δίδο-σαι, ται, δίδο-σθον, δίδο-σθον, διδό-μεθα, σθε, νται.	διδῶμαι, διδῶ, διδῶται. διδῶσθον, διδῶσθον, διδώμεθα, διδῶσθε, -ώνται	
Παράτ.	ἐδιδό-μην, ἐδίδο-σο, ἐδίδο-το, ἐδίδοσθον, ἐδιδόσθην, ἐδιδόμεθα, σθε, οντο.		δίδο-ί-μην δίδο-ί-σθον δίδο-ί-μεθα,
Ἀόρ. Μ.	ἐδόμην, ἔδου, ἔδοτο, ἔδοσθον, ἐδόσθην, ἐδόμεθα, ἔδοσθε, ἔδοντο.	δῶμαι, δῶ, δῶται, δῶσθον, δῶσθον, δῶμεθα, δῶσθε, δῶν-ται.	δο-ί-μην δο-ί-σθον, δο-ί-μεθα,
Μ.	δο-θήσομαι, κτλ.		δο-θήσοίμην
Μ. μ.	δώσομαι, κτλ.		δωσοίμην
Ἀ.	ἐδό-θην	δο-θῶ, ῆς, ῆ, κτλ.	δοθειήν
Π.	δέδομαι	δεδομένος ὦ	
Υ.	ἐδεδόμην		δεδομένος
Ῥημ. ἐπίθ. παραδοτός, ἔκδοτος, ἀνάδοτος, ἀνέχδοτος.			

[1] Τὸ δίδωμι εἶναι μοναδικὸν ῥῆμα, διότι οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει κατ' αὐτὸ κλι-
νόμενον.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ
ΦΩΝΗ

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
	δίδου, δίδό-τω, δίδο-τον, δίδο-τε, δίδό-ντων καὶ [διδό-τωσαν].	διδό-ναι	διδούς, διδούσα, διδόν.
διδο-ίη-ς, διδο-ίη διδο-ί-την, καὶ διδο-ίη-μεν, διδο-ῖ-εν.		διδό-ναι	διδούς, διδούσα, διδόν.
δο-ίη-ς, δο-ίη, δο-ί-την, δο-ῖ-τε, δο-ῖ-εν, κτλ.	δό-ς, δό-τω, δό-τον, δό-τε, δό-ντων καὶ [δό-τωσαν].	δοῦναι (1)	δούς, δοῦσα, δόν.
κτλ.		δώσειν	δώσων
	δεδωκώς ἴσθι κτλ.	δεδωκέναι	δεδωκώς
καὶ -οίμι		δεδωκέναι	δεδωκώς.

καὶ ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

	δίδωσο, δίδωσθω, δίδωσθον, δίδωσθων, δίδωσθε διδόσθων καὶ [διδόσθωσαν].	δίδω-σθαι	διδό-μενος, διδω-μένη, διδό-μενον.
διδω-ῖ-ο, ο-ῖ-το διδω-ίσθην διδω-ῖσθε, οἶντο		δίδω-σθαι	διδό-μενος, διδω-μένη, διδό-μενον.
δω-ῖ-ο, ο-ῖ-το δω-ί-σθην, δω-ῖ-σθε δω-ῖ-ντο	δωῖ, δό-σθω, δό-σθον, δό-σθων δό-σθε, δό-σθων καὶ [δόσθωσαν].	δό-σθαι	δό-μενος, δο-μένη, δό-μενον.
κτλ.		δοθήσεσθαι	δο-θησόμενος
κτλ.		δώσεσθαι	δωσόμενος
κτλ.	δόθῃτι, δοθήτω	δοθῆναι	δοθείς
	δέδωσο κτλ.	δεδώσθαι	δεδομένος
εὔην κτλ.		δεδόσθαι	δεδομένος

κτλ. δοτέος, δοτέον. πααδοτέον, ἀποδοτέον.

(1) Ἐκ τοῦ δωφέναι (σανσκρ. davane).

ΔΕΙΚΝΥΜΙ.

Δ'. ΣΥΖΥΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
Ένεστ.	δείκνυμι, δείκνυς, δείκνυσι(ν), δείκνυτον, δείκνυτον, δείκνυμεν, δείκνυτε, δείκνυσσι(ν).	δεικνύω, ης, η κτλ. ὡς τὰ βαρύτερα
Παράτ.	ἔδεικ-νύ-ν, ἔδεικ-νύ-ς, ἔδεικ-νύ, ἔδεικνυτον, ἔδεικνύ την, ἔδεικνυμεν, ἔδεικ-νύτε, ἔδεικ-νύσαν.	
Μέλ.	δείξω, δείξεις, δείξει κτλ.	
Ἀόρ.	ἔδειξα, ἔδειξας, ε(ν) κτλ.	δείξω, ης, η κτλ.
Παρ.	ἐπιδέδειχα, ας, ε[ν] κτλ. σπανίως.	
Υπ.	ἐλλείπει	
ΠΑΘΗΤΙΚΗ		
Ένεστ.	δείκνυμαι, δείκνυσαι, δείκνυται, δείκνυσθον, δείκνυσθον, δεικνύμεθα, δείκνυσθε, δείκνυνται.	δεικνύωμαι, η, ηται κτλ. ὡς τὰ εἰς ω.
Παράτ.	ἔδεικνύμην, ἔδεικνυσσο, ἔδεικνυτο, ἔδεικνυσθον, ἔδεικνυσθην ἔδεικνύμεθα, ἔδεικνυσθε, ἔδεικνυντο.	
Μέλ. Μ.	δειχθήσομαι κτλ.	
Μ. Μέλ.	ἐπιδείξομαι, ἐνδείξομαι, κτλ.	
Ἀόρ. Π	ἐδείχθην κτλ.	δειχθῶ, ῆς, κτλ.
Ἀόρ. Μέσ.	ἐπεδείξαμην, ἀπεδείξαμην, παρεδείξαμην, ἐνδείξαμην	— δείξωμαι κτλ.
Παρκ.	δέδειγμαι, δέδειξαι κτλ.	δεδειγμένος ᾧ
Υπερ.	ἀπεδεδείγμην	
Μετ. Μ.	ἀποδεδειγμένος ἔσομαι	
Ρ. Ἐπ.	ἀναπόδεικτος, δυσάποδεικτος, δεικτέος, δεικτέον.	

ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ.
ΦΩΝΗ

ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
	δείκνυ, δεικνύτω, δείκνυτον, δείκνυτε, δεικνύτων καὶ [δεικνύ-τωσαν].	δεικ-νύ'-ναι	δεικνύς, δεικνύσα, δεικνύν
δεικνύ-οιμι, οἰς, οἱ κτλ. ὡς τὰ εἰς ω		δεικνύναι	δεικνύς, δεικνύσα, δεικνύν.
δείξοιμι, οἰς, οἱ κτλ.		δείξειν	δείξων.
δείξαίμι, αἰς, αἱ, κτλ.	δείξον, ἄτω, κτλ.	δείξαι	δείξας.
καὶ ΜΩΣΗ ΦΩΝΗ.			
	δείκνυσσ, δεικνύσθω, δείκνυσθον, σθων, δείκνυσθε, σθων καὶ [δεικνύσθωσαν].	δείκνυσθαι	δεικνύμενος, δεικνυμένη, δεικνύμενον.
δεικνυσοίμην, -οἰο, οἶτο κτλ. ὡς τὰ εἰς ω.		δείκνυσθαι	δεικνύμενος, δεικνυμένη, δεικνύμενον.
δειχθησοίμην		δειχθήσασθαι	δειχθησόμενος
ἐνδείξοίμην, ἐπι- δείξοίμην.		ἐν-, ἐπιδείξεσθαι	ἐν-, ἐπιδειξό- μενος
δειχθεῖν κτλ.	δείχθητι κτλ.	δειχθῆναι	δειχθεὶς
—δείξαίμην	—δείξαι κτλ.	—δείξασθαι	δείξάμενος
	δέδειξο, χθω κτλ.	δεδείχθαι	δεδειγμένος.
δεδειγμένος εἶην		δεδείχθαι	δεδειγμένος.
ἐπιδεικτέον, ἀποδεικτέον.			

§ 763. Ὁ χαρακτήρ τῶν φωνεντολήκτων εἰς μι ῥημάτων ἐκτείνεται εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τῶν ἰδιοκλίτων χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς εἰς η (ἐκ τοῦ α καὶ ε) καὶ εἰς ω (ἐκ τοῦ ο)· (στα-), ἴστη-μι, (θε-), τίθη-μι, (δο-), δίδω-μι.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ ι ἐκτείνεται εἰς εἰ ἐν τῷ εἶμι, εἶ, εἶσι, ἔμεν, ἔτε, ἔσσι(ν), κτλ.

Ἐξαίρεται α'.) τὸ θ'. ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τοῦ τίθημι καὶ ἴημι ὡς συνηρημένον, τίθημι, τιθεῖς, ἴημι, ἰεῖς, ἴησι(ν) (1). θ'.) τὰ β' καὶ γ'. ἐνικά τοῦ παρατατικοῦ τοῦ τίθημι καὶ ἴημι ὡς συνηρημένα, ὡς ἐτίθην, ἐτίθεις, ἐτίθει, ἴην, ἔεις, ἔει, γ'.) τὰ τρία ἐνικά τοῦ παρατατικοῦ τοῦ δίδωμι γινόμενα ὡς ἐκ συνηρημένου εἰς [άω], ἐδίδουν, ἐδίδους, ἐδίδου. δ'.) ὁ ἀόριστος ἔστην ἐκτείνων τὸν χαρακτήρα πανταχοῦ πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ μετοχῆς.

§ 764. Οἱ ὁμοιόκλητοι χρόνοι τῶν εἰς μι ῥημάτων, ὅταν προστεθῇ κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη, ἐκτείνουνσι τὸν χαρακτήρα α καὶ ε εἰς η καὶ ο εἰς ω· στήσω, ἔστησα, ἔστηκα, θήσω, ἔθηκα, δώσω, δέδωκα κτλ.

Ἐξαίρεται ὁ ἐνεργ. καὶ παθητ. παρακείμενος τοῦ ἴημι καὶ τίθημι ἐκτείνων τὸ ε εἰς εἰ, εἶκα, εἶμαι, τέθεικα, τέθειμαι (2). θ'.) Ὁ παθ. μέλλ., ἀόριστος καὶ παρακ. τοῦ ἴστημι καὶ δίδωμι, σταθήσομαι, ἐσθήσθην, [ἐσταμαι], δοθήσομαι, ἐδόθην, δέδομαι.

§ 765. Ὁ παθητ. α' καὶ θ'. ἀόριστος ἔχει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ τῶν εἰς μι ῥημάτων καὶ γίνεται ἐκ θέματος ἰσχυροῦ πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ μετοχῆς, ἐτράπην-ν, ὑποτ. [τραπήομεν, τραπήε-τε ποιητικ.], τράπην-θι, τραπῆν-ναι, εὐκτ. τραπεῖν-ν, μετοχ. τραπεῖς [=τραπέ-νς=τραπέ-ντες].

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Α'. ΕΙΣ-ΚΑ ΚΑΙ -ΚΑΜΗΝ

§ 766. Τὰ ῥήματα ἴημι, τίθημι καὶ δίδωμι ἔχουσιν ἐνεργητ. ἀορ. εἰς κα, ἦκα (συνήθως σύνθετος), ἔθηκα, ἔδωκα, ὅστις εἶναι εὐχρηστος μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ.

ΣΗΜ. 1. Μέσος ἀόριστος εἰς -κάμην εἶναι ὁ προηκάμην, τοῦ ὁποίου εὐχρηστοὶ τύποι εἶναι προήκω, προήκασθε, προήκαντο, καὶ ὁ [προσηκάμην (ποιητικός)].

ΣΗΜ. 2. Κατὰ τοὺς εἰς-κα ἀορίστους εἶναι καὶ ὁ ἀόριστος τοῦ [εἰςφρῶ καὶ ἐκφρῶ] (ἄχρηστα κατ' ἐνεστώτα), εἰς ἐφρηκα καὶ ἐπεισέφρηκα, ὑποτ.

(1) Εὐρῆται γεγραμμένον καὶ ἴης, ἀλλὰ τὸ βέβαιον καὶ ἀμφίβολον εἶναι ἰεῖς. "Ορα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 365. Cobet Var. Lect. σ. 224. Καὶ τὸ β' τίθης (Σοφοκλ. Φιλοκλ. 992. κτλ.) γραπτέον τιθεῖς (Πίνδ. Πυθ. Η', 14).

(2) "Ορα ῥῆμα τίθημι ὑποσημ. 3.

ἐκφρῶσιν, προστ. ἔκφρες, ἀπαρ. εἰςφρῆναι (μεταγενεστ.), μετοχ. ἐπεισφρεῖς (1).

767. Ὁ ἐνικός, ἦκα, ἔθηκα, ἔδωκα κεῖται ἀντὶ τοῦ ἀχρήστου ἐνικού τῶν [-ῆν, ἔθην, ἔδων], ὁ δὲ πληθυντικός (δουκός δὲ ἄχρηστος) εἶναι σπανιώτερος τοῦ τῶν θ'. ἀορίστων.

ΥΠΟΤΑΚΤ. ΚΑΙ ΕΥΚΤ. ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΛΙΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΙ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΩΝ.

§ 768. Ἡ ὑποτακτικὴ τῶν ἰδιοκλίτων χρόνων τῶν εἰς μι φωνηεντολήκτων σχηματίζεται ἐκ θέματος ἰσχυροῦ, συνδετικὰ δὲ φωνήεντα ἔχει ἡ καὶ ὡ καθ' ἐνικόν, ε δὲ καὶ ὁ κατὰ πληθυντικόν, μετὰ τῶν ὁποίων συναίρεται κανονικῶς, ὡς [στή-ης Ὀμηρ.] στῆς, [στή-η Ὀμηρ.] στῆ, [στή-ο-μεν] στῶμεν, [παραστή-ε-τε Ὀμηρ.] παραστῆτε, [δῶ-η Ὀμηρ.] δῶ, [δῶ-ο-μεν Ὀμηρ.] δῶμεν, [δῶ-ε-τε] δῶτε, [θῆ-ης Ὀμηρ.] θῆς, [θῆ-ο-μεν] θῶμεν, κτλ. (2).

ΣΗΜ. Ὁμοίως γίνεται καὶ ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ ἀορίστου παθητικοῦ, ὅστις εἶναι δημιουργηκὰ καθαρῶς Ἑλληνικὸν κατὰ τοὺς ἀορίστους θ' τῶν εἰς μι γένόμενος, [ἔσθ-η ν] κτλ. § 765.

§ 769. Ἡ εὐκτικὴ τῶν εἰς μι φωνηεντολήκτων ῥημάτων (καὶ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου) εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ιη, εἰς δὲ τὸν πληθυντ. μόνον ι (§ 659), ὕστερον ὅμως ἐκ τοῦ ἐνικού τὸ ιη εἰσῆλθε καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν. Ὅθεν εἰς τὸν πληθ. συνηθέστεροι τύποι εἶναι οἱ ἔχοντες ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ι πλην τοῦ εἰς ἴπσαν γ'. πληθ. συχνοῦ ὄντος (3).

§ 770. Αἱ ὑποτακτικαὶ καὶ εὐκτικαὶ πολλῶν εἰς μι φωνηεντολήκτων ῥημάτων τονίζονται ὡς αἱ τῶν βαρυτόνων, μάλιστα τῶν ῥημάτων δύναμαι, ἐπίσταμαι, κρέμαμαι, καὶ τῶν ἀορ. ἐπριάμην καὶ ὠνήμην, ἐπίστωμαι, ἐπισταίμην, ἐπίσταιο, ἐπίστατο, [κρέμαιο, κρέματο, κρέμασθε], πρίωμαι, πρίη, κτλ. πριάιμην, πρίατο, κτλ. ὠναίμην, ὠναιο, κτλ.

ΣΗΜ. 1. Ταυτῶτα εἶναι καὶ αὐταί, παρίης, ἀνίη, ἀφίη, παρίωμεν, ἀφίωσιν, ἱσσηται, ἐξίσσηται, προσέθηται, πρόθησθε, προίωνται, πρόθηται, πρόωνται, ἱσταίτο, ἐξίσταίτο, μεθίσταίτο, καθίσταίτο, ὀνίναίτο, ἄγαντο, ἐμπίμπλαίτο, ἀντεμπίμπλαίτο. Καὶ ἐπιτίθωνται, κατάθηται, πρόθηται, ἐπίθωνται, διάθωνται, μετὰθωνται, πρόσθησθε, ἀπόθωνται (4).

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 135.

(2) Οὕτως εὐρηγται παρ' Ὀμήρῳ ἀλώ-η, ἐμβή-η, καταβή-ομεν, γνώ-ω, γνώ-η, γνώ-ο-μεν, φθῆ-η, δαμή-ε-τε, δαμή-ης, η, τραπή-ο-μεν σαπή-η, φανή-η, κτλ. Γραμμ. Παρ. § 130.

(3) Γραμματ. Παρατηρ. § 132.

(4) Γραμματ. Παρατηρ. § 136.

ΣΗΜ. 2. Ἡ δὲ εὐκτική τοῦ τίθημι καὶ ἡμιτονίζεται καὶ ὡς ἡ τῶν περισπωμένων, ὡς συνθοῖτο, ἐπιθοῖντο, προοῖτο, κτλ. ἀλλὰ καὶ βαρυντόνως, ἀφίοιτε, ἀφίοιεν, ἀφίοιντο, προσίοιντο, πρόοιντο, τίθοιτο, ὑπεκτίθοιτο, παράθοιτο, ὑποτίθοιτο, προστίθοιτο, ἐπίθοιτο, πρόθοιτο, ἔνθοιτο, κατάθοιτο, ἐπίθοιο, μετάθοισθε, πρόσθοισθε, ξυνεπίθοιντο, ἐπίθοιντο, (1).

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΤΗΝ ΚΑΙ ΕΣΤΗΚΑ

§ 771. Ὁ ἔσθην καὶ ἔσθηκα ἔχουσι διάθεσιν μέσῃν καὶ παθητικῇν. Χριστὸς ἀνέστη (=ἀνέστησεν ἑαυτόν). Ἀρχοντες κατέστησαν ὑπὸ τῶν ἐταίρων (=κατεστάθησαν). Τρόπαιον ἀπ' αὐτῶν εἰστήκει. Οἱ ὑπὸ τῶν ἐταίρων καθεσπνότες ἔφοροι⁽²⁾.

Ο ΠΑΡΑΚ. ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛ. ΤΟΥ ΙΣΤΗΜΙ

§ 772. Ὁ ὑπερσυντέλικος τοῦ ἴσθημι εἶναι εἰστήκειν [=ἐσεστήκειν, ἐ-εστήκειν] καὶ ἐστήκειν.

§ 773. Ὁ παρακ. ἔσθηκα καὶ ὁ ὑπερσυντ. ἐ(ι)στήκειν κλίνονται ὁμαλῶς, ἀλλὰ καὶ ἀνωμάλως, διότι εἰς τὸν πληθ. καὶ δυϊκόν, εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, τὴν μετοχὴν (σπανίως τὴν ὑποτακτικὴν καὶ προστακτ.) προσάπτουσιν, ὅπως τὰ εἰς μι, τὰς καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν. ἔστα-μεν, ἔστα-τε, ἐστά-σι(ν), ἔστα-τον, ὑποτακ. ἐστῶμεν καὶ ἐστῶσι μόνον (συνήθως ἐστήκω, ἤς, ἡ κτλ.), προστ. ἔσταθι (μόνον), ἀπαρ. ἐστά-ναι, μετ. ἐστῶς, ἐστῶσα, ἐστῶς, Ὑπερσυντ. ἔστα-μεν, ἔστα-τε, ἔστα-σαν, ἐστά-την, Εὐκτ. [ἐσταῖν (ποιητ.), ἀλλὰ] μόνον καθεστήκοι, προεστήκοι, ἀφεστήκοιεν⁽³⁾.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον γράφεται καὶ ἐστός, ἀλλ' ὀρθὸν μόνον τὸ ἐστώς [=ἐσταός]

§ 774. Ὁμοίως κλίνεται καὶ ὁ τέθνηκα, τέθνηκας, τέθνηκε(ν) καὶ τεθνήκασι(ν), ἀλλὰ καὶ τέθνα-τον, τέθνα-μεν, τεθνᾶ-σι(ν). Ὑποτακτ. τεθνήκω. Προστακτ. [τέθναθι], τεθνάτω. Ἀπαρ. τεθνηκένοι (σπανίως) καὶ (συνήθως) τεθνά-ναι. Μετοχ. τεθνηκῶς καὶ οὐδ. τεθνηκὸς καὶ τεθνεὺς, τεθνεῶσα, [τεθνεός]. Ὑπερσ. ἐτεθνήκειν, ἐτεθνήκεις, ἐτεθνήκει καὶ ἐτεθνήκεσαν καὶ ἐτέθνα-σαν (μόνον). Εὐκτ. τεθναῖν, τεθναῖν, τεθναῖεν καὶ τεθνηκῶς καὶ τεθνεῶς εἶν. Μετ' ὀλίγ. μέλλ. τεθνήξω καὶ τεθνηκῶς ἔσομαι⁽⁴⁾

(1) Γραμματ. Παρατηρ. § 137.

(2) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Πρατηρ. § 140.

(3) Τοιαῦτα παρὰ ποιηταῖς εἶναι πολλά, βεβᾶ-ως, βεβᾶ-σαι, βέ-βα-σαν, τέτλα-μεν, πεφύ-ασιν, ἀνωγ-μεν, ξοιγ-μεν, ἐλήλουθ-μεν, ἀνωχ-θι, κτλ. Γραμματ. Παρατηρ. § 105. 139. 140.

(4) Ὅρα ἡμετέρ. Γραμματ. Παρατ. § 141. Σύνθετος ὁ τέθνηκα δὲν λέγεται μετὰ τῆς ἀπό, ἀλλὰ μόνον μετὰ τῆς πρὸ καὶ ἐκ, ὡς προαπονήσχω, προαπέθνησκον, κτλ. παρακ. μόνον προτεθνάμην, ἐκτεθνεῶς.

§ 775. Ὁ δὲ δέδουκα (ἀπαντῶν εἰς τὰ 3 ἐνικά τῆς ὀριστικῆς, τὸ ἀπαρέμφατον, τὸ ἄρσεν. καὶ θηλ. τῆς μετοχῆς, τὰ 3 ἐνικά τῆς ὀριστικῆς τοῦ ὑπερσυντελ. καὶ τὸ γ'. πληθ. μόνον) καὶ καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν προσάπτει ἀμέσως τὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα· δέδια, (β'. ἐλλείπει παρ' Ἀττικοῖς), δέδιε(ν), δέδι-μεν, δέδι-τε, δεδι-ασί(ν) (δουκ. ἐλλείπει). Ὑποτακτ. δεδί-η καὶ δεδί-ωσι(ν) (μόνον). | Προστ. δέδιθι, δεδίτω (ποιητ.). | Ἀπαρ. δεδι-έναι. Μετοχ. δεδι-ώς, ἄνευ θηλυκοῦ (ὅπερ εἶναι δεδοικυῖα), οὐδ. δεδιός. Ὑπερσυντ. ἐδε-δί-ειν, ἐδεδί-εις, ἐδεδί-ει καὶ γ'. πληθ. μόνον (συνήθως) ἐδεδί-εσαν καὶ (σπανίως) ἐδέδι-σαν. Εὐκτ. ἐλλείπει (1).

§ 776. Ὁ δὲ παρακείμενος οἶδα εἶναι ἀνώμαλος ὡς ἐξῆς. Οἶδα, οἶσθα, οἶδε(ν), ἴσ-τον, ἴσ-τον, ἴσ-μεν, ἴσ-τε, ἴ-σασί(ν). Ὑποτ. εἶδῶ, εἶδῆς, εἶδῃ κτλ. Προστ. ἴσ-θι, ἴσ-τω, ἴσ-τον, ἴσ-τε, ἴσ-των καὶ [ἴστωσαν]. Ἀπαρ. εἶδ-έναι. Μετοχ. εἶδώς, εἶδυῖα, εἶδός. Ὑπερσ. ἥδῃ καὶ ἥδειν, ἥδεις, ἥδισθα καὶ ἥδισθα, ἥδει καὶ ἥδῃ, ἥδει-μεν (καὶ ἥσ-μεν), ἥδ-ει-τε (καὶ ἥσ-τε), ἥδ-ε-σαν. Εὐκτ. εἶδε-ῖν-ν κτλ. εἶδεῖμεν καὶ εἶδεῖνμεν, εἶδεί-ντε, εἶδεῖεν καὶ εἶδεῖνσαν. Μέλλ. εἴσομαι Ῥημ. ἐπίθ. ἰστέον.

ΣΗΜ. 1. Ἀπαντῶσι σπανίως καὶ τύποι [οἶδαε], οἶδαμεν, [οἶδατε], συνοῖδασί(ν).

ΣΗΜ. 2. Τὸ οἶσθα γίνεται ἐκ τοῦ [οἶδ-θα = Foïd-θα (σανσκριτ. véd-tha ἀντὶ ved-tha)], ἔνθα, τὸ θα εἶναι κατάληξις προσωπικῆ τοῦ β'. προσώπου ἀπαντῶσα καὶ εἰς τὸν παρατατικὸν τοῦ εἰμί ἡ σ-θα [ἐκ ρίζ. ἔσ-].

ΣΗΜ. 3. Τὸ ἴ-σασί(ν) ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἴδ-σασί(ν)], ἡ δὲ κατάληξις σασί (ἀπαντῶσα καὶ εἰς τὸ εἴξασι = εἴχ-σασι) ἔγεινεν ἐκ τῆς σαντι [ἴσαντι Ἐπίχαρμ. παρ' Ἀθην. Γ', §. 41], αὕτη δὲ ἐκ τοῦ s-n'ti (ὁ συνεργὸς φθόγγος ἡ ἔγεινεν αν, σαντι, ἐξ ἧς καὶ τὸ γ'. πληθ. τῶν παραγομένων χρόνων σαν).

ΣΗΜ. 4. Ὁ οἶδα εἶναι β' παρακείμενος εἰς σημασίαν ἐνεστώτος μεταπεσών, γίνεται δὲ ἐκ ρίζης Fιδ, εἰς τὴν ὅποian τὸ ι κανονικῶς ἐν τῷ ἐνικῷ γίνεται οι, εἰς δὲ τὸν δούκον καὶ πληθ. ἀριθμὸν, εἰς τὴν προστακτικὴν καὶ τὸ ῥημ. ἐπίθ. φυλάττεται, πανταχοῦ δὲ ἀλλαχοῦ τρέπεται εἰς ει, ὅπερ ἐν τῇ αὐξήσει γίνεσθαι η.

ΣΗΜ. 5. Τὸ οἶδα ἐν συνθέσει ἀναβιβάζει τὸν τόνον καθ' ὀριστικὴν καὶ προστακτικὴν, σύνοιδα, σύνοισθα, σύνοιδε κτλ.

ΣΗΜ. 6. Τὸ ἥδει σ-θα καὶ ἥδῃ σ-θα, ἔχει πρόσθετον τὴν κατάληξιν θα, τὸ ὅποιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἐφῃ σ-θα, ἥει σ-θα, παρὰ δὲ ποιηταῖς καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ (2).

ΑΟΡΙΣΤΟΙ Β'. ΕΝΕΡΓ. ΚΑΙ ΜΕΣΟΙ

§ 777. Κατὰ τοὺς ἀόριστους β'. τῶν εἰς μι σχηματίζονται καὶ πολλοὶ β'. ἀόριστοι τῶν βαρυτόνων, οἵτινες εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 142. Τὸ δὲ δεδίσθι (Πλάτ. Φαῖδρ. 251, α') διορθοῦται ὑπὸ τοῦ Cobet εἰς ἐδεδίσθι. Τὸ δὲ ἐδέδισαν νομίζει δόκιμον, τὸ δὲ ἐδεδίσαν μεταγενέστερον.

(2) Ὅρα Μαυροφρ. Δοκίμ. Ἑλλ. γλώσσ. σ. 149. Πρβλ. καὶ τὰ Λατινικά

α') ἔχοντες θεματικὸν φωνῆεν α.

βαίνω, -έδην (ἀπλοῦς ποιητικός, σύνθετος δὲ παρὰ τοῖς πεζογράφοις) κατὰ τὸν ἄορ. ἔστην.

ἀποδιδράσκω, ἀπέδραν, ἀποδρῶ, ἄς, ᾗ, κτλ. ἀποδραίνω κ.τ.λ. ἄνευ προστακτ. ἀποδρᾶναι, ἀποδράς καὶ διαδράς.

φθάνω, ἐφθην κατὰ τὸ ἔστην ἄνευ προστακτικῆς.

πέτομαι, -έπτάμην (ἀπλοῦς ποιητ.), πρόςπτηται, διαπτάσθαι, ἀποπτάμενος (¹).

ὠνοῦμαι, ἐπρίαμην, πρίωμαι, πρίη, πρίπται, κτλ. πρίαίμην, πρίαίω, πρίαίτο, κτλ. [προστ. πρίω καὶ πρίασο (ποιητ.)], πρίασθαι, πρίαμενος.

β') ἔχοντες θεματικὸν ω καὶ ο.

ἀλάσκομαι, ἐάλων [ἐFάλων), ως, ω, κτλ. ἐάλωμεν, ἐάλωτε, ἐάλωσαν, (ἐνίοτε) καὶ ἥλων, ἥλως, ἥλω, κτλ. ὑποτ. ἀλῶ, ἀλῶς, ἀλῶ, κτλ. εὐκτ. ἀλοῖν, ης η, κτλ. προστακτ. ἐλλείπει, ἀπαρέμφ. ἀλῶναι, μετοχ. ἀλούς, ἀλούσα, ἀλόν.

βιώ, ἐβίω, κτλ. ὑποτ. βιώ, βιῶς, βιώ, κτλ. εὐκτ. βιών, διῶν, βιών, κτλ. προστ. ἐλλείπει, ἀπαρ. βιώ-ναι, μετοχ. βιούς, βιοῦσα, βιόν.

γιγνώσκω, ἔγνω, κτλ. ὑπ. γνῶ, γνῶς, γνῶ, κτλ. εὐκτ. γνοῖν, ης η, κτλ. προστ. γνῶθι, γνώτω, κτλ. ἀπαρ. γνῶναι, μετοχ. γνούς, γνοῦσα, γνόν.

γ') ἔχοντες θεματικὸν υ.

δύομαι, ἔδυν, ἔδως, ἔδω, ἔδωτον, ἐδῶ την, ἐδῶμεν, ἐδῶτε, ἐδῶσαν, ὑποτ. δύω (σπανίως), [εὐκτ. δύην (ποιητ.), προστατ. δῦθι (ποιητ.)], ἀπαρ. δύναι (ἀπλ. ποιητ., πεζογραφ. ἀποδύναι, καταδύναι, ἐνδύναι), μετοχ. δύς, δύσα, δύν.

φύομαι, ἐφῶν, ὤς, ὤ, κτλ. ὑποτ. φύω, [εὐκτ. φύη (ποιητ.)], προστ. ἐλλείπει, ἀπαρ. φῦναι, μετοχ. φύς, φῦσα, φύν.

2) ΤΑ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΕΙΣ ΜΙ.

§ 778. Τὰ συμφωνόληκτα εἰς μι ῥήματα παρεμβάλλουσι μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως κατ' ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τὴν συλλαβὴν νυ, οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος ὅπως τὰ εἰς ω.

amavi, amavisti, amavit, κτλ. ἴσως δὲ ὁλόκληρον τὸ σθα εἶναι κατάληξις τοῦ ἑ' προσώπου ἐκ τοῦ tva (=tPa, συν. tvam) = σὺ γενόμενον.

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 249.

§ 779. Τὸ υ τῆς συλλαβῆς νυ εἶναι μακρόν μόνον εἰς τὰ 3 ἐνικά τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ.

§ 780. Ἡ κατάληξις νυ προστίθεται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα, τοῦ ὁποῖου τὸν χαρακτῆρα σ ἀφομοιοῦ, [σκεδάσ-νυμι⁽¹⁾] σκεδάν-νυμι, [ζώσ-νυμι] ζώννυμι, [ἀμφι-έσ-νυμι] ἀμφιέννυμι, κτλ. Τὸ δὲ λ τοῦ ὀλλυμι (ἀπλ. ποιητ., πεζογραφ. ἀπ-όλλυμι, κτλ) ἀφωμοίωσε τὸ ν [=ὀλ-νυμι], δείκ-νυμι, μίγ-νυμι, κτλ.

ΣΗΜ. Πάντα τὰ εἰς -άννυμι, -έννυμι καὶ -ώννυμι ἔχουσι θεματικὸν χαρακτῆρα σ.

§ 781. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τῶν ἰδιοκλίτων χρόνων τῶν εἰς νυμι σχηματίζεται βαρυτόνως, ὡς δεικνύω, δεικνύοιμι, κτλ.

ΣΗΜ. Σπανιώτατα ἀπαντᾷ ἡ εὐκτικὴ οὐχὶ βαρυτόνως, ὡς πῆγγνυτο (Πλάτ. Φαίδρ. 118, α΄.) ἀντὶ πηγνύοιτο.

§ 782. Πολλὰ τῶν εἰς νυμι ῥημάτων σχηματίζονται καθ' ἀπάσας τὰς ἐγκλίσεις ἢ κατὰ τινὰς μόνον τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ καὶ βαρυτόνως. Τοιαῦτα δὲ εἶναι δεικνυμι καὶ δεικνύω, καθ-είργνυμι καὶ εἰργνύω, ἀπ-όλλυμι καὶ ἀπολλύω, ὄμνυμι καὶ ὀμνύω, ἀναπετεάννυμι καὶ περιπεταννύω, πῆγγνυμι καὶ πηγνύω.

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς νυμι ἔχουσι καὶ ἐνεστώτα βαρυτόνον εἰς ω, ὡς ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι, ἀποκτείνω καὶ ἀποκτείννυμι, μίγνυμι καὶ συμμιγνύω καὶ μίσγω, φράττω καὶ ἀποφράγνυμι, ἐκπλήττομαι καὶ ἐκπλήτνυμαι.

§ 783. Ἰδιόκλιτοι χρόνοι τῶν εἰς νυμι εἶναι μόνον ὁ ἐνεστώσ καὶ παρατατικός.

ΣΗΜ. Ἰδιόκλιτον ἀόριστον τῶν εἰς νυμι ἔχει μόνον τὸ σθέννυμι ἔσθην, ὅστις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζογράφοις ἀπαντᾷ σπανιώτατα καὶ μόνον κατ' ἀπαρέμφατον ἀποσβῆναι. Ἰδιόκλιτοι εἶναι οἱ ὅς ἀόρ. τῶν βαρυτόνων φύομαι καὶ δύομαι, ἔφυν καὶ ἔδυν (§ 777, γ΄.).

§ 784. Μέλλοντα συνηρημένον ἔχουσι 1) τὰ ὑγρόληκτα, ἀπόλλυμι καὶ ὄμνυμι. 2) τὸ ἀμφιέννυμι, κρεμάννυμι καὶ τὸ -σκεδάν-νυμι, οἵτινες εἶναι ποιητικοί [προσαμφιῶ, κρεμῶ, σκεδῶ] καὶ ἄχρηστοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις.

(1) Ὅθεν ἐσκεδάσ-θην καὶ ποιητ. σκέδασσα κτλ. Ὅρα ἡμ. Γραμμ. Παρ. Πατρ. § 143. Τὸ δὲ σ τοῦτο πρὸ τοῦ σ τῆς χρονικῆς καταλήξεως ἀπιδάλλεται, πρὸ δὲ τοῦ θ, τ, μ, φυλάττεται.

ΡΗΜΑΤΑ ΑΝΩΜΑΛΑ.

§ 785. Τὰ ἀνώμαλα ῥήματα εἶναι 1) ἀνώμαλα εἰς ω καὶ 2) ἀνώμαλα εἰς μι. Τὰ δὲ εἰς ω ἀνώμαλα εἶναι 1) ἀνώμαλα κατὰ τὴν φωνήν. 2) ἀνώμαλα κατὰ τὴν συζυγίαν καὶ 3) κατὰ τὴν κλίσιν. Τὰ δὲ ἀνώμαλα εἰς μι εἶναι 1) φωνενετόληκτα καὶ 2) συμφωνόληκτα.

§ 786. Ἀνώμαλα κατὰ τὴν φωνήν λέγονται ὅσα διὰ παθητικῆς φωνῆς σημαίνουσιν ἐνέργειαν, ὡς ἐργάζομαι, κτλ. 2) ὅσα διὰ μέσου μέλλοντος ἐκφράζουσιν ἐνέργειαν, (ἀκούω) ἀκούσομαι, κτλ. 3) ὅσα διὰ παθητ. ἀορίστου καὶ ἐνίοτε μέλλ. ἐκφράζουσι μέσσην διάθεσιν, (σώζωμαι) ἐσώθην (=ἔσωσα ἑμαυτόν), κτλ. 4) ὅσα διὰ μέσου μέλλοντος σημαίνουσι παθητ. διάθεσιν, (ἀδικοῦμαι) ἀδικήσομαι, κτλ. 5) ὅσα δι' ἐνεργ. παρκειμένου ἢ ἀορίστου ὁ σημαίνουσι πάθος ἢ μεσότητα, (ἀλίσκομαι) ἐάλων, ἐάλωκα κτλ. 6) ὅσα διὰ μέσου ἀορίστου σημαίνουσι πάθος, (ἀπόλλυμαι) ἀπωλόμην, κτλ.

§ 787. Ῥήματα διὰ παθητικῆς φωνῆς σημαίνοντα ἐνέργειαν λέγονται ἀποθετικά, ὡς ἀποθέσαντα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον. Ταῦτα λέγονται μὲν μέσα ἀποθετικά, ὅταν ἔχωσιν ἀόριστον ἐκ μέσης φωνῆς, παθητικά δὲ ἀποθετικά, ὅταν ἔχωσιν ἀόριστον ἐκ παθητικῆς φωνῆς.

§ 788. Ἀνώμαλα δὲ κατὰ τὴν συζυγίαν εἶναι ὅσα σχηματίζουν χρόνους κατ' ἄλλην συζυγίαν, ὡς (ἀλίσκομαι) ἐάλων (κατὰ τὰ εἰς μι).

§ 789. Τὰ δὲ ἀνώμαλα κατὰ τὴν κλίσιν εἶναι 1) προσσχηματιστά. 2) συγκοπτικά. 3) ἀναδιπλωτικά καὶ 4) ἑλλειπτικά.

1) Τὰ προσσχηματιστά λαμβάνουσι 1) τὸν προσσχηματισμὸν ε, ὡς μαχ-, μάχ-ο-μαι, ἐμαχ-ε-σάμην. 2) τὸν προσσχηματισμὸν ν, δακ- (ἔδακ-ον) δάκ-ν-ω. 3) τὸν προσσχηματισμὸν νε προσ-κυνέ-ω. 4) τὸν προσσχηματισμὸν -άνω, ἁμαρτ- (ἤμαρτ-ον) ἁμαρτ-άνω. 5) τὸν προσσχηματισμὸν -άνω καὶ μετὰ ἐτέρου ν πρὸ τοῦ χαρκτηρος, τὸ ὁποῖον τρέπεται ὅπως τὸ ν τῆς ἐν ἡ σύν, λαβ- (ἔλαβ-ον), [λαν-θ-άνω] λαμβάνω. 6) τὸν προσσχηματισμὸν σκω ἡ ἴσκω, ἀρε-, ἀρέ σκω.

ΣΗΜ. Τὸ ὁφλίσκάνω λαμβάνει δύο προσσχηματισμοὺς ὁφλίσκ-άνω (-ίσκ-, ανω).

2) Συγκοπτικά εἶναι τὰ πάσχοντα συγκοπήν, ὡς γίγνομαι [=γίγνομαι].

3) Ἀναδιπλωτικά εἶναι τὰ ἐπαναλαμβάνοντα ἐν ἀρχῇ τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον πρὸ ἐνός ι, ὡς βρω-, βι-θρώ-σκω.

4) Ἑλλειπτικά εἶναι τὰ ἔχοντα ἑλλειψιν ἐνός ἢ πλειόνων χρόνων. Ταῦτα δὲ εἶναι δύο εἶδω 1) ἑλλιπῇ, ἥτοι ἀπλῶς στερούμενα ἐνός ἢ πλειόνων χρόνων. 2) Ἑλλιπῇ ἐξ ἄλλων ῥιζῶν ἢ ῥηματικῶν συμπληρούμενα.

ΣΗΜ. Ἀρχόμεθα πρῶτον ἀπὸ τῶν ἀνωμάτων κατὰ τὴν κλίσιν. Οἱ δὲ μετὰ προθέσεων σύνθετοι μόνον ἀπαιτῶντες τύποι σημειοῦνται διὰ τῆς πρὸ αὐτῶν γραφομένης κεραίας—.

Α'.) ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΙΣ Ω

1) ΑΝΩΜΑΛΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΙΣΙΝ

§ 790.

Α'). ΠΡΟΣΣΧΗΜΑΤΙΣΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥ Ε

ἄχθομαι (ἄχθ-), ἡχθόμην, μέλ. ἄχθ-έ-σομαι [ἄχθ-εσθήσομαι μεταγενέστερ.], ἄορ. ἡχθέσθην (').

βούλομαι (βουλ-), ἐβουλόμην καὶ ἡβουλόμην, μελ. βουλ-ή-σομαι, ἄορ. ἐβουλήθην καὶ ἡβουλήθην, παρακ. βεβούλημαι. Ῥημ. ἐπίθ. βουληντός, ἀβούλητος.

[γαμέω] γαμῶ (ἐπὶ ἀνδρὸς=νυμφεύομαι) (γαμ-, γαμέ-), ἐγάμουν, μέλ. συνηρ. γαμῶ, ἄορ. ἔγνημα, παρακ. γεγάμηκα, ὑπερσ. ἐγεγαμήκειν, εὐκτ. γεγαμηκῶς εἶπν. Μεσ. γαμοῦμαι (ἐπὶ γυναικὸς=ὕπανδρεύομαι), [μέλ. συνηρ. γαμοῦμαι (ποιητ.)], ἄορ. ἐγνημάμην, παρακ. γεγάμημαι. Ῥημ. ἐπίθ. γαμετή, [γαμπτέον (μεταγενέστ.)].

δέω (δε-), ἔδεον, μέλ. δεήσω, ἐδέησα, παρακ. δεδέηκα. Μεσ. δέομαι, ἐδεόμην, μελ. δεήσομαι, ἄορ. ἐδεήθην, παρακ. δεδένημαι. Ῥημ. ἐπ. ἀδέπτος.

[δοκέω] δοκῶ (δοκ-), ἐδόκουν, μέλ. δόξω, ἄορ. ἔδοξα. Παθ. δοκοῦμαι καὶ καταδοκοῦμαι (=ὕποπτεύομαι), ἄορ. καταδοχθεῖς, παρακ. δέδοκται καὶ δεδογμένον ἐστίν, προστ. δεδόχθω, ἀπαρ. δεδόχθαι, μετ. δεδογμένος, ὑπερσ. ἐδέδοκτο καὶ δεδογμένον ἦν, εὐκτ. δεδογμένον εἶπ. Ῥημ. ἐπίθ. ἀδόκητος.

ἐθέλω καὶ (σπανίως) θέλω, παρατ. ἤθελον, μέλλ. ἐθελήσω καὶ (σπανίως) θελήσω, ἄορ. ἡθέλησα, ὑποτ. ἐθελήσω καὶ (σπαν). θελήσω, εὐκ. ἐθελήσαιμι, καὶ (σπαν), θελήσαιμι, προστ. ἐθέλῃσον καὶ (σπαν.) θέλῃσον, ἀπαρ. ἐθελήσῃ καὶ (σπαν.) θελήσῃ, μετοχ. ἐθελήσας καὶ (σπαν.) θελήσας, παρακ. ἡθέληκα, ὑπερσ. ἡθελήκειν.

εὖδω, παρατ. νῦδον (σπανίως) μόνον. Συνήθως λέγεται καθεύδω, ἐκάθευδον καὶ καθηνῦδον καὶ μέλλ. καθευδήσω μόνον. Ῥημ. ἐπίθ. καθευδντέον.

ἔψω, παρατ. ἤψον, μέλ. ἐψήσομαι, ἄορ. ἤψησα. Παθ. ἔψομαι. Ῥημ. ἐπίθ. ἐψθός, ἐψητός.

ῥζω σπανίως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις καὶ μόνον κατ' ἐνε-

(1) Οἱ μὴ μνημονεύμενοι χρόνοι ἑλλείπουσι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις, οὓς μόνους ὑπ' ὅψιν ἔχομεν ἐν τῇ Γραμματικῇ, παραλείποντες τὰ ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα ἢ ἐν παρενθέσει δηλοῦντες αὐτά.

στῶτα, συνήθως δὲ καθίζω, σπανίως δὲ ἐνίζω, ξυνίζω, παρατ. ἐκάθιζον, μέλ. καθιῶ, ἀόρ. ἐκάθισα καὶ καθῖσα. Μέσ. ἴζομαι (μόν. ἐνεστ. παρ' Ἀττικ. πεζολ.), συνήθως καθίζομαι, παρατ. ἐκαθίζομην, μέλ. καθιζήσομαι, ἀόρ. ἐπεκαθισάμην καὶ παρεκαθισάμην.

ΣΗΜ. Ἡ ῥίζα εἶναι σιδ- (λατ. *sido*, σανσ *sid-amī*), ἐξ ἧς [σιδ-*jō*, ἴδ-*jō*], ἴζω, ἐκ ταύτης δὲ καὶ τὸ ἰδ ρύω.

κλαίω καὶ κλαῖω (ἀσυναίρετον) (κλαF- § 715), παρατ. ἔκλαιον καὶ ἔκλαον, μέλ. κλαύσομαι καὶ κλαήσω καὶ κλαιήσω, ἀόρ. ἔκλαυσα καὶ μέσ. ἀόρ. ἀνεκλαυσάμην.

κυλίνδω παρατ. ἐκύλινδον, τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ [-κυλι'ω], ἅτινα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα. Μέσ. κυλίνδομαι (καὶ περι-, συγ-) καὶ καλινδοῦμαι (καὶ προ-), παρατ. ἐκαλινδοῦμην [ὁ δὲ ἐκυλινδόμην ποιητικός], ἀόρ. παθ. ἐξεκυλίσθην, παρακ. κατακεκύλισμαι.

μάχομαι (μαχ-), ἀποθ. ἐμαχόμην, μέλ. μαχοῦμαι, ἀόρ. ἐμαχεσάμην, παρακ. μεμάχημαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀμάχητος, περιμάχητος, μαχετέον, διαμαχετέον, δυσμαχετέον.

μέλλω (μελ-, μέλ-*jō*), παρατ. ἔμελλον καὶ ἤμελλον, μέλ. μελλήσω, ἀόρ. ἐμέλλησα (μόνον). Παθητ. μέλλεται, εὐκ. μέλλοιτο καὶ ἀπαρ. διαμέλλεσθαι, ῥημ. ἐπίθ. μελλντέον.

μέλει τριτοπρόσωπον (μελ-) καὶ γ' πληθ. μέλουσιν, ὑποτ. μέλη, προστ. μελέτω, ἀπαρ. μέλειν, μετοχ. μέλον, παρατ. ἔμελεν, εὐκτ. μέλοι, μέλ. μελήσει καὶ ἀπαρ. μελήσειν, ἀόρ. ἐμέλησεν ὑποτ. μελήσῃ, προστ. μελνσάτω, ἀπαρ. μελήσῃ, παρακ. μεμέληκεν, μεμελήκεναι, μεμεληκός, ὑπερσ. ἐμεμελήκει. Μεταμέλει, μεταμέλειν, μεταμέλον. Παρατ. μετέμελεν, εὐκτ. μεταμέλοι. Μέλ. μεταμελήσει, καὶ μεταμελήσειν. Ἀόρ. μετεμέλησεν, ὑποτ. μεταμελήσῃ, εὐκτ. μεταμελήσειε, προστ. μεταμελνσάτω, ἀπαρ. μεταμελήσῃ, Μεταμέλομαι, παρατ. μετεμελόμην, μέλλ. τὸ μεταμελνσόμενον (= τὴν γενησομένην μεταμέλειαν). Ἐπιμέλομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι, ἐπεμελόμην καὶ ἐπεμελούμην, μέλλ. ἐπιμελήσομαι, καὶ (σπανιώτατα) ἐπιμεληθήσομαι, ἀόρ. ἐπεμελήθην, παρακ. ἐπιμεμήλημαι. Ῥημ. ἐπίθ. μελντέον, ἐπιμελντέον, ἀμεταμέλντο.

μένω (μεν-), ἔμενον, μέλ. μενῶ, ἀόρ. ἔμεινα, παρακ. μεμένηκα. Ῥημ. ἐπίθ. μενετός, μενετέος, ὑπομενετέον, ἐμμενετέον.

νέμω (νεμ-), ἐνεμον, μέλ. ἀπονεμῶ, ἀόρ. ἔνειμα, παρακ. διανενέμηκα. Μέσ. καὶ παθ. νέμομαι, ἐνεμόμην, μέλ. συνηρ. μέσ. νεμοῦμαι, ἀόρ. ἐνειμάμην, ἀόρ. παθ. ἐνεμήθην, παρακ. νενέμημαι (μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. διενενεμήμην. Ῥημ. ἐπ. ἀνέμντος, διανεμντέος, ἐπινεμντέον.

ὄζω (ὀδ-ιω), μόνον ἐνεστ. παρ' Ἀττικ. πεζολόγοις, [ὁ δὲ παρ. ὦζον, μέλ. ὄζήσω, ἄορ. ὦζισα, παρακ. ὀδῶδα, καὶ ὑπερσ. ὠδῶ-
δει εἶναι ποιητ. καὶ μεταγενέστεροι].

οἶομαι καὶ οἶμαι, (οἰ-), ὠόμην καὶ ὤμην (§ 719, μέλ. οἰή-
σομαι, ἄορ. ὠήθην.

οἶχομαι (οἰχ-), ἀποθ., ὠχόμην, μέλ. οἰχήσομαι.

ὀφείλω (ὀφελ-, ὀφέλ-ιω), ὠφειλον, μέλ. ὀφειλήσω, ἄορ.
ὠφείλιστα καὶ ἄορ. β'. ὠφελον, ὑπερσ. ὠφειλήκειν Παθ. ὀφεί-
λομαι, ὠφειλόμην, ἄορ. ὀφειλθεῖσα.

ῥέω (ῥεF-, ῥευ. ῥυε-), ῥορεον, μέλ. εἰςρυνήσομαι, ἄορ. σπα-
νίως περιρρεῦσαι, συνήθ. ῥορύνην (ἐνεργ. διαθέσ.), παρακ. ῥο-
ρύνηκα, ὑπερ. συνερρυνήκειν. Παθ. περιερρεῖτο. Ῥημ. ἐπίθ.
ἐπίρρυτος, περίρρυτος, ἀπόρρυτος, [ῥευστός (μεταγενέστ.)].

ῥίπτω καὶ [ῥιπτέω] ῥιπτῶ, ῥοριπτον καὶ ῥορίπτουν, μέλ. ῥί-
ψω, ἄορ. ῥοριψα, παρακ. ῥοριψα. Παθ. ῥίπτομαι καὶ ῥιπτοῦ-
μαι, ἄορ. ῥορίψθην καὶ β' ῥορίψην, παρακ. ῥοριψμαι. Τὸ μέσον
κατ' ἀνάλυσιν.

τύπτω (τύπ-), ἔτυπτον, μέλ. τυπτήσω, ἄορ. ἐπάταξα, καὶ
ἔπαισα. Παθ. τύπτομαι. Ῥημ. ἐπίθ. τυπτητέος.

χαίρω (χαρ-, χάρ-ιω), ἔχαιρον, μέλ. χαιρήσω, ἄορ. ἐχάρην,
παρακ. [κεχάρηκα, κечάρημαι καὶ κέχαρμαι ποιητικῇ, πεζο-
γραφικῇ δὲ] γένηθα Ῥημ. ἐπίθ. χαρτός καὶ ἐπίχαρτος.

ὠθ[έω] ὠ (Fωθ-), ἐώθουν, μέλ. ὠσω, ἄορ. ἔωσα, [παρακ.
ἐξέωκα, ἐξέωκειν μεταγεν.]. Μέσ. καὶ παθ. ὠθοῦμαι, παρακ.
ἔωθούμην, μέλ. ἀπώσομαι, καὶ διώσομαι, ἄορ. ἐώσάμην, μέλ.
παθ. ἐξώσθην, ἄορ. παθ. ἐώσθην, παρακ. ἔωσαι. [Ῥημ.
ἐπίθ. ἀπωστός καὶ ἀπωστέος ποιητικῇ καὶ μεταγεν.].

§ 791. Β') ΠΡΟΣΣΧΗΜΑΤΙΣΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥ Ν

βαίνω (βα-, βά-ν-ιω), παρακ. -ἔβαινον, μέλλ. -βήσομαι, ἄορ.
β'. -ἔβην, παρακ. βέβηκα καὶ ὑποτ. ἐμβεδῶσι, μετοχ. καὶ βε-
δῶτες, προδιαβεδῶτας, βεδῶσαν, ὑπερσ. -έβεδήκειν. Παθ.
παραβαίνομαι, ἀναβαίνομαι καὶ καταβαίνομαι, ἄορ. ἀνεβά-
θην, παρεβάθην, ξυνεβάθην, παρακείμε. ἀναδέβαμαι, παρα-
δέβαμαι, ξυνδέβαμαι. Ἀπαξ ἀπαντᾷ παρ' Ἀττ. πεζολ. καὶ
ἐνεργ. ἄορ. α'. μεταθ. ὑπερέβησα. Ῥημ. ἐπίθ. βατός, ἄβα-
τος κ.τ.λ. καταβατέον, διαβατέος.

δάκνω (δακ-), μέλ. δήξομαι, ἄορ. ἔδακον. Μέσ. καὶ παθ.
δάκνομαι, ἄορ. ἐδήχθην (μέσ. καὶ παθ.) καὶ παρακ. δέδνημαι
(μέσ. καὶ παθητ.).

ἐλαύνω (ἐλα-, ἐλα-νύ-ω ἐλαύνω)⁽¹⁾, ἥλαινον. μέλ. ἐλῶ, ἄς,

(1) Ὡς γούνα, δόρυ-α, γίνεται γούνα, δοῦρα.

ᾶ, ᾠρ. ἡλασα, παρακ. (ἐξ-, ἀπ-, προ-, περι-)ελήλακα (σύνθετος μόνον). Παθ. ἐλαύνομαι, ἡλαυνόμην, ᾠρ. (ἐξ-, ἀπ-περι-)ηλάθην, μέσ. ᾠρ. ἡλασάμην, παρακ. ἐλήλαμαι. Ῥημ. ἐπίθ. εὐήλατος, ἐλατέον.

κάμνω (καμ-), ἔκαμνον, μέλ. καμοῦμαι, ᾠρ. β'. ἔκαμον, παρακ. κέκυμκα, ὑπερσ. ἐκεκμήκειν, ρημ. ἐπίθ. ἀποκμπτέον.

πίνω (πι-), παρατ. ἔπινον, μέλ. πίομαι, ᾠρ. β'. ἔπιον, προστ. πῖθι, πιέτω, κτλ. παρακ. πέπωκα. Παθ. παρατ. ἐπινόμην, ᾠρίστ. κατεπόθην, παρακ. προπέποται, ρημ. ἐπίθ. ἄποτος, ποτέος, ποτέον.

τέμνω (τεμ-), ἔτεμνον, μέλ. τεμῶ, ᾠρ. β'. ἔτεμον, παρακ. (ἀπλοῦς ἀπὸ Ἀριστοτέλους, ἄττικ. δὲ σύνθετος) (ἀπο-, κατα-, ἀνα-, δια-)τέμνηκα. Παθ. τέμνομαι (καὶ μέσ. συνήθ. σύνθ. ὑποτέμνομαι, ἀποτέμνομαι), ἐτεμνόμην, μέλ. παθ. ἀποτμηθίσομαι, μέλ. μέσ. ὑποτεμοῦμαι, ᾠρ. παθ. ἐτμήθην, μέσ. ἐτεμόμην, παρακ. τέμνημαι, ὑπερσ. ἐτετμήμην, μετ' ὄλ. μ. ἐκτετμήσομαι. Ῥημ. ἐπίθ. ἄτμητος, τμητέος, ἀποτμητέον.

τίνω (τι-), παρατ. ἐξέτινον καὶ ἀπέτινον, μέλ. τίσω, ᾠρ. ἔτισα, παρακ. ἐκτέτικα. Ἀᾠρ. παθ. ἐξετίσθην καὶ ἀπετίσθην, μέσ. ᾠρ. ἐτισάμην (Ξενοφ.) καὶ ἀπετισάμην, παρακ. ἐκτέτισμαι, καὶ ὑπερσυντέλ. ἐξετέτιστο, ρημ. ἐπ. ἀποτιστέον.

ΣΗΜ. Ὁ μέσος τύπος τίνομαι τίνα κτλ., πλὴν τοῦ ᾠρ. ἐτισάμην ἀπαντῶντος παρὰ τοῖς πεζοῖς, εἶναι ποιητικός, ἀντ' αὐτοῦ δὲ οἱ πεζοὶ μεταχειρίζονται τὸ τιμωροῦμαι τίνα, δίκην λαμβάνω παρὰ τινος, κτλ.

φθάνω (φθᾶ-), ἔφθανον, μέλ. φθάσω, καὶ συνήθ. φθήσομαι, ᾠρ. ἔφθασα καὶ β' ἔφθην (§ 777. α').

§ 792. Γ') ΠΡΟΣΣΧΗΜΑΤΙΣΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥ ΝΕ

[βυνῶ [βυ-νέ-ω] (βυ-), ἐβύνουν, μέλ. προβύσω, ᾠρ. ἔβυσα, παρακ. παθ. βέβυσμαι, ὑπερσ. ἐβέβυστο], ρημ. ἐπίθ. παράβυστος. Τὸ ῥῆμα ἀπαντᾷ μόνον παρὰ ποιηταῖς, Ἡρόδοτῳ καὶ μεταγενεστέροις, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις ἀπαντᾷ μόνον τὸ ῥηματικὸν ἐπίθετον παράβυστος.

ἰκνοῦμαι (ἰκ-νέ-ομαι), ἀπλοῦν εἶναι μόνον τὸ ἰκνούμενος (= προσήκων, ἀρμόζων), συνήθως δὲ σύνθετον μετὰ τῶν προθέσεων ἀπό-, ἐπί-, κατά-, ἐκ καὶ διὰ· παρατ. -ἰκνούμην, μέλλ. -ἰξομαι, ᾠρ. ἰκόμην, (σπανιῶτ. ἀπλοῦς), παρακείμ. ἀφίγμαι καὶ σπανίως ἐφίγμαι, ὑπερσυντέλικος ἀφίγμην.

προσκυνῶ (= προσ-κν-νέ-ω) (κν-), προσεκύνουν, μέλ. προσκυνήσω, ᾠρ. προσεκύνησα. Παθ. προσκυνοῦμαι.

ὑπισχνοῦμαι (= ὑπ-σχ-νέ-ομαι) (σεχ-, σι-σεχ, σισχ, ισχ), ὑπισχνόμην, μέλ. ὑποσχήσομαι, ᾠρ. ὑπεσχόμην, παρακ. ὑπέσχημαι, ὑπερσ. ὑπεσχίμην.

§ 793. Δ') ΠΡΟΣΣΧΗΜΑΤΙΣΤΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝ.

αἰσθάνομαι (αἰσθ-), ἀποθ., ἡσθανόμην, μέλλων αἰσθήσομαι, (αἰσθε-), ἀόρ. ἡσθόμην, παρακ. ἡσθημαί, ῥημ. ἐπίθ. αἰσθητός, ἀναίσθητος, εὐαίσθητος. Ἀπαντᾷ ἅπας ὡς ἐνεστώς καὶ αἰσθομαι (Πλάτ. Πολιτ. σ. 608, α').

ἀμαρτάνω (ἀμαρτ-), ἡμάρτανον, μέλ. ἀμαρτήσομαι, (ἀμαρτε-), ἀόρ. ἡμαρτον, παρακ. ἡμάρτηκα, ὑπερ. ἡμαρτήκειν. Παθ. ἀμαρτάνομαι, ἡμαρτάνετο, ἀόρ. ἡμαρτήθη, ὑπ. ἐξαμαρτηθῆ, εὐκ. ἀμαρτηθεῖν, μετ. τὰ ἀμαρτηθέντα, παρακ. ἡμάρτηται, τὸ ἡμαρτημένον, τὰ ἡμαρτημένα, ἡ ἡμαρτημένη καὶ ἄπαρ. ἡμαρτηῖσθαι, ὑπερσ. ἡμάρτητο. Ῥημ. ἐπίθ. ἀναμάρτητος, ἐπεξαμαρτητέον.

ΣΗΜ. ἴσως γίνεται ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ σμαρ (μέρος), ἐξ οὗ τροπῇ τοῦ σ εἰς δασεῖαν τὸ ἀμαρτ-άνω.

αὐξάνω καὶ συνηθέστατα αὐξω (αὐξ-), παρατ. νῦξον, μέλ. αὐξήσω (αὐξε-), ἀόρ. νῦξισα, παρακ. νῦξηκα, Μέσ. καὶ παθ. αὐξάνομαι καὶ αὐξομαι, παρατ. νῦξανόμην καὶ σπαν. νῦξόμην, μέλ. αὐξήσομαι (καὶ μέσ. καὶ παθ.) καὶ παθ. αὐξηθήσομαι, ἀόρ. νῦξήθη (καὶ μέσ. καὶ παθ.), παρακ. νῦξημαι (καὶ μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. νῦξήμην, [ῥημ. ἐπ. ἀναύξητος καὶ αὐξήτεον (μεταγενέστερα)].

βλαστάνω (βλαστ-), ἀορ. ἐβλαστον (σπανίως), παρακ. ἐβλάστηκα (Εὐριπ.), [βεβλάστηκα (μεταγ.)], ὑπερσ. ἐπεβλαστήκειν (Θουκ. Γ', 26) (1), τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

καταδαρθάνω (κατα-δαρθ-άνω), ἀόρ. κατέδαρθον ἄνευ προστ., παρακ. καταδεδάρθηκα.

ὀλισθάνω (ὀλισθ-) καὶ διολισθαίνω (Πλάτ. Λῦς. 216, δ'). μόνον, πάντα δὲ τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

§ 794. Ε') ΠΡΟΣΣΧΗΜΑΤΙΣΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΝΩ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΥ Ν.

[θιγγάνω] (θιγ-), μόνον ὁ ἀόρ. ἔθιγον, τὰ δὲ λοιπὰ ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ἄπομαι.

λαγχάνω (λαχ-), ἐλάγχανον, μέλλ. λήξομαι, ἀόρ. ἔλαχον, παρακ. εἴληχα, ὑπερσ. εἴληχην. Παθ. λαγχάνομαι, ἀόρ. ἐλήχθην, παρακ. εἴληγμαι, ῥημ. ἐπίθ. ληκτέος.

λαμβάνω (λαβ-), ἐλάμβανον, μέλ. λήψομαι, ἀόρ. ἔλαβον, παρακ. εἴληφα, ὑπερσ. εἴλήφειν. Μέσ. καὶ παθ. λαμβάνομαι, παρατ. -ἐλαμβανόμην, μέλ. παθ. ληφθήσομαι, ἀόρ. παθ. ἐλήφθην, μέσ. ἐλαβόμην, παρακ. εἴληγμαι (καὶ μέσ. (ἐπ-αντ-) εἴλημμαι), ὑπερσ. -εἴλήμην, μετ. ὁλ. μ. κατεἰλημμένος ἔσομαι. Ῥημ. ἐπίθ. ληπτός, ἀνεπίληπτος, δυσανάληπτος,

(1) Γράφεται ἐβεβλαστήκει, ἀλλὰ διορθωτέον εἰς ἐπεβλαστήκει.

ἀληπτος, εὐληπτος, ἐπίληπτος, καταληπτός, παραληπτός, περιληπτός. ληπτέον, παραληπτέον, ἀντιληπτέον, διαληπτέον, ἀναληπτέον.

λανθάνω (λαθ-), ἐλάνθανον, μέλ. λήσω, ἀόρ. ἔλαθον, παρακ. λέληθα, ὑπερ. ἐλελήθειν. Μέσ. ἐπιλανθάνομαι, παρατ. ἐπελανθανόμην, μέλ. ἐπιλήσομαι, ἀόρ. ἐπελαθόμην, παρακ. ἐπιλέλυσμαι (1), ὑπερσ. ἐπελελήσων. Σπανίως εὐρηται καὶ ἐνεργ. ἐνεστώς λήθω (παρὰ Ξενοφῶντι μόνον), ὅστις εἶναι ποιητικός.

-λιμπάνω (λιπ-), εὐρηται μόνον σύνθετον καταλιμπάνω καὶ μόνον ἐνεστώς, τὰ δὲ ἄλλα εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττ. πεζογρ. συμπληροῦται ὑπὸ τοῦ λείπω.

μανθάνω (μαθ-), ἐμάνθανον, μέλ. μαθήσομαι, ἀόρ. ἔμαθον, παρακ. μεμάθηκα, ὑπερσ. ἐμεμαθήκειν. Παθ. μανθάνομαι (ὀριστ.. ὑποτ. καὶ μετοχ.). Ρημ. ἐπίθ. μαθητός, δυσκαταμάθητος, μαθητέον, προσημαθητέον.

πυνθάνομαι (πυθ-), ἀποθ. ἐπυνθανόμην, μέλ. πεύσομαι, ἀόρ. ἐπυθόμην, παρακ. πέπυσμαι, ὑπερσ. ἐπεπύσων, ρημ. ἐπίθ. ἔκπυστος, πευστέον.

τυγχάνω (τυχ-), ἐτύχανον, μέλ. τεύξομαι, ἀόρ. ἔτυχον, παρακ. τετύχηκα (τυχε-), ὑπερσ. τετυχηκώς ἦν. Ὁ παρακ. τετευχώς (μεταγενέστερος ὢν) φέρεται ἅπαξ καὶ παρὰ Δημοσθένει (κατὰ Μειδί. § 150, σ. 563).

-φυγγάνω, ἀπλοῦς εἶναι ποιητικός, πεζολογικός δὲ σύνθετος, ἀποφυγγάνω καὶ καταφυγγάνω, παρατ. διεφυγγανον. Οἱ λοιποὶ χρόνοι συμπληροῦνται ὑπὸ τοῦ φεύγω.

§ 795. ε') ΠΡΟΣΣΧΗΜΑΤΙΣΤΑ ΔΙΑ ΤΟΥ (Ι)ΣΚΩ

ἀλίσκομαι (ἄλ-), ὡς παθητ. τοῦ αἰρῶ, παρατ. ἡλίσκωμην, μέλ. ἀλώσομαι, ἀόρ. ἔ'. ἐάλων (ἐἴῤῥων) καὶ ἥλων (§ 777, β'), παρακ. ἐάλωκα (ἐἴῤῥωκα) καὶ ἥλωκα (§ 642), ὑπερσ. ἡλώκειν, ρημ. ἐπίθ. ἀλωτός, ἀνάλωτος, εὐάλωτος, δυσάλωτος.

ἀμβλίσκω (ἀμβλ-) καὶ ἀόρ. ἐξήμβλωσα, τᾶλλα ποιητικά.

ἀναβιώσκομαι (ἀνα-βιω-) ἀποθ. ἀνεβιωσκόμην, ἀόρ. ἀνεβίων (=ἀνέζησα), ἀνεβιώσαμην δὲ (=ἀνεζωογόννησα).

ἀναλίσκω καὶ [ἀναλώω] ἀναλῶ, παρατ. ἀνήλiskon καὶ ἀνα' λουν, μέλ. ἀναλώσω, ἀόρ. ἀνα' λωσα καὶ ἀνήλωσα, παρακ. ἀνα' λωκα καὶ ἀνήλωκα (συνηθέστερ.), ὑπερσ. ἀναλῶκειν καὶ (συνήθως) ἀνήλωκειν. Παθ. ἀναλίσκομαι καὶ ἀναλοῦμαι, παρατ.

(1) Ἄπαξ εὐρηται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις ἀπλοῦς, λέλησται (Πλάτ. Φαῖδρ. σ. 252, α').

ἀνηλισκόμεν καὶ ἀναλούμεν καὶ ἀνηλούμεν, μέλ. ἀνυλωθήσομαι, ἄορ. ἀνηλώθην καὶ ἀναλώθην, παρακ. ἀνήλωμαι (συνήθως) καὶ ἀν᾿ ἄλωμαι, ὑπερσυν. ἀνηλώμεν.

ἀποδιδράσκω (δρα-), καὶ ἐκδιδράσκω καὶ διαδιδράσκω (σπαν.), παρατ. ἀπεδιδράσκον καὶ (σπανίως) διεδιδράσκον, μέλ. ἀποδράσομαι, ἄορ. β'. ἀπέδραν (§ 777, α'.) καὶ σπανίως διαδράς, παρακ. ἀποδέδρακα, ὑπερ. ἀπεδεδράκειν.

ἀρέσκω (ἄρε-), ἤρεσκον, μέλ. ἀρέσω, ἄορ. ἤρεσα. Μέσ. ἀρέσκομαι, παρατ. ἤρεσκόμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀρεστός, δυσάρεστος.

[βιβρώσκω] (βρω-), παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις εὐχρηστοὶ εἶναι ὁ βέβρωκα καὶ (δια-κατα-)βέβρωμαι, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα, ῥημ. ἐπίθ. βρωτός, ἡμίβρωτος.

βόσκω (βο-) καὶ βόσκομαι, τᾶλλα δὲ εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα. ῥημ. ἐπίθ. βοτός, εὐβοτος (μυλόβοτος).

γηράσκω (γηρα-) καὶ [γηράω] γηρῶ (σπανίως) μέλλ. γηράσω καὶ ἐγγηράσομαι, ἄορ. ἐγήρασα, ἀπαρέμφ. γηρᾶναι, παρακ. (κατα-)ἐγκατα-, παρα-)γεγήρακα, ῥημ. ἐπίθ. ἀγήρατος.

γεγωνίσκω καὶ [γεγωνέω] γεγωνῶ (γε-γων-) μόνον ἐνεστώς.

γινώσκω (γνω-), ἐγίνωσκον, μέλ. γνώσομαι ἄορ. β'. ἔγνω (ἔ 777, β'.), παρακ. ἔγνωκα, ὑπερ. ἐγνώκειν. Ὑποτ. καὶ εὐκτ. περιφραστικῶς. Παθ. γινώσκομαι, ἐγίνωσκόμεν, μέλ. γνωσθήσομαι, ἄορ. ἐγνώσθην, παρακ. ἔγνωσμαι, ὑπερσ. (ἀν-, δι-, κατα-)ἐγνώσμεν, ῥ. ἐπίθ. γνωστός, ἄγνωστος, εὐγνωστος, δύσγνωστος, γνωστέος, -τέον, συγγνωστέος. Τὸ μέσον κατ' ἀνάλυσιν.

εὐρίσκω (εὐρ-), εὐρίσκον καὶ νύρίσκον, μέλ. εὐρήσω, (εὐρε-), ἄορ. β'. εὔρον καὶ νύρον, παρακ. εὔρηκα καὶ νύρηκα, ὑπερσ. εὐρηκῶς ἦν. Παθ. καὶ μέσ. εὐρίσκομαι, παρατ. εὐρισκόμεν καὶ νύρισκόμεν, μέλ. παθ. εὔρεθήσομαι, μέσ. εὐρήσομαι, ἄορ. παθ. εὔρεθην καὶ νύρεθην, μέσ. εὐρόμεν καὶ νύρόμεν, παρακ. εὔρημαι (μέσ. καὶ παθ.) καὶ νύρημαι, ὑπερσ. εὐρήμεν (παθ.), ῥημ. ἐπίθ. εὔρετός. ἀνεύρετος, εὐεύρετος, δυσεύρετος, εὐρετέον, ἀνευρετέον, ἐξευρετέον.

ἡβάσκω (ἡβα-) (=ἄρχομαι νᾶ ἡβῶ) μόνον ὁ ἐνεστώς. Τὸ δὲ [ἡβάω] ἡβῶ (=εἶμι ἐν ἡβικῇ ἡλικίᾳ), μέλ. ἐφηβήσω (σπανίως), ἄορ. ἡβησα καὶ παρακ. παρήβηκα.

θνήσκω (θαν, θνά-σκω) καὶ συνήθως ἀποθνήσκω, παρατ. ἔθνησκον καὶ συνήθ. ἀπέθνησκον, μέλ. μόνον ἀποθανοῦμαι, ἄορ. μόνον ἀπέθανον, παρακ. μόνον τέθνηκα, ὑπερ. ἐτεθνήκειν (§ 774), μετ' ὅλ. μέλ. τεθνήξω καὶ τεθνηκῶς ἔσομαι, ῥηματ. ἐπίθ. θνητός. Τὸ θνήσκω ὑπό τινος εἶναι καὶ ὡς παθ. τοῦ κτείνω.

μεθύσκω (μεθυ-) (=μεθύω ἄλλον) καὶ ἄορ. κατεμέθυσα. Μέσ.

μεθύσκομαι καὶ μεθύω (=μεθύω ἐγώ), παρατ. ἐμεθυσκόμην καὶ ἄορ. ἐμεθύσθην, τὰλλα εἶναι μεταγενέστ.

-μυμνήσκω, ἀπλοῦν ποιητικόν, πεζολογικόν σύνθετον (ἀνα-, ὑπ-, ἐπανα-)μυμνήσκω, παρατ. (ἀν-, ὑπ-)εμίμνησκον, μέλ. (ἀνα-, ὑπο-)μνήσω, ἄορ. (ἀν-, ὑπ-, ἐπαν-)ἐμνήσα. Μέσ. μυμνήσκομαι (σπανίως ἀπλοῦς, συνήθ. σύνθετος μετὰ τῆς ἀνὰ καὶ ὑπό), παρατ. ἀνεμυμνησκόμην, μέλ. μέσ. (ἀπο-, ἀνα)μνήσομαι (σπαν.), συνήθ. ὁ παθ. μέλ. (ὡς μέσ.) μνησθήσομαι, ἄορ. ἐμνήσθην (ὡς μέσ.), παρακ. μέμνημαι, ὑπερ. ἐμεμνήμην (§ 679), μετ' ὄλ. μ. μεμνήσομαι, ῥητ. ἐπίθ. ἀναμνηστός, ἀείμνηστος, ἐπιμνηστέον.

ὀφλισκάω (§ 789, 1, σημ.), ὀφλίσκανον, μέλ. ὀφλήσω, ἄορ. ὅ'. ὠφλον, ἄνευ προστακτ., παρακ. ὠφληκα, ὑπερσ. ὠφλήκειν καὶ ὠφληκῶς ἦν, εὐκτ. ὠφλήκοι. Παθ. παρακ. ὠφλημένος πᾶσχω (πᾶθ-σκω, τὸ κ ἐδασύνθη), ἔπασχον, μέλ. πείσομαι, (πᾶ-ν-θ, πενθ- § 684, 8), ἄορ. ὅ'. ἔπαθον, παρακ. ὅ'. πέπονθα, ὑποτ. πεπόνθω, ὑπερσ. ἐπεπόνθην καὶ πεπονθῶς ἦν, εὐκτ. πεπονθῶς εἶπν, καὶ σπανίως πεπόνθοιμι, μετ' ὄλ. μέλ. πεπονθῶς ἔσομαι. Τὸ εὖ πᾶσχω καὶ κακῶς πᾶσχω εἶναι ὡς παθ. τῶν εὖ ποιῶ καὶ κακῶς ποιῶ.

[πιπράσκω] περα- (πῑᾱ-), πέπρᾱκα, ὑπερσ. ἐπεπρά'κειν καὶ πεπρακῶς ἦν. Παθητ. πιπράσκομαι, ἄορ. ἐπράθην, παρακ. πέπρᾱμαι, ὑπερσ. ἐπεπρά'μην, μετ' ὄλ. μ. πεπράσομαι, ῥημ. ἐπ. ἄπρατος, πρᾶτέον. Οἱ ἐλλείποντες χρόνοι συμπληροῦνται ὑπὸ τοῦ πωλῶ καὶ ἀποδίδομαι.

τιτρώσκω (τρω-), ἐτίτρωσκον, μέλ. κατατρώσω, ἄορ. ἔτρωσα. Παθ. τιτρώσκομαι, ἐτιτρωσκόμην, μέλ. παθ. τρωθήσομαι, ἄορ. παθ. ἐτρώθην, παρακ. τέτρωμαι, ὑπερσ. ἐτετρώμην, ῥημ. ἐπίθ. τρωτός, ἄτρωτος.

φάσκω (φα-) μόνον ἐνεργ. ἐνεστ. καὶ παρατ.

§. 796. 2) ΣΥΓΚΟΠΤΙΚΑ

γίγνομαι [=γι-γέν-ομαι] (γεν-), ἐγίγνομην, μέλ. γενήσομαι (γενε-), ἄορ. μέσ. ὅ'. ἐγενόμην, παρακ. γεγένημαι καὶ γέγονα, ὑποτ. γεγονῶς ὦ, ὑπερσ. ἐγεγενήμην καὶ ἐγεγόνειν, εὐκτ. γεγονῶς εἶπν, μετ' ὄλ. μ. γεγενημένος ἔσομαι καὶ γεγονῶς ἔσομαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀγέννητος.

ἐγείρω (ἐγερ-, ἐγέρ-ιω), ἡγειρον, μέλ. ἐξεγερῶ, ἄορ. ἡγειρα, παρακ. ὅ'. ἐγρήγορα καὶ ὑπερσ. ἐγρηγόρειν (μετὰ σημ. μέσ. ἡ οὐδετέρ.). Μέσ. ἐγείρομαι (καὶ παθ.), παρατ. συνηγειρόμην (π.), ἄορ. παθ. ὡς μέσ. (καὶ ἐνίοτε παθητ.) ἡγέρθην καὶ μέσ. ἡγρόμην.

ἔπομαι (σεπ-), εἰπόμην, μέλ. ἔψομαι, ἄορ. ἐσπόμην [=ἐσεπόμην] καὶ (συν-, ἐψ-, συνεψ-)εσπόμην, ὑποτ. μόνον ἐπί-

σπῶμαι (συνεπίσπῶμαι), εὐκ. ἐπισποῖμιν, προστ. ἐπίσπου (συνεπίσπου), ἀπαρ. ἐπισπῆσθαι (συνεπισπῆσθαι), μετοχ. ἐπισπόμενος (συνεπισπόμενος).

ἔρχομαι, ἀόρ. [ἦλ-υ-θον] ἦλθον (§ 800).

ἔχω [σεχ-], εἶχον, μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β'. ἔσχον, ὑποτ. σχῶ (μετάσχω), εὐκτ. σχοῖν, σύνθετος δὲ -σχοῖμι (παράσχοιμι, μετάσχοιμι, κατάσχοιμι, ἐπίσχοιμι, διάσχοιμι, πρόσσχοιμι, ἀντίσχοιμι), προστ. σχῆς (καὶ σύνθετος ἐπίσχεις, ὑπόσχεις, παράσχεις, κατάσχεις, [μετάσχεις (ποιητ.)], πρόσσχεις), παρακ. ἔσχηκα. Μέσ. καὶ παθ. ἔχομαι, παρατ. εἰχόμεν, μέλ. μέσ. ἔξομαι (καὶ ὡς παθ.) καὶ παρασχήσομαι καὶ ἀποσχήσομαι, ἀόρ. μέσ. β'. ἐσχόμεν (καὶ ὡς παθ. ἀπλοῦς καὶ σύνθετ. κατ-, ἐν-, συν-), ὅστις ὡς μέσος εἶναι σύνθετος (παρ-, ἀπ-, ἐπ-προπαρ-, ἀντιπαρ-)εσχόμεν, παρακ. μέσ. (παρ-, ἀπ-)έσχημαι. Ῥημ. ἐπίθ. ἀνεκτός καὶ ἀνασχετός, καθεκτός, ἐκτέος, -τέον, παρεκτέον, ἀθηεκτέον, μεθεκτέον, προσεκτέον, ἀνεκτέον, συνεκτέον, ἀφεκτέον, ὑφεκτέον.

ΣΗΜ. Τὸ [σεχ] τὸ μὲν στρέπει εἰς δασεῖαν φυλαττομένην εἰς τὸ ἔξω, ἐκ-τέος-ν, τὸ δὲ ἔχω (σανσ. sah-θ) ἐψιλώθη διὰ τὸ ἐπόμε. δασὺ χ (ἀντὶ ἔχω), τὸ δὲ εὐ συγκόπτει εἰς τὸν ἀόριστον, μέλλοντα σχήσω καὶ παρακ. ἔσχηκα, οἷτινες λαμβάνουσιν εὐ προσχηματισμόν. Κατὰ τὸ ἔχω κλίνονται καὶ ταῦτα.

περιαιμπέχω μόνον. Μέσ. αἰμπέχομαι καὶ παρατ. ἡμπειχόμεν, τᾶλλα ποιητικά.

ἀνέχομαι, ἡνειχόμεν, μέλ. ἀνέξομαι, ἀόρ. ἡνεσχόμεν.

ἰσχω [σι-σέχω, σίσχω, ἴσχω, ἱσχω] καὶ παρατ. ἴσχον. Παθητ. (καὶ μέσ. προϊσχομαι) ἴσχομαι καὶ παρατ. ἰσχόμεν. Ἀμπίσχω καὶ παρατ. ἡμπισχον. Μέσ. αἰμπίσχομαι, [παρατ. ἡμπισχόμεν (ποιητ.)].

Θρα'ττω (ἐκ τοῦ ταραττω) καὶ ἀόρ. ἔθραξα.

πέτομαι, μέλ. ἀναπτήσομαι, ἀόρ. (ἀν-, ἐπ-, δι-)επτόμεν καὶ (δι-, ἐξ-, ἀπ-)επτάννυ.

πίπτω [πέτ, πι-πέτ-ω], ἐπιπτον, μέλ. ὄωρ. πεσοῦμαι, ἀόρ. β'. ἔπεσον (§ 738), παρακ. πέπτωκα [πετω, πτω-], ὑπερσ. ἐπεπτώκειν, ὑποτ. καὶ εὐκτ. περιφραστ., ῥημ. ἐπ. ἀμετάπτωτος. [πιπράσχω] ἐκ τοῦ [πι-περά-σχω], ὅπερ συγκόπτει τὸ εὐ ἀπανταχοῦ (ὄρα § 795).

τίκτω [ἐκ τοῦ τι-τέκ-ω] συγκοπῇ τοῦ εὐ καὶ μεταθέσει τοῦ τ (§ 797). Συγκοπτικά εἶναι καὶ τὰ κεράννυμι, πετάννυμι (ὄρα § 805.).

§ 797. 3) ΑΝΑΔΙΠΛΩΤΙΚΑ.

γίγνομαι (ἐκ τοῦ γι-γέν-ομαι) § 796.

βιβρώσκω (ἐκ τοῦ βι-βρώ-σκω, βρω-) § 795.

-διδράσκω (ἐκ τοῦ δι-δρά-σκω. δρα-) § 795.

γι-γνώσκω (ἐκ τοῦ γνω-, γι-γνώ-σκω), § 795.

-μυμνήσκω (ἐκ τοῦ μυα-, μι-μνά-σκω) § 795.

[πιπράσκω] (ἐκ τοῦ πρᾶ-, πι-πρά'-σκω) § 795.

πι'πτω (ἐκ τοῦ πετ-, πι-πέτ-ω) § 796.

τίκτω (τεκ-, τι-τέκ-ω § 796), ἔτικτον, μέλ. τέξομαι [καί τεξω ποιητικ.], ἄορ. ἔτεκον, παρακ. τέτοκα, τὰ λοιπὰ συμπληροῦνται ὑπὸ τοῦ γεννῶ.

[τιτράω, τιτῶ] (τρα-, τι-τρά-ω), ἄορ. συνέτρησα, παθητ. παρακ. τέτρημαι (καί κατα-, συν-τέτρημαι), ὑπερσ. συνετετρήμην, ῥημ. ἐπίθ. τρητός, ἄτρητος.

τιτρώσκω (τρω-, τι-τρώ-σκω) § 795.

ΣΗΜ. Ἀναδιπλασιαστικὰ ἐκ τῶν μι εἶναι τὰ δι-δ-η-μι (=δέω, δένω), ἴσ-τη-μι (=σί-στημι), ἴ-η-μι (=σί-σημι), κί-χ-ρη-μι, πί-μ-πλ-η-μι, πί-μ-πρ-η-μι, τί-θ-η-μι καὶ δι-δ-ω-μι.

4) ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ.

§ 798. α') ΕΛΛΙΠΗ.

ἀγάλλω [ἀγλα-ός, ἀγαλ-ός, ἀγάλ-ω = λαμπρύνω, φαιδρύνω]. Μέσ. ἀγάλλομαι καὶ παρατ. ἡγαλλόμην.

ἀγροικίζομαι (ἀγροικιδ-ζομαι) μόνον ἐνεστώς.

ἄγω (ἀγ-, ἥγον, μέλ. ἄξω, ἄορ. ῥ'. ἥγαγον [ὁ ἄορ. ἦξα εἶναι μεταγενέστερος (1)], παρακ. συνῆχα, ἐξῆχα καὶ προῆχα. Μέσ. καὶ παθ. ἄγομαι, παρατ. ἡγόμην, μέλ. παθ. ἀχθήσομαι, μέσ. ἄξομαι (καὶ ὡς παθητ.), ἄορ. ἤχθην (καὶ ὡς μέσ. σύνθετος ἀνήχθην, συνανήχθην, ἐπανήχθην, κατήχθην, προύχθην καὶ ἐξήχθην), μέσ. ῥ'. ἡγαγόμην, παρακ. (μέσ. καὶ παθ.) ἥγμαι καὶ ὑπερσ. ἥγμην, ῥημ. ἐπίθ. ἐπακτός, ἐπείσακτος, ἀκτέον, περιακτέον, προσακτέον.

ἄδω (ἀδ-, ἦδον, μέλλ. ἄσομαι, ἄορ. ἦσα· παθ. ἄδομαι καὶ ἄορ. ἦσθην, ῥημ. ἐπίθ. ἄστέον, ἐπαστέον.

ἀερομετρῶ, μόνον ἐνεστώς (σπανίως).

ἀθλῶ, μόνον ἐνεστώς (ἀθλε-).

αἰδοῦμαι (αἰδεσ-, αἰδε-, ἀποθ., ἡδούμην, μέλ. αἰδέ-σομαι, ἄορ. ἡδέσ-θην (ὡς μέσ.) καὶ ἡδε-σάμην (=συνεχώρησα, ἐξῆλα-σάμην καὶ ἔπεισα), παρακ. ἡδεσ-μαι.

αἰσχύνω (αἰσχυν-, παρατ. κατήσχυνον, μέλ. καταίσχυνῶ, ἄορ. ἦσχυνα. Μέσ. αἰσχύνομαι, ἡσχυνόμην, μέλ. συνηρ. αἰσχυνοῦμαι καὶ παθητ. ἐπαισχυνθήσομαι (ὡς μέσ.), ἄορ. ἦσχύνθην (ὡς μέσ.) παρακ. [ἦσχυνμαι ἀνάπτικος], ῥημ. ἐπίθ. ἀναίσχυντος, ὑπεραναίσχυντος, αἰσχυντέος.

(1) Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 221.

ἀκολασταίνω (ἀκολαστάν-γω), μόνον ἐνεστώς.

ἀκοῦμαι (ἀκε-) ἀποθ., μέλλ. [ἀκέσομαι μεταγεν,], ἀόρ. ἤκε-σάμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀκεσ-τός ἀνήκεσ-τος (ἀκεσ-, ἀκε-).

ἀκούω (ἀκοF-) ἤκουον, μέλ. ἀκούσομαι, ἀόρ. ἤκουσα, παρακ. β'. ἀκήκοα, ὑπερσ. β'. ἤκηκόνειν καὶ ἀκηκόνειν. Παθ. ἀκούομαι, μέλ. ἀκουσθήσομαι, ἀόρ. ἤκούσθην, ῥημ. ἐπίθ. ἀκουστός, ἀξιάκουστος, ἀνήκουστος, ἀκουστέος, -τέον, ὑπακουστέον. Τὸ εὖ ἀκούω, καλῶς ἀκούω καὶ κακῶς ἀκούω εἶναι ὡς παθητ. τοῦ εὖ λέγω καὶ κακῶς λέγω.

ἀκραχολῶ (ἀκραχολε-), μόνον ἐνεστώς.

ἀκριβολογοῦμαι (ἀκριβολογε-), ἀποθετ., μόνον ἐνεστώς.

ἀκροῶμαι, (ἀκροα-), ἠκροώμην, μέλ. ἀκροάσομαι, ἀόρ. ἠκροασάμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀξιακρόατος [ἀκροατέος (ποιητ.)]. [ἀλαλάζω] (ἀλαλάγ-γω), ἠλάλαζον καὶ ἠλάλαξα μόνον, ὁ δὲ μέλλ. [ἀλαλάξομαι] ποιητικός.

ἀλέξω (ἀλεξ-) μόνον. Μέσ. ἀλέξομαι, μέλ. ἀλέξομαι (ἐκ τῶν συμφραζομένων φαίνεται καὶ διακρίνεται τοῦ ἐνεστώτος) καὶ μέσ. ἀόρ. ἀπαρέμφ. ἀλέξασθαι.

ἀλῶμαι (ἀλα-), ἀποθ. μόνον κατ' ἐνεστώτα, ὁ δὲ παρατ. [ἡλώμην] ποιητικός.

ἀλλάττω (ἀλλάγ-γω), ἠλλαττον, μέλλον. -ἀλλάξω (τὸ ἀπλοῦν ποιητικόν), ἀόρ. -ἠλλάξα, παρακ. ἀπῆλλαχα καὶ μετήλλαχα. Μέσ. καὶ παθ. ἀλλάττομαι (συνήθ. σύνθετος), -ἠλλαττόμην, μέλ. παθ. β'. ἀπαλλαγῆσομαι καὶ διαλλαγῆσομαι, μέλ. μέσ. ἀπαλλάξομαι, ἀόρ. παθ. α'. ἐπηλλάχθην, ἀπηλλάχθην, διηλλάχθην, (ὡς μέσ.), ἀόρ. παθ. β'. ἠλλάγην (σπανίως ἀπλοῦς), συνήθως σύνθετος, ἀπηλλάγην (καὶ ὡς μέσ.), διηλλάγην (ὡς μέσ.), συνηλλάγην (ὡς μέσ.), κατηλλάγην (ὡς μέσ.), ἐνηλλάγην (ὡς μέσ.), ἐξαπηλλάγην (ὡς μέσ.), καὶ μέσ. ἀόρ. ἠλλαξάμην (τι) καὶ σύνθετος (ἀντ-, δι-, ἀντικατ-, μετ-). Παρακ. μέσ. καὶ παθ. (δι-, ἀπ-, ἐξ-, ἐπ-, ἀντ-) ἠλλαγαί καὶ ὑπερσ. ἀπηλλάγμην (καὶ περιφραστ. ἀπ-, δι-ἠλλαγμένος ἦν), μετ' ὅλ. μέλ. ἀπηλλαγμένος ἔσομαι. Ῥημ. ἐπίθ. ἀδιάλλακτος, εὐαπάλλακτος, δυσαπάλλακτος, ἀπαλλακτέον, ἀνταλλακτέον.

ἀμαθαίνω (ἀμαθάν-γω), μόνον ἐνεστώς.

ἀμβλυοῦμαι (ἀμβλυωπε-), μόνον ἐνεστώς.

ἀμβλυόω (ἀμβλύς, -ώπτω, ὡς ὕπνος, -ώπτω) μόνον ἐνεστώς καὶ εὐκτική παρατατικού.

ἀμείβω (ἀμιβ- ἢ ἀμέβ-γω (¹)) καὶ ἀόρ. ἤμειψα. Μέσ. ἀμεί-

(¹) σαν. minā-mi (κινῶ), λατ. mon-uo, δωρ. ἀ-μεύ-ω, τὸ ἀ εἶναι πρόθεμα ἀρχ. ρίζ. εἶναι miF, ἐξ οὗ meF, μοῖ-τος (=ίτος, ὅμοιος) =μοῖFτος.

βομαι, παρημειδόμην, ἄορ. παρημεΐσάμην καὶ προημεΐσάμην, ἄορ. παθ. ἀπημεΐσθην (ὡς μέσ. = ἀπεκρινάμην) (Ξενοφών).

ἀμνηστοῦμαι (ἀμνήστε-), μόνον παθητ. ἐνεστώς (σπανίως).

ἀμπελουργῶ (ἀμπελουργε-), μόνον ὁ ἐνεστώς.

ἀμύζω, (ἀμύγ-ζω) μόνον τὸ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνεστώτος.

ἀμύνω (ἀμύν-, ἀμύν-ζω), ἡμύνον, μέλ. ἀμυνῶ, ἄορ. ἡμύνα. Μέσ. ἀμύνομαι, ἡμύνόμην, μέλ. συνηρ. ἀμυνούμαι, ἄορ. μέσ. ἡμυνάμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀμυντέον.

ἀναίνομαι (ἀν-αίν-ομαι), ἀποθ. (= ἀρνούμαι), μόνον ἐνεστώς καὶ εὐκτ. παρατατ. παρὰ τοῖς Ἀττικ. πεζολόγοις, τᾶλλα ποιητικᾶ.

ἀνδραγαθίζομαι (ἀνδραγαθίδ-ζομαι), ἀποθ. μόνον ἐνεστώς.

ἀνιμῶ (ἀνιμα-) καὶ παρατ. ἀνίμων (κατ' ἄλλους ἡνίμων).

ἀπαθανατίζω, μόνον ἐνεστώς.

ἄπτω (ἀφ-), σπανίως ἀπλοῦς, παρατ. (ὑψ-, ἐν-, προς-) ἡπτον, μέλ. (συν-περι-)λάψω, ἄορ. ἥψα (συνήθ. σύνθετ. συν-, περι-, ἐν-, προς). Μέσ. ἄπτομαι, ἡπτόμην, μέλ. μέσ. ἄψομαι, ἄορ. μέσ. ἡψάμην, ἄορ. παθ. ἥφθην, παρακ. ἥμμαι, ῥηματ. ἐπίθ. ἀπτός, ἀπτέον, προσαπτέον.

ἄρδω (ἄρδ-) καὶ παρατ. ἥρδον, παθ. ἄρδομαι καὶ εὐκτ. παρατ. ἄρδοιτο.

ἀριστοκρατοῦμαι (ἀριστοκρατε-), ἀποθ., μόν. ἐνεστώς.

ἀρκῶ (ἀρκε-), ἥρκουν, μέλ. ἀρκέσω, ἄορ. ἥρκεσα.

ἄρχω (ἀρχ-), ἥρχον, μέλ. ἄρξω, ἄορ. ἥρξα. Μέσ. καὶ παθ. ἄρχομαι, ἥρχόμην, μέσ. ἄρξομαι (μέσ. καὶ παθ., ὁ δὲ ἀρχοθήσομαι μεταγενέστερ.), ἄορ. μήσ. ἥρξάμην, ἄορ. παθ. ἥρχθην, παρακ. (μέσ. καὶ παθ.) ἥργμαι καὶ ὑπερσ. παθ. ὑπήργμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀναρκτος, ἀρκτέον, ὑπαρκτέον.

ἄσμενος μετοχὴ (ἐκ τοῦ *Faδ*-, *Faδ*-μενος γενομένη (1)), καὶ σύνθετος τριτάσμενος, ἔχει δὲ καὶ παραθετικά (§ 408, Σημ.).

ἀποκρίνομαι, ἀποθ. (= ἀπαντῶ, ὑπάρχει καὶ ἐνεργ. ἀποκρίνω = ἀποχωρίζω), παρατ. ἀπεκρινόμην, μέλ. συνηρ. ἀποκρिनούμαι (ὁ δὲ παθητ. μέλ. ἀποκριθήσομαι παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς εἶναι παθητ. τοῦ ἀποκρίνω = ἀπορριφθήσομαι, παρὰ δὲ μεταγενέστ. = ἀποκρινούμαι), ἄορ. ἀπεκρινάμην, (ὁ δὲ παθητ. ἀόριστ. ἀπεκρίθην εἶναι παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς παθ. τοῦ ἀποκρίνω = ἀπεχωρίσθην, παρὰ δὲ μεταγεν. = ἀπεκρινάμην), παρακ. ἀποκέκριμαι (καὶ ὡς παθητ., ὅστις δὲν πρέπει νὰ συγγένηται πρὸς τὸν παθητ. παρακ. τοῦ ἀποκρίνω), ὑπερσ. ἀπεκεκρίμην (καὶ ὡς παθητ.), μετ' ὅλ μ. ἀποκεκρυμένος ἔσομαι, ῥηματ. ἐπίθ. ἀποκριτέον. (= δέον ἀπο-

(1) *Faδ*—, «γαδεῖν = χάρισσασθαι, γάδεσθαι = ἡδεσθαι» (Ἡσύχ.), σανσκ. *svad ami* (ἀρέσσομαι), *svad-us* (ἡδύς), λατ. *suān-is*.

κρίνασθαι, καὶ 2) τοῦ ἀποκρίνω = ἀπορριπτέον, ἀποχωριστέον), ἐπίρρ. ἀναποκρίτως.

ἀπομύττω (μύγ-ιω) μόνον. Μέσ. ἀπομύττομαι, παρατ. ἀπεμυττόμην.

ἄπτω (ἄγ-ιω), ἄορ. ἤξα (καὶ σύνθετοι).

ἀτακτῶ (ἀτακτε-), μόνον ἐνεστώς.

αὐαίνομαι (αὐάν-ομαι) παθ. καὶ παρατ. αὐαίνετο. Τὸ ἐνεργ. παρὰ ποιηταῖς.

αὐθαδίζομαι (ἀποθετ.) μόνον ἐνεστώς.

αὐχῶ (αὐχε-), μόνον ὁ ἐνεστώς, τᾶλλα ποιητικὰ καὶ μεταγενέστ.

βάλλω (βάλ-ιω), ἔβαλλον, μέλ. συνηρ. βαλῶ (συνήθως σύνθετος), ἄορ. β'. ἔβαλον, παρακ. βέβληκα (σπανίως ἀπλοῦς), ὑπερσ. -έβεβλήκειν. Παθ. βάλλομαι, (μέσος δὲ -βάλλομαι), παρατ. ἐβαλλόμην, (μέσ. -ἐβαλλόμην), μέλ. παθ. βληθήσομαι, μέλλ. μέσ. (συν-, ὑπερ-, ἀνα-, μετα-)βαλοῦμαι, ἄορ. παθ. ἐβλήθην, ἄορ. μέσ. ἐβαλόμην (σπανίως ἀπλοῦς, συνήθως δὲ σύνθετος), παρακ. -βέβλημαι, ὑπερσ. -έβεβλήμην, εὐκτ. διαβεβλήσθαι (§ 679), μετ' ὅλ. μέλ. ἐκβεβλημένος ἔσομαι καὶ διαβεβλήσομαι (Ψ. Δημοσθένους), ῥήμ. ἐπίθ. ἀπόβλητος, ἀνυπέρβλητος, ἀποβλητέος, μεταβλητέον, ὑποβλητέος, καταβλητέον, ἐμβλητέον, ἐκβλητέον, ἐπεμβλητέον.

βάπτω (βαφ-) καὶ ἄορ. ἔβαψα μόνον. Παθ. ἐμβάπτομαι καὶ ἄορ. παθ. β'. ἐβάφην, ῥήμ. ἐπίθ. βαπτός, τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

βλάπτω (βλαβ-), ἔβλαπτον μέλ. βλάψω, ἄορ. ἔβλαψα, παρακ. βέβλαψα, εὐκτ. βεβλαψὼς εἶην. Παθ. βλάπτομαι, ἐβλαπτόμην, μέσ. μέλ. ὡς παθ. βλάψομαι, καὶ παθ. βλαβήσομαι, ἄορ. ἐβλάβθην καὶ ἐβλάβην, παρακ. βέβλαμμαι. Τὸ μέσον κατ' ἀνάlysιν.

βλέπω (βλεπ-), ἔβλεπον, μέλ. μέσ. βλέψομαι, ἄορ. ἔβλεψα, ῥήμ. ἐπίθ. περίβλεπτος, βλεπτέος, -τέον, ἀποβλεπτέον.

βοιωτιάζω καὶ παρατ. ἀνανελυμ. ἦν βοιωτιάζων.

βρέχω (βρεχ-) καὶ ἄορ. ἔβρεξα. Παθ. βρέχομαι καὶ ἄορ. ἐβρέχθην, τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

γαυροῦμαι (γαυρο-) καὶ ἄορ. ἐπεγαυρώθην (ὡς μέσ.).

γαυριῶ (γαυριά-) ὡς μέσ., καὶ μέσ. γαυριῶμαι.

γελῶ (γέλα-), ἐγέλων, μέλ. γελάσομαι, ἄορ. ἐγέλασσα. καταγελάωμαι καὶ ἄορ. ἐγελάσθην καὶ κατεγελάσθην, ῥήμ. ἐπίθ. καταγέλαστος, ὑπερκαταγέλαστος.

γέμω (γέμ-) καὶ παρατ. ἔγεμον.

γεραίρω (γεράρ-ιω), ἐγέραιρον, μέλ. γεραρῶ (Ψ. Δημοσθέν.), ἔγεραίρομαι (παθ.).

γεύω (γευσ-, γευ-) μόνον, τᾶλλα ποιητικὰ καὶ μεταγεν. Μέσ.

γεύομαι, γεύσομαι, ἄορ. ἐγευσάμην, παρακ. γέγευμαι, ὑπερσ. ἐγγέγευντο (ἄπαξ), ῥημ. ἐπίθ. ἄγευστος, γευστέον⁽¹⁾.

[γῆθω], παρακ. ῥημ. γέγηθα.

γλίχομαι (ἀποθετ.), παρακ. ἐγλιχόμην.

γλύφω (γλύφ—) μόνον καὶ παθ. παρακ. ἐγλυμμαι (καὶ ἐν- ἐξ-), ἢ ἀναδίπλωσις διὰ τοῦ ἀρχτικοῦ συμφώνου ἀδόκιμος.

γράφω (γράφ—), ὁμαλὸν ἀπαντῶν καθ' ὅλους τοὺς χρόνους ἐνεργητ., λέσεως, καὶ παθητ. διαθέσεως, πλὴν ὅτι ἡ παθητ. φωνὴ ἔχει μέλλ. γραφῆσομαι καὶ ἄορ. ἐγράφην μόνον, μετ' ὅλ. μέλλ. ἀναγεγραψομαι καὶ ἐγγεγραμμένος ἔσομαι, ῥημ. ἐπίθ. γραπτός, παρεγγραπτός, ἀνάγραφτος, γραπτέος, περιγραφτέον.

γρύζω (γρυ—) καὶ ἄορ. ἐγρύξα, [ὁ δὲ μέλλ. γρύξομαι εἶναι ποιητικὸς, ὡς καὶ τὸ ῥημ. ἐπίθ. γρυκτός].

δαμάζω (δαμάδ-ιω), ἄορ. παθ. ἐδαμύσθην καὶ μέσ. ἄορ. καταδαμασάμενοι (ἄπαξ), ῥημ. ἐπίθ. ἀδάμαστος.

[δεῖδω] (=δε-δί-ω κατὰ μετὰθεσιν ἐκ ρίζ. δι-), μέλλ. δεῖσομαι, ἄορ. ἔδαισα, παρακ. δέδοικα καὶ δέδια (§ 775), ὑπερσ. ἐδεδείην.

δικαιολογούμαι, ἀποθ. μόνον ἐνεστώς.

ἐαρίζω, μόνον ἐνεστώς.

[εἶθω] (σFεθ-, σFηθ-), παρακ. εἶωθα (=εἴθισμαι), ὑποτ. εἰώθω, ὑπερσ. εἰώθειν καὶ εἰώθως ἦν (§ 638, 2, σημ. 708, σημ.).

[εἶκω] (=ὁμοιω, ἐκ ρίζ. Fικ), παρακ. ἔοικα, γ' πλ. καὶ εἴ-ξασι (§ 776, σημ. 3), ὑποτ. εἰόκω, ὑπερσ. ἐόκειν, εὐκτ. εἰόκοιμι, μετοχ. εἰκόως, εἰοκνῖα εἰοκὸς καὶ εἰκὼς (σπανίως), εἰκνῖα, εἰκὸς καὶ ἀπεικὸς (καὶ συγκριτ. εἰκότερον Ἀντιφῶν).

εἰσάμενος (=ἰδρυσάμενος), μετοχὴ μέσ. ἄορ. ἄπαξ παρὰ Θου κυδίδη (ἐν ᾧ ἄλλοι γράφουσιν ἐσάμενος, ἐκ τοῦ ἀχρήστου ἔδω=λατ. sed-eo, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔζομαι=ἔδ-ιομαι).

[ἐκκολάπτω] (ἐκκολαφ—), ἐξεκόλαψα μόνον.

ἐναύω μόνον ἐνεστώς, τᾶλλα ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

ἐπαίω (ἐπ-αίω, ἄF-, σαν. av- amī=παρατηρῶ, ἐννοῶ) μόνον ἐνεστώς (καὶ μόνον παρὰ Πλάτωνι, παρ' ᾧ καὶ διαίω).

ἔρρω (Fέρσ-, ἐξ ἧς ἔρρω⁽²⁾), μόνον κατ' ἐνεστώτα μετὰ σημασίας παρακειμένου=ἀπόλωλα.

ζέω (ζεσ-, ζε-, ἐξ οὗ τὸ μεταγεν. ζεσ-τός) καὶ ἄορ. ἔξεσα μόνον, τᾶλλα ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

(1) ρίζ. γευσ-, λατ. gus-to, gus-tus, gus-tum (γεῦμα), σανσ. gush-ē (εὐχαριστοῦμαι), gush-tis (εὐνοία).

(2) Ἐκ ρίζ. Fέρσ-, λατ. verso (στρέφω), erro (περιπλανῶμαι, Fέρρω αἰολ.=ἀπόλωλα· Ἡΰχιος).

ἥκω (ἡκ-) μετὰ σημασ. παρακειμένου=ἐληλυθα, παρατ. ἥκον (=ἐληλυθαι), μέλ. ἤξω (=ἐληλυθώς ἔσομαι).

θάπτω (ταφ-), ἔθαπτον, μέλ. θάψω, ἀόρ. ἔθαψα. Παθ. θάπτομαι, ἔθαπτόμην, μέλ. παθ. ταφῆσομαι, ἀόρ. ἐτάφην, παρακ. τέθαμμαι, τεθάφθαι, τεθαμμένος, [μετ' ὅλ. μ. τεθάψομαι, (ποιητικός)].

θέρομαι, ἀποθ. μόνον ἐνεστώς.

θηλύνομαι, παθητ. μόνον ἐνεστώς, [ὁ ἐνεργ. τύπος καὶ τᾶλλα τοῦ παθητ. ἀπαντῶσι παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις].

θρηνῶ (θρηνε-) μόνον ἐνεστώς καὶ εὐκτικ. παρατατικού.

θρύπτω (τρυφ-), μόνον. Μέσ. καὶ παθ. θρύπτομαι, ἐθρυπτόμην καὶ παθ. παρακ. (δια-, ἀπο-)τεθρυμμένος, ῥήμ. ἐπίθ. ἐνθρυπτος, τᾶλλα εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα.

ἰνδᾶλλομαι (ἰνδᾶλ-ζομαι=ὁμοιάζω), μόνον ἐνεστώς, παρατ. [ἰνδαλλόμην ποιητικός].

ἵπποτροφῶ (ἵπποτροφε-), καὶ παρακ. ἵπποτροφῆκα (καὶ καθ-ἵπποτροφῆκα, κακῶς ἐν τῇ Λυκούργῳ γράφεται ἵπποτετρόφῆκα).

ἰσορροπῶ (ισορροπε-) μόνον ἐνεστώς.

καθέζομαι (καθ-ἔδ-ζομαι), ἐκαθεζόμην (μετὰ σημασ. ἀορίστου), μέλ. καθεδοῦμαι.

καττύω (ἐκ τοῦ κασ=δέρμα καὶ σύω=ράπτω=κασ-σύω, καττύω=συράπτω), μόνον ἐνεστώς.

κῆδομαι (κηδ-) καὶ παρατ. ἐκηδόμην μόνον (ἀποθετ.).

-κλίνω (κλί' ν-ζω), -ἐκλινον, μέλ. κλινῶ (ψ. Δημοσθέν.), ἀόρ. ἐκλίνα. Μέσ. κατακλίνομαι, παρατ. ἐκλινόμην, μέλ. παθ. ὡς μέσ. κατακλινῆσομαι, ἀόρ. παθ. καὶ ὡς μέσος ἐκλίθην καὶ σύνθετος κατ-, ἐν-, ἐγκατ-, ἀπ-. καὶ ἀόρ. β'. κατεκλίνην (ὡς μέσος), παρακ. κέκλιμαι (καὶ ἐπι-, ἐγ-).

κυμαίνω (κυράν-ζω) καὶ παρατ. ἐξεκύμαινον.

κύπτω (κυφ-), μέλ. ἀνακύψω, ἀόρ. (ἀν-, ἐν-, ἐπ-, ὑπερ-, παρ-, προς-)έκυψα, παρακ. κέκυφα (καὶ ἀνα-, ἐγ-, προς-).

[κράζω] (κράγ-ζω), μόνον ἀόρ. β'. ἀνέκραγον, παρακ. κέκρᾶγα καὶ ὑπερσ. ἔκεκράγειν, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστ.

κύω (κυφορῶ), μόνον κατ' ἐνεστώτα.

κυῶ (κυέ-)(=κυφορῶ), ἐκύουν καὶ ἀόρ. ἐκύησα. Παθ. κυοῦμαι.

λείπω (λιπ-), ἔλειπον, μέλ. λείψω (σπανίως ἀπλοῦς), ἀόρ. β'. ἔλειπον, παρακ. ἀέλοιπα, ὑπερσ. ἐλελοίπειν, εὐκτ. περιφραστ. συνήθ. καὶ μονολεκτ. Παθ. (καὶ ἐνίοτε μέσ. ἐν συνθέσει) λείπομαι, παρακ. ἐλειπόμην, μέλ. παθ. (κατα-, ἀπο-, ὑπο-)λειφθήσομαι, μέσ. μέλ. (ἀπο-, κατα-, ὑπο-)λείψομαι, ἀόρ. παθ. ἐλείφθην, ἀόρ. μέσ. (ἀπ-, κατ-, ὑπ-)ελειπόμην, παρακ. ἀέλειμμαι, ὑπερσ. ἐλε-

λείμμιν, μετ' ὄλ. μ. λελείψομαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀνέκλειπτος, λειπτόν, ἀπολειπτόν, παραλειπτόν.

ληστεύω, ἐλήστευον. Παθ. ληστεύομαι, παρατ. ἐληστεύομην. μαγανεύω, μόνον κατ' ἐνεστώτα ἀπαντᾷ.

μακρηγορῶ (μακρηγορε-) μόνον ἐνεστώς.

μάττω (μάγ-τω), ἄρ. ἔμαξα, ἄρ. παθ. ἐξεμάγην, παρακείμεν. μεμαγμένους.

[μείρομαι] (σμερ-, σμαρ-), παρακ. εἵμαρται, μετοχ. εἵμαρμένος, εἵμαρμένη, εἵμαρμένον, ὑπερσ. εἵμαρτο.

μορμολύττομαι (μορμολύκ-ττομαι), μόνον ἐνεστώς.

μύζω (μύγ-ζω), μόνον ἐνεστώς, τᾶλλα ποιητ. καὶ μεταγεν.

μυκῶμαι (μυκα-) καὶ παρατ. ἐμυκώμην, [μέλ. μυκῆσομαι καὶ ἄρ. ἐμυκησάμην ποιητ. καὶ μεταγενέστεροι].

μῦ'ω, ἄρ. ἔμῡσα καὶ παρακ. συμμέμυκα.

ναυτίλλομαι (ναυτίλ-ττομαι), μόνον ἐνεστώς (ἀποθετικόν).

ναυτιῶ (ναυτια-), μόνον ἐνεστώς.

νεανισκεύομαι (ἀποθ). μόνον ἐνεστώς.

[νεοχμῶ], ἀπαντᾷ μόνον ὁ ἄρ. ἐνεόχμωσα.

νήφω (νηφ-, =εἰμὶ νηφάλιος) μόνον ἐνεστώς.

νίφω (νιφ-, χιονίζω) καὶ ἐπινίφω, παρατ. ὑπένιφον. Παθ. νίφομαι καὶ ὑπονίφομαι.

νοῶ (νοε-), ἐνόουν, μέλ. νοήσω, ἄρ. ἐνόησα, παρακ. νενόηκα. Παθ. νοοῦμαι καὶ παθ. ἄρ. ἐνοήθην. Οὗτοι μόνον οἱ χρόνοι εἴρηγται ἀπλοί. Συνηθέστατον δὲ εἶναι τὸ ῥῆμα μετὰ προθέσεων σύνθετον καὶ κατ' ἄλλους χρόνους, παρατ. (προ-, ἐν-, ὑπ-)ενοοῦμην (μέσ.), μέλλ. προνοήσομαι καὶ διανοήσομαι καὶ διανοηθήσομαι, ἄρ. μέσ. προνοησάμην, ἄρ. παθ. ὡς μέσος (δι-, προ-, ἀπ-, ἐν-)ενοήθην, παρακ. (δια-, ἀπο-)νενόημαι (ὡς μέσ.), ὑπερσ. διενενοήμην, ῥημ. ἐπίθ. νοητός, ἀνόητος, ἀπρονοήτος, ἀνυπονόητος, προνοητέον, κατανοητέον.

νυστάζω (νυσταδ-), μόνον ἐνεστώς.

ξενοῦμαι (ξενο-), ἀποθ., ἄρ. παθ. ἐξενώθην καὶ παρακ. ἐξένωμαι.

ξυλίζομαι (ἀποθ. =συλλέγω ξύλα) μόνον ἐνεστώς.

ξυρῶ (ξυρε-), μόνον ἐνεστώς, τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγεν.

[ὀδάξω] (ὀδάξ), μόνον παρατατ. ὠδαξον.

ὀδοιπορῶ (ὀδοιπορε-), μόνον ἐνεστώς.

ὀδοποιῶ (ὀδοποιε-), ὀδοποιοῦν, ἄρ. ὀδοποίησα. Παθ. ὀδοποιῶμαι καὶ παρακ. ὀδοποιήμαι, τᾶλλα μεταγενέστερα.

ὀκέλλω (ὀ-κέλ-τω), παρατ. ἐπώκελλον καὶ ἄρ. ὠκειλα (ἐπ-, ἐξ-).

ὄνειδιζω, ὄνειδιζον, μέλ. ὄνειδιῶ, ἄρ. ὠνείδισα, παρακ.

ὄνειδικά μόνον καὶ παθ. ἐνεστ. ὀνειδίζομαι, ῥημ. ἐπίθ. ἐπονείδιστος, ὀνειδιστέον.

[ὀνεύω], μόνον ἀπαντᾷ ὁ παρατ. ὄνευον.

ὀπωρίζω, μόνον ἐνεστώς.

ὀργῶ (ὀργα-), μόνον ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ παθ. ὑπερσ. ὀργήμην.

ὀρμῶ (ὀρμε-) καὶ παρατ. ὄρμουν, παθ. ἐφορμούμαι.

ὀχῶ (ὀχε-) καὶ ὀχοῦμαι καὶ παρατ. ὄχοῦμην.

περιέπω, παρατ. περιεῖπον, μέλλ. περιέψω, ἄορ. [περιέσπον, Ἡρόδοτος]· παθ. περιέπομαι, παρατ. περιειπόμην.

πεζομαχῶ (πεζομαχε-), μόνον ἐνεστώς καὶ παρατατικός.

πελάζω, ἐπέλαζον καὶ ἄορ. ἐπέλασα.

πένομαι (πεν-), ἀποθ. μόνον ἐνεστώς.

περσίζω, μόνον ἐνεστώς.

πλέκω (πλεκ-) καὶ ἄορ. ἐπλεξα. Παθ. πλέκομαι (μέσ. συμ-πλέκομαι), παρατ. συνεπλεκόμεν, ἄορ. ἐπλέχθην (συνεπλέχθην) καὶ ὁ' συνεπλάκην (καὶ ὡς μέσος), διεπλάκην, ἐνεπλάκην, παρακ. πέπλεγμαι (καὶ συμ-, ἐμ-, ἐγκατα-, περι-), ῥημ. ἐπίθ. πλεκτός.

[πλήθω] μόνον ἡ μετοχή πλήθουσα.

πλύνω (πλύν-ω), μέλ. πλυνῶ καὶ ἄορ. (ἐξ-, περι-)έπλυνα. Παθ. παρακ. καταπέπλνται, ῥημ. ἐπίθ. ἐκπλυτος, ἀνέκπλυτος, τᾶλλα εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα.

[πλινθεύω], μόνον ὁ παρατ. ἐπλίνθενον καὶ ὁ μέσ. ἄορ. ἐπλινθευσάμην ἀπαντῶσιν.

πνίγω καὶ ἄορ. ἀπέπνιξα. Παθ. ἀποπνίγομαι, παρατ. ἐπνιγόμεν (καὶ ἀπ-), ἄορ. ἀπεπνίγην.

[πρώω], παρακ. [πέπρωται ποιητ.] πεπρωμένον ἐστί, μετοχή ἡ πεπρωμένη καὶ τὸ πεπρωμένον.

πράττω (πράγ-ω) ἀπαντᾷ καὶ κατὰ τὰς 4 διαθέσεις, ἔπραττον, μέλ. πράξω, ἄορ. ἐπραξα, παρακ. πέπραχα, ὑπερσ. ἐπεπράχριν. Οὐδέτ. εὖ, καλῶς, κτλ. πράττω κτλ. παρακ. ὁ'. πέπραγα, ὑπερσ. ἐπεπράγειν. αἱ εὐκτικ. περιφραστικῶς. Μέσ. καὶ παθ. πράττομαι, ἐπραττόμην, μέλ. μέσ. πράξομαι (καὶ ὡς παθ. ἐνίοτε, ἀνθ' οὗ συνηθέστ. εἶναι ὁ παθ.), μέλλ. παθ. πραχθήσομαι, ἄορ. μέσ. ἐπραξάμην, παθ. ἐπράχθην, παρακ. (μέσ. καὶ παθ.) πέπραγμα, ὑπερσ. (μέσ. καὶ παθ.) ἐπεπράγμην, μετ' ὅλ. μέλ. πεπράξομαι, διαπεπράξομαι καὶ διαπεπραγμένος ἔσομαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀπρακτος, δυσκατάπρακτος, πρακτέος, τέον, διαπρακτέον.

πρέπω (πρεπ-). Τὸ ῥῆμα παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἀπαντᾷ καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις εὐρηται μόνον κατὰ τὰ τρίτα πρόσωπα (καὶ προσωπικ. καὶ ἀπροσώπως), πλὴν τοῦ διαπρέπει

(Πλάτων), πρέπει και πρόπων (ἢ πρόπον) ἐοτί, ὑποτ. πρέπει και πρόπων ἦ, ἀπαρ. πρέπειν, μετοχ. πρόπων, πρόπουσα, πρόπον, παρατ. ἔπρεπε(ν) και ἦν πρόπον, εὐκτ. πρόποι και πρόποιεν και πρόπον εἶη και πρόποντες εἶεν, μέλ. πρόψει και πρόπον ἐσται, ἀόρ. ἔπρεψε(ν), εὐκτ. διαπρόψειε(ν).

πτύσσω (πτυχ-) παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγ. μόνον σύνθ. ἀναπτύσσω και ἀόρ. περιέπτυξα. Παθ. ἀναπτύσσομαι και διαπτύσσομαι, μέσ. περιπτύσσομαι, παρατ. περιεπτυσσόμην, ἀόρ. παθ. ἀνεπτύχθην και παρακ. ἀνέπτυγμαi.

[πῶμαι] (πά-ο-μαι=ἀποκτῶ), μόνον ὁ παρακ. πέπαμαι και ὁ ὑπερσ. ἐπεπάμην.

ῥάπτω (ῥαφ-), παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς σύνθετος, συρράπτω και μέλλ. ἀπορράψω. Παθ. ἀόρ. ἐρράφην, παρακ. ἐρραγμαi, ῥημ. ἐπίθ. ῥαπτός, τάλλα εἶναι ποιητικά και μεταγενέστερα.

σατραπεύω και παρατ. ἐσατράπευον μόνον.

σέβω και σέβομαι, παρατ. ἐσεβόμην και ἀόρ. παθ. ὡς μέσ. σεφθεῖσα.

σῆπω (σηπ-) και παρακ. ἀποσέσηπα. Παθ. σήπομαι, μέλ. κατασαπήσομαι, ἀόρ. ἐσάπην, ῥημ. ἐπίθ. ἄσηπτος.

οἶνομαι (ἀποθ. ἐνερ.) και παρατ. ἐσινόμην μόνον.

σκάπτω (σκαφ-), ἔσκαπτον, μέλ. σκάψω, ἀόρ. κατέσκαψα και πηρακ. κατέσκαφα. Παθ. σκάπτομαι, παρατ. κατεσκαπτόμην, ἀόρ. κατεσκάφην, παρακ. ἔσκαμμαi.

σταθμῶμαι (σταθμα-), μόνον ἐνεστώς, ἀποθет. τάλλα εἶναι ποιητικά και μεταγενέστερα, ῥημ. ἐπίθ. σταθμητός, ἀστάθμητος. στέγω και παρατ. ἔστεγον. Παθ. στέγομαι.

στρέφω (στρεφ-), ἔστρεφον, μέλ. (ἀπο-, ἐπι-, δια-)στρέψω, ἀόρ. ἔστρεψα. Μέσ. και παθ. στρέφομαι, ἐστρεφόμην, μέλ. μέσ. (ἀπο-, κατα-, στρέψομαι), μέλ. παθ. (ἀνα-, μετα-)στραφῆσομαι, ἀόρ. μέσ. κατεστρεψάμην, ἀόρ. ἐστράφην (μέσ. και παθ.), σπαν. ἐστρέφθην, παρακ. ἔστραμμαi, ὑπερσ. -ἐστράμην, ῥημ. ἐπίθ. στρεπτός, ἀναστρεπτέον.

συρίττω (συρίγ-ω) και παρατ. ἐσύριττον. Παθητ. συρίττομαι, τάλλα ποιητικά και μεταγενέστερα ὡς και ὁ ἐνεστώς συρίζω.

σφάττω (σφάγ-ω), παρατ. ἔσφαττον και ἔσφαζον, ἀόρ. ἔσφαξα. Παθ. σφάττομαι (μέσ. ἀποσφάττομαι ἐνίστε), μέλ. παθ. (ἀπο-, ἐπι-) σφαγῆσομαι, ἀόρ. παθ. (ἐπ-, ἀπ-, κατ-)εσφάγην, ἀόρ. μέσος ἐπεσφαξάμην (και κατ' ἀνάλυσιν ἐπέσφαξα ἐμαυτόν), παρακ. ἔσφαγμαi.

τάττω (τάγ-ω), ἔταττον, μέλ. τάξω, ἀόρ. ἔταξα, παρακ. τέταχα. Μέσ. και παθ. τάττομαι, ἐταττόμην, μέλ. μέσ. παρατά-

ζομαι, παθ. ἐπιταχθήσομαι καὶ προσταχθήσομαι, ἄορ. μέσ. ἐταξάμην (καὶ μετὰ πλείστων προθέσ. σύνθετος), ἄορ. παθ. ἐτάχθην (καὶ ὡς μέσ. παρ-, ἀντ-, συν-)εταξάμην, ὅστις λέγεται καὶ (παρ, ἀντ-, συν-)εταξάμην), παρακ. μέσ. καὶ παθ. τέταγμα, ὑπερσ. ἐτετάγμην, μετ' ὅλ. μ. τετάξομαι, ῥημ. ἐπίθ. τακτός, ἄτακτος, εὐτακτος, ἀσύντακτος, δύστακτος, ἀνεπίτακτος, τακτέος, προτακτέον, προστακτέον.

[τελωνῶ] (τελωνε-), μόνον ὁ ἄορ. ἐτελώνησα.

τρέμω (τρεμ-) μόνον ἀπαντᾷ ὁ ἐνεστώς.

τρέπω (τρεπ-) τὸ ἐνεργ. ὁμαλὸν πλὴν ὅτι ἐλλείπει ὁ ὑπερσ., ὁ δὲ παρακ. εἶναι τέτροφα (ἀνατέτροφα) § 742. Μέσ. τρέπομαι (παθητ. σύνθετ. μετὰ τῆς ἀνά, ἐπί, ἀπό (καὶ μέσ.), πρὸ (καὶ μέσ.), κτλ.), ἐτρεπόμην, μέλ. μέσ. τρέψομαι, ἄορ. μέσ. ἐτρεψάμην (τινὰ κτλ.) καὶ ὅ'. ἐτραπόμην (ἐπί τι=ἔτρεψα ἑμαυτόν), ἄορ. παθ. ἐτράπην καὶ ἐτρέφθην (ὡς παθ. εἶναι ὁ μέσ. ἀντραπόμην ἐνίοτε, καὶ ὡς μέσ. ὁ παθ. διετράπην), παρακ. τέτραμμαι, ὑπερσ. ἐτέτραπτο, ῥημ. ἐπίθ. δυσαπότηρεπτος, τρεπτέον, ἐπιτρεπτέον.

τρέφω (τρεφ-), ἔτρεφον, μέλ. θρέψω, ἄορ. ἔθρεψα. Παθ. καὶ μέσ. τρέβομαι, ἐτρεβόμην, μέσ. μέλ. θρέβομαι (καὶ ὡς παθητ.) καὶ τραφήσομαι παθ., ἄορ. μέσ. ἐθρεψάμην, παθ. ἐτράφην καὶ σπην. ἐθρέφθην, παρακ. τέθραμμαι, ὑπερσ. ἐτεθράμμην, ῥημ. ἐπίθ. θρεπτέος, -τέον.

τρίβω (τριβ-), παρατ. διέτριβον (ἐνδιέτριβον), μέλ. (δια-, συνδια-, κατα-)τρίψω, ἄορ. ἔτριψα (καὶ διὰ πλείστ. προθέσ. σύνθ.), παρακ. διατέτριφα καὶ κατατέτριφα (σπανίως). Παθ. -τρίβομαι (μετὰ τῶν προθέσ. ἐν, σύν, διά, κατά), παρατ. διετρίβω, μέλ. μέσ. (ὡς παθ.) τρίβομαι καὶ παθ. κατατριβήσομαι, ἄορ. μέσ. (ἀπ-προς-, προςαν-)ετριψάμην, μέλλ. μέσ. προστριβομαι, ἄορ. παθ. (δι-, κατ-, συν-)ετρίβην καὶ ἐτρίφθην καὶ διετρίφθην, παρακ. τέτριμμαι (παθ. καὶ σύνθ. κατα-, συν-, μέσος δὲ ὁ ἐντέτριμμαι), ῥημ. ἐπίθ. ἀτριπτος, ἐπίτριπτος.

τροχάζω, μόνον ἐνεστώς καὶ παρατατικός.

τρύχω μόνον καὶ τρύχομαι, συμπληρ. ὑπὸ τοῦ [τρυχῶ].

[τρυχῶ] (τρυχο-), μόνον μέλ. ἐκτρυχώσω, ἄορ. ἐξετρύχωσα καὶ παθητ. παρακ. τετρυχωμένος.

[τρύω] μόνον κατατετροῦσθαι καὶ τετρομένος, τὰ λοιπὰ εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστ. ὡς καὶ τὸ ῥημ. ἐπίθ. ἄτρυτος.

τρώγω καὶ μέλλ. τρώξομαι καὶ ῥημ. ἐπίθ. τρωκτός, τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

τύφω μόνον καὶ παθ. παρακ. ἐπιτεθυμμένος, τὰ λοιπὰ παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις.

[τωθάζω] ποιητικὸν καὶ μεταγενέστερον (=σκόπτω), παρὰ Ψευδοπλάτωνι (Ἀξίολ. σ. 364, γ'). εὐρίσκεται ἐπιτωθάζω· μέλλ. μέσ. (ὡς ἐνεργ.) τωθάσομαι καὶ παθ. ἐνεστ. τωθάζομαι παρ' Ἀττικοῖς πεζολόγοις μόνον ἀπαντῶσιν.

ὑπαντιάζω μόνον καὶ ὁ παρατ. ὑπνντίαζον.

ὑπνώττω μόνον ἐνεστώς.

ὑπτιάζω, μόνον ἐνεστώς καὶ ῥημ. ἐπίθ. ὑπτιαστέον.

ὑποκορίζομαι (ἀποθ.), μόνον ἐνεστώς ὁ παρατ. ποιητικός.)

ὑω(ύ-) (=βρέχω), μόνον ἐνεστώς ὑω καὶ παθ. παρακ. ἐψυόμενος, τάλλα ἀπαντῶσι παρὰ ποιηταῖς, Ἡροδότῳ καὶ μεταγενεστ. φθί'νω (φθί-νω) καὶ παρατ. ἐφθινον καὶ ἡ ποιητικὴ μετοχὴ φθίμενος (παρὰ Ξενοφῶντι).

φθονῶ (φθονε-), ἐφθόνουν, μέλ. φθονήσω καὶ ἀόρ. ἐφθόνησα. Παθ. φθονοῦμαι, παρατ. εὐκτ. φθονοῖμην, μέλ. μέσ. (ὡς παθ.) φθονήσομαι καὶ παθ. φθονηθήσομαι, ἀόρ. ἐφθονήθην.

[φλέγω] ποιητικὸν καὶ μεταγενέστερον, παρ' Ἀττικ. πεζολ. ἀπαντᾷ ἐκ τῆς ἐνεργ. φωνῆς μόνον ὁ ἀόρ. ἐπέφλεξα. Παθ. φλέγομαι, παρατ. ἐφλεγόμην, ἀόρ. κατεφλέχθην καὶ ἀνεφλέχθην (ψ. Πλάτων Ἐπιστ. σ. 349, α'). ῥημ. ἐπίθ. εὐφλεκτος.

φράττω (φράγ-ιω), παρατ. συνέφραττον, ἀόρ. ἐφραξα. Μέσ. ἀόρ. ἐφραξάμην, ἀόρ. παθ. ἐφράχθην, παρακ. πέφραγμαί, ῥημ. ἐπίθ. ἄφρακτος, κατάφρακτος.

φύρω (καὶ συμφύρω) μόνον καὶ φύρομαι, παρατ. ἐφυρόμην καὶ παθ. παρακ. πέφυρμαι καὶ συμπέφυρμαι.

φυρῶ (φυρά-) καὶ ἀόρ. ἐφύρασα. Ἀόρ. παθ. ἐφυρᾶ'θην, παρακ. πεφύραμαι.

φύ'ω (φν-), ἐφϋ'ον, ἀόρ. ἐφ'υσα. Μέσ. καὶ παθ. φύομαι, παρατ. ἐφνούμην, μέλ. φύσομαι (καὶ ὡς παθητ. ἐμφύσομαι), ἀόρ. ε'. μετὰ μέσης καὶ παθ. διαθέσ. ἐφ'υν ἄνευ εὐκτικῆς καὶ προστακτ. (§ 777, γ'), παρακ. πέφυκα (μέσ. καὶ παθητ.), ὑποτ. πεφύκω καὶ πεφυκῶς ᾧ, ὑπερσ. ἐπεφύ'κειν, εὐκτ. πεφύκοιμι καὶ (συνήθ.) πεφυκῶς εἶην, ῥημ. ἐμφυτος, σύμφυτος.

[χάζω] (=ὑποχωρῶ) (χάδ-ιω), παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις εὐρηται μόνον ἡ μετοχὴ ἀναχάζων καὶ διαχάζων καὶ ὁ παρατ. ἀνεχαζόμην, ἀόρ. μέσ. διαχάσασθαι.

χαλεπαίνω (χαλεπάν-ιω), ἐχαλέπαινον, μέλ. χαλεπανῶ, ἀόρ. ἐχαλέπηννα. Μέσ. χαλεπαίνομαι καὶ ἀόρ. παθ. ὡς μέσ. ἐχαλεπάνθην.

χάσκω (χά-σκω) καὶ ὑποχάσκω, παρακ. κέχηννα.

-χέω, ἀπλοῦν εἶναι ποιητικόν, πεζογραφικόν Ἀττικόν δὲ σύνθετον (συγ-, ἐγ-, ἐπι-, δια-, ἐκ-, κατα-), παρατ. ἐνέχεον, μέλ. ὁμοίως τῷ ἐνεστώτι -χέω (ἐκ τῶν συμφραζομένων διακρίνεται), ἀόρ. (συν-,

ἐν-, ἐξ-, κατ-)έχεια. Μέσ. καὶ παθ. χέομαι, (καὶ σύνθετος δια-, ἐγ-, ἐκ-, συγ-, κατα, παρατ. (κατ-, περι-, δι-)εχεόμην, μέλλ. μέσ. χέομαι παθ. μέλ. συγχυθήσομαι, μέσ. ἄρ. ἐνεχεάμην, παθ. ἄρ. (συν-, ἐπ., κατ-, περι-)εχύθην, παρακ. κέχυμαι (καὶ σύνθετ. ἐγ-, ἐκ-, συγ-, περι-, ἐπι-, δια-), ὑπερσ. ἐξεκεχύμην, ῥημ. ἐπιθ. χυτός.

[χρῶ] (χρα)=χρησιμοδοτῶ, μόνον ὁ ἐνερ. ἄρ. ἔχρησα καὶ παθ. ἄρ. ἐχρόσθην, ῥημ. ἐπίθ. πυθόχρηστος, τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

χρεμετίζω, μόνον ὁ ἐνεστώς, τᾶλλα ἀνάπτυκα.

χρήζω καὶ παρατ. ἔχρηζον μόνον.

[χρώζω] ποιητικόν, παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις μόνον ἀπαντᾷ παθ. ἄρ. ἐχρώσθην καὶ ἐπικεχρωσμένος παθ. παρακ.

ψοφῶ (ψοφε-) μόνον ἐνεργ. ἐνεστ. καὶ παρατ. ἐψόφουν.

ψύχω (ψύχ-), ἄρ. διέψυξα. Παθ. ψύχομαι, ἄρ. παθ. ἐψύχθην καὶ ῥ. ἀπεψύχην, παρακ. ἐψυγμαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀψυκτος. ὠδίνω, μόνον ἐνεστώς, [ὁ παρατ. ὠδινον ποιητ. καὶ μεταγεν.].

ΡΗΜΑΤΑ ΣΤΕΡΟΥΜΕΝΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Α'. ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ

§ 799.

Ῥήματα μὴ ἔχοντα α' ἐνεργ. παρακείμενον καὶ ὑπερσ. εἶναι πάντα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ν πληγὴν τοῦ κρίνω, τείνω καὶ φρίνω (§ 698).

2) Τὰ ἀκόλουθα ῥήματα.

ἄδω	ἄρῃγω	[βυνῶ]	εἴρω
ἄθυμῶ	ἄρχῶ	γενῶ	ἐκκλησιάζω
ἀκονῶ	ἄρρωστῶ	γεύω	ἐλέγχω
[ἀλαλάζω]	ἀρύτω	γεωργῶ	ἐλίσσω
ἄλγῶ	ἄρχω	γλύφω	ἐμπεδῶ
ἄληθεύω	ἄττω	γρύζω	—ἐννυμι
ἄλλοιῶ	ἀττικίζω	θάκνω	ἐορτάζω
ἀμνημονῶ	αὐτοσχέδιάζω	θεσπίζω	ἐπειγώ
ἀμείβω	βαδίζω	δέρω	ἐπηρεάζω
ἀνδραποδίζω	βάπτω	(δεύω)	ἐράω-ω
ἀνιῶ	βασανίζω	δημεύω	ἐρυθριῶ
ἀντιβολῶ	βεβαιῶ	δικαιῶ	ἐρπω
ἀντιδικῶ	βιοτεύω	διαθροῶ	εὐδαιμονῶ
ἀπειθῶ	βαστάζω	δοκῶ	εὐδαιμονίζω
ἄπτω	—βιβάζω	δουλῶ	εὐδοξῶ
ἀράσσω	βλέπω	ἐγείρω	εὐλογῶ
ἀρέσκω	βρέχω	εἰκάζω	εἴψω

ζεύγνυμι	[χορέννυμι]	πλάσσω	σωμασκάω
ζωγράφω	[κράζω]	πλέκω	σφίγγω
ἡσυχάζω	κρεμάννυμι	— πλῆττω	σφύζω
θάλλω	κρύπτω	πνίγω	σχετλιάζω
θάλλπω	κτείζω	(πρίω)	ταφρεύω
θανατῶ	κυῶ	προτερῶ	τεκμηριῶ
θάπτω	κυλίνδω	— πτύσσω	τέρπω
θέλω	λάμπω	πρέπω	τήκω
θήγω	λεύω	πτύω	τηρῶ
[θιγγάνω]	λήγω	πυλαγορεύω	τιτρώ
θλώ	μακαρίζω	ράπτω	τιτρώσκω
θλίβω	μίγνυμι	ρέπω	τρέω
θράττω	— μιμνήσκω	ρήγνυμι	τρώγω
θραύω	μύζω	ρόννυμι	τύφω
θρύπτω	νέω (σωρεύω)	σαλπίζω	— τωθάζω
θωπεύω	[νιζώ]	σείω	υπείκω
ἱκετεύω	νυκτερεύω	σήπω	υπυργῶ
καθεύδω	[νῶ (νήθω)]	— σκεδάννυμι	ὑψώ
καθίζω	ξέω	σκεπάζω	φθάνω
καθαίρω	ῥέω	σκήπτω	φθονῶ
κακίζω	οἰκτείρω	σκυλεύω	φλέγω
κακώω	οἰμώζω	σκώπτω	φράττω
καλύπτω	ὀκέλλω	σπένδω	χαίρω
κάμπτω	ὀλισθάνω	σπένδω	χειμάζω
κατάγνυμι	ὀλολύζω	στάζω	χρίω
κενῶ	ὀμηρεύω	στανάζω	[χρώζω]
κεράννυμι	ὀνίνημι	στέφω	ψάω
κίχρημι	ὀπλιτεύω	στίζω	ψέγω
κλαίω	ὀρρωδῶ	στρώννυμι	ψεύδω
κληρῶ	παιανίζω	συμμαχῶ	ψύχω
κλώ	παλαίω	συσκοτάζω	ὠθῶ.
κνῶ	πελάζω	συρίττω	κτλ.
κολάζω	πέττω	σφάττω	
κολούω	πετάννυμι	σφάλλω	
κονίω	πήγνυμι	σφενδονῶ	

2) ΕΛΛΙΠΗ ΣΥΜΠΛΗΡΟΥΜΕΝΑ ΕΞ ΑΛΛΩΝ
ΡΙΖΩΝ ἢ ΡΗΜΑΤΩΝ.

§ 800.

ἀγορεύω (ἀγορευ-), παρατ. ἡγόρευον, μέλ. προσαγορεύσω καί-ἐρῶ (μετὰ τῶν προθέσ. ἀπό, ἀνά, κατά, πρό, πρὸς, ἐξ, σύν), ἀορ. -ἡγόρευσα (μετὰ τῶν ἀπό, ἀνά, πρὸς, σύν) καὶ συνήθως -εἶπον (μετὰ τῶν κατά, ὑπό, ἀπό, ἀνά, διά, ἐκ, πρὸς, προσανα-, προαπο-). παρακ. -εἶρηκα (μετὰ τῶν κατά, διά, ἀπό, πρό, σύν, προαπ-), ὑπερσ. ἀπειρήκειν. Παθ. ἀγορεύομαι (καὶ σύνθετος προς-, προ-, ἀνα-, ὑπ-, δι-), παρατ. -ἡγορευόμην, μέλ. προαγορεύομαι (παθ.) καὶ (προς-, ἀνα-, ἀπο-)ρηθήσομαι, ἀορ. παθητ. (ἀν-, προς-)ηγορεύθην καὶ συνήθ. (ἀν-, ἀπ-, προς-, ἀντιπρος-, δι-)ερρήθην, παρακ. προηγόρευμαι καὶ (προς-, ἀπ-, δι-, ὑπ-, ἀν-)εἶρημαι, ὑπερσ. ἀπειρήμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀπόρρητος, προς-ρητέος, προσαγορευτέος.

αἰρῶ (αἶρε-), ἥρουν, μέλ. αἰρήσω, ἀορ. εἶλον (Φελ-), παρακ. ἥρηκα, ὑπερ. ἥρήκειν. Μέσ. αἰρούμαι (καὶ παθ.), παρατ. ἡρούμην, μέλ. μέσ. αἰρήσομαι (καὶ ὡς παθ. τὸ διαιρήσομαι καὶ ἀφαιρήσομαι ἐνίοτε), μέλ. παθ. αἰρεθήσομαι, ἀορ. μέσ. εἰλόμην καὶ παθ. ἥρέθην, παρακ. μέσ. καὶ παθ. ἥρημαι, ὑπερσ. (μέσ. καὶ παθ. ἥρήμην, μετ' ὅλ. μέλ. ἥρήσομαι, ῥημ. ἐπίθ. αἰρετός, διαιρετός, ἀφαιρετός, αὐθαίρετος, αἰρετέος, ἐξαιρετέος, διαιρετέον, ἀφαιρετέον, προαιρετέον.

ἀνύω καὶ ἀνύτω, παρατ. ἥνυον καὶ ἥνυτον, μέλ. κατανύσω, ἀορ. ἥνυσα, παρακ. ἥνυκα. Μέσ. ἀνύομαι, ἀορ. ἥνυσάμην, παρακ. διηνύσθαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀνυστός, ἀνήνυτος. Οἱ Ἀττικοὶ ἐδάσανον τὸ ἀνύω κατὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς (1).

ἀρμόττω καὶ σπανίως ἀρμόζω, παρατ. ἥρμοττον, μέλ. ἀρμόσω, ἀορ. ἥρμοσα. Παθ. καὶ μέσ. ἀρμόττομαι, ἀορ. παθ. ἥρμόσθην, ἀορ. μέσ. συνηρμοσάμην, παρακ. μέσ. καὶ παθ. ἥρμωσμαι, ῥηματ. ἐπίθ. ἀνάρμωστος, εὐάρμωστος, συναρμωστέος.

ἀρύτω, ἀορ. ἥρυσα. Μέσ. ἀρύτομαι, ἀορ. ἥρυσάμην, τὰ λοιπὰ εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα.

ἀσελγαίνω (ἀσελγάν-γω), ἡσέλγαινον, μέλ. ἀσελγανῶ. Παθητ. παρακ. ἡσέλγημαι (ἀσελγε-).

-βιβάζω, πατ. ἐβίβαζον, μέλ. -βιβῶ, ἀορ. -ἐβίβασα. Μέσον ἀναβιβαζομαι, παθ. (δια-, ὑπο-)βιβάζομαι, μέλ. ἀναβιβάζομαι καὶ ἀναβιβῶμαι, ἀορ. μέσ. ἀνεβιβασάμην καὶ σπανίως ἐνεβιβασάμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀναβιβαστέον, καταβιβαστέος,

(1) Αἰλ. Διονύς. παρ' Εὐστ. σ. 1216. Ἑρφιδιαν. Τόμ. Α', σ. 541, 20.

βιῶ (βιο-), σπανίως ἀπλοῦς, συνήθως δὲ διαβιῶ, παρατ. διεβίουν, μέλ. βιώσομαι, ἀόρ. ἐβίων ἄνευ προστακ. (§ 777, β'), παρακ. βεβίωκα. Παθ. παρακ. βεβιώται, μετοχ. ὁ βεβιωμένος, τὰ βεβιωμένα, ῥημ. ἐπίθ. βιωτός, ἀβιώτος, βιωτέος, τέον, διαβιω-τέον. Ὁ ἐνεργ. ἐνεστ. ἀναπληροῦται διὰ τοῦ βιοτεύω καὶ ζῶ.

διώκω (διωκ-), ἐδίωκον, μέλ. διώξω καὶ διώξομαι, ἀόρ. ἐδίωξα, παρακ. δεδίωχα. Παθ. διώκομαι, παρατ. ἐδιωκόμην, ἀόρ. ἐδιώχθην, ῥημ. ἐπίθ. διωκτέος, -τέον, μεταδιωκτέον. Ὡς παθ. τοῦ διώκω εἶναι καὶ τὸ φεύγω.

-δύ'ω (δύ-), παρατ. ἐνέδυνον, μέλ. καταδύ'σω, ἀόρ. -ἔδυσα, παρακ. ἐνεργ. ἀποδεδύκα. Μέσ. δύ'ομαι καὶ δύ'νω (καὶ παθ. ὁ ἐκδύομαι), παρατ. ἐδύομην (παθ. ὁ ἐξεδύομην), μέλ. δύ'σομαι, ἀόρ. ἔδυν (§ 777, γ'), παρακ. μέσ. δέδυκα (καὶ σύνθ. μετὰ τῶν προθέσ. ἐν, εἰς, κατὰ, παρά, ὑπό, ἐκ), ὑπερσ. ἐνεδεδύκειν, μέλ. παθ. [ἀποδυθῆσομαι ποιητ. καὶ μεταγενέστ.], ἀόρ. παθ. ἐξεδύ'θην [ἀπεδύ'θην ποιητ. καὶ μεταγενέστ.], παρακ. παθ. ἐκδέδυσμαι καὶ ἀποδέδυσμαι, ῥημ. ἐπίθ. ἄδυτος, ἀποδυτέον.

εἵργω (Φεργ-, εἶργω ἀντὶ (Φέργω) (= ἀποκλείω, ἐμποδίζω τὴν ἐξοδόν), παρατ. εἶργον, μέλ. εἶρξω, ἀόρ. εἶρξα. Εἶργομαι, εἶργόμην, μέλ. μέσ. ὡς παθ. εἶρξομαι, ἀόρ. παθ. εἶρχθην, παρακ. ἀνείργμαι, ῥημ. ἐπίθ. ἄερκτος, εἶρκτέον (ποιητικόν).

[εἶργω] (= ἐμποδίζω τὴν ἐξοδόν, ἐγκλείω), ὁ ἐνεστώς δὲν ἀπαντᾷ, ἀλλ' ὁ εἶργνύω καὶ καθεἶργνυμι, καὶ ἀόρ. εἶρξα (εὔρηται δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ ὑποτ. καθέρξης καὶ μετοχ. ἔρξας). Παθ. καθεἶργνυμαι, ἀόρ. παθ. εἶρχθην, παρακ. εἶργμαι, ῥημ. ἐπίθ. εἶρκτῆ (φυλακῇ).

ἐλκω (Φελκ-), εἶλκον, μέλ. (συν-καθ)ἐλξω, ἀόρ. εἶλκυσα (ἐλκυ-), παρακ. καθεἶλκυκα. Παθ. ἐλκομαι (καὶ μέσος ὁ ἐφέλκομαι, προσἐλκομαι), παρατ. εἶλκόμην, ἀόρ. παθ. (ἐξ-, καθ-)εἶλκυ'σθην, μέσ. ἀόρ. (ἐφ-, προς-)εἶλκνύομην, παρακ. παθ. (ἀν-, καθ)εἶλκυσμαι, ῥημ. ἐπίθ. ἐλκτέον, συνελκνύτέον.

ἔρχομαι (ἐρ-, ἐλ-, ἐρ-σκομαι, τὸ σκ ἐγένετο χ). Τοῦ ἐνεστώτος ἀπλῆ εὐρίσκεται μόνον ἡ ὀριστική, αἱ δὲ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἀπαντῶσι σύνθεσι μετὰ προθέσεων καὶ εἶναι σπάνια (πλὴν τῆς προστακτικῆς ἀχρήστου παρ' Ἀττικοῖς πεζολόγοις), ὑποτ. προσερχομαι, εὐκτ. ἐξερχοίμην, ἀπαρ. ὑπέρχεσθαι, μετοχ. περιερχόμενος καὶ ὑπέρχόμενος, παρατ. (ἀπλοῦς εἶναι μεταγενέστερος, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ὁ ἡρχόμην εἶναι παρατ. τοῦ ἄρχομαι, τοῦ δὲ ἔρχομαι εἶναι σύνθετος) προσηρχόμην καὶ προηρχόμην (οἱ ἀπλοὶ τύποι τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατ. ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ εἶμι), μέλλ. ἐλεύσομαι (ἄπαξ), ἀναπληροῦται δὲ ὑπὸ τοῦ εἶμι, ἀόρ. ἤλθον (= ἤλ-υθ-ον), παρακ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐληλύθειν, εὐκτ. προεληλυθόης καὶ παρεληλυθὼς εἶναι.

έρωτῶ (ἐρώτα-), ἠρώτων, μέλ. ἐρωτήσω καὶ ἐρήσομαι (ἐρε-), ἀόρ. ἠρώτησα καὶ ἠρόμην (ἐρ-), παρακ. ἠρώτηκα. Παθ. ἐρωτώμαι, παρατ. ἠρωτώμην, ἀόρ. ἠρωτήθην, παρακ. ἠρώτημαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀνερωτητέον.

ἐσθίω (ἐδ-θι-, ἐσθι-), ἥσθιον, μέλ. ἔδομαι (ἐδ-), ἀόρ. β'. ἔφαγον (φαγ-), παρα. ἐδήδοκα (ἐδε-) καὶ βέβρωκα, ὑπερσ. ἐβεβρώκειν, παθ. παρακ. κατεδύδεσμαι καὶ βέβρωμαι, ῥημ. ἐπίθ. ἐδεστός, ἐδεστέον.

ζῶ (ζα-), ζῆς, ζῆ, κτλ., προστ. [ζῆ], ζήτω κτλ., παρατ. ἔζων, ἔζης, ἔζη κτλ. μέλ. ζήσω καὶ σπαν. ζήσομαι (μαῖλλον μεταγενέστ.) καὶ βιώσομαι, ἀόρ. ἐβίον, παρακ. βεβίωκα.

θέω (θεΓ-), ἔθεον, μέλ. (ἀπλοῦς ποιητ.) μεταθεύσομαι, ἀόρ. ἔδραμον καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ τρέχω. Παθ. μεταθέομαι.

καίω καὶ κάω, παρατ. ἔκαιον καὶ ἔκαον, μέλ. καύσω, ἀόρ. ἔκαυσα, παρακ. κατακέκαυκα. Παθ. καίομαι καὶ κάομαι, παρατ. ἐκαόμην, μέλ. παθητ. κατακαυθήσομαι καὶ ἐκκαυθήσομαι, ἀόρ. ἐκαύθην (καὶ σύνθετ. κατ-, προσ-, συν-), παρακ. παθ. κέκαυμαι (καὶ ἐπι-, κατα-), ὑπερσ. κατεκεκαύμην, ῥημ. ἐπίθ. ἄκαυστος, πυρῖκαυτος.

καίνω (ποιητ. καὶ ἡπαξ παρ' Ἀττ. πεζολόγ. ἀπλοῦν), κατακαίνω, κατέκαινον, μέλ. κατακανῶ, ἀόρ. κατέκανον, παρακ. κατακέκονα, μετ' ὄλ. μέλ. κατακεκονῶς ἔσομαι. Ὡς παθητ. εἶναι τὸ θνήσκω ὑπὸ τινος.

κλείω καὶ κλήω ὁμαλὸν κατ' ἐνεργ. φωνήν, ἀλλ' ἄνευ ἐνεργητ. παρακ. καὶ ὑπερσυντελ. παθ. -κλεί(η)ομαι, παρατ. -ἐκλει(η)όμην, μέλ. συγκλεί(η)σθήσομαι, ἀόρ. ἐκλεί(η)σθην (καὶ ἀπ-, κατ-, συν-), ἀόρ. μέσ. (ἐν-, κατ-, ἀπ-, περι-)εκλει(η)σάμην, παρακ. κέκλει(η)μαι (καὶ κατα-, συγ-, ἐγ-, ἀπο-), ὑπερσ. ἐκεκλεί(η)μην (καὶ κατ-, ἀπ-, συν), ῥημ. ἐπίθ. κλει(η)στός, ἀκλει(η)στός (1).

κτείνω (κτέν-jw) καὶ ἀποκτείνω, παρατ. ἔκτεινον καὶ ἀπέκτεινον, μέλλ. κτενῶ (σπανίως) καὶ ἀποκτενῶ, ἀόρ. ἔκτεινα καὶ ἀπέκτεινα καὶ σπανιώτατα κατέκτεινα, παρακ. μόνον ἀπέκτονα, ὑπερσ. μόνον ἀπεκτόνειν καὶ ἀπεκτονῶς ἦν, εὐκτ. ἀπεκτονῶς εἶν. Σπανιώτατα εὐρίσκεται ὁ ἐνεστώς καὶ κατακτείνω (παρὰ Ξενοφῶντι). Παθητ. εἶναι τὸ θνήσκω ὑπὸ τινος, εὐρίσκεται ὁμῶς καὶ (κτείνομαι, Ἡρόδοτ.) παρατ. ἐκτεινόμεν (Θουκ. Γ', 81). Τὸ μέσον κατ' ἀνάγκην.

..λέγω (τάσσω, συναγωγή) μετὰ τῶν προθ. σύν, ἐκ, κατά, διά,

(1) Ὁ Cobet μόνον τὸ κλήω, κτλ. νομίζει Ἀττικὸν (Var. L. 159-160).

παρεκ-), παρατατικ. -ἔλεγον (μετὰ τῶν σύν, ἐκ, κατὰ), μέλ. συλλέξω, (δια-, κατα-) λέξω, ἄορ. -ἔλεξα (μετὰ τῶν σύν, ἐκ, ἀπό, κατὰ, ἐπί, διά), παρακ. συνείλοχα. Μέσ. καί παθ. -λέγομαι (μετὰ τῶν σύν, κατὰ, ἐκ), παρατ. συνελεγόμην καί ἐξελεγόμην, μέλ. μέσ. συλλέξομαι καί ἐκλέξομαι, μέλ. παθ. συλλεγήσομαι, ἄορ. μέσ. -ἐλεξάμην (μετὰ τῶν ἐκ, σύν, ἀπό, κατὰ, ἐπί), ἄορ. παθ. συνελέχθην (καί ὡς μέσ.), ἐξελέχθην καί συνελέγην (καί ὡς μέσ.), παρακ. μέσ. καί παθ. -ἐίλεγμαι (μετὰ τῶν σύν, ἐκ, ἐπί, ἀπό, κατὰ) καί -ἀέλεγμαι (μετὰ τῶν σύν, ἐκ, ἐπί), ὑπερσ. συνειλέγμην καί προεξειλεγμένος ἦν, ῥημ. ἐπίθ. ἐκλεκτός, ἐπίλεκτος, ἀπόλεκτος, ἐκλεκτός-τέον, καταλεκτός.

λέγω (=λέγω), ἔλεγον, μέλ. λέξω καί ἐρῶ, εὐκτ. ἐροῖν, ἄορ. ἔλεξα, εἶπον (ῥ 706) ἄνευ θ'. πληθ. τῆς ὀριστικῆς, καί εἶπα, εἶπας, εἶπε καί θ'. πληθ. προείπατε, εὐκτ. εἵπαιμεν, προστακτ. εἶπον, εἰπάτω, εἶπατε καί εἶπατον, τᾶλλα εἶναι ποιητικά καί μεταγεν., παρακ. εἶρηκα (Frse ῥ 644), ὑπερσ. εἰρήκειν, εὐκτ. εἰρηκῶς εἶν. Παθ. λέγομαι, ἐλεγόμην, μέλ. ῥηθῆσομαι καί σπαν. λεχθῆσομαι, ἄορ. ἐρρήθην καί ἐλέχθην, παρακ. εἶρημαι καί (σπαν.) ἀέλεγμαι, ὑπερσ. εἰρήμην, μετ. ὀλ. μ. εἰρήσομαι καί (σπαν.) ἀελέξομαι, ῥημ. ἐπίθ. λεκτός, ἀνιλεκτός, μυριόλεκτος, ῥητός, ἄρρητος, ἐπίρρητος, λεκτέος-τέον, ῥητέος, ἀντιρρητέον, προρρητέον καί ἀπρόρρητος.

Οἰδῶ (οἶδε), ἄορ. ὤδησα (καί ἄν-), (τᾶλλα εἶναι ποιητικά καί μεταγενέστ. ὡς καί οἱ ἐνεστ. οἰδᾶω, οἰδαίνω καί οἰδάνω).

ὀρῶ (ὄρα-), ἑώρων, μέλλ. μέσ. (ὡς ἐνεργ.) ὄψομαι (ὀπ-), ἄορ. θ'. εἶδον (Fιδ-) ὑποτακ. ἴδω, κτλ., παρακ. ἑώρακα καί ἑόρακα (καί ἅπαξ παρὰ Πλάτωνι ὁ ποιητικὸς ὀπωπα), ὑπερσ. ἑωράκειν, εὐκτ. ἑωρακῶς εἶν. Παθ. ὀρῶμαι (καί μέσ. προορῶμαι, περιορῶμαι, ὑφορῶμαι), παρατ. ἐωρόμην, μέλ. παθ. ὀφθῆσομαι, ἄορ. ὤφθην, μέσ. ἄορ. β'. προειδόμεν καί σπαν. ὑπειδόμεν, παρακ. ἐώραμαι, καί σπαν. ὤψαι, ὤπται (καί κατῶπται), ἀπαρ. περιώφθαι μόνον, ῥημ. ἐπίθ. ὄρατός, προορατός, δυσόρατος, ἀόρατος, ὑποπτος, ἀνύποπτος, προὔπτος, κάτοπτος, εὐσύνοπτος, ἄοπτος, ὑπεροπτέον, παροπτέον, κατοπτέον,

παίζω (παῖδ-ω), ἔπαιζον, μέλ. δωρικ. παιζοῦμαι (παιγ-), ἄορ. ἔπαισα (καί προσέπαισα). Παθ. παρακ. [πέπαισται], προστ. πεπαίσθω, πεπαῖσθαι, διαπεπαισμένος.

παίω (παι-), ἔπαιον, μέλ. παίσω, ἄορ. ἔπαισα, παρακ. ὑπερπέπαικα (= ὑπερβέβληκα). Παθ. παίομαι, ἐπαιόμην, μέσ. ἄορ. ἐπαισάμην (σπαν.), ῥημ. ἐπίθ. ἀνάπαιστος.

[πατάσσω (πατάγ-ω), ἄορ. ἐπάταξα, τὰ λοιπὰ ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῶν παίω, τύπτω καί -πλήττω.

-πλήττω (πλήγ-ω) μετά τῶν προθέσ. ἐκ, ἐπὶ καὶ κατά, ἀπλοῦς εἶναι ὁ παῖω καὶ τύπτω, παρατ. ἔπαιον καὶ ἔτυπτον, -ἔπληττον (μετὰ τῶν ἐκ, ἐπὶ, κατά), μέλ. παῖσω καὶ τυπτήσω, -πλήξω (ἐκ-, ἐπι-, κατα-), ἄορ. ἔπαισα καὶ ἐπάταξα, -ἐπληξα (ἐξ-, ἐπ-, κατ-), παρακ. ἐνεργ. σπαν. πέπληγα. Παθ. τύπτομαι καὶ παίομαι, -πλήττομαι (ἐκ-, ἐπι-), παρατ. ἐπαιόμην, ἐξεπλήντομην, μέλ. πληγήσομαι καὶ ἐκπληγήσομαι, ἄορ. ἐπλήγην, ἐξεπλάγην (καὶ ὡς μέσ.) καὶ κατεπλάγην (καὶ ὡς μέσ.), παρακ. πέπληγμαι, (καὶ κατα-, ἐκ-, ὑπεκ- καὶ ὡς μέσ.), ὑπερσ. -ἐπεπλήγμην (ἐξ-, κατ-, ὑπερεξ-), μετ' ὄλ. μ. πεπλήξομαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀπληκτος, ἀνεπίπληκτος, ἀπόπληκτος, ἀνέκπληκτος, ἔμπληκτος, καταπληκτέον.

πωλῶ (πωλε-) καὶ ἀποδίδομαι, ἐπώλουν καὶ ἀπεδιδόμην, μέλ. πωλήσω καὶ ἀποδώσομαι, ἄορ. ἀπεδόμην [ἐπώλησα μεταγενέστ.], παρακ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν. Παθ. πωλοῦμαι, ἐπωλούμην, ἄορ. ἐπωλήθην (σπαν.) καὶ ἐπράθην, παρακ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπεπράμην.

[σκέπτομαι (σκεπ-, σκεπτ-), ἐσκεπτόμην] εἶναι ποιητικοὶ καὶ μεταγενέστ., ἀντ' αὐτῶν δὲ εἶναι εὐχρηστοὶ ὁ σκοπῶ καὶ σκοποῦμαι, παρατ. ἐσκόπουν καὶ ἐσκοπούμην, μέλ. σκέψομαι, ἄορ. ἐσκεψάμην, παρακ. ἐσκεμμαι (καὶ παθ.), ὑπερσ. προύσκεπτο (παθητ.), μετ' ὄλ. μέλ. ἐσκέψομαι, ῥημ. ἐπίθ. ἄσκεπτος, ἀπερίσκεπτος, ἀπρόσκεπτος, ἀξιώσκεπτος, ἀνεπίσκεπτος, εὐσκεπτος, σκεπτέος, διασκεπτέον, ἐπισκεπτέος, συσκεπτέον.

σκοπῶ (σκοπε-) καὶ σκοποῦμαι (καὶ παθητ. ἐνόησε), παρατατ. ἐσκόπουν καὶ ἐσκοπούμην, τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ [σκέπτομαι], τὰ δὲ ἐκ τοῦ σκοπῶ εἰς τοὺς ἄλλους χρόνους κινήματα εἶναι τῶν μεταγενεστέρων ἴδια.

τρέχω (τρεχ-), ἔτρεχον, μέλ. συνηρ. δραμοῦμαι (δραμ-), ἄορ. β'. ἔδραμον, παρακ. -δεδράμηνκα (μετὰ τῶν ἐκ, ἐπὶ, κατά, παρά, περὶ), ὑπερσ. -ἐδεδραμήκειν (μετὰ τῶν κατά καὶ παρά). Παθ. παρακ. ἐπιδεδράμνται, ῥημ. ἐπίθ. περιθρεκτέον.

φαίνω (φαν-ω), ἔφαινον, μέλ. ἀποφανῶ, ἄορ. ἔφηνα, παρακ. ἀποπέφαγκα. Μέσ. καὶ παθ. φαίνομαι, ἐφαινόμην, μέλ. φανοῦμαι καὶ φανήσομαι (ὡς μέσοι), ἄορ. παθ. ἐφάνην (ὡς μέσ.), ἄορ. παθ. ἐφάνθην, μέσ. ἄορ. ἀπεφηνάμην (καὶ ὁ μέλλ. μόνον ἀποφανοῦμαι), παθ. παρακ. πέφασμαι, μέσ. παρακ. πέφηνα, [ῥημ. ἐπίθ. ἄφαντος (ποιητικόν)].

φέρω (φερ-), ἔφερον, μέλ. οἶσω, (οἶ-), ἄορ. β'. ἤνεγκον (ἐνεκ- μετὰ ν πρὸ τοῦ κ), ἀπλοῦς ποιητικὸς, πεζογραφικ. δὲ Ἄττικὸς σύνθετος καὶ μόνον α'. ἐνικ. πρὸςωπ. διήνεγκον, καὶ ἤνεγκα (ἀπλοῦς καὶ σύνθετος), ὑποτ. ἐνέγκω κτλ., εὐκτ. ἐνέγκοιμι κτλ.

σπανίως ἐνέγκαιμι, ἐνέγκαι, εἰσενέγκαιεν, προστ. ἔνεγκε μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἡνεγκα, ἀνεγκάτω, ἀνενέγκατε (μόνον), ἀπαρ. μόνον ἐνεγκεῖν καὶ μετοχ. ἐνεγκών, παρακ. ἐνήνοχα (καὶ συν-, εἰς-, ἐξ-, ὑπερ-, δι-, ἀν-, ἀπ-, μετ-), ὑπερσ. εἰσενηνόχαιεν καὶ ἀπενηνόχαιεν. Μέσ. καὶ παθ. φέρομαι, ἐφερόμην, μέσ. μέλ. οἴσομαι (καὶ ὡς παθ.), μέλ. παθ. οἰσθήσομαι καὶ κατενεχθήσομαι καὶ ἐπενεχθήσομαι, ἄορ. μέσ. ἡνεγκάμην (καὶ προ-, ἐξ-, ἐπ-, εἰς-, προς-, ἀπ-), ἄορ. παθ. ἡνέχθην (καὶ μέσ. ἐνίοτε σύνθετος δι-, προς-, ἀπ-, κατ-, συν-, παρ-), παρακ. ἐνήνεγμα (καὶ μέσ. δι-, εἰς-, προς-), ὑπερ. προσενήνεκτο, ῥημ. ἐπίθ. οἰστός, οἰστέον, προσοιστέον, ἐξοιστέος, εἰσοιστέος, ἐπίρρ. ἀπροσοίστως.

φεύγω (φυγ-), ἔφευγον, μέλ. μέσ. φεύξομαι καὶ ὤρ. φευξοῦμαι, ἄορ. β'. ἔφυγον, παρακ. πέφευγα, ὑπερσ. ἐπεφεύγειν, εὐκ. πεφευγὼς εἶναι, ῥημ. ἐπίθ. φευκτός, ἄφλεκτος, φευκτέος -τέον. Εἶναι πολλάκις τὸ φεύγω καὶ ὡς παθητ. τοῦ διώκω.

ψαύω (ψαF-), ἄορ. ἔψαυσα, ῥημ. ἐπίθ. ἄψαυστος, τὰ λοιπὰ εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστ., ἀναπληροῦνται δὲ ὑπὸ τοῦ ἄπτομαι.

[ψῶ] (ψα-) ποιητικόν, ἄορ. κατέψηνσα· ἀποψῶμαι (μέσ. = σπογγίζομαι), τὰ λοιπὰ εἶναι ποιητικά, ἀναπληροῦνται δὲ ὑπὸ τοῦ ψήχω.

ψήχω καὶ εὐκ. παρατ. ψήχοι, μέλ. ψήξω. Παθ. ψήχομαι (καὶ καταψήχομαι) (1).

ὠνοῦμαι (Fωνε-) ἀποθ. ἐνεργ. καὶ παθ., παρατ. ἐωνοῦμην, μέλ. μέσ. ὠνήσομαι, ἄορ. μ. ἐπριάμην (§ 777, α'), ἄορ. παθητ. ἐωνήθην, παρακ. ἐνερ. καὶ παθ. ἐώνημαι, ὑπερσ. ἐνεργ. ἐωνήμην, ῥημ. ἐπίθ. ὠνητός, ὠνητέος.

Β'. ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΙΣ ΜΙ.

1) ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ.

α') χαρακτήρ ε.

§ 801.

[δι-δημι] ῥ. διέ-(δένω) μόνον γ'. πληθ. διδέασι (Ξενοφ. Ἀναβ. Β', γ', 24).

(1) Ὁ Cobet τὸ ψήχω νομίζει εὐρημα τῶν μεταγενεστέων καὶ τοῖς πάλαι Ἑλλήσιν ἄγνωστον (Κόντ. Λόγ. Ἑρμ. Τόμ. Α', σ. 488-491), καὶ ὁμοῦς εὐρηταί ψήχω (Εὐριπ. Ἑλ. 1567. Τηπόλ. 110. Πλάτ. Νόμ. 666, ε'. Ξενοφ. Ἑλλ. Β', δ'. 6. Ἰππαρχ. α, 16. Ἰππικ. ε'. 5. σ', 1). μέλ-ψήξει (Ξενοφ. Ἰππικ. ε'. 1. δ', 5. Πλάτ. Τίμ. 84, γ'), καταψήχεται (Πλάτ. Τίμ. 84, α') καὶ κατέψηκται (Σοφοκλ. Τραχ. 698).

εἰμί, ῥίζ. ἐ(σ).

Ὅριστ. εἰμί, εἶ, ἐσ-τὶ(ν), ἐσ-τόν, ἐσ-μέν, ἐσ-τέ, εἰσὶ(ν). Ὑποτ. ὦ, ἦς, ἦ, ἦτον, ἦτον, ὦμεν, ἦτε, ὦσι(ν). Προςτ. ἴσ-θι, ἔσ-τω, ἔσ-τον, ἔσ-τε, ἔσ-των, ἔσ-τωσαν καὶ σπαν.) ὄντων. Ἀπαρ. εἶναι. Μετοχ. [ἐσ-ών, ἐ-ών] ὦν, οὔσα ὄν. Παρατат. ἦν καὶ ἦ, ἦσ-θα, ἦν, ἦσ-τον, ἦσ-την, ἦμεν, ἦτε (σπανίως ἦσ-τε), ἦσαν. Εὐκτ. [ἐσ-ίην-ν, ἐ-ίην-ν] εἶην, εἶης, εἶη, εἶητον καὶ εἶτον, εἶήτην καὶ εἶτην, εἶημεν καὶ εἶμεν, εἶητε (μόνον), εἶησαν (=ἐσ-]η-σα(τι)) καὶ εἶεν (=ἐσ-]ε-ντ). Μέλλ. ἔσομαι, ἔσει, ἔσται [=ἔσεται], ἔσεθον κτλ. Ἀόρ. ἐγενόμην, παρακ. γέγονα κτλ. ῥημ. ἐπίθ. συνεστέον.

ΣΗΜ. 1. Τὸ σ τῆς ῥίζης ἐνισχυθῆναι μὲν φυλάττεται πρὸ τῶν καταλήξεων, ὡς ἐσ-τί, ἐσ-τόν κτλ., πολλὰ δὲ ἀποβάλλεται μεταξὺ δύο φωνηέντων.

ΣΗΜ. 2. Τὸ εἰμί ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἐσ-μί, αἰολικ. ἔμμι] κατ' ἀποβολὴν τοῦ σ καὶ ἀναπληρωτικὴν ἔκτασιν τοῦ εἰς εἰ (1). Τὸ εἶ [ποιητ. λέγεται ἐσ-σὶ (2) καὶ εἰς ἢ εἰς μετὰ προσθήκης τοῦ ς πρὸς σαφεστέραν ἐμφάνισιν τοῦ θ'. προσά-που] ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἐ-σι, σανσ. asi, Σλαβ. jesi, λιθουαν. esi, ἐξ οὗ κατ' ἀπο-βολὴν τοῦ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων εἶ εἶ].

ΣΗΜ. 3. Ὁ τύπος εἰσὶ(ν) ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἐσ-ντὶ], ἐξ οὗ δωρ. ἐντὶ, ὕπερον εἰσὶ(ν) δι' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως. Ὑποτακτικὴ ὦ ἐκ τοῦ [ἐσ-ω, ἔω], [ἐσ-ης, ἔ-ης] ἦς κτλ. Τῆς προστακτ. τὸ ἴσ-θι ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἐσ-θι], εἰς δ' ἐνράπη τὸ εἰς ἰ. Τὸ εἶναι ἐκ τοῦ [ἐσ-ναι] ἔγεινεν. Ὁ δὲ παρατ. ἔγει-νεν ἐκ τοῦ [ἐσ-α-ν] (λατίν. er-am ἀντὶ es-am), ἐξ οὗ ἔ-αν] ἦσ-α-ν διὰ τὴν αὐξήσιν, ὅθεν τὰ ὁμηρικὰ ἔα(ν) καὶ ἦα(ν), ἐξ ὧν τὰ Ἀττικὰ ἦν καὶ ἦ. Ὁ μέλλων ἔσομαι ἔγεινεν ἐκ τοῦ [ἐσ-σομαι ("Ὀμηρ.) ἀποβολῇ τοῦ ἐνός σ, ὡς ἐκ τοῦ μέσσης, ὅσσης, τελέσσω κτλ. ἔγειναν τὸ μέσος, ὅσος, τελέσω καὶ Ἀττικῶς τελῶ.

1. Τὸ εἰμί ἐν συνθέσει ἀναβιβάζει τὸν τόνον, φυλάττει δὲ αὐτὸν ὅπου τὸ ἀπλοῦν 1) εἰς τὴν ὑποτακτικὴν παρῶ κτλ. 2) εἰς τὸ γ'. πληθ. τῆς εὐκτικής, παρεῖεν. 3) εἰς τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὴν μετοχ. παρεῖναι, παρών. 4) εἰς τὸν παρατακτικ. καὶ τὸ γ'. ἐνικ. τοῦ μέλλ. παρῆν κτλ. παρεῖσται.

2) Τὸ εἰμί εἶναι καὶ τριτοπρόσωπον πολλακίς, ὡς ἐξεστὶ, ὑποτ. ἐξῆ, προςτ. ἐξέστω, ἀπαρ. ἐξείναι, μετοχ. ἐξόν, παρατ. ἐξῆν, εὐκτ. ἐξείη, μέλλ. ἐξέσται καὶ ἐκγενήσεται, εὐκτ. ἐξέσοιτο, ἀπρ. ἐξέσεσθαι, μτχ. ἐξεσόμενον, ἀόρ. ἐξεγένετο, κτλ.

§ 802. Ἰνυμ, ἐκ ῥίζ. σε (σί-σημι), κλίνεται ὅπως τὸ τίθημι, ἰνυμ, ιεῖς, ἰνσι, ἴετον, ἴεμεν, ἴετε, ἰάσι [ἀντὶ τοῦ ἰέασι], ὑποτ. ἰῶ, [ἰέ-ω], ἰῆς κτλ. προςτ. ἴει, ἰέτω κτλ. ἰέναι, ἰεῖς, ἰεῖσα, ἰέν. Παρατ. ἴην, ἴεις, ἴει, κτλ. εὐκτ. ἰείην, ἰεῖης, ἰείη κτλ. καὶ βαρυτόνως ἀφίοιτε, ἀφίοιεν, μέλλ. -ῖσω(3), ἀόρ. -ῖκα,

(1) Σανσ. a's-mi ἐκ ῥίζ. as=πνεῖν, ζῆν, εἶναι (λατ. sum ἀντὶ es-um), a'-si, a'-ti.

(2) Ἐκ θέματος εσ καὶ καταλήξεως σι ἔγεινεν ὁ ὀρθοτονούμενος ἐσ-σὶ.

(3) Ἀπλοῦν εἶναι μόνον τὸ «ἡσούσι φωνήν» (Πλάτ. Νόμ. 669, δ'), ὡς ὁ Πόρσων διώρθωσεν ἀντὶ τοῦ «ἡσούσιν».

(ἀπλοῦν εὐρεται μόνον τὸ γ'. πληθ. ἦκαν), ἀόρ. 6'. εἶμεν, εἴτε, εἶσαν κτλ., ὑποτ. -ῶ, ἦς, ἦ κτλ. εὐκτ. -εῖν κτλ. προστ. -ἔς, κτλ. ἀπρ. -εῖναι, μτχ. -εἶς, -εἶσα, -ἔν. Παρακ. -εἶκα. Μέσ. ἔεμαι, ἔεσαι, ἔεται, κτλ. ὑποτ. ἰῶμαι, κτλ. καὶ βαρυτόνως προσίηται προΐωνται, προστ. ἔεσο, κτλ. ἔεσθαι, ἔεμενος, παρ. ἔεμν, ἔεσο, κτλ. εὐκτ. ἰεῖμν, ἰεῖο κτλ. καὶ βαρυτόνως ἰοίμν, προσιοίμεθα, προσίοιντο, ἀφίοιντο. Μέλ. μέσ. -ἥσομαι (μετὰ τῶν πρό, πρός, ὑπό), ἀόρ. μέσ. προηκάμν, τοῦ ὁποίου εὐχρηστα τὰ προήκω, προήκασθε, προήκαντο, μέσ. ἀόρ. 6'. -εἶμν, εἶσο, εἶτο, κτλ. ὑποτακ. -ῶμαι, -ῇ, -ῇται κτλ. καὶ πρόηται, πρόησθε, πρόωνται, εὐκτ. -εἶμν, κτλ. ὑφείντο, ἀλλὰ καὶ προοίμν, προοῖτο, πρόοιντο, κτλ. προστ. προοῦ, κτλ. ἀφ. κτλ. ἀπρ. -ἔσθαι, -ἔμενος κτλ., παρακ. μέσ. καὶ παθ. -εἶμαι, ὑπερσ. -εἶμν.

Παθητ. μέλ. ἀφελήσομαι καὶ ἀνεθήσομαι, ἀόρ. παθ. (ἀφ-, ἀν-, ἐφ-, παρ-, προ-,) εἶθν. Ῥημ. ἐπίθ. ἀφ.ετος, συνετός, ἐνετός, δυσσύνετος, ἐγκάθετος, ἀνετέον, μεθετέον, προετέον, ἀφ.ετέον, παρετέον.

ΣΗΜ. 1. Τὸ -εἶχα, -εἶμαι, -εἶμεν, -εἶθην ἔγειναν ἐκ τῶν [-σέ-σεχα, -σέ-σεμαι, -ἔσεμεν, ἐσέθην].

ΣΗΜ. 2. Ὁ παρ. τοῦ ἀφ. ἡμι λέγεται ἀφ. ἡν, ἀφ. εἶς, ἀφ. εἶ κτλ. ἀφ. ἡμν κτλ. ἀδόκιμα εἶναι τὰ ἡφ. ἡν, ἡφ. εἶ, ἡφ. εἶτε, ἡφ. εἶσαν, ἡφ. εἶτο, τὰ ὅποια ἐν τοῖς κειμένοις φέρονται (1).

6'.) Χαρακτήρ α.

§ 803.

ἄγαμαι (ἀγα-) ἄνευ ὑποτακτ. καὶ προστακτ., παρ. ἡγάμν, εὐκτ. ἀγαίμν καὶ ἀγαιντο, ἀόρ. ἡγάσθην (ὡς μέσ.) καὶ μέσ. ἀόρ. ἀγάσαιοτο (σπαν.), ῥημ. ἐπίθ. ἀγαστός, ἀξιάγαστος.

γάνυμαι (ἀποθ.) (γά-νυ-μαι) μόνον ἐνεστώτ. (σπαν.).

δύναμαι (δυνα-), ἀποθετ. προστ. μόνον δυνάσθω, παρ. ἐδυνάμν καὶ ἡδυνάμν, μέλ. δυνήσομαι, ἀόρ. παθ. ὡς μέσ. ἐ(ἡ)δυνήθην καὶ ἐδυνάσθην (ἄνευ προστακτ.), παρακ. δεδύνημαι, ῥημ. ἐπίθ. δυνατός, ἀδύνατος.

ἐπίσταμαι (ἐπί-στα-μαι) ἀποθ. ἡπιστάμν, μέλ. ἐπιστήσομαι, ἀόρ. ἡπιστήθην (ὡς μέσ.) ῥημ. ἐπ. ἐπιστητός.

[ἡμί] (=λέγω, ἐκ βίβ. α. λατ. α-jo), παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντᾷ τοῦ παρ. τὸ α'. καὶ γ'. ἦν καὶ ἦ εἰς τὰς φράσεις, ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὅς, ἦ δ' ἦ.

κίχρημι (χρα-, κί-χρα-μι), ἀόρ. ἐχρησα [καὶ μέσ. ἀόρ. ἐχρησάμν], τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα.

(1) Ὁρα Κόντ. Δόγ. Ἑρμ. τόμ. Α', σ. 336.

κρέμαμαι (κρεμα) (ὡς παρακ. τοῦ κρεμάννυμαι) ἄνευ ὑποτακτ. καὶ προστακ., παρατ. ἐκρεμάμην ἄνευ εὐκτικῆς [οὔσης ποιητικῆς, κρέμαιο, κρέμαιτο, κρέμαισθε], [μέλ. κρεμήσομαι ποιητ. καὶ μεταγενέστ.]

δύννημι (δνα, δ-νί-να-μι) καθ' ὀριστικ. ἀπαρέμ. καὶ μετοχ. μόνον, παρατ. (ἐλλείπων ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ ὠφέλω) ὠφέλουν, μέλ. δυνήσω, ἀόρ. ὤνησα. Μέσ. δύνναμαι καθ' ὀριστ. καὶ ἀπαρέμφ. μόν., παρατ. δυνάμην (σπαν.) καὶ εὐκτ. δύνναιτο, μέλ. μέσ. δυνήσομαι, ἀόρ. μέσ. ἔ'. δυνήμην (σπαν.) καὶ εὐκτ. δναίμην, δναιο, δναιτο κτλ. καὶ ἀπαρεμφ. δνασθαι μόνον, ἀόρ. παθ. δνήθην (σπαν.), ῥημ. ἐπίθ. ἀδόννητος.

πίμπλημι (πλα-), σπανίως ἀπλοῦς, συνήθως σύνθετος (ἀπο-, ἐμ-, ἐκ-, συγκατα-), παρατ. ἐπίμπλην σπανίως ἀπλοῦς, συνήθως σύνθετος (ἐν-, ἐξ-, ἀν-, ἀνεξ-), μέλ. ἐμπλήσω καὶ ἀναπλήσω (ἀπλοῦς ποιητικός), ἀόρ. -ἐπλησα (μετὰ τῶν ἀνά, ἐπί, ἐν, ἐκ, ἀπὸ καὶ ἀντεν-), παρακ. ἐμπέπληκα. Μέσ. καὶ παθ. πίμπλαμαι (σπανίως ἀπλ., συνήθ. δὲ σύνθετ. ἐμ-, ἀνα-, κατα, ὑπο-, ὑπερ-, ἀντεμ-), παρατ. (ἀπλοῦς ποιητ.) ἐνεπιμπλάμην καὶ ἀνεπιμπλάμην, μέλ. παθ. ἐμπλησθήσομαι (ὡς μέσος), ἀόρ. μέσ. ἐνεπλησάμην (τι), ἀόρ. μέσ. ἔ'. ἐνεπλήμην (σπανίως), ἀόρ. παθ. ἐπλήσθην (καὶ ὡς μέσ.), παρακ. παθ. καὶ μέσ. ἐμπέπλησμαι καὶ διαπέπλησμαι, ῥημ. ἐπίθ. ἀπληστος, ἐμπληστέος.

πίμπρημι (πρα-), σπανίως ἀπλοῦς, συνήθως δὲ σύνθετος (ἐμ-), παρατ. ἐνεπίμπρην καὶ περιεπίμπρην, ἀλλὰ καὶ περισπωμένως ἐνεπίμπρην, περιεπίμπρα, μέλ. ἐμπρήσω, ἀόρ. ἐνέπρησα. Παθ. ἐμπίμπραμαι καὶ παραπίμπραμαι καὶ ἀόρ. παθ. ἐνεπρήσθην, τᾶλλα εἶναι ποιητ. καὶ μεταγενέστερα.

φημι (φα-), φής, φησί(ν), φάτον, φάμεν, φάτέ, φασί(ν). ὑποτακτ. [φά-ω], φῶ, φῆς, φῆ κτλ. προστ. φάθι ἢ φάθι (1), φάτω, μόνον· ἀπαρέμφ. φάναι, μετοχ. [φάς, φάσα, φάν ποιητικὴ καὶ μεταγεν., ἀναπληροῦται δὲ ὑπὸ τοῦ φάσκω] φάσκων, φάσκουσα, φάσκον. Παρατ. ἔφην, ἔφης καὶ ἔφησθα, ἔφην, ἔφατον, ἐφάτην, ἔφαμεν, ἔφατε, ἔφασαν, εὐκτ. φαίην (=φα-ίη-ν), φαίης, φαίην, φαίμεν, καὶ φαῖμεν, φαίητε, φαίησαν καὶ φαῖεν. Μέλ. φήσω. Ἀόρ. ἔφησα. Μέσ. σπανίως φάμενος, παρατ. ἔφαντο, παθ. παρακ. πεφάσθω. Ῥημ. ἐπίθ. φάτεος-τέον.

ΣΗΜ. Τὸ φημί συντιθέμενον ἀναδιδάσκει τὸν τόνον, σύμφημι, σύμφησι, σύμφησι, ἀντίφησι, ἀπόφησι, κτλ. (2).

(1) Καθ' Ἡρωδιανὸν 431, 11. 463, 16.

(2) Τὸ φῆς γράφουσι τινες φῆς. «Τὸ φῆς οὐκ οἶδεν ὁ Ἀπολλώνιος σὺν τῷ ἱεραγχαμμένον· ἢ μέντοι παράδοσις καὶ ὁ Ἡρωδιανὸς σὺν τῷ οἶδεν αὐτὸ γεγραμμένον» Χοιροβοσκ. 857, 18).

χρή, τριτοπρόσωπον (χρα-) καὶ χρεῶν ἔστιν, ὑποτ. χρῆ, προστ. χρεῶν ἔστω, ἀπαρ. χρῆναι καὶ χρεῶν εἶναι, μετοχ. τὸ χρεῶν ἀκλίτως. Παρατ. ἐχρῆν καὶ χρῆν, εὐκτ. χρεῖν καὶ χρεῶν εἶν, μέλ. (χρήσει), εὐκτ. χρήσοι. Σύνθετον ἀπόχρη, ἀπαρ. ἀποχρῆν, μετ. ἀποχρεῶν [ἀποχρῶσα], παρατ. ἀπέχρη, μέλ. ἀποχρήσει, εὐκ. ἀποχρήσοι, ἀόρ. ἀπέχρησε(ν), εὐκ. ἀποχρήσαι, [προστ. ἀποχρησάτω, ψ. Αἰσχίνης].

γ' .) Χαρακτήρ ι.

§ 804.

Εἶμι (ῥ. ι-), εἶ, εἶσι(ν), ἴτον, ἴτον, ἴμεν, ἴτε, ἴασι(ν), ὑποτακτ. ἴω, ἴης, ἴη, κτλ. Προστ. ἴθι, ἴτω, ἴτον, ἴτε, ἰόντων καὶ ἴωσαν. Ἀπαρμ. ἰέναι. Μετοχ. ἰών, ἰούσα, ἰόν. Παρατ. ἦα καὶ ἦειν, ἦεις, καὶ ἦεισθα, ἦει καὶ ἦειν, ἦτον, ἦτην, ἦμεν (σπανίως ἦειμεν), ἦτε, ἦσαν καὶ ἦσαν. Εὐκτ. ἰοῖν, (καὶ σπανίως ἰοῖμι), ἰοῖς, ἰοῖ, ἰοῖτον, ἰοῖτην, ἰοῖμεν, ἰοῖτε, ἰοῖεν. Ῥημ. ἐπιθ. δυσπάρितος, ἰτέος, ἰτέον, περυτέον, δι-εξιτέον, ἀπιτέον, διυτέον, προσιτέον, ἐπανιτέον, ἰτητέον, παριτητέον, ἐξιτητέον.

ΣΗΜ. 1. Ὁ εἶμι ἔχει σημασίαν καὶ ἐνεστώτος μόνον κατὰ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, ἡ δὲ ὀριστικὴ ἔχει πάντοτε σημασίαν μέλλοντος (=ἐλεύσομαι).

ΣΗΜ. 2. Ὁ παρατατικός ἔχει προσωπικὰς καταλήξεις καὶ συνδυετικά φωνήεντα ἐνεργητ. ὑπερσυντελικού, ὁ δὲ ἦα καὶ ἦσαν ἔγειναν [ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἦῖα, ἦῖσαν].

ΣΗΜ. 3. Τὸ εἰς τὰ τρία ἐνικά τῆς ὀριστικῆς καὶ εἰς ὅλα τοῦ παρατατικού τρέπεται εἰς εἰ, τὸ ὅποιον ἐν τῇ αὐτῇσει γίνεται η. πανταχοῦ δὲ ἀλλαχού φυλάττεται (1). Τὸ εἶ. εἰ ἔγεινεν ἐκ τοῦ [εἶ-σι, εἶ-ι] διὰ συναιρέσεως.

κεῖμαι (ρίζ. κι (1) ὕστερον κει, ὡς λιπ-, λεί-πω), κεῖσαι, κεῖται, κτλ. ὑποτακ. ὦ κείμενος καὶ μονολεκτικ. κένται (γ' . ἐνικ.), διακένσθε (β' . πληθ.), συγκατακένωνται (γ' . πληθ.). Προστ. -κεῖσο, κείσθω (μόνον). Ἀπαρ. κεῖσθαι καὶ ἐν συνθέσει κατακεῖσθαι (οὐχὶ κατάκεισθαι), κτλ. Μετοχ. κείμενος, η, ον. Παρατ. ἐκείμην, ἔκεισο, ἔκειτο, κτλ. Εὐκτ. εἶν κείμενος καὶ μονολεκτ. κέειτο (γ' . ἐνικ.) καὶ γ' . πληθ. προσκείοντο, ἐπικέ-οιντο καὶ διακείοντο. Μέλ. κείσομαι.

ΣΗΜ. 1. τὸ ἐ τῆς διφθόγγου εἰ ἐπομένου φωνήεντος ἀποβάλλεται, ὅθεν ἐκ τῶν [κεί-η-ται, κεί-οιτο, κεί-εσθαι κτλ.] ἔγειναν κέηται, κέοιτο, [κέεσθαι] κείσθαι (ὅπερ διὰ τοῦτο ἐν συνθέσει δὲν ἀναβιβάζει τὸν τόνον, κατὰ κείσθαι).

ΣΗΜ. 2. Ὁ κεῖμαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς λαμβάνεται ὡς παθητ. παρακείμενος τοῦ τίθεμαι συνήθως, καὶ μάλιστα ὁ ἀνάκειμαι=ἀνατέθειμαι,

(1) Σανσκρ. ἔ-mi, πληθ. i-mas, λατίν e-o.

(2) Σανσκρ. ci, λατ. qui-escō, ὕστερον κει-, κεῖ-μαι, κεί-τη, ἀπό-κοι-τος, κοιμάω, κτλ.

διότι ὁ παρακείμενος τὲ θε εἰμαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἔχει μέσσην διάθεσιν (πλὴν τοῦ προτὲ θε εἰμαι εὐρισκομένου παθητικῶς σπανιώτατα) (1).

2) ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΕΙΣ ΜΙ.

§ 805.

ἀποκτίννυμι (κτεν-, τὸ εἰς χνάνθη εἰς ι), παρατ. ἀπεκτίννυν καὶ σπανίως ἀπεκτίννουν, τὰ λοιπὰ ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ κτείνω-

ἀμφιέννυμι (ἀμφι- ἐσ-, Φεσ-νυμι, -έννυμι), παρατ. περιημι. φιέννουν, ἀόρ. ἡμφίεσα. Μέσ. ἀμφιέννυμαι, μέλ. ἀμφιέσομαι, παρακ. ἡμφιέσμαι, τὰ λοιπὰ εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα. Ἄπαξ εὐρηται μέσ. ἀόρ. ἐπιέσασθαι.

ἀνοίγνυμι (ἀν- Φοιγ-) καὶ ἀνοίγω, παρατ. ἀνέωγον, μέλ. ἀνοίξω, ἀόρ. ἀνέωξα, παρακ. ἀνέωχα. Παθ. ἀνοίγομαι (καὶ διοίγομαι), παρατ. ἀνεωρόμην, μετ' ὄλ. μέλ. ἀνεώξομαι, ἀόρ. ἀνεώχθην (καὶ σπανίως διοιχθεῖς), παρακ. ἀνέωγμα, ὑπερσ. ἀνεώγμην.

(ἀποφράγνυμι), μόνον ὁ παρατ. ἀπεφράγγνυν, οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ φράττω.

ἄρνυμαι (ἄρ-νυ-μαι), ἀποθ. μόνον ἐνεστώς.

ἐκπλήγ-νυμαι μόνον ἐνεστώς, τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἐκπλήττομαι.

ζεύγνυμι (ζυγ-), ἀπλοῦς ποιητικός, πεζογραφικός δὲ συζεύγνυμι, ὑποζεύγνυμι καὶ μεταζεύγνυμι, παρατ. ἀνεζεύγγυν, ἀόρ. ἐζευξα. Παθ. ζεύγνυμαι (καὶ σύνθετος δια-, κατα-), ἀόρ. μέσ. συνεζευξάμην, ἀόρ. παθ. ἐζεύχθην (σπαν.) καὶ συνήθ. ὁ β'. ἐζύγην καὶ συνεζύγην, διεζύγην, παρακ. ἐζευγμα (καὶ δι-, συν-).

-ζώννυμι (ζωσ-, ζω-), μόνον σύνθετον παραζώννυμι (σπανίως) καὶ παρακ. διέζωσμαι ἢ διέζωμαι, ῥημ. ἐπιθ. ἀζωστος, τὰ λοιπὰ εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα.

καθίργνυμι μόνον, τὰ λοιπὰ δὲ ὑπὸ τοῦ [εἴργω].

κάθημαι (κάθ-ησ-), κάθουσι, κάθηται, κάθησθον, κάθη, σθον, καθήμεθα, κάθησθε, κάθηνται. Ὑποτακ. καθῆται-καθῆσθον, καθώμεθα, καθῆσθε, καθῶνται. Προστακ. [κάθηςο, καθῆσθω κτλ. μόνον παρὰ ποιηταῖς] Ἄπαρ. καθῆσθαι. Μετοχ. καθήμενος, κτλ. Παρατ. ἐκάθημην καὶ καθήμην, - ἐκάθησο (παρ-) καὶ καθῆσο (ποιητ.), ἐκάθητο καὶ καθῆστο καὶ καθῆτο, ἐκαθήμεθα καὶ καθήμεθα, ἐκάθησθε καὶ καθῆσθε, ἐκάθηντο καὶ καθῆντο. Εὐκτ. καθήμην, [καθῆτο, καθήμεθα], καθῆσθε (Δημ. 25, 21 κατὰ Cobet).

1) Ὅρα ἡμ. Γραμματ. Παρατηρ. § 367.

ΣΗΜ. 1. Τὸ κάθῃμαι εἶναι σύνθετον ἐκ τῆς κατὰ καὶ ἤμαι, οὗ ἡ ρίζα ἡσ- φαίνεται εἰς τὸ καθ-ῆσ-το, εἰς τὸ σανσκρ. ās-mē, ās-lē, ās-am (ἔδρα), λατ. ā-nus (πυγή), āt-a (βωμός). Ἡ ὑποτακ. θά ἤτο [καθ-ῆσ-ω-μαι, καθ-ῆ-ω-μαι] [καθῶμαι (ὡς πρῶτον πρῶν), [καθή(σ)-η-ται] καθῆται, κτλ. Εὐκτ. [καθη(σ)-ι-μην] καθῆμην, γράφεται ὁμωςκαὶ καθῶιμην, καθῶϊτο, πλημμελῶς.

ΣΗΜ. 2. Τὸ κάθῃμαι εἶναι ὡς παρακ. τοῦ καθεζομαι.

κατάγνυμι (ρίζ. Fag-), ἄορ. κατέαξα, παρακ. κατέαγα (ὡς παθ. = εἰμι συντετριμμένος), μετ' ὄλ. μ. κατεαγῶς ἔσομαι. Παθ. κατάγνυμαι καὶ ἄορ. παθ. κατεάγην. Ὁ ἐνεστώς σπανίως λέγεται καὶ καταγνύω. (Τὸ ῥῆμα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς εὖρηται σύνθετον πάντοτε μετὰ τῆς κατὰ, παρὰ δὲ μεταγεν. καὶ μετ' ἄλλων προθέσεων). κεράννυμι (κεράσ-νυμι) καὶ κεραννύω (σπανίως, Ὑπερείδ. ἀπόσπα.), ἄορ. ἐκέρασα. Παθ. κεράννυμαι, μέλ. παθ. κραθήσομαι, ἄορ. ἐκεράσθην καὶ ἐκράσθην, ἄορ. μέσ. συνεκερασάμην, ἐνεκερασάμην, παρακ. κέκρᾱμαι, ὑπερσ. ἐκεκράμην, ῥημ. ἐπίθ. ἄκρατος, εὐκρατος, ἀκέραστος, συγκρατέον.

[κορέννυμι] (κορέσ-νυμι), μόνον ὁ μέσ. παρακ. κεκόρεσμαι ἀπαντᾷ παρ' Ἀττικ. πεζολόγοις, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ποιητικὰ καὶ μεταγενέστερα, ἀναπληρούμενα ὑπὸ τοῦ πίμπλημι ἢ πληρῶ.

κρεμάννυμι (κρεμάσ-νυμι) καὶ ἄορ. ἐκρέμασα. Παθ. κρεμάννυμαι καὶ ἄορ. παθ. ἐκρεμάσθην, ὡς παρακ. εἶναι ὁ ἐνεστ. κρέμαμαι, ὡς ὑπερσ. ὁ παρατ. ἐκρεμάμην, ῥημ. ἐπίθ. κρεμαστός.

μίγνυμι (μίγ-) καὶ συμμιγνύω καὶ μίσγω (μισγ-), παρατ. συνεμίγνυν καὶ προσεμίγνυν καὶ ἑμισγον, μέλλ. συμμίξω, καταμίξω, ἄορ. ἔμιξα (συνήθως σύνθετος). Μέσ. καὶ παθ. μίγνυμαι καὶ ἐπιμίσσομαι καὶ συμμίσσομαι, παρατ. ἐπεμιγνύμην καὶ κατεμιγνύμην, μέλ. παθ. ἀναμιχθήσομαι (σπανίως), ἄορ. μέσ. ἐμίξάμην, ἄορ. παθ. ἐμίχθην (καὶ ὡς μέσ.) καὶ θ'. ἐμίγην (καὶ ὡς μέσ.), παρακ. μέμιγμαί, ῥημ. ἐπίθ. μικτός, ἄμικτος, σύμμικτος, δύσμικτος, μικτέον, συμμικτέον.

-όλλνυμι, (ὄλ-νυμι), ἀπλοῦν εἶναι ποιητικόν, πεζογραφικόν δὲ ἀπόλλνυμι, ἐξόλλνυμι, διόλλνυμι, ἀνταπόλλνυμι, προσαπόλλνυμι καὶ ἀπολλύω. Παρατ. μόνον ἀπώλλυν καὶ ἀπώλλυνον. Μέλ. ἀπολῶ, διολῶ, προσαπολῶ, συναπολῶ. Ἀόρ. ἀπώλεσα, διώλεσα, ἐξώλεσα καὶ συναπώλεσα. Παρακ. ἀπολώλεκα, προσαπολώλεκα καὶ διολώλεκα, ὑπερσ. ἀπολωλέκειν, καὶ ἀπωλωλέκειν, εὐκτ. ἀπολωλεκῶς εἶην. Παθ. ἀπόλλνυμαι, διόλλνυμαι, προαπόλλνυμαι, προσαπόλλνυμαι, συναπόλλνυμαι. Παρατ. ἀπωλλύμην, προσαπωλλύμην, συναπωλλύμην. Μέλ. συνηρ. ὡς παθ. ἀπολοῦμαι, διολοῦμαι, προαπολοῦμαι. Ἀόρ. μέσ. ὡς παθ. ἀπωλόμην (προαπωλόμην, προσαπωλόμην, συναπωλόμην, ἐναπωλόμην, συμπαραπωλόμην καὶ διωλόμην). Παρακ. θ'. ὡς παθ. ἀπόλωλα (παραπόλωλα, προσαπό-

λωλα, προαπόλωλα) διόλωλα και εξόλωλα. Ὑπερσ. ἀπολώλειν και ἀπωλώλειν, εὐκτ. ἀπολώλωδες εἶην. Τὸ μέσον ἐκφέρεται ἀναλελυμένον.

ὄμνυμι (ὄμ-) και ὀμνύω, παρατ. ὤμνυν και ὤμνουν, μέλ. συνηρ. ὀμοῦμαι, ἄόρ. ὤμοσα (ὄμο-), παρακ. ὀμώμοκα, ὑπερσ. ὀμωμόκειν, μετ' ὀλ. μ. ἀντομωμοκῶς ἔσομαι. Μέσ. διόμνυμαι, ἐξόμνυμαι, ἀντόμνυμαι, ὑπόμνυμαι. Παρατ. μέσ. διωμνύμην και ὑπωμνύμην. Μέλ. παθ. ὀμοσθήσομαι. Ἀόρ. μέσ. διωμοσάμην, ἐξωμοσάμην, ἀντωμοσάμην, ἀνθυπωμοσάμην, κατωμοσάμην. Ἀόρ. παθ. ὀμόθην και ὑπωμόθην. Παρακ. ὀμώμοται και γ'. πληθ. ὀμώμονται, μετοχ. ὀμωμοσμένος, ρημ. ἐπίθ. ἀνώμοτος, ἀπώμοτος, τὸ συνώμοτον.

-πετάννυμι (πετάσ-νυμι) μόνον σύνθετον ἀναπετάννυμι και περιπεταννύω, παρατ. ἐνεπετάννυν, ἄόρ. κατεπέτασα, περιεπέτασα, ἐπεπέτασα, ἀνεπέτασα, προεπέτασα. Παθ. ἀναπετάννυμαι, παρατ. ἀνεπεταννύμην, παρακ. παθ. ἀναπέπταμαι και καταπέπταμαι.

πήγνυμι, (πηγ-) και πηγνύω, ἄόρ. ἔπηξα. Παθ. πήγνυμαι, παρατ. ἐπηγνύμην, μέλ. παθ. παγήσομαι, ἄόρ. παθ. ἐπάγην, παρακ. ἐνεργ. ὡς παθ. πέπηγα, ὑπερσ. ἐπεπήγειν, ρημ. ἐπίθ. πηκτός.

πτάρνυμαι (πταρ-) μόνον και ἄόρ. β'. ἔπτарон (σπαν.).

-ρήγνυμι (Frηγ-), ἀπλοῦν εἶναι ποιητικόν, πεζογραφικόν δὲ σύνθετον καταρρήγνυμι, ἀναρρήγνυμι, παραρρήγνυμι και περιρρήγνυμι, παρατ. ἀνερρήγνυν και βαρυτ. κατερρήγνουν, μέλ-, ἀναρρήξω, ἄόρ. διέρρηξα, ἀπέρρηξα, και περιέρρηξα. Μέσ. και παθ. ῥήγνυμαι, παρατ. ἐρρηγνύμην, ἄόρ. μέσ. κατερρηξάμην και περικατερρηξάμην, ἄόρ. παθ. ἐρράγην (και μέσ. διερράγην και ἐξερράγην), παρακ. ἐνεργ. β'. ὡς παθ. διέρρωγα και ὑπερσ. συνερρώγει, τᾶλλα εἶναι ποιητικὰ και μεταγενέστερα.

[ῥώννυμι] (ῥω-) , μόνον ἄόρ. ἐπέρρωσα, ἄόρ. παθ. ἐρρώσθην (και ὡς μέσ.), παρακ. ἔρρωμαι, ὑπερσ. ἐρρώμην, ρημ. ἐπίθ. ῥωστος, εὔρωστος, τᾶλλα εἶναι μεταγενέστερα.

σθέννυμι (σθεσ-), συνήθως σύνθετον ἀποσθέννυμι, κατασθέννυμι, ἄόρ. ἔσθεσα. Παθ. ἀποσθέννυμαι και κατασθέννυμαι, παρατ. ἀπεσθεννύμην, μέλ. μέσ. ὡς παθ. ἀποσθήσομαι, ἄόρ. β'. ὡς παθ. μόνον κατ' ἀπαρ. [ἀπέσθην] ἀποσθῆναι, ἄόρ. παθ. ἀπεσθέσθην και κατεσθέσθην, παρακ. ἐνεργ. ὡς παθ. ἀπέσθηκα, ὑπερσ. ἀπεσθήκειν.

-σκεδάννυμι (σκεδας-), μόνον σύνθετον διάσκεδάννυμι, παρατ. βαρυτ. κατεσκεδάννουν, ἄόρ. διεσκεδάσα, ἀπεσκεδάσα και κατεσκεδάσα. Μέσ. και παθ. σκεδάννυμαι, παρατ. ἐσκεδαννύμην, ἄόρ. παθ. ὡς μέσ. ἐσκεδάσθην, ἄόρ. μέσ. κατεσκεδασά-

μιν (τι), παρακ. μέσ. καὶ παθ. ἐσκέδασμαι, ὑπερσ. διεσκεδάσμην, ῥήμ. ἐπίθ. σκεδαστός. Σπανίως λέγεται καὶ ἀποσκήδνασθαι ὁ ἐνεστώς.

στρώννυμι, παρατ. κατεστρώννυν, ἄρ. ἐστόρεσα. Παθ. ὑποστόρνυμαι, παρακ. παθ. ἔστρωμαι, ῥήμ. ἐπίθ. ἄστροφος, τᾶλλα εἶναι ποιητικά καὶ μεταγενέστερα.

ΣΗΜ. Τὸ ῥῆμα σχηματίζεται ἐκ δύο ἐνεστώτων [πτέρνημι] καὶ [στρώννυμι]. [χώννυμι] χῶσ-, ἄχρηστον κατ' ἐνεστώτα παρ' Ἀττικοῖς, παρ' οἷς λέγεται [χῶ] χῶ, προσχοῖ, προχοῖ, ἀπαρ. χοῦν, συγχοῦν. Παρατ. ἔχουν (σπαν.). Μελ. χῶσω (καὶ καταχῶσω), ἄρ. ἔχῶσα (καὶ κατ-, ἀπ-), παρακ. ἀνακέχῶκα. Παθ. παρατ. προσεχούτο, ἄρ. ἐχῶσθην, παρακ. κέχῶμαι (κατακέχῶσται), τὰ ῥήμ. ἐπίθ. εἶναι ποιητικά.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ

ΕΙΣ Ω ΚΑΙ ΕΙΣ ΜΙ

α') Μέσα ἀποθετικά.

§ 806.

ἀγωνίζομαι, ἀγωνιοῦμαι (καὶ ὡς παθ.). ἡγωνισάμην, ἡγώνισμαι (καὶ ὡς παθ.), ἡγωνίσμην, ἄρ. ἡγωνίσθην (παθ.), ἀγωνιστέον, ἀνανταγώνιστος.

αἰκίζομαι, μόνον ἐνεστ., μέσ. ἄρ. ἡκισάμην καὶ ἡκίσθην (παθ.). αἰνίττομαι, παρατ. καὶ μέσ. ἄρ. ἡνιξάμην καὶ ἡνίχθην (παθ.) μόνον.

αἰσθάνομαι, ἡσθόμην (§ 793).

αἰτιῶμαι, ἡτιῶμην, αἰτιάσομαι, ἡτιασάμην, ἡτίαμαι (καὶ παθ.), ἡτιάμην καὶ ἄρ. ἡτιάθην (παθ.), αἰτιατέος -τέον.

ἀκούμαι καὶ ἄρ. ἡκεσάμην μόνον (§ 798).

ἀκροβολίζομαι, ἡκροβολίζόμην καὶ ἄρ. ἡκροβολισάμην μόνον.

ἀκροῶμαι, ἡκροασάμην μόνον (§ 798).

ἄλλομαι, ἡλλόμην, ἄλούμαι, ἡλάμην καὶ σπαν. ἡλόμην μόνον.

ἀνανεοῦμαι, ἐπανανεώσομαι καὶ ἄρ. ἀνενεωσάμην μόνον.

ἀπολογοῦμαι, ἀπελογούμην, ἀπολογήσομαι, ἀπελογησάμην, ἀπολελόγημαι (καὶ παθ.), ἄρ. ἀπελογήθην (παθ.). ἀπολογητέον.

ἀριστοποιοῦμαι (καὶ παθ.), ἡριστοποιούμην, ἀριστοποιήσομαι, ἡριστοποιησάμην καὶ ἡριστοποιήμην.

[ἀρῶμαι] ποιητ., πεζολογικὸν ἄπλοῦν μόνον κατὰ τὴν μετοχ.
ἀρασάμενος (Ἄνδοκ. 1. 31), ἀλλ' ἐπαρῶμαι καὶ καταρῶμαι,
παρατ. μόνον καταρῶμιν, μέλ. ἐπαράσομαι καὶ καταράσομαι,
ἀόρ. ἐπηρεάσάμην καὶ κατηρασάμην, παρακ. ἐπῆραμαι μόνον,
ῥημ. ἐπίθ. ἐπάρατος, κατάρατος, τριςκατάρατος.

ἀσπάζομαι, ἡσπαζόμην, ἀσπάσομαι, ἡσπασάμην, ἀσπα-
στός, ἀσπαστέος.

αὐλίζομαι, νύλιζόμην, νύλισάμην καὶ νύλίσθην (ὥς μέσ.).
βιάζομαι (μέσ. καὶ παθ.), -ἐδιαζόμην (όμ.), βιάσομαι, ἐδι-
ασάμην, ἐδιάσθην (παθ.), βεβίασμαι (μέσ. καὶ παθ.).

[βρυχῶμαι] ποιητικόν, πεζολογ. μόνον ἀνεβρυχησάμην.

γίγνομαι, ἐγενόμην (§ 796).

[δατέομαι], μόνον ἐδασάμην, ῥημ. ἐπίθ. ἀνάδαστος.

δεδίπτομαι καὶ ἀόρ. δεδιξάμενος μόνον.

δεξιοῦμαι, ἐδεξιούμην, δεξιώσομαι, ἐδεξιωσάμην, ἐδε-
ξιώθην (παθ.) μόνον.

δέχομαι, ἐδεχόμην, δέξομαι, ἐδεξάμην, δέδεγμαι, προς-
εδέδεκτο (παθ.), ἀόρ. εἰσεδέχθην παθ.), παραδεκτέον, ἀπο-
δεκτέον, προσδεκτέον, ὑποδεκτέον.

διακελεύομαι, παρατ., μέλ. μέσ., ἀόρ. διεκελευσάμην, δια-
κελευστέον.

διακριβοῦμαι, διηκριβωσάμην, διηκριβώμαι μόνον.

[διακηρυκεύομαι], διεκηρυκευσάμην (μόνον).

δωροῦμαι, παρατ., μέσ. μέλ., ἀόρ. ἐδωρησάμην, ἐδωρή-
θην (παθ.), δεδώρημαι (μέσ. καὶ παθητ.).

ἐντέλλομαι, παρατ., ἀόρ. ἐνετείλάμην, ἐντέταλμαι (παθ.).

ἐπικηρυκεύομαι, παρατ., ἀόρ. ἐπεκηρυκευσάμην μόνον.

ἐργάζομαι, παρατ., μέσ. μέλ., ἀόρ. μέσ., εἵργασμαι (καὶ
παθ.), εἵργάσθην (καὶ παθ.), μέλ. (κατ-, ἐξ-)εργασθήσομαι
(παθ.), ἀόρ. εἵργάσθην (παθ.), εὐκατέργαστος, δυσκατέργα-
στος, ἀδιέργαστος, ἀδιεξέργαστος, περιεργαστέον, ἐργα-
στέος-τέον.

εὔχομαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἀόρ., παρακ. νῦγμαι (παθ.).
(§ 640), εὐκτός, ἀπευκτός, πολύευκτος, εὐκτέος.

ἡγοῦμαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἀόρ., παρακ. ἡγηναι (καὶ
ὥς παθ.), ἀόρ. παθ. τὸ περιηγηθὲν (παθ.), ἀδιήγητος, εὐδιή-
γητος, ἀπεριήγητος, ἡγητέον.

θεῶμαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἀόρ., παρακ. τεθέαμαι, ἐτε-
θεάμην, θεατός, ἀθέατος, θεατέον, διαθεατέον.

ἰῶμαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἀόρ. ἰασάμην, ἀόρ. ἰάθην
(παθ.), ἱατός, δυσῖατος, εὐῖατος, ἀνίατος.

ἰκνοῦμαι, ἰκόμην (§ 792).

[ἱερῶμαι] ἱερασάμην μόνον.

ἱλάσκομαι, παρατ., μέλ. μέσ., ἄορ. (ἐξ-, ἀφ-) ἱλασάμην, ἄορ. παθ. ἐξιλασθὲν (παθ.).

ἰσχυρίζομαι, παρατ., μέσ. μέλ. ἰσχυριοῦμαι, ἄορ. ἰσχυρισάμην, ἰσχυριστέον. Ἐνεργ. ἀπαντᾷ μόνον τὸ συνισχυριῶ (μέλλ.).

καρποῦμαι, παρατ., μέλ. μέσ., ἄορ. ἐκαρπwsάμην, κεκάρπωμαι. Ὁ ἐνεργ. τύπος μόνον ποιητικός.

κοινολογοῦμαι, παρατ., μέσ. ἄορ. καὶ ὑπερσ. μόνον.

κοιμψεύομαι, ἐκοιμψεύσάμην καὶ κεκόμψευμαι (καὶ παθ.).

κτῶμαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ., κέκτημαι καὶ ἔκτμηται καὶ παθ.), ἐκεκτῆμην, κεκτῆσομαι, καὶ ἐκτῆσομαι, ἄορ. ἐκτῆθην (παθ.), κτητός, ἄκτητος, ἐπίκτητος, κτητέος-τέον.

λήζομαι, παρατ. καὶ ἄορ. ἐλησάμην. Σπανίως ὁ ἐνεργ. τύπος, ἐληζον.

λογίζομαι, παρατ., μέλ. λογιόυμαι, ἐλογισάμην, λελόγισμαι (καὶ παθ.), ἐλογίσθην (παθ.), ἀλόγιστος, λογιστέον, ὑπολογιστέον, συλλογιστέος.

λυμαίνομαι (καὶ παθ.), παρατ., μέλ. μέσ., μέσ. ἄορ., παρακ. καὶ ὡς παθ. λελύμασμαι.

λωβῶμαι, λωβήσομαι, ἐλωβησάμην, λελώβημαι (καὶ παθ.), ἐλωβήθην (παθ.).

μάχομαι, κτλ. ἐμαχεσάμην, κτλ. (§ 790).

μέμφομαι, παρατ., μέσ. μέλλ., ἐμεμψάμην καὶ ἐμέμψθην (ὡς μέσ.), μεμπτός, ἄμεμπτος.

μηχανῶμαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ., μεμηχανῆμαι (καὶ παθ.), ἐμεμηχανήμην (παθ.), μηχανντέον.

μιμοῦμαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ., μεμίμημαι (καὶ παθ.), μέλ. μιμηθήσομαι (παθ.), ἄορ. ἐμιμήθην (παθ.), μιμητός, εὐμίμητος, μιμητέος-τέον.

νεανιεύομαι, μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ. καὶ παρακείμ. μόνον.

[νοσφίζομαι] ποιητικόν, μόνον ἐνοσφισάμην.

ὀδύρομαι, παρατ., μέσ. μέλ. ὀδυροῦμαι, ἄορ. ὠδυράμην.

οἰωνίζομαι, οἰωνίζομην καὶ ἄορ. οἰωνισάμην.

ὀλοφύρομαι, ἀπωλοφύρομην, ὀλοφύροῦμαι, ὠλοφύραμην καὶ ὠλοφύρην (ὡς μέσ.).

ὄρχομαι, παρατ., μέσ. μέλ., ἄορ. ὄρχησάμην. Σπαν. ὄρχῳ. ὀσφραίνομαι (καὶ ἄορ. ὠσφρόμην ποιητ. ὡς καὶ τὰ λοιπά).

παιδοποιοῦμαι, μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ., καὶ παρακ. μέσ. καὶ παθ.

παρακελεύομαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ., παρακέλευστος.

παρρησιάζομαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ. καὶ παρακ. καὶ ὡς παθητ.

πέτομαι καὶ ἄορ.-ἐπτάμην καὶ ἐπτόμην (§ 796).
 πραγματεύομαι, παρατ., ἄορ. ἐπραγματευσάμην καὶ ἐ-
 πραγματεύθην (ὡς μέσ.), πεπραγμάτευμαι (καὶ ὡς παθ.).
 προμνῶμαι, προμνῶμην καὶ ἄορ. προμνησάμην.
 πυνθάνομαι, κτλ. ἄορ. ἐπυνθόμην, κτλ. (§ 794).
 στοχάζομαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ. καὶ παρακ. μόνον.
 σφαγιάζομαι (καὶ παθ.), παρατ., καὶ ἄορ. ἐσφαγιασάμην.
 τεκμαίρομαι, παρατ., μέλ. συνηρημ., ἄορ. μέσ. ἐτεκμηρά-
 μην, ἀτέκμαρτος.
 τερατεύομαι καὶ ἄορ. μέσ. ἐτερατευσάμην.
 τεχνῶμαι (καὶ παθ.), ἐτεχνῶμην καὶ ἄορ. ἐτεχνησάμην.
 φείδομαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ. καὶ ῥημ. ἐπίθ. φει-
 στέον.
 φθέγγομαι, παρατ., μέσ. μέλ., μέσ. ἄορ., παρακ. ἐφθεγμαι
 καὶ ῥημ. ἐπίθ. ἄφθεγκτος.
 φιλοφρονοῦμαι, παρατ., ἄορ. ἐφιλοφρονησάμην καὶ ἐφιλο-
 φρονήθην (ὡς μέσ.).
 χαρίζομαι, παρατ., μέλ. χαριοῦμαι, ἐχαρισάμην, κεχάρι-
 σμαι (καὶ παθ.), ἀχάριστος, χαριστέον.
 χειροῦμαι, παρατ., μέλ. χειρώσομαι, ἐχειρώσάμην, ἄορ.
 ἐχειρώθην (παθ.), κεχειρώμαι (παθ.), εὐχειρώτος, δυσχει-
 ρώτος.
 χρῶμαι, παρατ., μέλ. μέσ., μέσ. ἄορ., κέχρημαι (καὶ παθ.),
 ἐκεκρήμην, ἄορ. ἐκρήσθην (παθ.), χρηστός, ἀχρηστος, εὖ-
 χρηστος, δύσχρηστος, χρηστέον, προσχρηστέον.
 ὠνοῦμαι, κτλ. ἐπριάμην, κτλ. § 800.

6.) ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΕΤΑ ΠΑΘ. ΔΟΡΙΣΤΟΥ.

§. 807.

ἄγαμαι, ἀποθ. μετὰ καὶ μέσ. ἀορίστου σπανίως (§ 803).
 ἀθροίζομαι, ἠθροίσθην καὶ ἠθροισάμην μετὰ διαφορᾶς, μέλ.
 ἀθροισθήσομαι (ὡς μέσ.), ἠθροίσθην καὶ παρακ. καὶ ὑπερσ. καὶ
 παθ.
 αἰδοῦμαι, ἀποθ. ἠδέσθην καὶ ἠδεσάμην μετὰ διαφ. (§ 798).
 αἶρομαι, ἦρθην καὶ ἠράμην (τι, μετὰ διαφορᾶς).
 αἰσχύνομαι, ἠσχύνθην (§ 798).
 ἀλλάττομαι, -ἠλλάγην καὶ ἠλλαξάμην (§ 798).
 ἀλλοτριόυμαι, ἀπῆλλοτριώθην, ὁ ἠλλοτριώθην (παθ.).
 ἀμιλλῶμαι, ἀποθ., ἠμιλλήθην (καὶ ὡς παθ. ἐνίοτε), μέσ. μέλ.
 ἀνάγομαι, ἀνήχθην καὶ ἀνηγαγόμην (§ 798).
 ἀνῶμαι, ἠνιάθην μετὰ μέσ. μέλλ., ἄνευ παρακειμ. κτλ.
 ἀντιτάττομαι, ἀντετάχθην καὶ ἀντεταξάμην.
 [ἀπονοοῦμαι] ἀποθ., ἀπενοήθην καὶ μετὰ παρακ. μόνον,

ἀρνοῦμαι, ἀποθ., ἡρνήθην καὶ ἡρνησάμην (σπανίως), μέσ.
μέλλ. καὶ παρακ. ἡρνημαι.

αὐλίζομαι, ἀποθ. νύλισθην καὶ νύλισάμην ἄνευ μέλ. καὶ
παρακ.

αὐξομαι καὶ αὐξάνομαι, νύξήθην (§ 793).

ἄχθομαι, ἀποθ. ἡχθέσθην, κτλ. (§ 790).

βούλομαι, ἀποθ., ἐ(ἡ)βουλήθην (§ 790).

γαυροῦμαι, ἀποθ. ἐπεγαυρώθην (§ 798).

-γυμνοῦμαι (σύνθ. ἀπο-), ἐγυμνώθην (καὶ ὡς παθ.), γυμνω-
τέος.

δαπανῶμαι (καὶ ὡς παθ.), παρατ. ἐδαπανήθην (καὶ ὡς παθ.),
δεδαπάνημαι (καὶ ὡς παθητ.), τὰ λοιπὰ ἐλλείπουσιν.

δέομαι, ἀποθ., ἐδεήθην κτλ. (§ 790).

δημοκρατοῦμαι, ἀποθ., [ἐδημοκρατήθην], μόν. Ἀττικ. ἐνεσ.,
παρατατ. καὶ μέσ. μέλλων.

διακρίνομαι, διεκρίθην (καὶ ὡς παθ.) καὶ διεκρινάμην (τι,
μετὰ διαφορᾶς).

διαιτῶμαι, ἐδιητήθην (καὶ παθ.) καὶ ἐδιητησάμην (μόνον
σύνθετος κατεδιητησάμην) (§ 654).

διαλέγομαι, διελέχθην, μετὰ μέλλ. μέσ. καὶ παθητ.

διαλύομαι, διελύθην καὶ διελυσάμην (τι, διαφόρως).

διανοοῦμαι, ἀποθ., διενοήθην μετὰ μέλ. μέσ. καὶ παθητ.

διατίθεμαι, διετέθην (καὶ παθ.) καὶ διεθέμην (τι, διαφór.).

δύναμαι, ἀποθ., ἐ(ἡ)δυνήθην καὶ ἐδυνάσθην (§ 803).

εἰθίζομαι, εἰθίσθην (καὶ παθ.).

εἰκάζομαι, εἰκάσθην (καὶ παθ. συνήθως).

ἐγείρομαι, ἡγέρθην καὶ ἡγρόμην (§ 796).

ἐλαττοῦμαι, ἡλαττώθην, μετὰ μέλλ. μέσ. καὶ παθ. ἄνευ παρακ.

ἐλευθεροῦμαι, ἡλευθερώθην (καὶ παθ.).

ἐναντιοῦμαι, ἀποθ., ἡναντιώθην μετὰ μέσ. μέλλ.

ἐνθυμοῦμαι ἀποθ., ἐνεθυμήθην μετὰ μέσ. μέλλ., παρακ.
ἐντεθύμηναι (καὶ παθ.), ἐνθυμητέον.

ἐννοοῦμαι, μόνον, παρατ. καὶ ᾄρ. ἐνενοήθην.

ἐπείγομαι, μόν. παρατ. καὶ ᾄρ. ἡπείχθην, ἐπεικτέον.

ἐπιμέλομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι, ἀποθ., ἐπεμελήθην (§ 790).

ἐπίσταμαι, ἀποθ., ἡπιστήθην (§ 803).

ἐστιῶμαι, εἰστιάθην (καὶ παθ.), εἰστίαμαι (καὶ παθ.).

εὐλαβοῦμαι, ἀποθ., εὐλαβήθην καὶ σπαν. νύλαβήθην.

εὐνάζομαι, εὐνάσθην (ἄνευ ἄλλων χρόν.).

εὐνομοῦμαι, ἀποθ., εὐνομήθην, ἄνευ παρακ. καὶ ὑπερσ.

εὐφραίνομαι, εὐφράνθην μετὰ μέλ. μέσ. καὶ παθ.

εὐώχοῦμαι, εὐωχήθην, μέλ. μέσ., παρακείμ. ποιητικ.

ἥδομαι, ἀποθ., ἥσθην μετὰ μέλ. παθητ. ἄνευ παρακ.

ἡττώμαι, ἀποθ., ἡττήθην μετὰ μέλ. μέσ. καὶ παθ.
 θυμῶμαι, ἀποθ. ἐθυμώθην. ἄνευ μέλλ. καὶ ὑπερσυντ.
 θωρακίζομαι, ἐθωρακίσθην καὶ ἐθωρακισάμην (ἀδιαφόρως).
 ιδρύομαι, ιδρύθην καὶ ιδρυσάμην (τι, διαφόρως).
 κάμπτομαι, ἐκάμψθην (καὶ ὡς παθητ.).
 κατακλίνομαι, κατεκλίθην καὶ κατεκλίνην, μετὰ μέλλ. 6'.
 παθ. κατακλινήσομαι.
 κινῶμαι, κινήσομαι (καὶ ὡς μέσ.), ἐκινήθην (καὶ ὡς παθ.).
 κοιμῶμαι, ἐκοιμήθην, ἄνευ μέλλ. καὶ ὑπερσ.
 κομίζομαι, ἀόρ. ἐκομίσθην καὶ ἐκομισάμην καὶ μέλ. κομι-
 σθήσομαι (καὶ ὡς μέσ.) καὶ κομιοῦμαι (μετὰ διαφορᾶς).
 κοσμοῦμαι, ἀόρ. ἐκοσμήθην (καὶ παθ.) καὶ ἐκοσμησάμην.
 λοιδοροῦμαι (καὶ παθ.), ἐλοιδορήθην (καὶ παθ.) καὶ ἐλοι-
 δορησάμην, μέσ. μέλλ., παρακ. λελοιδόρημαι (παθ.).
 λυποῦμαι (καὶ παθ.), ἐλυπήθην, μέλ. συλλυπήσομαι.
 μαλακίζομαι, ἐμαλακίσθην καὶ ἐμαλακισάμην (σπαν.).
 μαίνομαι, ἐμάνην, μέλλ. [μανοῦμαι] μόνον.
 μίγνυμαι, ἐμίχθην καὶ ἐμίγην (καὶ ὡς παθ.) καὶ ἐμιξάμην.
 μνῆσκομαι, μνησθήσομαι (ὡς μέσ.), ἐμνήσθην, (§ 795).
 -νοοῦμαι, -ενοήθην (§ 798).
 ξενοῦμαι, ἀποθ. ἐξενώθην (καὶ ὡς παθ. σπανίως) καὶ παρακείμ.
 ἐξένωμαι (μόνον).
 οἰκίζομαι, κατρκίσθην (καὶ παθ.) καὶ κατρκισάμην.
 οἶομαι, ὤήθην, ἀποθ. § 790.
 ὀλιγαρχοῦμαι. ἀποθ., καὶ ἀόρ. ὀλιγαρχήθην μόνον.
 ὁμοιοῦμαι, ὁμοιώθην (καὶ ὡς παθητ.).
 ὀπλίζομαι, ὀπλίσθην καὶ ὀπλισάμην ἄνευ μέλλ.
 ὀργίζομαι, ὀργίσθην μετὰ μέλλ. μέσ. καὶ παθητ.
 ὀρέγομαι, ὀρέχθην, καὶ σπαν. ὀρεξάμην, ἄνευ παρακ.
 ὀρμίζομαι, ὀρμίσθην καὶ συνήθ. ὀρμισάμην, ἄνευ παρακ.
 ὀρμῶμαι, ὀρμήθην.
 ὀψίζομαι, ὀψισθεὶς (ἄνευ ἄλλων χρόνων).
 παρασκευάζομαι, παρεσκευάσθην (καὶ παθ.) καὶ συνήθ.
 παρεσκευασάμην, τὰ λοιπὰ ὁμαλῶς.
 παρατάσσομαι, παρετάχθην καὶ παρεταξάμην.
 παροξύνομαι, παρωξύνθην (καὶ ὡς παθ.).
 πείθομαι (καὶ παθ.), ἐπείσθην (καὶ παθ.) καὶ ἐπιθόμην,
 μέλλ. πείσομαι, ὁ πεισθήσομαι δὲ παθητ. διαθέσ.
 πειρῶμαι, ἐπειράθην (καὶ παθ.) καὶ ἐπειρασάμην.
 περαιοῦμαι, ἐπεραιώθην, μετὰ μέλλ. μέσ.
 περιελίττομαι, περιελίχθην.
 πίμπλαμαι, ἐπλήσθην (καὶ ὡς παθ.) καὶ ἐνεπλησάμην (§ 803).
 πλανῶμαι, ἐπλανήθην μετὰ μέσ. μέλλ., ἄνευ ὑπερσυντ.

πληροῦμαι, ἐπληρώθην καὶ ἐπληρώσαμην (τι, διαφόρως).
 -πλήττομαι, ἐκπλάγῃσομαι, ἐξεπλάγην, κατεπλάγην (§ 800).
 πολεμοῦμαι, πολεμώσομαι, ἐπολεμώθην καὶ ὑπερσ. μόνον,
 ἀλλὰ καὶ προσπολεμώσασθαι (τι, σπαν.).
 πολιτεύομαι, ἐπολιτεύθην καὶ ἐπολιτευσάμην.
 πονοῦμαι, διεπονήθην καὶ διεπονησάμην (συνήθως).
 πορεύομαι, ἐπορεύθην, ἄνευ ὑπερσυντ.
 προθυμοῦμαι, προεθυμήθην μετὰ μέλ. καὶ ἐκ μέσ. καὶ παθητ.
 προνοοῦμαι, προνοήσομαι, προενοήθην καὶ προενοησάμην.
 σκεδάννυμαι, ἐσκεδάσθην καὶ κατεσκεδασάμην (διαφόρως).
 σπείρομαι, ἐσπάρην (καὶ παθ.), ἄνευ μέλλ. καὶ ὑπερσυντ.
 στρέφωμαι, ἐστράφην καὶ κατεστρεψάμην (διαφόρως).
 σέδομαι, ἐσέφθην (σπανιώτατα).
 συμπλέκομαι, συνεπλάκην (καὶ παθ.).
 [συνδύζομαι], μόνον ἀόρ. συνεδυάσθην.
 συσπειρῶμαι, ἀποθ. συνεσπειράθην καὶ παρακ. συνεσπεί-
 ραμαι μόνον, ὁ ἐνεργ. τύπος μεταγενέστερος.
 συντάττομαι, συνετάχθην καὶ συνεταξάμην.
 σφάλλομαι, ἐσφάλην μετὰ μέλ. μέσ. καὶ παθ.
 σχίζομαι, ἐσχίσθην (καὶ παθ.) ἄνευ ὑπερσυντ.
 σῶζομαι (καὶ παθ.), μέλ. σωθήσομαι (καὶ ὡς μέσ.), ἐσώθην
 (καὶ ὡς παθ.) καὶ μέσ. μέλ. (δια-, ἀνα-)σώσομαι τι, ἀόρ. (δι-,
 ἀν-)εσωσάμην τι, παρακ. σέσω(σ)μαι (μέσ. καὶ παθ.).
 ταλαιπωροῦμαι, ἐταλαιπωρήθην.
 ταράττομαι, ἐταράχθην (καὶ παθ.).
 τειχίζομαι, ἐτειχίσθην καὶ ἐτειχισάμην (συνήθ.).
 τέρπομαι, ἐτέρφθην, ἄνευ παρακειμ. καὶ ὑπερσυντ.
 τραχνλίζομαι, ἐξετραχνλίσθην.
 [φαιδροῦμαι], μόνον ἐφαιδρώθην (ὡς μέσ.).
 φαίνομαι, φανοῦμαι καὶ φανήσομαι, ἐφάνην (§ 800).
 φαντάζομαι, ἀποθ.. ἐφαντάσθην καὶ μέλ. φαντασθήσομαι.
 φέρομαι, -ἠνέχθην καὶ ἠνεγκάμην (διαφόρως) (§ 800).
 φιλοτιμοῦμαι, ἀποθ., φιλοτιμηθήσομαι, ἐφιλοτιμηθήν.
 φοβοῦμαι, φοβήσομαι, ἐφοβήθην.
 χαλεπαίνομαι, ἐχαλεπάνθην (μόνον ἄνευ ἄλλ. χρόνων).
 ψεύδομαι, ἐψεύσθην καὶ ἐψευσάμην (διαφόρως).

γ') ΜΕΣΟΣ ΜΕΛΛΩΝ ΜΕΤ ΕΝΕΡΓ. ΣΗΜΑΣΙΑΣ.

§ 808.

ἄδω, ἄσομαι⁽¹⁾

βαδίζω, βαδιοῦμαι.

ἀκούω, ἀκούσομαι.

βαίνω, -βήσομαι.

(1) Γράφεται καὶ «ἄσουσι (Πλάτ. Νόμ. 666, δ'), ἔνθα ὁμοῦς ὑπὸ Πόρσω-
 νος διορθοῦται εἰς «ἄσουσι».

ἀμαρτάνω, ἀμαρτήσομαι.	βιῶ, βιώσομαι.
ἀνανεύω, ἀνανεύσομαι.	βλέπω, βλέψομαι.
ἀπαντῶ, ἀπαντήσομαι.	βοῶ, βοήσομαι.
ἀποδιδράσκω ἀποδράσομαι.	γελῶ, γελάσομαι.
ἀπολαύω, ἀπολαύσομαι.	γινώσκω, γνώσομαι.
γρύζω, [γρύξομαι (ποιητ.)].	παίζω, παιζοῦμαι.
δάκνω, δήξομαι.	πάσχω, πείσομαι.
[δείδω] δείσομαι.	πηδῶ, πηδήσομαι.
εἰκάζω, -εἰκάσομαι.	πίνω, πίομαι.
εἰμί, ἔσομαι.	πίπτω, πεσοῦμαι.
ἐμῶ, [ἐμοῦμαι (ποιητ.)].	πλέω { πλεύσομαι.
ἐσθίω, ἔδομαι.	{ πλευσοῦμαι.
ἔψω, ἐψήσομαι.	πνέω { [-πνεύσομαι,]
θαυμάζω θαυμάσομαι.	{ [πνευσοῦμαι].
θέω, μεταθεύσομαι.	ῥέω, εἰςρῆσομαι.
θνήσκω, ἀποθανοῦμαι.	σιγῶ, [σιγῆσομαι (ποιητ.)].
κάμνω, καμοῦμαι.	σιωπῶ, σιωπήσομαι.
κατανεύω, κατανεύσομαι.	σκώπτω, [σκώψομαι (ποιητ.)].
λαγχάνω, λήξομαι.	σπουδάζω, σπουδάσομαι.
λαμβάνω, λήψομαι.	συρίττω, [συρίζομαι (μεταγ.)].
μανθάνω, μαθήσομαι.	τίκτω, τέξομαι.
νέω (πλέω) νεύσομαι.	τρέχω, δραμοῦμαι.
οἰμῶζω, οἰμῶξομαι.	τρώγω, τρώξομαι.
οἶδα, εἴσομαι.	τυγχάνω, τεύξομαι.
ὀλολύζω, [ὀλολύξομαι (ποιητ.)].	[τωθάζω], τωθάσομαι.
ὀμνυμι, ὀμοῦμαι.	φεύγω { φεύξομαι,
ὀρώ, ὄψομαι.	{ φευξοῦμαι.
οὐρῶ, [οὐρήσομαι (ποιητ.)].	[χέζω, χεσοῦμαι, ποιητ.]

ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΑ

ἀποχωρῶ, ἀποχωρήσομαι καὶ σπαν.	κλέπτω, κλέψομαι καὶ κλέψω.
ἀποχωρήσω.	παραίνω, παραινέσω καὶ σπαν. πα-
ἀρπάζω, ἀρπάσομαι καὶ σπαν.	ἀρ- ραινέσομαι.
πάσω, προςχωρῶ, προςχωρήσομαι καὶ προς-	
γηράσκω, (κατα-, ἐγ-) γηράσομαι	χωρήσω.
καὶ γηράσω.	συγχωρῶ, συγχωρήσομαι καὶ συγ-
διώκω, διώξομαι καὶ διώξω.	χωρήσω.
ἐγκωμιάζω, ἐγκωμιάσομαι καὶ ποθῶ, ποθήσω καὶ σπαν. ποθήσο-	
ἐγκωμιάσω.	μαι καὶ ποθέσομαι.
ἐπαίνω, ἐπαινέσομαι καὶ σπαν. ἐπαι- φθάνω, φθήσομαι καὶ φθάσω.	
νέσω.	χωρῶ, χωρήσομαι καὶ σπανίως χω-
κλαίω, κλαύσομαι καὶ κλα(ι)ήσω.	ρήσω.

ἀγνοῦμαι, ἀγνοήσομαι.	ἄγομαι, ἄξομαι καὶ ἀχθήσομαι.
ἀγωνίζομαι (ἐνεργ.), ἀγωνιοῦμαι καταφρονῶμαι, καταφρονήσομαι καὶ (καὶ παθ.). (§ 806.).	καταφρονηθήσομαι.
ἀδικοῦμαι, ἀδικήσομαι.	κληροῦμαι, κληρώσομαι (καὶ ὡς μέσ.).
ἀλίσκομαι, ἀλώσομαι.	κρίνομαι, κρίνοῦμαι καὶ κριθήσομαι.
ἀμφισβητοῦμαι, ἀμφισβητήσομαι.	κωλύομαι, κωλύσομαι.
ἀπατῶμαι, ἀπατήσομαι.	μαρτυροῦμαι, μαρτυρήσομαι καὶ
ἀπιστοῦμαι, ἀπιστήσομαι.	μαρτυρηθήσομαι.
ἄρχομαι, ἄρξομαι (καὶ μέσ.).	μαστιγοῦμαι, μαστιγώσομαι.
αὐξάνομαι, αὐξήσομαι (καὶ μέσ.)	μισοῦμαι, [μισήσομαι (ποιητ.).].
καὶ αὐξηθήσομαι.	οἰκοῦμαι, οἰκήσομαι.
ἀφαιροῦμαι, ἀφαιρήσομαι μετὰ καὶ ὁμαλίζομαι, ὁμαλίοῦμαι.	
παθ. ἀφαιρεθήσομαι.	ὁμολογοῦμαι, ὁμολογήσομαι.
βλάπτομαι, βλάψομαι καὶ βλαβή-	παιδαγωγοῦμαι, παιδαγωγήσομαι.
σομαι.	παιδεύομαι, παιδεύσομαι καὶ παι-
γεννώμαι, γεννήσομαι.	δευθήσομαι.
γηροτροφοῦμαι, γηροτροφήσομαι.	παύομαι, παύσομαι (καὶ μέσ.) καὶ
-δοῦμαι (δένομαι), δεθήσομαι καὶ	πauθήσομαι (σπαν.).
μετ' ὁ. μ. δεδήσομαι.	περίσταμαι, περιστήσομαι.
δημοκρατοῦμαι, δημοκρατήσομαι.	πληροῦμαι, πληρώσομαι (σπαν.) καὶ
διαιροῦμαι, διαιρήσομαι (καὶ μέσ.).	πληρωθήσομαι.
διδάσχομαι, διδάξομαι (καὶ μέσ.).	πολεμοῦμαι, πολεμήσομαι.
εἴργομαι, εἴρξομαι.	πολιορκοῦμαι, πολιορκήσομαι καὶ
ἐνεδρεύομαι, ἐνεδρεύσομαι.	σπ. πολιορκηθήσομαι
ἐξαπατῶμαι, ἐξαπατήσομαι καὶ	πράττομαι, πράξομαι (σπαν.) καὶ
ἐξαπατηθήσομαι.	πραχθήσομαι.
ἐπιβουλεύομαι, ἐπιβουλεύσομαι.	προαγορεύομαι, προαγορεύσομαι.
εὐλογοῦμαι, εὐλογήσομαι.	-σβέννυμαι, ἀποσβήσομαι.
εὐνομοῦμαι, εὐνομήσομαι.	στερίσκομαι
ἔχω, -ἔξομαι (ὡς μέσ. ἄπλοῦς).	στέρομαι (= ὡς παρακ.)
ἔωμαι, ἔάσομαι.	-στεροῦμαι (ἀπο-)
ζημιοῦμαι, ζημιώσομαι καὶ ζημιω-	στρεβλοῦμαι, στρεβλώσομαι.
θήσομαι.	συνίσταμαι, συστήσομαι καὶ συστα-
ήττωμαι, ήττήσομαι καὶ ήττηθή-	θήσομαι.
σομαι.	ταράττομαι, ταράξομαι (καὶ ὡς μέσ.)
θανатоῦμαι, θανατώσομαι.	τελευτῶ, τελευτήσομαι (ποιητ. καὶ
θεραπαύομαι, θεραπεύσομαι.	παρὰ Πλάτωνι).
ἵσταμαι, στήσομαι (καὶ ὡς μέσ.)	τηροῦμαι, τηρήσομαι.
σταθήσομαι.	τιμῶμαι, τιμήσομαι (καὶ ὡς μέσ.)
καθίσταμαι, καταστήσομαι.	καὶ τιμηθήσομαι.
τρέφομαι, θρέψομαι καὶ τραφήσομαι.	φιλοῦμαι, φιλήσομαι (ἄνευ μέσ. διαθ.

τρίβομαι, τρίβομαι καὶ κατατριβή- κατ' ἀνάλ. ἐκφερομ.).
 σμαι. φυλάττομαι, φυλάζομαι (καὶ μέσ.).
 τυραννοῦμαι, τυραννήσομαι. ψυχαγωγῶμαι, ψυχαγωγήσομαι.
 φέρομαι, οἶσομαι καὶ οἰσθήσομαι καὶ ὠφελοῦμαι, ὠφελήσομαι καὶ ὠφε-
 -ἐνεχθήσομαι. ληθήσομαι.

ε') ΑΟΡΙΣΤΟΙ Β'. ΚΑΙ ΕΝΕΡΓ. ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΜΕΤΑ ΣΗΜΑΣ.
 ΠΑΘΗΤ. Ἡ ΜΕΣΗΣ Ἡ ΟΥΔΕΤ.

§ 810.

Παρακείμενος.

Ἀόριστος.

ἀλίσκομαι, ἐάλωκα.	ἀλίσκομαι, ἐάλων.
γίγνομαι, γέγονα.	
δύομαι, ἐέδωκα.	δύομαι, ἔδυν.
ἐγείρομαι, ἐγρήγορα.	
[ἐῖθω], εἶωθα.	ἵσταμαι, ἔστην (καὶ ὡς μέσ. καὶ
[εἶκω], ἔοικα.	παθ.).
ἵσταμαι, ἔστηκα.	
κατάγνυμι, κατέαγα.	σβέννυμαι, ἀπέσβην (σπάνιος).
μαίνομαι, μέμνηνα.	
-ὄλλυμαι, -ὄλωλα.	φύομαι, ἔφυν.
πείθω, πέποιθα.	
πήγνυμαι, πέπηγα.	
πράττω, πέπραγα.	
ῥήγνυμαι, -ῥρωγα (δι-)	
σβέννυμαι, ἀπέσβηκα.	
σῆπομαι, -σέσηπα (ἀπο-)	
τήκομαι, τέτηκα.	
φαίνομαι, πέφηνα.	
φύομαι, πέφυκα.	

ς') ΜΕΣΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΜΕΤΑ ΠΑΘ. ΣΗΜΑΣ.

§ 811.

ἀνατρέπομαι, ἀνετραπόμην καὶ γίγνομαι, ἐγενόμην (ἐνίοτε παθ.).
συνήθ. ἀνετράπην. ἔχομαι, ἐσχόμην (ἀντί τοῦ μεταγ.
ἀπόλλυμαι, ἀπωλόμην. ἐσχέθην.).

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 812. Τὸ Ἑτυμολογικὸν μέρος τῆς Γραμματικῆς πραγματεύεται περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῶν λέξεων. Ἑτυμολογία δὲ εἶναι ἡ ἀναζήτησις καὶ ἀνεύρεσις τῆς ἀληθοῦς ἀρχῆς τῶν λέξεων. Ἡ ἀληθὴς ἀρχὴ τῶν λέξεων λέγεται ἔτυμον⁽¹⁾.

§ 813. Ἐπειδὴ αἱ λέξεις ὡς πρὸς τὴν γένεσιν αὐτῶν εἶναι πρωτότυποι ἢ παράγωγοι καὶ ἀπλᾶ ἢ σύνθετοι (§ 18—21), τὸ ἐτυμολογικὸν διαιρεῖται εἰς παραγωγὴν καὶ εἰς σύνθεσιν.

Ἡ παραγωγὴ πραγματεύεται περὶ τῆς γενέσεως παραγῶγων λέξεων, ἡ δὲ σύνθεσις περὶ τῆς γενέσεως συνθέτων. Καὶ ἡ μὲν παραγωγὴ δημιουργεῖ ἀπλᾶς λέξεις (πρωτοτύπους ἢ παραγῶγους), ἡ δὲ σύνθεσις συνθέτους.

§ 814. Αἱ πρωτότυποι ἀπλᾶ λέξεις γίνονται ἁμέσως ἐκ τοῦ θέματος ἢ τῆς ῥίζης διὰ προσθήκης τῶν τυπικῶν καταλήξεων, αἱ δὲ παράγωγοι ἀπλᾶ γίνονται ἐκ πρωτοτύπων ἢ ἄλλων παραγῶγων διὰ προσθήκης παραγωγικῶν καταλήξεων, ὡς φίλ-ος, τί-ς, λέγ-ω, δέ-σις, δεσ-μός κτλ.

1. Αἱ τυπικαὶ καταλήξεις δεικνύουσι τοὺς τύπους τῶν λέξεων, ὡς ἡ ος τὴν ὀνομαστ. τῶν δευτεροκλίτων, τὸ ω τὸ πρῶτον πρόσωπ. τῶν ῥημάτων τῆς ὀριστ. καὶ ὑποτακ. ἐγκλίσεως.

2. Αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις εἶναι προσαρτήματα καὶ προσφύσεις εἰς τὴν ῥίζαν ἢ εἰς τὸ θέμα τῶν λέξεων, ἅτινα διὰ τοῦτο δύναται νὰ ὀνομασθῶσιν ἐπιθέματα, τὰ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν προστιθέμενα προθέματα⁽¹⁾, τὰ δὲ ἐντὸς ἐπενθέματα.

Α') ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΕΞΕΩΝ.

§ 815. Διὰ τῆς παραγωγῆς παράγονται α') οὐσιαστικὰ παράγωγα· β') ἐπίθετα παράγωγα· γ') ῥήματα παράγωγα καὶ δ') ἐπιρρήματα παράγωγα.

(1) Τὸ ἔτυμον εἶναι ἡ ἀρχικὴ ῥίζα τῶν λέξεων. «Ἑτυμολογία ἐστὶν ἀνάπτυξις τῶν λέξεων, δι' ἧς τὸ ἀληθὲς σαφηνίζεται. Ἐτυμον γὰρ λέγεται τὸ ἀληθές... ἐτυμολογία ὡς ἂν εἴτις εἴποι ἀληθινολογία» (Βεχκέρ. Ἀνέκδ. σ. 740, 6).

(2) Τοιαῦτα εἶναι πολλὰ, σταφίς, ἀ-σταφίς, στάχυς καὶ ἄ-σταχυς, ἀ-στήρ, ἄ-στραπὴ καὶ στεροπή, ἀ-σπαίρω καὶ σπαίρω, κτλ. χθὲς καὶ ἐ-χθὲς, κτλ. ἰ-άλλω καὶ ἀπ-άλλω, κτλ. ὀ-δύρομαι καὶ δύρομαι, κτλ.

Οὐσιαστικά καὶ ἐπιθέτα ἐκ ῥημάτων παραγόμενα λέγονται ῥηματικά, ἐξ ὀνομάτων δὲ (οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων) γινόμενα λέγονται παρώνυμα.

ΣΗΜ. Παρώνυμον = τὸ παρ' ὀνόματος γινόμενον.

α') ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.

§ 817. Τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά παράγονται 1) ἐκ ῥημάτων, 2) ἐξ ἐπιθέτων, 3) ἐξ οὐσιαστικῶν, ὡς (ἐργάζομαι) ἐργάτης, (κακὸς) κακία, (βιβλος) βιβλίον.

1) ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΙΚΑ

§ 817. Τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά σημαίνουν 1) τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος ὡς ἀφηρημένον οὐσιαστικόν· 2) τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος· 3) τὸ ἐνεργεῖν πρόσωπον· 4) τὸ ὄργανον καὶ 5) τὸν τόπον· (πράττω) πράξις (=τὸ πράττειν), (γράφω) γράμμα, (σώζω) σωτήρ, (ἀρώ) ἄροτρον, (δικάζω) δικαστήριον.

§ 818. Παραγωγικαὶ καταλήξεις ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος ὡς ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ εἶναι·

μος, τис, σις καὶ σία
ος, α, η, μη, καὶ εἰά.

(ὀδύρομαι) ὀδυρ-μός, (πυνθάνομαι, πυθ-) πύσ-τις, (λέγω) λέξις, (=λέγεις), (θύω) θυ-σία, (λέγω) λόγ-ος, (φθίρω) φθορ-ά, (τέμνω) τομ-ή, (βασιλεύω) βασιλεία.

ΣΗΜ. 1. Σπανιώτεραι καταλήξεις τῆς ἀφηρημένης ἐννοίας τοῦ ῥήματος καὶ ὑπερὸν τῆς συγκεχρινένης εἶναι πολλαί, ὧν αἱ συνηθέστεραι εἶναι αὗται· 1) ἡ υἱά, τος, τη καὶ δών, (ἄγω) ἀγ-υἱά, (ὀρέγω) ὀργ-υἱά, (ἀρώ) ἄρο-τος, (ἐμέω) ἔμ-ε-τος, (τρογᾶω) τρογ-η-τός, (κάμνω) κάμ-α-τος, (ὕω) ὕ-ε-τός, (νίφω) νιφ-ε-τός, (σκηπ-) σκήπ-τω σκηπ-τός, (τίκτω, τεκ-, τοκ-) τοκ-ε-τός, θάνα-τος, κοίτη (κεῖ-μαι), (μέλει) μελ-έ-τη, (τελῶ), τελε-τή, (ἄχθομαι) ἀχθ-η-δών, (σῆπω) σηπ-ε-δών, (ἀλγέω) ἀλγ-η-δών, κτλ. 2) ἡ ὦν, ὡς (γεν. οὖς καὶ ὠτος), ς, ις καὶ υς, (εἶχω) εἶχ-ών, (στάζω) σταγ-ών, (αἰδοῦμαι) αἰδ-ώς, (γελῶ) γέλ-ως, (ἐρῶ) ἔρ-ως, (φλέγω) φλ-όξ (=φλόγος), (χαίρω) χάρ-ις, (ἴσχω) ἰσχ-ύς, κτλ. 3) ἡ ὄν η, ἦν η, νη καὶ λη, ἀκ-όνη, (ἀμπέχω) ἀμπεχ-όνη, βελ-όνη, περ-όνη, (ῥῥ-ομαι) ῥῥ-όνη (2), (εἶρω = ἀρμῶζω, συνδέω) εἶρ-ήνη, σελ-ήνη (σέλας), τέχ-νη (τεχ-, ἡ παράγουσα), πᾶχ-νη (παγ-, πήγνυμι), φάτ-νη καὶ πάθ-νη (πατ-, πατέομαι), στήλη (στα-), κτλ.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς μος λαμβάνουσι καὶ ἐπένθημα πρὸ τῆς καταλήξεως, σταθ-μός, βαθ-μός, πορθ-μός, σκαρθ-μός, μηνιθ-μός, αὐχ-μός, ὀφθαλμ-ός, κλαυθ-μός, μυκηθ-μός, ἀτμ-ός (ἄω = πνέω, αὔω, ἄ-ημι, σανσκρι, ā-t-man = πνοή, ψυχή), ἰσθ-μός (ἐκ τοῦ ἰ τοῦ εἶμι = πορεύομαι), κτλ.

(1) Δατ. ac-uo (ἀκονῶ), ac-us (βελόνη), ac-ei (ἔξυς), σανσκριτ. ācus = ὥκυσ.

(2) Τινὰ δὲ διὰ μέσου τῶν εἰς μα, πλησμ-ονή, κλαυμ-ονή, φλεγμ-ονή, χαρμ-ονή, κτλ. τὸ δὲ καλλονή ἐκ τοῦ κάλλος.

ΣΗΜ. 3. Ἡ κατάληξις τις εἶναι σπανία καὶ μᾶλλον ποιητική, παρὰ τοῖς πεζοῖς τῶν Ἀττικῶν εὐχρηστα εἶναι τὰ πίς-τις (=πίθ-τις), πύς-τις, χῆ-τις (1) καὶ ἄμπω-τις (μεταγενέστ. ἐκ τοῦ ἀνάπτως).

ΣΗΜ. 4. Τὰ εἰς σις πολλάκις σημαίνουναι καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος ἢ πράγμα, ὡς ποιήσις (=ποίημα καὶ ποιήματα), κτήσις (=κτῆμα καὶ κτήματα), ὄψις (=ὄμματα), βρώσις (=βρώματα), ὑπάρξις (=τὰ ὑπάρχοντα), κτλ.

ΣΗΜ. 5. Τὰ εἰς σία παράγονται συνήθως ἐκ τῶν εἰς -άζω γλωσσικῶν καὶ τοῦ θύω, (σχευάζω) σκευασίς, (χλευάζω) χλευασία, (εἰκάζω) εἰκασία, (ἐργάζομαι) ἐργασία, (δοκιμάζω) δοκιμασία, (θύω) θυσία. 2) καὶ ἐκ τῶν εἰς -αίνω τινά, (σημαίνω) [σημασία], (ξηραίνω) [ξηρασία], (θερμαίνω) [θερμασία]. 3) Τινά διφοροῦνται (γυμνάζω) γυμνασία καὶ [γύμνασις], [ξηρανσία καὶ ξήρανσις], [θερμανσία καὶ θερμανσις], κτλ.

ΣΗΜ. 6. Τὰ εἰς ος, η καὶ α εἶναι συνήθη καὶ εἰς τὰ πρωτότυπα ἔλεγχος, φυγ-ή. Τούτων πολλὰ σημαίνουναι ἔννοιαν ῥήματος συγκεκριμένην, ἀκοή (=τὰ ὦτα), γραφή (=ἐπιστολή), λαβή (μαχαίρας), κτλ.

ΣΗΜ. 7. Τινά τῶν εἰς η λαμβάνουσι τὸ πρόθεμα ἢ ἀναδιπλῶσιν καὶ τρέπουσιν τὸ α, ε καὶ ο εἰς ω, ὡς (ἄγω) ἀγωγ-ή, (ἔδω ἐσθίω) ἐδωδ-ή, (ἀνέχω) ἀνοκωχ-ή (ἀντί ἀνοκωχ-ή), κατέχω) κατοκωχ-ή (2).

ΣΗΜ. 8. Τὰ εἰς εἰά παράγονται πάντοτε ἐκ τῶν εἰς εὖω ῥημάτων, (βασιλεύω), βασιλεία, (ἐπιτροπεύω) ἐπιτροπεία, (δουλεύω) δουλεία, (ικετεύω) ἰκετεία (ἰκεσία δὲ ἐκ τοῦ ἰκέτης), (προστατεύω) προστατεία (προστασία δὲ ἐκ τοῦ προστατής), κτλ.

§ 189. Παραγωγικὰ καταλήξεις ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος εἶναι μα (γεν. ματος) καὶ ος (γεν. ους), (ποιῶ) ποίημα, (γράφω) γράμμα, (ἱδ) εἶδος, (τυχ, τυκ) τεύχος, (γίγνομαι) γένος.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς μα ἐνίοτε σημαίνουναι τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, ὡς φρόνημα (φρονέω), μέλημα, βάδισμα, κτλ. 2) ζῶον, βόσκημα, θρέμμα.

ΣΗΜ. 2. Τῶν εἰς μα καὶ ος ἔχουσι τινα ἐπενθέματα, ὡς ἄσθμα (ἄω, ἄημι, πρὸς ἄ-τμός), στῆθος (στα-). ἄχθος (ἄγω), κτλ.

§ 820. Παραγωγικὰ καταλήξεις ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἐνεργούντος προσώπου εἶναι

τωρ, τήρ καὶ τῆς
εὖς, ος, ας καὶ ης.

ῥή-τωρ, σω-τήρ, ποιη-τής, γραφεύς, τροφ-ός, πατραλοίας, γυμνασιάρχης. Θηλυκὰ αὐτῶν τετρα (ἐκ τῶν εἰς τωρ καὶ τήρ), τις, τρία καὶ τρίς (ἐκ τῶν εἰς τής), (γεννήτω) γεννήτειρα, (σωτήρ) σώτειρα, (προφήτης) προφῆτις, (συκοφάντης) συκοφάντρια, (ληστής) ληστρίς, (αὐλητής) αὐλητρίς. Πολλὰ δὲ εἶναι κοινῶς γένους ὁ τροφός, ἡ τροφός, ὁ τοκεύς, ἡ τοκεύς, (Αἰσχὺλ. Εὐμέν. 659), ἡ συγγραφεύς, ἡ φονεύς, κτλ.

1) Μόνον κατὰ δοτικ. χήτει (§ 363, 3).

(2) Ἀνωμάλως ἔγειναν τὸ (σπεύδω) σπουδή, (θε-) θήκη, (δοκ-) δόξα καὶ (χείρω) κουρά.

ΣΗΜ. 1. Σπανιώτεροι καταλήξεις είναι ων (—όνος ἢ οντος) καὶ ας (γεν. ἄντος, (θεράπω) θεράπων, (τεκ-) τέκτων, ἄτλας, κτλ.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς τὴν πρόσωπα σημαίνοντα εἶναι σπάνια καὶ ἰωνικά, ἀπαντῶσι δὲ τινα καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζογράφοις, ἀλεξητήρ, ἀποδεκτήρ, γνωστήρ, δοτήρ, διαθετήρ, ἐργαστήρ, θεραπευτήρ, κλητήρ, λυμαντήρ, μαστήρ, μνηστήρ, ὀπτήρ (=ἐπόπτης παρὰ Ξενοφ., =αὐτόπτης δὲ παρ' Ἀντιφῶντι), πλωτήρ, πρατήρ, σωτήρ, καὶ φραστήρ. Πολλὰ δὲ τῶν εἰς τὴν σημαίνουσι πράγμα ἢ σκεῦος, ζωστήρ, καθετήρ, κλυστήρ, κλωστήρ, λαμπτήρ, λουτήρ, νιπτήρ, ξυστήρ, ρυτήρ, φωστήρ, ψυκτήρ, κλπ. καὶ πρᾶξιν ἐνίοτε ὡς καμπτήρ (=ἐπικαμπτήρ).

ΣΗΜ. 3. Τῶν εἰς τὴς σημαίνουσι τινα καὶ πρᾶγμα, ὡς κομήτης, (ἄστηρ), ἐπενδύτης. Τῶν εἰς τὴς ἔχουσι τινα καὶ μέσην διάθεσιν, ὡς δύτης, αλλωπιστής, κτλ. παθητικὴν δὲ μόνον παρὰ ποιηταῖς, γηγενέτης, κτλ.

ΣΗΜ. 4. Τῶν εἰς εὖς σημαίνουσι τινα πρᾶγμα ἢ σκεῦος, ἀναβολεύς, ἄγωγεύς (ἰμάς κυνῶν ἢ ἱππῶν), ἐγκοπεύς, κοπεύς, ρυταγωγεύς, τομεύς, κτλ.

ΣΗΜ. 5. Αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις ος, ης καὶ ας εἶναι συνήθεις μᾶλλον εἰς τὰ σύνθετα.

§ 821. Παραγωγικαὶ καταλήξεις ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὀργάνου εἶναι -τρον, -τηρία καὶ -τρα, (ἄρώ) ἄροτρον, (ξυ) ξύσ-τρα, (μάττω) μάκτρα, χειρόμακτρον, βα-κ-τηρία, ἱκε-τηρία, ἀροτηρία.

ΣΗΜ. 1. Ὅργανον σημαίνει καὶ ἡ κατάληξις ἄννη, (σκάπτω) σκαπά-νη, (ἔψω) ἐψά-νη, (δρέπ-ω) δρεπά-νη, (ἔχω) ὀχά-νη, (πετ-, πατ-, πετ-άνυμι) πατ-άννη, (στέφω) στεφά-νη, (τρυπῶ) τρυπά-νη, κτλ. Ὡν πολλὰ καὶ οὐδέτερα, δρεπά-νον, ὀχά-νον, πάτ-ανον, τρύπα-νον.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -τρον καὶ -τρα σημαίνουσι καὶ τὴν ἀμοιβήν, μάλιστα κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, διδάκτρα, θρέπτρα, λύτρα, μήνυτρα, σῶστρα· 2) τὸν τόπον, θέατρον, καλίστρα (=κυλίστρα), ὀρχήστρα, παλαίστρα· 3) σπανίως τὸ πρᾶγμα, ἀπόνιτρον (=ἀπόνιμα). Τινὰ δὲ αὐτῶν ἐδάσυναν καὶ τὸ τ, ὡς ἄρ-θρον, κλεῖ-θρον, ρεῖ-θρον ψίλω-θρον ἀποβά-θρα, κολυμβή-θρα, κτλ.

§. 822. Παραγωγικαὶ καταλήξεις ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν πρὸς δῆλωσιν τοῦ τόπου εἶναι -τήριον, -ιον καὶ -εῖον, ὡς (δικάζω) δικαστήριον, βουλευτήριον, γυμνάσιον, κρεοπώλ-ιον, (λέγω) λογεῖον, παιδαγωγεῖον, ἀρχεῖον, κτλ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς -ιον καὶ -εῖον γίνονται κυρίως ἐκ ῥηματικῶν ὀνομάτων.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -τήριον, -ιον καὶ -εῖον σημαίνουσι καὶ ὄργανον, θυμιατήριον, ποτήριον, ἀκροφύσιον, γραφεῖον, πορθμεῖον, σκαφεῖον· 2) τὴν ἀμοιβήν, μάλιστα εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τελεστήρια, χαριστήρια, νικητήριον καὶ νικητήρια, διδασκάλια, τροφεῖα, ἀριστεῖα, ἱατροεῖα· 3) φάρμακον, ὡς (δηλέομαι) δηλητηρίον (μτγ.), φθόριον (μτγ.), καθάρσιον (μτγ.)· 4) ἐροτήν, ἀνακαλυπτήρια, μυστήρια, προηρόσια (1), θεσμοφόρια. 5) σπανίως τὴν ἀφρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήμ. χρηστήριον (=ἀποκρίσις μαντείου (1), πρῶτεῖον, λιποστάξιον, κτλ.

(1) Καὶ «προηρόσια» (ἦ).

(2) Δυοῦργ. Δεωκράτ. 85.—

ΤΟΝΟΣ.

§ 823. Τὰ εἰς τὴν ῥηματικὰ εἶναι πάντα παροξύτονα, ῥήτωρ, κοσμήτωρ, πράκτωρ, οἰκῆτωρ, κτλ.

2. Ἐκ τῶν εἰς τῆς ῥηματικῶν οὐσιαστικῶν τὰ μὲν δυσύλλαβα καὶ τὰ βραχυπαράληκτα παροξύνονται πλὴν τοῦ κριτῆς καὶ εὐρετῆς (ἀλλ' ὄνειροκρίτης, δικαιοκρίτης), τὰ δὲ υπερδυσύλλαβα καὶ τὰ μακροπαράληκτα ὀξύνονται, πλὴν τινῶν παραληγόντων εἰς ἥτης, κυβερνήτης, πλανήτης, ἀλήτης, ὠθέτης, ἐρέτης, κυνηγέτης, δεσπότης, ἐργάτης⁽¹⁾, αὐλητής, ποιητής, ἀρμολύτης, πειρατής, βραβευτής, θεατής, μαχητής, βουλευτής.

3. Τὰ εἰς μὴ εἶναι ὀξύτονα, γραμμῇ, στιγμῇ κτλ. πλὴν τοῦ μνήμη, ἐπιστήμη, ῥώμη, γνώμη, φήμη καὶ στά-θ-μη.

4. Τὰ εἰς μὴ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ εἶναι ὀξύτονα, ὀρισμός, ὀπλισμός, ὀδυρμός, κτλ. πλὴν τοῦ οἶ-μος (= ὁδός, ἐκ τοῦ εἶ-μι), ὄρ-μος (γυναικεῖος κόσμος, εἴρω), κτλ.

5. Τὰ εἰς α καὶ ἡ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ ὀξύνονται, τομ-ή, χαρ-ά, φθορ-ά, κτλ. πλὴν τοῦ λήθ-η.

ΤΡΟΠΗ.

§ 824. Τὰ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ εἰς α, η, ος καὶ εὐς τρέπουσι τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ο, ὅπως ὁ θ'. παρακείμενος, (φέρω) φορ-ά, (τέμ-νω) τομ-ή, (λέγ-ω) λόγος, (γεν-) γονεύς, (τεκ-) τοκεύς. Τὸ ἀμοιβὴ καὶ ἀλοιφή ἔχουσιν οἱ, ὡς ὁ ἀέλοιπα.

§ 825. Ὁ χαρακτήρ τῶν ῥημάτων πρὸ τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων παραγωγικῶν καταλήξεων τρέπεται ὅπως καὶ εἰς τὰ ῥήματα, (ποιε-) ποίη-μα, ποίη-σις, (πιθ-) πίσ-τις, (δοκιμαδ-) δοκιμασία, κτλ.

Ἐξαιροῦνται τὰ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ εἰς σις, τος καὶ τῆς ὡς φυλάττοντα βραχὺν τὸν χαρακτήρα, ὅταν γίνωνται ἐκ ῥημάτων φυλαττόντων βραχὺν τὸν χαρακτήρα εἰς τὸν παθ. μέλλ. καὶ ἀόριστον, εὔρεσις, εὐρετός, εὐρετής, αἵρεσις, αἵρετός, διαιρέτης⁽²⁾. Τὰ δὲ εἰς μὴ καὶ μα πάντοτε ἐκτείνουσι τὸν χαρακτήρα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς⁽³⁾, εὗρη-μα, ὑπόδημα, διάδημα (ἀλλὰ δέσις), θῆμα (ἀλλὰ θέσις), ἀνάθημα, πῶμα, (ἀλλὰ πόσις), ἄρωμα (ἀλλ' ἄρο-

(1) Τὸ ἐργά-της ἔπρεπε νὰ ᾖ ἐργασ-τής (Ἑρφδιαν. παρὰ Μ. Ἑτυμολογ. σ. 714, 34), ὡς εἶναι τὰ ἐργαστήρ (Ξενοφ. Οἶκον. ε', 15. γ', 10. κ', 16), ἐργαστικός (Πλάτ. Μέν. 81. ε'). κτλ. εἰργασ-ται, εἰργάσ-θην, εἰργασ-το, κτλ. Ὅρα καὶ Βεγκιέρ. Ἀνέκδ. 500, 21.

(2) Ἐξαιρεῖται μόνον τὸ ἀνυπόδητος, ὅπερ χάριν τοῦ μέτρου ἐκτεῖναι τὸ ε εἰς η, ὅτι ἄλλως θὰ εἶγε 5 βραχεῖς συλλαβάς, διέμεινεν οὕτω καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς.

(3) Τὸ εὔρεμα, θέμα, ἀνάθημα, δέμα, πόμα, κτλ. εἶνε μόνον τῶν μεταγενεστέρων ἰδιά.

σις), λῦ-μα (ἀλλὰ λύσις), βῆμα (ἀλλὰ βάσις), κλῖμα, κρῖμα, ῥῦμα, θῦμα, πλῦμα, ἔνδυμα, κατάλυμα, σύστημα, κτλ. μνῆ-μν, φῆ-μν, ἐπιστήμν (ἀλλὰ καὶ στά-θ-μν),

§ 826. Τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά εἰς μα, μος καὶ τῆς, τὸς ἔχουσι καὶ τὸ σ τοῦ παθητ. παρακμει. [σέσεισμαι ποιητ.] σεῖσμός, (πεπάλαισμαι) παλαιστής, (τετέλεσμαι) τέλεστος, (πέπρισμαι) πρῖσμα, κτλ. Τινὰ δὲ καὶ ἀποβλήθην εἰς τὸν παρακείμενον διέσωσαν αὐτό, (ἐλήλαμαι) ἔλασ-μα (ἀρχικὸν θέμα ἔλασ-, ὅθεν ὁ ποιητ. ἀορ. ἐξ-ήλασσα), δεσμὸς (ἀρχ. θέμα δεσ-, ἐξ οὗ δεσ-πότ-ης, δέσ-υλος, (δῶ(σ)υλος, δοῦλος) θεσ-μός (τέθει-μαι, ἴσως ἀρχικὸν θέμα θεσ-, ἐξ οὗ τέ-θεσ-μαι τέθει-μαι), κτλ.

2) ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΞ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 827. Ἐξ ἐπιθέτων παράγονται 1) ἀφηρημένα οὐσιαστικά καὶ 2) κύρια.

1) Οὐσιαστικά ἀφηρημένα.

§ 828. Αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν ἀφηρημένων εἶναι α') ἡ ἐκ τῶν εἰς ος δευτεροκλίτων καὶ ἐκ τριτοκλίτων τινῶν, (κακός) κακίᾱ, (σοφός) σοφίᾱ, (εὐδαίμων) εὐδαιμονίᾱ, (ἀηδής) ἀηδία, (ἀμαθής) ἀμαθία, [ἀμάθεια, ἀδόκιμον], (εὐτυχής) εὐτυχία, (ἀ-, δυσ-τυχής) ἀ-,δυσ-τυχία, (εὐφυής) εὐφυία, (ἀφυής) ἀφυία, (δυσ-, εὐ-ώδης) εὐ-,δυσ-ωδία.

1. Διφοροῦνται τινὰ, (εὐγενής) [εὐγενίᾱ] καὶ εὐγένειᾱ, (αὐθάδης) αὐθαδίᾱ καὶ αὐθάδειᾱ, εὐμαθία καὶ εὐμάθειᾱ, δυσμαθία καὶ δυσμάθειᾱ, αἰσχροκερδία καὶ αἰσχροκέρδειᾱ, ὠφελία (ποιητικώτερον) καὶ ὠφέλεια, (προμηθία ποιητικώτερον καὶ) προμήθεια, ἀσφαλία (Θουκ.) καὶ ἀσφάλεια, ἀκρατία καὶ ἀκράτειᾱ.

2. Τὸ τ τῶν εἰς τος καὶ τῆς τρέπεται πρὸ τοῦ ι εἰς σ, (ἀθάνατος) ἀθανασ-ία, (ἀκίνητος) ἀκινησ-ία, (εὐεργέτης) εὐεργεσία, κτλ. Ἐνίοτε δὲ δὲν τρέπεται καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐκ τῶν ντος καὶ στος παραγόμενῃ, (φιλοχρήματος) φιλοχρηματία, (ἀνίσχυντος) ἀναισχυντία, (ἄχρηστος) ἀχροστία, κτλ. Τινὰ δὲ διφοροῦνται ἀκρασία καὶ ἀκρατία καὶ ἀκράτεια, γερουσία καὶ γεροντία (Ἐσσοφ. Λακ. Πολ. ι'. 1. 3).

β') ἡ ἐκ τῶν εἰς ης τριτοκλίτων καὶ [ος] ους δευτεροκλίτων, (ἄληθής, ἀληθε-) ἀλήθειᾱ, εὔνοος, εὔνο-) εὐνοια, κατὰ ταῦτα καὶ τὸ βοήθειᾱ καὶ ὠφέλειᾱ (ἐκ τοῦ βοηθός καὶ [ὠφελής] μόνον συνθέτου ἀπαντῶντος, εὐχρηστον δὲ ἀπλοῦν τὸ ὠφέλιμος).

γ') σῦ-νῃ ἐκ τῶν εἰς ος δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς ων τριτοκλίτων, ἔνθα τὸ πρὸ τῆς σύνῃ καταλήξεως ο τρέπεται εἰς ω ἢ φυλάττεται, ὅπως τὸ ο πρὸ τῶν τρος καὶ τατος, δικαιοσύνη, ἱερωσύνη, σωφροσύνη.

δ') τῆς (γεν. τητος) ἐκ τῶν εἰς ος καὶ υς ἐπιθέτων, (ἴσος) ἰσό-της, (δαίσιος) δαιότης, (παχὺς) παχύτης.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς τῆς ἀφηρημένα παροξύνονται πλὴν τῶν βραδυτῆς καὶ ταχυτῆς (1).

ε') ος (γεν. ους) ἐκ τῶν εἰς υς καὶ ης ἐπιθέτων καὶ ἐκ τῶν θεμάτων τῶν ἐπιθέτων τῶν ἐχόντων παραθετικά εἰς ἰων καὶ ἰστος, (βαθὺς) βάθος, (ταχύς) τάχος, (ψευδής) ψεῦδος, (αἰσχ-ρός) αἰσχος⁽²⁾, (ἐχθ-ρός) ἔχθος, (καλός [ρίζ. καλ], ἐξ οὗ καλλίων) κάλλος (§ 418, 10).

ς') ἄς (γεν. ἄδος) καὶ ὕς (γεν. ὕος) ἐξ ἀριθμητικῶν ἐπιθέτων, (μόνος) μονάς, (δύο) δυάς, τριάς καὶ τριττύς, τετράς καὶ τετρακτύς, κτλ. (§. 480-481).

ζ') α καὶ η ἐκ τῶν εἰς ος ἐπιθέτων δι' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου πλὴν τῶν γινόμενων ἐκ τῶν εἰς ἰος, ὡς φυλαττόντων αὐτόν, (κακός, κακή) κάκη, (θερμός, θερμή) θέρμη, (ἐχθρός, ἐχθρά) ἔχθρα, (αἴτιος, αἰτία) ἡ αἰτία, (ἄξιος ἄξια) ἡ ἀξία, (σωτήριος, σωτηρία) ἡ σωτηρία, (ἀνδρεῖος, ἀνδρεία) ἡ ἀνδρεία, κτλ. (3).

*Ὅθεν αἱ ποραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν ἀφηρημένων εἶναι ἰα, ἰᾶ, σύνη, τῆς (γεν. τῆτος), ος (γεν. ους), ἄς (γεν. ἄδος), ὕς (γεν. ὕος), α καὶ η.

§ 829. Αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν ἀφηρημένων προστίθενται εἰς τὸ ἀσθενὲς θέμα τῶν ἐπιθέτων, ἐκ τῶν ὁποίων παράγονται, ἐξαιροῦνται τὰ εἰς σύνη ἐκ τῶν εἰς ος γινόμενα καὶ τὰ εἰς τῆς ὡς προσθέτοντα τὰς καταλήξεις εἰς τὸ ἰσχυρόν θέμα, (κακ-) κακ-ία, κάκη, (μόν-ος) μονάς, (ἀληθε-) ἀλήθε-ια, (εὔνο-ος) εὔνο-ια, (ταχ-) τάχος, (ψευδ-) ψεῦδος, (σώφρον-ος) σωφρο-σύνη, (δικαιο-) δικαιο-σύνη, δικαιο-της, (ταχυ-) ταχύτης.

2) Κύρια ὀνόματα.

§ 830. Κύρια ὀνόματα γίνονται ἐξ ἐπιθέτων μετ' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου (ὡς φωνός) Φᾶνος, (κρατερός) Κράτερος, (λαμπρός) Λάμπρος, (φαιδρός) Φαῖδρος, (φαιδρά) Φαῖδρα, (ἐπαινετός) Ἐπαινέτος, (ἐραστός) Ἐραστός, (διογενής) Διογένης, (πολυκράτης) Πολυκράτης.

2) Κύρια ὀνόματα γίνονται ἐκ μετοχῶν. εἰς ὧν ὄντος ἢ ὠνος κλινόμενα, [φάων, ὄντος] Ξενο-φῶν, Ξενοφῶν-τος, (θάλλων) Θάλλων (γεν. ὠνος), (λύσων) Λύσων (γεν. ὠνος), (δῶσων) Δῶσων, (πράξων) Πράξων, κτλ. Κατὰ ταῦτα καὶ Φεῖδων, Πείθων, Αἰθων, Λήθων, Δέξων, κ.τ.λ.

3) Εἰς ὧν κύρια ὀνόματα γίνονται καὶ ἐξ ἐπιθέτων εἰς ος καὶ ἐξ

(1) καὶ τραχύτης καὶ κουφοτής, κατὰ τοὺς παλαιοὺς γραμματικούς. «Τὸ τραχύτης καὶ κουφοτής οἱ Ἀθηναῖοι ὀξύνουσι, τραχύτης καὶ κουφοτής λέγου-τες» (Βεχκ. Ἀνέκδ. σ. 1424).

(2) Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ δασύς δάσος, γλυκὺς γλεῦκος καὶ ἐρυθρὸς ἔρευθος.

(3) Οὕτως ἔγεινε καὶ τὸ μακαρία, μελανία (= μέλαν-ja, ἐξ οὗ τὸ μέλαινα, ὡς ἐκ τοῦ πενία τὸ πεῖνα).

οὐσιαστικῶν (ἱερὸς) Ἱέρων, (ἀγαθός) Ἀγάθων, (ἄριστος) Ἀρίστων, (λευκός) Λεύκων, (ἀγνός) Ἀγνων, (κάλλιςτος) Καλλίστων, (κέρδος) Κέρδων, (κάλλος) Κάλλων, (μορφή) Μόρφων, (πλατὺς) Πλάτων, κτλ.

3) ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΞ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

§ 831. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα εἶναι 1) ὑποκοριστικά, 2) μεγεθυντικά, 3) πατρωνυμικά, 4) γονεωνυμικά, 5) περιεκτικά, 6) ἔθνικά, 7) προσωπικά ἐκ πραγματικῶν καὶ πραγματικά ἐκ πραγματικῶν καὶ 8) θηλυκὰ προσωπικά ἐξ ἀρσενικῶν.

1. Ὑποκοριστικά λέγονται τὰ σημαίνοντα σμίκρυνσιν τῆς ἐννοίας χάριν περιποιήσεως ἢ περιφρονήσεως, (παῖς) παιδίον (μικρὸς παῖς), παιδάριον, κτλ.

ΣΗΜ. Ὑποκοριστικὸν λέγεται παρὰ τοὺς κόρους (τοὺς μικροὺς παῖδας) καὶ τὰς κόρας· διότι τοὺς οὐλοῦντες τοιαῦτα ὀνόματα μεταχειρίζομεθα (1).

2. Μεγεθυντικά λέγονται τὰ σημαίνοντα περιφρονητικὴν μεγέθυνσιν, (γαστήρ) γάστρων (=κοιλάρᾳς), κτλ.

3. Πατρωνυμικά λέγονται τὰ σημαίνοντα υἱὸν ἢ ἀπόγονον, ἐξ ὀνόματος τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ προγόνου ὀνομαζόμενον, (Πέλοψ) Πελοπίδης (=υἱὸς τοῦ Πέλοπος), Πελοπίδαι (ἀπόγονοι τοῦ Πέλοπος), κτλ.

4. Γονεωνυμικά λέγονται ζωικά τέκνα, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν γονέων αὐτῶν ὀνομαζόμενα, λεοντιδεὺς (τὸ τέκνον τοῦ λέοντος), ἀετιδεὺς, κτλ.

5. Περιεκτικά λέγονται τὰ σημαίνοντα τόπον περιέχοντα πληθὺν πραγμάτων ὑπὸ τοῦ θέματος ὀηλουμένων, (δάφνη) δαφνῶν (τόπος ἔχων πολλὰς δάφνας), ἐλαιῶν, κτλ.

6. Ἐθνικά λέγονται τὰ σημαίνοντα τὸ ἔθνος ἢ τὴν πατρίδα τινός, (Ἀθηναί) Ἀθηναῖος, κτλ.

7. Προσωπικά ἐκ πραγματικῶν λέγονται τὰ σημαίνοντα σχέσιν προσώπου πρὸς πρᾶγμα, (κέραμος) κεραμεὺς (=ὁ μετερχόμενος ἐπάγγελμα σχέσιν ἔχον πρὸς τὸν κέραμον) κτλ.

8. Θηλυκὰ προσωπικά ἐξ ἀρσενικῶν λέγονται τὰ θηλυκὰ τῶν προσωπικῶν ἀρσενικῶν, (πόλις πολίτης) ἡ πολίτις, κτλ.

Ὑποκοριστικά.

§ 832. Αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν ὑποκοριστικῶν εἶναι ἀρσενικὴ μὲν ἴσκος, θηλυκὴ δὲ ἴσκη καὶ ἰς (ἰδος), οὐδέτεραι δὲ ἰον, ἴδιον, ἄριον, ὕδριον καὶ ὕλλιον· χιτωνίσκος, ἀνθρωπίσκος, παιδίσκη, νησίς, πινακίς, πλοκαμῖς, θυρίς, παιδίον, θυρί-

(1) Ἑρῳδιαν. Τόμ. Β', σ. 859,1.

διον, χοιρίδιον, παιδάριον, κυνάριον, κηπάριον, νησύδριον, τεχνύδριον, ειδύλλιον, μειρακύλλιον (1).

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ὑποκοριστικῶν ἀπέβαλλον τὴν ὑποκοριστικὴν αὐτῶν σημασίαν καὶ σημαίνουν ὅ,τι τὰ πρωτότυπα, ὡς (βίβλος) βιβλίον (δὲν σημαίνει μικρὸν βιβλίον), (θήρ) θηρίον, (σίτος) σίτιον, (ἄκων) ἄκόντιον, πεδίον, ἰχθυόν, κτλ. (2).

§ 833. Τῶν εἰς ἰον ὑποκοριστικῶν τὰ τρισύλλαβα μακροπροπαράληκτα παροξύνονται πλὴν τῶν ἰχθυόν, κώμιον, ὄρκιον, ὄσπριον, ποίμνιον καὶ φρούριον, τὰ δὲ τριβάρχεια τρισύλλαβα καὶ τὰ ὑπερτρिसύλλαβα προπαροξύνονται πλὴν τοῦ πεδίον, ὡς παιδίον, χρυσίον, βιβλίον, φῦκίον, κτένιον, πτύχιον, τρυβλίον, πόδιον, θρόνιον, ἀνθρώπιον, ἀσπίδιον.

§ 834. Τὸ ἰ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλήξεως ἰδιον καὶ τὸ ι καὶ υ συναιρεῖται εἰς ἰ καὶ ὦ, (οἰκία) οἰκίδιον, (ἱμάτιον) ἱματίδιον, γωνίδιον, κοιλίδιον, (ἰχθύς, ἰχθυ-ίδιον) ἰχθυίδιον, (μῦς) μυίδιον, σικυίδιον, βοτρυίδιον, ὀφρυίδιον, πιτυίδιον, ὄσφυίδιον. Ἐὰν δὲ τὸ πρωτότυπον ἔχη ε, συναιρεῖται εἰς ει, (φύσεως) φυσείδιον, (ἀμφορέως) ἀμφορείδιον, (λέξεως) λεξείδιον, (ἄγγος) ἀγγείδιον, (σκάφη-ος) σκαφείδιον, (ὄξε-ος) ὄξείδιον, ῥησείδιον, (ταμειῶν) ταμειίδιον, (γραφεῶν) γραφείδιον, (γραμματεῶν) γραμματείδιον, (γλυκέ-ος) γλυκείδιον, κτλ. (3). Μετὰ δὲ τοῦ ο εἰς οι, (βο-ός) βοίδιον, [νόος-ουός] νοίδιον. Μετὰ δὲ τὸ α, η καὶ ω υπογράφεται, (γρα-ός) γράδιον, (ἐλά-α) ἐλάδιον, (κρέα-ος) κρεάδιον, (κάλως) καλῶδιον, ζῶδιον, (κῶ-ας) κῶδιον, (γῆ) γῆδιον, κτλ. (4).

2) Μεγεθυντικά.

§ 835. Παραγωγικὰ καταλήξεις τῶν μεγεθυντικῶν εἶναι ὦν καὶ ἱας, (γαστήρ) γάστρων, (χεῖλος) χεῖλων, (γνῆθος) γνάθων, (μέτωπον) μετωπίας, (φρόνημα) φρονηματίας, τολμυτίας, κτλ.

Ὡς μεγεθυντικά εἶναι καὶ τὰ (ἀπάτη) ἀπατεῶν, (λύμη) λυμεῶν, καὶ τὰ πλούταξ, χάσκαξ, κτλ. (5).

(1) Σπανιώταται καὶ μεταγενέστεροι εἶναι αἱ καταλήξεις ἰλος, ὕλος, ἰχνη, ὕλλος, ἰχθυον, ἄφιον καὶ ὕφιον, ναυτ-ίλος, ἔρωτ-ύλος, πολ-ἰχνη, ἄκανθ-ὕλλος, πολ-ἰχθυον, ξυρ-ἄφιον, ζω-ὕφιον.

(2) Μάλιστα παρὰ τοῖς κωμικοῖς τοῦτο συμβαίνει, περὶ ὧν ὅρα Μυροφρόδ. Δοκίμ. Ἱστορ. Ἑλλ. γλ. 428—431. Διὰ τοῦτο εἰ "Ἑλληνες μετὰ τῶν ὑποκοριστικῶν ἤρχισαν ὕστερον νὰ μεταχειρίζονται καὶ τὸ ἐπίθετον μικρός, μικρά ἀγαλμάτια, σμικρὸν ὕδατιον, σμικρὸν ἀργυρίδιον, σκαλαθυρμάτια μικρά.

(3) Ὅρα Ἡερῶδιαν. Τόμ. Α', σ. 357, 7. Τόμ. Β', σ. 457, 15.

(4) Ἡ μεθ' ὑπογεγραμμένου ἰ ἐκφορὰ τῶν τοιούτων εἶναι ἡ μόνη ὕγιως ἔχουσα μαρτυρεῖται δὲ τοῦτο ἐκ τε Ἀττικῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν. Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 408.

(5) Ἐν τῇ δημῳδῇ κοιλαράς, χειλαράς, μαγουλάς, κεφάλας, κτλ.

3) Πατρωνυμικά.

§ 836. Παραγωγικά καταλήξεις τῶν πατρωνυμικῶν εἶναι ἄδης (καὶ θηλ. ας) ἐκ τῶν πρωτοκλίτων καὶ ἐκ τῶν εἰς ἰος δευτεροκλίτων, ἴδης δὲ (καὶ θηλυκ. ἰς) ἐκ τῶν λοιπῶν, (Αἰνείας) Αἰνεΐαδης, (Μενοίτιος) Μενοϊτιάδης, Βορεάδης (Βορέας), Ἴπποτάδης, (Ἰππότης), θηλ. Αἰνεΐας, Μενοϊτιάς, Βορεάς, Ἴπποτάς, (Πρίαμος) Πριαμίδης, θηλ. Πριαμίς, (Πέλοψ) Πελοπίδης, θηλ. Πελοπίς.

ΣΗΜ. 1. Τὸ Δ η μ ἄ δ ης ἔγεινεν ἀπὸ τοῦ Δημεάδης (1). Ἀντὶ δὲ τοῦ τύπου εἰς ἰδ ης ὑπάρχει καὶ ὁ εἰς ἰ ω ν, Π ρ ι α μ ῖ δ ης καὶ Π ρ ι α μ ῖ ω ν, Κ ρ ο ν ῖ δ ης καὶ Κ ρ ο ν ῖ ω ν, Π η λ ε ῖ δ ης καὶ Π η λ ε ῖ ω ν, Ἡ ρ α κ λ ε ῖ δ ης καὶ Ἡ ρ α κ λ ε ῖ ω ν. Ὁ εἰς ἰ ω ν ὁμοῦς τύπος εἶναι Ἰωνικός (2). Παρὰ δὲ τοῖς περὶ λόγοις τῶν Ἀττικῶν ὁ εἰς ἰ ω ν πατρωνυμικός τύπος ἔγεινεν ἀνδρωνυμικός, Φ ω κ ῖ ω ν, Ἡ φ α ἰ σ τ ῖ ω ν, Ἡ ε τ ῖ ω ν, κτλ.

§ 837. Τὸ ι τ ῆς καταλήξεως ἰδης μετὰ τοῦ ε καὶ ο συναίρεται εἰς ε ι καὶ ο ι, (Πηλέ-ως) Πηλεΐδης. (Ἡρακλῆς) Ἡρακλειδης, (Δητῶ, ὅ-ος) Λητοΐδης, (Πάνθο-ος) Πανθοΐδης. Εἰς δὲ τὸ ω ὑπογράφεται (Μίνως, Μινωΐδης) Μινώδης, (ἥρως, Ἡρωΐδης) Ἡρώδης (3).

ΣΗΜ. Πρὸς τὰ εἰς ἰδ ης πατρωνυμικά συγγενεύουσι τὰ εἰς ι δ ο ὺς συγγενικά ἀδελφ-ι δ ο ὺς (= υἱὸς ἀδελφοῦ ὡς πρὸς τὸν ἐμιλοῦντα, ἀνεψιάς), θ υ γ α τ ρ ι δ ο ὺς (= υἱὸς θυγατρὸς, ἔκγονος), ἀδελφ-ι δ ῆ (= θυγάτηρ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς, ἀνεψιά), θ υ γ α τ ρ ι δ ῆ (θυγάτηρ θυγατρὸς, ἢ ἔκγονος), κτλ.

4) Γονεωνυμικά. (4)

§ 838. Παραγωγικὴ κατάληξις τῶν γονεωνυμικῶν εἶναι ἡ ἰδεύς, (λέων, λέοντ-ος) λεοντιδεύς, (λύκος) λυκιδεύς, (ἄετός) αετιδεύς, (λαγώς) λαγιδεύς, (ἀλώπηξ) ἀλωπεκιδεύς.

ΣΗΜ. 1. Κατὰ ταῦτα εἶναι καὶ τὸ παρ' Ἰσοκράτει υἱ ἰδεύς.

ΣΗΜ. 2. Τὰ γονεωνυμικά εἶναι ὀλίγα, διότι τὰ νεογνὰ τῶν ζῴων οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζον δι' ἑτέρων ὀνομάτων, σ κ ὕ μ ν ος (λέοντος), ἄ ρ κ τ ὕ λ ος (τῶν ἄρκτων), ν ε β ρ ὅς (τῶν ἐλάφων), σ κ ὕ λ α ξ (κυνὸς καὶ λύκου), π ῶ λ ος τοῦ (ἵππου), ἔ ρ ι φ ος (αἰγός), ἄ μ ν ός (οἰός) (5), κτλ.

5) Περιεκτικά.

§ 839. Παραγωγικά καταλήξεις τῶν περιεκτικῶν εἶναι ὢν, ἰα καὶ (ῆ) ἴτις (ἄνῃρ) ἀνδρῶν, (γυνή) γυναικῶν, (ἄμπελος) ἀμπελῶν, (κάλαμος) καλαμών, (δάφνη) δαφνῶν, κτλ. (στρατός) στρατιά, (μύρμηξ) μυρμηκία, κτλ. ἡ ἀνδρωνῖτις, ἡ γυναικωνῖτις (μετὰ δύο καταλήξεων-ων-ῖτις).

ΣΗΜ. 1. Ἐκ περιεκτικῶν ὀνομάτων ἔγειναν καὶ τὰ κύρια Μ α ρ α θ ῶ ν, Κ ρ ο μ μ ῶ ν, Σ ι κ ὡ ν, Κ ρ α ν ε ῶ ν, Ο ἶ ν ε ῶ ν, Ἀ ν τ ρ ῶ ν, κτλ.

(1) Ἡρωδιαν. Τόμ. Β', σ. 858, 20.

(2) Ἡρωδιαν. Τόμ. Β'. σ. 858, 22.

(3) Ἡρωδιαν. Τόμ. Α', σ. 67, 5.

(4) Ὁ ὄρος εἶναι νεώτερος, ὃν παρελάβομεν ὡς καθιερωμένον.

(5) Ὅρα Πολυδεύκ. Ε', 15.

ΣΗΜ. 2) Τὰ εἰς ὧν περιεκτικὰ ἦσαν εἰς εὐν, ἀνδρεῶν (1), παρθενῶν, πυλῶν, ξενεῶν, λουτρεῶν, κτλ. (2), ἐξ ὧν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς πεζολόγοις εὐρίσκονται τὸ περιστρεῶν καὶ προμαχεῶν (3).

6) Ἐθνικά.

§ 840. Παραγωγικαὶ καταλήξεις ἔθνικῶν εἶναι α' της, ητης, ιτης καὶ ὠτης, θηλ. τις (γεν. τιδος), εὐς θηλ. ις (γεν. ιδος) καὶ ἰος, θηλ. ἰα (Τεγέα) Τεγεα' της, (Αἶγινα) Αἰγινήτης, (Ἀβδηρα) Ἀβδηρίτης, (Ἡπειρος) Ἡπειρώτης, (Μέγαρα) Μεγαρεὺς, (Κόρινθος) Κορίνθιος.

§ 841. Παραγωγικαὶ καταλήξεις ἔθνικῶν ἐκ πόλεων ἢ χωρῶν ἐκτὸς τῆς κυρίως Ἑλλάδος εἶναι ἀνός, ννός καὶ ινος, θηλ. εἰς η (Ἀσία) Ἀσιανός, (Κυζίκος) Κυζικηνός, (Ἀμοργός) Ἀμοργῖνος, (Ἀκράγας) Ἀκραγαντίνος.

ΣΗΜ. 1. Ἐκ πολλῶν ἔθνικῶν παρήχθησαν τὰ τοπικὰ κύρια, Κάρ, Καρία Μακεδῶν, Μακεδονία, Θεσσαλός, Θεσσαλία, Δυδός, Δυδία, Κεφαλλήν, Κεφαλληνία, Κρής, Κρήτη, Θρᾶξ, Θράκη, Φρύξ, Φρυγία, Πέρσης, Περσία, Σχύθης, Σκυθία, Κίλιξ, Κιλικία, Ἴων, Ἴωνία, Ἀρκάς, Ἀρκαδία, Μάγνης, Μαγνησία, Ἀραψ, Ἀραβία.

ΣΗΜ. 2. Ἰταλός καὶ Σικελός λέγεται ὁ αὐτόχθων, Ἰταλιώτης καὶ Σικελιώτης ὁ ἀποικὸς Ἑλλήν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ.

ΣΗΜ. 3. Τὰ ἔθνικὰ σπανίως εὐρίσκονται κατ' οὐδέτερον γένος, ὡς Κῶν οἶνάριον, Κῶα κεράμια, κτλ. Τοῦτο συμβαίνει μάλιστα παρὰ ποιηταῖς, ὡς Καδμεῖον ἄστυ, Καδμεῖον δῶμα, Ἀργεῖον σπέρμα, κτλ.

ΣΗΜ. 4. Ἐκ τῶν εἰς οὗς (γεν. οὔντος) κυρίων τὰ ἔθνικὰ τρέπουσι τὸ τ εἰς σ (ὡς Μίλητος) Μιλήσιος, (Ἀγνοῦς) Ἀγνοῦσιος, (Ἀμαθοῦς) Ἀμαθοῦσιος, κτλ. Ἐνίοτε δὲ μένει καὶ ἄτρεπτον, (Σελινοῦς) Σελινούντιος, κτλ. Εἰς τινα δὲ τρέπεται καὶ τὸ ου εἰς α, (Φλιοῦς) Φλιάσιος, (Ἀναγυροῦς) Ἀναγυράσιος, κτλ.

§ 842. Τὸ ι τῆς ἔθνικῆς καταλήξεως μετὰ τοῦ ι, α, ε καὶ ω συναρεῖται εἰς ι, αι, ει καὶ ω, (Χίος) Χῖος, (Ἀθηναί) Ἀθην-

(1) Ἡρόδοτος πολλάκις.

(2) Ἡρόδιαν. Τόμ. Α'. σ. 19, 14. 40. 3. Καὶ ἐπὶ ῥοδωνιά καὶ ἰωνιά περιεκτικὴν τοπικὴν ἔννοιαν δηλοῦν, καθ' Ἡρόδιαν. (Τόμ. Β', 860, 19).

(3) Εἰς -ων γεν. -ωνος κλίνονται 1) τὰ περιεκτικά, ἀνδρῶν, γυναικῶν, πυλῶν, κτλ. 2) τὰ μεγεθυντικά, γάστρων, χείλων, κτλ. (§ 835). 3) τὰ παρώνυμα ἢ μετοχικὰ κύρια. Ἰέρων, Φεῖδων, Δύσων, κτλ. (§ 836, 2, 3) καὶ τὰ Ἀπόλλων, Ποσειδῶν, Σόλων. 4) τὰ ὀνόματα τῶν μνηῶν, Γαμηλιῶν, Ἐλαφροβλιῶν, κτλ. 5) τόπων καὶ πόλεων ὀνόματα, Ἀλσῶν. Ἀντρών, Ἀσκάλων, Αὐλών, Βαβυλών, Βραυρών, Γυρτών, Ἐλεῶν, Ἐλικῶν, Ἴτων, Καλυδῶν, Κιθαιρών, Κολοφῶν, Κρανεῶν, Κρομμυῶν, Κρότων, Μαραθῶν, Μεδεῶν, Νεῶν, Οἰνεῶν, Πλευρών, Πυθῶν, Σιδῶν. 6) τὰ μονοσύλλαβα, κλών, πλὴν τοῦ χθών. 7) τὰ ὀνόματα ἀγῶν, ἀγκῶν, αἰῶν, βουδῶν, κολοφῶν, κυκεῶν, λειμῶν, τελαρῶν, χειμῶν, χιτών, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα (§ 917), καὶ τὰ παροξύτονα ἄκρων, ἄμφων, βλήχων ἢ γλήχων, δόλων, δρόμων, εἴρων, κάπων, κήλων, κηρίων, κλύδων, κόκκων, κρότων, κύφων, κώδων, κώθων, μήκων, πῶγων, ῥώθων, σάπων, σίφων, σπάδων, τριβῶν, φεῖδων.

ναῖος (¹), (Ἄργος) Ἀργεῖος, (Κέως) Κεῖος, (Κῶς) Κῶος. Ἀνωμάλως γίνεται τὸ (Συράκουσαι) Συρακόςιος καὶ τὸ (Τέως) Τήϊος (ἰωνικ.).

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς ἰος ἔθνικὰ ἔχουσιν ἐνίοτε καὶ εἰς ἰς καὶ σπαν. εἰς ας θηλυκὸν (Τροϊζήνιος) Τροϊζηνίς, (Θηβαῖος) Θηβαῖς, (Δήλιος) Δηλιάς. Τινὰ δὲ διαφοροῦνται (Θεσσαλός) Θεσσαλὶς καὶ Θεσσαλή, κτλ. Τὰ θηλυκὰ ἔθνικὰ σημαίνουνσι πολλάκις καὶ τὴν χώραν ἢ γλῶσσαν, ὡς Δωρίς, Αἰολίς, Ἰάς, Μεγαρίς, Ἀττικὴ (γυνή, γλῶσσα, χώρα, ναῦς, δραχμή, κτλ.).

ΣΗΜ. 2. Σπανιωτάτῃ ἔθνικῇ κατάληξις εἶναι ἡ ἡσιος, (Ἰθάκη) Ἰθακῆσιος, (Φίλιπποι) Φιλιππήσιος.

7) Προσωπικὰ ἐκ πραγματικῶν.

§ 843. Παραγωγικὰ καταλήξεις προσωπικῶν ἐκ πραγματικῶν εἶναι εὐς, τνης, έτης, ήτης, ίτης, ότης καὶ ώτης, (ἱερὸν) ἱερεὺς, (κέραμος) κεραμεύς, (ἵππος) ἵππεύς, (σκαπάνη) σκαπανεύς, (ναῦς) ναύ-της, (φυλὴ) φυλ-έτης, (κώμη) κωμήτης, (ὄπλον) ὀπλίτης, (τόξον) τοξότης, (δῆμος) δημότης, (στρατιὰ) στρατιώτης.

Καὶ πραγματικὰ γίνονται ἐκ πραγματικῶν, (ζύμη) ζυμίτης ἄρτος, (στέφανος) στεφανίτης ἄγων, κτλ.

8) Θηλυκὰ προσωπικὰ ἐξ ἀρσενικῶν.

§ 844. Παραγωγικὰ καταλήξεις θηλυκῶν προσωπικῶν ἐξ ἀρσενικῶν εἶναι ἰα καὶ ἰς, (γεν. ἰδος), (κάπηλος) καπηλίς, (δεσπότης) ἡ δεσπότης (²), (πολίτης) ἡ πολίτις, (ἱερεὺς) ἱέρεια, (βασιλεὺς) βασίλεια.

ΣΗΜ. 1. Ἡ κατάληξις ἰα συγχωνευομένη γίνεται αἰνα (ἐκ τῶν εἰς ὦν) καὶ σσα (ἐκ τῶν εἰς ξ (θεράπων, θεράποντος, καὶ ἐξ ἀσθενούς θέματος θεράπων-ja, ἐξ οὗ τροπὴ τοῦ ο εἰς α καὶ μεταθέσει τοῦ j θεράπεινα, ὡς μέλαν-ja μέλαινα) θεράπεινα (καὶ ἐνίοτε θεραπ-ίς), (λέων) λέεινα (=λέοντος, ἀσθεν. θέμ. λέον-ja, λέαν-ja) (3), (ἄναξ. ἀνακτ- ἀνακ ja) ἀνασσα, (Θοῤῥξ) Θοῤῥασσα, (Κίλιξ) Κίλισσα [=Κίλικ-ja] (4).

ΣΗΜ. 2. Πολλὰ τῶν ἰς θηλυκῶν ἀποδίδονται εἰς πράγματα, (πόλις) συμμαχίς, (ναῦς) φρουρίς, (ναῦς) στρατιώτις, (ναῦς) στρατηγίς, (ναῦς) πρόφυλακίς, (πόλις) περιοικίς.

§ 845. Τὰ θηλυκὰ τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν εἰς ἡς παροξυτόνων ἀρσενικῶν τονίζονται ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς πλὴν τῶν (Πέρσης) Περσίς, (Σκυθής) Σκυθίς καὶ τῶν εἰς -πώλης (καὶ -κοίτης ποιητ.),

(1) Τὸ θηλυκὸν Ἀθηναία συνήθως δὲ ἀστή, Ἀττικὴ (Ἑρμδ. 282, 1).

(2) Λέγεται δὲ καὶ ἡ δέσποινα καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τῶν πεζολόγων, οὐ μόνον παρὰ μεταγενεστέροις.

(3) Ὑστερον δὲ συμπληθεῖσα ἡ κατάληξις ἐτέθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων εἰς πλεῖστα, μαγείρινα, ἰχθυοπώλαινα, κηρύκαινα, φαγέδαινα, γελταίνα, τέκταινα, κτλ.

(4) Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ βασίλισσα (Ξενοφ. Οἶκον. β'. 15) καὶ πλεῖστα μεταγενέστερα, φυλάκισσα, μογείρισσα, πανδόκισσα.

(λαχανοπώλης) λαχανόπωλης, (ἀκοίτης ἢ ἄκοιτις, παρακοίτης ἢ παράκοιτις) (1).

β') ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 846. Τὰ παράγωγα ἐπίθετα γίνονται ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ῥημάτων. Εἶναι δὲ κατὰ τὴν σημασίαν αὐτῶν διάφορα ὡς καὶ κατὰ τὰς παραγωγικὰς καταλήξεις.

1) Κτητικὰ ἐπίθετα.

§ 847. Τὰ κτητικὰ ἐπίθετα σημαίνουν τὸ ἀνῆκον ἢ ἔχον σχέσιν πρὸς τὸ ἐξ οὗ παράγονται.

Παραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν κτητικῶν ἐπιθέτων εἶναι ἰος, εἰος, ἱκός καὶ ἡς (οὐρανός) οὐράνιος, (Ὀμηρος) Ὀμήρειος, (βασιλεὺς) βασιλικός, (ψευδός) ψευδής, (σάφα) σαφ-ής.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ι τῆς καταλήξεως ἰος μετὰ τῶν προηγουμένων φωνηέντων α, ε, ο καὶ ω συναϊρεῖται εἰς αι, ει, οι καὶ φ. (ἀγορὰ ἀγοραῖος, (θέρος, θερε-) θέρειος, (αἰδώς, αἰδó-) αἰδοῖος, (ἥρως ἥρω-ος) ἥρῳος. Εἰς τινα δὲ καὶ ἀνωμάλως πατρῷος, μητρῷος, γελῳός, σπονδεῖος. Τὸ δὲ τ πρὸ τοῦ ι τρέπεται εἰς σ, (πλοῦτος) πλούσιος, (ἐνιαυτός) ἐνιαύσιος, (ἐκὼν ἐκόντ-ος) ἐκούσιος, κτλ.

ΣΗΜ. 2. Ἡ κτητικὴ καταλήξις εἰος προσάπτεται πρὸ πάντων εἰς ἔμφυχα, (ἄνθρωπος) ἀνθρώπειος, Πυθαγόρειος, ἄνδρειος, βόειος, ἱππιος, ὕειος, παρθένειος, δοῦρειος, ἀρμάτειος, ἄλλειος (καθαρός) καθάρειος, ἄστ-εῖος, (μέγας) μεγαλειος (2) (μεγάλειος κατὰ Κόβητον) (3).

ΣΗΜ. 3. Πολλὰ τῶν εἰς εἰος κτητικῶν μετέπεσον εἰς οὐσιαστικά σημαίνοντα τόπους ἢ πόλεις, Λαύρ-ειον, Σέρρ-ειον, Γύθ-ειον, Βούδ-ειον, Γαύρ-ειον, Λεώρ-ειον, Λέπρ-ειον. Κράν-ειον, Σίγ-ειον, Χλούν-ειον, κτλ. (4).

ΣΗΜ. 4. Καὶ τῶν εἰς (ε)ιος πολλὰ μετέπεσον εἰς οὐσιαστικά, ναὸν ἢ ἡρώον σημαίνοντα, Ἀφροδίσιον, Διούσιον, Ἀθήναιον, Θησεῖον, Ἀσκληπιεῖον, Μουσεῖον.

ΣΗΜ. 5. Τὸ ι τῆς κτητικῆς καταλήξεως ἱκός μετὰ τοῦ ε συναϊρεῖται εἰς ει, (κεραμεὺς) κεραμεικός. Συνήθως δὲ ἀποβάλλεται τὸ ε πρὸ τῆς καταλήξεως ἱκος, (βασιλεὺς) βασιλικός, (Μεγαρεὺς) Μεγαρικός. (Ὀρφεὺς) Ὀρφικός, (ὄρεϋς=ἡμίονος) ὀρικὸν ζεύγος (ἢ ὄρεικος, ὁμοίως τῷ βοεικός, ὕεικος) (ἀστεῖος) ἀστικός, (ἄνδρειος) ἀνδρικός, (παίδειος ἢ παιδείος) παιδικός, (γυναικεῖος) γυναικικός, (ὑειος) ὑικός (ἢ ὑεικός, ὡς βοεικός) (5), τελ-ικός, γεν-ικός, στηθ-ικός, μελ-ικός, μερ-ικός, ἡθ-ικός, ἐθν-ικός, εἰδ-ικός κτλ. (ἐκ τῶν εἰς ος γεν. [ε-ος] ους).

ΣΗΜ. 6. Τὸ τῆς καταλήξεως ἱκός μετὰ φωνῆν ἐνίοτε ἀποβάλλεται, (Δαρεῖος) Δαρεικός, (θῆλος) θηλυκός, (Δεκέλεια) Δεκελεικός, ἀλλὰ (σπονδεῖος) σπονδειακός.

ΣΗΜ. 7. Τὰ ἐκ τῶν αἰος γινόμενα λήγουσιν εἰς αἰικός, (ἀρχαῖος) ἀρ-

(1) Ἡρωδιαν. Α', σ. 106, 23.

(2) Ἡρωδιαν. Τόμ. Α', σ. 137, 9.—

(3) Ὅρα Θεογν. 57, 18. Ἀρχιδ. ἐν Μ. Ἐτυμ. 33, 30.

(5) Ἡρωδιαν. Τόμ. Β', σ. 459, 2.

(5) Τὰ τελευταῖα δύνανται ἀμέσως ἐκ τοῦ θέματος νὰ παράγονται ὡς ἄστ-ός, ἄστ-ίτης, ἄστ-εῖος, ἄστ-ικός, ἀνδρ-ικός, παιδ-ικός, γυναικ-ικός, ὑ-ικός, κτλ.

χαϊκός, (Πλάταια) Πλαταϊκός, (Ἀθῆναι) Ἀθηναϊκός. Τὰ δὲ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς ἰα λήγουσιν εἰς ἰακός καὶ εἰς ικός (κοιλία) κοιλικός, (οἰκία) οἰκιακός, (Ὀλυμπία) Ὀλυμπιακός καὶ Ὀλυμπιακός, (μανία) μανιακός, (δημοκρατία) δημοκρατικός, (ὀλιγαρχία) ὀλιγαρχικός, (θεωρία) θεωρικός, (ἀντωνυμία) ἀντωνυμικός, (μυστήριον) μυστηρικός, κτλ.

ΣΗΜ. 8. Τὰ εἰς ικός εἶναι ὀξύτονα, τῶν δὲ εἰς ιος τὰ πλεῖστα εἶναι προπαροξύτονα, ἀλλὰ καὶ ὀξύτονα γεραιός, παλαιός, σκαιός. Τῶν δὲ εἰς εἰος τὰ πλεῖστα προπαροξύτονα, ἀλλὰ καὶ προπερισπώμενα, ἀνδρεῖος, γυναικεῖος, παιδεῖος (καθ' Ἡρωδιανόν, ἄλλοι παιδεῖος), σπονδεῖος, πρυτανεῖος, βραχεῖος, ἀκατεῖος, ἐταιρεῖος (1) (ἡ ἐταίρειος). Τὰ δὲ εἰς οἰος περισπῶνται, αἰδοῖος, ἄλλοιός, γελοῖος, (ἡϊός). ὁμοῖος, παντοῖος. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι τῶν Ἀττικῶν τὸ γελοῖος καὶ ὁμοῖος προπαροξύνουσιν (2).

2) Ἐπίθετα ἐνεργείας καὶ πάθους σημαντικά.

§ 848. Ἐπίθετα ἐνέργειαν καὶ πάθος σημαίνοντα καταλήγουσιν εἰς ος, ανος καὶ νος. φαν-ός, λάλ-ος, φορ-ός, τομ-ός, λοιπ-ός, ὀλκ-ός, διάφορ-ος, ἔντον-ος, σύντομ-ος· στεγ-ανός, πιθ-ανός, ἰκ-ανός, ὀρφ-ανός, τραγ-ανός· γυμ-νός, πυκ-νός, ἰσχ-νός, πτη-νός, στιλπ-νός, τερπ-νός, στεγ-νός, ἀγ-νός, στρυφ-νός, (σεβ-) σεμ-νός (=σεβασμοῦ ἄξιος), κτλ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ος τρέπουσι τὸ ε εἰς ο καὶ τὸ εε εἰς οι. Τὸ δὲ ἄστ-ός ἔχει κτητικὴν σημασίαν, ἄστος, ἄστη, ἄστών.

3) Ἐπίθετα ῥοπῆς καὶ κλίσεως πρὸς τι σημαντικά.

§ 849 Ἐπίθετα ῥοπήν καὶ κλίσιν πρὸς τι σημαίνοντα εἶναι τὰ καταλήγοντα εἰς μων, μνή-μων, ἐπιλήσ-μων, οἰκίτρ-μων, ἐλεή-μων, πολυπράγ-μων, νοή-μων, γνώ-μων.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς μων εἶναι ἐνίοτε κτητικὰ μετ' ἐνεργ. σημασίας, ἐπιστή-μων, ἡγε-μῶν, κηδε-μῶν, δαιτυ-μῶν.

4) Ἐπίθετα πλησμονῆς καὶ ῥοπῆς σημαντικά.

§ 850. Ἐπίθετα πλησμονὴν καὶ ἅμα ῥοπήν σημαίνοντα εἶναι τὰ λήγοντα εἰς λος, αλός, νλος καὶ ωλός, (δει-) δειλός, (δε-, δέ-αται=φαίνεται) δῆ-λος, (ἄφ-) ἀπ-αλός, αἰσχυντ-νλός, ἐξίτ-νλος, ἀνεξίτ-νλος, ὑψ-νλός, φειδ-ωλός, ἀμαρτ-ωλός, ὀργί-λος, πᾶχυ-λός.

ΤΗΜ. Τὸ παρὰ Ξενοφῶντι ποιητικὸν ἔκπα-γ-λος (3) ἔγενεν ἐκ τοῦ ἐκπλήττω (ἐντὶ τοῦ ἔκπλαγ-λος ἀποβαλὼν τὸ ἐν λ δι' εὐφωνίαν) (4).

5) Ἐπίθετα ἐπιτηδειότητος σημαντικά.

§ 851. Ἐπίθετα ἐπιτηδειότητα σημαίνοντα εἶναι τὰ λήγοντα εἰς ἑκός, ἱμος καὶ τήριος, (ἄρχω) ἀρχικός, (γράφω) γραφικός,

(1) «Τὸ ἐταίρειος ἀναλογώτερόν ἐστι προπαροξύνεσθαι, ὥς γὰρ ἡμέτερος ἡμετέριος καὶ ἀβέλτερος ἀδελτέριος ὁ μωρός, οὕτω καὶ ἐταίρειος Ζεὺς ὁ ἔφορος τῆς ἐν τῇ ἐταιρίᾳ κοινωσίας» (Ἡρωδιαν. Α', 137,9).

(2) Ἡρωδιαν. Τόμ. Α' 137,12. Μ. Ἑτυμολ. 224,20. Σχολ. εἰς Διονύσ. 673,15,

(3) Ξενοφ. Ἱέρ. ια', 3.—

(5) Ἡμ. Γραμμ. Παρατ. § 41.

(πολεμῶ) πολεμικός, (χρήσις) χρήσιμος, (σώζω) σω-τήριος, δρασ-τήριος (δράω δρῶ), κτλ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς ἕμος ἔχουσιν ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν σημασίαν, ἀλ-ω-σιμος (ἀλῶναι δυνατός), ἀρ-ό-σιμος, γε-ω-ργή-σιμος, ἐ-πι-λή-ψι-μος, ἀ-οἶ-δι-μος (ἀοιδῆς ἄξιος), ὠ-φέ-λι-μος, π-λ-ώ-ι-μος (ναῦς=δυνατὴ πλεῦσαι, π-λ-ώ-ι-μος θάλασσα=δυνατὴ πλευσθῆναι), π-ό-τι-μος (πότιμον ὕδωρ), (θάνατος) θ-α-ν-ά-σι-μος (εἰς θ' ἐτράπη καὶ τὸ τ εἰς σ), πο-ρε-ύ-σι-μος, κτλ.

6) Ἐπίθετα χρονικά.

§ 852. Τὰ χρονικά ἐπίθετα καταλήγουσιν εἰς ἕνός, (ι)αῖος καὶ (σπαν.) ἥσιος, (χθές) χθεσινός, ἡμερ-ινός νυκτερ-ινός, χειμερ-ινός, (σκότος) σκοταῖος, καὶ σκοτιαῖος, δευτερ-αῖος, τριτ-αῖος, μην-ιαῖος, ἡμερ-ῆσιος, ἐτ-ῆσιος (1).

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις (ι) αῖος εἶναι καὶ ὡς κτητική, χειρ-σ-αῖος, σταδ-ιαῖος, ἀρουρ-αῖος, ποδ-ιαῖος, πηχ-υ-αῖος, ὑποβολιμ-αῖος, τάλαντ-ιαῖος, δραχμ-ιαῖος, ποδ-ιαῖος, ἀμαξ-ιαῖος, ἀνεμ-ιαῖος, ναματ-ιαῖος (ὕδωρ ναματ-ιαῖον).

7) Ἐπίθετα τῆς ὕλης ἢ μετουσιαστικά.

§ 853. Ἐπίθετα μετουσιαστικά εἶναι τὰ [εἰς] ους καὶ ἕνός (προπαροξύτονα), χρυσοῦς, ἀργυροῦς, χαλκοῦς, κυανοῦς, κτλ. ξύλινος, λίθινος, κτλ.

ΣΗΜ. Μόνον τὸ ἄνθρωπινος (συνήθως τρικατάληκτον) εἶναι κτητικόν = ἄνθρωπέιος (2).

8) Ἐπίθετα πλησμονῆς σημαντικά.

§ 854. Ἐπίθετα πλησμονὴν σημαίνοντα καταλήγουσιν εἰς εἰς, αλέος, ρός, αρός, ερός, ηρός, καὶ (ι)νός, (χάρις) χαρίεις, (μελιτώεις) μελιτοῦς, (ῥώμη) ῥωμαλέος, (αἶσχος) αἰσ-χρός, ἐχθ-ρός οἰκτ-ρός, (χαλάω) χαλαρός, (μαίνω) μαυρός, (φθίνος) φθον-ερός, (πόνος) πον-ηρός, (μόλθος) μοχθ-ηρός, (πεδίον) πεδ-ινός.

ΣΗΜ. Κυρίως ἡ τῆς πλησμονῆς κατάληξις δὲν εἶναι ἰνός ἀλλὰ νός, ἐξ ἧς προέκυψαν τὰ ὀρεῖ-ινός (= ὀρεσ-νός, ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως), φαι-ινός (= φασεσ-νός, αἰολ. φασεν-νός ἐξ ἀφομοιώσεως), σκοτ-ει-ινός (σκοτεσ-νός), κτλ. ἀναλόγως τῶν ὁποίων ἔγειναν καὶ τὰ δεῖ-ινός (ἀντὶ δεεινός=δεεσ-νός), κλει-ινός (ἀντὶ κλειεῖνός=κλεεσ-νός), φωτ-ει-ινός (= φωτεσ-νός, αἰολ. φωτεν-νός (3)), ἐλε-ει-ινός, ποθ-ει-ινός.

9) Ἐπίθετα πλησμονῆς καὶ ὁμοιότητος.

§ 855. Τὰ πλησμονὴν καὶ ὁμοιότητα σημαίνοντα ἐπίθετα καταλήγουσιν εἰς ὠδης, (γυνή) γυναικῶδης, (ψάμμος) ψαμμῶδης, (αἷμα) αἱματώδης, σφηνκῶδης (ὅμοιος τῷ σφηνί), κτλ.

(1) «ἡμερησία ὁδός» (Πλάτ Πολ. 616, γ'), ἐτήσιος προστασία (Θουκ. Β' 80).

(2) Πάντα τὰλλα εἰς ἕνός εἶναι τρικατάληκτα μόνον, τὸ δὲ ἀνθρώπινος σπανίως δικατάληκτον (Πλάτ. Νόμ. 737, β').

(3) «Αἰολεῖς φασεννός καὶ φωτεννός λέγουσιν» (Ἑρωδιαν, Τόμ. Β' 597, 15).

10) Ἐπίθετα ῥηματικά.

§ 856. Τὰ ῥηματικά ἐπίθετα καταλήγουσιν εἰς τοὺς καὶ τέος, ποιητός, ποιητέος. Καὶ τὰ μὲν εἰς τοὺς σημαίνουσι τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ (καὶ σπανίως νὰ ἐνεργήσῃ), τὰ δὲ εἰς τέος τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ (καὶ σπανίως νὰ ἐνεργήσῃ), τὸ ὁποῖον σημαίνουσι μόνον τὰ εἰς τέον ἀνώμαλα οὐδέτερα (1)).

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς τοὺς ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸν παθητ. παρακείμενον τῆς μετοχῆς, ποιητός (= πεποιημένος), στρεπτός (= ἐστραμμένος), ῥητός (= εἰρημένος), πλαστός (= πεπλασμένος). Ἐνίοτε δὲ ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν, μενετοὶ καίροι (= οἱ μένοντες (περιμένοντες)), ἀφύλακτος (= οὐ φυλάττων), ἀπρακτος (= οὐ πράξας (ἀπῆλθεν ἀπρακτος)), ἀθέατος (= ὁ μὴ θεασάμενος).

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς τοὺς καὶ τέος ῥηματικά ἐπίθετα τρέπουσι τὸν χαρακτῆρα ὅπως τρέπεται καὶ εἰς τὰ ῥηματικά εἰς της (§ 825), διαφυλάττουσι δὲ καὶ τὸ σ) ἀκουστέος, ἀκουστέος (§ 826).

γ.) ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

§ 857. Τὰ παράγωγα ῥήματα παράγονται ἐκ ῥημάτων, λεγόμενα ῥηματικά, καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων, λεγόμενα παρώνυμα.

α') ΡΗΜΑΤΑ ΡΗΜΑΤΙΚΑ

§ 858. Τὰ ῥηματικά ῥήματα διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως σημαίνουσιν ἐπανάληψιν τῆς διαθέσεως τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ῥηματος καὶ λέγοντα θαμιστικά. ἐπιθυμίαν (ἔφειν) καὶ λέγονται ἐφετικά, ἔναρξιν καὶ λέγονται ἔναρκτικά.

ΣΗΜ. Θαμιστικὸν ἐκ τοῦ θαμίζω = πράττω τι θαμὰ (= συχνά), ἐφειτικὸν τὸ ἐπιθυμίας δηλωτικόν, διότι ἔφειν ἢ ἐπιθυμία (2), ἐναρκτικὸν τὸ ἐνάρεως δηλωτικόν.

1) Θαμιστικά.

§ 855. Παραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν θαμιστικῶν εἶναι ἄζω, ἴζω καὶ ὕζω (στένω) στενάζω, (ρίπτω), ῥιπτάζω, (αἰτῶ) αἰτίζω, (ἔρπω) ἐρπύζω.

ΣΗΜ. Γὰρ εἰς (ι)ζω διὰ τοῦτο σημαίεσθαι καὶ λέγω συνεχῶς τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σημαίνόμενον καὶ παράγονται ἐξ ὀνομάτων καὶ ἐπιρρημάτων, πατερίζω (= λέγω, ὦ πάτερ, πάτερ), κερδαμίζω, βακίζω, ἀγαθίζω, ἀδελφίζω, ὦζω (= λέγω συνεχῶς ὦ), τίζω (λέγω συνεχῶς τί), φεύζω (λέγω συνεχῶς φεύ), αἰάζω, οἰμώζω, ὀτοσύζω, μακαρίζω (ὦ μακάριε), ὀλβίζω (ὦ ὀλβιε). τάλανίζω (ὦ τάλαν), πολυτιμητίζω (ὦ πολυτιμήτε), κτλ. Ἐνεκα δὲ ταύτης τῆς σημασίας τὰ εἰς -ζω παριστώσι καὶ τὰς φωνὰς τῶν ῥήτων, κοκχύζω (λέγω συνεχῶς κόχχου), γρύζω (γρῦ), κικχαδίζω, τερετίζω, κτλ.

2) Ἐφετικά.

§ 860. Παραγωγικαὶ καταλήξεις ἐφετικῶν εἶναι εἶω καὶ ἰῶ, αἶ-

(1) Ταῦτα οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ὠνόμαζον θετικά ἐπιρρήματα (Βεχχέρ. Ἀνέκδ. 642, 16). «Θετικὸν τὸ ὀφειλόμενον γενέσθαι» (Ἡσύχ.). Ἀπαντῶσι δὲ μόνον εἰς τοὺς τύπους -τέον καὶ -τέα.

(2) Χειροβασκ. 474, 34. 714, 29.

τινες προστίθενται εἰς τὸ χρονικὸν θέμα τοῦ μέλλοντος, (πολεμήσω) πολεμισ-εῖω, (γελάσσομαι) γελασ-εῖω, (κλαύσομαι) κλαυσ-ιῶ.

§ 861. Ἐφετικά γίνονται καὶ ὀνομάτων λήγοντα εἰς [άω] ὦ καὶ [ιάω] ιῶ, θανατῶ (θανατιῶ μεταγενεστ.), κνησιῶ, στρατηγιῶ, κτλ. 2) σημαίνουσιν καὶ νόσον, ὀφθαλμιῶ, σκοτοδινιῶ, φθειριῶ, ὠχριῶ, κραιπαλῶ, οἰστρῶ, ποδαγρῶ, ψωρῶ, (ψωριῶ μεταγεν.), λιθῶ, (μεταγ. λιθιῶ), κακοδαιμονῶ (=κακοδαιμονάω, διάφορον τοῦ κακοδαιμονέω-ῶ), κτλ.

3) Ἐναρκτικά.

§ 862. Παραγωγικὴ κατὰ λήξεις τῶν ἐναρκτικῶν εἶναι ἡ -σκω (γη-ράω, γηρῶ) γηράσκω, (ἡβάω-ῶ) ἡβάσκω, (ἀναλώω-ῶ) ἀναλί-σκω. Ἐπειτα ἐπεσκοτίσθη ἡ σημασία αὕτη τῶν εἰς -σκω ῥημάτων, διὰ τοῦτο σημαίνουσιν ὅτι καὶ τὰ πρωτότυπα.

6') ΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΩΝΥΜΑ.

§ 863. Τὰ παρώνυμα ῥήματα εἰς [έω] ὦ, εὖω καὶ ὠττω (ἡ ὥσσω) σημαίνουσι 1) τὸ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον, (φίλος) φιλῶ (=εἶμαι φίλος), (ἀληθής) ἀληθεύω, (τυφλός) τυφλώττω. 2) τὸ εἶναι εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον ἢ ἔχειν αὐτό, (πόνος) πονῶ (=εἶμαι εἰς πόνον ἢ ἔχω πόνον), (ὑπνος) ὑπνώττω. 3) ἐνέργειαν μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο ἀντικείμενον καὶ λέγονται μεταβατικά, ἀδικῶ τινα, φιλῶ τοῦτον, φρονεύω τινά, δημιεύω τι.

§ 864. Τὰ παρώνυμα ῥήματα εἰς [όω] ὦ, αἰνώ καὶ ὕνω σημαίνουσι τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον, (δοῦλος) δουλῶ (=ποιῶ τινα δοῦλον), (λευκός) λευκαίνω, (ὀξύς) ὀξύνω, κτλ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς αἰνώ καὶ ὕνω τινά σημαίνουσι τὸ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον (ἀμετάβατον), (χαλεπός) χαλεπαίνω, (δύσκολος) δυσκολαίνω, (βραδύς) βραδύνω. Ἄλλα δὲ διαφοροῦνται, δυσχεραίνω (ἀμεταβ. καὶ μεταβ.) ταχύνω (ἀμεταβ.), ἀλλ' ἐπιταχύνω (μεταβατ.).

§ 865. Τὰ παρώνυμα εἰς [άω] ὦ σημαίνουσι τὸ ἔχειν ἢ ἀποδιδόναι τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον. Γίνονται δὲ ἐκ θηλυκῶν πρωτοκλίτων, (βοή) βοῶ, (κόμη) κομῶ, (τιμή) τιμῶ, (μεταβατ.), (νίκη) νικῶ (μεταβατ.), ὡς νικῶ τοὺς πολεμίους.

§ 866. Τὰ παρώνυμα εἰς ἴζω καὶ ἄζω σημαίνουσι 1) τὸ ἀποδιδόναι τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον, (ὄνομα) ὀνομάζω, (ὄπλον) ὀπλίζω, 2) μίμησιν τῆς γλώσσης ἢ τοῦ φρονήματος τοῦ ὀνόματος, ἐξ οὗ παράγονται, (Ἑλλην) ἐλληνίζω, (Πέρσης) περσίζω, (Βοιωτός) βοιωτιάζω (1). 3) τὸ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον ἢ ἔχειν αὐτό, ὑβρίζω (=εἶμαι ὑβριστής). ἐλπίζω, (ἔχω ἐλπίδα). 4) τὸ ποιεῖν τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνον, δικάζω, ἀλαλάζω. 5) διατριβὴν χρόνου (ἀμεταβ.), ἐαρίζω, χειμάζω.

(1) Τὰ ῥήματα δὲν γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων ποτέ.

δ') ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

§ 867. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν, ῥημάτων καὶ ἐπιρρημάτων. Εἶναι δὲ τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα τριῶν εἰδῶν. 1) τοπικά, 2) τροπικά καὶ 3) ποσωτικά.

1) Τοπικὰ παράγωγα ἐπιρρήματα. ✓

§ 868. Παραγωγικὰ καταλήξεις τῶν τοπικῶν παραγῶγων ἐπιρρημάτων εἶναι θεν (τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως), θι (τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) καὶ δε ἢ σε (τῆς εἰς τόπον κινήσεως), οὐρανός, οὐρανόθεν, (ἄλλος) ἄλλοθι, (ἐκεῖ) ἐκεῖσε, (Ἐλευσίς) Ἐλευσινάδε.

§ 869. Καταλήξεις τῆς ἐν τόπῳ στασεως εἶναι καὶ αἱ οἱ, αἱ (μόνον εἰς τὸ χαμαί), νοι(ν) καὶ ασι(ν) (μετὰ τὸ ι καὶ ρ), οἴκοι, Ἴσθμοι, Πυθοί, Μεγαροί, Κικυν(ν)οί (Κίκυνα, δῆμος Κερκεπίδος)⁽¹⁾, Φρεαροί, Παιανιοί, χαμαί, Θήβησι(ν), Ἀθήνησι(ν), Ἀλωπεκῆσι(ν), Ὀλκμπίασι(ν), Ἐρχιδάσι(ν), Πλαταιάσι(ν), θύρασι(ν), ὦρασι(ν).

ΣΗΜ. 1. Τὰ μὲν εἰς οἱ ἐπιρρήματα εἶναι πτώσεις τοπικαὶ τῆς δευτέρας κλίσεως, τὰ δὲ εἰς ησι καὶ ασι(ν) εἶναι τύποι τῆς τοπικῆς δοτικῆς.

ΣΗΜ. 2. Ὡς τοπικὰ ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλάκις καὶ αἱ πλάγαι πτώσεις τῶν ὀνομάτων, αὐτοῦ, πανταχοῦ, πολλαχοῦ, μακρὰν, ταύτη, κτλ.

ΣΗΜ. 3. Τὸ πολλαχοῦ ἔχει τὸ ἐπένθημα αχ. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς πλείστα ἄλλα, πολλ-α-χ-ῶς, ἀλλ-α-χ-οῦ, παντ-α-χ-οῦ, ἐνι-α-χ-οῦ, ἐκαστ-α-χ-οῦ, πολλ-α-χ-όθεν, ἀλλ-α-χ-όθεν, παντ-α-χ-όθεν, πολλ-α-χ-ῇ, παντ-α-χ-ῇ.

§ 870. Τὰ εἰς θεν ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ ἀντωνυμιῶν, τοπικῶν ὀνομάτων, ἐπιρρημάτων καὶ ἐκ τῶν προσηγορικῶν ὀνομάτων, οἶκος ἕως (ῆ), πατήρ, μήτηρ, κύκλος, πρῶρα, οὐρανός, ὕψος, ῥίζα, ἀρχή, καὶ θύρα, ἄλλοθεν, αὐτόθεν, Ἀθήνηθεν, ἄνωθεν, [ἄπω] ἄπωθεν⁽²⁾, οἰκοθεν, πατρόθεν, μητρόθεν, κυκλόθεν, πρῶραθεν, οὐρανόθεν, ὑψόθεν, ῥιζόθεν, ἀρχῆθεν, θύραθεν.

§ 871. Τὰ εἰς θι παράγονται μόνον ἐξ ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, αὐτόθι, ἄλλοθι, πολλαχόθι⁽³⁾.

§ 872. Τὰ εἰς δε παράγονται μόνον ἐξ ἐπιρρημάτων, ἐκ τοπικῶν ὀνομάτων καὶ τοῦ οἴκος, ὡς ἐνθάδε, Μέγαράδε, Ἐλευσινάδε, οἴκαδε (ὡς ἐξ ὀνομαστικῆς οἴξ). Κατὰ ταῦτα ἐγείναν καὶ τὰ Ἀθήναζε (= Ἀθήνας-δε), Θήβαζε, θύραζε, χαμαῖζε, Ὀλυμπίαζε.

§ 873. Τὰ εἰς θεν παραλήγοντα μὲν εἰς ο παροξύνονται, κυ-

.. (1) Δυσί. 17, 5. 8. Ὁρθότερον νὰ γράφηται δι' ἐνός ν, ὡς γράφει ὁ Ἡρωδιανός (Τόμ. Α', σ, 257, 37. Τόμ. Β', 534, 1).

(2) Οὕτω πρέπει νὰ γράφηται. Ὁρα Ἡμ. Γραμ. Παρατηρ. § 422.

(3) Οἴκοθι, ἀγρόθι, οὐρανόθι, ὑψόθι (Ἡρωδιαν. Τόμ. Α', 501, 12).

κλόθεν, Ἀβυδόθεν, Λεσδόθεν, Ἐλευσινόθεν, Μεγαρόθεν, Μυτρώθεν, ῥιζόθεν, Μαραθωνόθεν, κτλ. Ἐξαιρούνται τὰ ἄλλοθεν ἐκάστοθεν, ἔκτοθεν, ἔνδοθεν, οἰκοθεν, πάντοθεν. Ἐχοντα δὲ σύμφωνον πρὸ τοῦ θ προπαροξύνονται, ὅπισθεν ὑπερθεν, ἔμπροσθεν. Παραλήγοντα δὲ εἰς ᾱ, η καὶ ω, ἔαν μὲν τὸ πρωτότυπον εἶναι βαρύτονον, προπαροξύνονται, ἔαν δὲ ὀξύτονον, προπερισπῶνται (πρῶρα) πρῶραθεν, (Θεσπιαί) Θεσπιάθεν. (Πλαταιαί) Πλαταιᾶθεν, (Δεκελῖα) Δεκελιᾶθεν, (Δεκέλεια δὲ Δεκελειόθεν), (Μυκῆναι) Μυκύνηθεν, (ἄρχῃ) ἀρχῆθεν, (πρόσω) πρόσωθεν, (ἄνω) ἄνωθεν, (Θριῶ) Θριῶθεν, (Πυθῶ) Πυθῶθεν.

§ 874. Τὰ εἰς θι, σε, ασι(ν) καὶ νοι ἀκολουθοῦσιν ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τὰ εἰς θεν, αὐτόθι, αὐτόσε, Ὀλυμπίασι(ν), Πλαταιᾶσι(ν), Θριῆσι(ν), κτλ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς θεν ἔχουσιν ἐν τῇ παραλήγουσῃ ω τὰ (ἔσω) ἔσωθεν, (ἔξω) ἔξωθεν, (πρόσω) πρόσωθεν, (ἄνω) ἄνωθεν, (κάτω) κάτωθεν, (πρότερος) προτέρωθεν, (ἐκότερος) ἐκότερωθεν (ὀπότερος) ὀπότερωθεν, (ἔτερος) ἔτέρωθεν, (ἀμφοτέρω) ἀμφοτέρωθεν, [ἄπω μὴ εἰρημένον] ἄπωθεν, (ἔω, ἡ) ἔωθεν καὶ τὰ Πυθῶθεν, Κριῶθεν, Θριῶθεν.

Τροπικὰ ἐπιρρήματα.

§ 875. Παραγωγικαὶ καταλήξεις τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων εἶναι 1) δον, ἀδόν, καὶ ηδόν (ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων), ἀγγελ-δόν, βοτρυ-δόν, ἀναφν-δόν, ὁμοθυμ-αδόν, κυν-ηδόν, βουστροφ-ηδόν, κτλ.

ΣΗΜ. Κατὰ ταῦτα γίνεται καὶ τὸ τοπικὸν ἔν-δον (παροξύτονον).

2) -δην καὶ -άδην, ἐκ ῥημάτων, τῶν ὁποίων ὁ μὲν φωνηεντόληκτος χαρακτήρ τρέπεται ὅπως εἰς τὰ ῥηματικά οὐσιαστικά εἰς σις, τὸ δὲ θεματικὸν εἰς ο, (βαίνω) βά-δην (ὡς βά-σις), (ἵστημι) στάδην (ὡς στάσις), (ἀνίημι) ἀνέ-δην, (λέγω) διαρρήδην, (κρυφ-) κρύβ-δην, (πλέκ-ω) πλέγ-δην, (σπείρω, σπερ-) σπορ-άδην, (φέρ-ω) φορ-άδην (1).

3) -ίνδην, ἐξ ὀνομάτων (πλοῦτος) πλουτίνδην, (ἄριστος) ἀριστίνδην.

4) ἰνδᾶ, ἐξ ὀνομάτων, ῥημάτων καὶ ῥηματικῶν εἰς τος ἐπιθέτων, σημαίνουσα παιδιάν, (ὄστρακον) ὄστρακίνδᾶ, (φαίνω) φαίνίνδᾶ, (πόσον) ποσίνδᾶ, (διελκυστός) διελκυστίνδᾶ, κτλ.

5) ι καὶ ει ἐξ ὀνομάτων, τι ἐκ ῥημάτων καὶ -ως ἐπιρρημάτων, ἀμισθ-ί, ἔκοντ-ί, αὐτοχειρ-ί, ἀπνευστ-ί, ἀκονιτ-ί, ἀναιμωτ-ί, ἀγελαστ-ί, ἀσκαρδαμνκτ-ί, ἀμεταστρεπτ-ί, ἀκλαυτ-ί, πανθοιν-ί, ἀκριτ-ί, ἀμογντ-ί, ἀμοχθ-εῖ, ἀσυλ-εῖ, πανομιλ-εῖ,

(1) Ἡ κατάληξις δον καὶ δην κτλ, ἔγινεν ἐξ ἀρχαιοτέρων ἐπιθετικῶν καταλήξεων, ἡ μὲν δον ἐκ τῆς διον, ἡ δὲ δην ἐκ τῆς δῆην (δῆην), ὡς φαίνεται ἐκ τῶν σχεδῆν, αὐτοσχεδῆν, ἀμφαδῆν, κτλ. προβλ. καὶ δῆν (=δῆην, λατ. diu.

ἀναυλ-εῖ, πανδημ-εῖ, ἀτρεμ-εῖ, αὐτολεξ-εῖ, ἀμετρ-εῖ, παμψηφ-εῖ, ἀμαχ-εῖ, τριστοιχ-εῖ, ἀντιμοιρ-εῖ, ἀκηρυκτ-εῖ, ὀνομασ-τί, ἑλληνισ-τί, Φρυγισ-τί, Δωρισ-τί, Ἰασ-τί, μεγαλωσ-τί, νεωσ-τί, ἱερω-στί, δημιωσ-τί ⁽²⁾. Διφορεῖται τὸ νηποιν-ὶ καὶ νηποιν-εῖ.

6) ς, ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων (ἀναμίνγνυμι) ἀναμίξ, (παρὰ-λάττω) παραλλάξ, ἐναλλάξ, (ὁδοὺς) ὁδάξ, (πυγ-) πύξ, (λακ-) λάξ.

7) Ὡς τροπικὰ ἐπιρρήματα εἶναι καὶ πολλὰ ἐκ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς γεγόμενα, ἰδία, δημοσία, πασσυδία, διπλῇ, διχῇ, τετραχῇ, δίκην, δωρεάν. 2) σύνθετοι ἐκ προθέσεων λέξεις, ἐκποδῶν (=ἐκ ποδῶν), ἐμποδῶν (=ἐν [τόπῳ] ποδῶν), παραχρῆμα (=παρὰ χρῆμα) προὔργου (=πρὸ ἔργου). 3) ῥηματικοὶ τύποι εἰς ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν μεταπεσόντες, ἀμέλει, ἄγε, ἴθι, ἰδοῦ, φέρε, ἄφες (παρὰ μεταγενεστ.).

3) Ποσωτικά ἐπιρρήματα.

§ 876. Τὰ παράγωγα ποσωτικά ἐπιρρήματα ἔχουσι τὴν κατάληξιν ἁκίς, ἥτις προστίθεται εἰς ἐπίθετα, ἀριθμητικά καὶ ἄντωνμίας, πολλάκις, ὀλιγάκις, πλειστάκις, πεντάκις, τοσάκις, τοσαυτάκις, ὁσάκις, ποσάκις.

Β'. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΛΕΞΕΩΝ.

§ 877. Ἡ σύνθεσις εἶναι δύο εἰδῶν 1) σύνθεσις 2) παράθεσις. Εἰς ἀμφοτέρας δὲ ὑπάρχουσι δύο συνθετικὰ μέρη, πρῶτον καὶ δεύτερον συνθετικὸν μέρος.

Εἰς μὲν τὴν σύνθεσιν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος συντίθεται μετὰ τοῦ δευτέρου ἄνευ τυπικῶν καταλήξεων, εἰς δὲ τὴν παράθεσιν συντίθεται τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ὡς πλήρης καὶ τελεία λέξις μετὰ τοῦ δευτέρου, λογο-ποιῶ, βου-κεφάλας, πολι-ορκῶ, ναυ-μαχῶ, κτλ. ἀπο-βάλλω, δει-μνήμων, εὖ-πολις, Ἑλλῆς-ποντιος, Διός-κοροι, Κυνός-ρα, γῆ-τε, ὡς-περ, νεώς-οικος.

ΣΗΜ. Παράθεσις=θέσις τινὸς πλησίον ἄλλου (§ 370, Σημ.), αἱ δὲ λέξεις λέγονται παρὰθετοί (§ 103, 4, Σημ. 2).

1) ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ.

§ 878. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος πάσης συνθέτου λέξεως εἶναι ἄκλιτον καὶ κλιτὸν μέρος λόγου. Τὸ δὲ ἄκλιτον πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι δύο εἰδῶν α'.) ἀχώριστον ἄκλιτον μέρος, μόνον ἐν συνθέσει εὐρισκόμενον καὶ οὐδέποτε καθ' ἑαυτό, καὶ β'.) ἄκλιτον μέρος καὶ καθ' ἑαυτὸ τιθέμενον, ὡς ἀ-σεβής, ἡμιμαθής, δυστυχής, εὖ-σεβής, πλημ-μελής, παλίν-ζωος.

α) Ἀκλιτον ἀχώριστον ὡς α. συνθετικόν.

§ 879. Ἀκλιτα ἀχώριστα ὡς πρῶτα συνθετικὰ εἶναι β, ἡμι

(2) Ὅρα Ἑρφιδαν. Τόμ. Β', σ. 464, 11. Τὸ δὲ πανσυδὶ καὶ πασσυδί.

(=ἥμισυς), δύς, νῆ καὶ α στερητικὰ (=ἄνευ), α ἀθροιστικὸν (=ἅμα) καὶ α ἐπιτακτικὸν (=ἄγαν)⁽¹⁾, ἡμιμαθής, ἡμί-νος, ἡμι-θανής, δύς-λυτος, νή-ποινος, ἄ-παις, ἄ-βατος, ἄ-πας, ἄ-τενής, ἄπεδον χωρίον⁽²⁾.

1. Τὸ ἡμι- δὲν ἐκθλίβει τὸ ι ἐπομένου φωνήεντος, ἡμί-ονος ἡμί-εφθος, κτλ.⁽³⁾.

2. Τὸ δύς σημαίνει δυσκολίαν, κακότητα καὶ ἐναντιότητα, δύς-βατος, δυσ-τυχής, δυσ-άρεστος, δυσ-μενής⁽⁴⁾.

3. Τὸ νῆ⁽⁵⁾ σπανίως ἀπαντᾷ καὶ συναϊρεῖ τὸ η μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ννηεμία (νῆ-ἄνεμος), νωδὸς (νῆ-ὁδός), νη-ποινὶ καὶ νηποινεῖ.

4. Τὸ στερητικὸν α λέγεται α πρὸ συμφώνου καὶ πρὸ τοῦ F, αν δὲ πρὸ τοῦ φωνήεντος, ἄ-βατος, ἄ-παις, ἄ-ήττητος, ἄ-όρατος, (καὶ ἀνόρατος), ἄ-όριστος, ἄ-οπλος (καὶ ἄνοπλος), ἄ-οινος, ἄ-οικος, ἄ-νηδής, ἄ-ὑπνος, ἄ-ὑδρος, -ία, ἄ-ωρος, ἀν-άξιος, ἀν-ίκανος, ἀν-ανδρὸς.

5. Τὸ στερητικὸν α μετὰ τοῦ ἐνέλιτε συναϊρεῖται, καὶ τοι ἐμεσολάθει τὸ F, (ἄ-έκων) ἄκων, (ἄ-εργός) ἀργός. Σημαίνει δὲ στέρησιν καὶ κακότητα καὶ ψιλοῦται πάντοτε πλὴν τοῦ ἄδης καὶ ἄλυσις, ὡς ἀνάξιος (=ὁ μὴ ἄξιος), (δῶρα) ἄδωρα (=κακόδωρα), ἀπρόσωπος (=κακοπρόσωπος), ἀγλωσσός (=κακόγλωσσος), ἄφωνος (=κακόφωνος)⁽⁶⁾.

6. Τὸ ἀθροιστικὸν α κατ' ἀρχὰς ἐδασύνετο, ἄ-πας, ἀ-θρόος, ἀ-θροίζω ('Αττικῶς) ἀ-πλοῦς, ἀπὸ δὲ δασυνομένου ὕστερον ἐψιλώθη, ἀδελφός, ἄκοιτις, ἀκόλουθος (=ἀ-κέλευθος, ἀ-κόιτη, ἀ-δελφός)⁽⁷⁾.

(1) ἐπιτακτικὸν α ἔγεινεν ἴσως ἐκ τοῦ στερητικοῦ α, ὡς χώρα ἀξύλος (=ἄνευ ξύλων). ἀξύλος ὕλη (=δάσος ἀξύλευτον, ἐξ οὗ οὐδεὶς ἐξύλευσато, ἐπομ.=πολύξύλον. Ὅρα ἡμ. Γραμ. Παρατ. § 425, ε'.

(2) Ὅρα ἡμ. Γραμ. Παρατ. § 425, ε'.

(3) Σανσκρ. sāmī, λατ. semī. semis, ρίζ. ἀρχ. sama=ὁμοῦ, σαν. sama-m, sama, samajā, sa'ma-s=ὁμοιοι, ἴσος, λατ. similis, ὅθεν τὸ ἡμι=τὸ αὐτὸ μέρος ἄλλω τινὶ =ἡμισυ, ἐξ αὐτοῦ δὲ διὰ τῆς προσφύσεως τὸ ὡς ἐν τῇ τρίτῳ ἔγεινε τὸ ἡμι-σος.

(4) Τὸ δύς ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ σανσκρ. dus, dur (καχός), durmanas (δυσ-μενής), ζενδ. dush, dus-manach (δυσ-μενής), λατ. durus (σκληρός).

(5) Σανσκρ. na, λατ. ne (ne-fas=ἀνότιον) καὶ ni καὶ μεταθέσει in in-dignus=ἀνάξιος).

(6) Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ στερητικοῦ α ὑπάρχει ἔρις μεταξὺ τῶν γλωσσολόγων Ὅρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατ. § 225, γ'.

(7) «Τὸ ἄλφα σημαίνει πολλαχὺ τὸ ὁμοῦ... Τὸν ὁμοκέλευθον καὶ ὁμόκοιτιν ἀκόλουθον καὶ ἄκοιτιν ἐκαλέσαμεν» (Πλάτ. Κρατύλ. 405, γ' -δ'). Τὸ ἀθροιστικὸν α ἔγεινεν ἐκ τοῦ σανσκρ. sa-, sam (=μετά)=ἐλλ. σύν, λατ. sem- (sem-el' sim-plex, singuli), κτλ. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ἅμα, σανσκρ. sama (ὁμοῦ), κτλ.

6') "Ακλιτον ὡς α'. συνθετικὸν μέρος καὶ καθ' ἑαυτὸ τιθέμενον.

§ 880. "Ακλιτα μέρη λόγου ὡς πρῶτα συνθετικὰ μέρη καὶ καθ' ἑαυτὰ τιθέμενα εἶναι αἱ προθέσεις καὶ τὰ ἐπιρρήματα, προβάλλω, ἀει-μνήμων, παλίμ-παις.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ν τοῦ πάλιν ἐν συνθέσει τρέπεται ὡς τὸ τῆς προθέσεως σύ ν, πλὴν ὅτι φυλάττεται ἄτρεπτον πρὸ τοῦ σ μετ' ἄλλου συμφώνου καὶ πρὸ τοῦ ζ, παλίγ-κλαστος, παλίμ-παις, παλίλ-λογος, παλί-σσυτος, παλίνσ-τρεπτος, παλίν-ζωος, παλίν-σχιον χωρίον, κτλ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ν τοῦ ἄγαν πρὸ τοῦ ρ ἀφομοιοῦται, πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων ἀποβάλλεται, πλὴν πρὸ τοῦ ν. ἄγάν-νιφος, ἄγάρ-ρους, ἄγαστονος, ἄγά-συτος, ἄγά-φθεγκτος, Ἀγα-μέμνων, ἄγα-κλής.

ΣΗΜ. 3. Τὰ παρὰ τὸ αἰεὶ διὰ τοῦ εἰ γράφονται, ἀεὶ-μνηστος, ἀεὶ-φροῦρος, ἀεὶ-πάρθενος, πλὴν τοῦ αἰδίου γραφομένου διὰ τοῦ ι (ἐκ τοῦ αἰολικοῦ αἰ) καὶ γινομένου κατὰ παραγωγὴν μετὰ καταλήξεως -δίου, ὡς ἐπιθαλάσσιδιος, [χρυπτά-δίου, μινυνθά-δίου, κτλ].

ΣΗΜ. 4. Μεταξὺ ἀκλίτου πρώτου συνθετικοῦ καὶ τοῦ δευτέρου ἔχει ἐπένθεμα ἡ τὸ ὑπερ-ή-φανος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ, τὸ ὑπερ-η-φερῆς (παρ' Ἑσυχ[ίφ]) (=υπερφερής) καὶ τὸ ἐπ-ή-βολος, μεγαλεπ-ή-βολος (πρβλ. καὶ τὰ ποιητ. εὐ-η-γενής, συν-η-βολίη).

2) Κλιτὸν ὡς πρῶτον συνθετικόν.

§ 881. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος κλιτὸν ὃν δύναται νὰ εἶναι ὄνομα καὶ ῥῆμα, λογο-κλόπος, κλεψί-λογος.

ΣΗΜ. Αἱ σύνθετοι ἴσως ἦσαν ἀρχαιότεραι τῶν ἀπλῶν, αἱ δὲ ἀπλᾶ ἦσαν κατὰ πρῶτον θέματα μόνον ἀνευ πτωτικῶν καταλήξεων, λέγο-νόμο-, πόλι-, φύσι- κτλ. Ταῦτα τὰ θέματα διασώζονται ἐν τῇ συνθέσει, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου μεγάλας ποικιλίας ἔλαβον.

α') "Ονομα ὡς πρῶτον συνθετικόν.

§ 882. "Οταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ὄνομα, συντίθεται τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῦ θέμα μετὰ τοῦ δευτέρου εἰς μίαν λέξιν, ὡς θεο-λόγος, χον-φόρος, γή-λοφος, λαγω-βόλος, νεω-κόρος, λεω-φόρος, τελεσ-φόρος, σακέσ-παλος, κτλ.

§ 883. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ θέματος πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλεται. πυλ-αγόρας, νομ-άρχης, λοχ-αγός, κτλ.

§ 884. Τὰ θέματα τῶν ὀνομάτων ἐνίοτε μετασχηματίζονται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα εἰς α-, η- καὶ κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς ο-, λαμπαδῆ-φόρος, δεκατη-λόγος, ὀμφαλῆ-τόμος κυνά-μνια καὶ κυνό-μνια, μουσό-μαντις, ἀνθο-φόρος, ἀνδριαντο-ποιός, φλεβο-τουῶ, πεντηκοστό-λόγος καὶ πεντηκοστή-λόγος, κτλ.

§ 885. Τὰ τριτόκλιτα ἄστν καὶ ναῦς καὶ τὰ λήγοντα εἰς ι(γεν. ἑως) καὶ υς (γεν. ἑός) συνήθως καὶ πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἔχουσι τὸ ἀρχικὸν θέμα, ἄστν-γείτων, ἄστν-ἀνάξ, εὐθυ-βολία, εὐθυ-ωρία, πολιο-ορκῶ, ναυ-αγός, ναυ-μαχῶ. Ἐνίοτε ὅμως μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς ο-, ἰχθυο-πόδης, πολιο-οὔχος (=πολιό-οχος), φυσιο-λόγος, ὀφιο-δικτος, ὀφιο-κτόνος, ἀλλὰ καὶ νεῶς-οικος, νεῶ-ριον (§ 894).

§ 886. Τὸ βοῦς ὡς πρῶτον συνθετικὸν πρὸ συμφώνου μὲν φυλάττει τὸ ἰσχυρὸν θέμα (βου-), πρὸ φωνήεντος δὲ τὸ ἀσθενές (βο-), βου-κεφάλας, βο-νλασία.

§ 887. Ὁ χαρακτήρ τοῦ θέματος οὐδὲν ἀποβάλλεται ἐνίοτε πρὸ φωνήεντος διὰ τὸ F, ὀρθο-επής (= ὀρθο-Feπής), ἀγαθο-εργός (= ἀγαθο-Feργός), θυμο-ειδής (= θυμο-Feιδής), μῆνο-ειδής (= μῆνο-Feιδής), λευκό-ιον (= λευκόFιον). Εἰς τινα δὲ μετὰ τὴν ἐπισκότησιν τοῦ F ἔγινε καὶ συναίρεσις, πανοῦργος (= πανό-εργος), ξυλουργός (= ξυλο-εργός), κρεουργός (= κρεο-εργός), μουσουργός (= μουσο-εργός), δημιουργός (= δημιο-εργός), ραβδοῦχος (= ραβδό-(σ)οχος), χειρῶναξ (χειρο-Fάναξ).

§ 888. Τὰ εἰς ος (γεν. ους) καὶ ης (γεν. ους) τριτόκλιτα ὡς πρῶτα συνθετικὰ ἐλάβανον τὸν τύπον εσ-, τελεσ-φόρος, σακέσ-παλος, ὄρεσ-κῶρος, ἀληθέσ-τερος, κτλ. Βραδύτερον ὅμως ἐπεκράτησεν ὁ κατὰ τὰ δευτερόκλιτα μετασχηματισμὸς αὐτῶν εἰς ο-, ὡς ξιψο-φόρος, σκευο-φόρος, ἀληθό-μαντις, μελο-ποιός, ὄρο-κάρυον, ἔλκο-ποιός⁽¹⁾.

§ 889. Τὰ εἰς μα (γεν.) ματος καὶ τὰ εἰς ας (γεν. ατος) ἀποβάλλουσι τὸ ατ τοῦ θέματος μετασχηματιζόμενα κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς ο-, σπερμολόγος (ἀντὶ σπερματο-λόγος), σωμ-ασκῶ (ἀντὶ σωματ-ασκῶ), στομ-αλγία (ἀντὶ στοματ-αλγία), αἱμορραγῆς (ἀντὶ αἱματορραγῆς), κρεο-φάγος, κρεο-πώλης, κρεο-βόρος, κρεο-κοπῶ, κερο-φόρος, (ἀντὶ κερατοφόρος, ὡς λέγεται παρὰ μεταγενεστέροις), κερο-τυπῶ, γηρο-βοσκός, γηρο-τρόφος, κερουλκός, (= κερο-ελκός), κρεουργός, (= κρεο-εργός), ἀλλὰ καὶ κερασ-φόρος καὶ κρεα-νόμος -ία, ὦ (§. 894).

§ 890. Τὸ ὄρεϋς (ἡμίονος) ὡς πρῶτον συνθετικὸν μετασχηματίζεται κατὰ τὰ Ἀττικὰ τῆς 6'. κλίσεως εἰς ω-, ὄρεω-κόμος (§ 882)⁽²⁾. Τὸ δὲ [γέα] γῆ συνήθως μὲν μετασχηματίζεται κατὰ τὰ Ἀττικὰ εἰς γεω-, σπανίως δὲ εἰς γη- (§ 882), γεω-γράφος, γεω-μέτρης, γεωμόρος, γεω-πόνος, γη-γενής, γῆ-λοφος, γῆ-πεδον, [γαιή-οχος ποιητ.].

§ 891 Τὸ πᾶν ὡς πρῶτον συνθετικὸν λέγεται παν συνήθως καὶ ἐνίοτε παντο-, πάγκακος, πανήμερος, πάμμεγας, παμπάλαιος, παναρμόνιος, πανσέληνος, πάνσοφος καὶ πᾶσσοφος, πανσυδὶ καὶ πασσυδί, πασσυδία, πάννουχος, ἀλλὰ καὶ παντότολμος, παντοδαπός, παντοπώλιον.

§ 892. Ἀνώμαλα εἶναι τὰ ὁδοι-πόρος, ὁδοι-πορῶ, ταλαίπωρος, [χοροι-τύπος, -ία, μαλακαί-ποδες, μεσαι-

(1) Οἱ μεταγενέστεροι συνετάραξαν τὰ πράγματα εἰπόντες, ὄρεο-σέλιον, ὄρεο-πολέω, ὄρεο-φοίτης.

(2) Γράφεται καὶ ὄρεοκόμος, ἀλλ' ὀρθὸν εἶναι μόνον τὸ διὰ τοῦ ὦ μέγαλον ὄρεωκόμος ("Ορα ἡμ. Γραμμ. Παρατ. § 429).

πόλιος, ποιητ.], ἄτινα εἶναι λείψανα τοπικῆς πτώσεως.

ΣΗΜ. Τὸ καλὸς ὡς πρῶτον συνθετικὸν γίνεται καλλι-, καλλί-τεχνος, καλλι-επής, καλλι-γράφος, καλλι-εργῶ, καλλί-παις, καλλί-πολις, καλλι-τέχνης, κτλ. (§ 418, 9).

§ 893. Εἰς τὰ ἐκ τοῦ ἐτύμου τοῦ ὁρῶ σύνθετα συμβαίνει συναί-
ρεσις, τιμωρὸς (= τιμὰ' ορος παρ' Αἰσχύλῳ), πυλωρὸς (= πυλα-
ωρὸς παρ' Ὀμήρῳ), θυρωρὸς (θυρα-ωρὸς παρ' Ὀμήρῳ), ἀκτωρὸς
(παρ' Ἡσυχίῳ), οἰκουρὸς (= ἐπιμελούμενος τοῦ οἴκου, εἴτα δια-
τρίβων ἐν τῷ οἴκῳ), κηπουρὸς (ὁ τοῦ κήπου ἐπιμελούμενος) (1).

§ 894. Πολλάκις εἰς τὰς συνθέσεις ὡς πρῶτον συνθετικὸν μέρος
εἶναι πλαγία τις πτώσις κατὰ παράθεσιν, νεῶς-οἶκος, Ἑλλήσ-
ποντος, Διός-κοροι, Κυνός οὐρα-νυκτι-πόρος, δορι-κτητος,
δορι-άλωτος, ναυσι-πόρος, ὠρεσί-τροφος, δορυ-φόρος, ἀμ-
φορεα-φόρος, ξιφν-φόρος, κρεα-νόμος, -ία, -ῶ, νοιν-εχής,
νοιν-εχόντως, λογον-εχόντως.

ΣΗΜ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ θεοῖς ἐχθρία, ὅπερ γράφεται καὶ θεο-
εχθρία, ἀλλ' ὁρθὸν εἶναι μόνον τὸ θεοῖς-ἐχθρία (Δημοσθ. 22, 59).

§ 895. Τὰ ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν γινόμενα σύνθετα ἔχουσιν ὡς πρῶ-
τον συνθετικὸν τὸ μονο-, δι-, τρι-, τετρα-, πεντα- καὶ πεντε-,
ὀκτα- καὶ ὀκτώ-, ἑκατον- καὶ ἑκατοντα-, χιλιο-, μονό-ζυγος,
δι-ετής, τρι-ετής, τετρά-μηνον, πεντά-μηνος, πεντέ-πους
πέντε-τάλαντον, πεντ-ετη-ρίς, ὀκτά-μηνος, ὀκτώ-πους,
ἐκατόγ-χειρος, ἐκατόμ-ποδος, ἑκατοντα-έτης, χιλιο-τάλαν-
τος χιλιο-ετηρίς.

§ 896. Τὰ ἕξ, λάξ καὶ πύξ πρὸ συμφώνου ἀποβάλλουσι τὸ ς, ἐκ-
καίδεκα (2), λακ-πατώ, πυγ-μάχος, ἑκμηνος, ἑκπλεθος.

6') Ῥῆμα ὡς α'. συνθετικόν.

§ 897. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, τὸ δὲ δευτερον
ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, συντίθεται τὸ θέμα ἢ ἡ ρίζα αὐτοῦ μόνῃ ἢ
μετὰ τοῦ σ, ὡς πειθ-αρχῶ, λιπ-ανδρῶ (3) παυσ-άνεμος, ῥυψ-
ασπις, (= ῥίψ-σ-ασπις), πλῆξ-ιππος (4).

ΣΗΜ. Τὸ σ ὑπάρχει, ὅταν τὸ ῥῆμα ἔχῃ χαρακτηῖρα φωνήεν, χειλέφωνον καὶ
λαρυγγόφωνον.

§ 898. Ὄταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, τὸ δὲ δευτερον
ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου, συντίθεται τὸ θέμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ σι καὶ
ὅο ἢ μετὰ τοῦ ι, ε καὶ ο, λυσί-πονός, ἐγεροσί-χορος, τερψί-

(1) Ρίζ. ορ, φορ, ἐπι-όρ-ο-νται (ἐπιτηροῦσι), οὔρος (φύλαξ), ἐπίουρος (ἐφορος
ἐπιστάτης, φρουρὸς (πρό-ορος), τιμά-ορος, ὥρα (φυλαχή), οὐδενόσωρος, πολυώρεω,
θυρώρεος, βῶροι (ὀφθαλμοὶ παρ' Ἡσυχίῳ) ("Ορα ἡμετ. Γραμμ. Παρατ. § 430).—

(2) Λέγεται καὶ [ἑξά-μηνος], ἑξήπυχος, ἑξήπους, ἐξμεδίμνος, ἐξ-έτης.
"Ορα ἡμ. Γραμματ. Παρατηρ. § 30. καὶ σ 374. Cobet παρὰ Λογ. Ἑρμ.
Κόντ. σ. 422. καὶ V. L. σ. 248.

θυμος (=τερψί-θυμος), μιξοδάρβαρος. (μιγσο-θάρβαρος), δευσο-ποιός, λιποτάκτης ⁽¹⁾, ἀρχέ-κακος, ἀρχι-θέωρος ⁽²⁾.

ΣΗΜ. σι και σο ἔχουσι τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα φωνήεν, ὕγρον, χειλέσφω-νον καὶ λαρυγγόφωνον.

2. ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ.

§ 899. Τὸ δευτέρον συνθετικὸν μέρος ἐν τῇ συνθέσει εἶναι ἀμετάβλητον καὶ μεταβεβλημένον. Ἡ δὲ μεταβολὴ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ γίνεται 1) εἰς τὴν ἀρχήν. 2) εἰς τὸ τέλος καὶ εἰς τὴν σημασίαν.

§ 900. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι πρόθεσις, τὸ δὲ δευτέρον ῥῆμα ἢ τὰ οὐσιαστικὰ βουλή, δίκη, σκευή, ὁδός, ἢ τὰ ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ εἰς μος, μη, μα καὶ εἰα, η, α, σις καὶ σία, τότε ἡ σύνθεσις γίνεται ἄνευ μεταβολῆς, ὡς (ἐν-βάλλω) ἐμβάλλω, συμβουλή καταδίκη, παρα-σκευή, σύν-οδος, σύν-δεσμος, συγ-γνώμη, πρό-γραμμα, ἐξ-εῦρημα, συμ-πολιτεία, ἐπι-τομή, δια-φθορά, σύγ-κρισις, ἐπι-δοκιμασία.

ΣΗΜ. Τὰ ῥηματικὰ εἰς σις συντιθέμενα μετ' ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου παρὰ τὰς προθέσεις μεταβάλλονται εἰς σία, (κλάσις) ἀ-κ ο λ α σία, (γύμνασις) ἀ-γ υ μ ν α σία, (κλάσις) ἀρ τ ο κ λ α σία, (γένεσις) ἀε ι γ ε ν ε σία, πα λ ι γ γ ε ν ε σία, (ῥῆσις) πα ρ ρ η σία, (κρίσις) κα κ ο κ ρ ι σία, (χύσις) αἰ μ ο χ υ σία καὶ αἰ μ α τ ο χ υ σία, (γνώσις) ἀ γ ν ω σία, (ἀληθογνώσις) αἰ μ α τ ε κ χ υ σία, (γῶσις) ἀ γ ν ω σία, (ἀληθογνώσις) αἰ μ α τ ε κ χ υ σία, (πολυγνώσις) πολ υ γ ν ω σία, κτλ. Ἐξαιροῦνται συνθέσεις τινὲς παρὰ μεταγενεστέροις, ὡς αὐτοβούλῃσις (=αὐτόχρημα βούλῃσις), αὐτοκίνησις, αὐτόλυσις, κτλ. Πρβλ. καὶ αὐτοκαλόν, αὐτοαγαθόν. αὐτοδῶξα, κτλ.

§ 901. Ἐπίθετα ὡς δευτέρα συνθετικὰ μέρη μετὰ παντὸς μέρους λόγου συντίθενται ἀμετάβλητα, (πιστός) εὐπιστος, (καλός) πάγκαλος, (δῆλος) ἐνδῆλος, (ἀληθής) φιλαλήθης, (ἄξιος) ἀνάξιος, (ὑποπτος) καχύποπτος.

Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς υς ἐπίθετα, ἅτινα ὡς δευτέρα συνθετικὰ μεταβάλλονται εἰς ης (ὠκύς) ποδώκης, (ἡδύς) ἀνδής, (βαρύς) ἀδαρής, (βαθύς) ἀδαθής, (βριθύς) ἐμβριθής.

ΣΗΜ. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἔγινε διὰ μέσου τῶν εἰς ος οὐσιαστικῶν ἐχόντων τῶν χαρακτηῖρα σ, (ἥδος, γεν. τοῦ ἡδεσος) ἀ-η δ ῆς, (βάθος, βάθεος), ἀβ α θ ῆς, (βριθός) ἐ μ β ρ ι θ ῆς (ἀναλόγως καὶ ἐκ τοῦ ἀρρήτου ὄκος) π ο δ ὠ κ ης, ὡς (ἐκ τοῦ α καὶ κλέος) ἀ κ λ ε ῆς, (εὖ καὶ γένος) εὐ γ ε ν ῆς, (χρηστὸς καὶ ἡ-θος) χ ρ η σ τ ο ῡ ῆς (3).

§ 901. Ἐπίρρημα ὡς δευτέρον συνθετικὸν μέρος συντίθεται ἀμετάβλητον, (πέραν) ἀντιπέραν, ἄγαν ὑπεράγαν, (ἄμᾶ) σύν-αμα, (ἐγγύς) σύνεγγυς, (χθές) πρόχθες, (πάλαϊ) πρόπαλαι, ἔκπαλαι.

(1) καὶ οὐχὶ λειπ-ανδρῶ, οὕτω καὶ ἑλλιπ-ής, λιπ-ο-τάκτης, λιπ-ό-νεως.

(2) Οἱ γλωσσολόγοι εἰς τὰ πρῶτα ταῦτα συνθετικὰ μέρη νομίζουσιν ὅτι ὑπάρχουσι ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ ἢ προστακτικά.

(3) Ὅρα ἡμετ. Γραμματ. Παρατηρ. § 432.

1) Σύνθεσις μετὰ μεταβολῆς τοῦ β'. συνθετικοῦ εἰς τὴν ἀρχήν.

§ 903. Ὄταν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν ἀρχῇται ἀπὸ βραχείου φωνήεντος (καὶ μὴ θέσει μακροῦ), τρέπονται συνήθως τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω, στρατηγός (στρατὸν ἄγω), δυσ-ήλατος (δυσ-έλα-τός). ἀπ-ώμοτος, ἀν-ώμοτος (ἀπο-, ἃ καὶ ὁμοτός), τοιχ-ωρύχος (τοιχόν) ὀρύσσω, ὁμ-ωρόφιος (ὁμοῦ καὶ ὄροφος) ἀν-ήκεστος (ἀκούμαι), ὑπ-ήκοος, εὐ-ήνεμος (ἄνεμος), κατ-ήγορος (ἄγω-ρεως), τρι-ήρης (ἄρ-), ἔπ-ηλυσ, (ἐλυθ-). ἐπ-ώνυμος (ὄνομα), συν-ωμότης.

ΣΗΜ. 1. Τοιαῦτα εἶναι τὰ σύνθετα ἐκ τῶν λέξεων ἔτι ὁ βολός, ὁδύνη, ὀλεθρός, ὀλλυμί, ὁμαλός, ὁμνυμί, ὄνυξ, ὄροφος, ὀρύσσω καὶ ὄφελος.

ΣΗΜ. 2. Ἡ τοιαύτη τροπὴ συνήθως συμβαίνει, ὅταν τὸ σύνθετον εἶναι ἐπίθετον ἢ ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου, ὡς συνωμότης, στρατηγός, κτλ. (1), ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων οὐχὶ πάντα, ἁκατονόμαστος, ἐξαχέστης, συν-ἄγωγός, παιδ-ἄγωγός, πυλ-ἄγορας, σκευ-ἄγωγός.

ΣΗΜ. 3. Τὸ λοχ-ἄγός, ξεν-ἄγός, οὐραγός (ἐκ τοῦ ἄγω) καὶ ναυ-ἄγός (ἐκ τοῦ -ἄγνυμι) ἐκτείνουσι τὸ ἄ εἰς ἄ ἀντὶ εἰς η.

ΣΗΜ. 4. Τὰ ἐκ τοῦ ὀνομα σύνθετα τρέπουσι καὶ τὸ θεματικὸν ο εἰς υ αἰολικῶς, ἐπ-ώνυμος, ἀντ-ώνυμον -ία.

§ 904. Τὸ ἀρκτικὸν ρ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ μετὰ βραχὺ φωνῆην διπλοῦται, ἐπὶρ-ρημα (ἐπὶ ῥῆμα), ἄρρητος (ἃ καὶ ῥήτός) (2) Διπλοῦται, ὅς καὶ ἐξ ἀφομοιώσεως, συρρέω (= συν-ρέω), παρορυσία (= παν-ρησία).

2) Σύνθεσις μετὰ μεταβολῆς εἰς τὴν σημασίαν καὶ εἰς τὸ τέλος.

§ 905. Οὐσιαστικὸν ὡς β'. συνθετικὸν μέρος συνήθως ἀποτελεῖ σύνθετον ἐπίθετον, (σὺν σῖτρας) σύσσιτος, (ἐν θεός) ἐνθεος (3), Μένει δὲ τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τὴν σύνθεσιν ἀμετάβλητον, ἐν ἡ κατάληξις αὐτοῦ δὲν εἶναι χαρακτηριστικὴ ἐνός μόνου γένους, ἅπαις, μακρόχειρ, δεισιδαίμων, φιλόπατρις, δίπνηχυς, φίλιχθυσ. Ἐὰν δὲ ἡ κατάληξις αὐτοῦ εἶναι χαρακτηριστικὴ ἐνός μόνου γένους, μεταβάλλεται, (ἃ καὶ σῶμα) ἀσώματος, (σὺν καὶ μάχη) σύμμαχος, (χρηστός καὶ ἥθος) χρηστοθήης.

§ 906. Ῥήματα ὡς β'. συνθετικὰ μετ' ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου πλὴν τῶν προθέσεων μεταβάλλουσι καὶ τὸ τέλος αὐτῶν καὶ τὴν σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι μόνον ἐπίθετα, (μόνος μάχομαι) μονομάχος, (ναῦς μάχομαι) ναυμάχος, (ἵππον τρέφω) ἵπποτροφός (4).

(1) Καὶ εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν παράγωγα, συνωμοσία, στρατηγία, στρατηγῶ, κτλ.

(2) Ἐξαιροῦνται ποιητικὰ τινὰ χάριν τοῦ μέτρου, χρυσό-ρυτος, παντο-ρέκτης, ὠκυ-ρόης, ὠκύ-ροος.

(3) Ἐξαιροῦνται τὰ μισθοφορά, ἱστο-δόκη καπνοδόκη, ὑδρορρόη καὶ οἰνογρόη, κτλ. βλ. § 900.

(4) Ἐξαιρεῖται τὸ νουνεχόντος καὶ λογονεχόντως. Λέγεται δὲ καὶ διη-

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὰ ῥήματα ὡς δευτέρᾳ συνθετικᾷ ἀποτελοῦσι καὶ οὐσιαστικᾷ (εὖ ἐργάζομαι) εὐεργέτης, (ὄρνιν θηρῶ) ὀρνιθοθήρας.

§ 907. Καταλήξεις συνθέτων ἐπιθέτων μετὰ οὐσιαστικοῦ ὡς δευτέρου συνθετικοῦ εἶναι 1) ος (γεν. ου) ἐξ οὐσιαστικῶν πάσης κλίσεως· (ἀβουλή) ἄ-βουλος, ἀ-σώματος, ἀ-κέρατος, ἀ-χρώματος, μελανόμματος, γλαυκόμματος, ὑφαιμος, ἀναιμος, ἀ-λίμενος. 2) ὡς (γεν. ω) ἐκ τοῦ γῆ, ναῦς καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀττικὴν θ'. κλινομένων, εὐγεως, λιπό-νεως, ἀνάπλεως, ἀξιόχρεως, ἡδύκρεως, κτλ. 3) ης (γεν. ους) ἐκ τριτοκλίτων οὐδετέρων εἰς ος (γεν. ους), (εὖ ἦθος) εὖ-ἦθης, χρηστοῦθης, (εὖ μήκος) εὐμήκης, κτλ. 4) ὶων (γεν. ὶονος) ἐκ τῶν εἰς μα (γεν. ματος) καὶ τοῦ φρήν, (ἀ χρέμα) ἀχρήμων, (εὖ σχῆμα) εὐσχήμων, (σῶος φρήν) σῶφρων, ἄ-φρων κτλ. 5) ὠρ (γεν. ὠρος) ἐκ τῶν εἰς ηρ (γεν. (ε)ρος), (πατήρ) ἀπάτωρ, (μήτηρ) ἀμήτωρ, κτλ. 6) υς (γεν. υος) ἐκ τοῦ [ποιητ. δάκρυ], πολύ-δακρυς.

§ 908. Καταλήξεις συνθέτων ἐπιθέτων μετὰ ῥήματος ὡς δευτέρου συνθετικοῦ εἶναι 1) ος (γεν. ου), ας ἢ ης (γεν. ου) μετὰ ἐνεργητικῆς σημασίας, θηρο-τρόφος, μονο-μάχος, εὖ-εργέτης, ὀρνιθο-θήρας. 2) ης καὶ οὐδ. ες (γεν. ους) μετὰ παθητικῆς σημασίας⁽¹⁾, ἐνεργητικῆς⁽²⁾ ἢ συνάμα παθητ. καὶ ἐνεργ. ⁽³⁾, σπανίως δὲ οὐδετέρως⁽⁴⁾, θεοφιλῆς, φιλοκερδῆς, ἀσινῆς, εὐπραγῆς. 3) ς μετ' ἐνεργητικῆς διαθέσεως καὶ σπανίως παθητικῆς, νομοφύλαξ, οἰκό-τρυψ, κατῶδλεψ, ἀπτῶς, ἀτρώς, προβλῆς, ἀγνώς⁽⁵⁾.

§ 909. Ἐκ τῶν συνθέτων ἐπιθέτων γίνονται παρασύνθετα ῥήματα εἰς [έω] ὦ καὶ ἀφηρημένα εἰς ία, (εὐτυχῆς) εὐτυχῶ, εὐτυχία, (ἵπποτρόφος) ἵπποτροφῶ, ἵπποτροφία, (νυκτοφύλαξ) νυκτοφύλακῶ, (ὀπισθοφύλαξ) ὀπισθοφυλακῶ, ὀπισθοφυλακία, κτλ.

ΣΗΜ. Πλὴν τῶν παρασυνθέτων εὐρίσκονται καὶ τὰ παράθετα ῥήματα μετὰ τινος διαφορᾶς, ἀντιβᾶλλον (ἀντιβολή) καὶ ἀντιβολῶ, ὑπερμάχομαι καὶ ὑπερμαχῶ, συνεργάζομαι καὶ συνεργῶ, συμμάχομαι καὶ συμμαχῶ, κτλ.

§ 910. Πολλάκις γίνονται παρασύνθετα ἀμέσως ἐκ τῶν ἀπλῶν, διότι σύνθετα ἐξ αὐτῶν δὲν ὑπάρχουσιν, ὡς (νοῦν τίθημι) [νουθέτης δὲν ὑπάρχει], νουθετῶ, νουθεσία, (καλὸς ἀγαθός) [καλοκάγαθος μόνον μεταγενέστ.], καλοκαγαθία, (ἀνὴρ ἀγαθός) [ἀνδράγαθος οὐχί]

ρῆμενον ἐχόντως νοῦν (Πλάτ. Φίληβ. 64, α'. Νόμ. 686, ε'). Τὰ δὲ εὖ ποιῶ, εὖ πάσχω, ἀντ' εὖ ποιῶ, σὺν εὖ πάσχω γραπτῆα διηρημένως.

(1) Θεοφιλῆς, θεομισῆς, εὐπαθῆς, πολυπαθῆς, εὐμαθῆς, νεοτελής, εὐγενής, γηγενής, εὐτραφής.

(2) φιλοκερδῆς, κεφαλαλγῆς, φιλομαθῆς, πολυμαθῆς, ὀψιμαθῆς, ἀδολαθῆς, παγκρατής.

(3) ἀσινῆς, εὐμαθῆς, κτλ.

(4) εὐπραγῆς, προφερέας, εὐπρεπῆς, μεγαλοπρεπῆς

(5) Τὸ ἀγνώς διαφορεῖται λαμβανόμενον καὶ μετ' ἐνεργητικῆς καὶ παθητ. σημασίας. Ἦρα ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. § 434.

ἀνδραγαθία, (Ἄρειος πάγος) [Ἀρεόπαγος οὐχί] Ἀρεοπαγίτης, (θεοὶς ἔχθρὸς) [θεοῖς ἐχθρὸς οὐχί], θεοῖς ἐχθρία, (ἀγαθὸς δαίμων) ἀγαθοδαιμονιστής, κτλ.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ.

§ 911. Ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν μερῶν τὸ μὲν ἐν σημαίνει τὴν κυρίαν ἔννοιαν, τὸ δὲ ἄλλο τὴν δευτερεύουσαν καὶ τὴν προσδιοριστικὴν τῆς κυρίας. Τὴν δευτερεύουσαν ἔννοιαν ἐκφράζει συνήθως τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, πλὴν ὅταν εἶναι ῥῆμα, ὅπερ ἐκφράζει πάντοτε τὴν κυρίαν ἔννοιαν καὶ ἀνέλκει καὶ τὸν τόνον, ὡς λογοκλόπος (ὁ τοὺς λόγους κλέπτων) καὶ κλειψίλογος (= τὸ αὐτό), εὐρησίλογος, ἀλεξίλογος, φιλόπονος, φίλεργος (ὁ φιλῶν τὸ ἔργον, τὴν ἐργασίαν), φιλόσοφος (ὁ φιλῶν τὴν σοφίαν), φιλόλογος (ὁ τοὺς λόγους φιλῶν), μπτροκτόνος, λιθοβόλος, θεοτόκος, βαλλαντιοτόμος, θεολόγος, φυσιολόγος, κτλ.

§ 912. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν πολλάκις ἰσοδυναμεῖ πρὸς κτητικὸν ἐπίθετον, ναυμαχία (= ναυτικὴ μάχη), θαλασσοκράμβη (= θαλασσία κράμβη), κτλ.

2) Τὸ πρῶτον συνθετικὸν ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὅποιον μεταβαίνει ἡ διάθεσις τοῦ ῥήματος, θηροτρόφος (ὁ τρέφων θήρας), παιδαγωγός (ὁ ἄγων παῖδας), δορυφόρος, κτλ.

3) Τὸ δεύτερον συνθετικὸν σημαίνει τί τὸ πρόσωπον ἔχει, τὸ δὲ πρῶτον ἔχει κτητικὴν ἔννοιαν προσδιοριστικὴν τοῦ δευτέρου, μακρόχειρ (= ὁ ἔχων χεῖρα μακράν), ἀργυρότοξος, πυρρὸ θρίξ, λευκόθριξ, λευκοχίτων, μακραύχην, μελάμπεπλος, κτλ.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ.

§ 913. Τὰ σύνθετα συνήθως ἐπιτρεπούσης τῆς ληγούσης ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον αὐτῶν, (καλὸς) φιλόκαλος πάγκαλος, κτλ. ἀλλὰ καὶ ἐναντίος (ἐν ἀντίος), ἀδελφός (ἀ καὶ δελφός), ἀτραπός, βου-λυτός, ἀμαξ-ιτός (ἐκ τοῦ εἶμι, ἰτός).

§ 914. Τὰ ῥηματικά εἰς α, η εὐς, μος, τηρ, της καὶ τέος φυλάττουσι τὸν τόνον ὅπου τὰ ἀπλὰ ἔχουσιν αὐτόν, μισθοφορά (φορά), ἐπιτομή (τομή), ἐγκοπεύς (κοπεύς), (ὀπλισμός) ἐξοπλισμός, ἀμαλλοδετήρ (δετήρ), (καμπτήρ) ἐπικαμπτήρ, συνδικαστής (δικαστής), ἐξαιρετέος, προτιμητέος. Ἐξαιροῦνται τὰ ἐκ τοῦ δεσμοῦ σύνθετα, σύνδεσμος, κτλ. καὶ τὸ ὄνειροκρίτης, δικαιοκρίτης (ἀλλὰ ὑποκριτής, προκριτής, παρακριτής ἐκ τῶν ὑποκρίνομαι, προκρίνω, παρὰκρίνω).

§ 915. Τὰ εἰς τὸς ῥηματικά ἐπίθετα συντιθέμενα συνήθως ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, σύνθετος, ἐπικτητος, ἐπίλεκτος, ἐπονείδιστος, ἀλλὰ καὶ ἐπακτός, ἀναμνηστός, συνετός, ἐνετός (1).

(1) Τοιαῦτα ἔτι εἶναι τὰ ἀνασχετός, ἀνεκτός, καθεκτός, ἀπνευκτός, συνδετός, προσδατός, υπερδατός εἰςδατός, προσθετός, διαιρετός, ἀφαιρετός,

Τινὰ δὲ διαφοροῦνται, ἐξαίρετος καὶ ἐξαιρετός, εἰσποῖντος καὶ εἰσποιητός (1).

§ 916. Γὰρ εἰς ἱκος συντιθέμενα συνήθως ἀναδιβάουσι τὸν τόνον, ἀνάττικος² (Ἀττικός), ψευδάττικος, μισοπέρσικος (Περσικός), ὑπεράττικος, ὑπερσυντέλικος (συντελικός).

§. 917. Τὰ ἀπὸ δευτῶν εἰς ὧν σύνθετα φυλάττουσι τὴν ὀξεταν, φιλομακεδῶν, ἱππαλεκτρυῶν, προκοιτῶν, προφυλῶν, προθυρῶν. Ἐξαιροῦνται τὰ βαθυλείμων, εὐλείμων, ἀχίτων, μακράων, αὐτόχθων (2), βαθυ-χείμων.

§ 918. Τὰ εἰς ης σύνθετα τριτόκλιτα εἶναι ὀξύτονα, ἀληθής, εὐτυχής, φιλοψευδής, εὐγενής, ἐγκρατής, εὐτελής, κτλ. Ἐξαιροῦνται τὰ λήγοντα εἰς -ήτης, -ήκης, -ήρης, -κήτης, τὰ εἰς -άντης, -άρκης, -ώδης, -ώκης, -ώλης, -ώρης, τὰ εἰς μεγέθης, τὰ διπλοσύνθετα καὶ τὰ κύρια, εὐήτης, ξυρίκης, τριήρης, μεγακήτης, ἀνάντης, αὐτάρκης (ἀλλ' ἐπαρκής διαρκής), δυσώδης, ποδώκης, πανώλης, νεώρης, εὐμεγέθης, φιλαλήτης, Δημοσθένης.

ΣΗΜ. 1. Τὰ δὲ παρὰ τὸ ἔτος σύνθετα διαφοροῦνται, δεκέτης καὶ δεκετής καὶ δεκαετής, χιλιέτης καὶ χιλιετής, πεντηκονταέτης καὶ πεντηκονταετής καὶ πεντηκοντούτης (3).

ΣΗΜ. 2. Τὰ δὲ εἰς -πετής λήγοντα εἶναι μὲν τριτόκλιτα καὶ ὀξύτονα, ἂν γίνωνται ἐκ τοῦ πίπτω, πρωτόκλιτα δὲ καὶ παραξύτονα, ἂν γίνωνται ἐκ τοῦ πέτομαι, ὡς προπετής, γηπετής, γονυπετής, κλινοπετής, οὐρανοπετής, χαμαιπετής, κτλ. ὑφιπέτης, ὠκυπέτης, οὐρανοπέτης, κτλ.

§ 919. Τὰ εἰς ην (γεν. ἥνος) σύνθετα ὀξύνονται, ἅπτην ἄχην. Τὰ δὲ εἰς ην (γεν. ἑνος) ἀναδιβάουσι τὸν τόνον, (ποιμὴν) ἀρχιποίμην, (αὐχὴν) ὑψαύχην, ἐριαύχην, (πυθμὴν) ἀπύθμην.

§ 920. Τὰ ὑπερδισύλλαβα τῆς Ἀττικῆς ῶ', κλίσεως καὶ τὰ εἰς -γέλως, -κέρως καὶ -έρως λήγοντα προπαροξύνονται, ἀξιόχρεως, εὐγελως, φιλόγελως, κλαυσίγελως, εὐκερως, χρυσόκερως, δύσερως, (ἀλλὰ χρυσέρως, χρυσέρωτος). Τὸ δὲ ἰδρὼς συντιθέμενον ἀναδιβάει τὸν τόνον, λυσίδρως, κάθιδρως,

§ 921. Τὰ εἰς ης (γεν. ἥτος) σύνθετα ὀξύνονται, ἡμιθνής, ἄδμής, ἡμιτρής, ἐπιβλής, ἀμφιτρής, ἀβλής, προκλής, προβλής.

§ 922. Τὰ εἰς -πλήξ, -ρώξ, -τρώξ καὶ -σφαξ λήγοντα σύνθετα ὀξύνονται, βουπλήξ, παραπλήξ (ἀλλὰ καὶ ὕσπληξ, ὅπερ καὶ ὕσπληγξ), ἀπορρώξ, κυαμοτρώξ, ἀποσφάξ, διασφάξ.

ἐκλεκτός, παραδοτός, καταληπτός, παραληπτός, μετακινήτός, ἐπιδατός, ἐκτατός, μεταπειστός, κτλ. Ὅρα §. 391, 4.

(1) Ὡς τοῦλάχιστον ἐν τοῖς κειμένοις νῦν γράφονται, καθ' ἃ καὶ τὸ πρόσθετος (Ξενοφ. Παῖδ. Α', γ', 2) καὶ προσθετός (Ξενοφ. Ἰππικ. ιβ', 6).

(2) Τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἀγών σύνθετον τονίζεται προάγων (Δημοσθ. 22, 59) καὶ προαγών (Δίσχιν. 3, 67), κατὰ δὲ τὸν Ἡρφιδιανὸν (τόμ. Α', σ. 24, 1. Τόμ. Β', σ. 729, 7) τονίζεται προάγων προάγωνος.

(3) Ὅρα ἡμετέρ. Γραμματ. Παρατηρ. § 17. καὶ σελ. 373, § 438.

§ 923. Τὰ εἰς ψ λήγοντα ῥηματικὰ σύνθετα παροξύνονται, βοῦκλεψ, τυρόκλεψ, ἀλευρόκλεψ, κατῶβλεψ, σκευότριψ, παιδότριψ, χέρνιψ, οἰκότριψ, κατῆλιψ, αἰγίλιψ.

§ 924. Τὰ εἰς -ῶς, -γῶς, -πῶς, -τρῶς καὶ στρῶς σύνθετα ὀξύνονται, ὠμοβῶς, ἄγνῶς, ἄτρῶς, ἄπτῶς, φυλλοστρῶς.

§ 925. Τὰ εἰς ος σύνθετα ῥηματικὰ εἶναι ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ κατὰ τὴν σημασίαν. Καὶ τὰ μὲν ἐνεργητικὰ σύνθετα εἰς ος μακροπαράληκτα μὲν ὄντα ὀξύνονται πλὴν τῶν διπλοσυνθέτων, βραχυπαράληκτα δὲ παροξύνονται, στρατηγός, γεωργός, χορηγός, λοχᾶγός, σκυτοδεψός, (ἀλλὰ σκυλόδεψος;), ἀλλὰ συστράτης, ἀποστράτης, συγγέωργος (ἀλλὰ καὶ ἀντιχορηγός δυνδηνιουργός), πατροκτόνος, θεολόγος, θεοτόκος, πρωτοτόκος (μήτηρ).

Ἐξαιροῦνται τὰ πανοῦργος, κακοῦργος, τὰ εἰς -οῦχος, -οχος, -αρχος καὶ σῦλος, δαδοῦχος, ἡνίοχος, ἵππαρχος, ἱερόσῦλος καὶ τὰ κύρια Ἰππόδαμος, Διψόβος.

2) Τὰ ἔχοντα ῥῆμα ἐνεργητικὸν ἀμετάβατον, ἰσόδρομος, εὐθύπορος, βαρύδρομος, ἰσόροπος, αὐτόμολος.

3) Τὰ ἐκ μορίων σύνθετα, εὐτοκος, δύστοκος, εὐφορος, πάμφορος, ἀείλαλος, πολύλαλος, πολύγονος, πολύλογος (κατ' ἄλλους πολυλόγος), βραχύλογος (βραχυλόγος κατ' ἄλλους) (1), διάβολος, διάδοχος, συνήγορος.

4) Τινὰ ἐκ δύο ῥημάτων σύνθετα, φιλήκοος (φιλῶν ἀκούειν), μελλόγαμος (ὁ μέλων γαμεῖν).

§ 926. Τὰ δὲ παθητικὰ εἰς ος σύνθετα βραχυπαράληκτα ὄντα προπαροξύνονται, πρωτότοκος (υἱός), δευτερότοκος, νεότομος, ἀκρότομος, μεσότομος, ἀρτίτομος, μητροκτόνος, λιθόβολος.

ΣΗΜ. Διχοτόμος μὲν=δ εἰς δύο διηρημένος, διχοτόμος δὲ=ὁ εἰς δύο διαιρῶν· ἀρτίτομος=ὁ νεωστὶ τεμνόμενος, ἀρτιτόμος δὲ=ὁ νεωστὶ τέμνων· λαιμότομος=ὁ τμηθεὶς τὸν λαιμόν, λαιμοτόμος δὲ=ὁ κόπτων τὸν λαιμόν· κάρατομος=ὁ τὴν κάραν τμηθεὶς, κίρατομος δὲ=ὁ τὴν κάραν τέμνων· πρωτοτόκος (μήτηρ τὸ πρῶτον τίκτουσα), πρωτότοκος (υἱὸς ὁ πρῶτον τεχθεὶς σχετικῶς πρὸς τοὺς μετ' αὐτὸν γεννηθέντας)· μητροκτόνος (ὁ κτείνων τὴν μητέρα, ὡς ὁ Ὀρέστης), μητροκτόνος (ὁ ὑπὸ τῆς μητρὸς φονευθεὶς, ὡς τὰ τέκνα τῆς Μηδείας), κτλ.

(1) Ὅρα Ἡμετ. Γραμμ. Παρατηρ. §. 436, σελ. 359—360.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ⁽¹⁾

Α.

- ἀγάλλω 798 (σ. 168).
 ἄγαμαι 803. 807.
 ἄγνω 809.
 — ἄγνωμι 805 (σ. 191).
 ἄγορεύω 800 (σ. 181).
 ἄγορικήζομαι 798 (σ. 168).
 ἄγω 798 (σ. 168). 809.
 ἄγωνίζομαι 806. 809 (σ. 202).
 ἄδικῶ 809.
 ἄδολεσχος, — ἐσχος 347.
 ἄδω 798 (σ. 168). 799. 808.
 ἀερομετρῶ 798 (σ. 168).
 ἀήρ 362.
 ἀθλῶ 640. 798 (σ. 168).
 ἀθροίζω 807.
 ἀθυμῶ 799.
 αἰδοῦμαι 798 (σ. 168). 807.
 αἰδῶς 355, ε' — 357.
 αἰθήρ 362.
 αἰκνίζομαι 806.
 αἰνίττομαι 806.
 αἰνῶ 713.
 αἶρωμαι 807.
 αἰσῶ 800 (σ. 181).
 αἰσθάνομαι 793. 806.
 αἰσχύνω 798 (σ. 168). 807.
 αἰτιῶμαι 806.
 ἀκολασταίνω 798 (σ. 168).
 ἀκονῶ 799.
 ἀκοῦμαι 798 (σ. 169). 806.
 ἀκούω 648. 717. 798 (σ. 169). 807.
 ἀκραγολῶ 798 (σ. 169).
 ἀκροβολογοῦμαι 798 (σ. 169).
 ἀκροβολίζομαι 806.
 ἀκροῶμαι 798 (σ. 169).
 ἀλαλάζω 798 (σ. 169). 799.
 ἀλγῶ 799.
 ἀλέξω 798 (σ. 169).
 ἄλεις (οἱ) 362.
 ἀλγθεύω 799.
 ἀλίσκομαι 642. 777, ε'. 795. 809. 810.
 ἀλλάττω 798 (σ. 169). 807.
 ἄλλοιῶ 799.
 ἄλλομαι 806.
 ἄλλοτριοῦμαι 807.
 ἄλῶ 733. 734.
 ἄλῶμαι 798 (σ. 169).
 ἄλως (ἡ) 359.
 ἄμαθαίνω 798 (σ. 169).
 ἄμαρτάνω 793. 808.
 ἀμβλίσκω 795.
 ἀμβλυοῦμαι 798 (σ. 169).
 ἀμβλυόττω 798 (σ. 169).
 ἀμείβω 798 (σ. 169). 799.
 ἀμιλλῶμαι 807.
 ἀμνημονῶ 799.
 ἀμνηστοῦμαι 798 (σ. 170).
 ἀμνός 359.
 ἀμπελοφυῶ 798 (σ. 170).
 ἀμπέχω-ομαι 652. 796.
 ἀμπίσχω 650.
 ἀμυγδαλή, -ον 348.
 ἀμύζω 798 (σ. 170).
 ἀμύνω 798 (σ. 170).
 ἀμφιγνοῦμαι 653.
 ἀμφιέννυμι 651. 653. 784. 805.
 ἀμφισβητῶ 653. 809.
 ἀμφοτέροι 539.
 ἄμφο 538.
 ἀμῶμαι 795.
 ἀναβιβάζομαι 736.
 ἀναβιώσκειν 795.
 ἀνάγομαι 807.
 ἀναίνομαι 798 (σ. 170).
 ἀναλίσκω 640. 650. 2. 795.
 ἀνανεοῦμαι 806.
 ἀνανεύω 808.
 ἀνατρέπομαι 811.
 Ἀνάχαρσις 287.
 ἀνδραγαθίζομαι 798 (σ. 170).
 ἀνδραποδίζω 799.
 ἀνέχομαι 652. 796.
 ἀνήρ 342—345.
 ἄνθη, -ος 348.
 ἀνιμῶ 798 (σ. 170).
 ἀνιῶ-μαι 799. 807.
 ἀνοίγνυμι 805 (σ. 191).
 ἀνοίγω 643. 805 (σ. 191).
 ἀντιβोलῶ 653. 799.
 ἀντιδικῶ 653. 799.

(1) Οἱ ἄραβικοὶ ἀριθμοὶ σημαίνουν τὰς παραγράφους.

ἀντιτάττομαι 807.
 ἄνῳ, -τω 800 (σ. 181).
 ἀπαθανατίζω 798 (σ. 170).
 ἀπαντῶ 808.
 ἀπατῶμαι 809.
 ἀπειθῶ 799.
 ἀπιστοῦμαι 809.
 ἀποδιδράσχω 777, ἄ. 795, 808.
 ἀποκρίνομαι 798 (σ. 170).
 ἀποκτίννυμι 805.
 ἀπολαύω 649, 808.
 ἀπόλλυμι 648, 811.
 Ἀπόλλων 349.
 ἀπολογοῦμαι 806.
 ἀπομύττω 798 (σ. 171).
 [ἀπονοοῦμαι] 807.
 ἀποφράγγνυμι 805 [σ. 191].
 ἀπόχρη 803 [σ. 189].
 ἀποχωρῶ 808.
 ἄπτω 798 [σ. 170]. 799
 ἀράσσω 799.
 ἀργῶ 640.
 ἄρδω 798 [σ. 170].
 ἀρέσχω 795, 799.
 ἀρήγῳ 799.
 Ἄρης 355.
 Ἀρισβαρζάνης 354.
 ἀριστοκρατοῦμαι 798 [σ. 170].
 ἀριστοποιοῦμαι 806.
 ἀρκῶ 798 [σ. 170]. 799.
 ἀρμόζω } 800 [σ. 181].
 ἀρμόττω }
 ἄρνούμαι 807.
 ἄρνούμαι 805 [σ. 191].
 ἀρπάζω 808.
 ἀρύτω 799, 800 [σ. 181].
 —αρχος }
 —αρχης } 347.
 ἄρχω 798 [σ. 170]. 799, 809.
 ἄρῳ 712, 716.
 [ἀρῶμαι] 806.
 ἀσελγαίνω 800 [σ. 181].
 ἄσμενος 798 [σ. 170].
 ἀσπάζομαι 806.
 ἄστηρ 345, σημ. 1.
 ἄστου 285.
 Ἀστυάγης 354.
 ἀτακτῶ 798 [σ. 171].
 ἀττικίζω 799.
 ἄττω 798 [σ. 171]. 799.
 αὐαίνομαι 639, σημ. 798.
 αὐθαδίζομαι 798 [σ. 171].

αὐλιζομαι 806, 907.
 αὐξάνω 793, 807, 809.
 αὐτοσχεδιάζω 799.
 αὐχῶ 798 [σ. 171].
 ἄφαιροῦμαι 809.
 ἄχθομαι 717, 3. 790, 807.

B.

βαδίζω 799, 808.
 βαίνω 777, ἄ. 791, 808.
 βάλλω 798 [σ. 171].
 βάπτω 798 [σ. 171]. 799.
 βασανίζω 799.
 βαστάζω 799.
 βεβαιῶ 799.
 βιάζομαι 806.
 —βιδάζω 799, 800 [σ. 181].
 βιδώσχω 795, 797.
 βιοτεύω 799.
 βιῶ 777, 6'. 800 [σ. 182]. 808.
 βλάβη, -ος 348.
 βλάπτω 632, σημ. 798 [σ. 171]. 809.
 βλαστάνω 632, σημ. 799.
 βλασφημῶ 632, σημ.
 βλέπω 798 [σ. 171]. 799, 808.
 βοιωτιάζω 798 [σ. 171].
 βόσκω 795.
 βοῶ 808.
 βούλομαι 790, 807.
 βράγχος 348.
 βρέχω 799 [σ. 171]. 799.
 βρυχῶμαι 806.
 [-βυνῶ] 717, 792, 799.

Γ.

γάλα 359.
 γαμῶ 790.
 γάνυμαι 803.
 γαστήρ 342—345.
 γαυριῶ 798 [σ. 171].
 γαυροῦμαι 798 [σ. 171]. 807.
 γεγωνῶ, -ίσχω 795.
 γελῶ 798 [σ. 171]. 799, 808.
 —γέλως σύνθετα 279, 358.
 γέμω 798 [σ. 171].
 γεννῶμαι 809.
 γεραίρω 798 [σ. 171].
 γέρας 339-341.
 γεύω 717, 4. 798 [σ. 171]. 799.
 γεωργῶ 799.

[γῆθω] 798 [σ. 172].
 γῆρας 307. 339.—341.
 γηράσχω 795. 808.
 γηροτροφῶ 809.
 γίγνομαι 796. 797. 806. 810. 811.
 γινώσκω 717 777, 6' 797. 808.
 γλιγομαι 798 [σ. 172].
 Γλοῦς 337, 6.
 γλύφω 632, σημ. 798 [σ. 172]. 799.
 γόνυ 359.
 Γοργῶ 347.
 Γοργῶν 347.
 γράφω 798 [σ. 172].
 γρύζω 798 [σ. 172]. 799. 808.
 Γύγης 358.
 γυμνασιάρχης, -ος 347.
 -γυμνοῦμαι 807.
 γυνή 359.

Δ.

δάκνω 791. 799. 808.
 δάκρυον 359.
 δαμάζω 798 [σ. 172].
 δάμαρ 359.
 Δάρης 358.
 δαπανῶμαι 807.
 -δαρθάνω δρα καταδρθάνω-
 [δατέομαι] 806.
 δεδίττομαι 806.
 [δείδω] 775. 798 [σ. 172]. 808.
 δείκνυμι σ. 150-151.
 δεῖνα 364. 535-537.
 δέλεαρ 363.
 δένδρον 359.
 δεξιόσμαι 806.
 δέρω 799.
 δεσμός 359.
 δεσπόζω 799,
 δεύω 799.
 δέχομαι 806 [σ. 195].
 δέω [ἔχω ἀνάγκην] 790. 807.
 δέω [δένω] 723. 809.
 δημεύω 799.
 Δημήτηρ 342-345.
 δημοκρατοῦμαι 807. 809.
 διαθροῶ 799.
 διαίρομαι 809.
 διαιτῶ-σμαι 654. 807 [σ. 198].
 διακελεύομαι 806 [σ. 195].
 διακηρυκεῖσθαι 806 [σ. 195].
 διακονῶ 654.

διακροβοῦμαι 806 [σ. 195].
 διακρίνομαι 807 [σ. 198].
 διαλέγομαι 644. 807 [σ. 198].
 διαλύομαι 807 [σ. 198].
 διανοοῦμαι 807 [σ. 198].
 διατίθεμαι 807 [σ. 198].
 διδάσχομαι 809.
 [δίδημι] 801.
 —διδράσχω 795. 797.
 δίδωμι σ. 148-149.
 δικαιολογοῦμαι 798 [σ. 172].
 δικαίῳ 799.
 Διόσκοροι 362.
 δίψα, -ος 348.
 διψῶ 724.
 διώκω 800 [σ. 182]. 808.
 δοκῶ 790. 799.
 δόρυ 359.
 δουλῶ 799.
 δρεπάνη, -ον 348.
 δρῶ 717, 2.
 δύναιμι 803. 807 [σ. 198].
 δυσχερεστῶ 656.
 δυσμαί 362.
 δύω 777, γ' 800 [σ. 182]. 810.
 δωροῦμαι 806 [σ. 195].

Ε.

ἔαρ 362
 ἐαρίζω 798 [σ. 172].
 ἐγγυῶ 650, 1.
 ἐγείρω 947. 796. 799. 807 [σ. 198]. 810.
 ἔγκατα 362
 ἐγκωμιάζω 808.
 ἐγγυλος 359.
 ἐθέλω 790.
 ἐθίζομαι 807 [σ. 198].
 εἰκάζω 640. 799. 807 [σ. 198]. 808.
 [εἶκω] εἶοιχα 641. 798 [σ. 172]. 810.
 εἰκῶν 429.
 εἰμι 801. 808.
 εἶμι 804.
 εἶργω 800 [σ. 182]. 809.
 εἶργω 799. 800 [σ. 182].
 εἰσάμενος 798 [σ. 172].
 [εἰσφρῶ] 723. 716, σημ. 2.
 εἴωθα 638, 2, σημ. 798 [σ. 172]. 810.
 ἐκκλησιάζω 651. 799.
 [ἐκχολάπτω] 798 [σ. 172].
 ἐκπλήγνυμαι 805 [σ. 191].
 [ἐκφρῶ] 766. σημ. 2.

ἐλαττοῦμαι 807 [σ. 198].
 ἐλαύνω 791.
 ἐλέγχω 799.
 ἐλευθεροῦμαι 807 [σ. 198].
 ἐλίσσω 799.
 ἐλκω 800 [σ. 182].
 ἐμῶ 808.
 ἐμπεδῶ 650. 799.
 ἐμπολῶ 650, 1.
 ἐναντιοῦμαι 650. 807 [σ. 198].
 ἐναύω 798 (σ. 172).
 ἐνεδρεῖσθαι 809.
 ἐνεχυράζω 650, 1.
 ἐνθυμοῦμαι 807 (σ. 198).
 ἐνισι 534.
 —ἐννυμι 799.
 ἐννοοῦμαι 807 (σ. 198).
 ἐνοχλῶ 652.
 ἐντέλλομαι 806 (σ. 195).
 ἐξαπατῶμαι 809.
 ἐορτάζω 641. 799.
 ἐπαῖω 798 (σ. 172).
 ἐπαινῶ 808.
 ἐπανορθῶ 652.
 ἐπαρῶμαι 806.
 ἐπείγω, -ομαι 799. 807 (σ. 198).
 ἐπηρεάζω 799.
 ἐπιβουλεύομαι 809.
 ἐπικηρυκεύομαι 806 (σ. 195).
 ἐπιμέλομαι, -οῦμαι 890. 807 (σ. 198).
 ἐπομαι 796.
 ἐράω-ω 799.
 ἐργάζομαι 806 (σ. 193).
 ἐρπω 798 (σ. 172).
 ἔρρω 798 (σ. 172).
 ἐρυθρῶ 779.
 ἔρχομαι 791. 800 [σ. 182].
 ἐρωτῶ 800 [σ. 183].
 ἐσθίω 800 [σ. 183]. 808.
 ἐστιῶμαι 807 [σ. 198].
 —ἐτης σύνθετα 351.
 ἐτησίαι 362.
 εὐδαιμονῶ 655. 799.
 εὐδοκιμῶ 655.
 εὐδοξῶ 799.
 εὐδω 640, σημ. 790.
 εὐεργετῶ 655.
 εὐθυμοῦμαι 655.
 εὐλαβοῦμαι 655. 807 [σ. 198].
 εὐλογῶ 799. 809.
 εὐνάζομαι 807 [σ. 198].
 εὐνομοῦμαι 807 [σ. 198]. 809.

εὐπορῶ 655.
 εὐρίσκω 640. 795.
 εὐτρεπίζω 655.
 εὐτυχῶ 655.
 εὐφραίνω 655. 807 [σ. 198].
 εὐχομαι 640. 806 [σ. 195].
 εὐωχοῦμαι 807 [σ. 198].
 ἔχω 796. 809. 811.
 ἔψω 790, 299. 808.
 ἔωμαι 809.
 ἔως (ἤ) 269.

Z.

ζεῦγνυμι 709. 805 (σ. 191).
 Ζεὺς 359.
 ζέω 768 (σ. 172).
 ζημιόομαι 809.
 ζυγός, —όν 348.
 ζῶ 800 (σ. 183).
 ζωγρῶ 799.
 —ζώννυμι 805 (σ. 191).

H.

ἡβάσκω 795.
 ἡβῶ 795.
 ἡγοῦμαι 806 (σ. 195).
 ἡδομαι 807 (σ. 198).
 ἡκω 798 (σ. 173).
 ἡμῖ 803.
 ἡμῖσιν 289.
 ἥρως 271, 1. 280. 358.
 ἡσυχάζω 799.
 ἡττῶμαι 807 (σ. 198) 869.
 ἡχος, —ῆ 348.
 ἡώς (ἤ) 355, α'. σημ. 357.

Θ.

θάλαμος, —η 348.
 Θαλῆς 359.
 θάλλω 799.
 θάλλω 799.
 θανατῶ 799. 809.
 θάπτω 798 (σ. 173). 799.
 θαυμάζω 808.
 θέλγω 799.
 θέλω 790.
 θέμις 364.
 θεραπεύω 809.
 θέρομαι 798 (σ. 173).

θεῶμαι 706 (σ. 195).
 θέω 800 (σ. 183). 808.
 θήγω 799.
 θηλύνομαι 798 (σ. 173).
 [θιγγάνω] 794. 799.
 θλίβω 799.
 θλῶ 799.
 θνήσκω 774. 795. 808.
 θράττω 796. 799.
 θραύω 717, 2. 799.
 θρηνῶ 798 (σ. 173).
 θρίζω 359. 684. 13.
 θρύπτω 798 (σ. 173). 799.
 θυγάτηρ 342—345.
 θυμοῦμαι 807 (σ. 198).
 θωπεύω 799.
 θωρακίζομαι 807 (σ. 198).

I.

ιδρύομαι 807 (σ. 198).
 [ιερώμαι] 806 (σ. 195).
 ἴζω 790.
 ἴημι 802.
 ἱκετεύω 799.
 ἱκνοῦμαι 792. 806 (σ. 195).
 ἱλάσκομαι 806 (σ. 195).
 ἱνδάλλομαι 798 (σ. 173).
 ἵππος (δ, ἦ) 254, σημ. 2.
 ἵπποτροφῶ 798 (σ. 173).
 ἴστημι σ. 146—147. 774. 773. 809.
 810.
 ἰσχνάλινω 695, σημ.
 ἰσχυρίζομαι 806 (σ. 195).
 ἴσχω 796.
 ἰῶμαι 806 (σ. 195).

K.

καθαίρω 799.
 καθέζομαι 650. 798 (σ. 173).
 καθεργάζομαι 805. (σ. 191).
 καθεύδω 640, σημ. 651. 799.
 κάβημαι 651. 805 (σ. 191).
 καθίζω 651. 790. 799.
 καθίσταμαι 809.
 καίνω 800 (σ. 183).
 καίω, κάω 800 (σ. 183).
 κακίζω 799.
 κάκκαβος.—η 348.
 κακῶ 799.
 κάλαμος.—η 348.

καλύπτω 799.
 καλῶ 733. 734.
 κάμνω 791. 808.
 κάμπτω 799. 807 (σ. 198).
 καρποῦμαι 806 (σ. 195).
 κατάνυμι 642. 799. 805 (σ. 191). 810.
 καταδαρθάνω 793.
 κατακλίνομαι 807 (σ. 198).
 κατανεύω 808.
 καταρῶμαι 806.
 καταφρονῶ 809.
 καττύω 798 (σ. 173).
 κέαρ 363.
 κείμαι 804.
 κελεύω 717.
 κενῶ 799.
 κεράννυμι 799. 805 (σ. 191).
 κέρας 339. 341.
 —κέρως σύνθετα 279. 358.
 κήδομαι 798 (σ. 173).
 κινούμαι 807 (σ. 198).
 κίχρημι 799. 803.
 κλαίω 790. 799. 808.
 κλείω 358.
 κλείω, κλήω 717, 3. 800 (σ. 183).
 κλέπτω 808.
 κληρῶ 799. 809.
 —κληῖς κύρια 352.
 κλίνω 798 (σ. 173).
 κλῶ 799.
 κνέφας 339—341. 359.
 [κνῶ] 717. 799.
 κοιμῶμαι 807 (σ. 198).
 κοινῶνός 359.
 κοινολογῶμαι 800. (σ. 195).
 κολάζω 799.
 Κόμης 358.
 κομίζομαι 804 (σ. 198).
 κομψεύομαι 806 (σ. 195).
 κονίω 799.
 κορέννυμι 799. 805 (σ. 192).
 κοσμοῦμαι 807 (σ. 198).
 [κράζω] 798 [σ. 173]. 799.
 κρέας 339.
 κρέμαμαι 803.
 κρεμάννυμι 784. 799. 805 (σ. 192).
 κρίνω 809.
 κρούω 717, 2.
 κρύπτω 799.
 κτείνω 800. (σ. 183).
 κτίζω 799.
 κτῶμαι 679. 806 (σ. 195).

κυλίνδω 717. 790. 799.
 κυμαίνω 798 (σ. 173).
 κύπτω 798 (σ. 173).
 κύω 798 (σ. 173).
 κυῶ 798 (σ. 173). 799.
 κύων 359.
 κωλύομαι 809.

Λ.

λαγχάνω 644. 794. 808.
 λαμβάνω 644. 794. 808.
 λάμπω 799.
 λανθάνω 794.
 λέγω 644. 800 (σ. 184).
 —λέγω 800 (σ. 183).
 λείπω 798 (σ. 173).
 λέκιθος (ὁ, ἡ) 254, σημ. 2.
 λεύω 717. 799.
 λήγω 799.
 λήζομαι 806 (σ. 195).
 ληστεύω 798 (σ. 174).
 λίθος (ὁ, ἡ) 254, σημ. 2.
 —λιμπάνω 794.
 λίπα 363.
 λογίζομαι 806 (σ. 195).
 λοιδοροῦμαι 807 (σ. 199).
 λούω 729.
 λυμαίνομαι 806 (σ. 196).
 λυποῦμαι 807 (σ. 199).
 λωδῶμαι 806 (σ. 196).

Μ.

μαγγανεύω 798 (σ. 174).
 μαίνω, —ομαι 807 (σ. 199). 810.
 μακαρίζω 799.
 μακρηγοῶ 798 (σ. 174).
 μαλακίζομαι 807 (σ. 199).
 μάλης (ὕπὸ) 363.
 μανθάνω 794. 808.
 μαρτυροῦμαι 809.
 μάρτυς 358.
 μαστιγοῦμαι 809.
 μάττω 798 (σ. 174).
 μάχομαι 790. 806 (σ. 196).
 μέγας 427.
 Μέγης 358.
 μεθύσκει 795.
 [μείρομαι] 644. 798 (σ. 174).
 μέλε (ᾶ) 363.
 μέλει 790.
 μέλλω 790.

μέμφομαι 806 (σ. 196).
 μένω 730.
 μεταμέλει 790.
 μεταμέλομαι 790.
 Μηδοσάδης 354.
 μῆνις 287.
 μήτηρ 342—345.
 μηχανῶμαι 806 (σ. 196).
 μίγνυμι 799. 805 (σ. 192). 807 (σ. 199).
 μίσγω 805.
 μιμνήσκω 679. 717, 3. 795. 797. 799.
 807 (σ. 199).
 μιμοῦμαι 806. (σ. 196).
 Μίνως 269. 358.
 μισοῦμαι 809.
 μορμολύττομαι 798 (σ. 174).
 μός(σ)υν 359.
 μύζω 798 (σ. 174). 799.
 μύκης 358.
 μυκῶμαι 798 (σ. 174).
 Μύνης 358.
 μύω 798 (σ. 174).

Ν.

ναός 271, 1. 347.
 νάπη, —ος 348.
 ναῦς 359.
 ναῦλον, —ος 348.
 ναυτίλλομαι 798 (σ. 174).
 ναυτιῶ 198 (σ. 174).
 νεανιεύομαι 806 (σ. 196).
 νεανισκεύομαι 798 (σ. 174).
 νέμω 790.
 [νεοχμῶ] 798 (σ. 174).
 νέω (σωρεύω) 717, 4. 799.
 νέω (πλέω) 717, 4. 808.
 νέωτα (εἰς) 363.
 νήφω 798 (σ. 174).
 νίζω 799.
 νίφω 798 (σ. 174).
 νοῶ 798 (σ. 174). 807 (σ. 199).
 [νοσφίζομαι] 806 (σ. 196).
 νυκτερεύω 799.
 νυστάζω 798 (σ. 174).
 νῶ (νήθω) 717, 4. 799.
 νῶτος, —τον 348.

Ξ.

ξενοῦμαι 798 (σ. 174). 807 (σ. 199).

ξέω 799.
 ξυλίζομαι 798 (σ. 174).
 ξυρῶ 798 (σ. 174).
 ξύω 717.

Ο.

ὀδάξω 798 (σ. 174).
 ὀδοιπορῶ 798 (σ. 174).
 ὀδοποιῶ 798 (σ. 174).
 ὀδύρομαι 706 (σ. 196).
 ὀζω 790. 799.
 οἶδα 776. 808.
 οἶδῶ 800 (σ. 184).
 Οἰδίπους 358.
 οἰκίζομαι 807 (σ. 199).
 οἰκουρῶ 639, σημ. 2.
 οἰκτείρω 799.
 οἰκοῦμαι 809.
 οἰμώζω 799. 808.
 οἶομαι 639, σημ. 719. 790. 807
 (σ. 199).
 οἶμαι 719.
 οἶνούμαι 639, σημ. 1.
 οἶνοχρῶ 643.
 οἶς 280.
 οἰστρῶ 639, σημ.
 οἶχομαι 790.
 οἰωνίζομαι 639, σημ. 806 (σ. 196).
 ὀκέλλω 798 (σ. 174). 799.
 ὀλιγαρχοῦμαι 807 (σ. 199).
 ὀλισθάνω 793. 794.
 —ἄλλυμι 805 (σ. 192. 810).
 ὀλολύζω 799. 808.
 ὀλοφύρομαι 806 (σ. 196).
 ὀμαλίζομαι 809.
 ὀμηρεύω 799.
 ὀμνυμι 648. 716, σημ. 805 (σ. 192)
 808.
 ὀμοιοῦμαι 807 (σ. 199).
 ὀμολογοῦμαι 809.
 ὀνειδίζω 798 (σ. 174).
 ὄναρ 363.
 ὄνειρος 359.
 ὀνεύω 798 (σ. 175).
 ὀνίνημι 799. 803.
 ὀπλίζομαι 807 (σ. 199).
 ὀπλιτεύω 799.
 ὀπωρίζω 798 (σ. 175).
 ὀργίζομαι 807 (σ. 199).
 ὀργῶ 798 (σ. 175).
 ὀρέγομαι 807 (σ. 198).

ὀρμέω—ῶ 798 (σ. 175).
 ὀρμίζομαι 807 (σ. 199).
 ὀρμῶμαι 807 (σ. 199).
 ὄρνις 358.
 ὄροφος,—ῆ 848.
 ὀρρωδῶ 799.
 ὀρύττω 648.
 ὀρχοῦμαι 806 (σ. 196).
 ὀρῶ 643. 800 (σ. 184). 808.
 ὀσφραίνομαι 806 (σ. 196).
 οὐρῶ 642. 808.
 οὖς 359.
 ὄφελος 363.
 ὄφεῖλω 790.
 ὄφλισκάνω 795.
 ὄχθη,—ος 348.
 ὄχῶ 798 (σ. 175).
 ὀψίζομαι 807 (σ. 199).

ΙΙ.

παιανίζω 799.
 παιδαγωγοῦμαι 809.
 παραδοποιῶμαι 8.6 (σ. 196).
 παιδεύομαι 809.
 παίζω 800 (σ. 784). 808.
 παίω 717. 800 (σ. 184).
 παλαίω 718. 799.
 παραινῶ 808.
 παρακελεύομαι 804 (σ. 196).
 παρανομῶ 749.
 παρασκευάζομαι 807 (σ. 199).
 παρατάσσομαι 807 (σ. 199).
 παρατάσσομαι 807 [σ. 199).
 παροινῶ 652.
 παροξύνωμαι 807 (σ. 199).
 παρρησιάζομαι 806 (σ. 196). 807 (σ. 199).
 πάσχω 795. 808.
 πατάσσω 800 (σ. 184).
 πατήρ 342—345.
 παύω 717. 3. 809.
 πεζοάαχῶ 798 (σ. 175).
 πείθομαι 807 (σ. 199). 810.
 πεινῶ 754.
 πειρῶμαι 807 (σ. 199).
 πελάζω 798 (σ. 175). 799.
 πένομαι 798 (σ. 175).
 πέπρωται 798 (σ. 175).
 περαιοῦμαι 807 (σ. 199).
 πέρδομαι 704. 1.
 περιαιμπέχω 796.
 περιερίττωμαι 807 (σ. 199).
 περιέπω 798 (σ. 175).

περσίζω 798 (σ. 175).
 πετάννυμι 799. 805 (σ. 192).
 πέτομαι 777, ἄ. 796. 806 (σ. 196).
 πέτρα, —ος 348.
 πέττω 799.
 πήγνυμι 799. 805 (σ. 193). 810.
 πηδῶ 808.
 πίμπλημι 803. 807 (σ. 199).
 πίμπρημι 803.
 πίνω 791. 808.
 πιπράσκω 795. 796. 797.
 πίπτω 796. 797. 808.
 πλανῶμαι 807 (σ. 199).
 πλάσσω 799.
 πλέκω 798 (σ. 175). 799.
 πλέω 717. 808.
 πληθύνω, —ος 348.
 πλήθω 798 (σ. 175).
 πληροῦμαι 807 (σ. 199). 809.
 —πλήττω 799. 800 (σ. 184) 807 σ. 199)
 πλινθεύω 798 (σ. 175).
 πνέω 808.
 πνίγω 798 (σ. 175). 799.
 Πνύξ 359.
 ποθῶ 808.
 πολεμέομαι—οὔμαι 809.
 πολεμόομαι—οὔμαι 807 (σ. 199).
 πολιορκοῦμαι 809.
 πολιτεύομαι 807 (σ. 199).
 πολὺς 427.
 πονοῦμαι 807 (σ. 199).
 πορεύομαι 807 (σ. 199).
 Ποσειδῶν 349.
 πραγματεύομαι 806 (σ. 196).
 πρᾶξος 424.
 πράττω 798 (σ. 175). 809. 810.
 πρέπω 798 (σ. 175). 799.
 πρεσβευτής 359.
 πρίω 717. 799.
 προαγορεύομαι 809.
 προθυμολοῦμαι 807 (σ. 196).
 προμνῶμαι 806 (σ. 196).
 προνοοῦμαι 807 (σ. 199).
 προσκυνῶ 792.
 προσχωρῶ 808.
 προτερεῶ 799.
 πταίω 717.
 πτάρνυμαι 805 (σ. 193).
 —πτύσσω 798 (σ. 176). 799.
 πτύω 799.
 Πύδης 358.
 πυλαγορῶ 799.

πυνοθάνομαι 794. 806 (σ. 196).
 πῦρ 359.
 παλῶ 800 (σ. 185).
 πῶμαι 798 (σ. 176).

P.

ράπτω 798 (σ. 176). 799.
 ρέπω 799.
 ῥέω 790. 808.
 ῥήγνυμι 799. 805 (σ. 193). 810.
 ῥιγῶ 730.
 ῥίπτω, —πτῶ 790.
 ῥύπος 359.
 ῥώννυμι 799. 805 (σ. 193).

Σ.

σαλπίζω 799.
 σατραπεύω 798 (σ. 176).
 σβέννυμι 805 (σ. 193). 809. 810.
 σέβομαι } 798 (σ. 176). 807 (σ. 200).
 σέβω }
 σείω 717. 799.
 σέλας 363.
 σήπω 798 (σ. 176). 799. 810.
 σής 359.
 σιγῶ 808.
 σίνομαι 798 (σ. 176).
 σῖτος 359.
 σιωπῶ 808.
 σκάπτω 798 (σ. 176).
 σκάφη, —ος 348.
 σκεδάννυμι 784. 799. 805 (σ. 193).
 807 (σ. 200).
 σκεπάζω 799.
 [σκέπτομαι] 800 (σ. 185).
 σκήπτω 799.
 σκοπῶ, —οὔμαι 800 (σ. 185).
 σκότος 348.
 σκυλεύω 799.
 σκύφος 348.
 σκῶπτω 799. 808.
 σκῶρ 359.
 σπείρομαι 807 (σ. 200).
 σπένδω 799.
 σπεύδω 799.
 σπουδάζω 808.
 στάδιον 359.
 στάζω 799.
 σταθμῶμαι 798 (σ. 176).
 σταθμός 359.

στέαρ 363.
 στέγω 798 (σ. 176).
 στενάζω 799.
 στερίσκομαι } 809.
 στέρομαι
 —στεροῦμαι
 στέφω 799, 807 (σ. 200).
 στίζω 799.
 [στόρνυμι] 805 (σ. 193).
 στοχάζομαι 806 (σ. 196).
 στρεβλοῦμαι 809.
 στρέφω 798 (σ. 176).
 στρώνυμι 799, 805 (σ. 193).
 συγχωρῶ 808.
 Συέννεσι 237.
 συλλέγω 644.
 συμμαχῶ 799.
 συμπλέκομαι 807 (σ. 200).
 συνδύαζομαι 807 (σ. 200).
 συνεργῶ 649.
 συνίσταμαι 809.
 συντάττομαι 807 (σ. 200).
 συσκοτάζω 799.
 συσπειρῶμαι 807 (σ. 200).
 συρίττω 798 (σ. 176). 799, 808.
 σφαγιζομαι 806 (σ. 196).
 σφάττω, —ζω 798 (σ. 176). 799.
 σφάλλω 799, 807 (σ. 200).
 σφενδονῶ 799.
 σφίγγω 799.
 σφύζω 799.
 σχετλιάζω 799.
 σχίζομαι 807 (σ. 200).
 σῶζω 684, 10, 807 (σ. 200).
 Σωκράτης 349, α'.
 σωμασκάω 799.
 σῶς 425.

T.

ταλαιπωροῦμαι 807 (σ. 200).
 τᾶν (ῶ) 363.
 ταράσσω 807 (σ. 200), 809.
 τάριχος 348.
 τάττω 798 (σ. 176).
 ταφρεύω 799.
 ταῶς 359.
 τειχίζομαι 807 (σ. 200).
 τεκμαίρομαι 806 (σ. 196).
 τεκμηριῶ 799.
 τελευτῶ 809.
 τελωνῶ 798 (σ. 177).
 τέμνω 791.

τέρας 339—341
 τερατεύομαι 806 (σ. 196).
 τέρπω 799, 807 (σ. 200).
 τεχνῶμαι 806 (σ. 196).
 τήκω 799, 810.
 τηρῶ 799, 809.
 τίγρις 287.
 τίθημι σ. 344—345.
 τίκτω 796, 797, 808.
 τιμῶ 809.
 τίνω 791.
 τιτρῶ 797, 799.
 Τισσαφέρνης 354.
 τιτρώσχω 795, 797, 799.
 τραχηλίζομαι 807 (σ. 200).
 τρέμω 798 (σ. 117).
 τρέπω 798 (σ. 177).
 τρέφω 798 (σ. 177), 809.
 τρέχω 800 (σ. 185), 808.
 τρέω 799.
 τρίβω 798 (σ. 177), 809.
 τροχάζω 798 (σ. 177).
 τρύχω 798 (σ. 177).
 [τρυχῶ] 798 (σ. 177).
 τρύω 798 (σ. 177).
 τρώγω 798 (σ. 177), 799, 808.
 τυχάνω 794, 808.
 τυραννοῦμαι 809.
 τύπτω 790.
 τύρσις 287.
 τύφω 798 (σ. 177), 799.
 τοφῶς καὶ —ῶν 347.
 [τωθάζω] 798 (σ. 177), 799, 808.

Υ.

ὕδωρ 359.
 υἱός 359.
 ὑπαντιάζω 798 (σ. 178).
 ὕπαρ 363.
 ὑπείχω 799.
 ὑπισχνοῦμαι 792.
 ὑπνώττω 798 (σ. 178).
 ὑποκορίζομαι 798 (σ. 178).
 ὑπουργῶ 799.
 ὑπιάζω 798 (σ. 178).
 ὕω 717, 798 (σ. 178), 799.

Φ.

φαιδροῦμαι 807 (σ. 200).
 φαίνω 800 (σ. 185), 807 (σ. 200), 810.

